

ASKERİ ALAN

Demokratik Ulus ve Yeni Dönemde
Askeri Alanın Rolü

Abbas Arkadaş

SAKİNE CANSIZ PKK OCAĞI YAYINLARI - 29

ASKERİ ALAN

**Demokratik Ulus ve Yeni Dönemde
Askeri Alanın Rolü**

Abbas Arkadaş

Basım Yeri: Azadî Matbaası

Basım Tarihi: 2017

GİRİŞ.....	7
1. BÖLÜM: GENEL SAVAŞ TEORİSİ.....	23
a) Bazı Askeri Kavramlar: Savaş-Barış, Saldırı-Savunma, Strateji-Taktik, Savaşçı-Komutan, Ordu-Birlik, Zafer-Yenilgi, İstihbarat-Planlama, Hız, Muhabere, Ateşkes.....	23
b) Savaşta Amacın Belirleyiciliği: Gasp Savaşları, Meşru Savunma Savaşları	37
c) Savaşın Amacı Düşmanı Yok Etmektir: Ezme-İmha, Teslim Alma-Boyun Eğdirme.....	41
d) Savaşta Tekniğin Rolü: Balta-Kılıç, Ok-Yay, Tüfek-Top, Konvansiyonel Silahlar, Silahlı Araçlar, Nükleer Silahlar	42
e) Savaş Birlikleri: Piyade, Süvari, Zırhlı Birlikler	46
f) Yere Göre Savaş Türleri: Kara, Deniz, Hava.....	47
g) Zemine Göre Savaş Türleri: Dağ, Ova, Şehir	47
h) Taktiğe veya Tarza Göre Savaş Türleri: Düello, Meydan Savaşı, Yıldırım Savaşı, Konvansiyonel Savaş, Nükleer Savaş, Gerilla Savaşı, Özel Savaş.....	48
i) Savaşta İnsanın Rolü: Savaşçı, Komutan, Birlik.....	53

2. BÖLÜM: PKK’NİN SAVAŞ TARİHİ.....57

- a) PKK’den Önceki Tarih: Kürt Toplumunun Savunma Tarzı, Peşmerge Tarzı 58
- b) Kültürel Soykırım Sistemi ve PKK’nin Şiddet Anlayışı-Modern Askerlik Ve Savaş Konusundaki Katkıları 77
- c) Ajanlaşmış Yapı Kişi ve Kurumlara Karşı Şiddet Temelinde Mücadele Stratejisi; Hilvan ve Siverek Deneyimi 88
- d) 15 Ağustos Atılımı ve Gerilla Deneyimi 120
- e) Topyekûn Özel Savaşa Karşı Direnme Savaşı: 1993-1998 148
- f) Uluslararası Komploya Karşı Mücadele 158

3. BÖLÜM: PARADİGMA DEĞİŞİMİNİN SAVAŞ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE 2004-2014 SAVAŞI.....165

- a) Paradigma Değişiminin Şiddet Anlayışı Üzerindeki Etkileri 165
- b) Düşük Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı: 2004-2005 181
- c) Orta Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı: 2006-2009 187
- d) Yüksek Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı veya Devrimci Halk Savaşı: Bakur Deneyimi (2010-2012), Kandil Savaşı ve Rojhilat Deneyimi (2011), Rojava Deneyimi (2013-2014), Medya Savunma Alanları ve Şengal-Kerkük Deneyimi 196
- e) 24 Temmuz Saldırısı ve Özyönetim Direnişleri (2015-2017) 228

4. BÖLÜM: SAVAŞ VE SAVUNMA SORUNLARINI NASIL ELE ALMALIYIZ?.....241

- a) Nasıl Bir Dünya ve Bölgede Yaşıyoruz? 246
- b) Kürt Halkının Varlığı ve Özgürlüğü Nasıl Sağlanır? Öz Savunma Sorunu 248
- c) Kürt Milliyetçiliğinin Savaş Anlayışı 251
- d) PKK’nin Yeni Süreçteki Askeri Çizgisi 254

5. BÖLÜM: HALK SAVUNMA GÜÇLERİNDE EĞİTİM, ÖRGÜTLENME VE KOMUTA İLİŞKİSİ	261
a) Dört Parçada Var Olmanın Sorunları ve Avantajları	261
b) Halk Savunma Güçlerinin Örgütsel Sistemi: Yerel Birlik-Öz Savunma, Gerilla, Yarı Düzenli Birlikler, Kadın Ordulaşması	265
c) Halk Savunma Güçlerinin Büyütülmesi	269
d) Halk Savunma Güçlerinin İdeolojik Ve Askeri Eğitimi	269
e) Halk Savunma Güçlerinin Birlik Düzeni	273
f) Halk Savunma Güçlerinin Komuta Sorunu ve Karargâhlaşma: Haraket Komutanlıkları ve Karargâh Düzeni	275
6. BÖLÜM: ALAN PRATİKLERİNİN TARTIŞILMASI	279
a) Dersim	290
b) Orta Saha	330
c) Zagros	348
d) Rojhilat ve Kandil	405
e) Rojava: Cizîre ve Kobani	420

GİRİŞ

Önderliğin özellikle 1980-2000 arasında savaşa, askerliğe, gerillaya ilişkin yaptığı bütün çözümlerler daha çok da felsefik, ideolojik boyuttaki değişikliklerle birlikte geçerliliğini koruyor. Gerillaya, askeri çizgiye ve savaşa ilişkin Önder Apo tarafından yapılan değerlendirmeler bugün için de geçerlidir. Yeniden okunması ve incelenmesi doğru olur. Bu çözümlerler Kürdistan'da savunma gerçeğinin anlaşılması için önemli ve gereklidir. “Bunlar eskidi, geçmişte kaldı!” denilmemelidir. Kesinlikle öyle değildir. Başka kaynaklar, kitaplar da okunuyor. Askeri teoriye ilişkin kaynaklar da okunmalı, ama “biz geneli okuyoruz yeterlidir, hepsi aynıdır” dememek lazım. Önderliğin Kürdistan'a özgü yaptığı değerlendirmeler her halükarda okunmalı ve incelenmelidir.

Bu konuya ilişkin kapsamlı olarak yararlanacağımız kaynak vardır. Bazı pratik derslerde “kaynak sorunu çekiyoruz” deniliyor, ama askeri alan öyle değildir. Askeri alan görsel, yazılı materyali çok olan bir alandır. Bizim dışımızda da en çok yazılıp çizilen, üzerinde durulan konulardan birisidir. Bizim de temel mücadele olarak on yıllardır pratik yaptığımız bir alandır. Dolayısıyla dersleri çoktur. Bu dersler Önderlik tarafından değerlendirilmiştir. Örgüt kararlarında var, ders notları olarak kapsamlı kitaplar halinde vardır. Bir de pratik tecrübe olarak var. Araştırıp inceleyerek derslerini çıkarmak açısından zengin bir birikimi ifade ediyor.

Askeri alan PKK ile birlikte en çok tecrübe birikimine sahip olunan bir alan haline geldi. O nedenle Önderlik “Başta bazı eksiklikler olursa kabul görebilir, ama bu kadar tecrübe ve birikimden sonra hala hata, eksiklik içinde olmanın kabul edilebilirliği olmaz” dedi. Onun için bu konuda hem tartışılanların yazılı, görsel materyal haline getirilmiş birikimi, hem de üzerinde tartışma yapacak zengin bir tecrübe birikimi var ve bunların hepsi geçerlidir. O halde daha kolay anlayabileceğimiz, derslerini daha doğru ve derinlikli çıkarabileceğimiz bir alandır.

Askeri alan, bizde olduğu gibi halklar ve insanlık açısından da birikimi olan bir alandır. Tekniğin ve bilimin gelişiminde önemli yer tutar. Ondak uzak ve kopuk değildir. Bu bakımdan daha iyi tahlil edilebilecek, daha derinlikli anlaşılabilir bir alan olarak görmek gerekiyor. Bizim açımızdan da bu kadar birikim oldu. Madem en çok bu işle uğraşmış, o halde kafa yorulur ve incelenirse o dersler temelinde kişi kendisini eğitebilir, geliştirebilir. Buna imkân sunan bir alan konumundadır. Böyle yapılabilirse diğer bütün çalışmalar açısından eğitici ve yol gösterici bir alandır. Askeri alanda; tarz, taktik, anlayış bakımından çıkartılacak ders-

lerin hepsi bütün mücadele alanları açısından geçerlidir. Tabi kuralları ve pratikleşme tarzı farklı ama stratejik, taktik, pratikleşme olarak benzerdir. İdeolojik mücadele, askeri mücadele, siyasi mücadele, örgütsel mücadele; taktik, tarz ve strateji bakımından birbirini besleyen, güç katan alanlardır. Birbirinden kopuk alanlar değildir. İşlerin yapılmasının özü aynıdır, fakat araçları farklılaşmaktadır. İnsanın araç kullanımı, işleri yürütüşü farklılık arz ediyor, ama özü aynıdır. Bu nedenle alanları bu yönüyle koparmamak gerekiyor.

İkincisi, birinden çıkan sonuçları bütününe aktarmak gerekiyor. Askeri alan diğer alanlardan yararlanabilir. Örneğin, zindan direnişinin pratiğinin derslerinden fazlasıyla yararlanabilir. Zaten gerilla bu pratiğin derslerinden yeterince yararlanabilseydi, geçmişte ve bugün birçok hatayı yapmayabilirdi. Zindan direnişini, askeri alan daha çok heyecan, duygu, kararlılık, ruh olarak aldı, ama akıl olarak çok fazla alamadı. Terside geçerlidir. Askeri alanın derslerinden de ideolojik alan, toplumsal alan yararlanabilir. İşin özü, buradaki kurallar o alanlar için de geçerlidir. Belli bir zaman kesiti içerisinde -genelde 40 yılı aşkın sürenin- mücadele derslerini çıkarmak gerekiyor. Bu alan hepsini kapsıyor.

Daha somut olarak, 15 Ağustos Atılımından bu yana süren savaş var, 38 yıldır PKK silah kullanıyor. Şimdi en çok “Bu silah ne olacak? Bırakılır mı, bırakılmaz mı?” biçiminde tartışmalar oluyor. Ancak silahın nasıl ele alındığının hikâyesine kimse bakmıyor. Neden silahın ele alındığını kimse görmek, anlamak istemiyor. Hâlbuki şimdiki doğru belirlemek, başı doğru anlamakla çok çok bağlantılıdır. Biraz oraya bakabilselerdi şimdiki daha doğru anlayabilir, tartışabilir, görüş oluşturabilirlerdi. PKK gerçeğini de daha doğruya yakın anlayabilirlerdi. Fakat herkes kendi çıkarını düşünüyor, işin nedeni üzerinde durmuyorlar. Dünyada kapitalist modernite sistemiyle aşırı derecede maddileşmiş sonuçlarla ilgili bir zihniyet durumu var. Bu durum savaşa da silaha da aynı biçimde yansıyor. Sanki insanların canı sıkılmış da silah almışlar biçiminde yüzeysel bir biçimde değerlendirmeye çalışıyorlar. Bu, can sıkıntısıyla, kavga edip küsmeye ilgili bir durum değildir. Ciddi tarihsel meselelerle ilgili bir olaydır. Bu bakımdan bu kadar kapsamlı bir pratiğin derslerini çıkarmak, tartışmak bugünkü tartışmaları daha doğru anlayabilmek açısından önem taşıyor.

Güncel siyaset açısından da çok önemlidir. Neredeyse siyaseti getirip bu birkaç tüfeğe kilitleyenler var. Demek ki bundan korkuyorlar. Bunun hala rolü olmasa, siyaset üzerinde işlevsel olmasa bu kadar gündemde olmaz, bu kadar fazla tartışma gündemine gelmez. Öyle olduğuna göre,

demek ki ‘silah’ denen araç hala etkili bir araçtır. İdeolojik ve siyasi mücadele bakımından da böyledir. Pratik durum, yaşanan politik tartışmalar bunu bize net olarak gösteriyor. O halde herkesten çok bizim doğru ve yeterli anlamaya ihtiyacımız vardır. Öyle olmazsa ve yeterince anlayamazsak bu tartışmalar içerisinde doğru rota tutturamayız. Herkes bunu tartışmaya, anlamaya, buna göre tutum belirlemeye çalışırken biz sahip olduğumuz değerleri doğru anlayamaz ve onlara göre uygun davranamazsak o zaman siyaset ve ideolojide de kazanamayız.

Kendi elindeki gücü kullanmayan birisinin başarı elde edebilmesi mümkün değildir. Bu siyasetin temel kuralıdır. M. S. Gorbacov bile siyaseti “imkânları kullanma sanatı” olarak tanımladı. Siyaset elindeki gücü, fırsatı, imkânı değerlendirme işidir. PKK açısından ele aldığımızda ise, elindeki güç ve imkân en çok silahından çıkıyor. Ortada bir sürü lidercik var ve bas bas bağıryorlar, paraları var, “bizi dinleyin” diyorlar. Peki, toplum niye onları dinlemiyor da PKK etrafında birleşiyor? Bunun merkezinde yine silah vardır. Silahla yapılan işler toplumu bilinçlendir-di, birleştirdi. Ortada bas bas bağırان epeyce insan var. “Biz de varız, sadece PKK Kürt örgütü değil, yalnız başına PKK ile sorun çözülmez, biz de muhatap alınmak istiyoruz” diyorlar. Bunu söyleyenleri kimse fazla ciddiye almıyor ve dinlemiyor. Çünkü silahları olmadığı için o sözlerin çok fazla itibarı olmuyor. Silahı yoksa siyasi gücü de yoktur. Böyle olunca söyledikleri sözlerin değeri ve anlamı olmuyor.

Şimdi PKK dinleniyorsa, sözü değer ifade ediyorsa bu, onun caydırıcı bir silahlı gücünün olmasından kaynaklanır. Önderlik Kürt sorununun demokratik çözümü için niyet beyanı olarak belirttiğı “silahlı mücadelenin yerini siyasi mücadeleye bırakması” çağrısı sonrası, Tayyip Erdoğan “hasretle bekliyorduk” dedi. Neredeyse patlamak üzereymiş! Açığa çıktı ki, karşıtını bu duruma getiren yegâne güç silahın gücüdür. Kuşkusuz onu doğru, yerinde kullanılması ayrı bir olaydır. Onları da bilmek lazım, ama silahın gücünü bizim herkesten fazla doğru anlamamız gerekiyor.

Mademki bu güç sözümüzü dinlenir kılıyor ve bizi güç sahibi yapıyor, o halde bu güç nasıl ortaya çıktı? Ne anlama geliyor? Nasıl doğru kullanılır, rol oynar? Nasıl değerlendirilir? Bu gibi sorulara bizim herkesten fazla yeterli cevap oluşturmamız, herkesten çok bu sorular üzerinde yoğunlaşmamız şarttır. Yoksa kendi gücünün farkına varamayanın yapacağı bir şey olmayacağı gibi öyle birisinin yaşama şansı bile olmaz. Nasıl, neye dayanarak yaşayacak, nasıl gelişme yaratacak? Güç kaynaklarının farkında değilse, onları doğru ve etkili kullanamıyorsa başka yerden bir şey elde edemez.

Bu anlamda PKK gerçeğini doğru anlamak gereklidir. PKK'nin diğer örgütlerden farkını doğru görmek lazım. Bu hem hata yapmamak açısından hem de başarılı olmak, zafer kazanmak açısından geçerlidir. Zarar vermemek açısından da, kazandıran bir mensup olabilmek açısından da bu gerçekliğin doğru anlaşılması önemlidir. Bu noktada toplumda bir duyarlılık var. Ondan hiçbir şüphemiz yoktur. Toplumun gerillaya, silaha yaklaşımı kutsallık düzeyindedir. Toplumu bilinçlendiren ve örgütleyen de bu güç olmuştur. Bunun dışında toplumu bilinçlendirebilen bir güç yoktur, olamazdı. Kürt toplumunu böyle bilinçli, örgütlü, birleşmiş, özgürlük amaçları için cesaret ve fedakârlıkla savaşıyan bir konuma ancak bu getirebilirdi.

Başlangıçta silahlı mücadele bir iddiaydı, görüştü. Önder Apo'nun görüşü ve iddiasıydı. Kimisi anlamazlıktan geliyor kimisi bu görüşü tehlikeli buluyordu. Bunun "halkı katliama götürecek tehlikeli bir görüş olduğunu" ifade edenler vardı. Bunları söyleyenlerin hepsi sözde Kürt siyasetçileri ve Kürt lideriydiler. Fakat bütün bunlara rağmen Önderlik iddialı bir biçimde bu görüşü ortaya koydu ve bugün doğruluğu kanıtlanan görüş, bu görüştür. Gerçeğin burada olduğu net bir biçimde açığa çıkmış, kanıtlanmıştır. Büyük bir öngörüydü. "Her aileden savaşçı çıkar-sa Kürtler bilinçli ve birlik olur" deniliyordu. Tam öyle söylenmiyordu, ama hava oydu. Bunu iyi hatırlıyorum. Önderliksele duruş böyleydi.

Çok zor da olsa böyle bir iddiada bulunan, görüş oluşturan, böyle bir görüşte karar kılan Önder Apoydu ve tarih bunu doğruladı. Şimdi herkes bu düzeyde birlik haline geldiğimize hayret ediyor. Bu kadar cesaret ve fedakârlık nasıl oluştu? Bu oluşmuş düşünce ve birliği dağıtmak, eritmek için para pul döküyorlar, her şeyi yapıyorlar, ama bir milim geriye götüremiyorlar. Her türlü saldırganlığa, vahşete, faşizme karşı ayakta kalan güç de sadece bu güçtür.

2014 yılı bu konuda çok önemli bir kanıtlama yılı oldu. Gerçeklerin açığa çıkma yılı oldu. DAİŞ faşizmi karşısındaki duruş bu konuda çok nettir. O kadar imkânı olan, sayısı çok olan, teknik gücü fazla olan ordular DAİŞ karşısında hiçbir varlık gösteremediler. Ama PKK ruhuyla donanmış silahlı güçler bu direnişe girişti ve zafer kazandı. Bu, Kürtlükle bağlantılı bir durum da değildir. Milliyetçilik böyle göstermeye çalışıyor, bazı televizyon kanalları bu konuda çok gayretlidir. O milliyetçilik kof bir söylemdir. Kürtlükle de bu işin bağlantılı olmadığını da KDP şahsında gördük. Evet, silah önemli bir güç kaynağıdır, ama yalnız başına bir değer de taşımamaktadır. Şimdi en az silahı olan, en eski silahı olan, en basit silahı olan PKK'dir. HPG ve diğer gerilla güçleridir. Bu-

günkü dünyanın dökümünü yapmaya çalışırsak görülecektir ki, PKK teknik bakımdan en zayıf ve güçsüz olanıdır. Kendisini çok büyük silahlarla donatmış değildir. Dünya atom bombalarının tehdidi altında her an yok edilebilir. Birbirini defalarca yok edebilecek, hatta kendini yok edebilecek silahlarla donanmış ordular var. Buna rağmen DAİŞ saldırıları karşısında ayakta kalan PKK ve PKK gerillası oldu.

Şu konuda da yanılığ olmamalıdır. ‘Silah güçtür’ bu doğru, ama yalnız başına da bir güç değildir. Bir de tehlikeli bir güçtür, doğru ve yerinde kullanmazsan seni de yok edebilir. Sadece sana kazandırmaz, kaybettirme olasılığı da vardır. Bu denli tehlikeli bir güçtür. O halde silahlı olmak önemlidir. Onu önemsemek ve silahın önemini görmek lazım, ama onu her şeyin yerine de koymamak gerekiyor. O önemin gerçekleşmesi silahı kullanan zihniyetle de, politikayla da bağlantılıdır. Bunun birinci sırada geldiği de söylenebilir. Anlamalı ve sonuç verici olan da budur.

Her iki durumu da geçen mücadele süreci içerisinde gördük. Kürdistan ve Ortadoğu pratiği bunları kanıtladı. PKK pratiği bunları kanıtlayan bir pratiktir. Silahsız ne söylesen de kimse seni dinlemiyor, ama silahı doğru ve yerinde kullanamazsan, silahı kullanacak güç değilsen, silahı başarıyla kullanacak bir zihniyete, politikaya sahip değilsen, silahla iş yapmaya inanmıyorsan, oradan da bir sonuç çıkmıyor, o durumda da silah bir başarı getirmiyor. Bu anlamda silahı kullanan zihniyet, politika, vicdan, yürek çok çok önemlidir. Silahın sonuç alıcı güç haline gelmesinde, insanlığın yararına sonuç almasında özellikle böyle bir kullanım çizgisi, zihniyet ve politikanın buradaki rolü çok daha belirleyicidir. Bu anlamda silahlı olmak, bir de PKK ve Önderlik zihniyetiyle donanmış bir öncülükle bu silahı kullanabilmek en büyük gücü ortaya çıkarmıştır. Öyle ki, PKK’ye ve Kürtlere kimsenin yapamadığını yapma imkânını verdi. Kimsenin başaramadığını başarttı. Dahası bu kadar zayıf bir konumda iken bile insanlığın savunucusu haline gelmesini sağlattı. Kürt’ün gücünü bu kadar arttırdı. Bugün dünyada en çok bu güçten söz ediliyor. DAİŞ karşısında Kürt direnişinin insanlık ve özgürlük açısından taşıdığı anlam, rol tartışılıyor ve böylece bütün dünyayı etkiler, insanlığı korur hale geldi. “21. yüzyıl Kürt yüzyılı olacak” deniliyordu, o hale geldi. Kürtlerin yükselişe geçtiği bir yüzyıl oluyor. DAİŞ karşısında Rojava’da, Şengal’de, Başur’da gösterilen direniş Kürt toplumunu böyle bir düzeye taşıdı.

Bu sonuçların nasıl ortaya çıktığını anlamak da önemlidir. Bize bu kadar güç katan olayları belirtiyoruz. Silah bu anlamı taşıyor, silahın

doğru kullanılması büyük kazandırıyor. Bu işten ne anlıyoruz? Doğru kullanmaya ne kadar yatkınız? Kürdistan'ı, dünyayı etkiledi ve bu kadar rol oynuyor. Kürdistan'da son 40 yılda ortaya çıkan gelişmelerde etkili oldu. Bundan hiç kimsenin kuşkusuz yoktur. 40 yılın gelişmesinde, doğrudan ya da dolaylı olarak belirleyici güç PKK'dır. Bu gerçek, 2014 yılında DAİŞ saldırısı karşısında Güney Kürdistan'ın içine düştüğü durumla bir kere daha çok somut ve net olarak kanıtlandı. Demek ki, bu işi her Kürt yapamıyor, Apocu zihniyetle donanan Kürt bu işi yapabiliyor. Bu açığa çıktı ve kanıtlandı. Peki, bunu ve kendi güç kaynağımızı biz ne kadar anladık? Ne kadar doğru kullanıyoruz ve ne kadar başarıya yol açıyoruz? Bu etki düzeyini ne kadar görüyoruz? Bu soruların cevabı da önemlidir. Çünkü zihniyet durumu öyle ki, bir günde de değişmiyor, sabahtan akşama değişebiliyor. Sabah bakıyorsun bir şey bütün dünya gündemini belirlemiş, akşam oluyor onun karşısı olan başka bir şey gündemi belirliyor. Bu kadar değişken bir ortam var. Bu nedenle bu kadar zihniyetler üzerinde oynanan bir dünyada doğru düşünceye sahip olmak ve öyle bir düşüncede kalmak çok önem arz ediyor.

Bu çerçevede parti ve bireyler olarak en çok uğraştığımız iş askeri alan oluyor. Çünkü savaştan kopuk bir biçimde Kürdistan'da var olmak mümkün değildi. PKK'nın bütün çerçevesi bu işle ilgili oldu, işin içinde oldu. 38 yıldır böyle bir mücadele içerisindeyiz. Silah kullandık, kullanmaya devam ediyoruz. Vurduk vurulduk ve bu kadar kan döktük. Bundan dolayı yargılanıyoruz. 18 yıldır Uluslararası Komplo bu temelde üzerimize geliyor.

Bu işe bu kadar heves ettik, çaba harcadık ve tüm enerjimizi, gücümüzü, zamanımızı verdik. Elde ettiğimiz bütün değerleri, toplumun bütün dinamizmini buraya seferber ettik. Ne sonuç çıktı? İşleri nasıl, hangi yöntemle, tarzla yaptık? Ne kadar doğru, ne kadar yanlış yaptık? İmkân ve fırsatları ne kadar doğru ve yerinde kullandık? Elbette bu durum önemli gelişmeler ortaya çıkardı. Bu tartışmasıdır, fakat bu güç sadece bu kadar mı gelişme ortaya çıkarabilirdi, daha fazlası olmaz mıydı? Yerli yerinde mi oldu, eksik mi oldu? Fazla mıdır, yetersiz midir? Hatası, eksikliği nerededir? Bu soruları sorma çerçevesinde pratiğin sorgulamasını yapmamız lazım.

İnkârcı olmamak gereklidir. Eleştiri sadece yermek değil, değerlendirmektir, bir olguyu çözümlemektir. Dolayısıyla bu 40 yıllık pratiği değerlendirirken eleştiri yapacağız. Sadece hata ve eksikliği açığa çıkartmayacağız. Aynı zamanda neler yapılmış neler yapılamamış, ne kadar doğru yapılmış, bu çerçevede ele alacağız. Bu bakımdan ortaya

çıkan gelişmeleri de anlayarak ortaya koyacağız. Zaten gelişme olmamışsa bundan hemen vazgeçmek lazım. Bize kazandırmayan bir şeyi neden yapalım! Hem de böyle ölüm kalım mücadelesi biçiminde ise yapmamamız lazım. Bize kazandırmıyor ve biz de bunu yapmakta ısrar ediyorsak o zaman aklımızdan şüphe duyarlar. Öyle olmayacağına göre tabii ki kazandırdıkları olmalıdır.

Bu anlamda değerlendirirken, eleştirirken çıkan kazanımları ortaya koymak gereklidir. Sadece olumsuzluklardan, başarısızlıklardan bakmamak gerekiyor. Fakat tersi de doğrudur. Belli gelişmeler yaratmış, büyük gelişmeler olmuşsa bile “sadece olacak buydu, her şey doğru ve tam olmuştur” denilerek işin içinden çıkılmaz. Öyle de değildir. Ne gelişmeleri görmeyen inkâr eden konumda olalım, ne de var olanını tek doğru yeterli sonuç olarak kabul edip eleştirisiz ve sorgulamasız yaklaşıalım. Bu iki yaklaşım da doğru değildir. Hem gelişmeleri, “Sezar’ın hakkını Sezar’a verme” kabilinde ortaya koyacağız hem de “Ne kadar doğru yapılmış, ne kadar yapılmamış?” soruları temelinde yapılanları sorgulayacağız. Buradan baktığımızda gelişmeler de, olumsuzluklar da, kayıplar da var.

Şöyle bir durum gözüküyor; başta kazanımlar daha çoktur, işleri doğruya yakın yürütme daha fazladır. İşler büyüdükçe, karmaşıklaştıkça, daha çok kesimleri işin içine kattıkça yürütülmesinde de daha çok zorluk ve karışıklık ortaya çıkıyor. Hata ve eksiklik denen şeyler burada ortaya çıkmış bulunuyor. “İşler büyümüş, karmaşıklaşmış onun için hata ve eksiklik ortaya çıkıyor. Demek ki, çok iş yaparsak, karmaşık işleri yaparsak hata ve eksiklik olur!” biçiminde de değerlendiremeyiz. Hata ve eksiklikler işlerin çokluğundan, karmaşıklığından değildir. Onun da ortaya çıkardığı sorunlar, zorluklar var, onu anlamalı ve çözmeye yaklaşmalıyız. Ama hata ve eksiklikleri sadece işlerin büyük, ağır ve karmaşık olmasına bağlamak doğru ve yeterli bir yaklaşım olmaz. Büyüyen işler ortamında sorunlar ortaya çıkar.

Hiçbir şey yapmayan sorunla karşılaşmaz. Yaşamayanın yaşam sorunu olmaz. Canlılık olmasaydı yok olma, ölüm, zarar görme, çürüme de olmazdı. Bunlar birbirine bu kadar bağlıdır. Diyalektik okuyoruz, düşünce sistemi üzerinde o kadar tartışma yapıyoruz, bunlar bildiğimiz gerçeklerdir. O halde elbette büyüyen, karmaşıklaşan çalışmalar içerisinde sorunlar daha fazla ortaya çıkar, bu doğaldır. Ama büyüyen ve karmaşıklaşan çalışma, sorunlarını çözme gücünü de içinde taşır. Onu doğru kullanırsan, sadece işlerin büyümüş, ağırlaşmış, karmaşıklaşmış olmasından sorun çıkmaz, o sorunun çözümü de çıkar. Çözümü çıkmı-

yor, sadece sorun çıkıyorsa orada işin büyümesi, ağırlaşması, karmaşıklaşması değil, bu sorunlu işleri görme, anlama ve onlara çözüm gücü olmadaki zayıflık neden olur. O da bu işi yapanlarla ilgilidir. Kadrosuyla, yönetimiyle ve örgütüyle ilgilidir. Ağır ve kapsamlı, büyük işler ve sorunlar ortaya çıkarırlar ama büyük çözüm imkânları da çıkarırlar. Bu çözüm imkânlarını da bu işi yapanlar görür. Eğer bu iş yapılırken ortaya çıkmış, büyümüş sorunları çözemiyorsak o zaman bu işi yapanların çözüm gücü olmasında kusur, eksiklik var demektir. Şimdi biz en çok bu husus üzerinde duruyoruz, dikkate alıyoruz, değerlendiriyoruz.

Var olan pratik durumu değerlendirdiğimizde görüyoruz ki, inkâr edilemez büyük gelişmeler var, ama aynı zamanda büyük imkânlar ve fırsatlar da oluşmuştur. Bu gelişmeler kan-ter içinde büyük çabayla kazanılmış, ama imkânlar ve fırsatlar da büyümüş. Bunların doğru tarz ve yöntemle ne kadar değerlendirildiğinin sorgulanmasına pratiğin çözümlemesi diyoruz. Bir de bu çözümleme düşüncüyü, bilimi ortaya çıkarıyor. Bizim de bu temelde pratiğe bakarak kendi bilimimizi yaratmamız, kendi düşüncemizi oluşturmamız gerekiyor. Buradan bakıldığında tartışmalı durumlar da fazlasıyla ortaya çıkıyor. Önderlik en son savunmada, *“Bu kitap neredeyse ben oradaydım, bunu esas alacaksınız”* dedi. Devamında Önderlik, *“Şu strateji bilimine göre şu hata oldu, taktiğe göre şurası eksik kaldı, şurada yanlış yapıldı diyemiyorum. Çünkü stratejik-taktik bilimi bizim pratiğimizi yansıtmıyor, çözümüyor. Bilimin çözüm gücü olamadığı bir pratik uygulamayla yüz yüzeyiz. Onun için askeri bilimin gereklerine göre pratiği çözemiyoruz. Çünkü doğru yaklaşılmadı, sahip çıkılmadı”* dedi.

Bir işe doğru yaklaşıp sahip çıkarsın, beş doğru yaparsın bir hata olur, “burada hata oldu” dersin. İşlere sahip çıkıp yapanlar hata yaparlar, eksiklik gösterirler. Ancak bizimki hata ve eksiklik değil ki; baştan sahip çıkmama, işin üzerinde durmama, işe kendini vermeme yaşandı. Doğru dürüst sahip çıkılmadı, imkânlar ve fırsatlar kullanılmadı. Bu konuda el birliği yapılmadığı için “ne kadar başardık, nerede hata yaptık, nerede hata yapmadık, doğrularımız nedir, yanlışlarımız nedir?” biçiminde bir ayırım yapamadık. Bunu yapamadığımız için askeri bilimin, teorisinin, strateji ve taktik biliminin gereklerine göre çözümleyemedik. Bu anlamda Önderlik *“bilim bizi çözümüyor”* dedi. Yaptıklarımız bilimin çerçevesini de zorluyor, çatlatıyor. Çünkü şekilsizlik ve işin doğasına yaklaşımda eksiklikler var. Sorun oradan çıkıyor. Böyle baktığımızda geçmiş, pratik çatışmalarla geçti savaşlar oldu, ama biz askerliğin ve savaşın kanunlarına, kurallarına göre çözümleyemiyoruz. Ders çıkarmak için

geçmişe dönüp baktığımızda, pratik tecrübeyi çözümlemek istediğimizde askeri bilimin kurallarına göre yaklaşmak bir sonuç vermiyor.

Askeri bilimin özünü strateji ve taktik bilim oluşturuyor. Strateji-taktik ideolojide de, siyasette de var. Diğer mücadele biçimlerinin tümünde geçerlidir, ama en temel olarak askeri kavramlardır. Askerlikte daha geçerli olan kavramlar oluyor. Strateji ve taktik bilimine, askeri teorisinin pratiği çözümleme ilkeleri de diyebiliriz. Şimdi onunla çözümlenemememizin nedeni işi doğru ele alıp sahip çıkmadığımızdandır. Savaşın kurallarına göre, savaş anlayışına göre işleri yürütmediğimiz için hata ve eksiklikleri anlayamıyoruz. Başta yaklaşımımızda hata var, katılımda hata var. Böylece savaşı değerlendirirken bile gündeme kişilik problemi, katılım sorunu, partileşme sorunu geliyor. Parti dışı tutum ve anlayışların yaşanması, bizi imkân ve fırsatları doğru değerlendiren etkili bir savaş yapmaktan alıkoymuş bulunuyor. O halde savaş da analiz etmek ister, strateji-taktik bilimiyle değerlendirme yapmaya çalışırken, önümüze ideolojik mücadele, partileşme ve öncülük sorunu geliyor. Doğru yaklaşmama ve sahip çıkmama sorunu uygulama sorunu değildir, doğrudan doğruya yaklaşım ve anlayışla bağlantılı bir durumdur.

Hata ve eksiklikleri çoğunlukla uygulama sorunu olarak ortaya koyuyoruz. Bu doğru bir yaklaşım değildir. Evet, hata ve eksiklikler uygulamada ortaya çıkıyor da uygulamada gerçekleşmiyor, sonuç orada ortaya çıkıyor. Biz orada yaşanan bir olgu olarak görüyoruz, ama anlayış ve yaklaşımda hata var. Yanlış düşünce zaten yanlış pratiğe yol açıyor. Düşünceyi göremediğimiz, pratiği gördüğümüz için “pratikte hata yaptık” diyoruz. Öyle değildir. Hata düşüncededir, başlangıçtadır. Dolayısıyla pratik düzeltme yapamıyoruz. Biz bu biçimde oldukça, “şu pratikte hatalarımız var düzeltelim” diyerek ne kadar çaba harcarsak harcayalım düzeltemeyiz. Çünkü bunların bir kısmı uygulama hatası olarak ortaya çıkıyorsa da çoğu uygulama hatası değil zihniyet farklılığıdır, düşünce hatasıdır, yaklaşım yanlışlığıdır. Önderlik “*Yanlış hayat doğru yaşanmaz*” dedi. Yanlış anlayışla da doğru savaşçılık olmaz. Savaşa doğru yaklaşmayan bir zihniyetin doğru ve başarılı pratiği olamaz. Düzelteceksek, pratik hatayı düzelterek değil, ona yol açan zihniyeti düzelttiğimiz zaman ancak düzeltme yapabiliriz. Bu da anlayış, partileşme, kişilik sorunudur. Savaş sorununa el atıldığında gündeme kişilik sorunu geliyor.

O halde niye bu durumdayız? Burada gündeme zihniyet sorunu geliyor. Doğru yaklaşmak, partileşmek, partiye doğru katılmak sorunu geliyor. Savaşa doğru bir anlayışla katılmayı, doğru anlamayı, ele almayı,

doğru zihniyet temelinde katılmayı gerekli kılıyor. Başka türlü çözüm bulamıyoruz. Böyle olması işin doğası gereği reddedilip atılacak da değildir.

Savaşı, nicelik olarak orduların gücü yapmıyor. Nitel ve nicel olarak tekniğin gücü de yapmıyor. Savaşı yürüten insanın inancı ve bilinci yapıyor, iradesi yapıyor. Savaşa katılma, savaşın sonuçlarını göze alma, savaşın amaçlarıyla bütünleşme düzeyi yapıyor. İnsan belirleyici unsur oluyor. İnsanda da belirleyiciliği yaratan, yapılan işe kendini verip vermemesi durumudur, savaşın amacıyla kendini bağlayıp bağlamama durumudur. O amacı gerçekleştirmek için kendini feda edip etmemesi durumudur. 2014 savaşına baktığımızda bütün ordular dağılıp kaçarken, PKK gerillasının kahramanca direniş göstermesi buradan kaynaklandı. Bu, tartışma götürmez bir gerçektir. Demek ki silahlı, örgütlü önemsemeliyiz, bunlar büyük değerlerdir. Fakat bunların başarısını sağlayanın da doğru zihniyet olduğunu, ideolojik ve politik çizgi olduğunu hiçbir zaman unutmamalıyız.

Parti öncülüğünün savaşta da temel rol oynayan ölçüt olduğunu, başarıyı da başarısızlığı da yaratanın aslında partileşme olduğunu iyi bilmemiz gerekiyor. Savaş dersinde de, savaş ve askerlik konusunda da birincil planda ele alacağımız konunun partileşme ve parti öncülüğü olduğunu bilmemiz gereklidir. Bunsuz yapamayız. Bütün yaşanmış pratiklere baktığımızda bunu doğrulayan ve ortaya sonuç olarak çıkan gerçeklik budur. Kendi pratiğimizi de başka türlü değerlendiremiyoruz. Durum, kuru bir askerlik bilimi gerekleriyle izah edilemiyor. İzahı parti gerçeğiyle, öncülükle, ideolojiyle, felsefeyle, örgütle izah edilebiliyor. Kişilik durumu, partiye doğru katılıp katılamama, doğru partileşip partileşememe, Önderlik amacıyla tutku düzeyiyle birleşip birleşememe her şeyin belirleyeni konumundadır. Nereden bakarsak bakalım karşımıza bu esas çıkıyor ve buradan çözüm üretmemiz gerekiyor. Bu konuya yaklaşıırken buradan ele almalıyız. Buna göre yaklaşmalıyız, başka türlü bir yaklaşımımız, tutumumuz kesinlikle olmamalıdır. “Neden imkânları ve fırsatları yeterince kullanamamışız, neden işleri doğru yapamamışız?” sorularına cevabı bu veriyor.

Çizginin gerektirdiği, örgütün kararlaştırdığı, imkân ve fırsatların “olur” dediği mevcut durumumuzdan çok çok farklıdır. “Sadece bu olurdu!” söylemi doğru değildir. Dönüp baktığımızda, değerlendirdiğimizde sonucu böyle görüyor muyuz, görmüyor muyuz? İşin püf noktasından biri de budur. Önderlik *“İmkân ve fırsatları ancak yüzde bir oranında kullanıyorsunuz”* diyor. Biz gerçeğin böyle olduğunu görüyor

muyuz? Buna gerçekten inanıyor, kabul ediyor muyuz? Etmiyoruz. Demek ki yüzde bir oranında imkân ve fırsatları ancak kullanabilmişsek, zihniyet durumumuz ancak onları kullanmaya imkân vermiş, o düzeyde olmuşuz, “böyle de olur” demişiz ve ona göre de yapmışız. Durum bu kadar nettir. Sorun buradan ortaya çıkıyor.

Kendiliğindencilik ve işleri kendine göre yapma var. Yani işleri çizginin gereklerine göre yapma, özümseme, kendini çizgiye göre değiştirme değil de kendini çizginin, amacın ve örgütün yerine koyma var. Dönüp değerlendirildiğinde de çizgi gereklerine göre pratiği değerlendirme değil de kendi anlayışına göre, yapılarına göre değerlendirme var. Ancak bu kadar yapılabileceğini görme var. Kendi darlığı, sığılığı içerisinde kaybolma var. Kendini Önderlik çizgisinin, parti gerçeklerinin büyüklüğüne, genişliğine göre ele almama, açmama var. Son platformlar da bunları açığa çıkardı. Bu, yeterlilik anlayışı olarak değerlendirildi ki geçmişte de bu kadar ağır pratikler yaşandığından yönetim toplantılarımızda “en azından yarı yarıya bir sonuç vardır” diyorduk. “Yarı yarıya başarı var, temel iki hedef varsa birini başarmışız. AKP’yi başarısız kılmışız, ama kendi sistemimizi de kuramamışız. Yüzde elli başarı çok yabana atılır bir durum değildir. İyi değil, ama kötüye göre ehveni şerdir”. Yönetim toplantılarımızın kararları böyleydi. Önderlik “*yüzde bir uyguladınız*” diyene kadar biz en az yüzde elli uyguladığımızı değerlendiriyorduk. Demek ki, Önderlik çizgisiyle uyumlu değil orada da kendimize göre bakıyoruz.

Savaşın bu kadar uzamasının, bu kadar gelişmeler yaratmış olmasına rağmen tam sonuca gidememesinin, var olan imkân ve fırsatları tam başarıya dönüştürememesinin temel nedeni budur. Böyle de olur sanıyoruz, bu kadarı yeterli görüyoruz. Savaşa yaklaşımda, çizgiye katılımda ve partiye yaklaşımda yetersizlikler var. Bu konuda ciddi bir cesaret ve fedakârlık var. Bu bütün dünyayı sarsıyor, etkiliyor, yönlendiriyor. Bu bir gerçek, fakat aynı düzeyde düşünce yok, akıl yok. Düşünce derinliği, kapsamlılığı yok, yoğunluğu yok. Önderlik düşüncelerini anlama, özümseme ve o temelde katılma yok. Çoğunlukla niçin savaştığını da bilmeyen, sadece katılmak için katılan, katılmış olmak için katılan, savaşın sonucuyla, dolayısıyla nedeni ile ilgili, ilişkili olmayan yaklaşımlar var. Anlayış sorunu savaşta da temel sorun olarak önümüze çıkıyor. 40 yıllık savaş, az bir savaş değildir. Kimse “Kürtler az savaştı, az bedel ödedi, cesaret ve fedakârlıkları yetersizdi” diyemez. Tersî doğrudur. Ulusal kurtuluş mücadeleleri diye yürütülen mücadelelerin bütün deneyimlerine bakalım; birçok halkın savaş yürütüp de sonuç aldığı, başarı elde ettiği

durumların kat be kat fazlasını bu 40 yıllık savaşta Kürt toplumu ortaya koydu, gösterdi. Onlara göre en az üç-dört kez zafer kazanabilirdi. O düzeyde bir savaş yürüttü. Peki, sonuç nedir? Belli gelişmeler var, ama zafer yok. Silah tartışma yaratıyor, gücü etkiliyor, korkutuyor. Doğru, ama zafer kazanan bir ordu pratiğinin sonucunda yaşanan tartışmalar değildir. Şimdi yürütülen tartışmalardır. Mesela “Yeter, ancak bu kadar oldu, PKK silah bıraksın, daha fazlasını yapamıyor” diyorlar. Bu görüşte olanlar, mevcut tartışmaları bu temelde yürütmek isteyenler de var.

PKK çok fazla bedel ödedi ve direndi, ama hak ettiği sonuçları elde edebilmiş değildir. Bu kadar uzun süre direnmek ve savaşmak önemli, değerli ve anlamlıdır. Bir gücü, tutkuyu ve bir amaca bağlılığı ortaya koyuyor. Amaca bağlı direnme gücü var, ama kazanma-zafer gücü yok. Niye yok? İşte askerlik bilimi, dehası burada ortaya çıkıyor. Direnmek, uzun uzadıya savaşın içinde olmak doğru savaşçılık değildir, kazanan olmak doğru savaşçılıktır. Askerlik biliminin özünde bu var. Paradigma-sı, kazanmak ve kazanma üzerine kuruludur, yoksa bu işi yapma üzerine değildir.

“Sonuç ne olursa olsun” yaklaşımı yanlış ve askeri teoriye uygun değildir. Bu tarz bir yaklaşımı askerlik bilimi delilik olarak da değerlendirilebilir. Zaferle bağlı olmayan, kazanmayı öngörmeyen bir savaşı askeri bilimde bulamazsınız, ama biz de var. Onun için askeri bilimin gereklerine bakıyoruz. Askeri bilimin temel paradigmasal duruşunun merkezinde de savaşı savaşmadan kazanmak var. Farklı yöntemlerle, hazırlık sürecinde, doğru yaklaşarak, imkân ve fırsatları doğru kullanarak savaşla elde edilecek sonucu savaşmadan elde etmek var. Şimdi eğer askeri bilimin esasları buysa, savaşa doğru yaklaşım böyleyse bizim durumumuz askerlik ve savaş bilimi ile uyumlu değildir. Bu kadar diremiyor, dayanıyor, savaşıyor, ama savaşmadan kazanma yok, tam tersine savaştığının karşılığını alamamak var.

Bu ters durum ve en temel sorunumuzdur. Bu durum neden kaynaklanıyor? Cesaret ve fedakârlık mı eksik, düşman mı çok güçlü, halk desteği mi az, koşullar mı yok? Hayır, onlarca yıl önce bu saydığım hususlar neden olarak gösterilebiliyordu. Örneğin 1925-1940 arası direnişleri değerlendirilirken bunlar sıralanabiliyor. Konjonktür uygun değil, dünya bir sistem kurmuş, Sevr’de, Lozan’da bir Ortadoğu, Kürdistan ve dünya politikası hazırlanmış, buna karşı çıkacaksın. Halk örgütlü ve bilinçli değildi. Düşman süreci çok iyi okuyor; genç, dinamik ve güçlüdür. Bu tür etkenler o dönem için geçerli etkenler olarak sayılabilir. Fakat PKK’nin şimdi yürüttüğü savaşta bunlar birer etken değildir. Konjonktür

sonuna kadar uygundur. Düşman defalarca yenilgiye uğratılmıştır, aslında çökmüştür. PKK karşısında yenik düştüğü için kendi içinde defalarca hesaplaşmalar yaşamış, zayıf düşmüş bir ordudur.

Dünyanın hiçbir devrim pratiğinde böyle bir halk desteği yoktur. Halk 25 yıldır ayakta ve serhildan halinde özgürlük istiyor. Sonuna kadar savaşa gözünü kırpmadan, en küçük rahatsızlık göstermeden güç veriyor, değer veriyor. Halk çocuklarını, imkânlarını savaşa seferber ediyor. Daha ne verecekti? Dünyada böyle bir halk var mı? Hiçbir savaşta bu düzeye gelmiş, bütünleşmiş bir halk yoktur. Savaşan güçlerin cesaret ve fedakârlığında zayıflık var mı? Savaşın istediklerini vermiyorlar mı? Orada da kusur yoktur. Kusur, savaşın ve askeri bilimin de özünü oluşturan yerde var. Strateji ve taktik bilimini kullanmada, anlamada var. Sorun akılda var. Bu işleri yerinde ve zamanında, bilimsel verilerin gereklerine uygun olarak yürütmek; eğitimi, örgütlemesini, donanımını, çarpışmasını, planını, keşfini yerinde ve zamanında yapıp yapmama var. Sorun buradan ortaya çıkıyor. Bu da bu işi yapanların eksikliği oluyor.

Bu, gerçekten ciddi bir çelişkidir. Önderlik en son kitapta “*Ben anlamadım, bunu yapanlar niye böyle yaptılar anlatsınlar*” dedi. İmkânların olmaması anlaşılır bir durumdur. İmkân var, koşullar uygun, kendisi savaşın içinde ve direniyor, başka bir yaşam öngörmüyor, ama işleri doğru yapmıyor, yerinde ve zamanında yapmıyor, bilimsel gereklere göre yapmıyor. Dolayısıyla bin kazanacakken zar zor bir kazanıyor. Bizim savaşla çözmeye çalıştığımız temel çelişkimiz buradadır. Önderliğin eleştirilerinde de sorun olarak gösterilen husus budur. Dolayısıyla bütün pratik alanlarda olduğu gibi daha keskin, somut, gözle görülür bir alan olarak askeri alan pratiğinde de bu nedenleri daha iyi çözümlememiz lazım. Önderlik buna ‘*kişilik sorunları*’ dedi. Kişilik devrimi bu nedenle öngörüldü. Zihniyet ve vicdan devrimi kavramları bu nedenle geliştirildi. Dar, salt askeri bakış açısıyla olaylara bakmak yerine felsefik, ideolojik, siyasi bakış açısıyla olayları ele alma, değerlendirme böyle gündeme geldi.

Demek ki, biz bu sorunu dar bilimsel tanımlarla izah edemiyoruz. Çünkü onun kurallarına göre olamamışız, ama neden? Burada psikolojik, sosyolojik, duygusal sorunlar var. Zihniyet sorunları var, amaca bağlı olma sorunları var. Bu, örgütlü ve özgür kişilik olup olamayla bağlantılı bir durumdur. Demek ki, savaş sorunlarımızı tartışırken de en çok karşılaşıacağımız sorun kişilik sorunlarımızdır. En çok üzerinde durmamız gereken alan da kişilik alanıdır. Yine de kişilik sorunundaki

gerçekleri savaş alanı açığa çıkardı. Onun için PKK savaşla uğraştı. Savaşla uğraştıkça Önder Apo gelişme yaratan, kazanan oldu. Savaşla uğraşmayan, savaşa yaklaşmayanlar bu sorunu açığa hiç çıkaramadılar. Kemal Burkey'in bazı açıklamaları vardı: "Biz baştan beri federasyon istiyoruz. Zaten PKK bir öyle diyor bir böyle!" Bazıları ise "bizde öyle sorunlar yok" diyor. Mücadele yok ki, sorun açığa çıksın. PKK mücadele ediyor, dünyayla savaşıyor, her türlü gericilikle savaşıyor. Onun kişilik üzerindeki etkisiyle savaşıyor.

Dünyanın, 20. yüzyılın ilk çeyreğinde ortaya çıkardığı hegemonik küresel sistemi çözme savaşına girdi. PKK, oradan kalkarak kendi kişiliği ile savaşma noktasına geldi. Dünya kapitalizminin Kürt'ü inkâr eden sistemini yıkmamanın yolu; bu sistemin kişilikler üzerindeki etkisini, bir kişinin içerisindeki düşmanca etkiyi yıkmaktan geçtiğini gördü. Vicdan ve zihniyet devrimini, kişilik devrimini dünya kapitalizmini yıkacak, Kürdistan'ı ve tüm halkları özgürleştirecek bir devrim olarak açığa çıkardı. Bu temelde de çözmeye çalışıyor, ama bizim cevaplamamız gereken hususlar var. Soru hala ortada ve önemini koruyor. Yani bu kadar cesaret ve fedakârlık, bu kadar imkân, bu kadar kan dökme var. Fakat bunu başarmama, zafere götürmeme, bu kadar hata yapma, bu kadar zarar vericilik içinde olma, imkân ve fırsatları bu kadar değerlendirememe, işleri bu kadar kendi yasa ve kurallarına göre yürütememe, neden? Eğer böyle ise hiç yapma! Ama bunu yapma cesaretini gösteriyorsan o halde doğru, kurallarına, ilkelerine göre yap. Ama adeta "Ne bırakırım ne de kurallarına göre yaparım, kendime göre yaparım" türünden bir anlayış var. Önderlik böyle tanımladı.

Her savaşın kendi özgünlüğü var. İçinde yer aldığı koşullara göre ve savaş yürüten kişiliklerin özelliklerine göre şekilleniyor, ama genel bir ölçüsü de vardır. Her yerin özelliğine göre şekillenmez. Onları gözetir, ama genel bir savaş anlayışı, bilimi, kuralları da vardır. Herkes için, her yerde geçerli olan kurallar da vardır. "Sadece özgünlükleri var, evrenselliği yok, dolayısıyla savaş biz böyle anlıyoruz ve bize göre böyledir, o halde savaş böyle olacak" diyemeyiz. Oradan baktığımızda duruşumuz çok fazla bireysel kalıyor. Geneli görmüyor, genelden kopuktur. Bu bir çelişki olarak kalıyor ve bu çelişki 40 yıldır savaşmamıza rağmen gerekli, hak ettiğimiz sonuçları alamayışımızın nedenidir. Bu çelişki sadece askeri alanla sınırlı bir çelişki değildir. İdeolojik, siyasi, sosyal, kültürel her alandaki duruşumuzu yansıtıyor. Bütün alan pratikleriyle ilgili bir çelişki ve sorundur. Önderlik *"Askeri alanda bu sorunu çözersek diğer alanlarda da bu sorunu çözerdik, bu sorunu bir kişide çözdük herkes-*

te çözerdik" dedi. Dolayısıyla çözüm üreten, yaratan kişilik olmak, çözüm yaratan alan olmak önemlidir. Diğer alanlar daha zengin olabilir, ama biraz daha karmaşıktır. Askeri alan daha somut, açık, yalın ve maskelenmesi zordur. Belki bu durumun nedenlerini askeri alan pratiğinde daha iyi görüp çözebiliriz.

Bu nedenle bu tartışmayı yürütmek istiyoruz. Eğer çözüm bulunursa, sadece askeri alan pratiğinin güç kazanması olmayacak aynı zamanda bütün parti pratiğinin, diğer bütün alanlardaki pratik çalışma düzeyinin yaşadığı sorunların çözüm bulması olacak ki bu da bizi sürekli devrimci hamleler yapan konuma getirecektir. Bunun önünde başka bir engel yoktur. Dönem devrim dönemidir, imkân ve fırsatlarının her zamankinden fazla olduğu bir dönemdir. Onun için Önderlik, böyle bir devrimin önünde engel oluşturan zihniyet ve yaklaşım durumlarımızı gördü ve onları eleştirdi. Başka tahliller geliştirmede. Yönetime, komutaya, kadroya dönük eleştiriler geliştirdi. *"Siz öncülük edeceksiniz. Bu işi en doğru, başarıyla yapamı olacakken imkânları heder eden, engelleyen konuma düşüyorsunuz"* dedi. Bu kadar zarar vericilik, terslik olmaz. İşte bu tartışmaları bütün belirtilen hususlar temelinde ele alıp yürütmek gerekiyor. Biz buna göre değerlendirmek, tartışma yürütmek istiyoruz.

"Neden?" sorusuna cevap arayarak, birçok olay ve zemini izah ederek genel bir çerçeve oluşturmak istiyoruz. Değişik yerlerde yaşanmış pratiklerin kısa izahlarıyla yeni sorular sorup, temel sorumuz olan *'neden'* sorumuza cevap yaratacak bir düşünce yoğunluğunu ortaya çıkarmak istiyoruz. Bu çerçevede genel kavramlar üzerinde de durmak istiyoruz. Çünkü anlama ve tanımlama sorunlarımız var. Önderlik de paradigmayı izah ederken kavram ve kuramlar üzerinde durarak yeniden tanımladı. Genel savaş biliminin özellikleri üzerinde de durmak istiyoruz. Askerlik ve savaş tanımlaması üzerinde, PKK deneyimi üzerinde durmak istiyoruz. Şiddet anlayışından 38 yıllık uygulamanın bazı temel dönemleri ve ortaya çıkan sonuçları üzerinde durmak istiyoruz. Yine son paradigma değişiminin PKK'nin şiddet anlayışı ve stratejisinde yarattığı değişiklik üzerinde de durmak istiyoruz. Herkes bizi tartışırken biz ne yapacağız? Bunun yanında düşmanın bizi nasıl anladığına da bakmamız lazım.

Önderlik bir açıklama yaptırdı. (28 Şubat 2015'te AKP Hükümeti yetkilileriyle HDP İmralı Heyeti'nin Dolmabahçe'de yaptığı ortak açıklama) Önderliğin doğru anlaşılması çok çok önemlidir. Karşımızdaki düşmanı doğru anlamalıyız, ama Önderliği de doğru anlamalıyız. Bundan dolayı yeni dönemdeki anlayışımız ne olacak? Bu çerçevede örgüt-

sel sistemimizde değişiklikler, savaş örgütlenmesi, askeri örgütlenmeleri nasıl ele almalıyız? Bunlar çerçevesinde parça parça olabilir, ama geniş ve sorular soran bir özet vermek istiyoruz. Sistemli olmayabilir, ama sorularla dolu olabilir. Birçok noktadan işi ele alıp çözüm arayışını önümüze bu temelde koyabilir.

Alanlardaki pratikleri esas alarak “neden?” sorusuna cevap verecek şekilde bir tartışma yürütmek istiyoruz. Bakur var, Rojhilat var, geçen yıldan bu yana Başur ve Rojava öne çıktı. Çok önemli bir deneyim yaşandı, tecrübe birikimi oluştu. O birikimi esas alarak ve çözümleyerek, neden işleri başarı çizgisinde, askeri kurallara göre yapamadığımızı, hata ve eksikliklerin nereden kaynaklandığını açığa çıkarmaya çalışacağız. Açığa çıkarabildiğimiz ölçüde de çözeceğiz. Askeri alanda çözüm gücü haline gelirsek, diğer alanlarda da aynı çözüm gücü açığa çıkar.

Ders planlamamız bu çerçevededir. Arkadaşlar buna göre hazırlanabilirler. Bilgi düzeyini, birikimini, analizinden çıkacak dersleri aktarabiliriz. Ama ondan sonrası alan pratiklerinde bu “neden” sorusuna cevap verecek çözümler üretmektir. Bu pratiği yaşamış arkadaşlar bunu çözmeliler. Eğer bunu yaparlarsa kendilerini de orada çözerler, örgüte de en büyük desteği o temelde verirler. Yoldaşların da kendi kendilerini çözmelerine katkı sunmuş olurlar. Bu çerçevede alan alan tartışılabilir. Pratiği yaşamış arkadaşlar eleştirel ve özeleştirel bir yaklaşımla bize o tecrübenin derslerini anlatabilirler.

1. BÖLÜM: GENEL SAVAŞ TEORİSİ

a) Bazı Askeri Kavramlar: Savaş-Barış, Saldırı-Savunma, Strateji-Taktik, Savaşçı-Komutan, Ordu-Birlik, Zafer-Yenilgi, İstihbarat-Planlama, Hız, Muhabere, Ateşkes

Savaş bir şiddet kullanımıdır. Şiddet, baskı yapmak olarak en genel planda değerlendirildi mi, savaş da bir baskı yapmaktır. Ama her baskı yapmak da savaş değildir. Savaş karşı tarafa sadece baskı yapmıyor, ya fiziki ya da iradi olarak yok ediyor. Dolayısıyla savaşla yok etme arasında bağ vardır. Araçları ve yöntemleri de ona göre belirleniyor. Karşıdaki fiziki ya da iradi yok olmasını, kırılmasını sağlayan bir şiddet kullanımıdır. Fiziki yok etme, öldürme ya da tümüyle bir iradi güç olmaksızın çıkarma veya dağıtma esas olduğuna göre kullandığı araçlar da ona göre oluyor. Karşı taraftakini öldürecek araçlarla uygulanan baskıya şiddet deniliyor. Bu araçlar da silah olarak tanımlanıyor. Savaşta kullanılan araçlara silah, cephane deniliyor. Bunlar diğer şiddet kullanımlarındaki araçlardan farklıdır. Düşünsel baskı da, siyasi baskı da, ekonomik baskı da şiddet kullanımıdır. Birinin aracı ekonomikken diğerinin aracı fikir ve dil gücüdür, ama onlar savaş değildir. Hepsine mücadele deniliyor. Baskı oluşturma ya da şiddet kullanımı da deniliyor. Savaşın onlardan farkı yok etme ve öldürmeyle ilgilidir. Dolayısıyla her kavgaya ya da her şiddet kullanımına savaş demiyoruz.

Savaş, karşı tarafın fiziki ya da iradi yok olmasını getiren şiddet kullanımı biçimidir. Niye böyle şiddet kullanımı olacak? Durup dururken karşı tarafı fiziki ya da iradi olarak niye yok etmeye çalışsın? Bunu yaparken birileri enerji kaybeder, bir şeyler katar. Hiçbir amacı olmazsa böyle yapmaz, yaparsa da ahmaklık olur. Demek ki bir nedeni olmalıdır. Neden, oradan bir şeyler ele geçirmek, gasp etmek ister? Fiziki ya da iradi olarak yok edilenin var olan değerlerine, imkânlarına el koymak içindir.

Onun için eğer onu yok etmek için bir şeyler harcıyorsan, kazanacağın ondan fazla olacak ki karşılığı olsun. Savaş tarzı, şiddet kullanmanın el koymayla, gasp etmeyle, baskıyla, sömürüyle, ele geçirmeyle, hegemonyayla kopmaz bağı var. Savaş bunları gerçekleştiriyor. Fiziki ya da iradi yok etme bu amaçlıdır, kesinlikle amaçsız değildir. Demek ki savaş bir de böyle tanımlayabiliriz. Savaş, karşıdaki değerlerine el koymak için onu fiziki ya da iradi olarak yok etmeyi hedefleyen bir saldırı ve şiddet kullanımı biçimidir. Savaşla bir şey elde ediliyor, yoksa keyif olsun diye yapılmıyor. Baskı ve sömürüyle, talanla, gaspla karşı taraftakinin her şeyine el koyma arayışıyla bağı var. O halde savaş iktidar ve

devletle bağlantılıdır. Gasp, talan, iktidar işiyse o zaman ele geçirmeyi, imkânları ve gücü tekelleştirmeyi öngörüyor. Bu da iktidar ve devlet işidir. Bunu yapanlara iktidar ve devlet işi deniliyor. Savaş, karşıtlarını yok etmek ve değerlerine el koymak için iktidar ve devlet güçlerinin kullandığı bir yöntemdir.

Bunun tersi de doğrudur. Savaş iktidar ve devleti büyütüyor, ortaya çıkıyor. İktidar ve devlet güçlerinin oluşumu, büyümesiyle savaş arasında böyle bir bağlantı ve ilişki var. Savaşın sonuçları üzerinde iktidar ve devlet güçleri oluşuyor. Savaşla elde edilen birikim iktidar ve devlet gücünü yaratıyor. Bir de savaşı yürüten güçler iktidar ve devleti yaratıyor. Savaş yok etme araçlarıyla uygulanan baskı, şiddet durumu ise, bu araçlara da genel olarak silah dedik. Silahtan kasıt ise canlılar için öldürücü ve yok edici araçlardır. Silahlar kendi kendine karşı taraftakini öldürmüyor. Onun varlığına, imkânlarına el koymuyor. Bir de bu silahları kullanan olmalıdır, yani savaş yapan olmalıdır. Savaşı yapan güce genel planda savaşçı deniliyor. Esas anlamda ise ordu deniliyor. Savaşçı veya asker, ordu kavramları kullanılıyor. Savaş sadece güç gösterisi ya da eğlence için yapılan bir iş olmadığına göre, bir öldürme, yok etme ve karşı tarafın değerlerine el koyma işi olduğuna göre bireysel bir iş değildir. Örgütlerle yürür ve bu işi yapan araçları ancak örgütlü bir güç kullanabilir. İşte bu örgütlü güce ordu deniliyor. Ordu ve savaşla ilgili her şeye de askerlik deniliyor.

Ordu buradan bir tanım olarak önümüze geliyor. Ordu nedir? Savaş yapan eğitilmiş örgütlü güçtür. O halde savaş bir ölüm kalım olayı ise, ordu ölme ve öldürmeyle ilgili bir örgütlenme biçimidir. O bakımdan da ona göre de eğitimi ve örgütlenmesi, disiplini gerekiyor. Bu nedenle ordular insan toplumunun en çok eğitilmiş ve disipline edilmiş örgüt biçimleri oluyorlar. Ordu sıradan bir örgüt değildir. Savaş yapan örgüt, karşıdakini öldüren ve kendini ona göre yaşatan bir örgüttür. Eğer eğitimi ve disiplini yeterli olmazsa “öl ve öldür meydanında” öldüren değil, ölen olur. Ölmek için öldürmesi gereklidir. Orduya ciddi, çelik disiplinli örgüt deniliyor. En keskin disiplin kurallarının hâkim olduğu, uygulandığı, yürütüldüğü örgüt biçimidir.

Savaşın karşıtı olarak, alternatifi gibi görünen kavramlar da var. Savaşla barışı diyalektik karşıtlık olarak tanımlıyoruz. Bu yanlış da değildir, savaş çok kullanılan bir kavram, ama bu belirttiğimiz tanımlar kullanırken daraltılıyor, parçalanıyor. Daha çok da alternatifi olarak barış doğru anlaşılmıyor. Sadece muharebeyle ilgili bir olay olarak görülüyor. Savaşın muharebe derekesi oluyor ve onun karşıtıymış gibi görülüyor.

Amaç bağından koparılıyor. Bu anlamda en çok yanlış kullanılan, yetersiz tanımlanan kavramların başında barış geliyor. Oysa barış savaşın karşıtıysa, alternatifi diyalektik karşıtı olarak ortaya çıkıyorsa o halde savaşın bütün unsurlarının karşıtı olması lazım. Barış, sadece çarpışmanın karşıtı olan çarpışmama olmadığı gibi aynı zamanda el koymanın karşıtı da olmalıdır. El koyma, ele geçirme, devlet olma, iktidar olmanın da karşıtı olmalıdır. Devlet olmama, ele geçirmeme olarak da ortaya çıkmalıdır. O halde barış en fazla çatışmasızlık haliyle karıştırılıyor.

Savaş, karşıdakinin fiziki ya da iradi olarak yok edip değerlerine el koyma işiyse o zaman bunun çeşitli evreleri vardır. Mesela fiziki ve iradi olarak kime el koyacaksın? Kimi öldüreceksin? Onu belirleyeceksin. Buna düşmanını belirlemek deniliyor. Düşman kavramı bir askeri kavram ve o da burada ortaya çıkıyor. Fiziki ya da iradi olarak yok edilmek istenen güç, karşıt, karşıtlığın bu biçimde olmasıdır. Buna düşmanlık deniliyor. Her karşıtlık düşmanlık değildir. Düşman bir askeri kavramdır. Düşman kavramı da mevcut durumda yanlış kullanılıyor. En küçük bir karşıtlıkta düşman deniliyor. Düşman herhangi bir karşıtlık değil, birbirini yok etmek isteyen karşıtlıktır. Diğerlerini düşmanlık olarak tanımlamamak gereklidir, çünkü askeri bir kavramdır.

Her şeyi düşmanlık olarak tanımlıyoruz, öyle değildir. Düşman kesinlikle bir birbirini yok etmekle uğraşan karşıt iki güç demektir. Böyle ise savaş olabilmesi için öncelikle düşmanını belirleyeceksin. Bu bir tespit ve analiz işidir. Dost kim, düşman kim? Kendinden yana olan kim, karşıt olan kim? Bunu belirleme işine düşmanını doğru tespit etme işine stratejik analiz deniliyor. Strateji bilimi bir gücün dost düşman ayrımı yaptığı, dostunu düşmanını belli eden stratejik analizine deniliyor. Onun için Önderlik “*Strateji düşüncedir, taktik uygulamadır*” dedi. Strateji bir teorik analiz, durum tespiti yapma, var olan yaşam ilişkilerini çözümleyerek düşmanı, yok edilmek isteneni tespit etmedir. Tabii dostu da tespit etmedir. Yok etme işini yapacak güçleri de, kendinden olan ittifakı-müttefikli olan güçleri de tespit işidir. Bu düşman belirleme işine, düşmanı açığa çıkaracak kadar içinde bulunulan durumun teorik, düşünsel analiz işini yapma işine stratejik analiz deniliyor.

Keşif ve istihbarat: Savaş olabilmesi için önce bir stratejik analiz gereklidir. Oradan da dost-düşman tespiti yapmak lazım. Bu bir başlangıçtır. Tespit edersen, dost ve düşmanı belirlersin, ama oradan hemen savaş çıkmaz. Savaşın başlangıcı stratejik analizdir, ama ondan sonraki evreleri de var. İkinci evresi, düşmanı ve dostu tanımlamak, anlamaktır. Düşman hakkında bilgi toplamak, düşmanı ve dostu açığa çıkarmak ve

tanımlamak; senden yana olanı anlamak, tanımlamak, hazırlamak ikinci safha olarak değerlendirilebilir. Düşman olarak belirlenmiş gücün durumunu açığa çıkarmak için yürütülen çalışmalara keşif ve istihbarat deniliyor. Keşif ve istihbarat kavramları da askeri kavramlardır, doğrudan savaşla ilgilidir. Düşman hakkında bilgi almak, düşman gerçeğini açığa çıkartmaktır. Her ikisinin amacı da aynıdır.

Keşif, gözetleyerek ve inceleyerek bilgi açığa çıkartma işidir. İstihbarat ise örgütleme yaparak, bilgi toplayarak düşmanın gücünü açığa çıkartma işidir. İkisinin de amacı aynıdır, fakat yöntemleri ve araçları farklıdır. Birisi gözetlemedir. Gözetlemek için yakına gitmen lazım, gece ya da gündüz dürbünü kullanman gerekiyor. Gözetleme, gözle görülebilir takip, gece-gündüz her saatte geliş gidişleri takip etme vb. gözetleme ile elde edilen bilgilere keşif deniliyor.

Örgütleme yaparak bilgi toplama işine ise istihbarat deniliyor. Gizli örgütlemeler yaparak düşmanın durumu hakkında bilgi toplama işlerinin hepsine birden istihbarat çalışması deniliyor. Demek ki, bir savaş yapabilmek için keşif ve istihbarat lazım. Düşmanını tespit ettin ama gücü nedir? Neyi var neyi yok, ordusu ne kadar, silahları neler, nerede ve nasıl konumlandırmış? Bir bütün olarak ekonomik, siyasi, örgütsel, nüfus, askeri, silah, araç-gereç bütün gücünün açığa çıkartılması işidir.

Düşmanını belirledin, ama bu da yetmez. Kendini de netleştireceksin, kendi gücüne de bakacaksın. Ne kadar silahlı gücün var, müttefiklerin kimler, her müttefikin gücü nedir, ne kadar aktif olabilir, kendi gücünü nasıl geliştirebilirsin? Bu anlamda güç toplamaya, ordu eğitmeye, donatmaya, örgütlemeye ihtiyaç var. Çünkü düşmanı yok etmek istiyorsun. O halde ondan üstün bir güce ya da en azından onunla vuruşacak bir güce sahip olacaksın ki onu yok edebilesin. Gücün olmazsa düşmanı yok edemezsin. Böyle bir güç toplama, güç biriktirme de stratejik çalışmanın ya da savaş hazırlıklarının çok önemli bir boyutudur. Savaş hazırlığında keşif ve istihbarat bir boyuttur. Bunlarla düşmana dair olanı yapıyorsun. Dosta dair olana da güç katma, savaşçı devşirme, ideolojik-askeri ve siyasi olarak eğitime, birlik düzeninde örgütleme, donatma denir. Savaşçıyı savaşta kullanacağı silahlar düzeyinde donatacaksın, silahını bulatacaksın, vereceksin, hazırlayacaksın. Yoksa o savaş yapamaz. Hazırlık çalışmaları da savaşla bağlantılıdır.

Eğitim, örgütleme, donatım vb. kavramlar savaşla, askerlikle ilişkili kavramlardır. Sivil yaşamda da kullanılıyor, ama askeri boyutları da var ve askeri anlamlarını da bilmek gerekiyor. Hem ideolojik-siyasi hem de askeri eğitim, teknik, taktik eğitim askerlikte çok önemlidir. Bir güç ne

kadar eğitimli olursa vuruş gücü o kadar artar, savaşta kazanmayla o kadar çok birleşir, onu gerçekleştirme imkânı bulur.

Düşmanı tespit ettik, bilgi topladık, kendi gücümüzü hazırladık, savaşıma biraz daha yaklaştık, ama yine de bütün bunlar hazırlık evresinin tamamı değildir. Hazırlık evresinin bir bölüm çalışması daha vardır. Bütün bu yapılan çalışmaların sonuçlarını bir planda birleştirmek, sonuçlarını düşmana saldıracak bir sisteme kavuşturmadır. Buna planlama çalışması deniliyor, aslında taktik çizme de denilebilir. Taktik çizme veya plan yapmadır. Düşmanı belirlemişsin, hakkında bilgi toplamışsın, kendi gücünü hazırlamışsın, bir de yer ve arazinin önemi var. Savaşın olduğu alan hakkında keşif-istihbarat toplayacaksın, arazi bilgisi de bu bakımdan önemlidir. Araziye dair de bilgi toplamışsın, sonra karşıdakini yok etmek için bir biçimde eyleme geçeceksin. Nereden nasıl eyleme geçeceksin? Ne zaman yapacaksın? Hangi gücün ne işleri yapacak? Kim önce, kim sonra hareket edecek? Kim kimi takip edecek? Kim hangi silahları kullanacak?

Bütün bunların hepsinin düşmanı yok edecek şekilde bir tasnife kavuşturulmasına plan çizmek, plan yapmak deniliyor. Plansız olan bir savaş hareketi olmaz, askerlik olmaz, olursa da başarısız olur; curcuna olur. Orduyu toplayarak silahlarını da vermişsin, herkes bir tarafta ne yapacağını bilmezse kazanamazsın. Bunu belirlemezsen istediğin kadar güç yığ, o gücün hiçbir etkinliği ve askeri sonucu olmaz. O gücün etkinlik sağlayabilmesi için en üst düzeyde pratikleştirecek düzeyde taktik planlama gereklidir. Düşmanın zayıf yanlarıyla kendinin güçlü yanlarını arazi hâkimiyetiyle de birleştirerek düşmanı yok edecek eylem biçimini belirlemeye, tasnif etmeye planlama diyoruz. Planlama önemli ve tamamen akıl isteyen bir safhadır.

Bir, doğru planlama yapmak için yeterli bilgi, keşif-istihbarat gereklidir. Düşman hakkında yeterli bilgin olmazsa doğru planlama yapamazsın. İki, kendi güçlerinin doğru analizi gereklidir. Onları bilmeden yine planlama yapamazsın. Üç, savaş alanını bilemezsen, arazi bilgin olmazsa yeterli planlama yapamazsın. Dört, bütün bunlar olsa bile aklın yoksa yine yapamazsın. Yaratıcı bir zekâyı sahip değilsen, yoğun değilsen, askeri sezgilerin güçlü değil ise yine doğru planlama yapamazsın. Bu bilgiler olursa da planlama yaparsın, ama bu planlamanın tutup tutmayacağı netlik kazanmaz. Tutabilmesi, başarıya götüreceği düzeyde olması için akıl ve düşünsel yoğunluk gereklidir. Savaş, düşmanın zayıf yanlarını kendi güçlü yanlarıyla etkili vurabileceğinin yol ve yöntemlerini bulma işidir. Bu yaratıcılık gerektiriyor.

Buradan çıkaracağımız en temel sonuç planlama uygulamadan daha önemlidir. Savaşın çok çok önemli bir unsuru planlamadır. Planlamayı doğru yapan birisi savaşı yarı yarıya kazanmış demektir. Uygulamada da plan her zaman değişebilir, çünkü koşullar değişebilir. Bundan dolayı bu iş yaratıcılık istiyor, ama yeterli ve gerçeğe uygun bir planlama yaptın mı uygulayıcının ufku açılmış demektir, ne yapacağını, nasıl hareket ettireceğini bilmektedir. Öyle bir savaşı yönetmek, yürütmek, yapmak çok kolaylaşmış demektir. Doğru, yeterli, ayrıntılı bir planlama bu sonucu verir.

Şimdiye kadar belirttiklerimiz bir savaşın hazırlık safhasıydı. Hazırlık olmadan savaş olmaz, olsa da kazanma olmaz. Hazırlıksız savaşa giren kaybetmiş demektir. Savaş dehaları diyorlar ki, “*Savaş çarpışmada, savaş meydanında değil, hazırlık sürecinde kazanılır.*” Kim hazırlık çalışmalarını, ciddiyetle, doğru, yeterli, güçlü bir biçimde yapmışsa o zaten savaşı kazanmış demektir. Onun görkemi bile düşmanını korkutur ve caydırır ya da çok büyük bir güç ortaya çıkarır. Düşmanın gücü onun karşısında duramaz. “*Savaşı savaşmadan kazanmak bu anlama geliyor*” diyorlar. Akıllı komutan savaşı savaşmadan kazanır, akılsız olansa çarpışmayla savaş kazanmaya çalışır. İş çarpışmaya girdi mi, kazanır mı kazanmaz mı Allah bilir. Yüzde elli bile şansı yoktur. Ne olacağını çarpışma anındaki durum belirler.

Hazırlıktan sonra ikinci safha uygulama safhasıdır. Uygulama safhası için de bazı başlıklara değinilebilir.

1- Gücün mevzilendirilmesi ve hareketi, uygulamanın önemli bir bölümüdür. Mevzilenme askeri bir kavramdır. Mevzilenme, düşmanı yok etmek için ona saldırmaya, eylem yapmaya hazır hale gelme anlamına geliyor. Yer tutma, konum alma, puslu, baskın, sızma vs. ne yapacaksan ona göre konum almadır. Yerin altında ya da üstünde konum alırsın, hendekler kazarsın, duvarlar yaparsın, açık-gizli yaparsın çok çeşitli yöntemleri var. Güç mevzilendirmesi için bir defa mevzilenen güç lazım, yapılan planlamaya göre mevzi yapabilmek, her gücü yerli yerine yerleştirmek, düşmanına vuracak hale getirmektir. Doğru mevzilendirme planlamayla bağlantılıdır. Planın doğruysa yüzde yetmiş doğru mevzilendirme yaparsın, geresi ise pratik mevzilendirmedir. Plan doğru olabilir, ‘filan yere şu kadar güç mevzilendirilecek’ diye belirtilir. Bu doğru olur, ama nasıl mevzilenen? Yerin altına mı girecek, yer üstünde mi olacak, tünel mi kazacak? Bunlar pratik durumlardır. Yerine göre, düşmanın durumuna göre belirlenmesi gerekiyor. Buna mevzi hazırlamak deniliyor.

2- Mevzilenme, uygulamanın başlangıç safhası harekete geçme anıdır. Ondan sonrası çarpışma anıdır. Çarpışma, bütün hazırlıklardan sonra mevzilenen güçlerin birbirini yok etmek için eyleme geçmesidir. Ellerindeki araçları plan doğrultusunda kullanmalarıdır. Buna '*çarpışma anı*' deniliyor. Şimdi çatışma da deniliyor, aslında çatışma değil çarpışmadır. Çatışma askeri bir kavram değil, bu sonradan uyduruldu. Türkçe de çarpışmaydı, Arapçası muhaberedir yani eylem-vuruşma anıdır. Vuruşma anında vuruşan güçler mevzilenmiştir. Saldırı gücü, savunma gücü vb. yine kullanılacak silahlar belirleniyor. Bunun yanında çarpışma anında çarpışmayı koordine eden, komut verene komutan deniliyor.

3- Uygulamanın üçüncü aşaması da geri çekilmedir. Geri çekilme kavramı da bir askeri kavramdır. Siyasette de kullanılıyor. Çarpışma oldu, vuruştun, artık hangi sonuç çıktıysa geri çekileceksin. Çarpışma anından normal çarpışmasızlık durumuna geçmeye geri çekilme deniliyor. Geri çekilme uygulamanın, hareketin bir parçasıdır. Mevzilenme, vuruşma-çarpışma ve geri çekilme uygulama anının üç temel unsurudur.

Savaşla bağlantılı birçok kavramı bu temelde tanımlayabiliriz. Buradan çarpışmanın sonucu, bir güç bir muhabereye-çatışmaya girdi mi üç sonuç ortaya çıkıyor. İki sonuç demek kestirmeci olabilir.

1- Zafer kazanmak, sonuç almaktır. Bu, karşı tarafı fiziki ya da iradi olarak yok etmektir. Zafer, askeri bir sözcüktür ve başarı anlamındadır. Askerlikte başarıya zafer deniliyor. Zafer kazanmak düşmanı yok etmektir. Düşmanı yok etmenin iki biçimi vardır. Fiziki olarak yok etmek ve iradesini kırıp örgütsel olarak dağıtarak karşıt bir iradi güç olmaktan çıkarmaktır. Bu, zafer kazanmaktır. Her savaşın amacı zafer kazanmaktır. Zafer kazanma amacına bağlı olmadan bir savaşa girilmez. Zafer amacına bağlı olmayan savaş anlayışı baştan sakattır, yanlışır, tehlikelidir, kendini ateşe atmaktır. Bunun üzerinde çok durmamızın nedeni bizdeki en büyük yanlışın bu olmasıdır. Önder Apo'nun da "*Savaşla sahip çıkmadılar. Bu savaşla bir şeyler yapmayı-başarmayı öngörmediler ki!*" derken de kastettiği nokta burası oldu.

Şimdi PKK gerillacılığının en zayıf noktası, yanlış savaş anlayışı burada ortaya çıkıyor. Savaşı zaferden, başarıdan kopuk ele almak, savaşı düşmanını yok edip kendini zafere götürecektir hedefe kadar tanımlamak, öyle bir savaş anlayışına sahip olmamak, savaşı böyle anlamamak ve böyle katılmamak durumu daha çok da şöyledir: PKK'liler hazırlık safhasına katılmayı sevmez, bu işi can sıkıcı bulurlar. Zaferi de gözetmezler, hep çatışma anı olsun istiyorlar. Burada maceracılık var. Bu savaş anlayışı sakattır. Bu kadar cesaret ve fedakârlığı sonuçsuz bırakan,

akılsızlık diye tanımlamaya götüren nokta burasıdır. Bu ufuk yoktur. Buraya kadar bir irade ve istek de yoktur. Demek ki savaşa katılma da, savaşı anlama da ideolojik-siyasi, amaç-hedef bir şeyleri çözmek kişileri çok fazla etkilemiyor. Bunun yerine onun heyecanı etkiliyor, duygularıyla, tepkileriyle, öfkeleriyle katılıyor. Bunlar nedeniyle çok tutarlıdır, duyarlıdır, çok cesur ve fedakârdır, ama öfke, tepki ve duygu zafer demek değildir, işin içinde olmak demektir. Kazansan da olur, kazanmasan da olur anlamına geliyor.

2- Savaşta zafer kazanmayan yenilir. Savaşın ikinci sonucu da yenilgidir. Yenilgi örgüt olarak yok olmak demektir. Kazanmayı göze almayan kendini yenilgiye yatırıyor demektir. Onun için mevcut savaş anlayışını Önderlik '*yenilgi çizgisi*' olarak tanımladı. En son görüşme notunda da buna '*intihar çizgisi*' dedi. İntihar çizgisi yenilgi çizgisidir, ölüm çizgisidir. Bu çizgi kazanma, başarıma çizgisi değildir. Savaşa giriyor, ömür boyu savaş yapacak değildir. Bütün savaşlarda çarpışma anı savaşın en kısa anıdır. İlkçağdan bugüne kadar bütün savaşların en kısa anı çarpışma anıdır. Ömür boyu çarpışamazsın. O halde kazanmayı göze almıyorsan yenilmeyi kabul ediyorsun demektir. Kendini yenilgiye, ölüme yatırıyorsun demektir. Yenilgili durum bu anlama geliyor ve bu çok tehlikedir. Savaşı kazanacak şekilde hazırlık yapmayan, uygulayan zaten zafer kazanamaz ki, tesadüf olursa kazanır. Kazanmayı istemiyor ki kazanabilsin. Baştan bir defa isteyeceksin, kazanmanın birinci şartı budur, ama sadece istemeyle kazanamazsın bir de o isteğin gerektirdiği sonucu elde edebilmek için gerekli hazırlıkları yapacaksın ve bir de iyi yöneteceksin ki, savaşı kazanabilesin.

Arkadaşlar çatışmaya düşmanı yenmek için girmiyorlar, öfkeyle vurmak için giriyorlar. Vurdular mı öfkeleri gidiyor, kendileri orada kalıyorlar, öteki de onları vuruyor. Vurdukları kadar vuruluyorlar. Kendini korumak yoktur, gerillacılık yoktur. Gerillacılığın temel taktiği vurkaçtır. Düşmanını vurmak kadar kendini korumak da gerillacılığın özüdür. Çünkü sen küçük bir güçsün büyüme ve gelişmek istiyorsun, karşında ise büyük bir güç var. Eğer kendini korumayı dikkate almazsan vurulursun. Sadece gerilla da değil, her savaşta böyledir. Ama birbirine yakın ordular, güvenlik tedbirleri alırlar, ama gerilla her zaman vurmak kadar kendini korumayı, kurtarmayı da göze almak zorundadır. Kendi güvenliğini sağlama olmazsa hep vuruşan, öfkesini dindiren, ama kendisi de vurulan bir savaşçılık ortaya çıkıyor. Savaşı tanımlarken kendi durumumuzun ne olduğunu görmüş oluyor.

3- Üçüncü sonuç ise ateşkes ve uzlaşmadır. Bu da bir sonuçtur. Çarpışma anında da olur, öncesinde de olabilir. Taraflar bütün hazırlıklara ve düşmanlığa rağmen birbirleriyle vuruşmayı göze alamazlarsa o zaman uzlaşma yolunu seçerler. Müzakere yaparlar, ona mütareke de deniliyor. Çatışmasızlık ve ateşkes ilan ediyorlar. Niye çarpışmayı göze alamazlar? Çünkü her savaş risklerle yürür. Hiçbir savaşta, savaş hazırlıkları yaparken yüzde yüz bu savaşın kazanılabileceği söylenemez. Her savaşın belli bir riski vardır. Fakat yüzde on risk ayrı, yüzde yetmiş risk ayrıdır. Yüzde beş, yüzde bir risk varsa o gücün savaşı kazanma şansı daha çoktur. Düşmanlar karşılıklı çalışmış, hazırlanmışlardır, fakat iki tarafta kazanacağına dair kendinde güven oluşmazsa, dolayısıyla çarpışmanın başarı değil, kendine zarar vereceği sonucuna götürürse o düzey, güç dengesi durumu bu ateşkese ve uzlaşmaya yol açar. Zafer ya da yenilgi dışında bir üçüncü yol uzlaşma, anlaşma yolu çıkar. İşte orada çatışmasızlık da oluyor, ateşkes de burada ortaya çıkıyor, mütareke burada ortaya çıkıyor, müzakere ve anlaşma da burada ortaya çıkıyor.

Ateşkes barış değil, birbirini yok etmek için çarpışma anındaki güçlerin çarpışmayı durdurmalarına deniliyor. Yani silahı kullanmayı, çarpışmayı durdurmayı ifade ediyor. Birbirlerini yok etmeyi göze alamayan, bu anlamda çarpışmaya giremeyen güçler çarpışma içerisinde de birbirini yok edemeyen güçler belli bir yerden sonra karşılıklı ateşkes ilan edebilirler. Kalıcı ateşkes veya tahkim edilmiş ateşkes ortaya çıkarabilmek için yürütülen tartışmalara, diyaloga müzakere deniliyor. Müzakere de askeri bir kavramdır. Önderlik, “*müzakere yapalım*” diyor, başka bir şey demiyor. Çünkü biz savaş yapıyoruz ve savaşın bir tarafıdır. “*Tahkim edilmiş bir ateşkese ulaşabilmemiz için müzakereye ihtiyacımız var*” diyor. Çatışmasızlık ilan edilmiş, ateş kesilmiş, ama kalıcı değildir, tahkim edilmiş değildir. Bunun sağlanması için anlaşmak üzere yürütülen tartışmalara müzakere deniliyor. Müzakere sonucunda varılan ortak mutabakatlar anlaşma oluyor ve anlaşma imzalanıyor. Türkçede buna antlaşma da deniliyor. Anlamları ortaktır. Çarpışmamak için bazı ilkelere mutabakata varıp karşılıklı taahhütte bulunmaya anlaşma ya da antlaşma deniliyor.

Bütün bunları savaşla birlikte onun karşısı olan barışı anlamak için belirttik. Ateşkes barış değildir, çatışmasızlık barış değildir. Barış, savaşın ortadan kalkmasıdır. Ateşkes ise savaşan güçlerin, düşman güçlerin birbiriyle vuruşmayı durdurmasıdır. Çarpışmasızlık anını ateşkes durumunu barış olarak tanımlamamak lazım. Büyük yanlış burada ortaya çıkıyor. Bir ateşkes ilan edildi mi “barış oldu” deniliyor. Hayır, barış

olabilmesi için savaşın koşullarının ortadan kalkması lazım. Onun için de gasp etmenin, ordunun, silahın, devletin ortadan kalması lazım. Bunlar savaşı yapıyor ve bunlar var oldukça barış olmaz. Günümüz dünyasında bunlar hâkimdir, hiçbir yerde barış yoktur. Var olana barış demek gerekiyor. Sadece ateş durdurulmuş veya müzakere yapılmış ve çarpışmama anlaşmasına varılmıştır. Ama çarpışmanın maddi temeli, güçleri ortadan kalmış değildir.

Antlaşmanın gereği ortadan kalkarsa çarpışma başlayabilir. Bir güç kendisini güçlü, karşıdakinin zayıf düştüğünü gördüğünde onun imkânlarını ele geçirebileceğine kanaat getirirse, kendisi de o pozisyonda olduğuna göre hemen anlaşmayı ve ateşkesi bozarak saldırabilir. Dolayısıyla ateşkes ve anlaşma halinde olan güçler her zaman hazır halde dururlar. Sürekli kendilerini askeri güç bakımından büyütürler. Karşıdakinden zayıf düşmemeye çalışırlar. Çünkü kendisi zayıf düşerse karşıdaki güçlenirse saldırabilir. O saldırı önünde hiçbir şey engel olamaz. Onu uzlaşma, anlaşma yapmaya yönelten etken güç dengesidir, saldırınca kazanamayacağı algısıdır. Saldırınca kazanacağı izlenimini geliştirdi mi, ateşkesi bozar ve saldırır. O halde ateşkes konumu sürekli askeri çalışmaların, hazırlıkların yapıldığı, aslında savaşın hazırlık safhası biçiminde devam ettiği dönemdir. Barış ise savaşın uygulama ve hazırlık anında ortadan kaldırılmasıdır. Savaş gücünün yok edilmesidir. O halde sınıflı ve iktidarcı sistemde, tekelci uygarlık döneminde barış olmaz, ateşkes veya çatışmasızlık olur.

Barış, demokratik toplumun, demokratik siyasetin yaşam biçimidir. Savaş, devlet ve iktidarın egemenlik tarzıdır. Savaşı, esas olarak iktidarcı devletçi sistemle birlikte ele almalıyız. Ondan önce savaş yoktur. Ondan önceki kavgalar, vuruşmalar savaş özelliği taşıyorlar. Çeşitli başka nedenler sıralanabilir. Ama örgütlü, amaçlı, planlı, karşıdakinin değerlerine el koymak için onu fiziki veya iradi biçimde yok etmeyi hedefleyen eyleme savaş deniliyor. Bu devlet ve iktidar gücüyle kopmaz bağlara sahiptir. Barış ise, politik-ahlaki toplum değerleriyle, doğal toplumla, demokratik toplumla bağlantılıdır. Gasp etme, ele geçirme, el koyma amacı gütmeyen toplumla bağlantılıdır. O halde savaşla-barışı doğru anlamak gereklidir. Özellikle de kendimizi yanıltmamamız için barışın doğru anlaşılması çok çok önem arz etmektedir. Çünkü ateşkes veya çatışmasızlık olunca “barış olmuş” diyoruz ve ortaya çıkan rehabet, gevşeme, tedbirsizlik bu yanlış anlamalardan kaynaklanıyor. Biz bu tehlikeli durumu fazlasıyla yaşıyoruz. Öyle olunca da örgüt ateşkes, çatışmasızlık ilan edemiyor. Bunu yapamazsa herkesle her gün savaşta mı olacak!

Öyle de yaşanmaz, ateşkes yapabilmeyi becerebilmemiz gereklidir. O halde ateşkes kavramını iyi bilmeliyiz.

Bu çerçevede strateji ve taktik tanımlamaları yaptık. Strateji düşünce anı iken, taktik uygulama anıdır. Strateji, bir sürecin tümünün analiz edilmesi, dost-düşman tespiti yapılarak, düşmanın yok edilmesi için yol ve yöntemlerinin belirlenmesidir. Taktik ise, o sürecin içerisindeki uygulama safhasıdır. O süreci başarıya götürebilmek için yapılan bütün işlere, atılan bütün adımlara taktik deniliyor. Strateji genel iken, taktik birimdir. Bilimsel ölçüleri aynıdır. Bir stratejik analiz ve planlama düşmanın, kendinin, coğrafyanın, diğer güçlerin ve halk güçlerinin durumunun tespitine dayanıyor. Taktik de öyledir. Bir taktik planlama yaparken de bunların bilinmesi gerekiyor, ama taktik vuruşma, çarpışma anının planlanmasıdır. Strateji ise bir bütündür. Zafer kazanana kadar yürütülecek bütün çarpışmaların, taktik safhaların planlanması işidir. Taktikler, stratejinin başarısı için olur. Bir taktiğin doğruluğu ve başarısı stratejiyi başarıya götürme, stratejik başarıya hizmet etmeyle ölçülebilir. Bir muharebe planladık, sonuçlarının doğru mu yanlış mı, başarılı mı başarısız mı olduğunu stratejiye göre belirleyebiliriz. Stratejik başarıma hizmet etmişse ona doğru taktik deriz, ama ona hizmet etmemişse ona yanlış taktik deriz.

Bu noktada siyaset ve askerlik birbiriyle çelişiyor. Onu da bilmek gerekiyor. Siyasi mücadele ile askeri mücadele sonuçları aynı olmuyor. Bazen askeri olarak muhabere başarısızlıkla sonuçlanıyor, bir muhabere askeri bakımdan başarısızdır, “yanlış olmuş” deniliyor, ama siyasi olarak baktığında yerinde olmuş, siyasete çok hizmet etmiş ve siyaseten çok doğru ve başarılıdır. Siyaseten çok başarılı, ama askeri olarak tam bir yenilgidir. Çünkü stratejiye göre doğru yapılmış ama taktik olarak iyi planlanmamış, askeri başarıya götürülmemiştir. O askeri başarıya da götürse siyasi etkisi, başarısı çok daha güçlü olacaktır. Askeri başarıya götürülemediği için etkisi sınırlı oluyor, ama yine de siyasi olarak başarılı oluyor. Mesela 30 Temmuz 1979’da Siverek’te M. Serhat Bucak’a dönük yapılan eylem bir örnektir. Tam bir askeri başarısızlıktır, ama güçlü bir siyasi etki yapan, PKK’nin ilanını çok güçlü ve etkili kılan bir eylemdir. Askeri olarak da başarılı olsaydı, etkisi bambaşka olacaktı, süreç farklı ilerleyecekti. Askeri yönden süreç tersten yürüdü, ama parti ilanını başarıyla gerçekleştirme anlamında önemli rol oynadı.

Bu kavramlarla birlikte askeri kavramlar olarak saldırı ve savunma kavramları da önemlidir. Birbirinin karşıtı kavramlardır. Saldırı, hareket eden taraf veya düşmanın üzerine gitme olarak tanımlanabilir. Savunma,

üzerine gelen düşman karşısında kendini koruma durumudur. Saldırıyla savunma bu biçimde birbirinin karşıtı oluyor. Stratejik savunma ve stratejik taktik kavramlarının yanında, taktik savunma ve taktik saldırı kavramları da var. Savunma taktiği yapılabilir, mesela saldıracak bir düşmana karşı güçlü bir pusuyla mücadele etmek, etkili ve iyi bir savunmadır. Düşmanı yenilgiye de uğratabilir. Hep saldıran kazanır diye bir şey yoktur. İyi bir savunma örgütlenirse saldırıyı kırarak şekilde o da kazanma sağlayabilir. Bu bakımdan saldırmak ile savunmak arasında şöyle bir fark var: Saldırdın mı kesin karşıdakini yok etmek istiyorsun, ama savunmada bu kesinlik yoktur. Savunmada karşıdakini yok etme de vardır, kendini korumada vardır. Karşıdakini yok etmezsin, ama amaç kendini koruma olabilir. Karşıdakini başarısız kılıp kaçırma da vardır.

Savunma farklı olarak da tartışılıp değerlendiriliyor. Stratejik olarak savunma taktik bakımdan her zaman uygulanabilir görülüyor. Saldırmakta olan düşmanı vuracak şekilde savunma yapıyorsan, bu iyi bir savunmadır ve buna aktif savunma deniliyor. Ama sadece düşmanın saldırısı karşısında düşmanı vurmadan kendini savunmakla uğraşıyorsan, buna da pasif savunma deniliyor. Önderlik, *“pasif savunmayı siz uydurdunuz”* dedi. Fakat şunu da söylüyor, *“hiçbir askeri deha ve teori pasif savunmayı reddedemez”* diyor. Çünkü kendini koruma, savunma askerliğin, savaşın çok önemli bir yanı ve boyutudur. Ateşkes durumunda misilleme hakkı diye bir kavram da var. Savunmada daha çok ele alınması gereken aktif savunma, düşmanına saldırmayan, ama saldıran düşman karşısında onu yok etmek için aktif savaşan güç demektir. Pasif savunma ise hiç savaşmamak, sadece kum torbası gibi kendini kapatıp yok olmamaya çalışmaktır.

Savaşçı ve asker; eğitilmiş, donatılmış, örgütlendirilmiş, belli bir disiplin içinde savaşmaya hazır kişi demektir. Birlik, savaş yapmak üzere eğitilmiş güçlerin bir araya getirilmesine, örgütlenmesine deniliyor. Örgüt askerlikte birlik kavramıdır. Siyasette örgütün yerini askerlikte birlik alıyor. Komutan; birliği, orduyu, savaşı yöneten, sevk ve idare eden kişi olarak tanımlanıyor. Bu, savaşın hazırlık safhası için de uygulama safhası için de geçerlidir. Tüm ordunun, askeri gücün yönetilmesini ifade ediyor. Ordunun ve savaşın yöneteni komutandır. Komut veren, komuta eden, yönetendir. Önderlik *“Demokrasilerde yönetim olur”* dedi. Dolayısıyla savaşı bilen, anlayan, savaşçıyı eğitmeyi, donatmayı, hazırlamayı ve savaşta sevk ve idare etmeyi bilendir. Ordu üzerinde de durmuştuk. Ordu; askeri örgüttür, birliklerin toplamıdır. Belli bir sevk ve idareye sahip çok değişik birliklerden oluşmuş, ortak amaç doğrultusunda

da eğitilmiş, örgütlendirilmiş askeri güç veya savaş yapmak üzere örgütlendirilmiş güç diyebiliriz.

Bazı temel kavramlar olarak bunlar ifade edilebilir. Savaşı bir pratik eylem olarak da açığa çıkarttık, tanımladık. Günümüzde de birçok kavram boyutuyla da ortaya koyduk, anlaşılır kılmaya çalıştık. Çok değişik kavramlar kullanılıyor, anlayan da anlamayan da bu konuda konuşuyor. Savaşı, barışı, ateşkesi, silahlanmayı, silah bırakmayı tanımladık. Çoğu zaman silah bırakma ya da bırakmama gibi konular rastgele konuşuluyor. Silah bırakmak teslim olmak, silahtan vazgeçmek, silahı atmak anlamında oluyor. Türkiye’de en küçük ateşkesi ‘silah bırakma’ olarak tanımlıyorlar, bunların gerçekte hiçbir alakası yoktur. Ya yanlış kullanıyorlar ya da kendi hayal ettiklerini söylüyorlar. Ama biz o kavramları söyleyemeyiz. Şimdiye kadar yürütülen tartışmalarda silah bırakma hiç yoktur.

Önderlik adına silahı bırakırız ya da silahı bırakmayız kavramını kullanmak bir defa suçtur. Önderlikte öyle bir düşünce hiç yoktur, olmadı, olamaz. Çünkü bu silahı yaratan, nasıl silah elde edildiğini biliyor. Savunmada sadece şunu söyledi: *“Kürt sorunu çözülür ve bu Kürt toplumunun saldırılar karşısında kendisini savunacağı bir özsavunma sistemine kavuşursa o zaman PKK de bu duruma göre kendini gözden geçirir. Bu ortamın savunma gücüne mi katılır, yoksa silahı bırakıp silahsız sivil hale mi gelir, bu o zamanın koşullarına göre değerlendirilir.”* Çünkü artık onun yerini başka bir güç almıştır. Toplumun özsavunması onun yerini almıştır, o güce gerek kalmamıştır. Onun dışındaki tartışmaların bir anlamı yoktur.

PKK’de silah bırakma ancak o zaman gündeme gelebilir. Ama onun dışında ateşkes ve çatışmasızlık her zaman yapıyoruz; süreli ve süresiz ateşkes de yaptık. Stratejik değişiklikler yaptık. Silahlı bir güç olarak silahlı mücadelenin birincil mücadele olduğu stratejik dönemleri tanımladık, silahlı mücadelenin ikincil mücadele olduğu stratejik dönemleri tanımladık. 2000 yılındaki 7. Kongre’de silahlı mücadeleyi ikinci plana bıraktık, demokratik siyasi mücadeleyi birincil ve esas mücadele olarak tanımladık, o temelde silahlı güçlerimizi Türkiye dışına da çektik. Bu durum 2004’ten itibaren kısmen değişti, silahlı mücadele ile siyasi mücadeleyi yan yana denge içinde kullanmayı öngördük. 1 Haziran 2010’dan itibaren ise silahlı mücadeleyi Devrimci Halk Savaşı temelinde birinci mücadele haline geldi.

Önderlik *“Demokratik siyasi mücadelenin önü açılacaksa, Türkiye’nin demokratikleşmesi ve Kürt sorunun çözümü yönünde adımlar*

atılacaksa, demokratik siyaset işleyecekse, siyasi soykırım operasyonları, siyasi örgütlenme ve fikir özgürlüğü önündeki engeller ortadan kalkacaksa biz de ona karşılık silahlı mücadeleyi tali plana atar, demokratik siyasi mücadeleyi birincil mücadele biçimi haline getiririz” diyor. Aslında tartışılan budur. Buna silah bırakma diyorlar, Türkiye darmadağınık konuşuyor. Hele hele basın kafa karıştırmak için çok fazla rol oynuyor. Bunları dinlememek lazım, o söylenen birçok şey anlamsızdır. O etkilerde kalmamak gereklidir. Şimdi, tahkim edilmiş ateşkesten söz ediliyor. Yani güçler savaşmadı ve ateşkesi uzun vadeli kılmak için karşılıklı anlaşmak istiyorlar. Siyasi mücadeleyi birincil mücadele yapma, silahı ikincil plana düşürme konusu tartışılıyor. Önderlik bunun için “PKK’yi kongreye davet ederim” diyor. “Eğer bu 10 maddeyi uygulamak için hükümet adım atacak ve bunu esas alacaksa biz de diğerini yapabiliriz. Hükümet demokratikleşme yönünde çalışma yürütsün, biz de siyasi mücadeleyle buna katkı sunalım, silahlı mücadele güçlerimizi geri çekelim” diyor. Kongreden niyet beyanı olarak ifade ettiği, kongre çağrısı olarak tanımladığı budur. Bu da karşılıklıdır. Önderlik “Müzakere Süreci Taslağı”nda “süreç eş zamanlı adımlar atma temelinde karşılıklı yürüyecek” demişti. Devlet ve PKK ona göre adım atacak. Biri önce yapsın diğeri sonra yapsın, biri yapsın diğeri yapmasın olmaz. İkisi de üzerine düşen değişiklikleri yapacaklar.

Silah bırakmak için; sorun çözülmüş, Kürt toplumu kendi özsavunmasına kavuşmuş, PKK’nin silah alma ve dağa çıkmasını gerektiren nedenler tümüyle ortadan kalkmış ise, o zaman PKK de ortaya çıkan bu duruma göre kendisini nasıl uyarlayacak? Önderlik onun için de birkaç yol önerdi. Savunmalarında “*Ya özsavunmaya katılır kendini ona göre düzenler ya da silah bırakır sivil mücadeleye katılır veya Kürdistan’ın diğer alanlarında, parçalarında kendi mücadelesini sürdürür. O parçaların gücü haline gelebilir” dedi.*

Üçüncü bir olasılık da Kürdistan’ın parçalanmışlığı nedeniyle, bir de DAİŞ saldırıları sonrasında Kürdistan’daki durum nedeniyle ortaya çıktı. Fakat bütün bunların hiçbirisine AKP yaklaşıyor. Bunu 2013 Newroz çağrısında da Önderlik stratejik planlama olarak ortaya koydu. Birincisi; “*Çatışmasızlığa ulaşalım” dedi. İkincisi; “Gerilla çekilmeye başlasın, Türkiye de demokratikleşme sürecine girsin” dedi. AKP sadece çatışmasızlığa razı oldu ve ondan öteye adım atmadı. “Siz adım atıyorsanız, nereye gidiyorsanız gidin” dedi. Bülent Arınç “cehenneme gidin” dedi. Onu hiçbir zaman unutmayacağız. Gerilla da gitmeyi durdurdu. Süreç de öyle tıkanı. Şu anda AKP’nin açıklamasında sadece eylemsizlik var.*

Yalçın Akdoğan açık söyledi: “Tam anlamıyla bir eylemsizlik durumudur” dedi. Oradan ötesi yoktur.

Bir müzakere, anlaşma, silahlı mücadeleden vazgeçme yoktur. Onu istemiyorlar da. “Yaparsanız yapın” diyorlar. Çünkü onu PKK yaparsa kendilerinin de ona karşı bir şeyler yapması gerekiyor. Bunu yapmıyorlar “Siz yapın, ne yaparsanız yapın” diyorlar ve onun için kavramları karıştırıyorlar. Öyle yapmasalar herkes kendilerine “Siz buna karşı ne yapacaksınız?” diye soracaktır. Silah bırakacaklar, bıraktılar bırakmadılar... Bunlarla tam bir propaganda şiddeti uyguluyorlar. Psikolojik savaş da odur. Türk basınının sürekli yaptığı budur. Tam bir düşünce şiddeti uygulamak, karşıdaki insanı bıktırırçasına, illallah ettirircesine bizi hep tepkiye, öfkeye boğmak istiyorlar, irade kırmak istiyorlar. O psikolojik araçlarına çok bakmamak gerekiyor. Psikolojimizi korumalıyız, söylenen her şeyi duymak zorunda da değiliz. Bazı arkadaşlarda sanki her şeyi duymaları gerekiyor gibi bir hava var. Bu kadar çok kulağı geniş olmak iyi bir durum değildir. Siyasetin gerektirdiği bilgileri edinmek ayrı, psikolojik savaşın bombardımanına kulaklarını 24 saat açmak ayrı bir şeydir. O bilgileri de insan bir seferde fazlasıyla öğrenebiliyor. ‘Bir yalanı kırk sefer söylediğinde doğru olurmuş’ denir ya! AKP’nin demogojisi ve taktiği de budur.

Çözüm süreci taslağı büyük bir hamleydi, sahiplendik ve AKP’yi çok ciddi bir biçimde zorladık. Önderlik seçim öncesi böyle bir mutabakat yaklaşımıyla yeni bir hamle yaptı, bunu sahiplenmek ve demokratikleşme yönünde adımlar atmak üzere hükümeti zorlamak gerekiyor. Onun dışında aşırı savunmacı durumlar doğru değildir.

b) Savaşta Amacın Belirleyiciliği: Gasp Savaşları, Meşru Savunma Savaşları

Savaşı safhalarına göre tanımlamaya çalıştık. Farklı boyutlarıyla da ele alarak savaş tanımlamamızı biraz daha derinleştirmemiz gerekiyor.

Amaçsız savaş olmaz. Savaşı amaçlarına, hedeflerine göre tanımlamak lazım. “Canım sıkıldı vuruyorum-vuruluyorum, ölüyorum-öldürüyorum” olmaz. Bu bir can sıkıntısı işi değildir. Ciddi bir iştir. İnsan soyunun yaptığı en ciddi ve en tehlikeli iştir. Dolayısıyla bir hedef ve amaç için yapılır.

O halde amaca-hedefe göre savaşları ikiye ayırabiliriz:

1- Baskı ve Sömürü Savaşları: Gasp, talan savaşları. Bu savaş, içte ve dıştaki güçlere karşı yürütülüyor.

2- Meşru Savunma Savaşları: Herhangi bir saldırı karşısında kendi değerlerini korumak için bir gücün saldırıya karşı savaştır.

Baskı ve Sömürü Savaşları: Düşman diye bilinen karşı tarafın imkânlarına, varlığına, değerlerine el koymak; gasp, talan için yürütülen savaştır. Adına ne denirse densin, ganimet veya talan savaşı, iktidarcı-devletçi sistemin baskı ve sömürsünü ifade eden savaştır. Egemen ve baskı güçleri bu savaşı iki şekilde uyguluyorlar.

a) İşte, devlet sınırları içerisinde egemenlik altına aldıkları topluma karşı uyguluyorlar.

b) Kendi dışında olan halklara, devletlere karşı uyguluyorlar.

Bu savaşın amacı, saldırdıklarının imkânlarına, değerlerine el koymak içindir.

Meşru Savunma Savaşı: Böyle bir savaş gerçeği ortaya çıktıktan sonra, savaş güçleri bunu yaparken saldırıya maruz kalan güçler de kendilerini savunuyorlar. Savunmak durumunda kalıyorlar. Birisi saldırıp diğerinin değerini ele geçirmek istiyorsa; o da vermemek ve saldırıyı kırmak için bir direnme ve savaş içinde oluyor. O da bir karşı savaşa giriyor. Buna da Meşru Savunma Savaşı diyoruz. Meşru Savunma Savaşı aslında yoktur. Savaş değildir. Eğer iktidar ve devlet sistemleri olmasa, başkalarının değerlerine el koymak için onları yok etmek üzere saldırılar yapılmazsa; böyle saldırı güçleri, ordular örgütlenmemiş olsa, bu tarz bir saldırı ortaya çıkmazsa kimse kendisini savunmak zorunda kalmaz. Saldırıya maruz kalmayan savunma yapmaz, yapmaya ihtiyaç duymaz.

O nedenle Meşru Savunma Savaşı dediğimiz savaş, esas savaşa yani Gasp Savaşına bağlıdır. Savaşın kendisine bağlıdır. Ortaya bir defa savaş güçleri çıktıktan ve başkalarını tehdit etmeye başladıktan sonra değerleri tehdit altına giren güçler de onları korumak, saldırılar karşısında elde tutmak için kendilerini savunmak zorunda kalıyorlar. Nasıl savunacak kendisini? Bir güç kendisini eğitmiş, silahlandırmış, örgütlemiş, yüzbinleri içine alan ordu kurmuş, kılıçlar kalkanlar yapmış, uçaklar tüfekler yapmış, saldırıyor. ‘Ben bu saldırıyı kabul etmiyorum direneceğim’ demekle direnemiyorsun. En az sende ona karşı o kadar ordu kuracaksın, eğitim yapacaksın, donatacağın, araç-gereç geliştireceksin ki, saldırıları kırdığın ölçüde savunabilesin. Savunmak söz söylemekle olmaz. Savunma da bu anlamda bir savaştır. Böylece savunma savaşları ortaya çıkmıştır. Buna da “Meşru Savunma Savaşı” deniliyor.

Başkasının gücünü ele geçirmek için savaşılsa o savaş, meşru savunma olmaktan çıkar. Meşru savunma savaşı, başkasının imkânlarına ve değerlerine el koymak için yürütülen savaş değildir. Başkalarının el koymak üzere başlattıkları saldırıya karşı kendi değerlerini korumak üzere yürütülen savaşa deniliyor.

Sümer'den bu yana amaçlarına göre yürütülen savaşları ikiye ayırabiliriz.

- Bir bölümü Gasp Savaşları içinde yer alıyor.
- Bir bölümü de Meşru Savunma Savaşları içinde yer alıyor.

Gasp Savaşları hangi savaşlardır? Gasp Savaşları, Sümer'den başladı, Gılgamış'ın Kürdistan'ı ele geçirmek için yürüttüğü saldırıyla başlayan savaştır. İşte egemenlik kurmak için geliştirdiği baskıcı tutum, dışta halkların değerlerine el koymak için geliştirdiği saldırıdan başlayan günümüzde de “Emperyalist Sömürgeci Savaş” dediğimiz savaşlara kadar gelen savaşların hepsi Gasp Savaşlarıdır.

Amerika Ortadoğu'ya saldırdı. Afganistan, Irak, Libya savaşları var. Mesela şimdi Suriye'de savaş oluyor. Savaşın farklı boyutları var. Bazı güçler açıktan kendileri savaşmıyor. El altında farklı güçleri örgütlüyor, savaştırıyorlar. Rejim kendi egemenliğini korumak için savaşıyor. Dikkat edelim, bunların meşru savunma kapsamı zayıftır. Sömürü savaşları içerisinde sayılıyorlar. Bütün sömürgeci savaşlar, bütün dünyayı paylaşım, sömürü, emperyalist savaşları; bütün fetih, işgal, istila savaşları sömürücü savaşlarıdır. Dahası bütün devletler gaspçıdır, sömürücüdür. Toplum üzerinde egemenlik kuruyor. Egemenliğini askeri güçle tutuyor. Askeri güce dayanmayan bir tane devlet yoktur. Toplum askeri güçle, polisin, ordunun gücüyle, silahlı güçle susturuluyor. Bunların hepsi savaştır. Aslında ulus-devletin günlük olarak toplum üzerinde uyguladığı savaştır ve buna “Özel Savaş” deniliyor. Bunlar da sömürücü Gasp Savaşlarıdır. Buna Sosyalist literatürde eskiden “Haksız Savaşlar” deniliyordu. Haksız savaş denmesi doğrudur. Yani sömürücü, talancı, işgalci savaş diyebiliriz. Meşru Savunma Savaşlarına da “Haklı Savaşlar” diyorlardı. Amaca göre haklı-haksız olarak da ayırıyorlardı. O niyet belirleme kavramıdır. Neye göre haklı, neye göre haksız? Kendine göre tanımlanıyordu. Haklı-haksız yerine, ‘Meşru Savunma Savaşı, Gasp Savaşı’ demek de daha doğrudur.

Meşru Savunma Savaşları nelerdir? Savaş, egemenlik, baskı altına alma nereden başladı? Sümer'de bir sistem haline geldi. Sümer öncesi hiyerarşik dönem, erkeğin kadın üzerinde egemenlik oluşturmaya baş-

lamasıyla gündeme gelen bir süreçtir. Bu anlamda kadının, erkek egemenlik karşısında bütün duruşu, Meşru Savunma Mücadelesi ya da Meşru Savunma Savaşı kapsamındadır. Savaş boyutuna her yerde çok fazla ulaşmadı, ama mücadele kapsamında çok fazla vardır. Kölelerin özgürleşmek için yürüttükleri isyanlar, direnişler haklı savaşlardır veya Meşru Savunma Savaşıdır. Özgür halkların, kabile ve aşiretlerin köleleşmemek, devlet baskısı ve egemenliği altına girmemek için yürüttükleri direnişler, savaşlar Meşru Savunma Savaşlarıdır. Bu anlamda tarihi iyi tanıyalım. Mesela ilkçağ devletlerinden Roma'yla Kuzey Avrupa'nın etnisite toplulukları arasında geçen savaşta, o etnisite meşru savunma konumundaydı. Özgürlüğünü korumak istiyordu. Onları yok etmek, Avrupa'yı ele geçirmek isteyen Roma'ydı. Fakat Roma'ya uygar, onlara barbar dediler. Bu 'barbarlık-uygarlık' tanımı biraz ters bir tanımdır. Karışık, lümpen bir tanımdır. Yanlış oluşturulmuştur. Daha doğrusu bunu egemen güçler yaptıkları için aslında iktidarcı-devletçi güçler barbar güçlerdir.

Karşıtlarını kötülemek için barbarlığı onlara yüklemişlerdir. Şimdi "terörist" dendiği gibi hiç hak etmedikleri kavramlarla tanımlanmışlardır. Böylece kendileri uygar, özgür topluluklar da barbar sayılmıştır. Bu yanlıştır, düzeltmek lazım. Barbarlığı vahşet olarak belirteceksek, vahşet olan devlettir, iktidar güçleridir. Uygar olan doğal, demokratik, özgür yaşamı korumak isteyen kabile, aşiret, boy topluluklarıdır. O bakımdan etnisitenin ezilen kabile aşiret güçlerinin; devletçi, baskı ve sömürüye, egemenlik altına almaya, sömürgeleştirmeye karşı geliştirdikleri direnişlerin hepsi haklı savaşlardır. Emperyalist paylaşımına karşı direnmek haklı savaşlardır. Eski-yeni her türlü sömürgeci saldırıya karşı direnme, özgür kalma ya da ulusal özgürlüğü elde etmek için yürütülen savaşlar, Meşru Savunma Savaşlarıdır. Meşru Savunma Savaşları kapsamında da epeyce bir savaş biçimi var. Kürt halkının yürüttüğü savaş Meşru Savunma Savaşıdır. Baştan beri karakteri böyleydi. 20. yüzyılda da 1925'den 1950'ye kadar dört parçada gösterilen direnişlerin hepsi Meşru Savunma Savaşı kapsamındadır. Sömürgeci işgale karşı direnmeyi ifade ediyorlar.

PKK'nin yürüttüğü savaşın kendisi Meşru Savunma Savaşıdır. Bir, böyle bir tanımlama yapmalıyız. İkincisi, el koyma veya bir şeyleri ele geçirme, değerler üzerinde kavga anlamında amaca bağlı amacın belirleyiciliği temelindeki savaş ifade ettik. Bir de askeri bakımdan savaşın amacı var. Askeri bakımdan her savaşın amacı düşmanını yok etmektir. Bu konu ister Gasp Savaşı olur, ister Meşru Savunma Savaşı olur fark etmez, savaşın her yerde ortak olan doğal sonucudur. Çünkü her savaş

zafer kazanmak üzerine kuruludur. Zafer kazanabilmek için de düşmanı yok etmek esastır. Düşmanı yok etmeyi öngörmeyen dolayısıyla zafer kazanmaya bağlanmayan bir savaş yoktur.

Tekrar belirtmekte fayda var. Kendi gerçeğimizin iyi anlaşılması, arkadaşların savaş anlayışlarını düzeltmeleri açısından çok çok önemlidir. Çünkü böyle değildir. Bu konuda çok bireyci anlayışlar var. Çoğu arkadaşın yaklaşımı savaşçılığa da benzemiyor. Eskinin o yiğit kavgacıları olur, onlara benziyor. Önderlik Karasungur arkadaşısı Siverek'ten sonra öyle eleştirmişti. Bingöl tarafında savaşçı "Eşkîya Yado" örneğini vererek Karasungur arkadaşına "onu incele" demişti. Karasungur arkadaş "Ben sandım eleştiri yapacak, bana sadece Yado'yu incele dedi" diyerek şaşırıldı. Yani sen ona benziyorsun demiş. Bu savaş öyle olmaz. Bireysel olarak kahramanlık, yiğitlik yapıyor, ama PKK'nin komutanı olmak öyle bireysel kahramanlıkla yürüyecek bir iş değildir. Kendi başına olmaz. Ordu kuracaksın, komutan olacaksın, eğiteceksin, yöneteceksin. En başından Hilvan-Siverek mücadelesini komuta etmeye başlayan arkadaşlarımızın durumu böyleydi. Arkadaşların genel duruşu böyledir. Savaş anlayışı budur.

Aslında o doğru-dürüst savaş bile değildi. Savaş örgüt işidir, savaş eğitim işidir, savaş hazırlık işidir, savaş zafer işidir. Çoğu arkadaşın savaş anlayışında bu hiç yoktur. Bu alanlardaki çalışmalara hiç katılmıyorlar. Bunları savaş dışı görüyorlar. Bu alanlarda olmayı, bu tür çalışmalar yürütmeyi, öfke ve tepkiyle karşılıyorlar. Bizdeki tuhaf bir durumdur. Ciddi bir hastalık durumudur. Nedenini araştırmak düzeltmek için bu tartışmaları yapıyoruz. Neden böyledir? Bu kadar cesur ve fedakâr olacaksın, savaş ortamında kalacaksın, bu kadar uzun sürede savaşacaksın, ama koşullar uygun olduğunda istediğin sonucu alamayacaksın. Böyle savaşçı olursa eline altın değerinde zafer de sunsalar sen reddedersin. Örgütün yok, bir defa anlayışın yok. Neden bu biçimdeyiz? Bu anlaşılır bir durumdur. Öyle çok anlaşılmaz bir durum değildir. Demek ki, ciddi bir düzeyde yanlış anlayışlarımız ve yanlışlarımız var. Onlar düzeltilmeden doğru savaş yapmak, savaşta başarı kazanmak kesinlikle mümkün değildir. O nedenle bunu bir kere daha tanımlamalıyız.

c) Savaşın Amacı Düşmanı Yok Etmektir: Ezme-İmha, Teslim Alma-Boyun Eğdirme

Her savaşın askeri amacı düşmanı yok etmektir, zafer kazanmaktır. Düşmanı yok etmeye, zafer kazanmaya bağlanmamış bir savaş, savaş değildir. Öyle bir savaşçılık deli işidir. Düşmanı yok etmenin biçimleri var. Onu da tanımlamıştık, bir daha vurgulayabiliriz. Düşmanı yok et-

mek her zaman ezme, imha etme değildir. Ezme imha etme, fiziki yok etme bir biçimdir. Bu hedef olarak vardır, bir biçimdir. İradeyi kırma, boyun eğdirmeye, teslim alma, örgütlülüğünü dağıtma da düşmanı yok etme anlamına geliyor. Askeri zafer anlamına geliyor. Dolayısıyla yok etmenin bu boyutları var. Bir defa düşmanı askeri bakımdan yok etmeyen bir savaş anlayışı yoktur. Düşmanını yok etmek ise iki biçimde oluyor. Birincisi; ezme ve imha etmedir. İkincisi; teslim alma, boyun eğdirmeye, iradesini kırıp örgütlülüğünü dağıtma işidir. Karşısı en azından o dönemde savaş yapacak komunda bırakmama, o konumdan çıkarma işidir. Bir de öyle tanımlayabiliriz. Savaşın bu boyutunu da askeri bakımdan görmek önem kazanıyor.

Bir savaşı kararlaştırırken, planlarken, yürütürken siyasi ve ekonomik amaçlar belirlenmelidir. Ele mi geçiriyorsun, kendini mi savunuyorsun? Her neyse farklı durumlara göre savaşın amaçları belirlenmelidir. Birde askeri amacı belirlenmelidir. Askeri amaç düşmanını yok etmektir. Ezecek misin, imha mı edeceksin, iradesini kırıp teslim mi alacaksın? Yoksa uzun vadeli gerilla savaşı oluyor, ama taktiğini belirleyip zayıflatmayı mı ön görüyorsun? Taktik aşamada savaşlar öyle de oluyor. Ama düşmanını darbeleme, kendini güçlendirmeyi taktik olarak belirleyen bir savaş bile, sonunda elbette ki düşmanını yok etmeyi kendisi açısından ise zafer kazanmayı hedefler. Gerillanın taktiği vur-kaçtır. O taktiktir, strateji değildir. Vurmak, düşmanı darbelemek, kaçmak, kendini korumak anlamına geliyor. Taktik olarak bunu yapmadıkça stratejik olarak başarı elde edemezsin. Taktik olarak kendini koruyamasan, düşman seni vurur yok olursun. Dolayısıyla başarı, zafer elde edemezsin.

d) Savaşta Tekniğin Rolü: Balta-kılıç, Ok-Yay, Tüfek-Top, Konvansiyonel Silahlar, Silahlı Araçlar, Nükleer Silahlar

Savaşla teknik arasındaki ilişki de çok önemlidir. Savaşta tekniğin rolünü iki açıdan çok iyi anlamamız gerekiyor. Bir; tekniğin ne olduğunu doğru anlamalıyız. İki; strateji ve taktiklerin teknikle bağını iyi görmeliyiz.

Örgüt gücüne göre taktik belirlenmeli, ama örgütlü güç de tekniğe göre şekilleniyor. Askeri birlikler, eldeki savaş araçlarına teknik araçlara göre oluşur ve şekillenir. O nedenle taktikte ve tarzda tekniğin belirleyici rolü vardır. Her teknik değişiklik silah ve savaş aracında yenilenme, değişme, yeni taktikler uygulamayı getirir. Teknikte zenginlik ya da güçlülük taktik zenginliği taktik yaratıcılığı ortaya çıkarır. Ona fazlasıyla imkân verir. Sadece teknik mi taktik yaratıcılığı ortaya çıkaran güçtür? Kuşkusuz değildir. Akıl her şeyden öncedir. Ama elinde hiçbir araç yok-

sa sadece bir bıçak ya da bir baltan varsa ancak ona göre taktik yaratıcılıklar uygulayabilirsin. Ona göre taktikler çizebilirsin. İlla nihai uygulayacağın taktikler sonsuz olmaz. Ama elinde atom bombasına kadar her türlü silah, roket, füze, konvansiyonel silah, nükleer silah, piyade silahı vs. varsa tabii ki taktik planlama oluşturmada çok daha yaratıcı olursun ve taktik zenginliğe ulaşırsın. Düşmanını yenilgiye uğratmak için çok farklı eylem planları geliştirebilirsin. Taktik planlamada çok değişik kombinasyonlar oluşturabilirsin.

Teknik mi savaşları geliştirdi, savaşlar mı tekniği geliştirdi? Cevaplanması ciddi bir sorudur. Her ikisini de birlikte ele almak lazım. Bu anlamda teknik gelişmeyi savaştan kopuk ele almamak gerekiyor. Teknik zenginlik savaş taktiklerinde yaratıcılığı ve zenginliği yaratıyor, ama bu kadar teknik gelişmeyi insanlar nasıl yarattı? Niçin, ne üzerine yarattılar? Çoğunlukla insanların yararları üzerinedir biçiminde sanılıyor. ‘Bu insanlar akıllıdırlar, çok iyi güzel şeyler yapmak istiyorlar, onlarda tekniğe ihtiyaç duyuyorlar. Teknik yaratıcılık yaptılar, teknik üretimde bulundular’ şeklindeki görüş yanlıştır. Evet, akılları var, ama akılları ben iyi şeyler üreteyimden çok ötekinin elindekini nasıl alırım üzerine daha çok çalışıyor. İnsan bu anlamda saldırgan bir varlıktır. Özellikle de emek gücü, üretken hale geldikten sonra bu böyledir. Öncesinde bu kadar değildir. Fakat emek gücü üretken hale geldikten, insan bir üretim aracına dönüştükten sonra bu böyledir. İnsan birbirine karşı böyle yaklaşıyor. Özellikle de baskıcı ve sömürücü güçler böyle bir yaklaşım gösteriyorlar. Bu da tekniğin bu temelde icat edilmesi durumunu ifade ediyor.

Bu noktada cevap vermek açısından şöyle bir soru sorabiliriz: Gerçekten yararlı işlerde kullanmak için mi insanlar teknik icatlar yapıyor? Yoksa yaratıcılık kullanılarak savaşta daha üstün hale gelebilmek için mi teknik icatlarda bulunuyorlar? Savaşta kullandıkları tekniği daha sonra başka işlerde veya üretimde de kısmen kullanıyorlar. Bence ikincisi doğrudur. Öyle üretim için teknik icat yapmıyorlar. Savaş, daha çok teknik icadın gelişiminde bir dürtüdür. İnsanı daha çok yönlendiren bir şeydir. Bütün teknikler -tam bilmiyorum ama bir iddiadır söyleyebilirim- savaşı güçlendirmek için ordular tarafından icat ediliyor. Devletler savaş güçlerini arttırmak için teknik icadın üzerinde bu kadar duruyorlar. Her teknik gelişme savaş aracı olarak ortaya çıkıyor. Önce savaşta kullanılıyor, sonrada üretimde ve diğer alanlarda da kullanılıyor.

Mesela -eskilerini bilmiyoruz tahmindir ve bir iddiadır- nükleer silah olan atom bombasını biliyoruz. Atomun parçalanması enerji yaratmak için olmadı, başkalarını öldürmek için oldu. Önce askeri amaçlı atom

bombası yapıldı, hatta kullanıldı. Ondan sonra enerji üreten santraller yaptılar. Şimdi “Nükleer Enerji” üreten santralleri her tarafa yayıyorlar, insanların yararına olduğunu da söylüyorlar. Yapıyorlar, ama buradan çıktı da bunu bir de savaşta kullanalım demediler. Önce savaş için yaptılar. 2. Dünya Savaşı içerisinde buldular ve Amerika’nın yürüttüğü bir çabanın sonucudur. Bunları çok iyi biliyoruz. Öncesinde de atomun nasıl parçalanacağına ilişkin araştırmalar vardı, nihayetinde parçaladılar, bomba yaptılar, kullandılar. Sonra da enerji santralleri olarak kullanıyorlar. Bunu görünce insan diğer araçlar için ne diyecek!

Mesela, “Önce kendi ihtiyaçlarımız için kesici alet lazım, onun için de bıçak yapalım” diye bıçak olmadı. “Karşı tarafı nasıl vuracağız” diye balta yaptılar, bıçak yaptılar. Taştan yaptılar, tunçtan, sonrada demirden yaptılar. Örneğin demiri işleyip araç yapabilmek toplumların yaşamında, hareketinde çok önemli bir sıçrama yarattı. Ama öncelikle savaşta kullanıldılar. Balta, kılıç vb. başkalarını kesmekte kullanıldı. Daha sonra savunma aracı oldu. Veya yaşamlarını sürdürmek için ağacı, şunu bunu kesme aracı oldu. Belki o dönemler için birbirlerinden ayırtıramayabiliriz, ama yine de sanki savaş dürtüsü daha önde gibi gözüküyor.

Birde savaş taktikleri ve tarzının teknikle bağlantısı, bunda tekniğin rolü, bu yönlü savaş biçimleri veya çeşitli savaş araçlarının savaş taktiğindeki ve tarzındaki yarattığı değişiklikleri gelişmeleri inceleyebilir, değerlendirebiliriz. Elde sadece balta, kılıç varsa savaş onlarla yürütülür. Kılıç-kalkanla yürütülen savaşların nasıl olduğu biliniyor. Bireysel savaşlar da var, ordular bir araya geliyorlar bilek gücü ile karşılıklı vuruyorlar. Birde ona göre ordu kuruyorlar, mevzilenme yapıyorlar. Birbirlerini ona göre takip ediyorlar. Her arazide karşı karşıya gelmiyorlar. Ona göre bir askeri eğitim, askeri şekilleniş, ordu biçimi, savaş tarzı ve taktikleri oluşturuluyor. Mesela ok-yay icad oluyor.

Çok genelleştirilemez, ama bir gözlem olarak söylenebilir. Başta başlangıç araçları, doğrudan insanın eliyle kullandığı araçlar, dolayısıyla göğüs göğüsse çarpışma yakın bir dövüş içinde oluyor. Savaş tarzı ve taktiği ona göre oluşuyor. Teknikteki gelişme ve onun savaşdaki etkisi insanları birbirinden uzaklaştırıyor. Orduları muhabere yaparken birbirinden uzaklaştırıyor. Mesela baltayla, kılıçla, kalkanla yapılan savaş göğüs göğüssedir. İster süvari, ister piyade olsun göğüs göğüssedir. Ok-yay biraz daha mesafelidir. Göğüs göğüsse gelmiyorlar. Daha uzaktan birbirlerini vuruyorlar. Tüfek, top, tank daha da uzaktan oluyor. Füze, uçak, daha uzaktan oluyor. Nükleer silahlar, atom başlıklı füzeler artık elinin altındadır. Ordular arası, öyle bir meydana bir araya gelip, karşı-

lıklı dizilip ondan sonra “hücum” diyerek birbirine saldıran bir savaş olmuyor. Birbirlerini hiç görmüyorlar. Artık o düzeye gelmiş bir savaş söz konusudur.

Balta ve kılıçla yürütölen savaşlardaki taktikler, tarzlar nelerdir? Ordu dizilişı, savaş biçimleri, mevzi alma, saldırı biçimleri, savunma biçimleri araştırılabilir, değeriendirilebilir. Büyük ordular ilk çağlarda bu temelde kurulduklar. Aslında devletler orduydular. Birbirlerini takip edip, karşı ordunun iradesini kırınca, kazanan tarafın küresel hegemonik yapı-sı arttı. Onun için eğitim önemlidir. Şimdi askerler eğitilmiyor. Kılıçla savaşıyorsun. Zannediliyor çok fazla kaba kuvvet işidir, bilek gücü olan kazanıyor! Öyle değildir. Akıllı olan, duyarlı olan kazanıyor. En az nükleer savaş kadar kılıç savaşı da duyarlıdır. Daha fazla duyarlılık istiyor. Bir an duyarlılığı kaybeden, aklını kullanamayan darbe yiyor. Savaş, çok daha fazla akıl işidir.

Savaş güç gerektiriyor, ama daha da önemlisi eğitim ve örgütlenme gerektiriyor. Fakat akıl işidir. Yani savaşın yönetilmesi işidir. Taktik ve tarz ona deniliyor. Savaş sanatında bu alan var ve çok çok önemlidir. Doğru yönetilmesi ve bu çerçevede yüzbinlerce askerden oluşan orduların büyük meydanlarda, düzlüklerde bir araya gelip vuruştukları, birbirlerini boğazladıkları tarihsel dönemler var. Gerçekten çok büyük savaşlardır, basite almamak lazım. Orada bireyin iradesi çok daha fazladır. Çok daha duyarlılık ve akıl istiyor. Herkesten istiyor, ama orada da bir yönetim var, örgütlölük var. Komuta ediliyor ve bir düzen içindeler. Örgütlü savaşanlar karşı tarafı dağıtıyorlar. Örgütlü olanın gücü kat kat artıyor. Ordular diziliyor, ama gövde şeklinde oluyor. Sağ kol, sol kol, geri çekilme, tuzak kurma, geri çekiliyor gibi görülüp tuzağa düşürme, arkadan dolanma, çembere alma vs. çok fazla taktikler var. Özellikle piyade ve süvarinin ortak kullanıldığı savaşlarda bu tür taktik yaratıcılıklar çok daha fazla oluyor. Süvari birliklerinin çok daha hızlı hareket etme imkânı olduğu için yanıltıcı taktiklere komutanlar daha çok başvuruyor. Ok-yay savaşları, tüfikle topla olan savaşlar, konvansiyonel savaşlar, o silahlarla yürütölen savaşlar, bütün o zırhlı birliklerin savaşı, nükleer silahlar, onlarla olan savaşlar vs. tekniğin ayrıntısı çoktur. Herhalde aşamalar böyledir. Taştan, tunçtan, demirden önce balta yapıyor sonra kılıca dönüşüyor. Sonra da demir-kılıç üretiliyor.

Mısır Firavunları demirle kılıç yapıldığını duyunca, uzun süre tiril tiril titiriyorlar. Araştırıyorlar, istihbaratı devreye koyuyorlar. Bu madde nasıldır, nasıl işlenmiş vs. araştırıyor, onları buluyor ve kendileri yapıyor. Başka bir ordunun, demirden kılıç olduğunu duyduğunda ve örneği-

ni gördüklerinde bir deneme yapıyorlar. Kılıçları vuruşturuyorlar, demir kılıcı, kendi kılıçlarını biçiyor kesiyor. Öyle bir durumda savaşa girseler ellerindekiler de gidecektir. Hiç varlık gösteremeden yenileceklerdir. İstihbarat burada derinleşti. Daha önce de belirttiğimiz gibi, istihbarat askerlikle ilgilidir. Düşmanın hakkında bilgi arama en çok teknik gücü, askeri hakkında bilgi almak için oluyor.

En son ABD-Sovyet istihbarat savaşları nükleer silahların icadı, onların öğrenilmesi üzerineydi. Diğer silahların hepsi bir yana hep nükleer silahlar üzerine KGB ile CIA savaşı yaşandı. O en ciddi savaştı. Hep askeri tekniği ele geçirme savaşlarıydı. İstihbaratı bu bakımdan anlamak önem kazanıyor.

e) Savaş Birlikleri: Piyade, Süvari, Zırhlı Birlikler

Savaş örgütlü güçlerle yapılıyor. Savaşı insan yapıyor. İnsan gücünün, hızının, hareketinin artırılmasını öngören araçlar var. Bu temelde bu araçlara göre de birlik düzenleri geliyor ve savaşta farklılıklar ortaya çıkıyor. Savaşın taktiğinde tarzında gelişmeler ortaya çıkıyor. Başlangıçta ordular piyadeler ve uzun süre öyledir. Hala da şimdi piyade birlikleri son 50-60 yıl öncesine kadar vardı. Fakat motorize birlikler oldular. Ama gerilla birlikleri var. Mesela, piyadenin kendine göre bir konumu ve üstünlüğü vardır. Piyade her yere girebiliyor. Diğer araçlar her yere giremiyor. Dolayısıyla savaşı yapan insana en fazla hareket kabiliyeti veren piyadeler, piyade ayaklarıdır. Piyade olarak eğitim görme, örgütlenme ve hareket etmede hız sorunu önemlidir. Piyadenin de en ciddi zafiyeti hızdır. Hızı artırmak, piyadeyi hız gücü ile zayıf düşürmek ve yenmek için, süvari birlikleri geliştirilerek uzun süre kullanılmıştır. At, deve, fil benzeri binek hayvanları askeri amaçla çok uzun süre kullanılan hayvanlardır. En az savaşçı insan eğitimi kadar onlar da eğitiliyorlar, besleniyorlar, bakılıyorlar, orduların bir parçasıdır. Bu biçimde süvari birlikleri vardır. Filli birlikler Asya'da çok kullanılmışlar. Gerçekten savaşta çok çok etkililer, rol oynuyorlar. Arabistan'da develer çok kullanılanlardı. Süvari birlikleri dağ çöl eteklerinde olan güçler at, katır kullanmışlardır.

Piyade daha çok dağlık alanda hareket eden bir güçtür. Mao bu konudaki (gerilla için) tanımlamasında, "Bir keçinin geçtiği boğazdan, delikten bir savaşçı geçer. Bir savaşçının geçtiği boğazdan bir ordu geçer" diyordu. Şimdi zırhlı birlikler var. Motorize birlikler var. Yani piyade birlikleri şimdi gerilla olarak kalmıştır. Ama ilkçağın savaş güçleri büyük çoğunlukla kılıç ve kalkanla savaşan piyade birliklerdi. Ok, yay, kılıç, kalkan ve süvari birlikler de kullanıldı. Daha çok tüfek top geliştirdi.

ğinde artık motorize birlikler oluştu. Araçlarla hareket eden birlikler, zırhlı birlikler oluşturuldu. Tank, panzer gibi araçlar yapıldı. Zırhlı araçlar kullanıldı. Hava araçları, birlik düzeni ve hareketinde de kullanıldı. Helikopterler özellikle rol oynuyorlar. Uçar birlikler oluşturuldu. Bu birlikler orduları çok daha hareketli kıldı. Bir süvari birliği daha zayıf hareket ediyor. Bir motorize birlik karadan gidiyor. Bunlara pusu kuruluması, engellenmesi çok daha kolay; birde hızı azdır. Fakat uçar birlikler daha az hedef oluyorlar ve hızları daha fazladır. Özellikle günümüzde gerillaya karşı mücadelede uçar birlikler kullanılıyor. Türkiye bunu çok fazla geliştirdi. Ordusunu bu temelde yeniden yapılandırdı ve bunu geçen dönemde PKK'ye karşı savaş içerisinde kullandı.

f) Yere Göre Savaş Türleri: Kara, Deniz, Hava

Yerel zemine göre savaş türleri vardır. Kara-deniz-hava üç farklı zemin olarak tasnif yapmak uygundur. Ona göre savaş taktikleri ve biçimleri gelişiyor. Taktik-tarz olarak birbirinden yararlanıyor. Birbirinden çok kopuk değiller. Hatta bütün ordular daha çok bütün bunları birbiriyle birleştirmeye çalışıyorlar. Stratejik, taktik planlamalarda da öyledir. Fakat kara ayrıdır. Çünkü savaşın ordu hareketinin coğrafyayla bağı vardır. Karadaki savaş ayrı, denizde ayrıdır. İnsan karada hareket ettiği gibi denizde de hareket edemez. Denizde hareket ettiği gibi karada edemez. Bir de hava kuvvetleri var. Kara da bütünlüklü değildir. Coğrafyanın bütünlüklerine göre kara savaşları da farklılık arz ediyor. Dağlık coğrafyada dağın özelliklerine göre savaşın tarzının taktiğinin şekillendiğini görüyoruz. Ovalık alanlara göre savaşın taktiğinin, tarzının değiştiğinin daha çok görüyoruz. İlkçağdan günümüze kadar böyledir.

g) Zemine Göre Savaş Türleri: Dağ, Ova, şehir

şehirlerdeki savaşlar daha farklıdır. Kara savaşlarının dağ, ova, şehir; bu üç zemininde kendilerine göre hareket tarzları vardır. Piyade güçleri, süvari birlikler, gerilla daha çok dağlık alanda hareket ediyor. Ovada kullanılan daha çok motorize zırhlı birliklerdir. şehir biraz daha farklıdır. şehirdeki çatışma ya da savaş ovaya da dağa da benzemiyor. Toplumla iç içedir. Sokak savaşı deniliyor. Evden eve, odadan odaya savaş. Karasal zemin savaşlarının kendi içinde daha çok zenginliği vardır. Deniz savaşlarında, deniz kuvvetleri vardır. Artık denizin üstünde de altında da var. Denizaltıları önemli rol oynuyor. Deniz savaşlarında deniz altında mücadele edilmesi taktik değişikliğe yol açtı. Kara savaşı baştan beri vardı. Deniz kuvveti de hemen hemen devlet geliştikten sonra gelişiyor. Zaten ticaret var. O ticarete dayalı gemi giderek büyüyor. Aslında deniz savaşları tarihi de epeyce eskidir, ama hava öyle değildir. Uçakla-

rın savaşta etkili olarak kullanılmaya başladığı dönem 1. Dünya Savaşıdır. Orada İngiltere biraz kullanıyor.

2. Dünya Savaşı baştan sona hava savaşıdır. Orada çok daha etkili oldu. Sadece hava savaşı olmadı, ama çok etkili oldu. şimdi de hava kuvvetleri stratejik kuvvettir. Kara kuvveti olmadan yalnız başına yetmiyor, ama kara gücünün, deniz gücünün harekâtında hava gücü stratejik bir araç konumundadır. Stratejik üstünlük sağlıyor. Çok çok önemli bir hale gelmiş bulunmaktadır. Özellikle havadan karaya atılan akıllı füzeler oldu. Bombardıman şeklinde kullanıldı. Hava savaşı çok gelişti, yetkinleşti. şimdi en çok gelişen teknik hava kuvvetleridir. Uçaklarla da böyledir. Helikopter çeşitleri ile böyledir, füzeler ile böyledir. Füzeleri hava kuvvetleri olarak tam saymayabiliriz. Çünkü füze, havadan karaya, karadan havaya atılıyor. Ama daha çoğunluğu havadan karayadır. Uzak mesafede kullanılmayan füzeler, uçak ya da helikopterlerle hedefe yaklaştırılıyor.

Bize karşı da etkili bir biçimde hava saldırıları yapıldı. Eskiden böylede değildi. Hava kuvvetleri vardı, ama Türk ordusu hava kuvvetlerini kullanamadı. Gerillaya karşı savaşta 80’li yıllar boyunca durum biraz böyledir. O kadar eğitilmiş gücü de yoktu. İsrail Filistin’e karşı kullandığı için onlar daha çok bu işi yapıyorlardı. Türkiye’nin uçakları vardı ama eğitimsizdiler, tecrübesizdiler. Yaygın olarak 90’ların başından itibaren kullandılar. 1991 ve 1992’de topyekûn savaş konsepti döneminde giderek en çok öne çıkan kuvvet oldu. 90’ların sonuna doğru bir etkinlikleri vardı. Fakat keşfin, istihbaratın gücüne güveniyorlardı. O bakımdan bir sınırları vardı. Gece hareket edemiyorlardı. Gece görüş kabiliyetleri yoktu. Bombardıman da yapamıyorlardı. Onun için o bir avantajdı. Daha sonra bütün bunların hepsini açtılar. 2007’den sonra özellikle keşif uçakları ile birleşince daha fazla teknik güce kavuştular. Hedefi vurmada keşif-istihbarat çok güçlü hale geldi. Gece görüş araçları ile donandılar. O zaman gece hareket bombardımanını yapma hakkı elde ettiler.

h) Taktiğe veya Tarza Göre Savaş Türleri: Düello, Meydan Savaşı, Yıldırım Savaşı, Konvansiyonel Savaş, Nükleer Savaş, Gerilla Savaşı, Özel Savaş

Başka savaş biçimleri üzerinde durulabilir, araştırılabilir. Çünkü çok uzun bir konudur. Tarih boyunca çok fazla savaş yaşanmıştır, hepsi incelenebilir. Taktik açıdan, tarz açısından, teknik açıdan incelenip derslerinin çıkartılmaya değer yanları var. Savaş içerisinde düellolar bile var. İlkçağda epeyce var. Ordular bir araya geldiler mi tümüyle vuruşmak

yerine temsilciliklerini ortaya çıkarıyorlar, kim kimi yenerse razı oluyorlar. Razı olmayan zaten bir suç işlemiş oluyor ve ona saldırı hakkı doğuyor. Bu bireysel kahramanlıkların düello tazinin savaşta öyle bir rolü var. İlkçağda, Ortaçağda, kılıç, kalkan, ok-yaya dayalı süvari birlikler temelinde kullanılan savaş taktikleri vardır. En belirgin olanı meydan savaşlarıdır. Stratejik savaşlar, meydan savaşlarıdır. Sonucu meydan savaşları belirliyor. Onun için bu meydan savaşları incelenebilir.

Mesela, İskender'in Hindistan'a giderkenki savaşını en büyük savaş olarak söylüyorlar. İskender'in Perslerle savaşı anlatılıyor. Cengiz Han'ın savaş tarzı, orduları var. Biraz Timurlenk'de onlar gibidir. Bunların hiç öyle devletleri falan yoktur. Yönetim gücü sadece ordudur. Ordularının başında diyar diyar dolaşıyorlar, rakip buldular mı vuruyorlar. Oldukları yeri yağmıyorlar, kendilerini öyle yaşıyorlar. Asker devletidirler. Yerleşik üretimden tümünden kopukturlar. Orada devlet ordu olmuştur. Ordu da varlığını gaspla, yürüttüğü savaşla yaşıyor. Dünyayı böyle kasıp kavuruyorlar. O dönemin güçleri de var. Ortaçağda da imparatorlukların en çok savaş biçimleri öyledir. Ortadoğu'da da öyledir. Biraz Avrupa'da da öyledir. Stratejik savaş türü öyledir, ama sadece bir tek o savaş taktiği değildir. Mesela, meydan savaşlarını destekleyen akıncı savaşı var. Düşmanı zayıflatmayı, yumuşatmayı, onu darbelemeyi hedefleyen savaşlardır. Grupların bireylerin kahramanlık düzeyinde yürüttükleri savaşlardır. Sızma savaşları da denilebilir. Aslında kaleyi içten sızarak darbeleme, zayıflatma, karşı tarafın savaş gücünü azaltma taktiği vardır.

Yine gerilla denilecek savaşlar var. Özellikle dağlık, ovalık alanlar açısından geçerlidir. Süvari birlikleri ile de bunu yapıyorlar. Gerilla savaşı diyebileceğimiz o akıncı birliklerin savaşına benzer, ama biraz daha özlü gelişen savaşları vardır.

Ateşli silahlarla yani barutlu silahlarla, tüfek topla yürütülen savaşlar vardır. Buna yıldırım savaşları deniliyor. Biraz daha hareketli birliklerin yaptıkları savaşlar var. Herhalde bu ateşli silahlarla yürütülen savaşların hepsine kavram olarak Konvansiyonel Savaş diyorlar. Top, tüfek, zırhlı birlikler ve barutun gücüyle yürütülen savaşlar bu kapsamdadır. 1. Dünya Savaşı gibi, 2. Dünya Savaşı da aslında konvansiyonel bir savaştı. Fakat nükleer savaşta onun içerisine girdi. Amerika, Japonya'ya karşı nükleer silah kullandı. Savaşın sonunu da o nükleer silah belirledi. Ondan sonraki süreç ABD-Sovyet bloklaşması hep nükleer silah çatışması oldu. Taraflar kullanamadı, ama birbirlerini de tüm dünyayı da tehdit ettiler. Önder Apo buna, *"bir dehşet dengesi"* diyordu. Dehşet dengesi

altında tuttular. Nükleer savaş tehlikesi çok korkutucuydu. Siyaseti, ekonomiyi, yaşamı her şeyi belirledi. Onlarca yıl bir çekişme, kavga, bunu kontrol altına alma durumu, bir deli herkesi öldürebilir kaygısı, korkusu insanlık üzerinde Demoklesin kılıcı gibi sallandırıldı. 2. Dünya Savaşında kullanıldı. Sonra silah olarak kullanılmadı, ama Nükleer Enerji Santralleri patladı. Onlarda silah gibi rol oynadı.

Sovyetler Birliği'nde Çernobil santrali patladı. Türkiye'yi bile etkiledi. Karadeniz'de de o kadar insanın ölmesine yol açtı. İşte geçen yıllar Japonya'da santralde sızmalar oldu ve insanlara korku saldı. Yani öyle bir durum ki, sadece silah olarak korku, tehlike saçmıyor, zarar vermiyor, enerji üretmek için yapılan enerji santralleri de benzer bir konumdadır. Nükleer silahın yapımı, 2. Dünya Savaşı'nın durması ve dünyanın nükleer silah tehdidi altında ABD-Sovyet bloklaşmasıyla yaşar hale gelmesi, tehdidin olması ama tarafların savaşılamaz hale gelmesi savaş durumunda değişiklikler yarattı. Genel çapta savaşırsa elde nükleer silahlar var, onlar kullanılacak ve nükleer savaş olacak, dolayısıyla kazanan olmayacak. Kazananı da yok edebilecek bir potansiyele sahiptir. Bu durumda nükleer silahların kullanılmaması için çaba harcandı. Hep nükleer silahı kontrol antlaşmaları yapılmaya çalışıldı, ama buna rağmen dünya savaşı kalmadı. Öyle bir durumda madem küresel durumda dünya savaşı olmuyor, o halde konvansiyonel savaşlarla bölgesel ve yerel düzeyde savaşlar gündeme getirildi. Burada da daha çok bir taraftan Ulusal Kurtuluş Savaşları oldu. Diğer taraftan özel savaş dediğimiz sistem geliştirildi. NATO'nun Süper Gladyo'suna, Kontrgerillasına dayalı olarak Ulusal Kurtuluş Savaşlarına karşı daha çok da hem Ulusal Kurtuluş hem de Demokratik Devrimde, demokratikleşmede çok önemli bir araç olan gerilla savaşlarına karşı özel savaşlar geliştirildi. Nükleer savaş tehdidinin olması ve o savaşın yapılamaması ortamında gerilla ve özel savaş öne çıktı. Özel savaş esas olarak bu dönemin ürünüdür.

Gerillayı bu dönemin ürünü olarak değerlendirmemek lazım. Öncesinde de Ortaçağ'da da gerilla diyebileceğimiz savaşlar var. Konvansiyonel savaşlar döneminde de gerilla vardı. Avrupa'da, Amerika'da, Asya'da başvuruldu ve uygulandı. Gerillanın tarihçesi yüzyıllara dayanıyor. Gerilla savaşı nedir? Zayıf olanın güçlüyü yenme savaşı diye tanımlanıyor. Uzun sürece yayılmış, vur-kaç taktiği ile düşmanı darbeleyip kendini koruyabilen, hafif silahlarla donatılmış ama insanın hız, hareket gücünü kullanan küçük birliklerle daha çok hızlı olabilen, coğrafyayı daha etkili kullanabilen bir savaş tarzıdır. Büyük ordulara karşı, onların hantallığına karşı küçük birlikler esneklik, hareket kabiliyeti veriyor.

Zırhlı birliklere karşı piyade her yere girip çıkabiliyor. Zırhlı birlikler ya da araçlarla hareket eden birlikler yol isterken onlar her alanda hareket edebiliyor ve orduyu hareketsiz kılıyorlar. Buna göre hafif silahlarla donanmış küçük birliklerin piyade hareketi ile dağlık veya yarı dağlık arazileri etkili kullanma temelinde büyük ordulara karşı vur-kaç taktiği ile mücadele ettiği, karşı tarafı darbeleyip, kendisini koruyarak büyüttüğü bir savaş tarzıdır.

Gerilla böyle tanımlanabilir. Gerillada güç sayıda, silahta, araç gereçlerde değildir. O zaman gerilla gücünü nereden alıyor? İnancından, akıldan alıyor. Gerilla daha çok bilinçli, daha çok inançlı, daha fazla ideolojik olarak eğitilmiş insanların savaşlarıdır. O halde orduların kullanacağı şey değildir. Esas olarak daha fazla Meşru Savunma Savaşı kapsamındadır. Saldırıları karşısında kendini savunmak, korumaktır. Aşireti, kabileyi, dağı korumak, ülkeyi, ulusu, halkı korumak üzere daha çok yurtseverlik-halkseverlik üzerinde bilince dayanan, dolayısıyla savaşçısının iradesine dayanan, gücünü oradan alan, vuruş gücünü bu temelde inanç ve gönüllülükle arttıran bir savaş tarzıdır. Bunu böyle bilmekte yarar var. Yoksa sadece küçük kuvvetlerin büyük kuvvetleri yenme tarzıdır biçiminde tanımlayamayız. O zaman küçük devletlerin küçücük orduları var. Onlar hemen Amerika'yı yensinler. Tabii ki, yenemezler. Öyle de değildir.

Gerillada yıpratma esastır. Uzun vadeli savaştır. Yıpratma savaşta önemlidir. Büyük ordular savaşında 'yumuşatma' diyorlar. Önce yumuşatma sonra saldırı. Mesela topçu birlikleri, hava kuvvetleri icat edildikten sonra yumuşatma önem kazandı. Akıncı savaşlarının önemli bir özelliği de yumuşatma, yıpratmadır. Karşı tarafı önce yıpratmayı ifade ediyor. Topçu birliği olan ordularda önce topla yıpratma biçimi karşı tarafı yumuşatma oluyor. Belli güçlerini darbeleme, örgütlülüklerini dağıtma ve ondan sonra saldırı ile sonuç alma oluyor. Hava kuvvetleri esas olarak zaten yıpratma savaşı yapıyor. Onu taktik olarak uyguluyorlar.

Amerika Körfez Savaşında bunu nasıl uyguladı? 40 gün havadan Bağdat'ı vurdu. 41. Gün Kuveyt'te çıkarma yaptı. Körfezden ve Suudi'den Saddam ordularını kırdı, attı. 2008, Zap Savaşında gün boyu önce hava saldırıları sonra topçu saldırılarıyla yumuşatma yaptı. Güya Türk ordusu ondan sonra karadan saldırı yaparak sonuç almak istedi. Gerilla tümüyle yıpratma savaşı yapıyor. Yıprata yıprata karşı tarafın iradesini kırıp başarı imkânını ortadan kaldırarak uzlaşmaya zorlamak ya da kendisini büyütüp düzenli ordu haline getirip dış destek bulursa ezmeyi yok etmeyi hedefliyor. Gerilla savaşları baştan beri, devletlerin özgür kabile,

aşiret toplulukların halklarını köleleştirmek için yürüttükleri saldırı karşısında halkların başvurduğu bir yöntem oluyor. Bu çok örgütlü ve bilinçli de değildi. Ama güçleri o kadardır. Ulusların, Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin çok kullandığı bir yöntemdir. Faşizme karşı saldırılarda Demokratik Sosyalist Hareketlerinin kullandığı önemli bir mücadele yöntemidir.

2. Dünya Savaşından sonra dünya savaşı olmayınca bölgesel-yerel savaşlar öne çıktı. Halklar emperyalizme karşı yeni sömürgeciliğe ve eski sömürgeciliğe karşı Ulusal Kurtuluş Savaşında onun temeli olarak gerilla savaşında derinleştiler. Yerel, bölgesel savaşlar öne çıktı. ABD-Sovyet çatışması, nükleer silahla birbirini vurup yok etme değil, ama Ulusal Kurtuluş Savaşıyla gerillayla bir ülkenin-halkın, ABD blokundan çıkarak Sovyet Blokuna katılması oldu. İktidar değişimini yönetim değişimini sağlayacak şekilde gerilla ve Ulusal Kurtuluş Savaşlarının rol oynaması durumu ortaya çıktı. Buna karşı da bunları boşa çıkarmak üzere bunun zeminini kurutmak, böyle bir gerilla savaşını karşı saldırıyla başarısız kılmak üzere NATO da özel savaşı geliştirdi. Özel savaş gerilla savaşının karşısı olarak ortaya çıktı. Gerillanın halk tabanına dayanmasına karşı özel savaşın ekonomik, kültürel, siyasi boyutları kullandı. Gerillanın iyi eğitilmiş inançlı küçük birliklerle vur-kaç taktiği temelindeki saldırısına karşı, özel savaş Kontgerillayı geliştirdi. Hem gerilla birliklerini olduğu gibi takip edip, onlara oldukları yerden darbe vuran, hem de çeşitli saldırılarla aslında gerilla adına saldırılarla gerillanın itibarını sarsan, provokasyonları yapan bir savaş tarzı geliştirdiler. Özel savaş bu anlama geliyor.

Özel Savaş, bu anlamda gerillayı boşa çıkartma savaşıdır. Gerilla temelinde siyasi mücadelelerin, halk direnişlerinin, halk ayaklanmalarının gelişip ulusal özgürlüğe ve demokrasiye ulaşma, kapitalizmi-emperyalizmi yıkma çabasına karşı; küresel kapitalizm kendisini özel savaşı geliştirerek korumaya çalıştı, çalışıyor. Özel savaş, Ulus-devletin daha çok yetkinleştirilmesi, uzmanlaştırılması, Ulus-devlet saldırılarının yoğunlaştırılmasıdır. Ulus-devletin geliştirilmesidir. Ulus-devlet bir özel savaştır, o da faşizmdir. Özel savaş; ezilenlerin özgürlük ve demokrasi mücadelelerini boşa çıkarmak için ekonomik, sosyal, siyasi, kültürel, askeri, psikolojik vb. boyutlarda geliştirilen saldırılardır. İlker Başbuğ “Bizim özel savaşımız yedi boyutludur” diyordu. Böylece çok daha fazla Türkiye ordusu uzman hale geldi. PKK gerillasına karşı özel savaş en çok derinleştiren, kapsamlaştıran güç Türkiye’dir. Türk Özel savaş şim-

di dünyada en çok yoğunlaşmış, derinleşmiş bir özel savaş durumundadır. Karşımızda böyle bir özel savaş gücü var.

i) Savaşta İnsanın Rolü: Savaşçı, Komutan, Birlik

Savaşta insanın rolü önemlidir. İnsanın rolünden kasıt nedir? Teknikten, taktikten, birliklerden söz ettik. Nükleer silah dünyası da dahil mevcut haliyle teknik ne kadar gelişmiş olursa olsun savaşta belirleyici olan yine de insan faktörüdür. Önder Apo *“En büyük teknik insandır. Bir insan harekete geçirildi mi, onun ortaya çıkaracağı enerji hiçbir atom çekirdeğinin parçalanması ile elde edilemez. Dolayısıyla insan gücüne güvenmek, insanı eğitmek, örgütlemek, vuruş gücünü arttırmak, hem ideolojik hem askeri olarak savaşta kazanmanın en temel faktörüdür”* dedi. Bu geçerliliğini koruyor. Teknik güç ne olursan olsun tekniği en son kullanan yine de insandır. Doğru, yerinde, zamanında ve sağlıklı kullanılması tabii ki savaşta başarı elde edebilmek için zorunludur.

Nükleer savaş belki buna saymayabiliriz. Gerçi ona karşı da savunma füzeleri geliştirdiler. Nükleer savaş karşısında, nükleer saldırı karşısında o tür güçleri olan ülkelerin tedbirleri nelerdir? Bomba, füze üzerlerine gelmeden uzaktayken patlatmaktır. Yani engelleyemiyorlar, patlatıyorlar ama yine de zarar göreceksen zarar kendi üzerlerinden atmak istiyorlar. Kendilerini bu biçimde savunmaya alıyorlar. Çok gerçekçi ve sonuç alıcı bir savunma tarzı değildir. Dolayısıyla öyle bir savunma yoktur. Fakat diğer bakımdan konvansiyonel savaşların hepsi -özel savaş da dahil- dikkatle değerlendirildi mi belirleyici güç insandır. Savaşta esas olan insanın savaşın amaçları ile kendini bağlı kılması, savaşın amaçlarına inanması, bu temelde bilinç ve inanç düzeyine kavuşmasıdır. Savaşın başarısı için kendini savaşa verme cesaret ve fedakârlığıdır. Yaşamını ortaya koyma durumudur. Bu her türlü güçten daha üstün bir gücü ortaya çıkarıyor. Paralı güçler nihayetinde savaşın amacıyla bütünleşemeyen, ona inanmayan, savaş bir para ve benzeri şeyler yapan güçler elbette ki kendilerini koruyorlar. Önce kendilerini sonra savaş ya da emirle ateşin içine girerek kendi canlarını korumak için iş yapıyorlar, ama bir fedai militan farklıdır. Savaşın amacıyla bütünleşmiş dolayısıyla zaferi için her şeyini ortaya koymuş bir militanın bilinçli gönüllü hareketi çok çok farklıdır.

Hala esas olan insan faktörüdür. Sonucu insan faktörü tayin ediyor. DAİŞ saldırıları karşısında hiçbir ordu ayakta kalamadı. Neden? Çünkü karşısında bir fedai gücü, intihar gücü var. Öyle paralı, şöyle, böyle değildir. İnanmış bir güçtür. Ona göre eğitilmiş bilinçlenmiş bir güçtür. Böyle bir insanla yürüyen bir güçtür. Bunun karşısında hiçbir ordu, silah dura-

madı. Ne Suriye devleti ne Irak devleti ne Güney Kürdistan devleti (KDP) gibidir. DAİŞ biraz güçlenince ABD de korktu, daha fazla güçlenirse çıkarlarına zarar verir diye hemen karşı tedbir almaya yöneldi. Onlar karşısında tek PKK gerillası, fedai militan güç durdu. İnsan gücünü aşan bir insanın savaşta rol oynadığı bir örgütlenme onu durdurdu. PKK'nin fedai çizgisi, savaşçının savaşı anlama düzeyi ve bilinci, savaşın amacıyla kendisini bağlama, inanma dolayısıyla başarısı için kendini feda etme düzeyi DAİŞ'in düzeyini kat kat aştı.

DAİŞ'i kıran, yenilgiye uğratan bu oldu ve bunu Kobanê ve Rojava'daki savaş kanıtlandı. Şu an DAİŞ'in gerilemesi bunu kanıtlıyor. Ancak böyle olabilirdi. Bunu herkes söylüyordu. Bu savaştan önce, devletler arasında DAİŞ demiyorlardı ama tartışılıyordu. Çok fazla ne oluyor fark edemedik, ama olaylar olduktan sonra biraz daha anlaşılır oldu. Mesela, İslami Radikal denen güçler, saldırırlarsa PKK bunlara karşı savaşır mı savaşmaz mı? Daha DAİŞ saldırısı olmadan bazı güçler 2014'ün baharında araştırma yapıyorlardı. Bu durumdan bizim de bilgimiz oldu. Biz ne olabilir diye tartışıyorduk. Hatta bazı dostlar, dostluk adına soruyorlardı. "Eğer öyle bir şey olursa bunları ancak PKK durdurabilir. Irak'ta, Suriye'de savaş gelişecek, tırmanacak PKK acaba buraya müdahale eder mi? Ancak PKK durdurabilir. Etmezse önleri alınamaz" biçiminde tartıştıkları söyleniyordu.

Şimdi bütün bunlar biraz gerçekleşti. KDP'ye de dikkat edilmeli deniliyordu. "PKK korusun, onlarla da anlaşsın. Onlarla dayanışma içinde olur mu olmaz mı?" O da biraz araştırılıyordu. Anladık ki hepsi "Böyle şeyler olursa, PKK'nin yaklaşımı ne olabilir?" diye tartışıyorlar. Amerika başta olmak üzere o zamandan bu durumu değerlendiriyorlarmış. Bu saldırıların arkasında hep onlar var, hepsi planlı gelişti. Öyle DAİŞ deniliyor, şimdi herkes karşı duruyor da sahipsiz değildir. Kendi başına bazı delilerin, fetvayla yürüttükleri bir hareket değildir. Bunlar boş şeylerdir. Her şey öncesinde vardı ve biz çok anlamadık, ama şimdi olanlar o dönemde hep araştırılan konulardı. Bizde ona göre hareket ettik, tüm gücümüzü seferber ettik. Onlar, 2013'te DAİŞ'i Rojava'ya saldırtılarak PKK ile karşıt hale getirildiler. Ondan sonra Irak'a, Suriye'ye diğer yerlere saldırttılar. PKK zaten çatışma içindeydi, dışarı çıkamazdı. Daha fazla çatışmaya girmesi gerekti. Sonunda PKK'de gücünü kullandı. Onları da PKK ile durdurdular. 'Başkası da durduramazdı' diyorlardı. Bizi övmeleri öyle bize çok hayran oldukları için değildir. Bazı siyasi, askeri amaç peşinde oldukları net anlaşılıyor. İnsan faktörü PKK'de daha üsttedir. İnsan enerjisini daha fazla harekete geçiriyor. İnsanı daha fazla

güçlendiriyor. DAİŞ ve diğerlerinde insan faktörü daha azdır. Diğerlerinde her şey para olduğu için hepsi çöktü. Demek ki, fedai karşısında hiçbir güç duramaz.

İnsanlar savaşta nasıl bir rol oynuyor? Savaşta; savaşçılar, askerler, komutanlar, savaş yönetenler, ordular, askeri güçleri oluşturanlar, birlikler var. Savaşta, örgütlü güçlere birlikler deniyor. Birliksiz savaş yoktur. Komutan ve savaşçılardan oluşan örgütlü güce birlik deniliyor. Birlikler en alttan üste kadar hiyerarşik bir dizilim içerisindedir ve bu ordu hiyerarşisini ifade ediyor. Ordular da en üst komutandan, karargâhtan, en alttaki birliklere, timlere, takımlara, mangalara kadar uzanan askeri örgütlü güç oluyorlar. Onlar da savaşçılardan oluşuyor. Savaşçı; savaşmak üzere askeri düzen ve disiplin temelinde eğitilmiş savaşa motive edilmiş, askeri araçlarla donatılmış, savaşmaya hazır insan demektir.

Komutan; savaşı bilen, anlayan, savaşçı eğitip örgütleyebilen, strateji ve taktik bilimine sahip, planlama yapabilen; ani karar verme, hızlı karar verme, karar alma, savaşın sevk ve idaresini yürütme kabiliyetine sahip ideolojik, siyasi ve askeri olarak eğitilmiş, askeri olarak donatılmış insan demektir. O da bir savaşçıdır. Ama komutan içinde yer aldığı ordu gücünün bütün vasıflarını temsil eder. Bir ordunun ölçüleri ve ilkeleri savaşçıda değil, komutanda somutlaşır. Komutan bu anlamda savaşın belirleyeni, eğiteni, örgütleyeni, şekillendirenidir. Bu anlamda sadece komutan denip geçmemek gerekiyor. Savaş birliklerinin de sevk ve idare edeni, hazırlayanı, yönetenidir. Bu anlamda komutan katandır, eğitendir, örgütleyendir, yönetendir, ölçü ve ilkeleri bilen, temsil edendir. Ordular komutanlarla anılıyor, ifade ediliyor, izah buluyor, tanımlanıyorlar. Savaşçı güçleri her zaman değişiyor. Zaten savaşçıya komutanın gölgesi diyorlar. Bizde komutan her şeyi savaşçı üzerine yüklüyor, ama gerçek öyle değildir. Savaşçı, komutanın gölgesidir. Dolayısıyla savaşçının bütün sorumluluğu komutanın üzerindedir. Başarısı da başarısızlığı da öyledir. Komutanlaşmayı bu temelde ele almak lazım. Bunun gerisinde ele alış doğru ve yeterli ele alış değildir.

Genel bilgiler için bu kadar yeterlidir. Bilgiler tazelensin diye hem kavramlar üzerinde durduk hem savaşı bazı yönleri ile ele almaya çalıştık. Kendi savaş pratiğimizin çeşitli dönemlerinin çeşitli dersleri üzerinde durarak bu genel bilgileri kendi pratiğimizde çıkan derslerle somutlaştırmaya çalışacağız.

2. BÖLÜM: PKK'NİN SAVAŞ TARİHİ

PKK'nin savaş pratiğinin dersleri üzerinde biraz durabiliriz. Başlangıçta her ne kadar askeri bilimin gerekleri ile tam izah edilemiyor dense de, son 40 yıldır bir çatışmanın yaşandığı, hem de ciddi bir mücadelenin sürdüğü tartışma götürmez. Yaşanan pratik, dünyanın geneli açısından ordular ve devletler sistemine göre oluşturulmuş savaş biliminin gereklerine çok uymayabilir. Ama Kürdistan tarihi açısından önemli ve anlamlıdır. Belki de Kürdistan tarihinin en örgütlü, sistemli, planlı çatışması da denilebilir. En azından en çok çatışmaların olduğu bir dönem olarak ifade edilen 19. ve 20. yüzyılların pratiği dikkate alınırsa, askerlik ve savaş gerçeği ile taşıdığı bütün çelişkilere rağmen son 40 yılın PKK adıyla yaşanan çatışması; askerliğe, savaş bilimine daha yakındır. Hem örgütlenme hem de eylem tarzı bakımından o ölçüler ve özellikleri daha fazla taşıyan niteliktedir.

Savaş teorisi veya askerlik bilimi açısından fazla yetersizlikler taşıyor diye eleştiriyoruz, fakat geçmişte olanlara göre askerlik ve savaş bilimi bakımından ilerleme ve gelişme var. Bilimselliği, dolayısıyla planlı örgütlü olan özelliği daha fazla olan bir savaş pratiğinin de yaşandığını rahatlıkla söyleyebiliriz. O anlamda PKK'nin Kürdistan'da askerlik-savaş bakımından katkılarının olduğu, modern savaş gerçeğine yaklaşmayı ifade ettiği, kendisinden önceki bütün askeri hareketleri bu konuda çok çok fazla aştığı tartışma götürmez bir gerçektir. Bilinç, örgütlülük ve sonuç alma bakımından da öyledir.

Günümüzde Rojava ve Bakur'da yaşananlar bunu net bir biçimde gösteriyor. Askeri olarak sonuç alma bakımından da gösteriyor. Geçmişteki çatışmalı durumları, isyanla direniş diye ifade edilen süreçleri çok çok aşan bir durumun günümüzde yaşandığı ortadadır. Demek ki tarihsel durum bu bakımdan daha dağınık, daha geri, daha fazla eleştiri götüren bir konumdur. Hele hele son yüzyıllarda bir yandan beylik düzenine bağlı olarak ordulaşmaya yönelip diğer yandan bunun gerekliliklerini yerine getirmeyen, kendi içinde belli bir şiddet gücü oluştursa da dıştan gelen saldırılar karşısında kendini de ülkeyi de koruyamayan bir durumun yaşandığı biliniyor. Böyle olunca bütün hata ve eksiklerine rağmen PKK, Kürdistan tarihindeki bu durumun aşılmasıdır. Daha bilimsel ölçülere uygun bir savunma anlayışıyla mücadele ederek, örgütsüz ve savunmasız hale gelmiş bir toplum ve ülkeyi yeniden böyle bir öz savunmaya kavuşturmayı ifade eden bir hareket olma konumundadır. Bu yaşanan bir gerçekliktir.

a) PKK'den Önceki Tarih: Kürt Toplumunun Savunma Tarzı, Peşmerge Tarzı

Çeşitli tarihi dönemlerde ortaya ve öne çıkan durumlar nelerdir? Askeri ve savaş bakımından Kürdistan tarihi ne ifade ediyor? PKK'yi daha iyi anlamak, PKK'nin yaşadığı hata ve eksikliklerinin kaynaklarını daha iyi anlamak açısından yararlı olabilir. Dolayısıyla da onları giderecek zihniyet ve pratik tutumu geliştirebilmek açısından böylesi iyi olabilir. Tarihin derslerini bu konuda incelemeye çalışmak ve o dersleri çıkartmak gerekir.

Kürdistan tarihi, daha çok da Kürtlerin tarihi ordulaşma ve devletleşme bakımından öyle bir gelişmeyi yaşamamıştır. Kürtler; ona karşı çoğunlukla direnmiş, toplum olarak kalmaya çalışmış ve dolayısıyla da toplumsal dokuları daha fazla gelişmiş bir halk toplumu durumundadır. Bu bir gerçektir. Kendilerinin böyle olmasına rağmen Kürdistan, hep devletçi uygarlığın ortasında yer alan dolayısıyla baskı, sömürü, iktidar ve devletleşme yönündeki her adımın kendisini güçlendirebilmek için Kürdistan'daki toplumsallığı sömürmek istediği, her askeri gelişmenin bu amaçla fethetmek istediği, bir coğrafya oluyor. Daha genel olarak Mezopotamya'nın böyle bir coğrafya olma özelliği, karakteri var. Bu bakımdan kendisi askerileşemeyen, savaş biliminde derinleşmeyen bir topluluktur. Fakat aynı zamanda en fazla askeri güçlerin saldırılarına, işgal ve istilalarına maruz kalan bir topluluktur. Genel planda tarihi biraz böyle özetlemek mümkündür.

Bu konuda devletçi paradigmayla yaklaşıldığında bu durum çok olumsuz olarak değerlendiriliyor ve eleştiriliyordu. Sert bir biçimde askerileşememe, ordulaşmama dolayısıyla devletleşmeme ciddi bir tarihsel bir zafiyet, eksiklik hatta yaşanan söz konusu işgal, istila, katliamların nedeni olma olarak görülüyordu. Devletçi paradigmaya dayalı tarih anlayışı böyle değerlendirildi. PKK de devletçi-iktidarcı paradigmayla tarihsel toplum gerçeğini ele aldığı zaman böyle değerlendirdi. Hem de bu konuda en keskin eleştiri yapan, değerlendiren, geçmiş eleştiren bir hareket oldu. Çok sert, derinlikli ve keskin bir tarih eleştirisi geliştirdi. PKK'nin geçmiş pratiği yazım ve söz olarak böyledir. Tamamen böyle bir durum devletçi paradigmanın ölçülerini, ilkelerini yansıtıyordu. Öyle bir paradigmaya göre doğruydur. Olması gerekene göre yaşanmamış gerçekleşmemiş olan bir durum vardı. Neden yaşanmadı, gerçekleşmedi? Onu eleştirerek var etmeyi, öyle bir çıkış yapmayı, onu gerçekleştirmeyi PKK hedefliyordu. Kendisine, 'kendini daha önceden neden var etmedi, yaratmadı' eleştirisi yapması gerekiyordu. Hem de sert bir bi-

çimde eleştirmelidir ki kendi varlık zeminini oluşturabilsin, gerçekleşme zeminin güçlü etkili bir biçimde yaratabilsin. Bu bakımdan o yönüyle de belli bir gelişme yaşıadı.

Askerileşme, gerillalaşma, savaşa girmede bu düşüncenin önemli bir payı ve etkisi oldu. O temelde bir zihniyet savaşımı yürüttü. Buna ters olan zihniyetleri etkiledi, değiştirdi ve askerliğe, ordulaşmaya, özgürlük için inkâr ve imha sistemine karşı toplumu direnmeye yöneltti. Öncülük yaparak böyle bir direnişi tanımlayarak toplumu direnişin içerisine çekti. İfade ettiğimiz çatışmalı durum, direniş süreci böyle bir yaklaşım temelinde gelişti.

Şimdi değişen paradigma temelinde yeniden tarihe bakmak gerekiyor. Böyle bir paradigmayla da Önderlik tarihsel süreci yeniden ele alıyor ve tarih anlayışını yeniden şekillendiriyor. Devletçi paradigma değil de ‘Demokratik Ekolojik Kadın Özgürlükçü paradigma’ ile ‘Demokratik Modernite’ paradigmasıyla bu tarihsel gerçekliğe baktığımızda toplumun örgütlülüğünün savunmasının zayıflığı toplumsal duruşa zarar vermiş oluyor.

Bu bakımdan zayıflıkları eleştirmek gerekiyor. Ama ordulaşamamış ve devletleşememiş olması eleştiri konusu değildir. Aslında bir olumluluk durumudur. Toplum olarak kalma da bir tutarlılığı, duyarlılığı, özgür toplum olma bilincini ve tutumunu ifade ediyor. Böyle olması toplumsallığın gücünü gösteriyor. Doğal komünal toplum gerçeğinin ahlaki politik toplum yapısının gücünü gösteriyor. Böyle bir toplum olarak kalmak, daha özgür daha demokratik yaşamayı öngörmeyi ifade ediyor. Bu bir gerilik, zayıflık, olumsuzluk değildir. Tam tersine özgürlük ve demokrasi, demokratik toplum paradigmasıyla bakıldığında olumluluk oluyor.

Bu anlamda böyle bir durum Kürt toplumunun doğal komünal karakterinin kadın öncüllüklü neolitik toplum değerlerinin ne kadar güçlü ve etkili bir biçimde yaşandığı, toplum olma özelliğini ortaya koyuyor. Bu anlamda önemli ve anlamlıdır. Toplum olarak kalmak, devletleşmeye karşı bir direnme dolayısıyla köleleşmeye karşı bir direnme anlamına geliyor. Böyle bir tutum dıştan gelen iktidar ve devlet güçlerinin işgal, istila, saldırı egemenlik altına alma, köleleştirme çabalarına karşıda bir tür direnmeyi ifade ediyor. Toplum da tarihin değişik dönemlerinde farklı biçimler alan bir direnmedir. Kendini savunma bilinci, örgütlülüğü, eylemi var oluyor ve yaşanıyor. Devletçi paradigma bunu gerilik, zayıflık, olumsuzluk olarak değerlendirirken, Demokratik Toplum Paradigması bunu daha özgür, demokratik olma, toplum olarak kalma, baskı

ve sömürüye kapalı olma, ona karşı direnme olarak tanınıyor, değerlendiriyor ve olumluyor. Kürdistan tarihinin önemli dersler içeren olumlu boyutlarının var olduğunu böyle daha net açığa çıkıyor.

Sümer'den başlayarak ilköğde, ortaöğde gelişen bütün devletçi güçlerinin en çok ordularını saldırttığı alan olmasına rağmen, Kürtlerin kabile-aşiret toplulukları olarak var olmaları ve yaşamaları, içten devletleşmeye fırsat vermedikleri gibi dıştan devletçi saldırılar karşısında da kendilerini koruyabilmiş olmaları çok büyük bir önem ve değer taşıyor. Yoksa yok olabilirlerdi, soykırımdan geçebilirlerdi. Bu topraklarda böyle soykırım yaşamış çok halk, topluluk var. Egemenler tarafından ezilmiş, soykırıma tabi tutulmuş, katledilmiş, geri kalanları da eritilmiş olan çok sayıda topluluk var. Günümüzde 21. yüzyılda bile böyle durumların en çok bu alanda yaşandığı biliniyor.

O bakımdan tarih kolay yaşanmış, dümdüz gerçekleşmiş bir süreç değildir. Çok büyük zorluklarla, savaşlarla, acılarla kan dökülerek yaşanmıştır. Bu saldırıların, savaşların en fazlası Kürdistan üzerinde olmuştur. Kürdistan hep bunun içinde hatta çoğu zaman ortasında kalmıştır. Kürt toplumu böyle bir savaş yaşamının içinde var olmuştur. Bütün bunlara rağmen varlığını koruyabilmiş olmasının büyük bir özgürlük tutumunun değer olduğunu bilmek lazım. Dolayısıyla da nasıl var olarak kalmış? Bu koşullarda varlığını nasıl korumuş? Kabile-aşiret toplulukları olarak nasıl yaşayabilmiş? Bu soruların cevabı önemlidir. Orduların katliamcı saldırıları karşısında kendisini bu kadar aşiret toplulukları olarak neye dayanarak, nasıl korumuş? İşte bunun nasılı önemlidir.

Toplum olarak kendisini koruyabilmiş olması önemlidir. Sadece ilköğ ve ortaöğde değil, her ne kadar kapitalist modernitenin doğduğu zemin olmasa da kapitalizmin de dünya küresel hegemonik güç haline gelmesinde, belirleyici konumda olmasında yine Ortadoğu ve Kürdistan'ın konumu etkili olmuştur. Küresel hegemonik bir sistem haline gelmesi Ortadoğu'da yaşanan savaşla, Ortadoğu'nun paylaşılması, parçalanması, denetim altına almasıyla gerçekleşmiştir. Buna "1. Dünya Savaşı" diyoruz. Böyle bir savaşla en son Ortadoğu, kapitalizmin hegemonik güç haline gelmesinde fethettiği alan oluyor. Böyle bir savaşla gerçekleşiyor. Demek ki ilk ve ortaöğden geri kalan bir durum değildir. İki yüzyıla yayılan bir saldırı var, ama onun öncesinde de biraz durum idare edilmiş olabilir. Osmanlı ve İran hegemonyası altında çok çatışmalı olmamış olabilir. Çatışma, Osmanlı-İran çatışmasıdır. Kısmi bir sınır çatışması olur. Kürdistan, Osmanlı ve İran egemenliği altındayken bölünmüşken böyle bir sınır çatışması durumunu bir süre yaşıyor; o kadar.

O dönem biraz savaşın az olduğu bir dönem olarak değerlendirilebilir. Ama onun dışında 19. yüzyılın başından itibaren durum yeniden değişmiştir. Kapitalist Modernite sisteminin Ortadoğu zeminini yeniden ele geçirmek için başlatmış olduğu yönelim döneminde Kürdistan'da merkezi otoritenin, İmparatorluğun daha güçlü bir egemenlik kurmak için işgal seferleri yürüttüğü, Kürt beyliklerinin de bunlara karşı direnerek boydan boya Kürdistan'ın 150 yıla yayılan bir çatışmalı süreci yaşadığı bir dönem gerçekleşmiştir. Bunları biliyoruz. O halde tarih gerçekten de Kürdistan'da, Mezopotamya'da işgal, istila, yağma, talan için savaş tarihi, büyük savaşların, büyük saldırıların tarihidir. Stratejik konumu gereği böyledir. Coğrafya açısından, zenginlik kaynakları bakımından, birde tarihsel değerleri bakımından böyledir. Buraya kutsal kitaplarda cennet bile deniliyor. İnsan ve toplum yaşamı için o kadar elverişli bir coğrafyadır. Bu tarz iklime sahiptir. Zenginlik kaynakları bu denli fazladır.

İnsan emeği bu coğrafyada çok fazla üretkendir. Birde insanın toplumsallaştığı, neolitik kadın devriminin veya tarım-köy toplumunun en çok geliştiği, kökleştiği, toplumsal birikiminin en fazla olduğu alandır. Bu anlamda hem sömürülecek değerler ya da kaynaklar, hem de toplumsal tarihin şekillendiği yer çoktur. Her egemenliğin kendisini insanın temsilcisi olarak göstermek istediği bu tarihe el koyması, fethetmesi gerekiyor ki söz konusu iddiasını sürdürebilsin, başkalarına kabul ettirebilsin, dinletebilsin. Öyle olmasa kuru bir iddia olarak kalır. Kendisini ezelden gelen ve baştan beri var olan olarak göstermeli ki ebediyete kadar da var olacak bir güç biçiminde toplumlara kabul ettirebilen bir konumda bulunsun.

Bütün bunlar Kürdistan'a dönük işgal, istila, katliam amaçlı saldırıların temel nedenleridir. İlkçağın da, ortaçağın da en son kapitalist modernitenin dünya hegemon haline gelmesinin de Mezopotamya'da ve onun etrafındaki Ortadoğu'daki savaşla buranın ele geçirilmesi ve paylaşılması ile gerçekleştiğini, tarihsel olayların bu biçimde yaşandığını biliyoruz. Buna göre bir savunma anlayışı, savunma tarzı vardır. Bu anlamda Kürt toplumunun devletleşmeyen ve devlet saldırıları karşısında yok olmayan durumunu özgür veya yarı özgür kabile-aşiret toplulukları olarak var olma ve yaşama konumunu değerlendirmek, anlamak lazım. Böyle olabilmek, bu tarzda kalabilmek büyük bir önem ve değer taşıyor. Özellikle demokratik toplum tarihi açısından, yine özgür toplumun öz savunma gerçeği açısından bunun nasıl ciddi önem ve değer taşıyor. Günümüz açısından da aydınlatıcı, önem arz eden bu gerçek oluyor. Özgür toplum

olarak var olabilmek ve yaşayabilmek neyle, nasıl mümkün olacak? Kölelik nerden ileri geliyor, nasıl gerçekleşiyor? Dolayısıyla bu köleliği, köleleştirmeye karşı özgürce var olabilme nasıl gerçekleşecek? Bu insanlığın temel sorunu durumundadır.

Biz de hareket olarak böyle bir sorunun varlığından dolayı ortaya çıktık. Bu soruna çözüm arıyoruz. PKK'nin var oluşu ve çözüm aradığı temel sorununu bu biçimde ifade etmek, somutlaştırmak hiç de yanlış ya da hatalı değildir. Bu anlamda Kürt ve Kürdistan tarihi incelenmeye değer bir tarihtir. Demokratik toplum açısından öğretici derslerle dolu bir tarihtir. Buna göre araştırılmalı, incelenmeli, somut bilgiler açığa çıkartılmalıdır. Bu konuda eksiklikler çoktur. Şimdiye kadar yapılanlar azdır. Çünkü inkâr ve imha sistemi hatta baştan beri Mezopotamya'yı ele geçirebilmek için işgal ve istilayı yöneten devletçi sistemlerin bu tarihsel gerçekliği gizleme, yok etme, insanlığın bilincinden uzaklaştırma çabaları çok fazla ve sürekli var olmuştur. En son ulus-devlet sisteminin yasaklar getirdiği, her türlü değeri acımasızca, vahşice yok ettiği, yakıp-yıktığı bilinen bir gerçektir. Böyle olduğundan ortada çok fazla veri yoktur. Kolay sonuçları ortaya çıkmıyor. Hatta öyle bir tarihsel dönem yaşandı ki, tarihiyle ve bugünüyle bu toplum yok sayıldı, yok olarak görüldü. Dünyanın kendini öyle kandırdığı ve öyle yaşadığı bir dönemdir.

Çeşitli alanlarda gelişen demokratik eğilimlerin, bu sistemi biraz zayıflatması ve kırmasıyla daha çok PKK öncülüğündeki direniş hareketinin giderek bu sistemi daha fazla darbelemesi ve parçalaması sonucunda bu halk yeniden doğdu. Buna biz "Ulusal Diriliş" diyoruz. Tarihsel değeri yeniden adım adım ortaya çıkmaya başladı. Araştırmalar, incelemeler, kazılar gelişti. Birçok tarihsel veri böyle bir mücadele sürecinde açığa çıkartıldı. Bu da hem Kürdistan tarihinin anlaşılması açısından önemli veriler sundu hem de insanlık tarihi açısından çok yeni değer ifade eden bilgilerin ortaya çıkmasına yol açtı. Bu süreç devam da ediyor. Tarihsel veriler biraz böyle açığa çıkıyor. Neolitik'ten bu yana toplumsal yaşamın başat olarak kesintisiz sürüp gelişmiş bulunması karşısında ortaya çıkan veriler bulgular çok azdır, sınırlıdır. Tahrip edilerek, tarihsel bilgilerin yok edildiği tarihsel bilincin zayıflatıldığı bir gerçektir.

Bu konuda yok etme, imha, yasaklama, gizleme, tarihin değerlerinin anlaşılmasından çok uygulanan, herkesin hemen hemen hemfikir olduğu bütün devletçi güçlerin uyguladığı yöntemler olmuştur. Bugün de benzer durumlar sürüyor. O nedenler bilinmiyor. Kürdistan için tarihsel araştırma-inceleme yapmak zor ve daha çok çaba istiyor. Daha

fazla yorumlama gerektiriyor. Daha örgütlü, ayrıntılı çalışmaya ihtiyaç duyuyor. Hazır yok, arayıp bulmak lazım. Bu da ancak örgütlü çabayla olur. Mutlaka böyle bir çabanın gösterilmesi, çalışmanın yapılması da gereklidir. Çünkü sadece Kürtler açısından değil, tarihsel toplum ve bütün insanlık açısından önemlidir. Buradan çıkacak bilgiler sadece Kürlere hizmet eden güçlendiren bilgiler olmayacak, bütün insanlığı ve toplumsallığı güçlendirecektir.

Egemen güçler bunu engelliyorlar. Toplum karşıtı iktidar ve devletçi güçler zaten beş bin yıldır bunu tahrip etmekle uğraşırlar. Bugün de daha fazla bilincin oluşmasını engellemek için her türlü çabayı yürütüyorlar. Demokratik toplum güçleri de bunun karşıtı olarak da araştırma-inceleme yapmalılar. Daha yoğun çalışmalılar, daha çok yorumlayabilmeliler. Bu tarihsel değerleri ve gerçeklikleri açığa çıkarabilmeliler. Burada eksiklikler var.

Genel bazı kalın çizgilerler tarih tanımlanabiliyor. Yine yaşanmış devletlerin gölgesinde bir Kürt tarihi çizime var. Bazı aydınlar tarafından incelemeler yapılıyor. Çok fazla bilgiye-bulguya dayanmadan devletçi paradigmayla devletlerin yazdıkları tarihleri, biraz Kürt adıyla ifadelendirerek kolaycı tarzda bir Kürdistan tarihi oluşturma çabası tutumu var. Bunlar ilgilenmek ve çaba harcamak açısından önemli ve değerlidir. Ama bilimsellik ve gerçekliği ifade etmek bakımından çok zayıf ve yetersizdirler. O bilgilerin bir kısmı doğru olmayabilir. Varsayım oluyor, doğrulukları herhangi bir bilgiye dayanmıyor. Doğru olmayan birçok bilgiyle yapılan yorumlar da yeterli bir tarih tezi oluşturmuyor. Milliyetçiliğin çeşitli toplumlar açısından oluşturduğu tarih tezinin bir versiyonu ortaya çıkıyor. Her şeyi Kürtleştirenler, her şeye Kürt damgası vuranlar var. Kürt'ü hiç değişmeden 15 bin yıldır yaşayan bir topluluk gibi görenler var. Bunlar doğru anlayış ve yaklaşımlar değildir. Aynı zamanda bilimsel de değiller. Çok mutlakçı, idealist yaklaşımlardır. Tarih biliminin gerçeklerini vermiyorlar. Tarih biliminin bu anlamda Kürdistan somutunda geliştirilmesine ihtiyaç var. Bu temelde birçok araştırma var.

Devletçi sistemin nasıl geliştiğini biliyoruz. Sümer'den başlayarak bazı tarihsel destanlar, bilgiler, bulgular bunu bize öğretiyor. Çünkü Sümer'den itibaren yazı da vardı. Yazı daha fazla yaşananların belgelenmesini ve daha sonraki nesillere aktarılmasını getiriyor, ona hizmet ediyor. Bu bakımdan çeşitli süreçler biraz biliniyor. Sümer'de devletçi uygarlığın gelişebilmesinde, o birikimin sağlanmasında bir defa, Mezopotamya'nın ortaya çıkardığı toplumsal değerlerin Sümer'e akıtılması büyük bir önem taşıyor. Öyle kendiliğinden kendi olduğu yerde bir ge-

lişme değildir. Ticaretle ve gittikçe zor alımla insanlığın ortaya çıkardığı değerlerin biriktirilmesi, toplanması ile böyle bir sistemin oluşturulduğu bilinen bir gerçektir. Bunun genişlemesinde yayılmasında ilk hedef coğrafya, Yukarı Mezopotamya, Kürt coğrafyası olarak ifade edilen alandır. Dolayısıyla devletçi yayılma ile en çok çatışan topluluklar Kürt topluluklarıdır.

Hurilerden başlayan Kürtlerin tarihsel prototipleri olarak ifade edilen, daha sonraki tarihsel süreçler de başka isimlerle de ifade edilen halk toplulukları olduğu biliniyor. Bunlar, kırsal alanlarda genişçe yayılmış, kabile-aşiret düzeninde var olan, köle bakımından ortak bir dil kullanan halk topluluklarıdır. Sümer, Babil, Akad ve Asurlular daha sonra şehir devletleri olarak Aşağı Mezopotamya'dan Yukarı Mezopotamya'ya doğru kayıyorlar. Şehir devletlerini ortaya çıkarıyorlar ve bu toplulukları egemenlik altına almak istiyorlar. Köleleştirmek ve değerlerine el koymak, bu tür devletçi yayılımın hepsinin ortak yönelimidir. Çünkü onların ortak özelliği yağma ve talandır. Bu temelde büyüme, güçlenmedir. Nerede ortaya çıkmış maddi-manevi değerler varsa onları ele geçirmeyi amaçlarlar. Maddi-manevi değerler bakımından da en çok zenginlik yaşayan alan Mezopotamya ve Kürt toplumdur. Dolayısıyla saldırılar bu toplumun üzerine geliyor.

Aynı durum Ortaçağda da devam ediyor. Doğu'dan Pers İmparatorluğu, Güney'den Mısır İmparatorluğu, Kuzey'den ilkçağlardaki Hititler'den sonra Grek, Roma, Bizans İmparatorluklarının hep çatışma alanı, kesişme noktalarıdır. Hepsi de Mezopotamya'yı ele geçirme amacındalar. Bir sınır ucudur. Dolayısıyla da hep sınır çatışmalarının sürdüğü, sürekli bu yönlü savaşların olduğu saha olarak kalıyorlar. Buna karşı savunmada Önderlik yeni paradigma temelinde Kürt yaşamının en temel iki karakteristik özelliğini belirledi.

- 1- Dağa dayanmak, dağda yaşamayı beceren bir toplum olmak
- 2- Yarı göçebe toplum olmak, bu anlamda daha çok hayvancılıkla beslenen toplum olmak

Pro-Kürt topluluklar güvenlik olarak dağlık coğrafyanın gücünü kullanan topluluklardı. Ortadoğu'nun birçok alanına yayılmış olan Huri ve daha sonraki topluluklar, devletçi uygarlık sistemlerinin saldırıları karşısında daha çok Toros-Zagros kavislerinin kesiştiği dağlık alanların en çok yükseldiği coğrafyaya sığınarak yurt ediniyorlar. Böylece Yukarı Mezopotamya'nın yüksek dağlık, derin vadilerinde tarım ve hayvancılıkla kendilerini besleyen yarı hareketli, dağlık coğrafyaya dayanarak

büyük devletlerin saldırıları karşısında kendilerini koruyabilen, güvenliklerini sağlayan bir toplum olarak yaşadıkları ifade ediliyor. Tarihsel bakımdan, savunma anlamında bir tez olarak veya ilke olarak bunu belirtebiliriz.

Bu temelde kabile-aşiret düzeninin yaşamının çok uzun sürmesi anlaşılır oluyor. Yarı hareketli topluluklar, aşiret toplulukları hem bu tarzda bir ortak dayanışmalı beslenmeye hem de güvenlik sağlamaya imkân veriyor. Hareket edebiliyor, dağa çekilebiliyor. Bir de dağa dayandığı için kendi güvenliğini koruyabiliyor. Bazı saldırılar karşısında da dağın gücüne dayanarak kısmi bir savunma yapabilirse büyük ordulardan kendilerini koruyabiliyorlar. O halde savunma sisteminde yarı hareketliliğin ve dağlık coğrafyaya dayanmanın belirleyici yeri var. Kürtlerin özgür, yarı özgür topluluklar olarak yaşayabilmeleri bunlara bağlıdır. Savunma sisteminin özünü bunlar oluşturuyor. Bu tarzda kendilerini savunma sistemlerinin kendi içlerinde örgütlülüklerinin de olduğunu kabul etmek lazım. Herhangi bir saldırı karşısında savunmayı yöneten ve organize eden, çeşitli saldırılar karşısında topluluğu korumak için direnen kuşkusuz savaşçı birlikleri var. Aslında öz savunma denilen de bu oluyor. Hareketlilik, dağ, bir de kavga edebilme, silah kullanabilme, bu konudaki cesaret ve yiğitlik tarihsel olarak Kürt toplumunun özgürce varlığını sürdürmesini sağlayan temel güvenlik ya da öz savunma sistemidir.

Burada bireysel savaşçılık yiğitlik öne çıkıyor. Ordulaşmak, komutanlaşmak ve büyük birlikler oluşturmaktan çok, Kürtlerde bireysel savaşçılık-kahramanlık çok daha fazla önde oluyor. Bunun yaşamla kopmaz bir bağı vardır. Bu böyle bir bireysel yiğitlik durumunu veya kahramanlık durumunu yaratıyor. Çünkü toplumun varlığı ve güvenliği böyle kişiliklere ihtiyaç duyuyor. Dolayısıyla yaşam böyle kişiliklerin gelişmesi biçiminde oluyor. Bu temelde tarihsel ayrıntılar araştırılabilir. Örneğin kabile ve aşiretin savunma düzeninde Med sisteminin çok önemli bir payı var. Bir efsane olarak Newroz ile sembolize ediliyor. Böyle tarihsel bir dönemde Newroz neyi ifade ediyor? Şehir eksenli devletleşmenin çok fazla egemen olduğu, ağır bir köleliği geliştirdiği, bütün topluluklara ve etnisiteye köleleştirmeyi, egemenlik altına almayı dayattığı bir ortamda özgür toplulukların bu sistemi yenilgiye uğratmasını ifade ediyor. Med direnişinin böyle bir karakteri var. Önderlik, birinci manifestoda “*Aşiret Konfederasyonu*” demişti. Öyle bir devletçi sistem ya da şehir sistemi değildir. Dolayısıyla klasik bir ordulaşmaya, kendi içinde sınıflaşmaya, devletleşmeye dayanmıyor.

Sadece Kürtler değil, şehirde devletleşen ve herkesi egemenliği altına almak isteyen Asur sistemine karşı olan herkes böyle bir mücadelede yer alıyor. Bu saldırılara ve baskıya karşı kendi çapında mücadele ediyor ve objektif olarak zaten mücadelelerin dayanışması ortaya çıkıyor. Asur'un yıkılması şehir-site devletlerin sonu oluyor. Devletçilik zayıflıyor. Dikkat edelim, ilk imparatorluğa "Med İmparatorluğu" deniliyor. Ortadoğu'nun tümünü içine alıyor. Daha önceki şehir devletleri gibi orduya, ağır bürokrasiye ve baskıya dayanmıyor. Aslında bir konfederasyondur. Gerçekten de aşiretlerin, kavimlerin, farklı ve çeşitli halk topluluklarının biraz da dayanışma içerisinde yaşadıkları bir sistem özelliği taşıyor.

Daha sonra bunun benzer bir örneği Avrupa'da görülüyor. Oradan da ders çıkartabiliriz. Roma'yla Kuzey Avrupa'nın barbarları denen; aslında halk toplulukları, özgür kabile ve kavim toplulukları arasında çok fazla çatışmalar oldu. Roma'yı, toplulukların direnci ve mücadeleleri çökertti veya yıktı deniliyor -ki bu görüş herkesçe kabul görülüyor. O nedenle devletçi sistem bunlara 'barbar' diyor. Kendilerine zarar verdiği için en büyük kötü olarak onları barbarlıkla tanımlıyor. Bu anlaşılır bir durumdur.

Med Konfederasyonu biraz buna benziyor. Asur'un yıkılışı ondan çok daha öncedir. Ama biraz daha somut sonuç alıcı bir durumdur. Bu neyi gösteriyor? Halkların dayanışmasını da gösteriyor, ama esas olarak dağlık alana dayalı yarı göçebe kabile-aşiret topluluklarının mücadele güçlerini ortaya koyuyor. Demirci Kawa onları koordine olur hale getiren, birleştirebilen bir semboldür. Böyle bir sembol etrafında birleşilince en büyük ordu-devlet gücünün yıkılabildiği gösteriliyor ve bu halklar açısından büyük bir tarihsel anlam ifade ediyor. Newroz'un bu biçimde günümüze kadar yaşanması, birçok halk tarafından bayram olarak kabul edilmesi, kutlanması, tamamen bir toplumsallığa dayalı olması, devletçi sistemlerin ise buna karşıt olmaları buradan ileri geliyor.

Bu anlamda en önemli tarihsel mücadele kesiti olarak burası incelenebilir, buradan ders çıkarılabilir. Newroz olayı, kabile-aşiret sistemlerinin savunma güçlerinin ne kadar etkili olabildiğini, zulüm güçlerini yenme kabiliyetlerinin ne kadar çok olduğunu ortaya koyuyor. Daha sonraki tarihsel süreci içerisinde de Kürt aşiretlerinin kabilelerinin hep böyle bireysel yiğitliğe dayanan savunma birimlerinin olduğu anlaşılıyor. Çevreden gelen tehlikelere karşı kendi güvenliklerini sağlıyorlar. Saldırıları oldu mu, savunma sistemi olarak dağa çekiliyorlar. Herhalde tuzaklar kuruyorlar, engelliyorlar, dağın gücüyle saldırılar karşısında

direniyorlar. Hemen hemen bütün aşiret topluluklarının böyle bir sistemi var.

Burada bireysel yiğitlik, hareketlilik, tuzak kurma, gerillaya yakın bir mücadele anlayışı, savunma sistemi rol oynuyor. Tarihsel olarak bunlar çok bilinmiyor. Fakat anlaştıkları devletlerle birlikte bu güçler savaşa giriyorlar. Bazı orduların içinde yer aldıklarını biliyoruz. Bir ordu değil, ama böyle bir direnme kuvvetidir. O biçimde katılıyorlar. Doğu'dan, Orta Asya'dan gelen Alparslan'ın Selçuklu ordusunda da, Osmanlı ordusunda da, İslam ordusunda da yer alıyorlar. Demek ki böyle bir güçleri var. Her aşiret topluluğunun bir savunma gücü var. Topluluk olarak savunma yapıyorlar. Dağa dayanıyorlar ve hareketlidirler. Herhalde hepsinin de bir savunmada rolleri var, ama onlara öncülük eden -bugün profesyonel gerilla diye tanımlamaya çalıştığımız gücün rolünü oynayan- askeri çekirdekleri ve birimleri var. Bunlar birçok meydan savaşında kendilerine yakın gördükleri orduların yanında yer alarak rol oynuyorlar. Ordu birliklerinin içerisinde yer almıyorlar. Askeri güçler bunlara "başibozuklar ordusu" diyor. Yani öyle askeri düzene, disipline, çok büyük orduların yüzbinlerce insanın ortak olduğu ordu düzenine girmiyorlar. Bir savaş konumunda yer almıyorlar.

Ama akıncı savaşında, vuruşmada yigittirler. Güç katıyorlar, karşı tarafta stratejik noktalarda darbe vuruyorlar. O nedenle de savaşta yanında yer aldıkları ordulara büyük yararlar sağlıyorlar. Bunun için fetih geliştirmek isteyen askeri güç, ordular, onların komutanları Kürt aşiret savaşçılarını yanlarına çekmek için epey çaba harcıyorlar. Bu tarzda Alparslan'ın ordusundan Kudüs'ü fetheden Selahaddin'in ordusuna kadar bütün o büyük ordulara Kürt birliklerinin katılımları var. Bunlar tarihsel olarak bilinen hususlardır. Hatta Selahaddin Kürt birliklerini çekebilmek için çok çalışıyor. Kudüs'ü fethetme iddiası o birliklerin katılımıyla daha çok artıyor. Çünkü savaşta rol oynayabileceklerini biliyor ve inanıyor.

Coğrafya olarak verimliliğin daha fazla olduğu, merkezi devlet sistemlerinin zayıflayarak askeri işgal ve istila savaşlarının çok yoğun olmadığı, savaşız dönemlerin uzadığı süreçlerde gelişen Kürt hanedanlıkları var. Kabile-aşiret düzeni burada değişiyor, giderek beylik sistemine doğru adım atılıyor. Beylik olma yönünde Kürt hanedanlıklarının dolaşısıyla beyliklerinin gelişmesi yaşanıyor. Eyyubi hanedanlığı bunlardan bir tanesidir. Selahaddin ile birlikte bu hanedanlık sultanlık düzeyine ulaşıyor. Selahaddin Eyyubi 1000 ile 2000 yılı arasındaki bin yılın en büyük on askerinden birisi sayılıyor. Diğerlerinden bir tanesi Fatih Sultan'dır, bir tanesi Napolyon'dur. Benzeri komutanlarla birlikte Selahad-

din Eyyubi Kudüs'ün fethiyle dünya çapında bir askeri komutan olma gücüne ulaşmış bulunuyor. Kürt Hanedanlıklarının en büyüyeniy diyebiliriz. Küçük kalanlar da Kürdistan'da beylik haline geliyorlar. Mervaniler ve benzeri birçok topluluklar var. Dağla ovanın kesiştiği, verimin çok fazla olduğu dolayısıyla maddi zenginliği yaşadığı alanlardır.

Eğer savaşlar çok olmaz, dıştan ordular gelip talan etmezse o birikim hızla kendi içinde sınıflaşma ve beylikleşme gibi bir şeye yol açıyor. O tür oluşumlar daha 9. ve 10. yüzyıllardan itibaren gelişmeye başlıyor. 11. ve 12. yüzyıllarda Kürt beylikleri oluşuyor. Eyyubi hanedanlığına kadar hanedanlıkların gelişimi oluyor. Tarihsel dönem veya kesit açısından da bu söylenebilir. Daha sonraki sistem Kürt beyliklerinin gelişme sistemidir. Osmanlı düzeni altında Osmanlı-İran hegemonyası altında Kürdistan ikiye bölünüyor. Birincisi 1639 Kasr-ı Şirin anlaşmasıyla oluyor. İkincisi, esas olan bu kabile-aşiret topluluklarından beylik sistemine geçiş oluyor.

Beylik, proto-devlet olarak tanımlanabilir. Devletleşmeye, kendi içinde sınıflaşmaya doğru gidiştir. Demokratik komünal veya dayanışma yönü ağır basan toplum yaşamından, ağanın egemenliği altındaki toplum yaşamına doğru geçiştir. Aslında Kürt toplumundaki ilk ciddi sınıflaşmanın gelişme sürecidir. Aynı şey askerileşmeyi gerektiriyor. Eskinin o aşiret savunma sistemi büyük oranda aşıyor. Dağa dayalı yarı göçebe olmaktan daha fazla askeri güç beslemeye, daha çok silahlanmaya, hem kendi toplumu üzerinde hükümlanlık sürdürecekt hem de diğer beyliklerle egemenlik çatışması yürütecek bir askeri kuvvet örgütlülüğüne adım atılıyor. Beyliklerin, aşiret topluluklarından farkı budur. Temelleri 10. yüzyıldan itibaren atılıyor, ama aynı zamanda bir boşluk sürecidir. 15. yüzyıla kadar çok fazla egemenlik ve büyük devlet egemenliği yoktur. Dolayısıyla parçalılık ve boşluk vardır. Bu şekilde bir beylik sistemi gelişiyor. Osmanlı sistemi de bunlara özel bir otonomi tanıyor. Kürt Beylikleri, Osmanlı sistemi altında dışta imparatorluğun gücüne dayanan, içte ise birbirine karşı politika üreten, kavga eden küçük devletçikler haline geliyorlar.

19. yüzyıla kadar gelişimleri böyledir. Bunlar birer küçük alt devlet gibidirler. Vergi alıyorlar, asker besliyorlar, merkezi imparatorluğa vergi veriyorlar. Konumları biraz özeldir. Öyle diğerleri kadar vergi vermiyorlar, çünkü özel otonomiye sahiptirler. Kendileri de isterlerse imparatorluğun seferlerine katılıyorlar, asker veriyorlar. Merkezi İmparatorlukla Kürt Beylikleri arasında Yavuz Selim ve daha çok Kanuni Süleyman ile birlikte böyle bir hukuki sistem geliştiriliyor. Beylikler arası daha çok iç

çatışma ve iç politika yoğundur. Birbiriyle kavgaları hepsini daha fazla imparatorluğa bağlıyor. Başkalarının saldırısından kendilerini korumayı bir dış güce bağlanmakta buluyorlar. İşbirlikçi karakterleri öne çıkıyor. Kürdistan'daki işbirlikçiliğin temelleri eskiye dayandırılıyor, ama bu dönemde çok daha ileri bir boyutta geliyor demek çok hatalı değildir. İşbirlikçilik Kürt egemen sınıfı Kürt Beyleri şahsında çok fazla geliştiğini görüyoruz. Her biri bir devlet olacak düzeydeler, birbirleriyle anlaşabilirler. Osmanlı İmparatorluğu bile anlaşmalarını istemesine rağmen anlaşamıyorlar. Tersine birbiriyle kavgalıdılar. Kürtlerde iç çatışma ve politikayı birbirlerine karşı yapma bu beyliklerin yapılanışıyla ortaya çıkıyor. O dönemin bir ürünüdür. Her beyliğin yarı askeri veya milis diyebileceğimiz bir askeri düzenleri vardır. Ordu denemez, ama aşiret sistemindeki Kürt yiğitliğine veya savaşçılığına dayanan birimleri de aşan, ağanın çıkarını koruyan, güvenliğini sağlayan, belli bir örgütlülüğe ve eğitime de sahip, ordu birlikleri olmasa da çok düzenli olmayan birlikler ortaya çıkıyor. Yerel milis birlikleri haline geliyor. Birbirleri ile savaşlarında bu vardır.

19. yüzyılın başından itibaren tarihsel süreç değişiyor. Avrupa'nın Ortadoğu'yu ele geçirme yaklaşımı karşısında Osmanlı İmparatorluğu geride kalıp sıkışınca daha fazla para, daha çok ordu gerekiyor. Orduya asker alamıyor. Hristiyan alanını kaybedince ordu Yeniçeri devşirmede zorlanıyor. Böylece daha çok orduya ve paraya ihtiyaç duyuyor. Kürt beylerinden daha çok vergi ve asker vermelerini istiyor. Kürt beylikleri belli bir güç ve gelişme de kaydetmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'nun bu istemlerini kabul etmiyorlar. Osmanlı bunlara el koymak üzere Kürdistan'ı yeniden ele geçirme, bu beyliklerin gücünü zayıflatmak üzere bir iç çatışma, askeri sefer durumu geliştiriyor. Hangi beyliğin üzerine gidiyorsa o beylik kendi gücünü kaybetmek istemiyor, direniyor. Zaten "isyan" denen budur. Aslında isyan değil, merkezi imparatorluğun eski antlaşmaları bozarak beyliği geriletme, gücüne el koyma yaklaşımına karşı önemli ölçüde ekonomik askeri olarak güçlenmiş Kürt Beyliklerinin kendi güçlerini koruma temelindeki direnişleri söz konusudur.

Bu direnme Baban Beyliğinden başlıyor. Botan Beyliğinin, Cizre Beyliğinin direnişi, Bedirhan Beyliği biliniyor. Bedirhanlar Osmanlı'nın çok zayıf olduğunu da görüyor. Aslında Osmanlı'ya kafa da tutuyor. Bedirhan Bey Osmanlı'ya karşı imparatorluk ilan edecek kadar o gücü kendinde görüyor. Öyle görüyor, ama yaşadığı çağın gerçekliklerini çözebilmiş değildir. Kendi durumundan ve gücünden haberi yok, bir ordu örgütlenme durumu yok, savaş tarzında herhangi bir gelişme yoktur.

Önderlik savunmada bunları çok iyi değerlendiriyor. Politika da birlikten uzak olduğu için tahriklere geliyor. Birleştirme yerine çatışmayı ve boyun eğdirmeyi öngörüyor, karşıtlarını çoğaltıyor. Yalnız bıraktırmak için birçok şey komplo olarak da geliştiriliyor. Bu durum “Kürtlerde işbirlikçiliğin çok olmasından kaynaklı” gibi gösteriliyor. Böyle değildir. O zaman küçük beylikler var. Bu beyler birbirine karşı politika yürütüyorlar ve birbirlerine karşı politika yürütürken bir üst devletten veya daha büyük olandan destek almak istiyorlar. Bu bir anlayış olarak gelişiyor.

Dolayısıyla Bedirhan Beyin’in birliği içinde de öyle birileri bulunabiliyor. Bedirhan Bey de zamanında öyle yapmıştır. Bir dönem onun başkalarına karşı yaptığını başka bir dönemde de Yezdan Şer ona karşı yapıyor. Böyle olmasının maddi temeli var. O dönemin politikleşme tarzıyla bağlantılıdır. Bir de egemen güçler istihbarat faaliyetlerini çok yürütüyorlar. Karşı tarafı bölme, parçalama, oradan kendi yanlarına insan çekme politikası yürütülüyor. Bu sadece normal zamanda veya Kürdistan’daki Beylikler içerisinde olmuyor. Bir meydanda savaşa girmiş iki ordu arasında bile, savaş içinde bile bu yapılıyor. Birçok meydan savaşında böyle örnekler vardır. Bir ordunun yanındaki bir güç bir bakıyorsa, diğer ordunun safına geçiyor ve kendi ordusunu çökertiyor. Başta içinde yer aldığı ordusunu çökertiyor. Dolayısıyla olan beyliklerin ezilmesi oluyor.

Beylik gücü Abdulhamit döneminde Hamidiye Alaylarına dönüştürüldü. Böylelikle Beylikler ezildi. Kürt aşiretlerinin savaşçı gücü Hamidiye Alayları adı altında örgütlendirildi. Bugünün korucusu gibi imparatorluğa bağlı aşiret birliklerine dönüştürüldü. Beyleri yok edince yönetsiz kalan toplumun dinamik gücünün hepsini Abdulhamit yönetimi o birliklerde topladı. Bu çok önemlidir. Toplumun aşiret sistemini tümüyle kendine bağlamış oluyor. Böylece Kürt toplumunun ne egemen sınıfı, ne aydını, ne dinamik toplum gücü kalıyor. Bir kısmını kırmış, bir kısmını da egemenlik altına almış oluyor. Aslında o kadim toplumun uluslaşma yönünde adım atması böyle engelleniyor. Bu çok önemli bir politika ve bu politikanın en ağır sonucu da Kürtlerde bir uluslaşmanın gelişimini de engellemektir.

“Ermeniler erken uluslaştı, Kürtler geç kaldı” deniliyor. Geç kalmadı. Ermenilerde de oluşan tam erken uluslaşma değildir. Kürtlerde uluslaşma eğilimi daha erken çıkıyordu, devletleşme eğilimi çok daha fazla geliyordu ve Ermenilerden daha güçlüydüler. 19. yüzyılda Kürt Beyliklerinin kırılmış olması, Hamidiye Alaylarında denetim altına alınmaları sonucunda Kürt uluslaşmasının önü kapatılıyor. 1. Dünya Savaşı

içerisinde bu güç kırılıyor. Toplumun doğal dengesi alt-üst oluyor. Beylikler kırılınca toplumun dinamik gücü de kırılmış oluyor. Aynı zamanda bir bölümü Ermeni direnişine karşı da kullanılıyor. Tarih içerisinde oluşmuş olan Kürt-Ermeni dayanışması böylece kırılarak düşman haline getiriliyor. Ondan sonra geriye inkâr ve imha sistemini oluşturma ve dayatma kalıyor.

Kürdistan'daki bölünüp parçalanma, inkâr ve imha diye tanımladığımız sistem dayatması, kültürel soykırımın bir benzeri hiçbir yerde yoktur. Küçük topluluklar bile bunu kabul etmezler. Kürtler gibi tarihin derinliklerinden gelen toplumsallıkta bu kadar ısrar eden bir toplumun böyle bir politikayı kabul etmesi mümkün değildir. Fakat kabul eder hale geliyor. Bunu anlama ve buna karşı mücadele etme gücünü gösteremiyorlar. Bu hale nasıl geliyorlar? Nasıl bir duruma düşürülüyorlar? Bu sistemi kabul edecek konuma nasıl getiriliyorlar? Öyle kendiliğinden olmuyor. “Toplum bu durumu kabul ediyor” denemez. Öyle yaklaşmak kesinlikle yanlıştır. 19. yüzyılın başından itibaren uygulanan politikaların, Abdülhamit politikalarıyla 1. Dünya Savaşı ile ulaştığı düzey buna yol açıyor. Burada hep “Ermeni Soykırımı” öngörülüyor. Aslında 1925’den önce soykırımı Kürtler yaşadı. 19. yüzyılın başından itibaren başlayan bir süreçtir bu. Kürtler 1906’dan sonra parça-parça, bölge-bölge ağır katliamdan geçiyorlar.

1. Dünya Savaşı içerisinde de en çok kırılan, dinamik gücünü en çok kaybeden toplum Kürtler oluyor. Ermenileri topluyorlar, sürgün ediyorlar ya da yollarda kırıyorlar. Kürtleri de Hamidiye Alaylarında kırıyorlar. Biraz ulusal bilinç, örgütlülük geliştirebilecek olanların hepsini kırıyorlar. Bu durumun anlaşılıp bilince çıkarılması çok önemli oluyor. Bu bilinmez ve buradaki kırım görülme inkâr ve imha sistemi, kültürel soykırım rejimi anlaşılabilir. Basit görülür ya da normal gibi gelir. Bazı hatalarla onu kabul etmiş gibi algılanır. Hâlbuki toplumun bütün dengeleri iç örgütlülüğü kırılıyor, dengeler alt-üst edilerek dinamizmi yok ediliyor. Toplum bunu kabul eder hale getiriliyor. Yoksa tarih boyunca bu kadar yarı özgür yaşamış Kürt toplumuna 1. Dünya Savaşından sonra böyle bir sistemi dayatmak ve kabul ettirmek mümkün değildir.

O süreçte yaşananları iyi bilelim. Dahası 20. yüzyılın ilk çeyreğini iyi bilelim. 19. yüzyılın sonu, 20. yüzyılın başında Kürdistan’da neler yaşandı? Ortadoğu’daki savaş Kürdistan’daki toplum üzerinde nelere yol açtı? Ondan sonrası inkâr ve imhanın dayatılmasıdır. Buna karşı daha geri bir direnme durumları var. Bakur’da, Rojhilat’ta, Başur’da bunlar da biliniyor. Biraz kültürel soykırım rejiminin hâkim kılınması karşısın-

da ölmek üzere olan bir canlının çırpınması gibi gösterilen bir tepkiyi ifade ediyor. Şex Said isyanı denen süreçte öyledir. Hepsi komplolarla oluyor. Zaten biraz arayış içerisinde olanlar Azadi Cemiyeti öncesinden tutuklanarak idam ediliyorlar. Öyle bir örgüt filan yoktur. Tahrik ediliyorlar. Toplumun geri kalanları o tahrik karşısında bir tür provoke ediliyor ve katlediliyorlar. Aslında bilinçli bir provoke etme ve geri kalanları katletme zemini yaratma denilebilir. Dersim katliamı da öyledir. Zaten her şey planlı geliyor. Bir soykırım planı uygulanıyor. Dersim isyan ediyor. Ondan sonra isyana karşı katliamlar geliyor.

Askeri yapıya benzeyen bir örgütlülük biraz Ağrı'da var. Osmanlı'dan kalan bazı subaylar var. Ağrı-Zilan bölgesinde sınıra da dayanarak bir tür askerliği biraz geliştirmek istiyorlar. Fakat dayanakları çok zayıftır. Tecrit olunmuş halde dar bir bölgede kalmışlardır. Osmanlı-İran ittifaklarından gelen Türkiye, İran ittifakı var. 'Sınıra yakın olursak belki biraz manevra yapma gücümüz olur' biçiminde düşünüyorlar. Ama tarih bize öğretiyor ki sınırı iki devlet birlikte kapatıyor. Kürtlere karşı her zaman ortak hareket ediyorlar. Benzer durum orda da ortaya çıkıyor.

Rojhilat'taki hareketler de benzerdir. Simko ağasının direnişi benzerdir. Mahabad Kürt Cumhuriyeti deneyimi, konjonktürden yararlanmak isteyen, ama değişen konjonktörü de hiç göremeyen bir sistem oluyor. 2. Dünya Savaşında İran'ın İngiliz, Amerikan ve Sovyet askerlerinin denetimine alınmasında oluşan ortamda o merkezi İran egemenliği çökünce biraz onlardan etkilenme oluyor. Savaşın ardından onlar da çekildiğinde o boşluğu değerlendirmek istiyorlar. Zaten 2. Dünya Savaşından sonra bütün mandalar, birçok alan bağımsızlık ilan ediyor. Doğu Kürdistan'da da yaşanan onların bir benzeri, biraz daha geri bir versiyonu oluyor. İlk KDP kuruluyor. Bir partileşme modeline adım atmaya çalışılıyor. Öylece partileşmeye dayalı olarak da Mahabad etrafında bir Kürt devletleşmesine adım atmak istiyorlar. Fakat Bedirhan Bey gibi siyasetten habersizdirler.

Amerika-İngiltere-Rusya, İran'ı ortak denetim altında tuttular, ama Hitler faşizmi yıkıldıktan sonra 1946'dan itibaren birbiriyle çatışmaya girdiler. O çatışma İran Şahının yeniden hızla güçlenmesini yaratıyor, birçok güç destek veriyor. Mahabad Cumhuriyeti'nin öncüleri bundan habersizler. Sanki önceki durum devam ediyormuş gibi algılanıyor. Şahlık kendisini dış destekle büyütünce ortada desteksiz kendi başlarına kalıyorlar. Mahabad'ta biraz modern bilinçlenme, aydınlanma, bir devlet olmaya doğru gitme eğilimi vardır; ama hem siyasetten hem de içinden geçtikleri konjonktürün doğru anlaşılmasından uzaktırlar. Dolayısıy-

la iç ve dış dengeleri, ittifakları doğru kavramaktan uzaktırlar. Dolayısıyla güçlenen şahlık bu girişimi hemen ezebiliyor. Benzer durum Güney Kürdistan'da da var. Şex Mahmud Berzenci'nin hareketi daha önce orada ortaya çıkıyor. Kadı Muhammed'den daha erken bilinçlenen; devlet olma, kral olma düşüncesini iradesini göstermek isteyen bir kişiliktir. Fakat İngiliz siyasetini anlamada zayıftır. "Boşluk var, olabilirim" diyor. Ama İngiltere ona da fırsat vermiyor. İnkâr ve imhayı, Kürtlere 1. Dünya savaşı ardından dayatılan sistemi anlamama vardır. Ona göre politika geliştirme arayışından yoksunluk var. Böylece o da kırılıyor.

Güney Kürdistan'daki Aşiret Topluluklarının Durumu:

Mahabad'ın ezilmesiyle birlikte gündeme gelen nedir? Sovyetler Birliği var, sıkıştırsan oraya sığınabilirsin. Yapılan da odur. Mahabad yıkılınca ortada sıkışan güç kabile toplumunu bırakıyor. Haklarında katliam fermanı olanlar kendilerini Sovyetler Birliğine taşıyorlar ve oraya sığınma oluyor. Uzun yürüyüş yapıldı, çatışma oldu, ulusal kurtuluş savaşı oldu vb. bir şey yoktur. Artık umudunu kırmış, her şeyi tükenmiş olan bir gücün kendini korumak için öğrendiği ve anladığı, ülkeyi olduğu gibi bırakarak kendini Sovyetler Birliğine ulaştırması vardır. O diğer anlamaları yüklemek boştur. Onun sonrasında gelişen bir KDP pratiği var.

Mahabad yıkıldıktan sonra Mahabad'daki partileşme deneyimini, Süleymaniye üzerinden Güney Kürdistanlı aydınları geliştiriyorlar. Irak'ta darbe olunca, Sovyetler Birliği'ne giden Barzani öncülüğündeki güçlerin Mısır üzerinden Irak'a gelişinin yolu açılıyor. Yani onlar Sovyet yönetimiyle biraz anlaşıyorlar. Irak'taki darbe de zaten Sovyetlerle ilişkilidir. Dolayısıyla birbirlerini anlaşıyorlar. Öyle geri dönüş oluyor. O temelde yeni bir örgütlenme var. KDP ve daha sonra Süleymaniye merkezli YNK'nin peşmerge deneyimi var. Tarihsel olarak gelip böyledir. En son Mahabad'da da bütün dayanakları kırılan bu savunma sisteminin partileşme adı altında 20. yüzyılın ikinci yarısında peşmergecilik olarak yeni bir sistem denemesi oluyor.

Peşmergecilik nedir, ne değildir? Özelliği nedir, peşmergecilikle PKK gerillacılığının farkı nedir? Bunlarda yeni dönemin sonuçları oluyor. Şimdiki askeri durumu bu iki güç belirliyor. Özellikleri nedir, karakteri nedir? Her ikisini de doğru anlamak lazım. Ama bunların böyle bir tarihsel geçmiş üzerinde var olduklarını bilmemiz gerekiyor.

Devletleşmeyen toplum, aşiretlerin savunma sistemi, Kürt Beyliklerinin durumu ve Beyliklerin ezileme durumu hakkında sonuç olarak şunları söyleyebiliriz; Kürdistan'da 19. yüzyılın başından başlayıp 20.

yüzyılın ortasında Mahabad Kürt Cumhuriyeti diye ilan edilen sistemin ezilmesiyle 150 yıllık bu beylik sistemini kırmayı ifade eden bir çatışma durumu var. Bu az bir sürede değil, az bir çatışma da değildir. Bu kadar çatışmanın ciddi askeri sonuçları var. Kürdistan üzerinde, Kürt toplumu üzerinde yarattıkları ciddi tahribatlar var. Bu kırımın Kürt toplumunda ve bireyinde yol açtığı sonuçlar var. Bunları bilmek ve anlamak ona göre bu yeni modern dönemin ne anlama geldiğini bilmek lazım. Peşmergeci-liği de, PKK gerillacılığını da bu gelişmeler üzerinden tanımak gerekiyor. Olumlu yanlarıyla da, hata ve eksiklikleri yetersizlikleriyle de bu tarihsel temele dayalı olarak değerlendirmek ve anlamak lazım.

Tarihsel sürecin bazı önemli boyutlarına ilişkin görüş belirtmeye çalıştık. Somut ayrıntılar, örneklerimiz çok fazla yoktur, ama bu hususların önemli bir tarih anlayışı, bilinci olduğu tartışma götürmezdir. Eğer tarih buna göre incelenir, aydınlatılırsa Kürt toplumu da insanlık da önemli bir tarihsel bilgi birikimine sahip olur. Tarihsel bilinçleri güçlenir. Bunda kuşku yoktur. Peşmergecilik ve PKK gerillacılığının böylesi tarihsel gelişmeler sonucunda farklı boyutlarla ortaya çıktığını bilmek lazım.

Peşmergecilik bu tarihsel dönem içerisinde neyi ifade ediyor? Başta içten beylik sisteminin gelişimiyle kabile-aşiret düzeninin daha çok doğal topluma dayalı beslenmeyle birlikte savunmayı da ele alan ortak demokratik yaşam kültürü yoktur. Onun aşılması üzerinde Kürt beylik sistemi gelişiyor. Hanedanlıklar ve Kürt Beylikleri ortaya çıkıyor. O yön önemli ölçüde 10. ve 11. yüzyıldan sonra zayıflatılıyor. Kabile-aşiret sistemi zayıflıyor, güvenlik sistemi de öyledir. Onun yerine beylik düzeni gelişiyor. Dolayısıyla beyliklerin gücü olarak Kürt milis kuvvetleri ortaya çıkıyor. Ordulara katılarak savaşlarda yer alıyor. Bunlara ‘modern askeri güçler, ordu güçleri, başıbozuk ordu güçleri’ diyorlar. “Disipline gelmeyen örgütlülüğü olmayan savaşçı güçler”. Savaşlarda Kürt güçleri öyle tanımlanıyor. Bunlar da 19. yüzyılın başından itibaren 20. yüzyılın ortasına kadar eziliyorlar. Kürt Beylik sisteminden onun özellikle de askeri gücünden geriye taş taşın üstünde bırakılmıyor. Bütün Kürdistan parçalarında böyledir. 150 yıllık saldırı, savaş var ve bitiriliyor. Bitirilenler sadece bu dönemdeki katliamlarla Kürt Beylik sistemi de değildir. Kürt toplumunun dinamik güçleri sürekli kırılıyor, katliamdan geçiriliyorlar. Toplumun içi örgütlülüğü ve dengesi hep katlediliyor. Bu süreç artık fiziki katliamlarla yürütülen bir soykırımdır.

Dünya bunun üzerinde hiç durmuyor. Kürtler de seslerini duyuramıyorlar. Ermeni katliamlarını kat kat aşan tarihin belki de en büyük soykırımıdır. Böyle bir saldırı içerisinde kaç milyon insanın katliamdan geçi-

rildiğinin kayıtları bile yoktur. Binlerle yüzbinlerle de sayılamaz, milyonlarla saymak gerekiyor. Kürt toplumunun tarihsel gücü ve nüfus büyüklüğü olmasa bu katliama hiç kimse dayanamaz. Peşmerge böyle bir katliamda, bütün gücünü tüketmiş olan Kürt Beyliklerinin, ağa ve aşiret reislerinin kalıntılarının güvenlik gücü olarak ortaya çıkıyor. Aslında kırılmış, bitmiş, tükenmiş hiçbir şeyi kalmamıştır. Öyle toplum ve egemenlik iddiası kalmamış, ama kültür kültürdür. Aşiret zayıflatılmışsa da liderleri var. Bunlar daha çok o beyliklerin geliştiği süreçte ağalıklar halini almışlardır. Kalıntıları günümüzde de hala vardır.

Daha çokta kapitalizmin az geliştiği, kapitalist ulus-devletlerinin egemenliğinin hızla ortaya çıkmadığı alanlarda biraz daha fazla kendilerini koruyorlar. Güney Kürdistan'ın Behdinan Soran bölgeleri böyle özellikler taşıyor. Peşmerge, burada kalan kalıntıların güvenliğini sağlamak için ortaya çıkan bir güçtür. Ne o kabile-aşiret düzeninin öz savunma gücüdür ne de Kürt Beyliklerinin güvenlik gücüdür. İkisinden de yoksundur. Daha önceleri böyle güçlere dayanarak Bedirhan Bey Osmanlı İmparatorluğuna kafa tutuyor. Belli bir savaş gücü var, az çok yıllarca savaşıyor. Onların savaşa göre şekillenmiş bir yapıları var. Üst devletlerle savaşamıyorsa da Kürt Beyliklerinin kendi aralarında çatışmaları çoktur. O temelde bir çatışmaya savaşa göre düzenlenmiş durumları var. Aslında KDP'lerin peşmergeciliği bu kalıntının en son türevi, en zayıflamış biçimidir.

Peşmergenin Üç Kür Karakterlerinden Söz Edilebilir:

Birincisi; peşmergeyi dış güçlerin çıkarları yarattı. 1960'dan sonra -Doğu'da olsun, Güney'de olsun- ortaya çıkan gelişmeler yarattı. İran-Irak savaşı, ABD-Sovyet çatışmasının bir ürünüdür. İki tarafı da öyle yarattılar. İsrail ve İran'ın KDP peşmergeciliğin oluşumundaki payı çok fazladır. Onların çıkarı böylesi bir oluşumu gerektirdi. Şu hala sorudur ve cevabı da hala verilmemiştir: Gerçekten Mustafa Barzani Bağdat'da Abdulkerim Kasım ya da başka birinin sarayında Irak'ın başkanı gibi dururken sarayı bırakıp da niye gelip Behdinan'a çıktı, Bağdat yönetimine karşı savaş başlattı? Irak'taki yönetimde kim ne yaptı da böyle yaptı? Bunu hiç kimse bilmiyor.

Ama şu biliniyor: Kral kendi sarayını Barzani'ye verdi. Bağdat'ın birinci yöneticisi Barzani'ydi. O yöneticiliği bıraktı, oraya karşı savaş açtı. Niye yaptı, bunu kim yaptırdı, kendisi mi yaptı? Hiçbir şeyi yoktu, birileri yaptırdı. Daha sonra karşıt yönetim olarak BAAS örgütlenmesi gelişti. Savaşın gerekçesi Saddam'ın BAAS baskıları zannediliyor. Oysa savaş 1950'den başladı. "Hep Saddam'ın faşist Baas'ı vardı, Kürt'e sal-

dırdı...” gibi gösteriliyor. Öyle değildir. Barzani başlarken Bağdat’ta Kürt’ü kabul eden, Barzani’ye krallık sarayını veren bir durum vardı. Anayasasında da daha sonra Kürt hep var oldu. Irak’ı Arapların ve Kürtlerin vatanı olarak değerlendiren anayasayı yapan bir yönetim vardı. Buna karşı çıktılar. İşte belirttiğim çatışmalar buna karşı çıkarıldı. Hala izah edilmemiştir. Barzani Bağdat’ı bırakıp niye çıktı? Hangi etkenler çıkardı? Barzani’yi oradan kovan yoktu, tersine çözüm arama vardı. Onu bıraktı çıktı. Bu anlamda dış politikanın aracıdır. Geçenlerde bir tartışma olduğunda Önderlik hemen, *“Demek ki öyle talimat vermişler. Bu güçler dış talimatlarla yürüyorlar. Öyle kendi iradeleri ile kararları ile yürümüyorlar. Kendi iradesiyle yürüyen bir KDP yoktur. Dış güçlerin talimatlarıyla özellikle dünya egemenliği olan İsrail, Amerika, İngiltere’nin talimatları ile yürüyen konumdalar”* dedi.

İkinci karakteri, dış güçlere karşı savaş gücü değillerdir. Peşmerge savaşçılığını inceleyelim. Özellikle Güney peşmergesini inceleyelim. Irak yönetimine karşı -İran, Irak savaşı dışında- hangi savaşları yürüttü. O savaşta zaten İran tarafında oldular. Irak’a karşı İran ordusu gibi savaştılar. Onun dışında bir savaşa girmiş değillerdir. Böyle bir savaşları yoktur. Bunlar savaş gücü değil, iktidar gücüdürler. Mesela Behdinan’da Irak sınırında savaşıldı, ama Behdinan’da peşmergenin Saddam yönetiminin askeri gücüyle savaştığını hiç görmedik.

Bu kuvvet bir iktidar ve yönetim gücüdür. Bir yerde boşluk olursa hemen oraya karakollarını kurarlar, orada bir iktidar örgütlerler. Saldırı olursa kalkar giderler, kaçarlar, savaşmazlar. Bir savaşma, direnme, bir yeri koruma gücü değiller. Bey kalıntılarının iktidarını sağlamak için ortam bulduğunda veya boşluk bulduğunda o iktidarı organize eden polis gücü gibidir. Öyle bir özelliği var. Peşmergenin karakteri budur. Bu nedenle DAİŞ saldırınca hemen kaçtılar. Kim saldırırsa kaçarlar, durmazlar. Saddam da operasyona çıktığı zaman hemen kaçıyorlardı. Artık Güney’de kalacak yer kalmasa Kuzeye ve Doğuya kaçarlar. O nedenle bu kaçış sadece 2014’te olmadı. Her zaman böyledir. Özelliği budur. Ege-men güçler toplumu kandırmak için yanlış anlatıyorlar. Güya toplumun savunma gücü gibi anlatılıyor. Hâlbuki onlar topluma karşı iktidarlarını örgütleyen güçtürler.

Üçüncü karakteri, iç çatışmadır. Aslında Kürt beylik kuvvetlerine benzer yanları da odur. Yüzyıllarca o beyler kendi aralarında nasıl çatıştırlarsa, şimdi de devlet güçlerine karşı savaşmayan peşmerge kendi arasındaki çatışmada çok yığıttır. KDP-YNK savaşları çoktur. Biz de hem KDP’yle hem YNK’yle savaştık. Bakın DAİŞ’e bir kurşun sıkmadılar.

PKK ile KDP peşmergeleri çok savaştılar. YNK ile çok savaştılar. Fırsat bulsalar özellikle Kürtlere karşı zalimdirler. Öyle devlet ordularına karşı hiç kurşun sıkamaz durumdalar, ama iç çatışmada yığittirler, gözleri karadır. Savaş anlayışları, güçleri budur. Bunun için hep birbirleri ile çatıştılar.

Barzani şimdi kendi özelliği olarak “bu savaşa bir daha yol açmayacağım” diyor. Mesut Barzani tek özelliğini sayıyor. “Ben değiştim. Eskiyi yaptırtmayacağım, çünkü eskisi hep öyleydi!” diyor. Ama şimdi konjonktür uygun değil, bir de toplum bilinçlendi. PKK’nin gücü oluştu, zaten PKK ile savaştı ve kazanamadı. YNK’yi itiyordu, sonra da topluma “Kahraman peşmerge bilmem neyi ezdi” diyordu. Artık öyle yapamıyor, toplumu kandıramıyor. Bir de savaşta başarılı olamıyor. PKK’nin gücü geliştiği için artık iç savaş da yapamaz hale geldi. Kendilerinin istemiyle değil, buna Kürdistan’daki gelişmeler nedeniyle mecbur kaldılar.

Şimdi peşmergeyi ordulaştırmaya çalışıyorlar. Elbiselerini değiştirdiler, birliklerini çoğalttılar, teknik gücü arttırdılar. İsrail-Amerikan uzmanları askeri eğitim veriyorlar. Ama şimdiye kadar bir marifetlerini görmedik. Gerçekten olur mu olmaz mı bilemiyoruz. DAİŞ karşısındaki savaş onlar için iyi bir fırsattı, deneyimdi. Gerçekten yenilenmede kendilerini göstermek açısından bir fırsattı, ama en olumsuz sınavı da bu durumda verdiler. Peşmergecilik açısından da kısaca bunları belirtebiliriz. Daha fazla ayrıntılar somut olarak ortadadır.

b) Kültürel Soykırım Sistemi ve PKK’nin Şiddet Anlayışı-Modern Askerlik ve Savaş Konusundaki Katkıları

Bu temelde kültürel soykırım sistemi ve PKK’nin şiddet anlayışı ve PKK’nin modern askerlik ve savaş konusunda Kürdistan’daki katkıları konuları üzerinde durabiliriz.

Önemli olan, yeni olan, değiştirici olan bu gelişmedir. PKK’nin doğuşu, PKK’nin modern askerlikle düşüncede ve pratikte ilgilenmesi, uğraşması bu temelde yeni bir askeri anlayış ve pratik örgüt ve eylem ortaya çıkarmasıdır. Gerilla temelinde böyle bir gelişmeye yol açmış olmasıdır. Yeni olan budur. PKK neye dayanıyor? Önderlik başta şunu söyledi: “*Bizim güç diye alacağımız bir tarihsel miras yoktur. Bitmiş, yenilmiş hep yıkılmış bir tarihsel miras var*” dedi. Özellikle son iki yüz yılın sonuçlarını böyle değerlendirdi. Fakat devletçi paradigmayla bakınca tarihi düz ele alma vardı. Demokratik Toplum Paradigması bunu düzeltilmesini gerektiriyor. Bu anlamda son iki yüzyılda elle tutulur çok

bir şey yoktur. Saldıran taraflar karşısında kendi varlıklarını korumak için direnmişlerdir. Varlığını korumak için beylik olur, ağa olur, aşiret olur, toplum olur; hepsi meşru savunma kapsamında teslim olmayarak direnmişlerdir. Bu kutsal bir direniştir. Fakat sonucu yok; başarısızdır, ezilmiştir. Kendisini de var edememiş, topluma ve tarihe bir katkısı olmamıştır. Direniş kültürünü canlı tutmanın ötesine geçilememiştir. Miras olan budur. Bu son iki yüzyıldaki saldırılar karşısında gösterilen tutumdan miras olarak kalan direnmiş olmasıdır. Teslim olmamaları, her saldırı karşısında bedel göze alarak direnmeleri mirastır. Dolayısıyla tek miras Kürt direnişçiliğini, direnme kültürünü canlı tutmaları ve yaşatmalarıdır. PKK bu ruha ve kültüre dayanarak bunu bilince ve örgüte dönüştürdü.

Demokratik Toplum Paradigmasıyla baktığımızda beylikler öncesi aşiret-kabile dönemlerinin, ilkçağın hatta ortaçağın önemli bir kesiminin Kürt kabile ve aşiretinin ordular, savaşlar ve iktidar-devlet güçleri karşısında aldığı tutum olarak kendini savunma, özgür topluluklar olarak yaşatma durumu önemlidir ve bunun dersleri vardır. PKK o geleneğe dayandı. Orayı canlandırdı. Başlangıçta bu kadar bilinç ve ilgi yoktu. Mücadele içerisinde tarihsel bilgi arttı. PKK şimdi öyle bir geleneğe dayanıyor. PKK'nin tarihsel dayanağı, kabile-aşiret topluluklarının dağa dayalı yarı göçebe, beslenme ve savunma sistemlerinin var ettiği demokratik doğal toplum sistemidir. PKK'nin yaptığı bu sistemi demokratik modernite temelinde yeniden yaratarak yürütmek ve onu demokratik modernite kuramıyla yenileyerek yeni Demokratik, Ekolojik, Kadın Özgürlükçü Toplum Paradigması temelinde şekillendirmektir. Böyle bir güç ve iddia olarak ortaya çıkıyor.

PKK'nin çıkış koşullarında birincisi, bu bilinç azdı. İkincisi, bu bile çok güçlü bir dayanak değildi. İlkçağdakiler çok eskide kalandır! PKK doğuş direnişçiliğinin, yakın dönem açısından miras diye devralıp üzerinde gelişeceği bir durum yoktu. O halde PKK o mirastan çok dünya halklarının devrimci direnişçi mirasına, özgürlük için direnen ve gerilla savaşı yapan ulusal kurtuluş savaşı verenlerin mirasına ve o mirasın derslerine dayanarak kendisini var etti.

Bu anlamda ulusal düzeydeki miras zayıflığını, dünya halklarının güçlü direnme mirasını daha yakından ele alıp özümseyerek giderdi. PKK'nin bu gerçeği vardır. Böyle bir rol oynadı. Demek ki, PKK'nin çok güçlü bir küresel boyutu daha başlangıçta var. Sadece bir Kürdistan hareketi, Kürt tarihinin tecrübe birikimi, mirası, dersleri üzerinde ortaya çıkan bir hareket değildir. Bütün insanlığın, bütün ezilenlerin, bütün

halkların, özgürlük ve demokrasi mücadelelerinin derslerini esas alan, onların mirası üzerinde gelişmeyi de bilen bir harekettir. Kürt tarihsel mirasındaki zayıflıkları bu halkların mirasındaki güçlükleri ile telafi etmeyi bilen bir harekettir. Enternasyonalist karakteri böyledir. Baştan beri vardır. Halklara, halkların deneyimine dolayısıyla halkların kardeşliğine, demokratik birliğine yaklaşımı baştan beri bu çerçevededir. Bu çok önemli bir yaklaşımdır. Bu, ilkel Kürt milliyetçiliğin hiçbir zaman göstermediği bir yaklaşımdı. Dolayısıyla bu yönüyle ondan köklü bir kopuşu ifade ediyor. Onun tersini ortaya çıkarıyor. PKK'nin farkı ilkel Kürt milliyetçiliğinin kendini çok abartan, dar, kof, kendine güvenli, halklardan Kürtleri koparmayı öngören yaklaşımı yerine, halkların direnme mirasını kendi mirası olarak gören, onlarla kardeşliği ve demokratik birliği öngören bir zihniyeti ve politikayı baştan üretmiş olması ve bunu temsil etmesidir. Bu anlamda ilkel milliyetçilikten baştan itibaren kopuyor. Onunla karşıtlığı vardır.

PKK'nin şiddet anlayışı tarihsel olarak nasıl gelişti? Bu şiddet anlayışının temel karakteri nelerdir? Bu konuda yanılgı ve saptırmalar var. Kültürel soykırım rejiminin dayanağı olan küresel emperyalizm bu gerçekliği kendi çıkarları doğrultusunda farklı göstermek için saptırmaya çalışıyor. İçte ise anlam zayıflığı, yeterince anlamama, bu saptırmalardan etkilenme var. Bunlar yanıltır. Bu konuda köklü bir düzeltmeye ihtiyaç var. Bunun için PKK'nin doğuş döneminin özelliklerini iyi görmek ve anlamak gereklidir. Ezbere bir yaklaşımla olmaz. “Ben PKK'yi böyle görüyorum” demekle PKK öyle olmaz. Senin görüşün öyle olur. PKK, hiç kimsenin görüşüne göre şekillenmemiş, olan pratikte gerçekleşmiş, somutlaşmış bir olgudur. O olguyu olduğu gibi anlamak lazım. Yoksa kendine göre yorumlayarak olmaz. “Ben böyle düşünüyorum, o halde PKK böyledir” denilemez. Ama öyle demeye çalışanlar çoktur. PKK'yi olduğu gibi anlamak yerine, kendi yorumladıkları gibi bir PKK icat edip ortalığa atmaya çalışan dışta ve içte çok çevre var. Bunlar saptırmadır, tehlikelidir. Bunlara karşı mücadele etmek, bu sapkın anlayışları değiştirmek ve düzeltmek kesinlikle gerekiyor. Diğer türlü doğru olmaz, insanı gerçeklerden kopartır. İstedğin kadar iyi niyetli ol, böyle bir mücadele vermezsen o zaman somut gerçekleri doğru ve yeterince anlayamazsın.

O bakımdan birincisi; PKK'nin ortaya çıkmasını yaratan etkenler nelerdi? Durup dururken ortaya çıkmadı. Şimdi Türkiye’de “Kürt sorunu PKK olmuş” diyerek tartışıyorlar. Sanki Kürt sorununu PKK icat etti, biçiminde yaklaşıyor. Hâlbuki bu sorunu yaratanlar, sanki sorunu PKK

yaratmış gibi PKK'nin üzerine atmaya çalışıyorlar. Dolayısıyla PKK'nin ortaya çıkmasına yol açmış oldukları halde sorumluluklarını kabul etmiyorlar. PKK yanlış doğmuş, yok olsun, intihar etsin diyorlar. Edemez, çünkü bunlar kötü dayatmalardır.

İkincisi; PKK'nin şiddetle uğraşmasına yol açan zemin nedir? Dolayısıyla Kürdistan üzerindeki şiddetin durumunu anlamak ve çözümlemek gerekiyor. PKK baştan doğarken hemen silahı elinde sağa-sola saldıran bir hareket olmadı. PKK, eline silahı başta almadı ya da silahlanması öyle çok kolay almadı. Ez zor yaptığı iştir. Aslında en az yaptığı iştir, demek daha doğrudur. Herkes çok başarıyla yaptığı bir iş, seve seve yaptığı bir iş diye sanıyor. Öyle değildir. Önderlik kendi gerçeğini çokça değerlendirdi. O değerlendirmeler gerçeğini yansıtıyor. Önderlik laf olsun diye söylemiyor. Somut durumu ifade ediyor. Önderlik, “*Ben böyleyim*” diyor. “Hayır, sen öyle değilsin” diyerek bir kişiyi kendimize göre şekillendiremeyiz. Kendisini en iyi kendisi bilir, tanımlar. Dolayısıyla Önderlik gerçeğinin ne olduğunu, en doğru ve iyi tanımını Önderlik tanımından çıkaracağız, öğreneceğiz. Yoksa “Amerika böyle demiş, Türkiye şöyle tanımlamış, bilmem Kemal Burkay böyle söylemiş, Barzani böyle ifade ediyormuş” diyerek anlayamayız. Onlar onların görüşleridir. Herkes kendine göre görüş belirtebilir. Anlamaya ve değerlendirmeye çalışabilir, ama Önderliğinki de bir görüştür ve kendi duygu ve düşüncelerini kendisi ifade ediyor. En az diğerleri kadar bunun da ciddiye alınması, dikkate alınması lazım.

Bu bakımdan şöyle ifade edelim: PKK bir şiddet hareketi olarak doğmadı. Felsefik-ideolojik bir hareket olarak doğdu. Önderliksel doğuş, felsefik ve ideolojiktir. Uzun süre felsefik ve ideolojik grup çalışması yürüttü. Teorik olarak araştırma-inceleme yaptı. Eğitim, propaganda çalışması yaptı. Bunu Ankara’da yaptı. Ankara dönemi hep böyledir. Kürdistan’a Ankara’daki ideolojik birikimi taşıırken böyle yaptı. Kürdistan’daki gençlik grubu haline gelme kesinlikle böyledir. Temel çalışma hep araştırma-inceleme, propaganda, eğitimidir. Bazı gerçekleri açığa çıkarmak, anlamak, propaganda etmektir. Kürt kimliği, Kürt gerçeği üzerinde yoğunlaşmadır. Şiddet sonradan gündeme geldi ve uygulandı.

O halde bu temelde doğmuş bir hareket neden şiddet uygulamak zorunda kaldı? Buna neler yol açtı? Evet, PKK şiddet uyguladı, ama PKK’yi şiddete başvurmak zorunda ne bıraktı, kim, kimler bıraktı? Soruları böyle doğru sorumamız, cevaplarını da doğru aramamız lazım. Meselenin bir boyutu budur. PKK’nin şiddet anlayışını doğru anlaya-

bilmek için bu yönlü meselelere bakmak ve tartışmak gerekiyor. Fakat bu da yeterli değildir.

Bununla birlikte şunu da değerlendirmek lazım: Evet, PKK bir felsefik-ideolojik hareket olarak ideolojik grup oldu, ideolojik-politik çizgi haline geldi. Bunun için araştırma, inceleme, propaganda çalışması yürüttü. Bu temelde en çok Kürdistan gerçeğini aydınlatmaya ve anlamaya tarihiyle bugünüyle çalıştı. Bunlar temelinde de kendi çözümünü, ideolojik-politik çizgi olarak şekillendirmeye çalıştı. Bunların hepsi birer gerçektir. Bütün bu araştırma, inceleme, tartışma vb. çabalar Kürdistan gerçeğini açığa çıkarmak için gelişti. Bunun için felsefeyle ilgilendi, ideolojiyle, siyasetle, ekonomiyle, kültürle, küresel hegemonyayla, bölgesel ve yerel çatışmalarla, çekişmelerle ilgili oldu. Ama bütün bunların içerisinde PKK'nin bütün arayış ve anlayış oluşturmada şiddet hep bir yan oldu. Şiddet bilinci teorisi baştan itibaren var oldu. İdeolojik-politik çizgisinin içerisinde şiddet kavramı baştan itibaren var oldu. Diğer Kürt örgütlerinden de böyle ayrıldı. İlkel milliyetçilikten nasıl ayrıldığını daha önce de belirtmiştik. O reformist küçük burjuva milliyetçisi dediğimiz Kemal Burkay'ın öncülüğünü yaptığı akımdan da burada ayrıldı. Onlar şiddetin 'Ş'sini bile duymak istemediler. Şiddet kavramı dendiğinde vebadan kaçır gibi kaçarak korkuyorlardı. Dolayısıyla Kürdistan gerçeğini açığa çıkarmıyorlardı, örtbas ediyorlardı.

PKK öyle yapmadı. Korkmadı, cesaret etti ve olanı açığa çıkardı, uydurmadı. Önderlik hep şunu söyledi: *"Bu sorunu ben icat etmedim. Başkaları icat etti, herkesin gözü önündeydi. Herkes gördü. Ben de gördüm. Herkes görülebilirdi, ama görmezlikten gelindi. Ben herkes gibi gözlerimi kapayamadım. Kral çıplak dedim"*. Gerçek budur. Bunu tarihsel ve toplumsal olarak ülke, toplum ve sömürgecilik gerçeğiyle söylediği gibi şiddet gerçeğiyle de söyledi. Böylece Kürdistan üzerindeki egemenliği saptırmayarak doğru tanımladı. Kemal Burkay ve diğerleri saptırdı. "Kürdistan sömürgeciliği, özgürlük, ulusal kurtuluş" gibi benzer kavramları beraber kullandık. Fakat bunlardan Kürdistan'ı mahrum bırakan, yoksun bırakan, buna Kürtleri mecbur eden sistemin temel karakteri nedir? Bu soru sorulduğunda saptırıldı. Birçok kavram uydurdular ama şiddet, askeri egemenlik diyemediler. Düpedüz şiddet egemenliği diyemediler. İnkâr ve imha sistemi, kültürel soykırım rejimi, tepeden tırnağa şiddet, baskı rejimi, katliam diyemediler. Çünkü bunları söylediklerinde şiddet, karşı bir devrimci şiddetle ortadan kaldırılabılır noktasına gelmeleri gerekiyordu.

O halde özgürlüğün yolu devrimci şiddeti geliştirmekten geçer. Salt devrimci şiddete yönelmemek, devrimci şiddetin sorumluluğunu üstlenmemek, devrimci şiddetin istediği yaşama ve çalışmalarına gitmemek için gerçek saptırılmaya çalışıldı. Kürdistan gerçeğini, Kürdistan üzerindeki sömürgeci egemenliğin bu boyutunu hep görmezden geldiler. Bunu ortaya çıkardıkça PKK'ye öfke ve tepki duyarak karaladılar. Böyle demenin Kürtleri katliamdan geçireceğini söylediler. Söylemedikleri kalmadı. Kemal Bur kay “Ayı dokuz türkü bilirmiş, dokuzu da ceviz üzerinedir” diyordu. Güya PKK'yi Önder Apo'yu eleştiriyorlardı. “Bild iği bütün türküler şiddet üzerinedir” diyordu. PKK'yi şiddete tapınma olarak tanımlamaya çalış tılar. Gerçekten bu doğru de ğildir.

PKK şiddete yakın insanların yarattığı bir hareket de ğildir. Önderlik “çok zorunlu olmasaydık asla böyle bir şiddet yoluna girmezdik. Kürdistan'da en son isyan edecek kişi bendim. Eğer mecbur kalmazam, koşullar beni ona mecbur kılmısaydı asla böyle bir şiddet yoluna girmezdim” dedi. Bu bir gerçektir. Önderlik baştan itibaren “yerinde olmayan bir damla kanı akıtmak cinayettir” dedi. Önderliğin şiddete yaklaşım anlayışı hep böyle oldu. Diğerlerinki hep saptırmadır. Ama bütün bu durumlara rağmen Kürdistan üzerindeki sömürgecilik, ulusal egemenlik, kültürel soykırım denen sistemin sadece ekonomik sömürü amaçlı olmadığını, kültürel soykırımı gerçekleştirmek istediğini, bunun için de sadece ekonomik siyasi egemenlikle yetinmediğini, tepeden tırna ğa askeri şiddette dayalı bir egemenlik olduğunu, her şeyin askeri şiddet temelinde yürütüldüğünü ortaya çıkardı. Gerçe ği gizlemedi, saklamadı. “Böyle söylersem bu bana devrimci şiddet ve mücadele yi farz kılar, şart kılar, mecbur kalırım, kalmayayım diye saptırayım, gizleyeyim” demedi. Açık söyledi. Ondan sonra da o açıklık ve realite kendisinden hangi görev ve sorumlulu ğu istediye o görev ve sorumlulu ğun içine girdi. Onu yapmaya cesaret etti. Gerçekleri söylemekten, doğru görev ve sorumluluklara sahip çıkmaktan da kaçmadı. Aradaki fark budur. Önderli ği diğerlerinden ayıran PKK gerçe ğini tanımlayan bu oldu.

PKK baştan itibaren Kürdistan'ı tanımak, çözümlemek için en ufak bir düşünce geliştirdikçe karşısına şiddet çıktı. Tepeden tırna ğa askeri egemenli ği ifade eden şiddet bunu açığa çıkardı. “Bu şiddete karşı her zaman devrimci şiddet gereklidir” dedi. Sadece bir düşünce veya teorik bir görüş olarak belirtti. Öyle bir uygulamaya başvurmadı ve uzun yıllar böyle geçti. Burada PKK niye şiddet kavramını kullandı? Niye şiddet uygulamasına girebildi? Bu soruların cevabı olarak Kürdistan üzerindeki

egemenliğin karakterini doğru tespit etmek, bütün boyutlarıyla ortaya koymak önemli oluyor.

Önderlik “*Kürdistan’da uygulanan tepeden turnağa şiddettir*” dedi. Biraz daha ileriye gidince “*yeniden askeri darbe olacak*” dedi. Buna göre kendi tutumunu geliştirdi. Olaylar Önderliğin değerlendirdiği gibi gelişti, gerçekleşti. Tarih ve yaşanan olaylar Önder Apo’yu doğruladı, Kemal Burkay’ı doğrulamadı. Hala niye o kadar iddia ediyor, inat ediyor? İnsan anlamıyor. Tarih onu doğrulamadı, bundan dolayı da Önderliği suçlu tutuyor. Önderlik için “Niye öyle dedi, ona göre mücadele etti de benim görüşlerimi yanılttı” diyor. Senin görüşlerin yanlış. Seninki nasıl bir görüştü ki, nasıl bir doğrudu ki bir başkasının çabası senin görüşünü yanlış çıkardı. Demek ki seninki yanlış. Yanlış, yanlış demek lazım. Yanlıştan kurtulmak ve kopmak, kendini doğruya götürmek lazım. Özeleştirici yapabilmek gerekiyor. Yapsa da yapmasa da zaten sıfırı tüketmiş, ama yeniden biraz rol oynayalım demokratik siyaset ortamında var olalım diyorlarsa özeleştirici vermeleri gerekiyor.

Ancak bütün bu yanlışlarını nedenleriyle birlikte ortaya koyar, biraz tutarlılığa yakın özeleştirici verirlerse demokratik siyaset alanında kısmen rol oynayabilirler. Öyle yapmazlarsa mümkün değildir. Boşa çalışırlar. İki-üç yılda bir parti kuruyorlar olmuyor. Her yıl yeni bir başkan seçiyorlar olmuyor. Ne parti kurarak ne de yeni başkan seçerek durumu kurtarabilirler. Yanlışlar, yanlışlar var. Geçmişten bu yana yanlışlar söylenmiştir. Yanlışlara yanlış diyecek bir tutarlılığa ulaşmak lazım. Özeleştirici yaklaşma tutarlılığını biraz geliştirmek lazım. Onlar tabi tümüyle bunu yapamazlar. Böyle çok derinlikli ve kapsamlı bir dönüşüm beklememek gerekiyor. Öyle bir beklenti içine girersek hayal etmiş oluruz. Ama bir düzeyde de yapabilmeliler. Kendilerinin yeni dönemde varlık göstermeleri açısından bu gereklidir. Yoksa PKK için bir gerekliliği yoktur. PKK kendi doğrultusunu oluşturmuştur. Kendi yürüyüşünü kendi öz gücüyle sürdürüyor. PKK’nin bu günün dünyasında artık onlara muhtaç olma gibi bir özelliği yoktur. Muhtaçlıktan dolayı onları söylemiyor, varlık göstermek için söylüyor. Varlık göstermek istiyorlarsa bu ancak bununla mümkündür. PKK bu yolu gösteriyor.

Bu temelde 20. yüzyılda Kürdistan’a dayatılan ve 70’lerin başında bütün alanlarda varlık gösteren rejimin ya da sistemin karakterini anlamak, doğru düşünceye ulaşabilmek için gereklidir. PKK’yi doğru anlayabilmek için bu şarttır. Çünkü PKK bunların karşısı, alternatifi olarak şekillendi. Öyle bir kişinin isteği ile ortaya çıkmış bir hareket değildir. Gece rüya görülerek yaratılmadı, mücadele içinde oluştu. Mücadele

ettiği bir sistem var. PKK şiddette bu kadar ısrarlıysa karşısında onu böyle ısrarlı kılmaya yönelten tepeden tırnağa askeri olan bir şiddet kurumu var olduğu içindir. O halde o şiddet kurumunu çözümlememiz lazım. TC Devlet gerçeğini, bu devletin Kürdistan üzerindeki egemenliğini, bu egemenliğin amaçlarını, araçlarını, yöntemlerini, kendini icra etme yöntemlerini doğru anlamamız lazım. Bu noktalarda bilinç eksikliği var. Bunun için düşman da, PKK de yeterli anlaşılamıyor. Bu nedenle görevler doğru görülemiyor, görev ve sorumluluklara doğru ve başarıyla sahip çıkılamıyor. Burada doğru anlama olmasa görev ve sorumluluklara doğru sahip çıkma olmaz.

Onun için kültürel soykırım rejimini doğru anlamak lazım. Dünyada eşi benzeri yoktur. Bir hakaret rejimidir. Sadece sömürü yapan değildir. Asla içinde yaşanamayacak bir rejimdir. Orada insanca yaşam olmaz. Orada özgürlük-demokrasi kısıntısı olmaz. Orada tepeden tırnağa kendini ret etme, asimile etme, inkâr etme temelinde bir başkalarının kulükolesi olma vardır. Fiziki olarak var olacaksın ancak böyle var olabilirsin. Ama kendi kimliğiyle, özgürlüğüyle, toplumsallığıyla var olamasın. Böyle olmaya karşı rejimin tek sözü vardır. O da katliam ve imhadır. Dersim soykırımını hatırlayalım. Fermanlar üzerinedir. “İlerde Kürtlük ideali taşıma özelliği taşıyan herkesin ölmesi gerekiyor” denmiştir.

Ana karnındaki çocuk, ne bileceksin o çocuk ne olacak! Büyükse belki “düşüncesi nedir, bakayım” dersin. Çocuğun alnına ayna dayayıp ilerde ne düşüneceğini mi anlayacaksın! Bırak ilerde şimdi bile ne düşündüğünü doğru-dürüst anlayamazsın. O halde hepsi Kürt doğuyorsa, Kürtlük ideali taşıyabilir. Herkes öldürülmeli fermanı vardı. Herkes öldürülmeli demiyor da kavramlarla bunu maskeleyerek söylüyor. Bu kadar açık bir katliamdır. Bunu kimse görmek istemiyor. Bunlar tartışılmıyor. Tarihi bir yana bırakalım, 19. yüzyılın başından bu yana geçen sürece bakalım. PKK’nin çıktığı döneme kadar geçen yüz elli yıllık süreçte Kürdistan’da yaşanan katliamlar ne tür özellikler barındırıyor? Böyle bir sistem kurulurken nasıl bir katliam üzerinde oluştu? Kimse orayı görmüyor. Bu tarih incelenmiyor. Bilançolar araştırılmıyor. Ermeni soykırımı söyleniyor. Evet doğrudur. Birkaç yıllık bir durumdur. Ama yüz elli yıla yayılmış bir soykırım var. Kimse ondan söz etmiyor. Kürt de söz etmiyor, öteki de etmiyor. Ama böyle olmaz. Bunlar bir tarihi çarpıtmadır. Tarihi doğru anlamamız, tarihi gerçekleri doğru bilince çıkarmamız lazım. Ortada böyle bir katliam var. En büyük fiziki katliam yaşayan toplum Kürtlerdir. En çok bedel verendir.

Ermenilerin verdiği bedel ne kadardır? Kürtlerin ki ondan üç-beş kat fazladır. Ama bilinmiyor, bilince çıkartılmıyor. Böyle bir rejim sistemi var. Bu sistem Cumhuriyet’le her şeyi yasaklamış. 70’lerin başına gelindiğinde ise artık “zafer kazandım” diyor. Yani Kürtlük alay edilen bir olaydır. Herkes Kürtlükten kaçıyor. İnsan olacaksan, var olacaksan alelacele kendini Kürtlükten kurtaracaksın! Alay ederken birine “Kürt” söyleyebilirsin. Ama ciddi olarak yaşamak isteyerek “Kürt” dedin mi imhadır. Yargı mahkeme, karar, hukuk, kural yoktur. Yargısız hüküm baştan verilmiştir. Bu da imhadır. Böyle bir rejimdir. Şimdi bu rejim biraz kırıldı, değişti. Resmi ekranlarından bile Kürtçe konuşuyor, türküler söylüyor. Herkes Türkiye hep böyleydi sanıyor. Böyle miydi? PKK’den önceki dönemi iyi bilince çıkaralım, araştıralım, anlayalım. Tarih bilinci bu konuda çok önemlidir. Doğru anlayış, doğru tarih bilinciyle olur. Bütün bilimlerin anası tarih bilimidir. Onun için tarih bilincimizi ve bilgilerimizi doğru açığa çıkarmalıyız. Bir kere bu boyut önemlidir. Onun için Kürdistan’ı araştırdığında ilk birkaç kelime öğrendiğinde bile karşısına şiddet çıkıyor. Doğru yaklaşanın karşısına şiddeti gündeme getiriyor. Konuyu araştıran şiddetle ilgilenmek durumunda kalıyor.

Bütün bunlara rağmen kavram ve anlayış olarak şiddet kavramını dile getirse de, ideolojik-politik çizgisi içerisinde şiddete yer verse de, özellikle de sömürgeci egemenlik sistemini tahlil ederken şiddet rejimini ortaya koyup “bunu ancak şiddetli bir mücadele yok edebilir” dese de, uzun süre PKK böyle bir şiddet uygulaması içinde olmadı. Şiddeti uygulamaya kendisi karar vermedi. Kendi isteğiyle şiddet uygulamaya girmedi. Pratik gelişme de bu bakımdan önemlidir. Nerede şiddet uygulamaya girdi? 18 Mayıs 1977 katliamından sonra. O zamana kadar PKK’nin şiddeti yoktur. Gençlik içerisinde faşistlerle çeşitli yerlerde tartışmalarda çatışmalar oluyordu. Birçok sol grup, gençlik grubu bu çatışmalara giriyordu. Onun için birer ikişer silahları oluyor, kullanıyorlardı. PKK de bu doğrultuda gençlik mücadelesi içinde yer aldı ve silah kullandı. Bu kadar kullandı. O zamanların bütün gruplarından, Türkiye’deki sol-sosyalist gruplardan en az silahı olan, silah kullanan yine PKK idi. Herkes PKK’nin çok silah kullandığını sanıyor. Kesinlikle öyle değildir. Birçok örgütün, onlarca PKK’den çok daha fazla silahlıydılar, silah kullanıyorlardı. PKK onlara göre çok az kullanıyordu. Hem imkânı yoktu, hem de anlayışı öyle değildi.

Önderlik o zaman öyle çalışmadı. Önderlik savunmada dedi ki: “18 Mayıs 1977 katliamı olmasaydı, PKK’nin gelişim seyrinin nasıl olacağı belli değildi”. Böyle olacaktı diye bir şey yok. Bu tarzda gelişmesine

katliam yol açtı. Katliam da örgütlü, planlı devlet uygulamasıydı. Kültürel soykırım rejiminin planlı bir saldırısıydı. Bir kişiyi katletmek için yapılan bir saldırı değildi. Bir planın parçasıydı o. Hareketin merkezini yok etmek için planlanmış bir saldırıydı. Nasıl ki 2013’de planladılar, Paris katliamı oldu, o da öyledir. Hep diyorlardı, “Elli kişiyi öldürürse ne olur?” O zaman da grubu var eden öncülüğü yok etmek üzere saldırılar planlanmıştı. Önderliğe ve diğer öncülük eden kadrolara dönük planlamaları vardı. Bir MHP darbe planlamasıydı bu. PKK’ye karşı savaş içerisinde MHP askeri darbe yapmak istiyordu. Diğer planların bir kısmı boşa çıktı. Birisi sadece başarıya gitti. O da Antep’te Haki Karer’in katledilmesi idi. O plan uygulandı, Paris’te uygulandığı gibi. Diğerleri durdu. Kırk PKK’linin öldürülmesini yazıyorlardı. Açıkça planlamışlardı. Birisini uygulayabildiler. Diğerleri en azından ertelendi. Şimdi de o zamanki durumların benzeri yaşanıyor. O bakımdan 18 Mayıs saldırısı bir kişiye özel bir uygulama değildi. Harekete dönük bir politikaydı.

Sterkâ Sor adında ajan bir grup Haki Karer yoldaşa saldırdı. O grubu MİT yönetiyordu, Kontr-Gerillaydı. Dolayısıyla bu bir devlet politikasıydı. Devlet PKK’nin 1977 baharındaki gelişmesine karşı onu ezmek üzere şiddet kullanma kararı verdi. Bu uygulama onun üzerine gelişti. Şiddete başvuran PKK olmadı. Devlet oldu, rejim oldu. Hem de ağır katliamla bu işe girişti. PKK o zamana kadar ne yapıyordu? Propaganda yapıyordu. Eğitim yapıyordu. Haki Karer katledilirken suçu neydi? Kürtlerin var olduğunu, halk olduğunu, özgürlük haklarının olduğunu söylüyordu, propaganda ediyordu. Bir düşünce derinliği vardı. Tutarlı bir kişilikti. Etkiliydi, etkiliyordu insanları. Kürt gençlerini böyle bir bilince çekiyor. Kendi kimlikleriyle bilinçlendiriyordu. O kadar. Bu söze bu faaliyete dayatılan imha oldu. Bu gerçekleri görelim. O halde savaşı ve çatışmayı kim başlattı? PKK başlatmadı. Öyle diyenler yanılıyorlar. Gerçeği saptırıyorlar. Daha kimliği propaganda ettiği aşamada PKK imha amaçlı saldırıyla karşı karşıya geldi. Dolayısıyla kendisini savunması gerekli oldu.

Önderlik; *“Başımızdan kaynar su dökülmüş gibi olduk”* dedi. Ve bundan sonra bazı kararlara vardı. Yani devletin tehdidi açıktı. Devam edenin sonu, katliam olacaktı. O halde devam edilecek miydi, edilmeyecek miydi? Edebilmek için yeniden karar verdi. Önderlik ve bütün kadrolar kendi içlerinden devam etmenin yöntemi olarak da üç yeni kararı almak durumunda kaldılar. Örgüt yoktu ama gerçekten karar aldılar ve o konuda bütün kadroları uyardılar. Neydi kararlar?

1- Partileşmeydi. Önderlik, *“Programı hazırlayıp ancak partileşmeye bu katliamları önleyebiliriz”* dedi.

2- İntikam savaşıydı. Bir katliam yapılmış mutlaka intikamı alınmalıydı. Öz savunma böyle olur. Dikkat edelim burada bir saldırı yok, savunma var. Saldırı karşısında öz savunma var. İntikam savaşı olarak PKK’nin ilk planlı kararlı şiddet kullanması var.

Önderlik; *“Kadrolar kendilerini koruyacak”* dedi. O zamana kadar kararı yoktu. Bütün kadroları uyardı. *“Bir; hareket tarzınıza dikkat edeceksiniz. İki; mümkünse kendinizi saldırılar karşısında savunmak üzere silahlı olacaksınız. Her kadro kendi güvenliğini, kendi savunma sistemini sağlayacak. Saldırı var çünkü. Karşı taraf saldırıya geçmiş. Bundan sonra propaganda ve örgütleme çalışmasını yürütebilmek ancak bunu yürüten kadronun kendi güvenliğini almasıyla olur. Başka türlü gerçekleşmez, mümkün olmaz”* dedi. Bu gayet açık ve anlaşılır bir durumdur. PKK’nin şiddet kullanımına başlaması da bu tarihle oldu. Biz şiddeti, savaşı 18 Mayıs 1977’yle başlatmalıyız. Oradan başladı, bugüne kadar 40 yıldır bu durum sürüyor, devam ediyor. Değişik aşamalardan geçti. Farklı örgütlerle yürüdü. Ama şiddet kullanımının başlangıcı kesinlikle orasıdır. Böyle bir katliam oldu. Katliam karşısından güvenli çalışma, intikam alma, PKK’yi giderek büyük bir savaşın içine götürdü. 40 yıllık savaşan, çatışma içinde olan bir hareket haline getirdi.

Bunun temelinde, tepeden tırnağa şiddetle örülü olan kültürel soykırım rejiminin saldırısı vardır. PKK’nin silaha başvurusu savunma temelindedir, kendini koruma temelindedir. Kimseye saldırmadı. Kendisine yöneltilen saldırılar karşısında kendisini savundu. Aktif savundu, pasif savunmadı. Güvenliğini sağlaması için bütün kadroları uyardı, ama saldırganlardan intikam almayı da bildi. Aktif savunma yaptı. O halde PKK’nin şiddet anlayışı meşru savunmaya dayalıdır. Onunki meşru savunma anlayışıdır. Bu 40 yıllık şiddet kullanımının hepsi Meşru Savunma Savaşı kapsamında bir şiddet kullanmadır. Farklı bir boyutu yoktur. Kesinlikle öz savunmadır, meşru savunmadır. Dolayısıyla PKK’nin şiddet anlayışı örgütlenme ve eylemi meşru savunma kapsamındaki bir eylemdir. Meşru Savunma Savaşları içerisinde ele alınabilir.

Bu anlamda da bir modern bilinç ve örgütlülük geliştiriyor. Yani PKK’nin öz savunma anlayışı peşmergenin hep iktidar gücü olan, saldırı olduğunda kaçan, iç çatışma yapan özelliğinden ayrıdır. Evet, kimseye saldırmıyor. Ama saldırı karşısında da aktif savunma yapıyor. Meşru savunmayı aktif savunma konumunda yürütüyor. Kaçmıyor, kendisini örgütlüyor, kurumlaştırıyor. Askeri biliminin, strateji ve taktik biliminin

gereklerine göre örgüt ve eylem yaratmayı, direnmeyi her türlü saldırı karşısında kendini koruyacak, kendini savunacak yöntemler geliştirerek mücadeleyi yerinde kesintisiz sürdürmeyi esas alıyor. PKK, saldırılar karşısında devrimci şiddet temelinde direnmeyi öngören anlayışı ve pratiğiyle reformist küçük burjuva milliyetçiliğinden ayrılıyor. Bu ilkel milliyetçiliğin peşmergeciliğinin, saldırı karşısında kaçan, yerini bırakan, konjonktüre ve imkâna göre kendini örgütleyen çizgisine karşı, PKK yerinde kalan, aktif savunma yapan, modern gerillacılığın ilkelerini, modern askeri anlayışın gereklerini bilinçte ve pratikte yerine getirerek direnişi buna oturtan bir anlayış ve karaktere sahiptir.

Bununla peşmergeciliğin kaçış çizgisinden direnmesizlik çizgisinden ayrılıyor. Ondan da ayrılıyor, diğerinden de ayrılıyor. Bu bakımdan PKK'nin genel farklılığının yanında, askeri duruşta, şiddet anlayışındaki farklılıklarını da anlayış ve uygulamasındaki farklı yönlerini de böyle net görmemiz lazım. Karıştırmamak gerekli. Diğerleri ile çok karışmıyor. Zaten onların böyle bir uygulamaları yok ama KDP, YNK peşmerge örgütlüyor. "Ha peşmerge, ha gerilla" diyor. Öyle düz bir biçimde bazı kesim ya da insanlar böyle diyor. Bu doğru değildir. Bunlar birbirinden farklıdır. "Ha peşmerge, ha gerilla" değil. Gerilla ayrı, peşmerge ayrı! Anlayış, bilinç, yaşam, örgüt ve eylem çizgisi olarak ayrıdır. Yani bir olmaları sadece Kürt olmalarından, Kürdistan'da olmalarından kaynaklıdır. Ondan öte anlayış ve pratikleri birbirinden farklılık, ayrılık içeriyor.

PKK'nin şiddet anlayışının doğuş özellikleri ve nedeni üzerinde durduk. Tarihsel olarak arkadaşların zaten biraz tarihsel bilgileri var. Çok ayrıntılı üzerinde durmayacağız. Bazı silahlı direniş kesitleri üzerinde durmak gereklidir.

c) Ajanlaşmış Yapı Kişi ve Kurumlara Karşı Şiddet Temelinde Mücadele Stratejisi; Hilvan ve Siverek deneyimi

18 Mayıs 1977 Antep katliamı sistemin ajan şebekesinin, kontrgerilla gücünün örgütleyip uyguladığı bir saldıydı. Devletin ajanları eliyle, gelişen ulusal demokratik bilinçlenmeye karşı imha saldırıları başlattığını ortaya koydu. Bu saldırı devam etti. Çeşitli adımlar biçiminde, pratik uygulamalar biçiminde oldu. Her ne kadar tedbir geliştirmeye çalışsa da PKK, devletin örgütsel yapısından ve sisteminden kaynaklı bu saldırıları ortadan kaldıramadı, durduramadı. Sadece gizli ajan örgütler devrede olmadılar. Toplum üzerinde şöyle bir sistem oluşmuştu; devlet adına toplumu denetleyen bir ajan-ihbarcı ağı MİT'e, emniyete ve istihbarat sistemine bağlı olarak örgütlenmişti. 18 Mayıs saldırısı bunların

harekete geçirilmesi anlamına geliyor. Böylece hem toplumu denetim altında tutuyor, bu ajan kesim, hem de devrimci gelişmeyi imha etmek için saldırıyordu.

Bu çerçevede topluma ulaşabilmek için de kendi güvenliğini sağlayabilmek için de bu ajan ağı, yapıyı parçalamak, dağıtmak gerekiyordu. Aktif savunma temelinde güvenlik sağlama, bunu gerektiriyordu. Yine toplumu bunların denetiminden kurtarmak, devrimci bilinçlenme ve örgütlenme içine çekmek için bu ağın dağıtılması, halka bu temelde ulaşabilmesi gerekliydi. Bunu destekleyen olaylar devamla gelişti. Bu gizli ajan ağla birlikte, devletin bazı açık kurumları da harekete geçirildiler. Polis bunlardan birisiydi. Sadece Kürdistan'da da değildi. Türkiye genelinde polis ikiye bölündü. İki polis örgütü olundu. Böyle faşist zihniyetle dolu olan ve bu temelde örgütlenen polis ağı, bu ajan yapıyla birlikte Kürdistan'da da Ulusal Demokratik gelişmeye, PKK gelişimine saldırı yapmayı esas aldı.

Devletin diğer başka politikaları da vardı. Milliyetçi cephe hükümeti de oluyordu. Onun içerisine Demirel ve Erbakan'la birlikte Alpaslan Türkeş'i de katıyordu. MHP de dönem dönem milliyetçi cephe hükümeti kurulduğunda hükümete katılıyor idi. Hükümet olduğunda da toprak reformu müdürlüğünü MHP'ye bağlamışlardı. MHP de başta Urfa olmak üzere, Elazığ gibi bazı yerleri, bu toprak reformlarının pilot bölgeleri, merkez yerleri olarak tespit etmişti. Aslında toprak reformu yapmak üzere değil. PKK gelişimini durdurmak, ona karşı saldırıyı yürüterek Kürdistan'ı denetim altında tutmak üzere bazı pilot bölgeler belirlemişlerdi. Urfa, Elazığ bunlardandı. O pilot bölgelere göre toprak reformu müdürlükleri kuruluyordu. Bütün MHP'lileri orda memur yapıyorlardı. Bu memurlar hiçbir işe gitmeden para alıyorlardı. Alanları ele geçirmek için saldırıya geçiyorlardı. Urfa böyle bir saldırı alanı haline getirilmişti. Antep'te de kısmen bu yapıyordu. Elazığ böyle temel bir saldırı alanıydı. Serhat'ta bazı alanları buna göre şekillendirmişlerdi.

Böylece Kürdistan'da örgütlenmiş olmasalar bile dışardan MHP'li ihraç ederek bazı yerlerde merkezileştirip paramiliter güç olan MHP faşistleri de bu saldırı ordusuna katılan bir kesim oluyordu. Onlara dayanan Kürdistan'ın gerici, aşiretçi, feodal yapısını da kullanmak istediler. Hem ajan ağı onlarla ilgiliydi, hem MHP onlara dayanmıştı. Hem de yerelde dayanak olarak onlara dayanmak üzere o kesimlerin bir kısmını kendi içlerinde örgütlemişti. O tür çevreleri de bu saldırı içerisine kattılar. Böylece birçok yerde PKK'li kadrolara dönük MHP'nin, polisin

saldırısı açıktan gelişmeye başladı. Bazı ideolojik tartışmalar da çatışmaya dönüştü, özellikle sosyal şoven kesimlerle bu tür çatışmalar oldu.

Bazı aşiretçi feodal çevreleri de bu güçler kullandılar, harekete geçirdiler. Giderek saldırılar boyutlandı. Birçok kesimi içine alacak şekilde birçok saldırı yaşandı. Daha çok o sosyal şoven örgütlerle tartışmalar Dersim’de oldu. Elazığ giderek MHP’li faşistlerle bir çatışma alanına dönüştü. Serhat’ta okullarda polisin desteği ile arkadaşlara saldırttılar. Mahir Can arkadaş katledildi. 1978’in 19 Mayıs’ında da Halil Çavgun böyle bir saldırıya uğradı. Sadece Halil Çavgun değil, gençliğin tümü bu saldırılara uğradı.

Haki Karer yoldaşın şahadetinin birinci yıldönümüydü, her alanda eylemler yapılıyordu. Haki Karer yoldaş şehit düştüğünde yeterince eylem yapılamamıştı. Çünkü çok gergindi, Antep’te eğer öyle bir şeye girilseydi polisle bir meydan savaşına girmek gerekebilirdi. Hareket çok zarar görebilirdi. Önderlik onu önledi, durdurdu. “*O provokasyon olur*” dedi. Tanıtma anlamında etkili eylem yapılamadı. Hareket 1978’de Haki arkadaşın şahadetinin birinci yıldönümü vesilesiyle mücadelesini, kişiliğini tanıtıcı çok kapsamlı bir eylem programı yaptı. Afişlemeden pullamaya kadar bir haftayı aşkın süre her alanda eylemlilik içinde olunması kararlaştırıldı ve öyle yaygın bir eylemlilik oldu. Afişlemeler Kürdistan’ın her yerinde olduğu gibi Türkiye’nin büyük şehirlerinde de oldu. Çukurova’da, İstanbul’da, Ankara’dan İzmir’e kadar oldu. Her yer bu etkinlikleri yapıyordu.

Hilvan’daki gençlik de böyle bir eylemlilik içinde, afişleme ve pullama yaparken polis destekli MHP ile ilişki içinde olan Süleymanlar isimli aşiretçi feodal kabile güçlerinin saldırısına uğradılar. Polisle birlikte onlar saldırdılar. 19 Mayıs günü yapılan o saldırıda Hilvan’daki gençliğe öncülük eden Halil Çavgun yoldaş katledildi. Polis işin içindeydi. Vuranlar polisler birlikte o Süleymanlar denilen kabilenin insanlarıydı. Bunlar MHP taraftarlarıydılar. MHP tarafından kazanılmışlardı. Urfa MHP il başkanı bunlardandı. Hilvan’da da MHP örgütlenmeye başladı. MHP, Urfa’yı ele geçirme faaliyetinde bu aileyi bir Truva atı olarak kullanmaya çalışıyordu ve böylece yeni bir durum ortaya çıktı. Bu saldırı Antep’tekini aşan bir katliamdı. Halil Çavgun yoldaş Hilvan’ın yerel gücüydü, kadrosuydu. Hilvan gençliği saldırıya uğramıştı. Dolayısıyla Antep’tekinden farklı ama aynı aktif savunma çizgisini ön gören bir direnişi bu hareket kararlaştırdı. Önderlik hemen değerlendirdi. Aktif savunma çizgisinin burada bir direniş olarak devam ettirilmesini

ve bu ajan kontra yapıdan hesap sorulmasını gerekli gördü. Artık Hilvan direnişi diye tanımlanan mücadele süreci başladı.

Bu durumu Önderlik, Temmuz ayında hazırladığı manifestoda da bir taktik çizgi olarak ya da askeri strateji olarak tanımladı. *“Ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı devrimci şiddet temelinde mücadele stratejisi”* dedi. O zamana kadar olan mücadeleyi -Hilvan da dahil- böyle bir strateji olarak tanımladı ve partileşme sürecinin stratejisi olarak bunu öngördü. Bunu bir taktik anlayışa dönüştürmesi önemliydi. Ajanlaşmış yapı, kurum ve kişiler vardı. Birçok kurum ajanlaşmıştı. Ajan yapı vardı. Bu ağa yapısı denen çökertilmiş, ezilmiş ama ağa haline getirilmiş güçler ajanlaşmıştı. Öyle bir durumdalardı ki, birçok alanda onlara “ağa” diyorlardı. Ama hiçbir şeyleri yoktu, malları mülkleri yoktu, sıfırı tüketmişlerdi. Tek sermayeleri işbirlikçilikti. Devletin nüfus memurlarıyla şehirde kasabada devlet erkânı içinde yer alıyor, ajan olarak halkın işlerini yaptırıyor. Bir köylünün nüfus dairesinde işi mi var, o aracılık yapıyor. Onun sözünü dinliyor devlet. O da toplumu denetliyor. Hep ihbar ediyor, bilgi veriyor her gün. Onun karşılığında para alıyor. Böylece sermayeyi tüketmiş ihbarcılığa razı olmuş bir ağalık kesimi vardı. Bunun ötesinde toprak sahibi olan, toplumun belli kesimlerini de denetleyen ağa yapılar da vardı. Polis ve kontr-gerilla destekli olarak örgütlenmişler, hükümlerini icra ediyorlardı. O dönemin mücadelesi böyle bir taktik anlayışla tanımlandı. Ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı şiddet temellinde mücadeleydi. Bu mücadele neyi aşacaktı?

1- Hareketin güvenliğini sağlayacaktı. Çünkü bu kesimden harekete saldırı geliyordu.

2- Bu kesim toplum üzerinde denetim kurmuştu. Bir ajan ihbarcı kesimdi.

Onları aşmadan toplumla ilişki kurmak, toplumu etkilemek, bilinçlendirmek mümkün değildi. İhbar ediyorlar, korkutuyorlardı. O kesimi dağıtmadan çeşitli halk kesimlerine ulaşamıyordu. Dolayısıyla halka ulaşp, örgütlemek için bu kesimi dağıtmak, parçalamak gerekiyordu. Bu taktik hamlenin anlayışı buydu. Buna göre de eylem çizgisi olarak neyi öngördü? Bireysel eylemciliği ya da bir-iki kişilik birim eylemciliğini ve bu ajan yapıyı şiddetle cezalandırmayı öngördü. Böyle ordular kurulmuş tarzda bir savaş değil, çok amatör, bireylere dayalı, küçük birimler ya da bireylerin çabası ile kullanılan araçlarla yürütülen bir mücadele söz konusuydu. Esas olarak tabanca kullanılan, bazen Hilvan gibi yerlerde hedef farklı silahlar kullanınca onlara cevap vermek için tüfek kullanımının da olabildiği ama esas olarak suçluların cezalandırılmasına daya-

nan bir eylem biçimiydi. Kim suçluysa, kim saldırıyorsa buna cevap, onu cezalandırmaktı. Haki Karer'i kim katletmişse onu cezalandırmak, Halil Çavgun'u, Mahir Can'ı, Aydın Gül'ü kim katletmişse onu cezalandırmaktı. Aktif savunmaydı. Karşıdan hesap sorma ve bireysel eylemcilik vardı. Bir de bireysel cezalandırmak söz konusuydu. Öyle geniş kesimlerle bir çatışma-savaş yoktu. O dönemin savaş ve mücadele tarzı olarak da bunu belirtebiliriz.

Bununla kendi güvenliğini sağlar, toplum üzerindeki örgütlü ağı dağıtırken aynı zamanda müthiş bir propaganda etkisi yaratma da vardı. Bu sonuçla topluma propaganda yaparak güven verme, güç verme, bu güvene dayalı olarak da toplumun desteğini kendi yanına çekme var. Bir propaganda ve örgütlenme çalışması var. Böyle bir şiddet kullanımının bir hedefi de topluma ulaşma, toplumları propaganda ile eğitime ve örgütlemektir. Güçlerini desteklerini hareketten yana kazanmadır.

1978-79-80'e kadarki süreç böyle bir süreçtir. Partileşme sürecidir aynı zamanda. O sürecin şiddet kullanımı bu temeldedir. Birçok alanda bu yönlü şiddet oldu. Her tarafta oldu. Devlet MHP'yi görevlendirdi. MHP'de Urfa'yı pilot bölge seçtiği için bu mücadelenin en çok yoğunlaştığı yer Urfa oldu. Sadece Hilvan ve Siverek olayları ve direnişiyle değil, Urfa merkezinde ve kasabalarında da bu mücadele yoğunlaştı. Her yeri MHP ele geçirmek istedi. Günlük olarak Urfa'da MHP'lilerle çatışmalar oldu. Çok sayıda öldürme, yaralama oldu ve MHP'nin Urfa'da tutunup, örgütlenmesine, Urfa'yı denetleyip karşıtlarını Urfa'dan çıkartmasına izin verilmedi. MHP'liler Urfa'dan kovuldu. Öyle sert bir savaş Urfa merkezde yürüdü. Elazığ tümüyle öyleydi. Birkaç mahalle devrimcilerin elindeydi, diğer yerler MHP'lilerin elindeydi. Devrimcilerin olduğu yere polis de giremiyordu. Herkes kendi sınırında nöbet tutuyordu. Silahlı devriye geziyordu. Antep hakeza böyleydi. Birçok mahalleye ayrılmıştı, işyerleri üzerinde de öyleydi. Her gün çatışmalar vardı. Serhat'ın bazı alanları da yine öyleydi.

Buna, Orta Kürdistan'da da Ulusal Demokratik Güç Birliği adı altında reformist milliyetçi akım eklendi. Kendisini birleştirdi. Daha doğrusu onları birleştirdiler. Şu karar doğrultusunda: 'PKK Mardin'e girdi, ne olursa olsun Botan'a giremeyecek, girmesi önlenecek'. PKK'nın Mardin'e de girişi zor oldu. Demek ki önceden rejimin Mardin'e girdirtme kararı vardı. Öyle anlaşılıyor. Çünkü iyi hatırlıyorum; en çok ilk başta sempati duyanlar, Önderlikle ilişki kuranlar Mardin'li gençlerdi. Ferhat arkadaştı, Ahmet arkadaş onlar Ankara'da ilişki kurmuşlardı. Fakat yerelde de gençler vardı. Derik de, Kızıltepe de çok yurtseverlerdi.

Amed’le de ilişkileri vardı. Hep vaatte bulunuyorlar, tartışmaya giriyorlardı. Mazlum arkadaş onları örgütlemek için çok gidip-geldi. Önderlik gitti geldi. Birçok toplantılar oldu. Nedir Derik gençliği, nedir Kızıltepe gençliği? İşte “ha katıldık, ha katılacağız” diyorlardı. 1978’in sonu gelindi, hala onlar katılacağız diyorlardı. Ama bir türlü katılmadılar. Bazıları taa darbeye kadar gitti öyle! Bu sefer “biz bağımsız” dediler. Hiçbir örgüte katılmamak için “bağımsız kalıyoruz” diyerek, bağımsızlığı savunmaya kalktılar. Bunların belli ki, arkalarında devlet politikası vardı. Mardin’in örgütlenmesini engelliyordu. Fakat bunlara rağmen bunlarla PKK epey uğraştı. Baktı ki olmuyor, bunları aştı. Bunların dışında Ferhat Kurtay, Ahmet arkadaşların varlığına dayalı olarak, Kızıltepe’de, Derik’te yeni gençler kattı, örgütler geliştirdi. Bu anlamda PKK Mardin’e girdi, örgütü engelleyemediler.

Bunun üzerine devlet ‘Mardin’i geçmesin, Botan’a girişine izin verilmesin’ diye bir karar çıkardı. Bu karar CHP ile AP arasında bir kavga da yol açtı. Buna dayalı olarak bu kararı uygulamak üzere ‘Ulusal Demokratik Güç Birliği’ denen örgütlenme geliştirildi. Özgürlük Yolu, DDKD, KUK gibi yapılar bu birlikte yer aldı. Özgürlük Yolu Kemal Burkay’ın hareketidir. DDKD’yi şimdi de yeniden kurmaya çalışıyorlar. Esas olarak bu Hatip Dicle onların örgütüdür. Hatip Dicle onun Merkez Komitesidir. Amed’te Vedat Aydın o çevrede bir örgütlenmedeydi. Dr. Şiwan vardı. Dr. Şiwan 1972’de Güney’de karşılıklı çatışma oluyor diye KDP komploları ile katledildi. Sait Kırmızıtoprak ile Dr. Şiwan, KDP’nin iki ayrı grubuydular. Dr. Şiwan katledildikten sonra Sait Kırmızıtoprak Dr. Şiwan’ın hareketini devam ettirmek istiyordu. Said Kırmızıtoprak Üniversite öğrencisiydi. Daha o zamanlar gerilla örgütlemeye çalışandı. Fakat onlar KDP’nin oyunları ile tasfiye olmaya çalışıldı. O grup DDKD grubuydu. Onun devamı olarak onlar örgütlendi. Silvan’lı Muhterem Biçimli vardı. Onların örgütlediği gruptu. Bir de KUK Kürdistan Ulusal Kurtuluşçular vardı. KDP’den ayrılmış bir grup olarak kendilerini tanıtıyorlardı. Sözde ayrılmışlardı, ama onun dışında KDP kalmadı. Aslında KDP’yi onlar güçlendirdi. Daha doğrusu Sami Abdulrahman’ın KDP’si öyle oldu. Kendini de öyle tanımladı. Bunlar ittifaka götürüldüler. 1980 başından itibaren de PKK’nin kadro ve taraftarlarına karşı Mardin, Diyarbakır, Bingöl hattında saldırıya geçtiler ki PKK Botan’a geçemesin. Bu çatıştırmalar vardı. Bunun da arkasında inkâr ve imha sisteminin, kültürel soykırımın kendisi vardı.

Bunlar içerisinde en etkili olanlar, sürece damgasını vuranlar Sterka Sor adlı bir gruptu. 1977’ye Antep katliamı ve ona karşı mücadele dam-

gasını vurdu. Sterke Sor ismiyle Antep'te katliam yapan kişilerin cezalandırılmaları harekette büyük bir etki yaptı. Kendine güven, mücadelede kararlılık geliştirdi. Biraz zor oldu, uzun zaman aldı ama altı ay gibi uzun süre içerisinde arayış, intikam eylemini yapmaya ve başarmaya götürdü. 1978'e Hilvan direnişi damgasını vurdu. Antep katliamı karşıındaki mücadele ve direniş başarıyla sonuçlandı. Orda başarı vardır. Suçlular cezalandırıldılar. Ön görülen hususlar herhangi bir yakalanmaya, şuna-buna fırsat vermeden yerine getirildi. PKK'nin şiddet uygulanmasında başarılar çoktur. Gerilla çok eleştiriliyor ama öyle sanılıyor ki, hiç başarılı olamamış. Başlangıçta askeri başarı çoktur. Şiddet kullanımı kapsamlı hale geldikçe, görevleri ağırlaştıkça, eğitim ve örgütlenmeyi gerektirdikçe aslında orda işler sarpa sardı. Hata ve eksiklikler çoğaldı. Başarısızlıklar ortaya çıktı. Yoksa başlangıç öyle değildir. 1977'de suçluları cezalandırma mücadelesi başarıyla gerçekleşti.

Hilvan Direnişi

1978'e damgasını Hilvan vurdu. Hilvan daha kapsamlıydı. Neden? Çünkü hedef kapsamlıydı. Sterko Sor bir gruptu, bazı kişiler tanınıyordu. Tanınan kişilerle, grupla savaşıldı. Ama Hilvan katliamını yapanların arkasında MHP vardı, bir kabileydi, polisle çok içli dışlıydılar. Dolayısıyla hedef genişti, mücadele de geniş oldu. O da altı ay gibi bir zamanı aldı, ama çok daha fazla örgütlülük gerektirdi. Yaygın bir mücadele gerektirdi.

Mücadele Hilvan'ın dışına çıktı. Hilvan'la da kalmadı, bütün Urfa'ya, Antep'e kadar yayıldı. Amed'den Antep'e kadar uzandı. Çünkü onlar o alanlardan güç alıyorlardı. Mücadeleyi bütün alana yayıp onları her yerde kıştırmasaydık başarılı olmak mümkün değildi. Süleymanlar olan biteni anlamamışlardı. Kendilerini vuranın Hilvan gençliği olduğunu sanmışlardı. Örgütün gücünü çok biliyor değillerdi. Mücadele Hilvan'da kaldığı sürece kendilerine çok güveniyorlardı. Ama dış alanlara taşınca her yerde vurulduklarını, her yerde düşmanlarının olduklarını görünce çok korkuya kapıldılar. Yaralıları Antep hastanesine götürdüler. Urfa'da tedavi edemediler. Arkadaşlar hastahannede vurdular. Yaralıları da hastahannede vurulunca artık Antep'e de gidemez oldular. Viranşehir, Mardin, Antep, Diyarbakır arasında böyle bir koordinasyon oluşturuldu. Hilvan merkezde kıştırıldılar. Karşıda kapsamlı bir örgüt olduğunu görünce, sorunun Hilvan gençliği olmadığını, öyle birkaç kişiyle sınırlı kalmadığını anladılar. Çok örgütlü ve her yerde karşılarına çıkan bir güç var ve kendilerine yaşam hakkı yok! Bu umutlarını kırdı. Onları teslimiyete götürdü. 78 Kasım'ın sonunda teslim oldular. Aslında 27 Kasım'da

teslim oldular. Onun için zaten Karasungur arkadaş ve Hilvan grubu Kongreye katılamadılar. Çünkü görüşmeler, diyaloglar da oluyordu. Kritik aşamadaydı, gevşetirsek üzerimize gelebilirlerdi. Hilvan grubu “alanı boşluğa götürmeyelim” dediler. Önderlik de Kongreye katılmalarını kabul etti. Zaten Kongre bittiğinde Süleymanlar da teslim oldular. Büyük bir başarı oldu.

Hilvan direnişinin yapılışı da sonuçları da bugün için önemlidir. Aslında bir kabile savaşı oldu. Ama daha sonra Siverek’te ve başka yerlerde olduğu gibi sivil halkı hedef almadı. Herkesle çatışan olmadı. Suçlu kimler varsa, kimler silah kullanıyorsa, onlar hedeflendi. Ev basma, köy basma yoktu. Öyle değildi. Bu anlamda herkesi hedeflemedi. Suçluyu cezalandırma kapsamında kaldı. Bu hat önemliydi. Sonra kaybettik onu. Ondan dolayı yanlış oldu, başarılı olamadık. Mesela Hilvan’da buna dikkat etmek başarıyı getirdi. Diğer önemli bir husus olarak mücadele çevreye de yayıldı. Ama sadece çevreye yayılma değildi. Bir de içte önemli bir husus da halka dayanmaktı, toplumu örgütlemektir.

Hilvan mücadelesi, öyle beş-on kişi görevlendirip, onların şövalye gibi mücadelesiyle sürmedi. Hilvan’da gençliğin hepsi zaten hemen hemen yurtseverdi. Apocu gruba katılmıştı, başka kimse yoktu. O gençliğin hepsi katılmıştı ve gençliğin katılımı, kendisini de, kendisiyle birlikte toplumu da örgütledi. Mesela kadınları kattı. Önemli roller üstlendiler. Diğer işçi kesimleri kattı. Onlara görev ve rol verdiler ve bu gidecek hem bir bilinçlenme hem de bir örgütlenmeye dönüştü. Kadınlar, gençlik ve halk örgütlendi, örgütlü bir mücadele oldu. Süleymanlar denilen feodal aşiretçi çete teslim alınınca da Hilvan bir örgütlülük düzeyine ulaşmış oldu. Ondan sonra Hilvan’da onlar sadece teslim olmadılar. Bu mücadele ve onun örgütlenmesine dayanarak Hilvan’ı parti ele geçirdi. Devlet yönetimi çöktü.

Bütün kurumlar bu örgütlenme ve gelişmeye karşı ortaya çıkan örgütlenmeyi dinler hale geldiler. Toplum üzerinde devlet kurumlarının hiçbir etkisi kalmadı. Tersine, var olan kurumlar(nüfus dairesi vb.) toplumun ortaya çıkardığı örgütlenmenin emrine girdi. Kaymakamın etki gücü silindi, ortadan kalktı. Polis zaten yoktu. Bir tek on kişilik jandarma karakolu vardı, o da Diyarbakır-Urfa asfaltının üzerinde kulübedeydi. Onlar da 24 saat oturup seyrediyorlardı. Sadece şehrin kenarında, dışındaydılar. Hiç şehre de girmiyorlardı. Böylece asayiş, toplumun yönetimi, tümü halkın örgütlenmesi temelinde yönetilir oldu. Mücadele örgütlenmeyi geliştirdi. Sonunda bir yeni örgüt modeli çıktı ortaya. Hilvan Sovyet’i diyorduk. Hilvan devlet yönetiminden koptu.

Şimdi buna demokratik özyönetim diyoruz. Böyle bir yönetim ortaya çıktı. Bir komitesi oldu. Orada yerel arkadaşlar komite kurdular. Salih arkadaş bilebildiğim kadarıyla yönlendiriyordu. Asayiş kolunu örgütlüyordu. Gençlik örgütü, kadını örgütledi, asayiş örgütledi. Yani Hilvan'da yeni bir yönetim modeli ortaya çıktı. Böylece 1979 Kasım'ındaki büyük operasyona kadar bir yıl Hilvan böyle yaşadı. 1978 Kasım'ında 1979 Kasım'ına kadar Hilvan böyle bir yönetim altında yaşadı. Şimdinin durumları farklıdır ama buna; Demokratik Özerklik sistemi, Demokratik Özyönetim, Demokratik Konfederalizmi örgütlemek diyoruz. Devletle bunun nasıl olacağını değerlendiriyoruz.

Hilvan bir modeldir. Partinin Siverek üzerinde benzer modelleri çoğaltma arayışları vardı. 12 Eylül darbesi süreci engelledi. PKK, Hilvanlıları çoğaltmak, o modele göre başka alanlar da geliştirmek istiyordu. Bu model, partinin henüz kuruluş sürecinde mücadele etmeye adım atarken ortaya çıkardığı bir modeldi. Önderlik bu çizgiyi geliştirirken, bütün bu pratiklerin sonuçlarını dikkate alarak, değerlendirerek geliştirdi. Önce pratikte PKK yıllarca bu tür gelişmeler yarattı, tecrübe oluşturdu. Ondan sonra Önderlik değerlendirmeleriyle bunları teori haline getirdi. Önderlik bu tür derin teorik yorumlar yaparken işte bu gelişmelerin değerlendirmesine dayandı. Hilvan deneyimi tam başarılı olmuştur. Başlangıçta biraz sıkışmalar zorlanmalar oldu. Biz de zorluk yaşadık, ama bir bütünen çok büyük hata yapmadan sonuç başarılı olmuştur. Antep gibi Hilvan direnişi de başarılı olmuştur.

Siverek Direnişi

Üçüncü olarak; bu şekilde merkezileşen Siverek direnişidir. Siverek direnişi biraz farklıdır. Kongreden sonra yaşandı. Merkez Komite toplantısıyla karar verildi. Antep ve Hilvan direnişleri ajan yapıların doğrudan harekete saldırısı katletmeleri sonucunda bir intikam mücadelesi biçiminde gelişti. Siverek'te böyle bir durum yoktu. Ama M. Celal Bucak halk üzerinde her gün baskı uyguluyordu. Adelet Partisi milletvekiliydi. Bir derebeyliği idi. Siverek'in devletiydi, kanunuydu, her şeyiydi. M. Celal Bucak ne yaparsa yapardı. Kimse ne yerelden ona bir şey sorabilirdi, ne devlet karışıyordu. Devlet o yetkiyi vermişti. Siverek'i öyle bir otoriteyle devlet elinde tutuyordu, denetliyordu. Celal Bucak devlet adına görev yürütüyordu. Yerel bir derebeylik gibiydi, ama devlet temsilcisiydi. Siverek büyük bir yerdir, yurtseverdir. Potansiyeli çok büyüktür. Hilvan küçük bir yerden devrimci bir potansiyel vermesine rağmen böyle bir egemenlik nedeniyle Siverek'in potansiyeli harekete geçmiyordu. Siverek'in potansiyelini kazanabilmek, harekete geçirebilmek

için bu Bucak derebeyliğini parçalamak lazımdı. Hilvan’la Diyarbakır arasında Siverek önemli bir konumdaydı.

Örgüt bunu değerlendirdi. Buradan karar çıkardı. Bucak’ın her gün yaptığını bir saldırı ve katletme gibi değerlendirerek, Bucak’a karşı mücadeleyi de bir intikam mücadelesi kapsamında, ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilere karşı mücadele taktığının bir parçası olarak gördü. Bunu kararlaştırdı. Onun dışında da Siverek’in kararlaştırmasının bazı nedenleri vardır. Bir neden Hilvan’ın yanında olmasıdır. Parti ‘Hilvan ele geçirilmiş, büyük bir potansiyel var o potansiyeli eyleme, işte Siverek’e sevk edebiliriz’ dedi. En yakınıydı. Hilvan’a dayanarak Siverek’te Bucak’a karşı mücadele edip bu sonucu almayı ön görüyordu. Bir o Siverek’in seçilmesinde bir etkindir. Bir de Siverek kavşak bir coğrafya olarak çok dağlık olmasa da aslında Kürdistan’daki dağlık alanların gelişip kesiştiği bir yerdir. Mesela, Botan’dan Mardin üzeri gelen kolun Karaca dağdan geldiği bir yer. Nehri geçerse Kâhta üzerinden Toroslara açılan bir yer. Yine Çermik üzerinden Ergani Amed’e, Garzan’a o büyük dağ silsilesine açılan bir yer. Amed üzerinden Dersim Serhat hattına da açılabilir. Yani böyle bir kavşaktır. Dağların gelip zayıfladığı, ama düğüm gibi olduğu bir noktadır. Oradan her yere açılınılabildi.

Maraş katliamı olmuştu. Önderlik *“yeni bir darbe süreci başladı”* diye değerlendirdi. Buna karşı örgütü güvenceye almanın, bir de darbeyele mücadele eder hale getirmenin yolu olarak şehirdeki örgütün kıra çekilmesi, siyasi örgütün silahlandırılarak giderek gerillalaştırılması gerekiyordu. Siverek’i eski taktiğe göre bir suçlunun, ajan yapının, kişiliğin cezalandırılması olarak hedeflediğimiz gibi o ortamı bir de örgütü dağa çekecek ve gerilla eğitiminden geçirerek gerillalaştıracak, bu hatlar üzerinden Kürdistan’ın temel dağlık alanlarına dağıtacak bir mücadele alanı olarak da öngördük. Önderliğin öngörüsü böyleydi. Siverek planlanırken bu bir anlayış düzeyinde vardı. Gerillaya benzer bir silahlı güç hedefi vardı. Onun yönetmenliğini çıkarma, eğitimini ön görme vardı. Zaten bir askeri komite örgütlendirilmiş, o komitenin –karargâh komutanlığı oluyor, şimdiki merkez karargâhı gibidir- bu işle görevlendirilmesi vardır. Siverek direnişi böyle başladı.

Siverek direnişi Partileşme adınının kendini eyleme dökmesi de oluyordu. Parti olarak PKK’nin yapacağı ilk mücadeleydi. Partileşme aşamasına gelmiş bir gücün bir direnişi ve askeri mücadeleyi örgütlemesi lazımdı. Siverek’te bu öngörülüyordu. Belli bir hazırlık da oldu. Siverek öyle hazırlıksız bir pratik değildir. Nisan’daki merkez komite toplantısında bu tam karara bağlandı. Nisan’dan Temmuz sonuna kadar askeri-

siyasi hazırlık yapıldı. Bütün Siverek köylerinde kapsamlı bir propaganda çalışması yapıldı. Bucak’a karşı kurumlar, birimler oluşturuldu. Halktan destek istendi. Tüm bunlar açık yapılıyordu. Bucak’ında kulağına gidiyordu, duyuyordu. Halkın tepkisi şuydu: “Bucak’ı vurursanız sizden yanayız. Bucak yaşarsa biz Bucak’tan yanayız. Siz bilirsiniz, artık nasıl yaparsanız bizden onu alırsınız” diyorlardı.

Bu anlamda Bucak kilit bir hedefti. Sonucu tayin edecek, Siverek’teki gelişmelerin nasıl olacağını belirleyecek bir hedef konumundaydı. Mutlaka başarılması gereken kritik bir hedefti. Ona göre de çalışılıyordu. Arkadaşlar çalışma yürütüyorlardı. Askeri komite orada, Hilvan-Siverek hattında üstlenmişti. Partinin diğer çalışmalarından biraz farklılaşmışlardı. Örgütlenmelerini o alanda bu temel de geliştireceklerdi. Zaten Elazığ tutuklaması da oldu. Temmuz başında Önderlik yurtdışına çıkmak zorunda kaldı. Uygun bir zamanda hazırlık yapılarak, Önderlik parti kuruluşunun ilan edilmesini ön gördü. Çünkü Elazığ tutuklanmasıyla zaten parti Şahin Dönmez şahsında düşmana teslim edilmişti. Devlet artı partiyi biliyordu.

Artık daha fazla bekletmenin bir gereği yoktu. Desteklenmesi açısından kamuoyunun bilmesi önemliydi. Yönetim bunu değerlendirdi. O zamanki koordinasyon partinin ilanı için 30 Temmuz’u kararlaştırdı. Yöntem olarak da kuruluş bildirisi dağıtılması kararlaştırıldı. Kuruluş bildirisinin son sayfaları çağrıydı. Partiyi ilan ediyordu. PKK’nin ilkelelerini belirtiyor, değişik toplumsal kesimleri PKK mücadelesinde birleşmeye çağırıyordu. Onlar genişçe basıldı. Kâğıt sayfasında bildiri olarak otuz binden fazla basıldı. Gizliden her alana dağıtıldı. 30 Temmuz’da hepsi birden dağıtılarak PKK’nin geniş bir kuruluş ilanının Kürdistan’da ve Türkiye’de yapılması ön görüldü. Siverek eylemi bununla başladı. Mevcut bildiri Hilvan’da da, Siverek’te de dağıtılacaktı. Oraya gönderilip -oradaki yönetim askeri komiteydi- onların eline geçince parti ilan edilecekti. Hemen orada hazır olan arkadaşlar vardı. Bir de zaman çok yakındı, önceden haberleri olmamıştı.

Siverek’teki arkadaşlar bildiriden haberdar olunca “fazla zaman yok, bu çok önemlidir, biz bu ilana güç vermeliyiz” diyorlar. ‘İlanı güçlü yapalım’ diye düşünüyorlar. Ne yapabileceklerini düşününce “uzun süredir hazırlandık hemen Bucak eylemini yapalım” diyorlar. Nerededir Bucak? Arıyor soruyorlar, Siverek’le Hilvan arasında bir köyde tanıdıklarının yanında davettedir. “O zaman gidelim turalım kulağından cezalandıralım” biçiminde değerlendiriyorlar. Yani o zamana kadar yürütülen çalışmalar, askeri hazırlıklar, neydi, ne değildi? Onları çok dikkate

almıyorlar. Burada çok aceleci bir yaklaşım var. Planlamaya çok düz bir yaklaşım var. Kendini çok abartan bir yaklaşım var.

Siverek eylemini yapan arkadaşların planlama ve hedefleri şöyle; “teslim ol” deyip tutacaklar kulağından, Musollini gibi çıkaracaklar. Hilvan-Siverek arasındaki cadde de ayağından asacaklar, teşhir edecekler ki etkisi çok olsun. Bu kadar kendine güven var! Karşı tarafı çok fazla ciddiye almıyorlar. Ondan sonra iki arabaya biniyorlar. 30 Temmuz günü akşamüzeri arabalardan inip köye yürüyorlar. Zaten millet görünce bakıyorlar, silahlı gelmişler. Herkes biliyor ki bir şeyler olacak. Gidiyor kapıya dayanıyor, “teslim ol” diyorlar. Bucak teslim olmanın ölmek olduğunu anlayacak durumdadır. Zaten “öldüreceğiz” diye üç aydır propaganda etmişler. Celal Bucak teslim olmamak ve kendini kurtarmak için can havliyle refleks yapıyor. Lambayı söndürüyor. Kapıda “teslim ol” diyenlere tabancayla ateş ediyor. Akşamüzeri karanlıktır da. İlk kurşunlarla kapıdaki Salih arkadaşı ayağından vuruyor. Salih arkadaş atar damardan ağır kan kaybı yaşıyor.

Bunun üzerine arkadaşlar silahlarla eve ateş ediyorlar. Celal Bucak kurnazdır. O evden bazılarını –çocuklar da deniliyor- önüne alıyor. Hafif yara alıyor, ama o atışların hiçbirisi isabet etmiyor. Kendisini orada iyi saklıyor. Arkadaşlar bomba atıyorlar. Bombanın fünyesi patlayınca, bomba patladı sanıyorlar. Hâlbuki patlamıyor, nemlenmiş. Ama patladı mı patlamadı mı oda bilinmiyor. Salih arkadaşın öyle vurulması Bucak’ın bu temelde karşılık vermiş olması, biraz panik yaratıyor. Alel acele hemen Salih’i yetiştirelim. O kaygı ve birazda panik var. İçeri girmiyorlar, bakmıyorlar, kontrol etmiyorlar. Hâlbuki odaya girmek isteseler bulabilirler belki. “Çok ateş ettik, sonuç aldık” diyorlar. Ama kontrol yok, ne olduğu bilinmiyor. Bucak’ın ölmesine bu kadar bağlanmış bir eylemde ne olursa olsun madem girdin, sağlam tutamadın kulağından bari cenazesini tut! Öyle olmuyor. Biraz panik durumu var. Yaralıları hastahaneye yetiştirelim diye arabalara atıyorlar. Yolda Salih arkadaş da ayağının atar damarından aldığı kurşun yarasıyla kan kaybından şehit düşüyor. Başka bir durum yok. Kan kaybı önlenirse, ilk yardım yapılabilse şehit düşmeyecek.

Tam bir askeri başarısızlık var. Onun için eylem ayrıntılarını anlatım. Kapıdan, pencereden bomba atıyorlar. Pencereden ve kapıdan silah sıkıyorlar ama odanın içine hiçbirisi girmiyor. Kontrol yok! Çok mermi sıkıyorlar ve burada sağ kimse kalmamış diyorlar. Hâlbuki kimseyi de vurmamışlar. Kimse ölmedi. Sadece Bucak değil Bucak dışında da kim-

se ölmedi. Bucak hafif yarayla kurtuldu. Yara aldı tabi, ancak hafif yarayla kurtuldu. Salih arkadaş da şehit düştü.

Salih arkadaş Hilvan'daki direnişin öncüsüydü. Hilvan'da çok güven veren bir konumdaydı. Kilit noktadaydı. Halil Çavgun'un şahadetinden daha fazla Hilvan'ı etkiledi. Böylece Siverek direnişi başarısızlıkla başladı. Aslında hepsi Bucak'ın vurulması eylemiydi. Siverek mücadelesi diye planlanan buydu. Gerisi gerilla eğitimi ve örgütlenmesiydi. Alanlara yayılma olacaktı. Eylem başarısız oldu. Tam başarısızdır. Askeri olarak hiçbir başarısı yok! Fakat buna rağmen kimse "başarısız oldu, kendileri şehit verdi" demedi. Bucak'ın yaralanması bile büyük bir etki yarattı. Bucak milletvekiliydi, Siverek'in her şeyiydi. O dönemde ona kurşun sıkmak bile en büyük askeri olaydı. Dolayısıyla etkisi çok büyük oldu. Askeri olarak tam başarısız olan bir olay, siyasi olarak çok büyük etkide bulunan, parti ilanını bütün Türkiye'de çok güçlü ve etkili yapan bir sonuç verdi.

Gazeteler günlerce "İktidar partisinin milletvekiline kurşun sıkıldı", "Yeni bir Kürt direnci başladı", "PKK kurulmuş" şeklinde manşet attılar. PKK'yi herkes o zaman ilk anda duydu. Bütün Türkiye'ye kendisini öyle ilan etti. Bildirinin etkisi vardı, ama en büyük siyasi etkiyi bu eylem yaptı. Dikkat edelim; stratejik olarak başarı taktik başarıları gerektiriyor. Ama taktik olarak askeri bakımından başarısız bir eylem, siyasi olarak olumlu sonuç veriyor. Kürdistan o zaman öyle bir konumdaydı. Askeri olarak sonuç almışsın, almamışsın önemli değil. Kürdistan'ın özgürlüğü için eyleme geçebilmek önemli. Hele hele silahlı eyleme geçebilmek daha önemlidir. Vurulsan bile böyle bir eyleme cüret etmek büyük bir siyasi etki yapıyordu. Siyasi olay olarak ön görülüyordu.

Siverek mücadelesi bu anlamda baştan askeri olarak başarısızlıkla başladı. Ciddi bir yanlış, acelecilik vardı. Acelecilik, kendini abartma, iyi planlamama, sadece teslim almayı öngörme vardı. Hâlbuki başta vurmayı ön görseler vurabilirlerdi. İlk başta teslim alma yerine vursa vuracaklar, Bucak'ın haberi yok. Arkadaşların üzerlerinde büyük tüfekler var. Karasungur ve Salih arkadaşların ikisi birlikte kapıyı İki tüfekle tutuyorlar. Ondan sonra olumsuzlukla karşılaşılınca da panik olunuyor. Kontrol etme bile olmuyor. Hiç olmasa kontrol etse, öldürür gider. Öldürülseydi sonuç öyle olmazdı. Biz şehit vermiş olsak bile ona rağmen Bucak vurulmuş olsaydı, bu eylemin askeri sonuçları çok farklı olacaktı. Siverek bambaşka bir Siverek olacak, Hilvan'a dönüşecekti.

'Kayıp verdik o zaman bırakalım' hep öyle yapıyoruz. Zaten kayıp veriyorsun, birde kazanmıyorsun da! İki kayıp üst üste oluyor. Askeri

olarak, şehit veriyorsan hedefi vuracaksın sonucu alacaksın. O verdiği kaybın bir anlamı olur. O kadar etki yapmaz. Bizde ne oluyor? İki kayıp birden oluyor. Bir, zaten şehit veriyorsun, iki hedefi vuramıyorsun. İki askeri kayıp üst üste biniyor. Bütün gerilla pratiğimiz bunun üzerine kurulu. Daha sonraki süreçte sayısız olay var. Hep bu zarar vericiydi. Önderlik defalarca eleştirdi. Zaten kayıp vereceğini vermişsin, gerişi vurmaktır. Vurmuyorsun, bir daha kayıp vermiş oluyorsun. “Vurulduk, kayıp verdik, o halde çekilelim” demek yanlıştır. Askeri taktik açıdan ciddi bir yanlış var burada. Bu Siverek’le başladı. Oradan başlayıp devam eden bir yanlış olarak değerlendirebilir.

Siverek direnişinde daha sonrasını getiremem, serinkanlı düşünemeyi getirdi. Kayıp verdik. Bucak yaralandı, Siverek’e gitti, Siverek’i harekete geçirdi. Ciddi bir durum ortaya çıktı. Oturup bu sonuçların serinkanlı değerlendirilmesi ve ona göre bir planlama yapılması gerekiyordu. Arkadaşlar öyle de yapmadılar. Ortaya çıkmış sonucu serinkanlılıkla değerlendirip, ona göre yeni bir planlama yapma, eyleme geçme yerine; öfkeyle, tepkiyle hareket edip hiçbir plan program olmadan harekete geçildi. Nasıl Bucak’ı vurmak üzere alalecele hemen arabaya binip gidilmişse ondan sonra da Bucak’a karşı öyle bir savaş açıldı. Siverek’te başlayan ciddi bir askeri yanlışlığımız da budur. Hiçbir şeyi dinlemediler. Öfkelerimiz ve tepkilerimiz aklımızın her zaman üstündedir, önündedir. Bizde duygu, öfke ve tepki; bu üç şey kişiliğimize ve hareket tarzımıza yön veriyor. Her üçü de savaşın düşmanıdır. Üçüyle birlikte savaşa giren her zaman kaybediyor. Bunlar zarar getiriyor ve yanlıştır. Bunların etkisini gördük.

Askeri komite tartışma bile yapmak istemedi. Parti tartışmak istedi. Parti yönetimini dinlemediler. Derler ya ‘gözünü kan bürümüş’ öyle olmuştu. Düşmana karşı böyle kinle dolu olmak, savaşmak istemek iyidir. Çok güzel özelliklerdir. Ama bu, planla ve akılla olmazsa hep zarar edersin. Bir kozik savaşı tutturuldu. Bazı aşiretler şöyle böyle yöntemlerle Bucak’la çatışma içine sokuldular. Siverek ikiye bölündü. Bir tarafta Bucak, bir tarafta bizdik. Bütün arazi boyunca savaşa girdik. Her yerde çatışma vardı. Onlar daha örgütlü ve daha rahat istihbarat alıyorlardı. İstihbarata dayanarak bize darbe vurdular. Ardından Cuma Tak vuruldu. Siverek’in en büyük savaşçısıydı. Bucak’ın tiril tiril korktuğu insandı. Basit bir biçimde, bir istihbarat sonucu çok kolayca şehit düştü. Birçok arkadaş böyle şehit düştü. Biz militan şehit veriyorduk. Onlardan ise herhangi birini vuruyorduk. Onun kaybı olmuyor, bizim kaybımız ise ağır oluyordu.

Bu giderek bir çıkmaza yol açtı. Siverek'te çok ağır bir durum ortaya çıkardı. Öyle ki; Hilvan ve Siverek çöktü. Düşman buna dayanarak 1979 Kasım'ından itibaren iki tarafa da bir operasyon yaptı. Ne kadar insan varsa tutukladı, götürdü, herkesi suçlu ilan etti. Çünkü birbiriyle o kadar çatışmaya girmişti. Kurtarılmış olan Hilvan esaret altına girdi. Darma-dağın oldu. Öyle bir sonuca yol açtı. Ders çıkartma, ardından da hazmetme, sonuç çıkarma olmadı. Hep böyle öfkeyle, tepkiyle yaklaşıldı. Şöyle bakıldı: "Peki vurmamalı mıydık? Savaşmak mı, savaşmamak mı?". Böyle değerlendirildi. Eleştiri olunca, "savaşmamalı mıydık?" dediler. Her eleştiriye o zaman savaş karşıtlığı gibi algıladılar. Söylemeler de içten içe böyleydiler. Doğru savaşmak alternatifini hiç düşünmediler. 'Ya savaşacaksın ya da savaşmayacaksın' dediler. Ama bir de arada doğru savaşmak var. Savaşmak var, savaşmak var! Doğru mu yanlış mı? Onu hiç dikkate almadılar. Neyi dikkate aldılar? Savaşmayı. "Savaş, nasıl savaşırsan savaş. O zaman sen doğrusun. Örgüt doğru kabul etmeli. Ancak savaş böyle oluyor" biçiminde bir yargı ortaya çıktı.

Siverek eyleminin parti ilanına siyasi etkisi çok oldu. Siverek pratiğinin, askeri örgütlenmemize, eylemimize olumsuz etkisi de aynı derecede çok oldu. Oradaki hedeflenen parti yapamadığı için yurtdışında eğitim görmek zorunda kaldı. Yurtdışına çıkış öyle oldu. Önderlik dışındaki çıkışlar biraz da Siverek'teki çözümsüzlüğün sonucunda oldu. Yoksa Siverek'e atfedilen rol oynansa, gerilla oradan giderek Kürdistan'a yayılırdı. Lübnan-Filistin sahasına belki on-on beş arkadaş veya bir-iki grup gidebilirdi. Zaten önce Önderlik öyle bir grup istemişti.

1979 yazından itibaren hazırlık yapsaydık, o kadar grubun yurtdışına çıkmasına ve 12 Eylül karşısında yurtdışında hazırlık yapmaya gerek kalmazdı. Bir yıllık askeri hazırlıkla 12 Eylül darbesine karşı savaşabilirdik. Darbe olduğunda savaşa girerdik, geri çekilmezdik. Zindandaki gelişme de farklı olurdu, diğer her şey de farklı olurdu. Bu biçimde gelişmemesi, olayların Siverek'te böyle yaşanmasıyla bağlantılıdır. Bu temel dersleri Siverek'ten çıkartmalıyız. O döneme kadar olan askeri uygulamaları sayayım; Antep başarılıydı, Hilvan müthiş başarılıydı. Şimdi bile örnektir. Aslında yeni model, tarzımız aranıyorsa Hilvan incelenmelidir. Bizim tercümemizdir. O kadar başarılıydı. Zindan direnişi oldu. Yüzde yüz başarılıydı. Yurtdışı çalışması yüzde yüz başarılıydı. PKK başarılarla başta işleri yürüttü. Bir tek Siverek başarısızdı. O da siyasi etkisi iyiydi. Yine de düzeltebilirdi aslında. Orada askeri yanlışlar oldu. Ondan sonra gerilla gelişip işler büyüyünce o zaman yanlışlar ortaya daha fazla çıktı. İlk dönem açısından bunlar belirtilebilir. Esas

mücadelenin temellerinin atıldığı dönemdi. Daha sonraki mücadeleler hep bunlar üzerinde oldu.

Askerlik ve savaşa ilişkin genel bazı kavramlar ve bilgiler üzerinde durduk. Yine Kürdistan'ın tarihsel dersleri konusunda yaptığımız belirlemeler temelinde PKK deneyiminin derslerini ele almaya başladık. PKK mücadelesi içinde şiddet ve şiddet anlayışı, pratik uygulamalar, nedenleri ve sonuçları üzerinde durduk. Partileşme sürecine ilişkin temel adımları kısaca özetlemiştik. PKK ideolojik, felsefik bir hareket olarak doğmasına rağmen daha politikaya adım atmadan şiddet kavramıyla yüz yüze geldi, şiddeti tartıştı. Buna yol açan nedenleri vurgulamıştık. Kürdistan üzerindeki kültürel soykırım rejiminin özelliklerine değinmiştik. Temel şiddet anlayışının, meşru savunma kapsamında kadronun, örgütün, halkın savunulması olarak bir şiddet kullanımını ifade ettiğini, anlayış olarak da pratik olarak da bu temelde gelişmelerin yaşandığını, Antep'te Haki Karer'in katledilmesine karşı yürütülen direniş mücadelesi ile Hilvan ve Siverek mücadeleleri temelinde kısaca izah etmeye çalışmıştık.

12 Eylül Darbesi ve Zindan Direnişi

PKK'nin henüz bir gençlik grubu olarak Kürt gerçeğini ve özgürlüğünü tartışırken inkâr ve imha sisteminin, kültürel soykırım rejiminin imha amaçlı saldırısına maruz kaldığını, 18 Mayıs 1977'den başlayan bu sürecin 1978 ve 1979'da daha fazla artan saldırılarla ajanlaşmış yapı, kurum ve kişilerin harekete geçirilmesiyle devam ettiğini, polisi ve faşist paramiliter güçlerin saldırtılmasıyla gelişen engelleme çalışmalarının direnişle karşılaşılıp başarısız kıldığını, bu başarısızlığın sonucu olarak kültürel soykırım rejiminin 12 Eylül 1980 faşist askeri darbesiyle kendini askeri temelde yeniden yapılandırıldığını biliyoruz.

Önderlik bu sürece Maraş katliamıyla girildiğini değerlendirdi. O değerlendirmenin isabetli ve doğru olduğu 12 Eylül darbesiyle kanıtlandı. PKK öyle bir değerlendirme üzerinde kendini hazırladığı için yine de Kürdistan'da ve Türkiye'deki diğer örgütlere göre askeri darbe ihtimaline karşı en hazırlıklı olan örgütlerden biriydi. Belki de birincisiydi. Zaten Siverek mücadelesinin esası da böyle bir ihtimale karşı kendini hazırlamak, öyle bir darbe karşısında mücadeleyi sürdürecektir, direnecek bir hareket haline gelmek için kendini askeri olarak eğitme ve örgütlemeyi ifade ediyordu. Başarıldığı ya da başarılmadığı ayrı bir konudur. Siverek'te başarılı olmamak bu durumu aksattı ve hareketi ciddi biçimde zorladı. Dolayısıyla PKK'nin 12 Eylül faşist askeri darbesine karşı direnişi biraz daha zorlu gelişti.

Parti, hazırlıklar yetersiz olunca yeterli hale getirmek için hazırlık çalışması yapmak zorunda kaldı. Bu nedenle de darbe karşısında kısa süreli bir kısmı geri çekilme, eğitim ve hazırlanma süreci yaşadı. Böyle bir taktik süreç izledi. Güçlerini geri çekmek ve eğitmek zorunda kaldı. Siverek'ten yapılamayan eğitim ve örgütlenmeyi başka alanlarda yapmak durumunda kaldı. Bu alan da Lübnan-Filistin sahası oldu. Çünkü bölgede gerilla konumunda olan, halkların gelip eğitim gördükleri saha Lübnan-Filistin sahasıydı. Filistin devrimi o zaman politik olarak, kısmen de askeri olarak bölgenin en etkin devrimiydi. Uluslararası alanda da etkisi fazlaydı. Böylece PKK, bu sahanın imkânlarından yararlanarak 12 Eylül faşist askeri darbesine karşı savaşacak gerillayı eğitmek durumunda kaldı. Bir tedbir olarak Önderlik 1979 Temmuz'unda yurtdışına çıkınca da doğal olarak bu sahaya ilişkinlenmişti. Filistinli örgütlerle dostluk ilişkileri geliştirmişti. O ilişkilerden de yararlanarak bu sahanın bir eğitim sahası olarak değerlendirilmesi, 12 Eylül faşizmine karşı savaşacak gerilla çekirdeğinin burada eğitilmesi sağlandı. Böylece 1981-1982 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı mücadelede bir başlangıç dönemi oldu.

12 Eylül rejiminin saldırısı Antep saldırısı veya Hilvan saldırısı gibi değildi. Bir bütün ordu harekete geçirilmişti. Özel Harp Dairesi, kontrgerilla harekete geçirilmişti. Kürdistan köy köy, ev ev yeniden işgal edilmeye çalışılıyordu. Ağır bir baskı, şiddet, katliam durumu söz konusuydu ve bu temelde artık devletin ve ordunun açık saldırısıyla Kürdistan Özgürlük Hareketi imha ve tasfiye edilmek isteniyordu. Diğer sol örgütler ezilmek isteniyordu. Kürt soykırımı bu çerçevede sonuca götürülmek, başarılmak isteniyordu. Bu temelde de özgürlük mücadelesini, halkın özgürlük ruhunu, davasını kendi şahsında temsil eden parti öncülüğünü, onun temsilcisi olan zindandaki parti kadrolarını teslim almak, ideolojik-siyasi düşünce ve inancından uzaklaştırmak üzere çok kapsamlı bir işkence uygulaması geliştirildi. O zamana kadar kapitalist ulus-devlet sisteminin dünyanın birçok yerinde uygulamış olduğu işkence yöntemlerinin hepsinin toparlanıp daha da vahşileştirilerek uygulanması temeline bir işkence uygulanması içerisine girildi. Parti-Önderlik belli bir gücüyle sınır dışına çıkmıştı. 12 Eylül faşizminin kolaylıkla bu güce ulaşma imkânı kalmamıştı. Elinde olan güç olarak zindanlara aldığı kadrolar şahsında PKK'yi ideolojik bakımdan yenilgiye uğratmak, parti çizgisine karşıt hale getirmek için her türlü baskı yöntemini, vahşi işkence yöntemini devreye koydu.

Bu dönemde dışarıda halka dönük saldırılarla birlikte, PKK'ye dönük saldırılar birinci planda zindanlarda yoğunlaştı. Bu nedenle de 12 Eylül faşizmiyle PKK arasındaki hesaplaşma ilk olarak zindanda yaşandı. 12 Eylül faşizmine karşı ilk direniş zindanlarda gerçekleşti. Bu, bir silahlı savaş olamazdı. Karşılıklı eşit güce sahip olanların çatışması da değildi. Tümüyle bir inanç ve irade savaşıydı, ideolojik savaştı. İnkâr ve imha sistemi ve onun 12 Eylül darbe yönetimi Önderliği ve PKK'yi ezemeyeceğini anlayınca, zindandaki kadroyu ideolojik-politik çizgiye karşıt hale getirerek Önderliği bu temelde yenilgiye uğratmak istedi. Önderliği zindanda zorluklar karşısında direnemeyen, insanları etkileyemeyen, kendine bağlı tutamayan bir ideolojik çizgi haline düşürerek, mücadele gücünü azaltmak istedi. Yurtdışına çıkardığı güçle yeni bir mücadele başlatmasını, o gücü mücadeleye sevk edecek irade yaratmasını, halkı bu temelde etkilemesini boşa çıkartmak, engellemek istedi.

Zindanda direnilmez, bu çizgiye sahip çıkılmazsa sadece dışarıdaki kadronun gücüyle mücadele olamazdı. Zorluklar karşısında yaşayamayan, direnemeyen bir hareketin Kürdistan'da pratik geliştirmesi mümkün olmazdı. Çünkü darbe yönetimi dışarıyı da zindandaki gibi bir baskı ortamı altına almıştı. Zindanda baskı karşısında direnemeyen dışarıda da ordunun baskısı karşısında direnemezdi. Dolayısıyla zindandaki kadro şahsında baskı uygulayarak sadece zindandaki direniş yok edilmek istenmedi. Dışarıdaki direniş hazırlıkları da pratikleşemez bir duruma düşürülmek istendi. 12 Eylül faşizmi bir bütün olarak partiyi zindandaki kadrolar şahsında yenilgiye uğratmak, mücadele edemez duruma düşürmek istedi.

Dolayısıyla zindan direnişi PKK'nin direniş ve savaş tarihinde önemlidir. Savaş silahlı olana deniliyor, ama o da bir mücadele biçimidir. Mücadelenin sadece silahlı biçimi yoktur. İdeolojik, siyasi, ekonomik, psikolojik biçimleri de var. Mücadele çok yönlüdür, savaş da bunun silahla yürütülenidir. Dolayısıyla bütün mücadele biçimlerinin birbirleriyle ilişkileri var, benzerlikleri vardır. Stratejik ve taktik olarak birbirine benzeyen, deneyimlerinin birbirine destek verdiği özellikleri vardır. Özü, tarz ve taktik bakımından benzerlerdir. Yöntemleri farklı oluyor, neden? Çünkü araçlar farklıdır. Birisi silahla oluyor, diğeri düşünceyle, inançla oluyor. Mücadelede araçlar farklılaşıyor. Onun için mücadelenin yöntemi değişiyor ama amacında, özünde tarz ve taktik bakımından başarıyı getiren yönlerinde çok değişiklik yoktur. Bu bakımdan zindan direnişi büyük bir ideolojik savaşım olarak PKK'nin 12 Eylül faşist askeri darbesine karşı devrimci-yurtsever duruşunun, tutumunun ne olması

gerektiğini ve 12 Eylül faşist askeri darbesi karşısında nasıl bir ruhla, anlayışla, tutumla, cesaret ve fedakârlıkla mücadele edilmesi gerektiğini ortaya çıkardı. Önderlik “*Parti çizgisini temsil etmede yeterli ve bütünlüklü bir direniştir*” dedi. Hem tutum olarak, hem yöntemler bakımından, hem de aldığı sonuç olarak parti çizgisini temsil eden ve zafere taşıyan, sonuç alan bir direniş oldu. PKK-Önderlik çizgisinin bir zafer çizgisi olma gerçeğini de bir kere daha ortaya çıkardı.

Bu süreç bilinmektedir. Zindandaki ilk denemeler(1981) yanılgılar, yetersizlikler dönemidir. Bundan yararlanarak düşmanın tam sonuç alabilmek için baskıları arttırması karşısında da 1982 Newroz’undan itibaren o büyük direnişin geliştiği yıl boyu çeşitli eylem biçimleriyle mücadelenin sürdürülerek zaferin kazanıldığı bir yıl oluyor. Bu büyük direnişin 35. yıldönümünü yaşıyoruz. 1982 Newroz’unda Mazlum Doğan kişiliğiyle başlayan büyük bir direniş oluyor. Daha sonra Mayıs’ta Ferhat Kurtay ve arkadaşlarının kendini yakarak direnişleri, en son da 14 Temmuz’da Hayri Durmuş ve Kemal Pir öncülüğündeki büyük ölüm orucu direnişi. Şimdide müzakere edilir mi edilmez mi deniliyor. Aslında devletle müzakere orada başladı. 14 Temmuz Ölüm Orucu Direnişinin içinde başladı. Özgür Kürt’ü, Kürt ve özgür insan kimliğiyle kabul etme konumu daha o süreçte başladı. Ve böylece ideolojik ve irade olarak 12 Eylül faşizminin yenilgisi yaşandı. O faşist rejim şahsında kültürel soykırım rejiminin, inkâr ve imha sisteminin yenilgisi ortaya çıktı. Bu büyük bir meydan savaşı gibiydi. 1982 yılı bir savaş yılı olarak değerlendirilebilir.

Sorun fiziki olarak ölme ya da öldürme değildir. Neden? Çünkü Kürdistan’a dayatılan rejim, kültürel soykırım rejimi oldu. Aslında soykırım fiziki katliamlarını daha önce uyguladı. Kendini kültürel soykırım olarak ortaya koydu. Dolayısıyla savaş, irade ve zihniyet savaşı olarak yaşandı. Kültürel soykırım dayatması ile bu aynıdır. Rejim kendi kimliğinden, inancından, iradesinden yoksun kılarak posalaştırılmış bir şekilde insanı yaşar durumda bırakmak istedi. 12 Eylül rejiminin zindana dayattığı buydu. Aslında kültürel soykırım rejiminin bir bütün olarak Kürt toplumuna neyin dayatıldığını en açık, yalın, somut olarak görebileceğimiz yer zindandır. Zindandaki kadroya ne dayatıldıysa dışarıda da toplumun yaşadığı oydu. En daraltılmış, yoğunlaştırılmış, şiddetlendirilmiş, gözle görülebilir hale getirilmiş olan zindandaki uygulamadır. Dışarıdaki daha muğlak, maskeli, örtbas edilen, kamufle edilen soykırım biçimidir. Bunun neyi hedeflediğini, nasıl yürütüldüğünü en iyi 1981-1982’de zindanda 12 Eylül faşizminin dayatmaları açığa çıkardı. Başarırsa kültürel

soykırım rejimi başarmış olacaktı. Başarısız kalırsa da PKK direnişçiliği karşısında yenilmiş olacaktı. Böyle büyük bir meydan savaşıydı.

Sonuçta yenilen 12 Eylül faşizmi oldu. Kürt toplumuna dayatılan kültürel soykırım rejimi oldu. O büyük direniş şahsında Önderlik çizgisi Kürdistan özgürlük ve demokrasi hareketi yenilmezliğini kanıtladı. Tarihin en büyük iradi, inanç ve ideolojik zaferini kazandı. Böylece PKK çizgisinin bir zafer çizgisi olduğunu kesinleştirdi. Yenilen 12 Eylül faşizmi oldu ve yenilgisini bizzat Kenan Evren Amed/Dağkapı Meydanındaki bir konuşmasında itiraf etti. “Burada öyleleri var ki, kafalarını kesmeniz inançlarından, düşüncelerinden vazgeçiremezsiniz” dedi. Kültürel soykırım rejiminin Kürdistan Özgürlük Hareketi ve direnişi karşısında yetersiz, başarısız kaldığını, başarılı olamayacağını açıkça itiraf etmiş oldu. Bu önemli bir sonuçtur. Hala AKP faşizmi de bu yenilginin baskısı altındadır. Tümüyle bugüne kadar kültürel soykırım rejimi böyle bir yenilgili ruh halini yaşamaktadır. Tayyip Erdoğan bile gidip o zindanın kapısında ağlamak zorunda kaldı! 12 Eylül rejiminin ilk temsilcisi böyle bir itirafta bulunurken sonuncusu da onun büyüklüğü karşısında diz çökmek zorunda kaldı. Bugün eğer müzakere adımları atmak zorunda kalıyorlarsa bu, 1982’den başlamış bir süreçtir. Zindan direnişinin ortaya çıkardığı bir sonuçtur.

O sistem bugüne kadar da ayak diretmektedir. Bu durumu tersine çevirebilmek için çalışmaktalar. Daha fazla kan döküyor, acı yaşıyorlar. Kendilerine de başkalarına da yaşattıkları budur. Tarihi olarak yaşadıkları büyük yenilgiyi, kaybı “acaba tersine çeviremez miyiz, olmazsa ömrümüzü biraz uzatamaz mıyız?” çabası içindeler. Zindan direnişinin tanımı ve anlamı böyledir. Yol açtığı sonuçlar, ortaya çıkardığı gelişmeler de bu temeldedir.

Siverek’te siyasi olarak belli bir kazanım veya başarı olsa da askeri bakımdan -başarılı olmayan bir pratik dışında- PKK’nin başarılarla süren pratiğinin çok önemli ve çok zorlu bir alanında zindan direnişi yeni ve büyük bir başarıyı ifade ediyor. Zindan daha da anlamlı ve önemlidir. Bütün siyasi, ideolojik mücadeleler açısından turnusol kâğıdı olarak değerlendirilmektedir. Zindanda direnen kişilikler, devrimciler ve örgütlerin kanıtlandığı, pratikte de başarıyı garantilediği, direnemeyenlerin ise yok olduğu biçiminde bir kanı, değerlendirme her zaman vardır. Bu, 1980 başında bizde de yaşandı ve bu direnişinin zaferi özgürlük devriminin yolunu çizdi, garantisini ortaya çıkardı. Zafer iradesi, zafer tarzı orada ortaya çıktı. Bu bakımdan daha sonra “niye PKK geliştirdi de diğer

örgütler gelişmediler?” şeklinde sorulacak olan sorunun cevabı zindanda belli oldu.

Zindanda diğerleri değil, PKK direndi. Demek ki mesele zindana girecek konuma kendini getirmek değildir. Bu da önemlidir, ama daha önemlisi zindan da bir devrimci olarak yaşayabilmek, direnebilmektir. Diğer birçok örgüt PKK'den daha fazla zindandaydı. Üstelik liderleri zindana düşmüştü. Onlar da her türlü direnme ortamına ve imkânına sahiptiler, ama direnmediler. Direnmek bir yana çoğu; baskının, sömürünün kulu ve kölesi oldu. Ondan sonra da kendilerinin hala örgüt olduğunu, mücadele yürüttüklerini söylüyorlar. Mücadele imkânların olduğu yerde, o imkânları kullanmaya mücadele etmek denmez. ‘Dost acı günde belli olurmuş’ deyiminde olduğu gibi mücadeleciler zor anda belli olur. Mücadele zorluk ortamında yürütülen ve başarı kazanılandır. Zorluk ortamı zindandır. Hiçbir örgüt öyle bir direniş hattına giremedi. PKK onlardan farkını zindandaki büyük direnişle ortaya koydu.

Zindan direnişini sadece bir zindan direnişi ve ideolojik direniş olarak tanımlayıp geçmemek lazım. Onun tarzı, yöntemi her mücadele alanı açısından geçerlidir. Siyasi mücadele için de, askeri mücadele için de, ekonomik mücadele için de zindan direniş çizgisi, tarzı, taktikleri her mücadele alanında uygulanabilecek ve zafer kazandırtacak mücadele gerçeğidir. Zindana bir de böyle yaklaşmak lazım. Zindan direnişi sadece zindandakiler için geçerliymiş gibi algılanıyor. ‘Zindanda olanlar derslerini çıkarsın’ gibi algılanıyor. Bu, yanlış ve yetersiz bir yaklaşımdır. En çok da gerillacı olmak isteyenler zindandan ders çıkarmalıdır. Gerillanın nasıl zafer kazanacağını yolunu en fazla zindan direnişi aydınlattı. O bakımdan herkes zindan direnişini bu temelde de değerlendirmeli, tarzını ve taktiğini, ruhunu oradan almalı.

Bunu yaparsa nerede olursa olsun, hangi mücadeleyi yürütürse yürütsün başarı kazanır. Yapmazsa kazanamaz. Başka türlü ruh ve yaklaşımla PKK direnişçiliğinden sonuç almak ve zafer kazanmak mümkün değildir. Onun yolunu, fedai çizgisini zindan direniş gerçeği ortaya çıkardı. Bir kadro “Her alanda yürütülen çalışmalarda nasıl başarı elde ederim?” diye sorarsa, cevabı zindan direnişinde aramalıdır. Zindan direniş çizgisine uygun davranırsa yapamayacağı iş, başaramayacağı çalışma, mücadele yoktur. Ama onu temsil etmezse de kazanamaz. “Burası zindan değil, o zindan için geçerlidir. Ben öyle yapmam, başka yapacağım” derse kazanamaz. Zindandaki mücadelenin dersleri, bu anlamda sadece devrimci olarak kalabilmek, direnebilmek için geçerli değildir. Bu, her

alan için, herkes için geçerlidir. O zaman nasıl geçerli idiyse şimdi 35. yıldönümünde de 35 yıl öncesine göre daha fazla geçerlidir.

Temel sorunlarımız da zindan direniş çizgisinden uzaklaşmaktan kaynaklanmaktadır. En fazla da zindanlarda yaşanan budur. 2000 yılı sonrasını izliyoruz ve bu alanla öncesine göre biraz daha fazla ilgileniyoruz. Arkadaşlar 10 yıl, 20 yıl, hatta 30 yıl zindanda kalıyorlar, zindan direnişinden söz ediyorlar, ama zindan direnişi bir tarafta kendisi başka bir taraftadır. Nerede olduğunu anlamıyor. Bunu ifade ettiğimde aşırı bulan arkadaşlar da oldu, ama bu sapmadır. Zindanda yaşanmış direniş en çok da zindandaki tutumda görülür. Dolayısıyla birisi o direnişin takipçisiyse ona göre de davranır, ama “o direniş öyle dursun, ben de böyle durayım. Ben yine o direnişin temsilcisi olayım, ama onun gibi yapmayayım” diyor. Her türlü zayıflığa meyil ediyor, duruşunu kendini acındırmayla gizlemeye çalışıyor. Mazlumların, Kemallerin, Hayrilerin kahramanlık duruşuyla mevcut tutumun ne alakası var?

Mazlum gerçeği iyi anlatılmalıydı. Bu direniş Mazlum Doğan’la başladı. Amed zindanında direnişi ilk olarak örgütle yürütmeye çalıştılar. Düşman örgütlü direnişi engelleyince, biraz da arkadaşlarda ‘nasıl yapacağız?’ endişeleri olunca Mazlum yürüdü. Bir kişi örgüt oldu, halk oldu, irade oldu ve doğruyu temsil etti. Ne zindandaki karar aldı da Mazlum Doğan eylem yaptı, ne dışarda örgüt ya da Önderlik talimat verdi. 12 Eylül faşizmi karşısında duruşumunuz ne olması gerektiği konusunda Önderliğin görüşlerini ben yazdım ve gönderdim. Bu bir perspektifti. Arkadaşlar verdikleri cevapta bu perspektifi biraz tuhaf da karşılamışlardı. Hâlbuki sonra bağlantılar kesildi. Önderliğin hazırlığı vardı. Onlar ise hep örgütle ilişkilerin olacağını sanıyorlardı, “her zaman Önderlik söyler, biz yaparız” sanıyorlardı, öyle olmadı. Ondan ötesi yoktur. Bir perspektifti. Perspektifte “ne gerekiyorsa yaparsınız, örgüt sizsiniz!” deniliyordu. Bunu çok iyi hatırlıyorum. Yerinde, zamanında ne yapmak gerekiyorsa buna kadrolar karar verdiler. Hiçbir yerden emir-talimat almadılar. Emir çizgi emriydi. Önderlik çizgisine katılmışlar ve özümsemişlerdi. Görevi oradan çıkarıyorlardı.

Her gün “şöyle yap, böyle yaşa, şunu yapma...” diye bir çocuğu yönlendirir gibi kimse onları yönlendirmiyordu. Yeri geldi toplu direndiler, yeri geldi direnişten geri çekildiler. Geri çekilmek de bir marifettir. Askerlikte *geri çekilme* kavramı üzerinde daha önceki bölümde durmuştum. Zindan mücadelesi de 1981 Mayıs’ında geri çekilme yaşadı. Bir hamleye girdi, başaramayacağını anlayınca yok olmamak için yeniden güç toplamak üzere geri çekildi. Geri çekildi, hazırlandı. 1982 hamlesi

onun üzerine geldi. Örgütlü hamle yapılamayınca, örgütte zayıflık ortaya çıkınca; örgüt, halk ve tarih bir kişi de somutlaştı. Bir kişi olarak yürüdü. Niye Mazlum Doğan yürüdü de başkaları yürüyemedi? Bu, katılım ve bilinçle bağlantılıydı.

Önderlik, Mazlum Doğan için “*Hareketimizin bilinç hamuruydu*” dedi. Tarihi olarak ne yapmak gerektiğini, Önderlik çizgisinin bulunduğu anda temsilinin nasıl olması gerektiğini herkesten çok bildiği, buna herkesten fazla inandığı, kendisini bunun sorumlusu olarak gördüğü için başkasından beklemedi, “hep birlikte yapalım” demedi. Zayıflıkları gördü, sorumluluk kendisine düşüyordu ve tereddütsüz “doğru budur” dedi, yaptı ve doğruyu temsil etti. Bir kişi bir tarihe, bir devlete karşı yürüyüşe geçti. Şimdi herkes onun peşinden gidiyor. Tarihin yapıcısı o oldu. Bunun için Önderlik, “*Mazlum Partidir*” dedi. Parti çizgisini Mazlum temsil ediyor. Parti militanın nasıl olacağını, özelliklerini ve tutumunu arıyorsanız, bu Mazlum Doğan kişiliği incelendiğinde bulunacaktır. Bu kadar nettir.

Zindan direniş çizgisi PKK’nin kültürel soykırım rejimine karşı mücadele çizgisidir. O ölçüler, mücadele ölçüleridir. Zindan direnişi zafiriyle o ölçüler kanıtlamıştır. Bu direnişçilikte imkâna yer yoktur, ‘örgütlü olsun, başkaları da olsun’a yer yoktur, ‘düşman güçlü, bir şey yapamıyoruz’a yer yoktur. Düşmanın en güçlü olduğu, imkânın hiç olmadığı insanın iradesi ve inancı dışında hiçbir imkâna sahip olmadığı, örgütlü olunamadığı bir ortamda, maddi imkânla ya da şununla-bununla değil; insanın ruhuyla, özüyle, inancıyla mücadele edildiğini ve kazanıldığını gösteren en somut kanıttır. Dolayısıyla da çizgi budur. “Nasıl parti militanı olunur, nasıl PKK çizgisinin kazanan militanı oluruz?” diye sorarsa bir kişi, buraya baktı mı, çözümü bulur. Başka hiçbir yerde çözüm aramamalıdır.

En çok ders çıkaracağımız mücadele zindan direnişidir. Mücadele ölçülerinin, ilkelerinin en çok somutlaştığı direniş zindan direnişidir. Bütün mücadeleler, başta gerilla savaşı olmak üzere, ilkelerini, ölçülerini veren, başarının yol-yöntemini bulmamızı sağlayan zindan direnişidir. O anlamda PKK’nin 1977’den başlayan direnme ve savaş tarihinin ideolojik mücadele boyutuyla zindanda sürdürülmesidir. Kesintisiz devam etmesidir.

Zindana bakıldığında duygusal yaklaşım öne çıkmaktadır. Bazı sözler, olaylar söyleniyor, ama bunların üzerinde yeterince durulmuyor. Yetersiz kavrama vardır. Kendine göre zindanı değerlendirme ve kavramalar çok öne çıkmaktadır. Bunlar bireyciliğin kendisi ve sapmadır.

İstediğimiz kadar kendimize göre yorumlamaya çalışalım, ama bu tür yorumların önünü direnişçiler kapatmıştır. Kendi yorumlarını kendi yaşamlarıyla ortaya koydular. Bunu kimse farklı gösteremez. Ancak doğru ve yeterli bir biçimde anlamaya ve uygulamaya çalışılabilir. Bu direnişi farklı biçimde göstermek için çok çaba harcayanlar oldu, fakat hiç kimse bu konuda bir sonuç alamadı.

Bu dönem için zindan direnişi dışındaki alanlarda en azından imkân ve güç vardı. O nedenle farklı nedenler göstermeye müsait oluyor. Dolaşısıyla kendini kandırmaya müsaittir. Ama zindanda o yoktur. Her şey çok yalın ve açıktır. Hiçbir gerekçe gerçeklerin üzerini örtemez. O nedenle ölçüyü zindan direnişinde arayacağız. PKK direnişçiliğinin ölçüsü odur.

Yurtdışına Çıkış

Bu dönemin diğer önemli çalışması yurtdışı çalışmasıdır. Yurtdışı çalışması da bir mücadele ve savaştı. Zindan kendi zemininde kesintisiz bir biçimde direnişi sürdürmeyi ifade etti, ama onun diğer boyutu, hatta askeri boyutu yurtdışında(Lübnan-Filistin alanında) sürdü. 1981-82 yılı boyunca bu çalışmalar sürdü. 1981 Temmuz’unda 1. Konferans, 1982 Ağustos’unda 2. Kongre oldu. PKK Lübnan-Filistin sahasında, Filistin gerillası ortamında ideolojik ve özellikle askeri eğitimini yaptı. Bu ortam bir savaş ortamıydı, gerilla ortamıydı. Belki Kürdistan’daki gibi değildi, ama kendi özellikleriyle beraber bir savaş ortamıydı. PKK, burada da her şeyi savaşarak, savaş içinde yaptı. Siverek direnişinden sonra askeri anlamda yeni bir direniş sahası Lübnan-Filistin sahası oldu. 11 şehit verdi. 20 esir verdi, birçok yaralıları oldu. 24 saat askeri duruş, yaşam ve çalışma içinde oldu. Askerliği orada öğrendi. Askerlik dışı bir alan değildi.

Yurtdışı çalışması deyince hemen sivil bir durum gibi algılanıyor. Tam tersine PKK’nin yurtdışı çalışmaları, sivil ortamdan askeri ortama geçtiği yerd. PKK gerillasının temelleri Filistin’de atıldı. Eğitimini Filistin gerillasından aldı. İlkelerini, ölçülerini oradan öğrendi ve Kürdistan’a uyarlamaya çalıştı. Kürdistan koşullarına göre yenileyerek sürdürmeye çalıştı. Bu bakımdan da yurtdışı çalışmalarının da büyük bir savaş çalışması olduğunu bilmek lazım. İkincisi ise, orası da bir irade savaşı mı, ideolojik mücadele sahası oldu. Askeri ortamı olmasa egemen güçler ne yaparlar? Bir hareket gelişirken, o hareketi daha küçük grupken eze-memişlerse, bazen kongrelerini basıp tutukluyorlardı. 1977 Mayıs’ında olduğu gibi bir operasyon düzenliyor ve yok ediyorlardı. Öyle yapamayıp da hareket büyüyünce üzerine darbeyle geliyorlar.

İki yöntemle de bu saldırıyı sonuca götürmek istiyorlar. Birincisi, tabildiklerini tutup zindana koyuyorlar. Orada eziyorlar. İkincisi, tutamadıklarını da yurtdışına kaçmak zorunda bırakıyorlardı. Sınırları kapatıyorlar, yurtdışında üzerine gidiyorlar. Böylece halktan ve örgütten kopuk, mücadele azimlerini bitirerek ideolojik olarak tasfiye olmalarını, yenilmelerini sağlatıyorlardı. Yoksa bir devlet hiç kimseyi “Git orada imkânları bul, örgütlen, kendini güçlendir, gel bana karşı savaş” diye göndermiyor. Yurtdışına da böyle çıkılmıyor. Bu hale devrimciler getiriyor. Getirip getiremeyecekleri belli değildir.

Yurtdışı da en az zindan kadar zorluklarla dolu bir alandır. Zindanda zulüm çok, korku yayıyor. Yurtdışında da imkân çoktur. İnsanın güdülerini, zayıflıklarını okşuyor, bireysel yaşam sunuyor. Zindan; yaşamı yok ederek insanın ruhunu, bilincini, iradesini bitirmek istiyor. Yurtdışı ise çeşitli bireysel yaşam imkânları sunarak çizgiden kaydırmaya çalışıyor. Yurtdışı ortamı ayartıcıdır ve bu sunduğu yaşam imkânlarının çokluğundan gelmez. Aynı zamanda ülkeden, toplumdan, içinde yer aldığı aktif mücadeleden kopmanın ortaya çıkardığı tecritten kaynaklanır. Sudan çıkmış balık gibi! Zindanda da insan mücadeleden koptu mu, kendisini sudan çıkmış balık gibi hisseder. Nazım Hikmet bu durumu “kuyunun dibindeki taş gibi” diyerek tarif ediyor. Yurtdışı da benzerdir.

Şimdi öyle değil, ama eskiden Türkiye sınırları öyleydi ki sanki dünya Türkiye’ymiş gibi o kadar dar ve dünyadan kopuktu. Sınırdan Avrupa tarafına da değil, Ortadoğu’ya çıkınca trenden atlayıp, Rojava’ya geçtiğimizde şaşkına döndük. Ben şaşkınlığımı bir yazıya da döktüm. Önderlik “*Niye böyle şaşırmışsın?*” dedi. İnsan Türkiye’de iken hiçbir şey bilmediğini düşünüyor. Söylenenlerin hepsinin yalan ve yanlış olduğunu gözlüyor. Bu bakımdan yurtdışının da büyük bir mücadelede olma konusu var.

Yurtdışına sadece PKK çıkmadı. Belki diğer örgütlere göre PKK daha örgütlü çıktı, ama bütün örgütler de çıktılar. Yurtdışında devrimci olarak kalabilen sadece PKK oldu. Sadece zindanda devrimci olarak bulunan tek örgüt PKK olmadı, yurtdışında da öyle oldu. Diğerleri yurtdışında da aynı akıbeti yaşadılar. Doğru yere çıkabilmek önemli. Örgütlerden bir kısmı Avrupa’ya çıktı. Hâlbuki 12 Eylül faşist askeri darbesi olmuş; direneceksin, seni direnişe hazırlayan zemine çıkacaksın. Bazıları öyle çıkış yapamadılar. Avrupa’ya çıkanlar öyle bir ortam bulamadılar. Ortadoğu, Lübnan-Filistin ortamı bu bakımdan elverişliydi ve doğru zemindi. Ama şöyle de demek lazım: Bu ortama çıkış yapan da sadece

PKK değildi. Diğer birçok örgüt de bu alana çıkış yaptılar, ama dönüş yapamadılar. Bu alanları doğru değerlendiremediler.

Askeri eğitim gören, hazırlanan, “savaş yapacağım” diyen de sadece PKK değildi. Bir kısmını biliyorduk. Bir kısmını sonradan öğrendik ki çok sayıda örgüt, en az PKK kadar kadro ve sempatizan yurtdışına çıkarmıştı. Gerilla ortamlarına almış, gerilla eğitimi görmüş, daha uzun süreli gerilla eğitimi gören, daha çok insanı gerilla eğitimine alan örgütler vardı. Fakat sorun onları ülkeye aktarma, 12 Eylül rejimine karşı mücadeleye dönüştürme olunca dağıldı gittiler, adım atamadılar. Her şey o karar anında bitti.

Yurtdışı çalışmalarında da ideolojik duruşu, partiyi toplama alanı olarak değerlendirmeyi doğru anlamamız lazım. Zindandaki ideolojik mücadelenin tamamlanması oldu. Bireylerin kendi şahsında da, örgütlü olarak da çok yoğun bir ideolojik mücadele yurtdışında da yaşandı. Tasfiyecilik, Semir tasfiyeciliği olarak 1983’te partiye karşı isyan etti. Bu mücadelenin bir ucuydu. Yani o kadar örgütlendi. Öyle zayıf bir alan değildi ve arkasında da NATO vardı. Türkiye’de 12 Eylül faşist askeri darbesini yapan emperyalist güçler vardı. Türkiye’yi yöneten NATO masası PKK’ye karşı tasfiyecilik hareketini de yönetti. Almanya, İsveç, NATO doğrudan bu işin yönetenleriydi. Yoksa bu bazı kişilerin kişisel anlayışları, tutumları olarak ortaya çıkmadı.

Bu dönemin tasfiyeciliği, bir ajan faaliyeti olarak ortaya çıktı. Buna karşı bir ideolojik-örgütsel mücadele gerekliydi. Yurtdışındaki konferans ve kongreyle yürütülen çalışmalar böyle bir tasfiyeci saldırıya karşı ideolojik-örgütsel mücadeleydi. Aynı zamanda büyük bir savaş içinde olundu. Şehitler vermeye, başka halkların mücadele ortamında da savaşıp onların kurtuluşları için kan dökmeye devam etti. PKK kendisini sadece dünya halklarının mücadele deneyimlerinin sonuçlarını miras olarak alan, böylece onlara dayanan enternasyonalist bağını güçlendiren bir hareket olmaktan da öteye götürdü. Doğrudan kendisini Filistin halkının, Arap halkının kurtuluş mücadelesine katan, ona güç katan, bu uğurda kan döken hareket haline getirdi.

Kendi mücadele ortamında kan dökmek ayrı, başka halkların mücadele ortamlarında kan dökecek ve şehitler verecek kadar katılım göstermek ayrıdır. Bu; PKK’nin-Önderlik çizgisinin ve onun savaş anlayışının halkların ortak savaşımıyla ne kadar iç içe olduğunu, bütünlük arz ettiğini ortaya koydu. Bu temelde PKK önemli bir hazırlık yaptı. Bir, 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı yürüteceği mücadele çizgilerini netleştirdi. Kapsamlı stratejik analizler geliştirdi. İkincisi de, bu temelde kapsamlı

bir ideolojik-askeri eğitim yaptı. Savaş yapacak kadrolar hazırladı. 12 Eylül faşizmine karşı, savaşı da bu hazırlıklar temelinde yürüttü. Askeri çizgi olarak 1978’de tanımlandığı ajanlaşmış kişi ve kurumlara karşı şiddet temelinde mücadele artık aşılmıştı. Yapılabildiği kadar doğru ve yeterli yapılmış, kazanılabileceği kadar kazanılmıştı. Artık o yapı yoktu. Şimdi çıplak devlet ve ordu halka dönük saldırı yürütüyordu. Siyasi yönetimle askeri yönetim birleşmiş, hepsi ordunun veya genelkurmayın eline geçmişti. Dolayısıyla yepyeni bir askeri durum vardı.

Buna karşı da yeni bir askeri çizgiye, stratejiye ihtiyaç vardı. Parti ve Önderlik de bunu anlamaya ve tanımlamaya çalıştı. Bu anlamda 12 Eylül faşist askeri darbesinin özelliklerini, niteliğini anlamaya çalıştı, bağlantılarını çözümlemeye çalıştı. Sonuçta; Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi diye üç aşamalı savaş çizgisini 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı silahlı mücadele çizgisi olarak tanımladı ve benimsedi. Bu tanımlamayı 1. Konferansta yaptı. 2. Kongrede de bu temelde yapılan analizler, parti çizgisi olarak kabul edildi. Yani 1. Konferansta yapılan stratejik analizi 2. Kongre; partinin askeri çizgisi olarak, 12 Eylül faşist askeri rejimine karşı, savaş stratejisi olarak kabul etti ve o temelde ülkeye geri dönüş ve silahlı direnişi geliştirme yaşandı.

Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi

Ulusal kurtuluş savaşlarının, halk savaşlarının genel bir teorik çerçevesi vardır. Halk savaşı stratejisi de bunu ifade ediyor. Genel teorinin dışında değildir. Birçok ülkenin ve halkın gerilla savaşlarında, halk savaşlarında, ulusal kurtuluş savaşlarında denenmiş, uygulanmış, kendi somutuna göre de uyarlanmıştı. Oradan genel halk savaşı stratejisi olarak ortaya çıkmıştı. Ulusal kurtuluş ve gerilla savaşlarında kullanılmış ya da o savaşların sonucunun teorik soyutlanmasıyla ortaya çıkmıştır. Kürdistan’da da bir ulusal kurtuluş mücadelesi vardı. Bir askeri rejime karşı silahlı mücadele yürütülecekti. Dolayısıyla da o teorinin önemli ölçüde aydınlatıcılığı ve geçerliliği vardı. Genel çerçevede ondan kopuk olmadı.

Bu anlamda üç aşamalı bir Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi ya da Devrimci Halk Savaşı Stratejisi oluşturdu. Bunlar stratejik savunma, stratejik denge ve stratejik saldırı aşamalarıydı. Buraya kadar Önderlik ve parti genel halkların deneyiminin ortaya çıkardığı teoriden yararlandı. Fakat bundan sonrasının içini doldururken de Kürdistan somutunun gereklerine göre değerlendirdi ve tanımladı. Başka yerlerde olmuş, yaşanmış olanları olduğu gibi Kürdistan’da da uygulayalım, demedi. Bu strateji ve onun aşamalarının Kürdistan somutunda nasıl gerçekleşebileceği-

ne dönük bir yorum getirdi, bir tasarım yaptı, öngöründe bulundu. Somut bir şey yoktu, daha yaşanacaktı. Neyi yapması gerektiğini, nasıl yapacağını belirliyordu, ama Lenin her zaman “teori gridir, beyaz ve net olan pratiktir” diyor. Dolayısıyla teorik analiz, belirleme gridir, bulanıktır. Doğruları da vardır, ama içinde yanlışları da çıkar. Yarının ne olacağını bugünden yüzde yüz bilmek bir kehanet işidir. O bilinseydi zaten varlığın kaderi değişirdi, bugünkü gibi olmazdı. Bugünkü durumun özellikleri, tarzı, gücü ve zayıflığı da yarının ne olacağını tam bilememesinden kaynaklandı.

Bu konuda ancak tasarı yapabiliyordu. Önderliğin çizdiği Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi de bir tasarıydı, tahmindir. Ama mevcut durumun çok yönlü analizine dayalı bir tasarıydı. Düşman cephesindeki durumun, kendi durumumuzun, halkın, Kürdistan’ın, diğer örgütlerin, Ortadoğu ve dünya durumunun analizine dayanıyordu. Onlara ilişkin yorum yapmak, tahminde bulunmak, o sonuçları birleştirerek oradan izlenecek yolu, yapılacak görevleri ortaya çıkarmayı, bulmayı ifade ediyordu.

Bu stratejinin aşamalarının Kürdistan’da uygulanabilir olarak öngörülen içeriği nasıldı? Uzun süren stratejik aşama olarak stratejik savunma öngörülüyordu. Çünkü sıfırdan, küçük gerilla çekirdeklerinden başlayarak düşmanla eşit düzeye gelecek bir güce ulaşmayı ifade ediyordu ki bu uzun bir mücadeleyi gerektiriyordu. İkincisi, *“Bu aşamanın temel mücadelesi gerilladır”* diyordu. Çok yönlü ve derinlikli bir gerillacılığın geliştirilmesi esastır. Üçüncüsü; bu gerillaya ve mücadeleye öncülük yapacak olan parti öncülüğüdür. Gerillacılık, partinin ideolojik, örgütsel, politik öncülüğünde olur. Bir parti hareketidir ve parti gerillaya dayanarak örgütlenecek. Kürdistan’da partinin yeni örgütlenme tarzı gerilla mücadelesi olacak, gerillanın doğru yolda ilerlemesine de parti öncülüğü yol gösterecek. Partinin ideolojik, örgütsel öncülüğünde olacak.

Gerilla, partinin ideolojik ilkelerine, amaçlarına bağlı olacak. Sadece savaş olsun diye savaş yapmayacak, gerilla olsun diye gerilla olmayacak. Gerilla sadece bir askeri güç değil bir parti gücü, bir ideolojik-örgütsel güç olacak. Partinin ve gerillanın bu biçimde bir iç içeliği, bütünlüğü var. Bu anlamda Önderlik, *“her şey gerilla için”* dedi. Ağırlıklı olarak da Suriye ve İran sınırları içerisinde kalan, Botan-Zagros olarak ifade ettiğimiz sahayı temel gerilla sahası olarak ifade etti. Yani stratejik planlaması ve güncel taktik yaklaşım da ancak bu kadardı.

İkinci olarak; stratejik dengeyi, Önderlik başka ülkelerdeki örneklerine göre farklı değerlendirdi. *“Kürdistan’da stratejik savunma ne kadar uzun olaksa stratejik denge de o kadar kısa olur”* dedi. Kürdistan’daki

savaş belli bir güç kazanır da siyasi-askeri dengeye ulaşırsa o zaman iki şey ortaya çıkar. Ya bir hamle ile sorunun çözümü gerçekleşir ya da stratejik saldırı aşamasına geçilir. Bir stratejik hamleyle sorunun çözülmesini Türkiye'deki devrimci halk hareketinin gelişmesini öngördü. *“Eğer benzer bir mücadele; gerilla, halk direnişi Türkiye’de de gelişir, örgütlenir, büyük bir güç haline gelirse işte o zaman Kürdistan ve Türkiye’deki devrimci gelişmelerin ortak bir planlamayla stratejik hamlesi Türkiye’deki sistemi çökertir ve yerine demokratik bir cumhuriyet, oradan da Kürt sorunun çözümünün gerçekleştirilmesi çıkar”* dedi. Zaten Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi’ni de bu temelde örgütlemişti. Çözüm ilkeleri böyleydi.

Bu anlamda Türkiye’nin sosyalist ve demokratik hareketi stratejik ittifak oluyordu. Stratejik dengede de çözümün en temel unsuru haline geliyordu. Onun varlığı ile ancak stratejik denge bir çözüm aşamasına dönüşebilirdi. *“Çözüm için stratejik saldırı aşaması beklenmeden de stratejik dengedeyken de bu şartlar yerine gelirse çözüm olabilir”* diyordu. *“Gelmezse ve böylece çözüm olmazsa o zaman uzun süreli denge aşaması olmaz ve Kürdistan’daki devrimci halk savaşı stratejik taarruz aşamasına geçer. Türkiye’deki devlet sistemini çökertip yeni bir devlet kurarak Kürt sorununu çözmek değil de, dağda parça parça Kürdistan’ı devrimci halk savaşıyla kurtara kurtara Kürt sorununu çözer. Silah gücüyle bir ülke kurtuluşu gerçekleşir”* dedi.

Bunun için de yine benzer bir stratejik müttefike ihtiyaç vardı. Böyle bir savaşı yürütebilmek, onun gerektirdiği siyasi ve askeri desteği alabilme noktasında da Sovyetler Birliği’ni stratejik müttefik olarak tanımladı. *“Sovyetler Birliği siyasi ve askeri olarak PKK’yi destekler, yeterli gücü verirse, işte o zaman Türkiye’de öyle bir hareket gelişmese de, bu güce dayanarak Kürdistan’da gerilla düzenli orduya ve parça parça Kürdistan’ı kurtararak Kürt sorununu çözmeye gider”* dedi. Stratejik taarruzun gelişmesi ve başarı kazanması için Sovyetler Birliği’nin aktif siyasi ve askeri desteğine kesinlikle ihtiyaç vardı.

12 Eylül faşist askeri rejimine karşı PKK’nin 1. Konferans ve 2. Kongrede yaptığı Uzun Süreli Halk Savaşı Stratejisi planlaması böyleydi. Ülkeye dönüş ve gerillayı geliştirme bu stratejik planlamayla oldu. Bir yandan böyle bir stratejik planlama, diğer yandan bunun için gerekli kadronun eğitilip hazırlanması, yurtdışında dostluklar oluşturma, mücadele etme gelişti. Öbür yandan da zindan direnişi ve onun kazandığı büyük ideolojik zaferin etkisi söz konusuydu. Ülkeye savaş için çağrısı 1982 Eylül’ünden itibaren başladı. Yurtdışında eğitilen güçlerin ülkeye

dönüşünü ve Lübnan-Filistin sahasında ortaya çıkartılmış birikimin Kürdistan’da, özellikle Botan-Zagros hattı başta olmak üzere gerilla pratiğine dönüştürülmesi süreci gelişti. PKK 2. Kongre ile bu kararı verdi. 14 Temmuz Büyük Ölüm Orucu Direnişi bunun için büyük bir çağrı oldu, PKK de bu temelde döndü. Geri dönüşü adım adım, grup grup gerçekleştirdi.

Diğer örgütler bunu gerçekleştiremedi. Demek ki zindanda direnişin de önemli bir etkisi vardı. O direniş çağırı, çekti. Diğer örgütler zindanda direnseydi onları da direniş çekebilirdi. Ondan yoksun kaldılar. Diğer yandan ise direniş ruhundan, bilincinden yoksun kaldılar. Yurtdışında bu tür tartışmalara katılan, çalışmalar yapan herkes döndü, demek lazım. PKK Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi (FKBDC) diye bir cephe kurdu. Bu cephenin içinden ülkeye sadece kendisi döndü, diğerleri dönmedi. Lübnan-Filistin sahasında yollar ayrıştı. Bir taraf Kürdistan’a doğru yürürken bir taraf Avrupa’ya doğru yürüdü. Hatta o zamana kadar Kürdistan’da olanlar, Güney Kürdistan’da kalanlar vardı. Bir baktık ki, onlar da gelip Suriye’den Avrupa’ya gidiyorlar. Yolu şaşırmışlar! Çıktıkları yoldan geldikleri yere dönecekken yollarını şaşırmışlar, Avrupa yolunu tutmuşlar! Gidenlerin hepsi dağıldı. Öyle bir dönüşte ideolojik anlamın, kararın, bilincin rolünü iyi bilmek gerekiyor. Bu bakımdan da ideolojik-askeri eğitimin, mevcut stratejik planlama ve kararlaşmanın rolünü görmemiz gerekir.

Yurtdışı çalışmalarında Önderliğin eğiticiliği, aydınlatıcılığı, kararlılığı büyük bir rol oynadı. Bu alanda belki ülkeden kopuldu, ama Önderlik mücadeleyi durdurmadı ve bu çok önemliydi. Filistin sahasının da en mücadeleci gücü PKK oldu. İkincisi ise zindan direnişi önemli bir rol oynadı, çekti, öncülük etti. Hem zihniyet olarak ne yapılması gerektiğini gösterdi hem de vicdan olarak. Üçüncüsü, pratik zemin bu bakımdan önemliydi. O zamanın siyasi ve askeri koşulları uygundu. Geri dönüşte, PKK bu koşullardan yararlandı. PKK’nin Mardin’den öteye geçememesi, Botan’a girememesi yönündeki sistem kararı kırılmıştı. 1980 başındaki siyasi-askeri gelişmeler daha önceki dönemde oluşan siyasi-askeri duruma ilişkin kararda önemli değişiklikler yaptı. “12 Eylül darbesi oldu, genelkurmay başkanı gidip yönetimi ele geçirdi. Sadece bu kadardır” demek lazım. Darbe gerçeği Türkiye’nin iç ve dış ilişkilerinde köklü değişiklikler yaptı. Bir askeri cuntanın Türkiye’de iktidar olması bütün ilişkilerini, Avrupa’da da, Ortadoğu’da da etkiledi.

Diğer yandan 1980’de sadece 12 Eylül darbesi de olmadı. Hemen ardından 19 Eylül’de İran-İrak savaşı başladı. Bu 1987’ye kadar sürdü.

Çok sert bir savaş oldu. Saddam yönetimi İran'daki İslami devrimin zayıflığına dayanarak 1975'te kaybettiklerini geri almak istiyordu. İran İslam Devrimi de kendisini Irak'a ve Ortadoğu'nun diğer alanlarına yaymak istiyordu. Bu iki karşıt görüş 1980 Eylül'ünde sekiz yıl süren yeni büyük bir savaşa yol açtı. İran-Irak savaşı Ortadoğu'nun çehresini değiştirdi, Kürdistan'daki durumu değiştirdi. Bölgedeki ilişkiler bu savaşa göre şekillendi. Bu savaşın yarattığı siyasi ve askeri durum Kuzey Kürdistan'da gerillayı geliştirmek için çok önemli bir zemin yarattı. 1982'de ülkeye dönerken böyle bir siyasi-askeri zemin vardı. PKK bu zemin üzerinden döndü. 'Botan'a PKK girmemeli' kararı böyle boşa çıktı. Onu takip edecek güç kalmadı.

Siyasi olarak Kürdistan bölünmüş, parçalar farklı devletler tarafından egemenlik altına alınmış olsa da ortak bir Kürdistan yönetimi vardı. Bağdat Paktı vardı, CENTO vardı. Bu devletler birbiriyle kavgalı bile olsalar Kürdistan'ı birlikte yönetecekleri, karşı parçadaki Kürtleri birbirinin aleyhine kullanmayacakları, örgütlemeyecekleri, desteklemeyecekleri yönünde bir karar vardır. Bunun yazılı kararı da olabilir. Bunu bilmiyoruz, ama fiili durum kesinlikle vardı. Mesela 1973'te Saddam güneye Otonomi verirken Türk genelkurmayı gelip engelledi. İmzaladığı kararı bile ortadan kaldırdılar. Bu, Türk generallerinin açıklamalarında vardır. Saddam yönetimi hiçbir şey diyemedi. Türkiye razı olmazsa yapamıyordu.

Güney'de eğitim dilinin Soranice olmasını da TC devletinin kararlaştırdığı söyleniyor. "Kurmanci olmayacak" diye direktif vermiştir ve dil özerkliği verilirken de Türkiye'nin istediği uygulanmaktadır. Böyle bir ortak yönetimi vardı. İran-Irak savaşı bunu kırdı. Öyle bir çatışmaya girdiler ki karşılıklı Kürdistan parçalarındaki örgütlerle ittifak yaptılar. Irak İran'daki örgütlerle, İran Irak'taki örgütlerle ittifak yaptı. Dolayısıyla Kürdistan üzerindeki ortak yönetim kırıldı, parçalandı. Bu, Türkiye'nin yalnız kalmasına, Kuzey'i bütünlüklü yönetememesine yol açtı. Bir parçadaki gelişmeyi engelliyorlardı ve böylece engelleyemez duruma düştüler.

İkincisi, askeri pratik olarak da sınırda sert çatışmaya girince, iki devlet de ordularını sınıra kaydırды. Bu durumda hem Kuzey Kürdistan'ın Güney sınırı hem de Doğu sınırında İran'ın ve Irak'ın askeri güçleri azaldı. Irak da gücünün önemli bir kısmını sınıra çekti ve savaşa soktu. İran da orduyu yeniden örgütlüyordu. Gücünü Irak sınırına çekti, savaşa soktu. Bu alanları denetim altında tutmak için belli güçler tuttular, ama bunlar bazı stratejik yerlerde kaldı. Geniş alan askeri üstlenmelerin ol-

madığı, boş alanlar haline geldi. O boşluklar üstlenmek ve eğitim yapmak için oldukça elverişli ortam sundu. Peşmerge de buna dayanarak yeniden örgütlendi. KDP o zamana kadar yoktu, İran'da mülteciydi. Öyle boşluklar olunca peşmerge örgütleyip grup grup gönderdi ve o boşluk olan yerde yeniden denetim kurdular. Bu güçler bir savaş gücü değil yönetim aracıydılar. Boşluk olunca hemen onları ustaca değerlendiriyor ve kendi yaşamlarını kurup iktidarlarını oluşturuyorlar.

Bu sınır hattında oluşan boşluk PKK gerillasının da hareket etmesi için elverişli bir zemin oldu, PKK bundan yararlandı. Öyle bir ortamda bu durum imkân verdi. Gerillanın ülkeye dönerken biraz daha ayaklarını sağlam basması, pratik hazırlıkları buraya dayanarak yapmasına imkân verdi. Fakat yanlış ve hatalı kullanımlar oldu. Kuzey'de savaşı geliştirmek için buradan yararlanmak değil de adeta orada üstlenerek, Güney'i merkezileştirerek bu imkânları kullanma durumu ortaya çıktı ki bu Kuzey'deki savaşı zayıflattı, Güney'e bağladı. Güney'de KDP, YNK etkinliği gelişince, siyasi güç de onlar olunca doğal olarak, objektif olarak gelişmeler gerillayı onların bir siyasi uzantıymış gibi bir konuma düşürdü. O çizgilere hizmet etti. Hem Kuzey'de askeri gelişmeyi zayıflattı hem de siyasi olarak KDP-YNK karşısındaki çizgi mücadelesini zayıflattı. O durumu Önderlik eleştirdi, düzeltilmesini istedi. Çok düzelttiğimizi de söyleyemeyiz. "Düzelttik-değiştirdik" desek hatalı olur. Çünkü hala Kuzey'deki gerilla Güney'den yönetiliyor. Kuzey'in bir karargâhlaşması olmadı. Kuzey'de gerilla kurtarıcı bir güç haline gelemeydiyse bu duruşla bağı vardır. Diğer türlü gelebilir miydi, yoksa ezilir miydi? Bilemem, ama zorluk içerebilirdi. Pratik önderlik o zorluğu göze almadı. Güney'de karargâhlaştı ve yönetti. Dolayısıyla Kuzey'deki gerilla hep mevsimlik oldu, geçici oldu. Güney'e bağlı oldu. Bunun etkileri değerlendirilebilir. Fakat başlangıçta böyle bir imkân sundu.

KDP ile 1982'de Yapılan İttifak

12 Eylül askeri rejiminin her tarafa el koyduğu bir ortamda gerillanın kamplar bulabilmesi, sınırdan rahat hareket edebilmesi, pratik hazırlıkları geliştirmesi ve savaşması için elverişli bir imkân sundu. Bununla birlikte ülkeye dönüş sürecinde PKK-KDP ittifakı vardı. Boşluklar vardı, değerlendirildi, ama bir de ittifak vardı. Öyle olmasaydı dönüş çatışmalı olabilirdi. Bu, iki taraf için de zorlayıcı olabilirdi. 1982'de PKK ile KDP 9 maddelik bir yazılı anlaşma yaptı. KDP'nin başka Kürt örgütleriyle ilişki kurmaya ihtiyacı vardı. Çünkü YNK dört parçadaki örgütlerle ilişki kurmuş, onlarla Ulusal Kongre toplayıp KDP'yi tecrit etmek istiyordu. Bir tek PKK kalmıştı, PKK'de 'evet' deseydi KDP Kürt örgütleri içeri-

sinde tecrit olacaktı. Önderlik onu reddetti, “*Ulusal Kongre olacaksa bütün örgütler katılmalı. Ulusal Kongre, örgütlerin birbirine karşı mücadele aracı olmamalı, tecrit aracı olmamalı*” dedi. Bu, KDP’yi o tecritten kurtardı. Bunun için KDP, PKK ile ilişkiye “evet” dedi. PKK’nin de Botan’a, Zagros’a girmeye ihtiyacı vardı. KDP ile ilişki onun pratik yolunu açıyor, imkân yaratıyordu. İki örgütün de bu çıkarları ittifaka götürdü. Bu ittifak ilkeliydi, demokratik bir ittifaktı. Şimdi de o temelde olsa biz ittifak yapabiliriz. Önderlik giden heyet aracılığıyla KDP’ye bunu önerdi. Ulusal Kongre sürecinde de o temelde ittifakı yenilemeyi önerdi. O ilkeler parti ilkelerimizle uyumluydu. Demokratik ilişki ve ittifakı içeriyordu. Bu da gerillanın ülkeye dönüşünde pratik imkân yarattı.

Buna göre de pratik hazırlık çalışmaları yürütüldü. Karasungur arkadaş 1980’den itibaren Rojhilat’taydı. Sonra Başur’a geçti. 1981 sonunda Agit arkadaş gitti. Birleştiler, 1982 boyunca pratik hazırlık yaptılar. Alanları tanıyıp kamp kurdular, ülkeye dönen gerilla güçlerini karşıladılar. Böylece ülkeye dönüş daha sağlıklı oldu. Buna rağmen kuryesiz gelenler, yol kaybedenler, Güney’e geçecegiz derken yanlış yöne Doğu Kürdistan’a kadar gidenler, gelemeyenler oldu. Şahin Kılavuz arkadaşın grubu Hezil’de şehit düştüler. O tür zorlanmalar da oldu, ama böyle bir pratik durum, ilişki ve bu çalışmalar gerillanın ülkeye dönüşünü kolaylaştırdı.

Gerilla Botan-Zagros hattına dönüyordu. Burada gerillanın herhangi bir gücü, ilişkisi, örgütü yoktu. Gerilla yabancı olduğu bir alana geliyordu. 1983’te bunlara dayanarak pratik hazırlık yapmak istendi. 1983’ün ikinci yarısında pratikleşme planlanıyordu. Fakat planlamalar pratiğe uymadı. Zamanında hazırlık yapılamadı. Uzadı, kışa kaldı ve Önderlik “1983 yılı ölü geçen zaman oldu” dedi. O anlayışlar, doğru planlayamama ve yürütememeden kaynaklandı ve gerillanın pratik hamle yapmasını engelledi. Bir de Karasungur arkadaş 2 Mayıs 1983’te Kandil’de şehit düştü. Öyle olunca pratik yönetim de zayıfladı. 1983 sadece Botan’ı, Zagros’u, insanları, coğrafyayı tanıma, bazı pratik hazırlıklar yapmayla geçti.

d) 15 Ağustos Atılımı ve Gerilla Deneyimi

15 Ağustos 1984’te yurtdışındaki hazırlıklar, sonunda gerilla hamlesine dönüşebildi. Ki ona “silahlı propaganda çıkışı” da dendi. Askeri boyutun yanında siyasi boyutun eylemleri daha fazlaydı. 15 Ağustos Kuzey’deki bir buçuk yıllık pratik hazırlığa dayandı. Gerilla, Botan-Zagros’u tanımış oldu. Siyasi olarak da gecikme veya erteleme örgütü

ciddi biçimde zorladı. Önderliğin şiddetle eleştirileri ve nasıl yapılması gerektiği yönünde ön açıcı değerlendirmeleri oldu. Bu temelde üç kasa-ba baskını biçimde gerilla kendini ilan etmek istedi. Şemdinli ve Eruh uygulandı, Çatak uygulanamadı. Suriye ile İran arasındaki bölgenin üçgenini ifade ediyordu. Bu savaş ilan etmektir. Zindan direnişinin yarattığı birikim, yine yurtdışındaki çalışmalarla ortaya çıkan birikim 15 Ağustos 1984'te Eruh ve Şemdinli eylemleriyle dağda gerilla hamlesine dönüşmüş oldu.

15 Ağustos eylemlerinin hazırlanması gecikti, ertelendi. O ciddi bir eksiklikti. Eylemler kapsamlıydı. Üç eylemden ikisi oldu. Yani başarısı ancak üçte ikidir. Kendi içlerinde de birçok siyasi propaganda ve askeri eylem iç içeydi. Yarıyı aşan düzeyde gerçekleştiği söylenebilir. Hem askeri çatışma oldu, hem bildiri dağıtma. Afişleme, propaganda boyutu da yüksek olan eylemlerdi. Ama Siverek eyleminin aksine üçte iki başarırlı oldu, askeri bakımdan da öyledir. Bu önemli bir çıkış yaptı. Siverek'in dersi olarak da "mutlaka öyle bir hamle olmalı ki bu sefer askeri başarı olmalı" deniliyordu. Teorik olarak da birçok halkın deneyimi bunu gösteriyordu. Pratikte de Bucak eyleminin başta başarısız olması sonrası askeri gelişmelerin böyle olmasında belirleyici etki yapmıştı. Dolayısıyla yeni bir başlangıç yaparken o duruma düşmemek, askeri başarıyla çıkmak önemlidir.

1984'ün 15 Ağustos'uyla başlayan eylem, başarı payesi büyük bir eylem oldu. Gerilla da bu anlamda zindan ve Hilvan gibi yüzde yüz başarıyla gerçekleşmedi. Ama yüzde yetmiş başarı ifade eden bir eylem oldu. Üç aylık bir eylem planlamasıydı, Kasım ayına kadardı. Bu üç ay içerisinde askerle 40-50 çatışma oldu. Hepsisi de küçük-büyük olumlu sonuç verdi. Gerillanın kayıp vermediği, düşmanın ölü ve yaralı verdiği bir eylemlilik süreciydi. Düşman 46 askeri eylemin olduğunu yazıyor. Kenan Evren Şemdinli'ye geldi, Kenan Evren'in konvoyu da vuruldu. Ölü ve yaralıları oldu. O da en az 15 Ağustos eylemleri kadar etki yarattı.

Gerilla kendisini Hêzên Rizgarîya Kurdistan (HRK) olarak tanımladı ve ilan etti. Böyle yoğun bir süreçte gerillanın bir şehidi vardı. O da Gabar'da ajan-ihbarcı yapının pususu sonucu şehit düştü. Derik'li Kerim adında bir arkadaşımız vardı, Kerim Baytar. Onun üzerine Ebubekir köy baskını yaptı. Bu baskını Önderlik ve Parti eleştirdi. 1984 eylemliliği içerisinde askeri eylem dışında bir eylem olan, bizim kayıp da verdiğimiz, yanlış gördüğümüz eylem bu olaydı. Sipibyan köylüleri ile çatışıldı ki bir bölümü kontraydılar. İçine girilen o çatışma durumu dışındakiler başarılı ve askeri boyutludur. Geç kalmışlığı bu başarılı durum telafi etti.

Dolayısıyla siyasi ve askeri etkisi büyük oldu. Halk üzerindeki etkisi büyük oldu. 15 Ağustos Siverek'te başlatılması istenen, planlanıp da başlatılamayanı beş-altı sene sonra bu sefer Botan'da başlatmayı ifade etti. Partinin siyasi sıkışmışlığını aştırdı.

12 Eylül faşist darbesine karşı hiçbir askeri eylem gerçekleşmemişti. Zindan direnişleri desteklenmemişti, herkes bekliyordu. 12 Mart darbesine karşı bile Türkiye'de direniş olmuştu. Mahirler, Denizler, İbrahimler direnmışti. Bu 12 Eylül karşısındaki durum biraz anormaldi. 15 Ağustos hamlesi bu garipliği giderdi. Örgüt için yeni bir çıkış oldu. Zindan direnişini gerillaya, dağa taşıdı ve sahiplendi. Yurtdışı birikimini ülkeye taşıdı. Halk üzerinde çok olumlu bir etki yarattı. 'İlk kurşun' deniliyor. Gerçekten de öyle bir etki yaptı. 12 Eylül askeri darbesine karşı Uzun Süreli Halk Savaşı temelinde bir gerilla direnişini başlattı. Böylece PKK, darbeye gerillayla karşılık vermiş oldu. Nasıl ki 18 Mayıs katliamına, Hilvan saldırısına direnişlerle karşılık verdiyse ve sonuç aldıysa 12 Eylül faşist askeri darbesine karşı da; zindan direnişi ve onu dağa taşıyan 15 Ağustos gerilla atılımıyla karşılık verdi. Böylece yeni bir süreç başladı.

Siverek eylemi ve parti ilanıyla kamuoyu "Yeni bir Kürt isyanı başladı" diye değerlendiriyordu. PKK duyuldu, yeni bir isyan başlangıcı olarak öngördüler. Ama "12 Eylül darbesiyle bu isyanı bastırdık mı, bastırmadık mı?" diye dünya da, Türkiye de tereddütteydi. Darbeyle bastırmak bir yana, 15 Ağustos 1984 atılımı daha bilinçli, örgütlü ve daha askeri bir direniş haline geldiğini ortaya koydu. Direnişin gerilla haline geldiğini gösterdi. Daha üst düzeyde bir direnişi doğrudan devletle, orduyla gerilla örgütlenmesi ve savaşı temelindeki bir direniş olarak ortaya çıkardı. 33 senedir de böyle bir direnişin üzerinde savaş ve siyaset yürüyor. İdeolojik-siyasi mücadeleler yapılıyor. Her şey Kuzey'de olduğu kadar Kürdistan genelinde de bu gerilla direnişinin doğrudan ve dolaylı sonucu olarak ortaya çıkıyor. 15 Ağustos böyle bir değişim yarattı. Yeni bir Kürt direnişini ideolojik-siyasi olarak partinin başlatmasına karşı, onu dağa ve gerillaya taşıdı. Zindanda başlayan direnişi siyasi-askeri olarak zafer kazanacak bir konuma taşıdı. İdeolojik zaferin siyasi-askeri boyutunu geliştirerek, mücadelenin zafere götürülmesinin önünü açtı.

12 Eylül faşizmi karşısında PKK direniş tarihinin önemli safhaları, dersleri boyutları da böyle özetlenebilir.

Giderek savaşın kapsamlılaştığı ve karmaşıklaştığı dönemlere geliniyor. Kuşkusuz onların ayrıntılarının da incelenmesi gerekir. Ama öyle

bir savaş yapabilir hale gelebilmek savaş yapıyor olmaktan çok daha önemlidir. Dolayısıyla böyle bir savaşı yapabilir döneme nasıl gelindi? Sıfırdan başlayarak bir duygu ve düşünce oluşumundan, küçük eylemlere, tabanca kullanımına, oradan belli güçlerle, ağalarla çatışma iradesine, daha sonra ise zindanda ve dışarda 12 Eylül askeri darbesi rejimi şahsında devlete kafa tutma, onunla çatışmaya girme nasıl gerçekleşti? Bu soruların cevapları daha önemlidir. Bu dönemlerin temel derslerini kısa kısa özetlemeye çalıştık.

Sonraki sürecin daha karmaşıklaşan ve kapsamlılaşan bir savaş süreci olduğu biliniyor. Bu savaş sürecinin bir dönemi olarak 15 Ağustos 1984 Atılımıyla başlayan 1993 Mart'ındaki ateşkes ilanına kadar süren dönemine “gerilla savaşı dönemi” diyebiliriz. Bunu *Ulusal Diriliş Devrimi* dönemi olarak da tanımladık. Bu dönem gerillası bizi ulusal diriliş devrimine götürdü, serhildanları yarattı ve serhildanlar da kültürel soykırım rejiminin etkisinden toplumun kurtulmasını ifade ediyordu. Asimilasyonun etkilerini kırma, kendi kimliği, dili ve kültürüyle yaşamayı korkusuzca haykırma ve gerçekleştirmeyi içeriyordu. Böylece gerilla direnişi inkâr ve imha sisteminin askeri-siyasi egemenliğine darbeler vurup onu parçalayarak kültürel soykırımın etkilerini azalttı ve bizi ulusal diriliş devrimine taşıdı. Bu, kadın devriminin de başlangıcıdır. Bütün bunların hepsi partinin ideolojik-politik çizgisiyle, partileşme mücadelesiyle, zindan mücadelesiyle oldu. Toplumu böyle bir cesaret ve fedakârlığa 15 Ağustos Atılımı temelinde kesintisiz olarak gelişen gerilla direnişi getirdi. Gerillanın toplum üzerindeki eğitici, örgütleyici, eyleme geçirici etkisi bizi ulusal diriliş devrimine ulaştırdı.

Bu dönemin de kendi içerisinde bölümlendirilebilecek aşamaları vardır. Önder Apo 1984-1986 yılları arasındaki aşamayı “silahlı propaganda dönemi” olarak tanımladı. Bu süreç 15 Ağustos eylemleriyle başladı. 1984 süreci geç kalmış ve zayıflıkları olan, ama önemli ölçüde başarıyla gerçekleşen bir süreçti. 1985 yılı daha farklı oldu. 1984'te her ne kadar gelişmeleri izlese de 12 Eylül rejimi, ne olup olmayacağını tam bilemiyordu. Tam hazırlıklı değildi. Gerillaya göre de kendini fazla hazırlamamıştı. Dolayısıyla 15 Ağustos Atılımı karşısında belli bir askeri zorlanma yaşadı. Türk ordusunun o zamana kadar üç bölümü vardı. Bir; ayaklanmaya karşı koyma bölümü, iki; konvensiyonel savaş bölümü; üç; gayri nizami harp bölümüydü. Gayri nizami harbi önemsiyorlardı. Özel savaşta gelişme çabaları vardı. 1972 deneyimi kendilerine biraz tecrübe kazandırmıştı. Yine de en zayıf olan yanlarıydı. Osmanlı'dan gelen toplumsal hareketler karşısındaki en güçlü ve Kürdistan'da direnişleri ez-

meye göre konumlanmış bölümleri; ayaklanmalara karşı koyma, bastırma ve ezme bölümüydü.

Diğeri ise konvensiyonel savaş güçleri idi. 15 Ağustos'u da başta bir halk ayaklanması gibi algıladılar. Hemen ayaklanmaya karşı koyma hareketini geliştirmek istediler. Ama baktılar ki öyle bir durum yok. Gerilladır! Bu sefer gayri nizami harp, kontrgerilla dedikleri bölümü harekete geçirmek istediler, ama bunun için hazırlıkları ve tecrübeleri azdı. Ordunun en zayıf bölümüydü. Bundan dolayı 1984 yılında etkili olamadı. Eksikliklerini gidererek içine düştüğü durumu düzeltmek üzere 1985'te saldıracağı açıktı. 15 Ağustos Atılımı ardından askeri hesaplaşma 1985'te olacaktı. Bunun için de inisiyatif kimde olursa o kazanacaktı. 1984 Aralık'ında yönetimimiz, atılım sürecini değerlendirirken ve 1985 yılını planlarken gelişmeleri böyle ele aldı. Hesaplaşma 1985'te olacak, o zaman inisiyatifi elde tutmak önemliydi. Kim inisiyatifi elinde tutarsa o başarılı olurdu. İnisiyatifi elde tutabilmek için de bir biçimde kışın savaşmak gerekiyordu. Böyle planlamalar yapılmak istendi, ama yönetici gücün katılımı zayıftı. Savaştan geri durmayan, ama savaş görevlerini de üstlenmeyen, öncülük edemeyen, savaşa isteksiz, çekingen ve ürkek yaklaşan, ağırlaşan komuta görevlerine zihniyet ve pratik olarak sahip çıkamayan tutum ve duruşlar çok fazla vardı. Bu nedenle kendi karar ve planlamasını uygulamaya koyamadı.

Mardin'de kışın savaşma planlaması vardı, yapamadı. Öyle olsaydı Botan'ın yükü hafifleyebilirdi. Mardin'den başlayıp Botan ve Zagros'a kadar kış boyu sürekli savaş haline getirecek bir taktik izleseydi, başarılı olma ihtimali yüksekti. 1985 planlaması böyle olsa da kendi planını uygulamaya koymadı. Kışın Mardin'de savaşı geliştiremedi. Böyle olunca inisiyatifi Türk ordusu kullandı. Kışın gerilla kendi planını uygulayamayıp inisiyatifli olamayınca Türk ordusu teknik gücü kullanarak inisiyatif kullandı. Kış ortasında, Şubat ayında Botan'a operasyon başlatıldı. Havadan indirmelerle bütün köyleri tuttu. 1979 Elazığ tutuklamaları gibi, yaralı ele geçen ve Botan'ı tanıyan bazı kişiler -Mustafa Çimen gibiler- sayesinde bilgi sahibi olmuştu. O bilgilere dayanarak halkı gerilla olmadan denetim altına almak üzere araziye tutan, köylerin etrafını tutan kapsamlı bir askeri operasyon geliştirdi.

Zorlanma ve kayıplar o zaman yaşandı. Çeşitli provokasyonlar da oldu. Pratik içerisinde bu yanlışlar ve provokasyon-saptırma dediğimiz durumlar doğruyu geliştirememekten kaynaklanıyor. O ruh hali ve psikoloji pratiğe yansıyor ve bir sürü yanlış karar öyle veriliyor. Pratikteki terslikler öyle ortaya çıkıyor. Sonradan JİTEM olan güçlerin provokas-

yonları oldu. Örneğin JİTEM'ci Abdulkadir Aygan, Selahattin Çelik gibileri Komünist Partiyle çatışmaya neden oldu. Bir taraftan devlet operasyon yaparken, mevsim koşulları olumsuzken, diğer yandan böyle bir Komünist Partisiyle çatışma provokasyonu çok daha fazla zorlayıcı oldu. Sonuçta inisiyatifi Türk ordusu elde tuttu. Botan'ı tuttu, provokasyonla birlikte güçlerimiz durumu değerlendirip örgütlenmelerini de değiştiremedi. Operasyonun üzerine gittiler ve hep pusulara düşme, kayıp verme, şehit düşmeler oldu.

1985'in ilk yarısında 1984'ün aksine, etkili olan ve inisiyatifi elinde tutan Türk ordusu oldu. Gerilla ilk ciddi kayıplarını o dönemde verdi. Yılın ikinci yarısında bunu biraz düzeltmeye çalıştı. Kısmen denetim de sağladı. Fakat 1985 pratiğinin sonuçları ağırdı. Bu sonuçları düzeltmek ciddi bir çaba gerektiriyordu. Dahası kendiliğinden olmamıştı. Yönetimin komuta etmemesinden, bütünlükten yoksunluğundan, didişme-çekişme içinde olmasından kaynaklanıyordu. Sorun gerillanın nasıl yürüyeceği sorunu değil de gerillaya öncülük edecek yönetimin nasıl yönetim olacağı sorunuydu.

Öyle bir yönetim sorunu açığa çıktı ve bugün de sürüyor. Şimdi de bir yerde eğer ölçüsüz, anormal kayıplar yaşıyorsa bileceksiniz ki orada ciddi yönetim sorunları var ve işler doğru komuta edilemiyordur. Doğru komuta edilip taktik uygulanmadığı için 1985'te o kayıplar yaşandı. Onu düzeltmek ciddi bir işti ve 3. Kongre süreci de bu temelde gelişti. Kongre, durumu çözümledi, ama kongrenin nerede ve nasıl olacağı da ciddi bir problem oldu. Çünkü örgüt ülkeye taşınmıştı, savaş başlamıştı ve bütün siyasi durum değişikliğe uğramıştı. Eski ilişkilerle yürümüyordu. Ama mevcut yönetim yeni gelişmeye göre de kongre yapma gücünü gösteremeyince örgüt ve çizgi açısından çok zorlayıcı bir durum ortaya çıktı. 1986 süreci kongre süreci oldu, ama aynı zamanda örgütsel, siyasi olarak hareketin ciddi zorlandığı bir süreç de oldu. Bir de buna 28 Mart 1986'da Agit arkadaşın şehadeti eklenince durum daha da vahim oldu. Niye böyle bir saldırı gelişebildi ve böyle bir olay yaşandı? Bunda tek kalmanın payını görmek gerekir. Evet, belli bir güç savaşıyordu. Öncülük etme ve komuta etmede örgütlü bir yönetim rol oynamalıydı. Yönetim öyle olmayınca pratiği yürütmeye ve komuta etmeye Agit arkadaş neredeyse tekledi ve devletin hedefi haline geldi. Özel olarak üzerine gidildi.

Diğer yandan 1986 Newroz'unu kutlamak üzere Botan-Gabar'da önemli bir çatışmalı ve eylemli durum geliştirildi. Sınırlar zaten kapanmıştı. Agit arkadaş Kongreye katılmak için Botan üzerinden geçiş yapı-

caktı. Sınır kapalı olduğu için gidemedi ve Botan'da kaldı. Ülke-
deki gerilla gücüne resmen-fiilen komuta ediyordu. Birçok güç benzer du-
rumda olsa -ki gerilla yaygınlık ister, öyle bir yaygınlık olsaydı- o dü-
zeyde hedef haline gelmezdi. Düşman bu durumu değerlendirdi ve üze-
rine gitti. Agit arkadaşın şehadeti de öyle yaşandı. Gerillada ısrar eden,
savaşçılık ve komutanlıkta ölçü geliştiren, gerillanın devamlılığını sağ-
layan ve Önderlik çizgisini gerillada uygulamaya çalışan yapıyı tasfiye
etmek üzere o saldırı gelişti. Zindan direnişinde Mazlum Doğan'ın oy-
nadığı rolü gerilla savaşında da Mahsum Korkmaz oynuyordu. Pratik
olarak böyleydi. Bunu etkisizleştirmek için devlet örgütlü-planlı saldırı-
larını yoğunlaştırdı ve 28 Mart'taki şehadet yaşandı.

Belli ki düşmanın planlı ve kapsamlı operasyonu vardı. Zaten eylem-
lilikler de olunca eylem alanını engellemek, ortadan kaldırmak istedi.
Gerillanın pratik gelişimi de bu temelde zorlaştı. Bu dönemin çözümle-
mesi 3. Kongrede oldu. 3. Kongre örgütün-hareketin temel çözümleme
kongresidir. Bu neye göredir? Gerillanın gelişimine, gerilla savaşımının
ve direnişinin parti çizgisine uygun biçimde başarıyla geliştirilmesine
göredir. Ona komuta edilmesine ilişkin bir çözümlemeydi. Gerillanın
kesintiye uğramaması gerekiyordu. Bu da gerilla çizgisinde ısrar ve
onun doğru komuta çizgisini oluşturmayı gerektiriyordu. Buna gelme-
yen, çizgiyi gerilla direnişinde komutanlaşarak yürütmeyen kadro anla-
yışı, duruşları ve ölçüleri mahkûm edildi ve eleştirildi. 3. Kongre, geril-
lalaşmayan ve komutanlaşmayan, savaşa zayıf ve bireyci yaklaşan; ür-
kek, çekingen, tepkici ve ortayolcu duruşları mahkûm etti. Taktik ve tarz
bakımından pasif savunmada kalan, aktif savunma yapmayan, düşmanın
saldırıları karşısında hep kendini korumayı öngören, ama bunu düşmana
saldırıp etkisini kırarak yapmayı öngörmeyen pasif savunma duruşunu
ve anlayışını mahkûm etti. Aktif savunma bilinci ve iradesini geliştirdi.

Diğer yandan bütün bunlarda bireysel zayıflığı öngören, düşünsel ve
ideolojik zayıflığı, özgürlük bilincindeki yetersizliği ve sığılığı eleştirdi,
mahkûm etti. Ciddi bir özgürlük bilinci derinleşmesi, hatta özgürlük
devrimi yaşadı. Öyle ki daha sonra paradigma değişimi olarak ifade
edilen sürecin ilk adımları o zamandan atıldı. Reel sosyalizmden tümü-
yle koptu. Fedai militan yaşamı bilince ve özgürlük ideolojisine bağladı.
Dolayısıyla reel sosyalist kadro ölçülerinden tümüyle koptu. O zamana
kadar fiilen belli kopuş vardı, ama bunun teorik alt yapısı ve ideolojik
temelleri yoktu. 3. Kongre bu ideolojik temelleri yarattı. Fedai militan-
lığın ideolojik, felsefik, teorik zeminini oluşturdu. Kadroda büyük bir

aydınlanma yarattı. Kadro ölçülerinin ve parti yaşamının reel sosyalist ölçülerden tümenden kopuşunu sağladı. Bütün bunlar için egemen sınıftan kaynaklı diyebileceğimiz, bireyci ve iktidarcı zihniyetleri, aristokrat-feodal etkileri eleştirdi ve mahkûm etti. Küçük burjuva sınıf etkilerini; zorluklara gelmeyen, mücadeleye kararlı öncülük etmeyen, bireyci, tepkici ve tutucu kalan; dolayısıyla gerillanın derinleşerek sürmesine öncülük etmeyen kişilik duruşlarını eleştirdi ve mahkûm etti.

Önderlik önemli bir çözümleme geliştirdi. Kongre büyük ve uzun süreli bir mücadele oldu. Aylarca kongrenin hazırlık süreci devam etti. Eleştiri-özeleştiriler oldu. Sonra bütün bunlar karara bağlandı. Önderlik *“Burada çözümlenen birey değil toplum, an değil tarihtir”* dedi. 3. Kongre gerillanın gelişme ve sürekliliği önündeki her türlü zihniyet, tutum, duygu ve davranış eksikliğini mahkûm ederek aşılmasını sağladı. Gerillada sürekliliğin önünü açtı ve yeni bir gerilla hamlesi hazırladı. Bunu sadece askeri amaçlarla gerilla direnişiyle değil, özgürlük bilincinde derinleşmeyle, kadın özgürlüğüne dayalı bir özgürlük çizgisinin geliştirilmesiyle yaptı. Böylece özgürlük bilincinde derinleşme, kadın özgürlük bilincinin oluşumuyla gerillada süreklilik, ısrar iç içe geçti. Birbirine etle tırnak gibi bağlı iki husus oldu. 3. Kongre sonrası gerillanın gelişimi ile kadın özgürlük hareketinin gelişiminin eş zamanlı olması bir tesadüf değildi. Tamamen 3. Kongrenin zihniyet ve ideolojik çözümlemeleriyle bağlantılıdır. Özgürlük bilinciyle gerilla tarzı ve direnişi arasında kopmaz bağlar vardır. Bu, en azından Kürdistan’da böyle oldu. Bu bakımdan Önderlik gerillayı sadece bir askeri olay değil, özgürleşmenin ve özgür yaşamın bir ifade tarzı olarak ele aldı, tanımladı ve özgürlük devriminin gelişiminin gerilla tarzı bir mücadeleye bağlı olduğunu, bu temelde gerçekleşebileceğini ortaya koydu.

Böylece gerillanın önünde engel oluşturan bilinç, tutum ve anlayışlar mahkûm edildi. Bunların sonucunda gerillayı geliştirmek üzerine kapsamlı kararlar da aldı. Özellikle şehit düşmüş Agit arkadaşın anısına, gerillayı bu anı temelinde daha çok büyütüp var etmek üzere iddialı kararlar da aldı. Yine ulusal kurtuluş cephesinin örgütlenmesinde, partileşmede önüne büyük hedefler koydu. HRK’yi ARGK olarak yeniden tanımladı. Kürdistan Halk Kurtuluş Ordusu kuruldu ve yeniden yönetmeliği hazırlandı. 3. Kongre böylece bir düşünsel devrim oldu. 3. Kongrede aylarca süren tartışmalar bir grubun şahsında oldu, ama topluma yayılınca güçlü bir devrime yol açacak öncü-parti şahsında gerçekleşmiş bir ideolojik devrim yaşandı. O devrimi gerilla pratiğiyle topluma taşıır-

ma toplumu ulusal diriliş devrimine götürdü. Devrim önce 3. Kongrede parti şahsında ve gerillada yaşandı, kadın özgürlük çizgisine ulaştı. Pratikte de gerillanın öncülüğünde yürütülen mücadeleyle 90'ların başından itibaren gelişen serhildana ulaştı. O serhildanlarla bir ulusal diriliş devrimi gelişti.

Serhildanların ifade ettiği devrim aynı zamanda bir kadın devrimi olarak başladı ve gelişim gösterdi. Bunun 3. Kongredeki ideolojik devrimle bağı vardır. Onun uygulanması olduğu için serhildan bir kadın devrimi oldu. Bu sonuçları belli alanda pratikleştirdi, ama askeri pratikleşmesi bile büyük bir gerilla hamlesi yarattı. Düşmanın gerillanın sürdürülemeyeceği, buradan daha öteye gidemeyeceği biçimindeki bütün beklentileri ve hesapları kırıldı. Tersine 1987 baharı ve yazında güçlü bir gerilla hamlesi ortaya çıktı. Bunun üzerine TC sorunu NATO'ya götürdü. NATO 1987 yazında yeni bir planlama yaptı. Kürdistan'daki yönetim-sistem değişti. Kürdistan'da Olağanüstü Hal ilan edildi. OHAL valiliği kuruldu. Özel Kolordu örgütlendirildi. Kürdistan'ın yönetimi Ankara'dan kopartıldı. Böylece gerillayı ezmek üzere bir özel savaş hamle planı hazırlandı. 1987-1988 sürecinde bu plan uygulanmaya kondu. Bu planın hem gerillaya hem Önderliğe hem de Avrupa'daki kitle çalışmalarına dönük boyutu vardı. Öncelikle gerillanın ezilmesi öngörülüyordu. Bu değişim temelinde Türk ordusu kendini hazırladı. Kontra saldırı birliklerini geliştirdi. Örs-çekiç taktiği ya da sandviç taktiği denen bir taktikle 1987-1988 kışında gerillanın üzerine gelindi.

Bunun için İran-Irak savaşı durduruldu. İki tarafta ateşkese zorlandı. Savaş durunca 1988 baharında her iki devlet de ordularını sınıra sürdü. Dolayısıyla Güney ve Doğu Kürdistan'da gerillanın yararlandığı boşluk ortadan kalktı. Güney Kürdistan örgütleri ve toplumu ağır bir mülteci durumuna düştü. Bakur ve Rojhilat'a göç etti. İran ve Irak orduları örs, 1987 yazından itibaren özel savaş kapsamında hazırlanan Türk ordusu da çekiç oldu. Kapsamlı bir operasyonla gerillanın üzerine saldırdı. Gerilla Güney'e ve Doğu'ya geçemeyeceğine göre arada ezilecekti. Sandviç baskısı gibi bir savaş yürüttüler. Gerilla ezilirse Önderliği de imha ederek ya da etkisiz kılarak, Avrupa'daki örgüt de etkisiz kılınmak istendi. Önderliğe dönük saldırılar planlandı. Önderliği imha etmek istedikler. Olmayınca tutuklamak istedikler. Avrupa'daki yönetime ilişkin tutuklama kararı çıkardılar. Duesseldorf davası o zaman planlandı ve 1988 Şubat'ından itibaren başlatıldı. Önderlik imha edilemeyince, o dava

kapsamında tutuklanmak üzere Almanya tarafından Suriye’den iadesi istendi.

1988 baharında avukat Hüseyin Yıldırım ve Fatma’ya “PKK Devrimci Birlik” diye bir örgüt kurduruldu. Fatma ile Hüseyin Yıldırım geriye kalan PKK’lileri o örgütte birleşmeye çağırdı. PKK’lileri öyle bir örgütlemeye toplayıp düzenin içine çekmek, entegre etmek istiyorlardı. PKK’yi etkisizleştirme, Önderlik çizgisini yok etme ve sistem içine çekme Fatma’nın örgütünde birleştirilerek gerçekleştirilmek istendi. Buna göre büyük ve ilk kapsamlı küresel operasyon yürütüldü. Buna karşı Önderlik direndi, oyunları bozdu. Suriye yönetimi Önderliğin iadesini reddetti. Plan Önderlik düzeyinde başarısız kaldı. Avrupa yönetimi tutuklandı. Gerilla üzerine de her türlü saldırıyı yaptılar. Fakat Önderliği etkisizleştiremeyince, Önderlik cephesindeki çalışmayla gerilla kapsamlı bir biçimde desteklendi. Önderlik en büyük gerilla çalışmalarını 1987-1988 sürecinde yaptı. Hem eğitimle kadro-komuta hazırlama hem de teorik değerlendirmelerle gerillaya ilişkin en ayrıntılı stratejik-taktik çözümlemeleri 1988 baharında geliştirdi. İki devre birden eğitim gördü ve hepsi ülkeye taşınarak gerilla desteklendi. Bu örs-çekiç taktığının başarısız olması, Mahsum Korkmaz Akademisi çerçevesinde yürütülen büyük bir çabayla boşa çıkartıldı. Böyle olunca Duesseldorf davasının ve Fatma’nın örgüt kurmasının etkisi de kalmadı.

Bu planın böyle bir çaba ve direnişle kırılması büyük bir siyasi-askeri gelişmeye yol açtı. Bu operasyon kırılınca katılımların önü açıldı. Her alanda kadın-erkek, üniversiteler başta olmak üzere gençliğin gerillaya-partiye katılımı 1988-1990’da yaygınlaştı. Gerillanın büyümesi ve alanlarda üstlenmesi gelişti. PKK siyasi olarak böyle bir operasyonu boşa çıkartmış bir güç haline geldi. İran-Irak savaşı durdu. KDP ile YNK Türkiye ve İran’a sığındılar. Avrupa’ya gidip mülteci oldular. Kürdistan’da tek savaş gücü olarak PKK kaldı. PKK sadece Bakur’da da değil, Başur ve Rojhilat sınırında da tek silahlı direnme gücü oldu. Bu, bütün parçalarda büyük etki yarattı. Her alandan katılımların önünü açtı. Gidererek Başur’dan da, Rojhilat’tan da katılımların önü açıldı. Zaten Avrupa ve Rojava’dan katılımlar 1984-1985’ten itibaren yoğunlaşmıştı. Böylece gerilla dört parçadan güç alan, katılım sağlayan bir hareket haline geldi. Etkinliği bu düzeyde arttı.

Bu dönemin gerillada en çok zorlayan yanları gerillaya dayatılan ortayolcu, ürkek-çekingin, bireyci eğilimler oldu. Bu eğilimler 3. Kongrede mahkûm edildi ve kırıldı. Ama Agit arkadaşın şehit düşmesiyle doğru

komuta çizgisini yürüten öncülükte de önemli bir boşluk oluştu. Ardından 1986-1987’de o çizgiyi devam ettirmeye çalışan ciddi bir komuta gücü şehit düştü. Seyfettin, Orhan, Erdal ve Sevgat arkadaşlar şehit düştü. Hilvan-Siverek direnişinden gelen 1984’ten itibaren de gerilla pratiğine şu veya bu düzeyde katılan, askeri çizgiye düşünce ve pratikte hâkim olan komuta gücüydüler. Onların kahramanca mücadelesiyle 1986-1988 süreci götürüldü. Bu şهادetler komuta öncülüğünde boşluk yarattı. Bu boşluktan bazı yanlış eğilimler, genelde çetecilik denen eğilimler yararlandı ve önce çıktılar. Gerilla bir yandan dıştan olağanüstü hal bölgesi kapsamında geliştirilen özel savaş planlamasıyla imha edilmek istenirken, içten de bu çetecilik o imha planını tamamladı ve ciddi biçimde zorladı.

Önderlik o dönemde feodal-komplocu çizgiden ve anlayıştan söz etti. Bu arkadaşların şهادetlerini böyle bir çizginin varlığına bağladı. Önderlik, *“Öncü düzeyinde savaşa gitme zorunda bırakma ve böylece yalnız kalmaları, şهادetlerinin de bu temelde yaşanması”* olarak değerlendirdi. Avare-asi çeteciliği eleştirdi. Botan ve Ebubekir gibi unsurlar gerilla üzerinden kendilerini yaşıyorlardı. Anabirlik diye bir yapı oluşturmuşlar, bütün gerillayı etraflarında topluyorlar, onların gücüyle kendi güvenliklerini sağlıyor ve kendilerini yaşıyorlardı. Ama ciddi biçimde gerilla katma, eğitme, örgütleme, savaş yapma, savaş komutanlığı yapma tutumunda değillerdi. Böylece eğitim, örgütleme ve eylem pratiğini zayıflatıyorlardı. Avare-asi dolaşıyorlardı.

Yine Önderliğin *“dörtlü çete”* olarak tanımladığı eğilim vardı. Çeteciliği tümüyle oraya da bağladı. Feodal-komploculuk, avare-asi çetecilik tespitleri yaptı. Çetecilik nedir? Uzun süreli halk savaşı çizgisi, onun stratejik savunma döneminin gerillasına göre gerilla partiyi örgütleyecek, parti gerillaya öncülük edecekti. Çetecilik gerillada parti öncülüğünü yok edilmesi demektir. Yani gerillanın partinin ideolojik-siyasi amaçlarından kopartılması, başka amaçlara yönlendirilmesi demektir. O zaman bu amaç komutanın ihtiyaçlarının karşılanması olur! Gerilla hareketini komutanın yaşamasına göre, keyfine göre örgütlemesini ifade eder. Çetecilik budur. Oysa partinin gerilladaki amacı nedir? Gerillayla halkı eğitmek ve örgütlemek, gerilla bir propaganda ve örgütleme gücü ve bir de eylem gücü olarak düşmana darbe vurmaktır.

Çetecilik düşmanla savaşmadı. Örgüt “Neden eylem yapmıyorsunuz?” diye zorlayınca halka saldırdı. Koruculuk adı altında halkın üzerine gitti, saldırdı. Böylece halkı kazanmak için yürütülen gerilla, halkı partiden kopartan uzaklaştıran bir rol oynar hale getirildi. Çetecilik, bazı

kişilere göre bir durum da değildir. Gerillanın amacından kopartılması demektir. İdeolojik-siyasi amaçlar; halkı eğitme, örgütleme, gerillaya kazandırma, düşmanı bu temelde darbeleme ve halkı ulusal kurtuluş direnişine çekme olurken, çetecilik ise gerillayı bu amaçtan çıkartıp ne olduğu belli olmayan, kopuk, parça parça, bazı pratik ihtiyaçları esas alan amaçlara çekme oluyor.

Çetecilik, amaçta saptırmadır ve bunun egemen sınıf duruşuyla da bağı vardır. Aslında eşkıyalıktır. Bu durumu geliştirenlerin bir kısmı eşkıyadırlar. PKK gerillanın uluslaşması temelinde dağa giderken, 12 Eylül darbesi de olunca; yalnız başlarına ordu karşısında duramadılar dağa geldiler, PKK'ye sığındılar. Sonrada kurnazlık yaparak kendilerini biraz katılıyor gibi gösterdiler. Önderlik çizgisini uygulayan gerilla komutanlığı-öncülüğü imha edilince, oluşan boşluktan yararlanıp gerillanın öncülüğünü ele geçirdiler. Eşkıya nedir? Kendini yaşatmak için dağda silahlı dolaşmadır. Gerillayı bu derekeye düşürdüler.

Önderlik bunlara karşı mücadele yürüttü. Çözümlemelerde vardır. Bu temelde parti öncülüğünü gerillada egemen kılan, buna göre gerillayı, gerilla komutanlığını eğiten, eğitim çalışmaları yürüten, hem bir parti okulu hem de bir gerilla okulu olarak rol oynadı. En son 4. Kongre ile bu çizgi tümünden mahkûm edildi. 1990 Aralık'ında gerçekleşen 4. Kongre bu eğilimi mahkûm etti. 3. Kongre 1986 yılı boyunca ve en son Ekim'de sonuçlanan Kongre idi. 3. Kongre aristokrat, feodal eğilimler ile birlikte ortayolcu, orta sınıf eğilimlerini mahkûm ettiği gibi 4. Kongre de çeteci eğilimleri mahkûm etti. Önderlik öncesinden de mahkûm etmişti. Bu direnişin sonucu gerillanın dışta bu planı bozması, içte ise çeteciliği boşa çıkarması güçlü bir gelişmeye yol açtı. Halkı etkiledi, katılımları artırdı. Bu da 1990'ların başında bildiğimiz serhildanlara yol açtı. Serhildanlar köy köy, kasaba kasaba, kişi kişi gelişti. Bir ulusal diriliş devrimi olarak gerçekleşti.

Gerillanın yanında serhildan da bir eylem biçimi olarak ortaya çıktı. Halk her tarafta ayağa kalkan, baskılara karşı direnen bir konuma geldi. Buna karşı gerilla da yeni katılımlarla büyüdü. Eyaletler, bölgeler bu dönemde oluştu. Böylece 1990 başında Kürdistan'daki bu gelişmelere Ortadoğu ve Dünya'daki gelişmeler de eklenince yeni bir durum ortaya çıktı. Aslında 1990 başındaki serhildanla birlikte stratejik denge denen bir duruma yaklaşıldı. Bütün saldırılarına rağmen gerillayı ezemeyen, PKK'yi durduramayan Türk devleti karşısında Kürt direnişi stratejik dengeye doğru bir gelişme gösterdi. Buna bölge ve dünyadaki gelişmelerde eklendi.

Böylece 90'ların başı gerillayı yeni bir stratejik yaklaşımla yüz yüze getirdi. Stratejik savunmada önemli sonuçlar aldı, kazandı. Hareketi yeni stratejik gelişmeler yaşaması gereken bir noktaya getirdi. Böyle bir durum bölgedeki ve dünyadaki gelişmelerle de birleşti. Saddam 2 Ağustos 1990'da Kuvveyt'te saldırdı. Körfez krizi başladı. 1991 Ocak'ında hava saldırıları başlattı. Mart'ta da kara saldırısı başladı. Irak üçe bölündü. Saddam yönetimi Bağdat etrafında kaldı. Irak'ın güneyi Irak'tan koptu. Fiilen de resmen de koptu. Amerika Körfez'e, Irak'a, Suudi'ye önemli bir askeri güç sevk etti. Bölgenin en büyük askeri gücü haline geldi. Önemli bir değişiklik oldu ve böylece Güney Kürdistan'da Irak devletinin etkinliği kalmadı. Orası boş bir alan haline geldi. Yurt dışına çekilmiş olan KDP ve YNK'yi yeniden ülkeye taşıdılar.

Çekiç güç operasyonu etrafında Güney Kürdistan oluşumunu yarattılar. Sistemin kendisi bu boşluğu doldurmak üzere bunu geliştirdi. Boşluğu PKK dolduracak diye korktu. PKK, 'Partiye Azadiye Kürdistan' örgütlenmesi ile yaşanan gelişmelere müdahale etmek istedi. Buna karşın, PKK'nin Güney Kürdistan'a yayılmasının önünü kapatmak için ABD, Türkiye ile birlikte Çekiç Güç operasyonunu örgütledi. O operasyonun önemli bir parçası Güney Kürdistan'da Hewler merkezli KDP ve YNK'ye dayalı bir devletçiğin örgütlenmesi oldu. Bu tümüyle dolaylı etkidir, ama bu gelişmeler doğrudan PKK etkisi ile oluştu. ABD, PKK'nin Güney Kürdistan'ı ele geçirmesini engellemek için bir Kürt devleti kurmaya razı oldu. Yani mecbur kaldı. Bunlar önemli bölgesel gelişmelerdi. Aynı zamanda Kürdistanî gelişmelerdi.

Diğer yandan Sovyetler Birliği çözüldü, çöktü. İki kutuplu dünya ortadan kalktı. ABD, 'Yeni Dünya Düzeni' diye bir strateji geliştirmeye yöneldi ve buna göre Ortadoğu'ya yönelimi de bu strateji temelinde bir pratikleşme oldu. Ortadoğu'yu böylece denetimi altına alarak Doğu Avrupa'da, Kafkasya'da, Dünya'nın diğer yerlerinde yeni dünya düzeni çerçevesinde ABD hegemonyasını geliştirecek bir operasyon sürecini gerçekleştirmek istedi. Böyle bir planla hareket etti. 20. yüzyılın başında 1. Dünya Savaşı ile oluşmuş 'Dünya Sistemi' Sovyetler Birliği'nin çözülüşüyle parçalanmış oldu.

Sovyetler Birliği'nin çözülmesi birçok şeyi değiştirdi, altüst etti. En çok da Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin durumunu değiştirdi. Ulusal Kurtuluş Hareketleri Sovyetler Birliği'ne dayalı olarak geliyordu. Kürdistan'da olan da bir Ulusal Kurtuluş Savaşı idi. Sovyetleri Birliği çözülünce artık bir Ulusal Kurtuluş Hareketini yürütmenin siyasi-askeri zemin kalmadı. O zaman Kürdistan'daki durumun kendisini buna göre uyarla-

ması lazımdı. Dünya’da ve bölgede 1990, 1991, 1992’de tarihi değişiklikler oldu. Kürdistan’da da gerilla direnişi temelinde PKK önemli bir güç yaratmış, TC’nin siyasi-askeri egemenliğini sarsmış, ulusal devrimini gerçekleştirmişti. Devletin otoritesi, egemenliği kırılmıştı.

Stratejik denge dediğimiz nokta bunlarla oldu. Bu durumda 80’lerin başında çizilen stratejiye göre hareket etmek gerekirse -ki o bir stratejik formülasyondur, denge durumuna geliniyordu- dengede çözüm olabiliirdi. Önderliğin en yaratıcı görüşü bu idi. Bu nedenle siyasi çözüme ihtimal vermişti. Ama bu Türkiye’deki sosyalist ve demokrasi hareketinin en az Kürdistan’daki kadar gelişmesine Türkiye’de bir demokratik halk devriminin oluşmasına bağlıydı. Türkiye’deki gelişmeler böyle olmadı, tam tersi oldu. Daha önce belli bir güç konumunda olan sol-sosyalist hareket tümüyle tasfiye oldu, çözüldü. Kürt direnişine karşı Türkiye yönetimi millî cephe oluşturdu. Onu bozacak bir sol hareket bile olmadı. Geriye kalanlar da büyük ölçüde oraya katıldılar. Objektif veya sübjektif olarak (çoğunlukla objektif olsa da) o cepheyi bölemediler. Dolayısıyla o stratejik denge döneminde Türkiye devrimi ile stratejik müttefik olarak hamle yapıp çözüm bulma imkânı kalmadı. Bu Türkiye’deki sol-sosyalist hareketin sorumluluğundaydı.

PKK o stratejik planlamayı yaparken Türkiye solu öyle değildi. Çok güçlüydü, örgütlüydü. Kürdistan’daki Kürt güçlerinden çok daha güçlü olan onlardı. Gerçekten de PKK ile birlikte hareket etseler FKBDC’ye uysalar, uygulasalardı; Türkiye’de gerilla, Kürdistan’dan daha çok geliştirdi. Hele hele Kürdistan’a dayalı olsaydı, çok daha fazla geliştirdi. Gerilla savaşı 1990 başında Ankara’daki yönetimi ele geçirebilirdi. Bunu Kenan Evren önlemedi, o sol hareket önledi. Taner Akçam Dev-yol’u tasfiye etti. Aslında Dev-yol’un kendi duruşu ondan çok farklı değilmiş. Bu duruş hala sorundur. Bir seçim ittifakına bile gelmiyor, CHP kuyruğundan kopmuyorlar. Taner Akçam “Bizimkiler zindanda anlaşılmışlar” diyordu. Daha sonrada FKBDC’yi niye bozduğunu şöyle tanımladı: “PKK gibi bir değirmen taşı boynumuzda asılıyken biz Türkiye siyaseti içine nasıl girerdik? Bizi dışlardı” CHP siyaseti milliyetçiliğin içine girmek istiyor. Tabi ki milliyetçilik onu kabul etmezdi.

Böylece stratejinin denge durumunda çözüme gitme ayağı Türkiye’deki devrimci gelişmenin olmamasından dolayı boşa gitti. “Öyle olmasa stratejik taarruz aşamasına geçilir. Bu da Sovyetler Birliği’nin desteği ile olur” deniliyordu. Formülasyon öyleydi. Ama tıpkı Türkiye’deki sol-sosyalist hareket gibi değil destek vermek, Sovyetler Birliği kendi yıkılışını dahi önleyemedi. O zaman parti-Önderlik şöyle yorum-

luyordu: “Acaba Sovyet desteği sağlanabilir mi sağlanamaz mı? Sovyetler Birliği Kürt direnişini destekleyerek NATO ile karşı karşıya gelir mi gelmez mi?” Bunun üzerinde durulurken, olur mu olmaz mı diye bu tartışılırken ortada Sovyetler Birliği kalmadı ki bunu yapsın! O da çöktü, çözüldü. Dolayısıyla stratejik taarruz yapmanın koşulları da ortadan kalktı. Geriye ne kaldı? Önderliğin elinde Kürdistan’daki gelişmeler kaldı.

Önderlik bütün bunları değerlendirerek 1991 sonu 1992 başında Kürdistan’daki gerillaya dayalı Botan-Behdinan kurtarılmış alanını yaratmayı hedefledi. Gerilla direnişinin ortaya çıkardığı birikimi böyle bir kurtarılmış alana dönüştürerek buna Botan-Behdinan savaş hükümeti planlaması diyordu. Böylece Çekiç Güç operasyonunun Hewler merkezli devlet kurmasına karşı Behdinan, Botan, Zagros hattında geniş bir gerilla denetiminde kurtarılmış alan yaratarak aslında Kürt sorununun demokratik siyasi çözümünün önünü açmak istedi. Buna dayanarak ya siyasi çözüm olur ya da kurtarılmış alan büyütülerek kurtuluş sağlanır. Bu yeni bir planlamaydı, ama stratejik savunmada ortaya çıkartılan birikimi ve ulusal devrimin yarattığı birikimi pratiğe dönüştürme hamlesi idi. Bu planlama da planlama düzeyinde kaldı, uygulanmadı. Gerilla 1991-1992’de böyle bir planlamaya göre kendi pratik planlamasını yapamadı. Savaşı buna göre örgütleyemedi.

Gerillaya yoğun katılımlar iki karargâh ortaya çıkardı. Bunlar Haftanın ve Xakurke karargâhları idi. Belli bir karargâhlaşma oldu. Gerilla birlikleri büyüdü. Sınır üzerinde üstlendiler. Önemli bir güçtüler, ama Önderliğin öngördüğü planlama hiç pratiğe dönüşmedi. Pratikte ne planlama oldu ne de uygulamaya kondu. Gerilla öyle bir planlama yapmadı. Buna karşı gerilla süreci ne ile karşıladı? Eylemin hacmini büyüterek karşıladı. Çatışmalar, küçük eylemler yapıyordu. 1991-1992’de karakol baskınları yaptı. Zagros’ta, Botan’da yaptı. Bunu biraz iç alanlara doğru taşıdı. O birikimi kurtarılmış alan(Botan-Behdinan) planlaması temelinde pratiğe geçirmek yerine, parça parça karakol baskınları ile düşmana darbe vurmayı hedefleyen eylemler ile sürdürdü. Önderlik bunu; bizim eylem ihtiyaçlarımızı, isteklerimizi karşılama, doğru bir planlamayla hareket etme yerine, engelleme tutumu olarak değerlendirdi. Önderlik planlamasına bağlı olunsaydı, karakol basma olabilirdi. Alan kurtarmaya yönelinilirdi. Oysa öyle olmadı, bir karakol basıldı, onun tekmili verildi. Aylarca o güç onunla yaşadı, biz yıllık eylemimizi yapmışız diye!

O karakol baskınlarında düşman başta habersizdi. Birincisi tam başarılı oldu. İkincisi biraz başarılı oldu. Üçüncüsünde düşman bütün kara-

kollarda tedbir aldı. En son 1992'nin Eylül'ünde Rubarok saldırısından düşman haberdardı. Hiçbir sonuç alınamadı. Ağır kayıplar ortaya çıktı. O da o biçimde yürümez oldu. Bu pratikler stratejik bir hamle yapmayı içermediği gibi Botan-Behdinan alanını kurtarma hamlesi başarılı pratik eylem de yapamaz oldu. Kayıplar verildi. Buna karşı düşman daha hazırlıklı oldu. Bu durumu değerlendirdi. Türkiye Genel Kurmayında, siyasetinde önemli gelişmeler oldu. Körfez savaşı olunca Cumhurbaşkanlığı ile Genel Kurmay arasında kriz oldu. Doğan Güreş, kara kuvvetleri komutanı idi. Doğan Güreş bir kontr-gerilla şefidir. Normal zamanda terfi etseydi, büyük ihtimalle Özal onu Genel Kurmay Başkanı yapmayacaktı. Onun için normalinden önce 1991 başında Genel Kurmayı(Necip Toruntay) istifaya zorladılar. Ardından Doğan Güreş, doğrudan kendi karar-namesini Özal'a zorla imzalattırarak Genel Kurmay Başkanı oldu. Daha sonra topyekûn özel savaş konseptini planladı.

Aynı şekilde Mesut Yılmaz'a imzalattılar. Mesut Yılmaz korkusundan imzaladı. Uygulamaya koymadı. Seçim kararı aldı. Seçimi de kaybetti. Demirel kazandı. Demirel "Biz hükümet planını masada hazır bulduk" dedi. Yani topyekûn özel savaş Genel Kurmay planlamıştı. Darbe üstüne darbe oldu. Genel Kurmay değişimi bir darbe idi. Ardından Doğan Güreş, "Milli Güvenlik Kurumundan denetimi ele geçirdim" dedi. Doğan Güreş'in anılarında vardır. Darbe yaptı, kendini başkan yaptı ve bu topyekûn özel savaş uygulamaya koydu. Bu çerçevede ABD ile anlaştılar. Çekiç Güç operasyonunu onlar örgütlediler. Yani 36. Paralelin Kuzeyine Saddam hava saldırıları yapamadı. Bu alan Türk uçaklarına ve ordusuna açıldı. Türkiye istediği gibi operasyon yapar oldu.

Güney Savaşı (1992)

Buna dayalı olarak Güney Kürdistan'da KDP'yi, YNK'yi örgütlediler. Seçime götürdüler, seçim oldu. Güneyde mevcut meclis oluştu. Bu meclis 2 Ekim'de toplantı yaptı. Aldığı ilk karar; "PKK terör örgütüdür. Güney Kürdistan'dan çıksın" idi. 4 Ekim'de de Türkiye-KDP-YNK ittifakı temelinde Güney savaşı denilen saldırı başladı. Aslında bu meclis Türkiye'yi PKK'ye karşı saldırıya çağırılmış oldu. O çağrıya cevap vermek üzere Türk ordusu, ABD desteği ile saldırıya geçti. Çekiç Güç denilen o gücün siyasi-askeri zeminini Amerika sağlıyordu.

Böylece PKK'nin PAK örgütlemesi yürümedi. PAK'ı ezdiler, PAK başarılı olamadı. Sınır üzerinde Haftanın ve Xakurke karargâhlarını büyük çatışmalarla ortadan kaldırdılar. Gerilla stratejik mevzilenme yapmıştı, ona dayanarak Kuzeye savaş yapıyordu. Şimdi Medya Savunma Alanları dediğimiz mevzilenmeyi ortadan kaldırarak stratejik hamle

yapmasını önlediler, engellemek istediler. Bu saldırı gerillayı tümünden ezemedi, ama mesela Rubarok'ta darbe yemişti, Xakurke bu temelde biraz direndi, fazla direnemedi. Öncülüğü de işbirlikçi Ferhat yaptı, KDP ve YNK ile anlaştı. Gerillaya dönüşemedi. Gücü Zele'ye taşıttı. Haftanın kapsamlı bir direniş yürüttü. Çok sertti, çok şehitler de verdi, fakat kuşatmadaydı. Kuşatmaya karşı bir direnme idi. Xakurke'de bir anlaşma olunca gerillayı sağlama almak için Önderlik bunu kerhen kabul etti. Sonuçta esas gerillaya geçilmesini istedi. Haftanın geçti, gücünü Botan'a çekti. Anlaşma gereği çok az bir gücünü Zele'ye gönderdi, ama esas gücünü Botan'a çekti. Xakurke ise çok az bir gücünü Zagros sınırına çekti. Diğerleri Zele'ye gittiler.

Böylece Güney savaşı dediğimiz savaş yaşandı. Güney savaşı stratejik bir savaştır. Aslında Güney savaşı olmayacaktı. Önderliğin Botan-Behdinan kurtarılmış alan planı temelinde gerillanın örgütlü bir hamlesi olacaktı. PAK'ın dağılması ve gerillanın hareket edemeyip geri bir çizgide kalması bu savaşa yol açtı. NATO destekli Türkiye-KDP-YNK ittifakına dayalı stratejik hamleyi boşa çıkartmak, onun zeminini kurutmak, onun güçlerini darbelemek üzere 4 Ekim'de başlayan Güney saldırısı gündeme geldi. Bu savaşın ayrıntıları çoktur. Büyük bir savaş oldu. Haftanın'de, Xakurke'de, Zap'ta, Zagros güçleri diğerleri kadar olmasa da orada da bir savaş oldu. Bakur gerillası varlığını korudu, ezilmedi. Zaten Haftanın'deki gücün önemli bir kısmı Bakur'a taşındı. Fakat sınır üzerindeki mevzilenmesi de geçici olarak dağıtıldı, boşaltıldı. Botan-Behdinan alanının kurtarılmasına yönelik hamle yapma zemini ortadan kaldırıldı.

Önderlik bunun üzerine gelişmeleri değerlendirdi. O hamle yürümemişti. Geriye Özal'ın yaklaşımları ortaya çıkınca yeni bir süreci başlatmak üzere bölge ve Dünya'daki gelişmeleri de değerlendirme temelinde 1993 Mart'ındaki ateşkesi gündeme getirdi. Ateşkes ilan ederek bölge, Dünya ve Kürdistan'daki gelişmelere dayalı yeniden bir durum değerlendirmesi yaparak yeni bir stratejik planlama ortaya çıkarmak istedi. 1982 Kongresinin kabul ettiği stratejiye göre devlet yıkılıp yeni bir devlet kurulacaktı. Mücadele o strateji temelinde büyük bir gelişme sağladı, ama artık devleti yıkmaya zemini kalmadı. Önderlik 1993 ateşkesi ile devlet de değişiklik yaratma temelinde siyasi uzlaşma ile çözümünü hedefleyen yeni bir stratejik süreç başlatmış oldu. 1. Konferans ve 2. Kongrenin yaptığı stratejik planlama ancak bu kadar uygulamaya kondu.

Eksik kalan yanlarını ve yetersizliklerini belirttik, ama belli bir başarı ortaya çıkartan bir stratejik uygulama da oldu. Gerilla örgütlendi, serhil-

dan oldu, ulusal diriliş devrimi oldu. Parti öncülüğü ulusal diriliş devrimi ile gerilla savunucusu ERNK kapsamında büyük bir cephe haline geldi. Bunlar başarılıydı, ama stratejinin hedefi devleti yıkıp, yeni bir devlet kurmak ve Kürt sorununu çözmekti. Bunları başaramadı. Ancak amaçladığını bu kadarını başarabildi. Belli bir başarısı oldu, ama bir noktada da stratejik başarıyı elde edemedi, sorunu çözemedi. Gelişme yaratmış oldu, o gelişmelerle yetindi, çözüm üretmedi. Onun için hala çözüm arayışındayız. O zaman çözülsedydi, şimdi bu çözüm arayışı kalmayacaktı.

Savaş bir bilimdir. Bir amaç için yapılan iştir. Birde tehlikeli, ciddi ve zor bir iştir. Savaşı yapan araçlar yerinde ve zamanında doğru kullanılırsa başarıya götürür. Doğru kullanılmadığı ölçüde ise yakar. Bu karakteri önemlidir. Bu bakımdan da savaşı bilimsel olarak anlamak gerekiyor. Neden savaş yaptığımızı, nasıl savaş yaptığımızı bilmek lazım. Çok bilmeden sadece öfke, tepki ve duyguya dayalı savaşçılık yaparsak bu, hep başımıza felaket getirir ve başarı elde edemeyiz.

Güney Savaşı büyük bir meydan savaşıydı. 1992'deki Güney Savaşı her gün çarpışma halinde kırk gün sürdü. Bir bütün NATO destekli bir ordu saldırıyordu. Güneyden KDP-YNK ortak bir kuşatma yapıyordu. Buna karşı Haftanın, Zap, Xakurke'de savaş ve direniş verildi. Her günü bile aslında daha önceki meydan savaşlarına denk bir savaştır. Doğruları var yanlışları var, ama her tutumun bir anlamı var. Biz onları değerlendirmiyoruz. Öyle olsa bir tanesini alıp incelememiz gerekiyor. O dönem açısından Güney Savaşı alınıp incelenebilir. Öncesinde 1988 savaşı incelenebilir.

1992 savaşını şöyle anlamak lazım: Önderlik planlaması vardı. Koşullar değişti, evdeki hesap çarşıya tam uymadı. 1981-1982'deki tasarımlar gibi 1991-1992'dekiler de yerini bulmadı. O zaman var olan birçok etken ortadan kalktı, ama Kürdistan'da hesaplanan bazı gelişmeler ise gerilla savaşıyla da yaratıldı. Onlara dayanak yaratıcı olmak yerine 'gelişmedi, olmadı biz bu işten vaz geçtik' demek olmaz. Gorbacov denen kişi "Siyaset imkânları değerlendirme sanatıdır" diyordu. Sovyetler Birliği'nin çözülmesine yol açtı, ama aslında değiştirerek yaşatmak istiyordu. Değiştirmeyi başaramayınca da çöktü. Değişimi yaratmaya gücü yetmedi, ama böyle tanımları da vardı.

Önderlik, ortaya çıkan imkânları değerlendirmek üzere yeni bir planlama geliştirdi. Botan-Behtinan Savaş Hükümeti veya Kurtarılmış alanlar oluşturma temelinde planlamalara gitmek istedi. Bu yeniydi, yaratıcı olandı. O koşulları değerlendiriyordu. Doğru olan o planlamayı pratikte

hayata geçirmekti. Güney’de de boşluk oluşmuştu. Saddam saldırıyor KDP-YNK kaçıyordu, Saddam geriye çekiliyordu. Güney’i Amerika ve Türkiye örgütlemeye çalışıyordu. Ona karşı devrimci güçleri örgütleyerek gerillayı böyle bir kurtarılmış alan yaratacak bir örgütlülüğe hamleye göre planlayıp yürütebilirlerdi. Önderlik bunu öngördü. Düşünce olarak planlaması böyleydi.

Önderlik çözümlemeleri okunursa orada ayrı bir tarih vardır. Bazıları tutar bazıları tutmaz. Pratik öyledir. Eğer o çözümlemelere göre tarihi yazarsak çoğu pratikte uygulanmamıştır. Pratiğe göre yazarsak Önderlik çizgisi öyle değildir. Dolayısıyla ikisini bütünleştirebilmek önemlidir. Bu nedenle bu dönemin önemli doğrusu nedir? Botan-Behtinan Savaş Hükümeti Planlamasını pratiğe geçirmekti. Gerilla bunu yapacak güçteydi. Önderlik bunu öngördü.

“ABD-TC planlaması, Çekiç Güç Operasyonu böyle boşa çıkarılacak” dendi. Kürt Sorununun çözümünün önü böyle açılacaktı. O zaman bu başarılmayınca geriye kalan saldırı karşısında imha olmamak için gerillacılık yapmaktı. Gerillaya geçmek lazımdı. Ne Haftanın ne de Xakurke tam bu duruma geçemediler. Haftanın sert bir direniş içinde kaldı. Xakurke ise beli ölçüde direndi, ama çok dar bir alanda doğru yeterli bir planlama yapamadık. YNK kuvvetleri arkadan gelerek Şekif’i tutup kuşatmaya aldılar. Çiluçar’da Xakurke karargahını kuşatmaya aldılar, arkadan tepesini tutar hale geldiler. Böylece o durumda gerilla hareketli olarak kendini planlayabilirdi. Gerillaya da geçemedi hareket edemedi. Teslim olma noktasına geldi. Haftanın hareket etti, gerillacılık yaptı; direndi. Fakat artık oradan sonuç çıkmayacağını anlayınca Botan’a geçti. Oradan öbür tarafa geçti. Xakurke yönetimi oraya da geçemedi. Ferhat işbirliği yaparak teslim oldu.

Şehit Beritan arkadaş da sonuna kadar direndi. Son anına kadar her şeyiyle düşmanla savaş halinde oldu. Kuşatmaya girmiş ve kendisini kurtaramayan bir gücün son nefesine kadar direnişini ifade etti. Teslim olmama direnme çizgisidir. Savaşarak direnme, asla gericiliğe, düşmana teslim olmama çizgisidir. O koşullarda doğru çizgi olarak Önderlik Beritan çizgisini esas aldı. Diğer çizgiyi ise işbirlikçi çizgi olarak tanımladı. Onun işbirlikçi karakterini Şehit Beritan direnişçiliği açığa çıkardı. En son anda zindan direnişiyle ortaya çıkan parti direnişçiliğinin düşman karşısında sonuna kadar direnip teslim olmama gerçeğini ortaya koydu, ifade etti. O direniş çizgisini doğru anlamak hepimiz açısından önem kazanıyor.

Ama bu noktada şöyle bir yaklaşım da doğru değildir: Tek askeri çizgi böyledir. Yerimizde duralım düşman gelsin kendimizi öldürelim. Öyle olunca ‘Ne güzel Beritan oldum!’ denemez. Böyle anlamak da doğru değildir. Onun öncesinden Önderlik Botan-Behdinan Savaş Hükümeti Planlamasını hareketin önüne koydu. Askeri çizginin de ona göre olması gerekiyordu. İkincisi, gerilla hareketliliği olmalıydı. Gerilla öyle bir kuşatmaya girmemeliydi. Kuşatmaya girince bir sürü hata baştan yapılmıştı. Öncesinde Rubarok saldırısı vardı. Stratejik saldırı yapılabilecekken yapılamadı, öyle bir anlayış da yoktu. Tam tersine kayıplar verilince düşman ona dayanarak daha rahat saldırı içerisine girdi. Kuzey’den ve Güney’den saldırı yaptı. Bir sürü hatanın sonucunda Ferhat “Ne yapalım başka çare kalmadı teslim olmamız lazım. Gidelim anlaşalım. Ne diyorsanız kabul ediyorum” dedi. Şehit Beritan da “asla kabul etmiyorum” dedi. Sonuna kadar savaş ve direnme yaklaşımı oldu.

Önderlik o koşullarda Beritan çizgisini doğru çizgi olarak tanımladı. İşbirlikçi çizgiyi ise teslimiyetçilik olarak mahkûm etti. Zele’ye öyle bir durumda gitmek bir sürü kırılma yarattı. Öyle oldu ki hem Beritan’a sahip çıkıp hem de Zele’de kalmayı da normal bulan anlayışlar oldu. Partinin ideolojik-stratejik duruşunda ciddi bir anlayış kırılması ortaya çıktı. O tersliği ortadan kaldırmak, Beritan çizgisinin ne olduğunu özümsetmek, Zele’ye gidişin ortaya çıkardığı kırılmaları yok etmek için Önderlik uzun süre mücadele etti. Belli bir güç kurtarıldı, ama o kırılmanın etkisiyle bazı güçler tasfiye oldu ve eridi.

Önderliğin baştan hemen müdahalesi olmasaydı orada “erken iktidar hastalığı” olarak da tanımlanan anlayış temelinde ciddi bir erime ve tasfiye olma durumu yaşanacaktı. Bunları önlemek için 1992-1993 kışında yoğun bir eleştiri-özeleştiriyle hazırlık sürecini Önderlik geliştirmek istedi. 1993 ateşkesine giderken, ateşkesin stratejik ve taktik olarak iki boyutu vardı. Stratejik değişiklik olmazsa taktik boyut ile kendini yeniden hazırlama sürecini uzatarak gerillanın direniş için daha fazla hazırlanmasını sağlatmaktı. Parti ve Önderlik ateşkes yaparak aslında stratejik değişikliği gerçekleştirmiş oldu, ama onu stratejik analize kavuşturarak örgüte özümsetmede sorunlar yaşandı. Böyle olunca örgütsel yeniden yapılanmaya dönüşmedi. Türkiye’deki Doğan Güreş, Mehmet Açar, Tansu Çiller, Demirel gibi topyekûn savaş konseptini yürüten çeteci yönetim buna izin vermedi. Fakat öyle olmasa da ateşkesle birlikte amaç değişikliği gerçekleşmiş oldu.

Önderliğin “Özal’a yeterince destek veremedik. Çünkü tam olarak doğru anlamadık” diye değerlendirmeleri de oldu. Neden doğru anla-

madık? Çünkü strateji devleti yıkmaya dönüktü. O halde karşıda bütünlüklü bir devlet vardı. O devletin içinde neler oluyor, farklılıklar var mı, yok mu? Strateji onu gözetmiyordu. Devleti bütün olarak ele alıyordu. O nedenle ‘Özal ayrı, Demirel ayrı, bilmem öteki ayrı olur’ demiyordu. Devlet devlettir. Böyle olunca bazı farklı sesler çıkınca onlara çok güvenli yaklaşılmadı. Ağırlıklı olarak ya zayıflıyor ya da hile-oyun yapıyor olarak görüldü. O nedenle Özal eğilimine bir siyasi çözüm eğilimi olabileceği biçiminde bakılmadı. Özal birçok kez açıkladı. Destekleme, sahiplenme ve karşı tarafı zayıf bırakacak şekilde güçlendirme olmadı. ‘Sorunu kendi içlerinde çözsünler’ biçiminde, bir taraf olarak beklenti içerisine girildi. Bu beklenti süresi içerisinde Özal eğilimi zayıf kaldı. Çünkü diğer eğilim zaten daha güçlü ve örgütlüydü. Bu örgütlülüğü içerisinde de süreci yürüttü. Özal güçlenmek için hamle yapmak isteyince de Özal’ın ölümü ortaya çıktı. Turgut Özal Kürt sorununa dönük planını açıklayacağı gün öldü. Önderlik, Özal’ın öldüğünü duyduğu an “öldürüldüğünü” söyledi. Karşı eğilimin oradan başlayarak siyasi çözüm eğiliminin güçlenmemesi için adımlar attı. Kendini uygun hale getirdikten sonra da savaşı başlatmanın gerekçelerini aramaya başladı. Bingöl’deki 33 askerin öldürülmesi de öyledir. Büyük bir komplodur. Silahsız olan askerlerin niye öyle güvenliksiz bir şekilde geldikleri hala bilinmiyor. Amed yönetimi bunu nasıl bildi? Bu olay bir gerekçe yapıldı.

“Tam Af Kararnamesi imzaya açılacakken o olay oldu, hükümet çekildi” deniliyor. Ondan sonra binlerce ölüm oldu? Gerçekten o kararnamede kararlı olan 33 ölümü göze alamaz mıydı? Çekilince daha fazla ölüm oldu. Madem çözüm istiyordu; o olay kendi dışındaydıysa, kendi amacına dönük değildiyse kararnameyi imzalatmak için daha kararlı davranmasını getirirdi. Onu yapmak yerine o olay yeniden savaşın başlatılmasına gerekçe yapıldı. Aslında savaş için hazırlık yapılıyordu. Demek ki, ateşkese onlar da taktik yaklaştılar.

Şöyle bir konum oldu: Devlet içerisinde iki eğilimin veya iki kligin var olduğu ortaya çıktı. Bir; siyasi çözüm isteyen Özal çizgisi, bir de; inkâr ve imhayı sürdürmek isteyen Doğan Güreş ve Demirel’in topyekûn savaş çizgisiydi. Zaten Doğan Güreş darbe türü şeylerle kendisini zorla Genel Kurmay Başkanı yaptırdı. Özal’ı böylelikle aşarak kendi zihniyetini yürüttü. Onun çizgisi kontrgerillanın çizgisiydi.

Ateşkese razı olmalarının iki nedeni vardı. Birincisi, hedefi daha iyi belirlemek için karşı çizgiyi ve devlet içinde Özal çizgisinin ne olduğunu daha iyi anlayarak açığa çıkartmaktı. İkincisi, gerillayı zayıflatmak içindi. Ateşkes ile gerillayı biraz gevşeterek gerillayı savaş gücünden

düşürmek istiyorlardı. Bu yanları biraz anladıktan sonra topyekûn savaş konsepti temelinde operasyon ve saldırıya geçtiler. Zaten muhatap olarak Özal öldürülmüştü. Bu yönetimdeki o topyekûn savaşçı çete çizgisi iki yönlü bir saldırı yürüttü. Bir; Kürdistan'da gerilla savaşı ile ortaya çıkmış birikimi ezip tasfiye etmek üzere gerillaya saldırdı. İki; devlet ve toplum içinde Kürt sorununun siyasi çözümünden yana olan eğilimi tasfiye etmek üzere de bir iç savaş dayattı.

Özal'ın ölümüyle başlayıp ordu içinde, MİT ve diğer yerlerde, sivil alanda süren bir dizi saldırı oldu. 1993'te Uğur Mumcu'yu vurdular. Siyasi alanda iş oraya kadar gitti. Biraz bu sorunu eleştiren, çözüm isteyen Özal'ın çizgisi anlayışında olan o eski devlet görevlilerin hepsi vuruldu. Adnan Kahveci, MİT Müsteşarı, JİTEM'in kurucusu Cem Ersever gibi bazılarını vurdular. Ordu içinde Jandarma Genel Komutanı olan Eşref Bitlisi vurdular. Ona da güya "kaza oldu, öldü" dediler. Bahtiyar Aydın'ı Lice'de kim vurduya getirip vurdular. Mardin'de vurulanlar oldu. Ordu, istihbarat, JİTEM, devlet yönetimi ve siyaset içerisinde temizlik yapıldı. 1993-1994'te sert bir iç savaş yaşandı. Bu klik bütün yönetimi tümüyle ele geçirdi. Aynı düzeyde gerillaya da saldırdı.

1993'te Newroz öncesi süreli ilk ateşkes yapıldı. Otuz beş günlük bir ateşkeşti. Celal Talabani aracıydı. Önderlik, önce Celal Talabani ile birlikte açıklama yaptı. Ardından ateşkesi uzattı. Ateşkesin uzatılmasında Kemal Burkay, Ahmet Türk onlar da gelmişlerdi. Bir Kürt ittifakı oldu. Ateşkes o temelde uzatıldı. Kürt tarafı çözüme böylece açık oldu. Önderlik röportajlar yaparak mesajlar verdi. Kapsamlı değerlendirmeler yaptı. Belli bir savaş olmuş taraflar kan dökmüşlerdi, ama daha azdı ve işin başlangıcındaydı. Bu kadar karşıtlık ve düşmanlık hala oluşmamıştı. Siyaseten çözüm üretmek için pratik ve toplumsal durum da uygundu. Ateşkeslerinin Türkiye üzerindeki etkisi çok büyük oldu. Bütün televizyonlar verdi. Toplumun yüzde doksanı çözümünden yanaydı. O biçimde zemin olsa, ateşkes sürdürülebilse, Önderlik Türkiye'ye gitseydi siyasi çözümü de gerçekleştirebilirdi. Biz Fuat arkadaşla cezaevinde "Önderlik gitse Nusaybin'de iki milyon insanla Amed'e yürüse acaba durum ne olur, ezerler mi?" diye zaman zaman konuşuyorduk. O tür eylemleri bile geliştirmeye açık bir durum vardı. Çünkü Kürdistan'da tam bir devrim olmuştu, toplumun bir birliği vardı. Serhildan bütün saldırılara rağmen kararlıkla sürüyordu.

Özal'ı tasfiye eden klik tasfiye edilebilir miydi? Evet edilebilirdi. Devlet içindeki çatışma görülerek Özal'ın eğilimi güçlendirilebilirdi. Onu da güçlendirmek için PKK'nin de örgütlü, güçlü ve bir olması ge-

rekiyordu. Bu temelde Önderliğin desteklenmesi gerekiyordu. PKK'nin içinde de Önderlik desteklenmedi. Bir yandan Zele'deki erken iktidar hastalığı tasfiye ve teslimiyeti dayattı. Hiçbir şey istemeden neredeyse teslim oluyorlardı. Önderlik bu durumu çok zor önledi. Diğer yandan çete eğilimleri vardı. Tedbir almayan, gerillada boş veren eğilimler vardı. Karşı tarafın tasfiye eğilimleri bu çeteci güçlerinin eğilimleriyle birleşince her gün çatışma oldu. Önderliğin her gün "ateşkes var" demesine rağmen Kürdistan'da her gün üç ya da beş çatışma oluyordu. Onlarca gerilla şehit düşüyordu. Aslında resmen ateşkes vardı, ama fiilen ateşkes yoktu. Fiili olarak o çeteci saldırıları boşa çıkartıp ateşkesi koruyan, sürdüren bir gerilla öncülüğü olmadı. Yersiz davranışlar çeteci saldırılara, provokasyonlara zemin sundu. Önderlik bundan kaynaklı ateşkesi de sürdüremedi.

Özal'ın eğilimi de desteklenemeyince güçlü bir ateşkes konumu olmadı. Buna rağmen yine de Önderlik ateşkesi uzattı. Özal'a destek vermek istedi. Bu durum Özal'ı güçlendirecekti. Özal tam bu duruma dayanarak açıklama yapacakken öldüğünü söylediler. Daha doğrusu öldürdüler. O da ortadan kalkınca, Demirel onlar haber göndermişlerdi. Güya devlet hep ondan yana görünüyordu, ama muhatap Özal'dı. Özal ölünce ya da öldürülünce ateşkesin muhatabı ortadan kalktı. Bu durumun ardından da tam hazır hale geldiklerini hissettiklerinde devlet kendisini yeniden yapılandırarak Demirel'i Cumhurbaşkanı, Çiller'i ise Başbakan yaptılar. Doğan Güreş ise zaten diktatör olmuştu. Mehmet Ağar'ı da yetkilendirdiler. Çete yönetimi tamamlanınca bir de provokasyonlar da olunca saldırıya geçtiler. Böylece PKK, devlet içindeki çözüm yanlılarını destekleyememiş, o anlamda çeteci eğilim de boşa çıkartılamamış oldu. Önderlik böylelikle ateşkesi devam ettiremedi. Dolayısıyla Önderlik yeni stratejik süreci analiz etmek için kongrelerle, konferanslarla örgütü buna göre yeniden yapılandıramadı.

1993-1994'te çeteci çizgi Doğan Güreş öncülüğünde yürütüldü. On-
dan sonra da yönetimler değişse de parça parça bu çizgi 1998'e kadar
altı yıl devam etti. PKK'nin en büyük savaşı da 1993-1998 yıllarındadır.
Her yıl binlerce çatışma oldu. Her yıl PKK, bin-bin beş yüz arası şehit
verdi. Her yılın bilançosu, o zamana kadarki toplam şehit bilançosuna
ulaştı. Devlet açısından da Ulusal Kurtuluş ve Osmanlı savaşları dışında
TC ordusunun yürüttüğü en büyük savaş 1993-1998 yılları arasındaki
savaştır. Bu savaş, Dumlupınar ve Büyük Taarruz gibi savaşların hepsini
çoktan aştı. Ordu topyekûn savaş yaptı. Bütün ordu seferber oldu. Öyle
özel valilik, Jandarma şu ya da bu kalmadı. Genel Kurmay savaşı birebir

yürüttü. Kara, Hava, Deniz kuvvetleri savaşta yerini aldı. Genel Kurmay, katılsın moral-destek versin diye Deniz Kuvvetlerini Şırnak'ta konumlandırdı. Kontrgerilla ile saldırdılar. Bütün savaş araçları uçaklar, helikopterler, tanklar, toplar hepsi kullanıldı. Bütün savaş yöntemleri kullanıldı. Hava saldırıları oldu, tank-top saldırıları oldu. Kara saldırısı oldu. Kontrgerilla saldırıları oldu. Kirli savaş en ileri düzeyde yürütüldü. Hizbul-Kontra bile harekete geçirildi. Kentlerde serhildan öncülerini katletmeye çalıştılar. Bütün Kürt toplumu hedef haline getirildi. Topye-kûn hedeflediler. Sadece Önderliği, gerillayı, partiyi değil, köydeki ve şehirdeki halkı da hedeflediler. Serhildanlara saldırdılar. Her bir saldırıda onlarca halktan insanı taradılar, katlettiler. Hizbul-Kontra eliyle halk öncülerini katlettiler.

En çok köylere saldırdılar. Amaçları, suyu kurutarak balığı yakalamaktı. Köyleri yok ederek kırsal alanı insansızlaştırıp gerillayı halktan koparıp imha etmek istediler. 4 bin köy kaldırıldı. Üç buçuk milyon insan metropollere göçertildi. Geçen yıllarda MİT'in yayınladığı bir bilançoda bunlar vardı. 17 bin faali meçhul saldırı oldu. Türkiye'nin en kirli dönemi o dönemdir. Ancak halen dönüp bunu eleştiremiyorlar. 12 Eylül'ü biraz eleştirmeye kalktılar. Ama 1993-1994 sürecini kimse ağzından çıkaramıyor. Doğan Güreş öldü, Demirel'de ölecek! O sorumluların hepsi ölecek, ondan sonra belki biraz yumuşatmaya çalışacaklar. Mehmet Ağar'ı azıcık mahkeme etmek istediler, "Ağzımı açarsam devlet çöker" dedi. Bunun üzerine hemen bıraktılar ve uzlaştılar. Şimdi de yaşıyorlar. Çünkü "Binlerce kontrgerilla eylemi yaptık. Ben onları söylersem devlet çöker" dedi.

Böylece bahsettiğimiz altı yıl büyük savaş yılları oldu. Bu yıllarda PKK'nin 10 binden fazla şehidi var. Devlet de en büyük kayıplarını o savaşta verdi. 17 binden fazla yurtsever halkın şehadeti var. Bu savaşın çok büyük boyutları var. 1993'te ateşkes bozulduktan sonra bütün ordu saldırıya geçti. İnönü de başbakan yardımcısıydı. Önceden katılmıştı. CHP-SHP-Doğru-Yol ittifakı kuruldu. Köyleri boşaltmayı hedefleyen saldırı oldu. Buna karşı gerilla yaygın bir direniş içerisine girdi. Katılımların düzeyi iyiydi. Önderlik halkı ve gerillayı direnişe sevk etti. Hem darbe vuran hem katılımı büyüten gelişmeler oldu. Düşman 1994'te köyleri boşaltarak gerilla üs alanlarını ortadan kaldırmayı hedefleyen bir saldırı yürüttü.

24 saat dağda arazide kalan kontrgerilla birliklerini örgütlediler. Doğan Güreş buna "Türk PKK'sini yarattık" diyordu. Gerillanın dağda kalma üstünlüğünü öyle ortadan kaldırmaya çalıştılar. Bir de alan tutma-

yı öngördüler. Doğan Güreş “Eskiden bir alana operasyon yapıyorduk. Ya da parça parça yapıyorduk, ötekine geçiyorlardı. Diğerine yapıyorduk, ötekine geçiyorlardı. Hepsine birden operasyon yaparak alan tutmayı hedefledik. Bir de gece-gündüz geri çekilmeyen orduyla alanı tuttuk. Gerillayı hep pusuya düşürüp üslenme alanlarını yok ettik. Gerillaya destek veren halkı da yok ettik” diyordu. 1993’te dağ dağ, bölge-bölge operasyonlar oldu. Botan, Amed, Dersim ve diğer alanlarda Kürdistan’ın hepsinde bu operasyonlar oldu. Meydan savaşı gibiydi. Gerilla 24 saat hep direndi. Çarpışa çarpışa halk boşaltıldıkça gerilla daraldı ve hareketli hale geldi. Üslenmesi zayıflatıldı. Yoksa 1993-1994 baharında Botan-Behtinan konferansı yapılmıştı. Botan alanı neredeyse kendisini bir devlet gibi örgütlüyordu. Çeşitli kanunlar çıkarmışlardı. Botan küçük bir devlet gibi kendisini görüyor ve o düzeye gelmişti. Ama 1994 operasyonları onları kırdı, esas olarak halkı kırdı. Bilançosu ağırdır.

1994 yılında bu düzeyde saldırılarla geçince, Çiller yönetimi bu seferde 1995’te “Güney Kürdistan’a Medya Savunma Alanlarına saldıracağız böylelikle tamamlayacağız. Kuzey’de zafer kazandık, Güney’de de kazanacağız. PKK’yi böylelikle bitireceğiz” diye iddiada bulundu. 1994 güzünden itibaren orduyu Güney’e yöneltti.

Önderlik 1993-1994’de büyük bir direnişi yürüttü. Gerillayı yönetti. Bütün çatışmaları buna göre geliştirdi. Parti Merkez Okulunu yeniden örgütledi. 3. Konferansı yaptı. Çeteci eğilim ve erken iktidar hastalığını mahkûm etti. Gerillayı doğru tarzda hareket etmeye çağırdı. Doğan Güreş’e karşı kıran kırana, anı anına 24 saatlik bir direnişi yürüttü. Ardından da Güney’e yönelimi görünce 1994 yılı sonunda partiyi 5. Kongreye yöneltti. 5. Kongre için şunu öngördü: Hem geçmiş değerlendirilecek, hata ve eksiklikler çözümlenecek, bu temelde yenilenme olacak hem de Kuzey’den önemli bir güç Güney’e getirilerek Güney operasyonu için bir hazırlıklı ve mevzilenme yapılacak. Bir yandan kongreyle 1990-1994 arasının pratiği değerlendirilip sorunları çözülecek, diğer yandan bir pratik mevzilenme ile hazırlık yapılacak. 1995 baharındaki olası operasyona karşı hazırlıklı olup operasyonu düşman gücünü ezecek şekilde karşılama öngörüldü.

Önderliğin tahminleri doğrudur. Bu bakımdan Önderlik kongrenin Metina’da yapılmasını istedi. “Operasyonun merkezi Metina olacak, bu temelde güçlü bir üstlenmenin olması gerekiyor. Kongre sırasında hazırlıklar da olmalı, baharda bu alana yönelecek saldırıda düşman taburu ezilip imha edilmelidir. Öyle olursa iradesi kırılır ateşkese gelir” diyor. Önderliğin ondan sonra bütün taktik planlamaları Türk ordusunun

iradesini kırarak onu 1993'teki ateşkese bir daha mecbur bırakmaktı. Ateşkese kabul eder hale getirmektı.

Bunlar önemli görüşlerdi ve pratikte bu görüşler doğrulandı. Fakat yönetim onu uygulamadı. Mesela kongre yeri olarak Metina'yı doğru bulmayarak tehlikeli ve dar gördü. Kongreyi Metina'da yapmadı, Haftanın'de yaptı. Metina'da söz konusu üstlenme hazırlıklarını yapmadı. Metina'yı öyle direnilir yer olarak görmedi. 'Olsa da Zagros'a doğru olur' dedi. O anlamda öyle bir askeri planlaması olmadı. Kongre sonrasında yeniden bir operasyona karşı kongre gücünü planlamak yerine, gelenleri tekrar kendi geldikleri yerlere düzenleyen bir düzenleme yaptı. Büyük birlikler vardı. Önderlik onları gerilla takımları olarak düzenlenmesini istemişti. Buna "Fırtına takımları" diyordu. Yönetim hiç onu uygulanır bulmadı. Yönetim, "öyle yaparsak bizi ezerler. Ancak Alay, Tabur, Tugay olursak ayakta kalabiliriz" dedi. Gerillanın hareketli dağılma, toplanma ilkesini uygulayamadı. Onun yerine büyük birlik, ordu kurmaya giden bir tarzı esas aldı. Önderliğin öngördüğü o değişikliği de yapamadı.

Üstüne üstlük birde kışın genel kongreyi Haftanın'de yaparken, baharda kadın kongresini Metina'da yaptı. Kadın kongresinin yeri olarak tam da bahar operasyonu zamanında Metina'yı belirledi. 8 Mart'ta YAJK'ın kuruluş kongresi başladı. 19 Mart'ta da devlet operasyon başlattı. Kongre yeni bitmişti daha dağılmadan ve düzenlemeler olmadan "Çelik Operasyonu" denen operasyon başlatıldı. Operasyon Haftanın ve Metina'yı hedefledi. Haftanın ile Zap arası bir de Xakurke hedeflendi. Nisan sonuna kadar bir ay operasyon sürdü. Sonra operasyonu çekildi. İkinci aşamayı Zap-Zagros yaptı. Zaten operasyonu iki aşamalı planlamışlardı. Doğrudan sınırdan girerek Metina'nın üzerine gelmek istediler. Herhalde TC yönetimi o zaman KDP ile tam anlaşmalı değildi. Onun için arkadan kuşatmak üzere önce yoğun bir indirme yaptılar. Metina sırtlarına helikopterlerle iki-üç gün indirme yaptılar. Öyle kuşatıp o alanı ezmek istediler. Önderlik ise orada mevzilenip gerilla tarzında bir taburun ezilmesini öngörmüştü. Ona göre hazırlıklı olunmadı. Önderliğin planları pratikte uygulanmadı. Düşmanın hareket tarzı Önderliğin değerlendirdiği gibi oldu, ama ona göre yönetim onu uygulanır bulup hazırlık yapmadı. Dolayısıyla gerilla Çelik Operasyonunu Önderliğin amaçladığı düzeyde bir düşman taburunu imha edecek düzeyde karşılayamadı.

Bu sürecin zorlukları da vardı. Pratik yönetim, kadın kongre gücünü Metina'ya yerleştirmişti. O daha fazla ağırlık oluşturunuyordu. Düşman hedefi imha etmek üzere saldırmak istedi. Kongre gücünün tek avantajı

Botan için düzenlenen güçler kış olduğu için henüz Botan'a geçememişti. İki taburluk güç Kaşura'da sınırın üzerindeydi. Operasyon başlayınca o gücün üzerine geldi, o güç savaşa girip Metina'yı koruyunca Metina'daki güç çekilebildi. Öyle olmasaydı başarıyı bir yana bırakalım ağır bir zayıf ortaya çıkabilirdi. Çok tehlikeli ve riskliydi.

Taktik anlayışlar farklıydı. Mesela Önderlik kongre için bir taktik planlama öngördü. Ancak yönetimimiz öyle öngörmedi. Yönetimimizde, gerilla komutanlığında, parti yönetiminde düz bir savaşçılık hâkimdi. Hiçbir planlaması yoktu. “Şuradan şu eylemleri yapacağız, şu sonuca ulaşacağız” gibi bir planlaması yoktu. Planlaması “Her tarafa dağılın, eylem yapın” biçimindeydi. Halen savaş böyle anlaşıyor. Kim ne yaparsa, ne kadar yapabilirse o kadardır. Çok kendiliğindenci, çok plansız ve hedefsizdir. “Eylem yapacağız ama o eylemlerden hangi sonuç elde edilecek?” biçiminde bir derinlik yoktur. Bu savaş tarzı dolayısıyla düşmanı ezmeyi, alan kurtarmayı getirmiyor. Neyi getiriyor? Düşmana darbe vur, bunalsın teslim olsun. O kadardır. Bunun ötesine gitmiyor. Bunaltamazsan ne olur? O kadar kolay teslim olmazsa o zaman yürüttüğün savaş uzar gider. Bu savaş anlayışı doğru değildi. Çok düz bir savaş tarzıdır. Taktik yaratıcılığı ve taktik planlamayı çok fazla içermiyor. Ülke genelinde onun için ciddi bir savaş planlaması hiç olmadı. Bu noktada bir öncü siyaset olmazsa, Önderlik gibi bunları siyasete dönüştüren, toparlayan bir duruş olmasaydı hepsi boşa giderdi. Ama böyle olmadı. Önderlik bütün sonuçları yine de topladı ve siyasete dönüştürdü. O savaş üzerinden siyaset yapmaya çalıştı. Yönetimimizinki ise düz kaldı.

5. Kongre sonrası Önderliğin planına yaklaşım öyle oldu. Görüş ayrılığı vardı, anlaşılmadı. Birçok arkadaş 2000'den sonra “Önderlik doğru söylüyormuş gerillayı takım düzeninde yapmamız gerekiyormuş” dedi. On sene sonra ancak anlama ve kabullenme oldu. Önderlik böylesi durumlar için “Uygulama benim düşüncelerim değildir” dedi. Bu şimdi ortaya çıkmıyor. Önderliğin düşüncelerinin gerçekten de çok azı uygulandı. Birçok uygulama Önderliğin değil, pratik yapanların, pratikteki yönetimin düşüncesidir. Önderlik yurtdışındaydı, her şeye yön verip hükmedemiyordu. Okulda eğitim görüyor, tartışılıyor. Talimat olarak yansıtılsa bile çoğu cihazda bir sefer okunuyor, çoğu yönetimler duymuyor ya da dinlemiyor. Böyle olunca ne yapıyor? Pratikte kendi bildiğini yapıyor.

1995'de bu fırsat böyle kaçırıldı. Aslında Metina'da iyi bir planlama olsaydı, düşman kesinlikle ezilebilirdi. O alan zaten gerilla mevzilenmesine hem de gerilla tarzı hareketine uygundu. Ama öyle bir hazırlık yok-

tu, yapılamadı. Botan gücü direndi. Düşmana darbe vurdu. O operasyonda PKK'nın çok ağır darbe yediğini söylüyorlar. Öyle değildir. Türk ordusunun o açıklamaları doğru değildir. Kaşura'da dokuz, Metina'da iki, onbir şehit o alanda vardı. Bir o kadar Zagros'ta ya oldu ya da olmadı. Gerillanın çok kaybı olmadı. Fakat iki alanda da düşmana darbe vuruldu. Hala Metina'da o dönemden kalan asker cenazeleri var. Türk ordusu gelip almadı. Bazı asker cenazelerini bizim arkadaşlar gömdü, o cenazeler öyle kaldı. Türk ordusu her cenazeyi almıyor, götürmüyor. Halka nasıl ifade ettiler? Onların ailelerine ne dendiğini bilemiyoruz. Ama sahiplenilmemiş ve götürülmemiş cenazeler vardır.

Önderliğin hedeflediği askeri sonuç olmadı. Siyasi iradeyi kıracak bir askeri sonuç açığa çıkmadı. Sonuçlarını Önderlik sonra öğrendi. Öğrenince eleştirdi, değişiklikler yaptı. Merkez Karargâh yeni oluşmuştu eleştirdi, değiştirdi. Botan yönetimini eleştirdi, değiştirdi. Önderlik yönetimleri o pratikten sorumlu tuttu. Ardından 1995 yılının ikinci yarısında ikinci Güney Savaşı'nı dayattı. Önderliğin yeni bir taktik planlaması da oydu. Çelik Operasyonu ile elde edemediği sonucu öyle elde etmek istedi. Ondan da yeterince sonuç alamadı. Savaş oldu KDP'den hesap soruldu, ama Güney Kürdistan'da TC'yi ateşkese zorlayacak bir stratejik kazanım ve mevzilenme olmadı. Dağlık alanı gerilla ele geçirdi. Şehri ve ovalık alanı ele geçiremedi. Önderlik üçüncü planlamayı 1997 yılında yaptı. "Araziye dayalı savaşla kurtarılmış alan yaratalım" dedi. Aslında böyle bir arazi 1997 güzünde ele geçirildi. Onu da 2002-2004 tasfiyeciliği boşa çıkardı. Karargâh o zaman onların elindeydi. Savunma sistemini geliştirmediler.

Eğer ayrıntılarını söylemek gerekirse düşmana darbe vurarak ateşkese zorlamak için Önderlik 1995'te iki, 1997'de bir olmak üzere üç taktik planlama uyguladı. Bunların hepsi başarılı olmayınca 1998'de "savaş pata oldu" dedi. Onlar saldırarak bizi yok edemediler. Biz karşı tarafı ateşkese getirmek için zorlayıcı darbe vurmak istedik başarılı olmadık. Kendimizi ve gücümüzü koruduk, ama taktik olarak orduyu ezemedik. Bunu böyle tekrarlamak yozlaşma yaratıyor. Buna dayanarak "ateşkes olmalı" diyerek 1 Eylül 1998 yılındaki ateşkesine öyle gitti. İkinci ateşkes 1995 yılının sonunda olmuştu. Üçüncü tek yanlı ateşkes ise 1 Eylül 1998'de ilan edildi.

Önderlik, artık taktik olarak ezmeden vazgeçti. Karşı taraf da artık bu biçimde sonuç alamıyordu. O halde engellemezler düşüncesiyle tek yanlı ateşkes ilan edip 1993'te yapılamayan değerlendirmeleri, örgütsel yenden yapılanmayı 6. Kongrede yapmak istedi. Önderliğin hedefi böyleydi.

Buna da NATO, ABD uluslararası komployu dayattı. Hemen ateşkes ardından komplo gündeme getirildi ve yeni bir saldırı komplo temelinde başlatıldı.

e) Topyekûn Özel Savaşa Karşı Direnme Savaşı: 1993-1998

Topyekûn özel savaşa karşı 1993-1998 direnme döneminin bazı özelliklerini belirtmiştik. Genel tanımlama da yaptık. Bunun içinde bazı önemli taktik süreçler var. Aslında 1993 bir biçimdeydi. Gerillaya dönük saldırılar oldu. Ağırlıklı olarak o zaman gerilla direndi. 1994 tümüyle halkı hedefleyen bir saldırı oldu. saldırılar, 1993'de de vardı, ama 1994'de daha fazladır. 1995'de Çelik Operasyonu vardı. Newroz'da başladı. Düşman Kuzey'de ve Güney'de gerillayı bitirerek zafer ilan etmek istiyordu. Tansu Çiller'in yanındakilerle birlikte hedefi oydu. Zaten sloganı 'ya bitecek ya bitecek' idi. Buna karşı eksik ve yanlışlarla da olsa belli bir direniş oldu, boşa çıktı. Öyle çok ağır darbeler vurma durumu olmadı. 1992'nin yarısı kadar bile olmadı. Daha da azdır. Tersine istendiği gibi olmasa da gerilla darbe vurdu. Metina'da da, Zagros'ta-Basya-Avaşın hattında da darbe vurdu. Mayıs'ta birçok asker sele gitti. O konuda da somut şeyler vardı. Çünkü asker-ordu Basya ve diğer yerlerde vadilere girdi. Suya düştüler, vuruldular, sele gidenler epeyce oldu. Fakat sonuç olarak askeri açıdan öngörülen taktik başarılı olmadı. Dolaşısıyla ona göre ortaya siyasi bir sonuç çıkmadı.

Bunun üzerine 1995'nin ikinci yarısında Güney'de KDP ile bir çatışma oldu. KDP savaşı, 26 Ağustos'ta başladı, 3 Aralık'a kadar devam etti. Önder Apo KDP'ye dönük 3 Aralık'ta yeniden ateşkes ilan etti. Sonra da o ateşkesi Türkiye'ye dönük genişletti. Güney savaşının birkaç hedefi vardı. 1995'tekini biz başlattık. 1992'de TC ile antlaşma yaparak onlar arkadaş vurmuşlardı, saldırmışlardı. Bir misilleme hakkımız vardı, intikam hakkımız doğmuştu. Önderlik "1992'den kalma bir hesabımız vardı" diyordu. Yani düşmanla birleş, arkadan PKK'yi vur! Ondan sonrada hiçbir şey olmamış gibi öyle kal! PKK bunu öyle kabul etmez tabi. Sadece bu da değil, diğer bir neden ise; Amerika, Türkiye, KDP ve YNK görüşme halindeydiler. KDP-YNK 1994'te ikiye bölünmüşlerdi. 1992'de Hewler'de ortak bir yönetim kurdular, ama 1994'te ikiye ayrıldılar. Birbiriyle savaşa girdiler. KDP ayrı YNK ayrı hükümet kurdu. Biri Duhok biri Hewler merkezliydi. Birbirleri ile uzun kavga ettiler, iç çatışma yaşandı. Güney Kürdistan'daki durum buydu.

1995'te de ABD ve Türkiye İrlanda(Dublin)'da bunları bir araya getirdi. Bir daha birleştirme görüşmeleri yapıyorlardı. Fakat hedef sadece Güney'i birleştirmek değildi. PKK'ye karşı birlik oluşturmak için de

bunu yapıyorlardı. Özellikle Türkiye o temelde katılım gösteriyordu. Bu çaba, birlik olup PKK'ye karşı savaş yapmaları, tekrar tutum almaları içindi. Önderlik bundan vazgeçmeleri için uyardı. Israr ettiler, görüşmeleri sürdürdüler. Onu dağıtmak gerekiyordu. Daha birlik olmadan bozmak gerekiyordu. Bu bir komploydu, oyundu. ABD-Türkiye ortak yaratmak istiyorlardı. KDP ile çatışmanın bir nedeni de buydu.

Bir de; Behdinin'in bir bölümünü gerilla ele geçirebilirse sadece dağlarda değil de, birkaç yerleşim yerinde de gerilla olacaktı. Böylece Türkiye'ye karşı stratejik bir konum kazanılabilir ve o temelde Türkiye ateşkese zorlanabilirdi. Planlama biraz öyleydi. PKK, önemli bir coğrafyayı, toplumu yönetir hale gelirse Türk devletinin hesabı bozulur, umudu kırılırdı. Beklentileri yok olur. "Bitireceğiz, yok edeceğiz, terör örgütünün kökünü kazıyacağız" diyemezlerdi. Dolayısıyla belki ateşkes ve siyasi çözüm arayışına gelinebilir diye bir girişim söz konusuydu. Esas amaç, Behdinin'in bir bölümünü gerilla denetimine almaktı. Bazı Güney'li örgütler de buna destek vereceklerdi. Sözde tartışmalara katılıyorlardı. Fakat katılmak yerine bizim yapacaklarımızı ihbar ettiler. Bir sürü paramızı da aldılar. Önderlik belli bir hazırlık yapmıştı. O hazırlıklarını aktardı. Planlı, hazırlıklı bir biçimde çatışmalı durum 26 Ağustos'ta başladı. Kapsamlı bir eylemlilik başladı. Türkiye'nin ne yapacağı belli değildi. Bu savaşı yürütmek üzere bir tugay düzeyinde koordineli bir birlik oluşturuldu. Önderlik buna "Birinci Yıldırım Tugayı" ismini taktı. Avaşın, Zagros, Zap, Metina, Haftanın ve Gare cepheleri vardı.

Savaş, bir eylem planlamasıyla başladı. İlk eylem planlaması etkiliydi. KDP bir sarsıntı yaşadı. Fakat daha sonra güçlerini toparladı, çatışma uzadı. Bazı yerlerde gerilla duyarsızlık yaptı. KDP bundan yararlanarak darbe de vurdu. Türkiye çok karışmıyordu, ama onlar da kendi güçlerini tümenden harekete geçirdiler. Daha sonra Xakurke cephesi de açıldı. Zagros güçleri çok az olarak bu savaşa katılmıştı. Xakurke cephesini de açarak hem cephe sayısı çoğaltıldı, hem daha çok katıldılar. Bu biçimde giderek KDP zorlandı biraz. Aslında savaş durumu çok iyi yönetilemedi. Parça parça yöneldiler. Yönelindikleri parçada onlar zorladılar. Zap'a yöneldiler. Gare zaten çok etkili olmadı. Metina'da biraz etkili oldu. Önce Zagros'ta bir bölük arkadaşı şehit düşürmüşlerdi. Daha sonra da Çemço'yu alıp bitirmek istediler, ama Kasım sonunda orada kilitlendiler. Geçit verilmedi, saldırıları kırıldı. Panik ve dağılma içerisinde geri çekilmek zorunda kaldılar.

O zaman bazı güçler devreye girdi. O Hizbullah benzeri güçleri devreye koydular, ateşkes istediler. Önderlik ateşkesi ilan etti. Üç-üç buçuk

aya yaklaşmıştı iç savaş. İ savaşlı durum öyle daha uzun süre devam edemezdi. Sonuç alınmadı, uzadı. Gerilla dağlık alanı ele geçirdi, Medya Savunma Alanına oturdu. Ama şehirleri ele geçirmede zorluk ıktı. Metina'da Bamerni'yi ele geçirdiler. Bazı şeyler oldu, ama oda çok küçük bir nahiye idi. şehirleri ele geçirme hedefi çok başarılı olmadı. Süreç de uzadı. O kadar uzun süre Kürt kamuoyunun baskısı vardı. O Dublin görüşmeleri bozuldu, durduruldu. Belli bir çatışmalı süreç de yaşandı. Önderlik baktı ki ancak bu kadar oluyor. ngrlen, başarılamadı. Sonut olarak 3 Aralık'ta ateşkes ilan etti. Sonra yeniden ilişki kurmak üzere KDP ile görüşmeler oldu. KDP'ye bir darbe vuruldu.  buçuk aylık sürede bizimde kayıplarımız az değildi. İki yüz elli civarı şehit verdik. Fakat onlar 4 binden fazla kayıplarının olduğunu söylüyorlardı. Dublin görüşmeleri bozuldu, o komplo nlendi. Medya Savunma Alanlarına-dağlık alana gerilla hâkim oldu, yerleşti. Fakat şehir-kasaba ele geçirme, böylece TC'yi ateşkese zorlama hedefine ulaşılamadı.

1995 Güney savaşlarının askeri bakımdan sonuçları böyledir. Dolayısıyla siyasi sonucu da az oldu. Önderlik ateşkesi uzattı. 1995-1996 kışı boyunca geniş hazırlık çalışmaları başlattı. Karargâhta eğitim çalışmaları yoğun oldu. Önderlik sahasına önemli bir g gitti. Eğitimleri çok yoğun geliştirdiler. Türkiye'den gelecek tepkileri ilan edilmiş ateşkese ilişkin tutumları görmek anlamak istiyordu. O temelde kapsamlı bir eğitim-hazırlık içerisinde olundu.

Böyle bir durumda TC'nin tavrı 6 Mayıs 1996'daki saldırı oldu. Deniz Gezmişlerin idam edildiği gündü. Önderlik sahasına, parti merkez okuluna dönük kontrgerilla bir sabotaj saldırısı yaptı. Viranşehir'de patlayıcıyla bir minibüs doldurmuşlardı. Suriye muxebaratından(istihbarat servis) da bazılarının desteği ile şam'a kadar götürdüler. Bu minibüsü okul önünde, sokakta patlattılar. Bunu 'Yeşil' denilen Mahmut Yıldırım ve ekibinin yaptığı söyleniyor. Patlatmanın okulda etkisi oldu. Biraz maddi hasar yaptı. Fakat yle ciddi yaralanma durumu olmadı. Önderliğin bulunduğu yeri fazla etkilemedi, ama patlama bütün şam'dan duyulacak kadar büyük ve etkiliydi. Koskoca bir minibüsü ağzına kadar doldurmuş olarak patlattılar. Bu ateşkese cevap oldu. Onun zerine intikam almak amacıyla Mayıs-Haziran'da bir gerilla hareketi geliştirildi. Önderlik sahasında, Anakarargâh'ta planlamalar yapıldı. Askeri konsey toplantısı, diğer toplantılar oldu. Planlama, görev düzenlemeleri oldu. Bu saldırının intikamını alacak gerilla hamlesini bütün alanlarda geliştirmek üzere bir yönelim oldu. Savaş 1996 yazında birçok alanda belli düzeyde gelişti. Ateşkes durumu bozuldu. O savaşın bir-iki boyutu vardır. Diğeri

genel, rutin bir savaş oldu. Zaten gerillayla Türk ordusunun Kuzeydeki savaşı artık bir dengeye oturmuştu. Rutin, çatışmalı, sürekli eylemler yapan, operasyonlar, karşı eylemler, karşılıklı birbirine darbeler vuran, her iki tarafta kaybını daha sonra telafi eden, dengede olan bir savaş durumuydu.

Bu saldırılara karşı 30 Haziran'da şehit Zilan'ın direnişi oldu. şehit Zilan Dersim'de ciddi büyük bir fedai eylem yaptı. İlk defa PKK böyle bir fedai eylem yapıyordu. Bir kadın militan, devrimci yapıyordu. Eylem, askeri bakımdan da tam başarılıydı. Bir düşman bölüğü tasfiye oldu. Düşman içtima halindeyken eylem gerçekleşti. O cesaret, fedakârlık, fedai duruş, bir de tabi disiplin; askeri olarak çok korkuttu düşmanı, orduyu. Siyasi sonuçları da tabi hem devlet hem Kürt toplumu üzerinde çok fazla etkide bulundu. İlk defa gerçekleşen bir eylem olduğu için devlet ve çeşitli güçler korktular. Kürt direnişinin daha fazla potansiyellerinin olduğunu, açılım yapabileceğini gördüler. Bu, korkuyu artırdı. Toplumda önemli bir umut, güven gelişti. Kürt toplumunda çok güçlü bir moral oluştu. Özellikle kadınların daha fazla mücadele katılımlında, kendine güveninde büyük bir artış oldu. 6 Mayıs'ın intikamı biraz öyle alındı. nderliğe saldırının cevapsız kalmayacağı, sahiplenileceği ve hesabının ağır sorulacağı mesajı net bir biçimde verildi.

Fedai direniş gerilla açısından da yeni bir tarzdı. O zamana kadarki savaşta da zaten genel duruş fedai duruştu. Bu, zindan direnişi ile başlayan bir süreçtir. Ama bir kişinin böyle fedai eylem yapması ilk defa oluyordu. O nedenle bu eylem aynı zamanda bir tür taktik açılım, taktik zenginlik anlamına geliyordu. Disiplin ve hazırlık ile gerillanın düşmana etkili darbeler vurma potansiyelinin çok olduğu ortaya ıktı. Aslında gerilla açısından da bir tür düzeltme olarak tanımlanabilir. Yani disiplinli, ince, sanatkrane yaklaşılınca büyük eylemde başarı çok üstün, çok fazla oluyordu. Bazı çatışmalarda kayıp vermelerin üstün körlüğü ortaya çıkıyordu. Tarz bakımından onlara dönük bir eleştiriydi de. Bu anlamda önemli büyük bir savaş olayı olarak 6 Mayıs'a karşılık 30 Haziran direnişi oldu. Halkın, hareketin ve gerillanın tutumu Zilan direnişçiliği ile ortaya ıktı. Devlet Güneye operasyon yapacak diye bir sürü söz ettiler, ama o dönem devlet o gücü gösteremedi. Öyle bir şey olmadı.

İkinci nokta; Güneydeki dengeler bir daha değişti. KDP-YNK 1992'de Hewler merkezli ortak bir yönetim kurdular. Seçim yaptılar. Anlaşmışlardı. Seçime iki parti birlikte girdi, eşit sayıda milletvekili şeklinde anlaşmışlardı. Böylece de sonuç aldılar. Güya seçim oldu. 1994'te bu dağıldı, parçalandılar. İki parti birbirine girdi. KDP Duhok

merkezli bir hükümet kurdu. Hewler'deki hükümet YNK'de kaldı. Hewler ve Süleymaniye YNK'nin elindeydi. Hükümet merkezleri Hewler'deydi. 1996 yazında KDP Saddam yönetimiyle anlaştı. Saddam yönetimi Maxmur, Kerkük üzerinden YNK'nin üzerine gitme temelinde, Hewler'e doğru tankları harekete geçirdi. KDP ile antlaşmışlardı. Görüşmeler yaptılar. Bunun üzerine YNK Hewler'i bıraktı, kaçtı. Süleymaniye'yi de bıraktı, ta İran'a kadar kaçtı. KDP Hewler'i, Süleymaniye'yi aldı. Sonra çeşitli güçler araya girdiler. YNK'yi tekrar Süleymaniye'ye getirdiler. Süleymaniye'yi YNK'ye verdiler. Hewler KDP'de kaldı. Bu sefer Hewler, Duhok KDP'nin, Süleymaniye YNK'nin oldu. Güç dengelerinde bir değişiklik oldu. Bu da önemli bir durumdu. Bunu böyle değerlendirerek biraz Soran alanına biz de güç kaydırdık. O zamana kadar Zele kampı vardı. Sonra Boti'ye gitmiştik. Bu kamp yaralı, tedavi gören arkadaşlara aitti. Diğeri hep sınır üzerindeki güçlerdi. Onu aşan birkaç birliği bu fırsatla, o tedavi gören arkadaşların da savunması anlamında Soran alanına aktardık. Şimdi Kandil olan çevreye ilk savaş birlikleri o zaman gitti. Daha sonra 1997'de o birlikler savaş yaptılar. 1996'da Güney'de gerillanın belli bir yayılması kısmi olarak o zaman gerçekleşmiş oldu.

Esas çatışmalı süreç 1997'dir. 1997 Ocak'ında merkez komite toplantısında bu sonuçlar değerlendirildi. Önderliğin direktifleri doğrultusunda 1997'e dönük yeni bir taktik planlama oluşturuldu. Önderlik eğitim hazırladığı gücü Aralık'ta ülkeye aktardı. Onun hedefi araziye dayalı savaştı. Aslında gerilla bölgeleri vardı(Medya Savunma Alanları). Oradan arazi hâkimiyetiyle adım adım, karış karış ilerleyerek mevzilene mevzilene kurtarılmış alanı genişletme; bir de kopuklukları gidererek bu üs alanlarını birbirine bağlayıp kurtarılmış alan haline getirme amaçlanıyordu. Hedef buydu. Güneyde ilerleme olmadı, Türk ordusunu vurma olmadı. Dağlık alanlarda güçlü gerilla alanları ortaya çıktı. Onlar biraz genişletilip birbiri ile bağlanırsa belli bir kurtarılmış alana doğru bir gelişme olabilirdi.

Önderlik "bu temelde Türk devletini ateşkese ve siyasi görüşmelere zorlarız" diyordu. Önderliğin taktik hedefi ve planı bir askeri gelişme sağlayıp, bu temelde bozulan ateşkes konumuna yeniden ulaşabilmektir. Yaklaşım bu temelde oldu ve buna göre Botan, Zagros, Anakarargâh, Zap planlamaları oldu. Hazırlıklar kış boyu bu temelde yapılmaya çalışıldı. Eğitimler her yerde sürdürüldü. Önemli bir süreçti. Zaten gerillanın ciddi bir etkinliği vardı. Belli bir pratik yürütülürse buna ulaşılabilirdi. Üs alanların tümü birleştirilmeyebilirdi, ama mevcut olanlar genişletile-

rek özellikle Behdinan alanından Kuzeye ve Güneye doğru genişleyerek geniş bir bölge denetim altına alınabilirdi.

O yönlü hazırlıklar önce Zap'ta bozuldu. Örgüt böyle bir planlamayla hazırlıklara yönelince, herhalde biraz düşmanın bilgisi de oldu. Bazı propaganda tartışması da oldu. Aydınlar gelmiş, programlar yapmışlardı. MED TV yeni kurulmuştu, televizyon yayıncılığı vardı, ilgi çekiciydi. Zap'ta Anakarargâhın birçok görüntüsünü çekmişlerdi, yayınladılar. Sıraç Bilgin “Zap Çağırıyor” diye bir program yapmıştı. Sonra tartışıla tartışıla “Zap Cumhuriyeti” adı çıktı. Değiştire değiştire oraya götürdüler. Yani propagandayla Türkiye karşısında bir yönetim kurulmuş gibi verdiler. Psikolojik olarak bu durum Türk özel savaş merkezini çok tahrik etti.

Ayrıca o arada TC gizliden KDP ile görüşmeler yapmış. Sözde biz görüşmeler yapmış, antlaşmıştık. KDP'yle bir ilişki durumu vardı. Ama KDP bu sefer gizliden Türkiye ile görüşmüş, yeniden anlaşma yapmış. Baharı beklemeden, Şubat başından itibaren özellikle Anakarargâh'a dönük Türk ordusu hava saldırılarını yoğunlaştırdı. Bir de hep şaibe yaydılar. “Operasyon oldu, olacak” dediler. Anakarargâh kış boyu hiç bir çalışma, hazırlık yapamadı. Eğitim güçlerini olası saldırıya karşı tedbir olsun diye tepelere çıkardı. Yoğun hava saldırıları oldu. Uçaklar zorlayıcı da oldu, birçok yeri vurdu. Anakarargâh güçleri eğitimsiz, karda-kışta yıpranarak kaldı. İki ay öyleydi. Ne saldırıda ne propaganda da hiç boşluk bırakmadılar. Ciddi bir yıpranma oldu. “Böyle bir yıpranmayla ne olur, nasıl bu güç harekete geçebilir?” değerlendirmeleri olurken 14 Mayıs 1997'de -herhalde Şafak Operasyonu diyorlar- sadece Zap vadisini dar alanda hedefleyen büyük bir hava ve kara gücüyle Türk ordusu bir operasyon başlattı. KDP de Güneyden destek verdi. İkisinin antlaşmalı olduğu ortaya çıktı. Böylece o yıpranmış olan Anakarargâh güçlerinin üzerine hava ve kara gücüyle yoğun yüklendiler. Birkaç gün sert çatışma oldu. Ama karargah güçleri hem dar bir alandaki güç ve silah yoğunluğuna, hem hava saldırısı ve hem de karadan gelişen saldırılara dayanamadı. Geri çekilmek zorunda kaldı. O tarzda bir operasyon beklemiyordu. O zamana kadar operasyon olursa geniş bir alanda oluyordu. Bu ise dar bir alanda yapılan, sadece Zap vadisine girip karargâhı almayı hedefleyen bir saldırıydı.

Karargâh güçleri geri çekilince ordu Zap'a girdi. Karargâh güçleri üç alana çekildi; Metina, Zagros ve Gare'ye. Zap o üçgende onların ortasında oluyor. Aslında savaşta ağırlıklı olan yön propagandaydı. Hemen yan tepeleri tuttular. Komutanları Zap vadisine, karargâhın üslendiği

alandaki büyük Őkeftlere girdiler, bayrak diktiler, resimler çektiler. Televizyonlarda boy boy yayınlamaya başladılar. Zap Cumhuriyetini ele geçirdik diye. Şöyle yoğun bir psikolojik karşı savaş geliştirildi.

Bizim araziye dayalı savaş taktiği ile bahar hamlesini başlatma planımız bozuldu. Bu saldırıya karşı direnme haline geldik. Bir de düşman psikolojik savaşı böyle tırmandırınca, bunu önderlik sert eleştirdi. Hareketi psikolojik ve siyasi olarak zorladı. Bazı temel alanlar savunulamamış oldu. Önderlik buna karşı, Zap’la Zagros’un birleşip saldırıya geçerek alanların tekrar geri alınması talimatını verdi. Zap-Zagros gleri ortak toplantılar, planlamalar yaptılar. Planın hedefi; Zagros üzerinden yandan saldırıp Zap’ı tekrar almaktı. Orada sonuç üzerinde belirleyici olan bir tesadüf yaşandı. Biraz fzelerimiz vardı. Bazı yerlerden gelmişti. Zaten bir tanesi daha onlar saldırırken Behdinan’da Őkefta Birindar’a da kullanılmış, bir Kobra dşşrlmşti. Onun zerine KDP biraz korkmuştu. Tekrar planlama yapılıp saldırıya geçmek üzere gler mevzilenirken bir füze ile bir Skorski daha vuruldu. Halil arkadaş çekim de yapıyordu. Kobra’yı ekememişti, ama dşşş görünce bunu planlamak için -iş biraz psikolojik savaşa da bindi ya- öyle kamerayla füze bir arada olmuştu. Grup düşen helikopterin yanına gidince güzel bir çekimini de yaptı. Tesadüf olarak o helikopterde bütün operasyonun komutası varmış. sten denetliyorlarmış. On bir kişidir, iki tanesi asker diğerlerinin hepsi komutandır. Operasyonun komuta merkezinin hepsi birden öldü. Komutasız kaldı operasyon. Panik içinde alel acele tüm gücü bir günde çekip kaçtılar. Geriye ortada KDP kaldı. 1995’ten o konuda da belli planlamamız vardı. Kur Jehro’da epey savaş yapmıştık onlarla. Arkadaşlar o planlamalar temelinde onların üzerine de gittiler, darbe vurdular, geniş bir alanı onlardan aldılar. KDP’de ezildi, Güneye atıldı.

Böylece düşman daha saldırıya geçmeden veya ciddi bir savaşa girmeden Zap alındı ve üstelik alan daha fazla genişledi. Türk ordusu Kuzeye doğru daha geniş çekildi. Güneyde de KDP o durumu görünce çok ürktü, onlar da korktu. Böylece operasyonla bizi başta zorlarken darbe yediler. Bu sefer çok avantajlı bir durum Haziran başında ortaya ıktı. Bunu daha da tamamlamak için aslında Zagros ve Botan hattından Kuzeye doğru belirlenen taktik temelinde genişlemeyi öngördük. Öyle bir planlama oldu. Anakarargâhın nne KDP’ye dönük savaş ve Güney’de genişleme görevi kondu. Bir de KDP ile çatışma genişleyince, daha önce Kandil tarafına aktarılan güç, oradan KDP’ye karşı cephe açtı. YNK ile de kısmi ittifak oldu. Kısmen onlar da katıldılar. Zaten hep araları çatışmalı oluyordu. Onun zerine Xakurke ve Kandil güçleri birleşti. Arka-

daşlar Sideka, Çoman, Hacı Ümran kasabalarını ele geçirdiler. Arada bir tek Kasri kaldı. Geniş bir alan, Kandil de, Helgurt da gerillanın eline geçti. Behdinan’da Güney’e dönük genişleme oldu. Gerilla KDP’yi gerilettiler, taa Barzan köyünün tepesine kadar ele geçirme oldu. Zagros ve Botan’da Kuzey’e doğru ilerleme oldu. Zagros, Cilo-Çarçella hattı tutuldu. Düşman oradan Güney’e geçemedi. Bütün Çukurca-Oramar hattı öyle kaldı. Botan-Beytüşebab üzerinde etkili eylemler yapıldı. Böylece Gerilla üssü gibi alanlar çok daha yetkin hale getirildi.

Aslında amaçlanana -arazide genişleme bakımından- ulaşıldı. Fakat onu sağlamlamak, bir savunma sistemi içine almak gerekiyordu. Öyle bir şey olmadı, ona geçiş olmadı. Öyle bir yönetim, planlama, koordinasyon oluşmadı. Karargâh onu yapamadı. Birdenbire böyle bir gelişmeyle karşı karşıya gelince Anakarargâhtaki güçler biraz kendilerini kaybettiler. Ne oldum delisi oldular. Ortaya çıkan sonucu nasıl kendi hanelerine yazar, üzerinde denetim kurarlar, onun arayışına girdiler. Yönetim kavgalarını öne çıkardılar. Yönetimi birleştirip nasıl bir savunma hattı oluştururuz, bu durumu nasıl koruruz arayışı yerine; tersine, ‘başarılı bir durum ortaya çıkmış, bunun hepsini nasıl kendi elimize geçiririz, buna karşı olabilecek yönetimleri nasıl etkisiz kılabiliriz’ böyle bir çete arayışı karargâhta hâkim oldu. Bu yapanlar Dursun Ali, Ekrem, Mervan ve -bir tane daha vardı o zaman kaçtı- Suat’tı. O zaman 2002’deki ekip, karargâhtaydı. Bunlar tam bir çete grubuydular. Biraz kendilerinden geçmişlerdi. Zaman da vardı, ama günlerini boş geçirdiler. Zagros’la, Botan’la ilişkileri koptu. İyi yönetemediler.

Bunun üzerine düşman hazırlandı. Haziran’da geri çekildi, ama Türk ordusu onu hazmetmedi. Karşı bir intikam hareketi geliştirmek için ciddi bir hazırlık durumu içerisine girdi. Öyle anlaşıyor ki, KDP ile birlikte yeniden hazırlandı. Ekim başında kapsamlı bir operasyona KDP ile birlikte giriştiler. Ekim-Kasım-Aralık aylarıydı, operasyon üç ay sürdü. Operasyon her yerde birden olmadı. Genelde oldu, bölge bölge oldu. Ekim ayında daha çok Metina-Zagros hattında yoğunlaştılar. Kasım ayında Sideka-Çoman hattında ve Xakurke hattında yoğunlaşmışlardı. Aralık’ta da Gare’de KDP ile TC güçleri ortak kapsamlı operasyon yaptılar. Türkiye’nin tankları Sideka’ya, Çoman’a, Hacı Ümran’a kadar geldi. Uçaklarla bu alanları hep vurdular. KDP izin verdi, tanklar geldi. Bu kasabalara tanklarla girdiler.

Böylesi beklenmiyordu. Çok ciddi bir hazırlık yoktu. Operasyon olabileceği hiç fark edilmiyor değildi. Ama “operasyon olur, nasıl koruruz”dan ziyade zafer sarhoşluğu, baş dönmesi vardı. Bir de dar, hesapçı

yaklaşımlar vardı. Bu gelişmeleri kendi hanelerine geçirip, örgüt üzerinde buna dayanarak denetim sağlama yaklaşımı vardı. O zaman Ferhat'la Botan Doğu cephesinde(Kandil cephesinde) idi. Onlar bir ekip oldular. Karargâhta da belirttiğim isimler bir ekip oldular. Aralarında da biraz irtibat vardı. Böylece hazırlık yapılmadı. Kapsamlı saldırı da olunca yönetemediler. Düşman tekniği çok kullandı. Zap'ı bir haftadan fazla sabahtan akşama kadar durmadan uçaklarla vurdu. O alanlarda vurulmadık yer kalmadı. O zamanlar gece görüş teknikleri olmadığından gece vuramıyorlardı. Sabah ışık olunca geliyordu uçaklar, akşam güneş batıp karanlık olunca gidiyorlardı. Toplarla, tanklarla vurdular. Daha önemlisi gerilla birlikleri gibi hareketli birlikler örgütlemişlerdi. Onlarla kara operasyonu yaptılar. Arazinin içine girdiler.

Buna karşı güçler doğru mevzilendirilmedi, yönetim olunamadı, yönlendirilemedi. Zagros'un zaten yönetimi yoktu, yönetimsiz kaldı. Zagros yönetimini Anakarargâh görevden aldı. Operasyon olunca Zagros yönetimsiz kaldı. Zagros hattını iyi koordine edemediler. Xakurke zaten Zagros'un bir parçasıydı. Dolayısıyla o da yönetimsiz kaldı. Tanklar girdi, Sideka-Çoman hattını geri aldılar ve Xakurke-Xinere tarafında güçleri geriye ittiler. Bunlar dışında da Türk ordusunun önemli teknik yenilikleri vardı. Termal ve lazeri ilk defa kullanıyorlardı. Bunları tanklara yerleştirmişlerdi. KDP ile anlaşmalı olunca, ortak güçle çok daha iyi mevzilendirildiler. Akşamları olunca sıkıyönetim ilan ediliyordu. Behdinan'da, o alanlarda hiçbir köylü-şehirli evinden dışarı çıkmıyordu; çıkmak yasaktı. Bütün o yolların, asfaltların üzerine lazerli, termalli tanklar yerleştirdiler. Asfalttaki canlı hareketliliğini termal görüyordu. Böylece bütün bölgeleri birbirinden kopardılar. Asfalttan yaya olarak geçilemez hale geldi. Hiçbir canlı geçemiyordu. Hayvanlar da geçemiyordu. Mesela, arazide kalmış hayvanları, katırları gördü mü, canlı diye vuruyorlardı. Diğer yabani hayvanları da hakeza öyle vuruyorlardı. O tarzda bir 'vur emri' çıkardılar.

Böylece Haftanın diğer taraflardan koptu. Metina ile Kaşura'yı birbirinden kopardılar. Metina ile Gare'yi, Zap'la Zagros'u birbirinden kopardılar. Asfaltilara böyle tanklar ve lazerler yerleştirerek Zap'la Gare'yi birbirinden kopardılar. Bunların aralarında hep asfalt yollar var. O yolları tanklarla tutunca, gerilla hareket edemedi. Olduğu bölgelerde kaldı. Hava ve kara saldırılarıyla da o güç yoğunluğu darbe yedi. Birçok yerde hava saldırılarında toplu kayıp verdik. Zap ve Zagros'ta bile! Çarçella'nın tepesinde bile bir takım arkadaş uçak vurunca şehit düştü. Koskoca dağda! Basya vadisinde yine öyle, Zap'ta öyle. Zap'tan Gare'ye, Haf-

tanin'den Metina'ya, Metinan'dan Gare'ye, Zagros'tan Xakurke'ye yol hatlarında toplu olarak geçerken tank pusularına düşüldü, şehitler verdik. Xakurke tarafı daha fazla yönetimsiz kaldı. Orada da çok kayıplarımız oldu. Aralık'ta Gare'de operasyon yaptılar, Gare'yi de tuttular.

14 Mayıs 1997 operasyonunda çok şehit vermedik. Başlarda kayıplarımız çok azdı. Düşman bütün komutayı kaybetti. Avaşın, Haftanın, Xakurke'de de durum böyleydi. Ama esas daha sonra, 1997'nin güz operasyonunda gerilla darbe yedi. Çok şehit verdik. Özellikle bazı yerlerde yığılmalar da vardı. Yerinde durulsa belki o kadar kayıp olmazdı. Hareket edip bazı yerlere geçilmek istendi. Güya "operasyon yok, Gare'ye geçelim" derken bir ay gecikmeli gidildi. Biraz hareket ettirdiler. Belli ki tanklarla tutmuşlardı, onu bilemedik. Yol geçişleri olsun diye yolları kapatmışlardı. Geçişlerde darbe yendi. Zeynep arkadaş ve bir grup arkadaş Gare'ye geçerken şehit düştüler. Haftanın'den gelirken Meryem arkadaş ve bir grup arkadaş şehit düştü. Zaten Kuro Jehro ve Zap'ta da öyle oldu. Türk ordusu Avaşın'de hastanemize girdi, savunulmadı.

Biz o zaman darbe yedik. O savaş savunmasız oldu, ağır bir savaştı. Düşman tekniğinin yenilikleri vardı ama biz de önemli bir güç kazanmıştık. İyi yönetilse ve hazırlıklı olunsaydı o güçle biz de etkili olurduk. O olmadı, hiç yönetilmedi. Mesela Zap'ın bir koordinasyonu yoktu. Daha sonra toplantılarda açığa çıktı. O çete kurumu saklanmıştı. Koordine etme değil, kendilerini korumuşlardı. Zagros zaten yönetimsizdi. Daha önce görevden alınmışlardı. Hem Avaşın, hem Xakurke yönetimsiz kaldı. Tanklar girince şehirlerdeki güç hiçbir varlık gösteremedi. Onlar derhal geri çekilmek durumunda kaldılar. Gare'ye de bütünlüklü toplu operasyon yaptılar. Orada da bir tabur iyi yönetilemedi. Bir de her tarafları kuşatılınca güçleri görünür hale getirdiler. Düşman da tanklarla, topraklarla vurdu. Dağ genişti, aslında korunabilirdi.

Askeri bakımdan bunlar değerlendirilmesi gereken savaşlardır. Mesela o dar alanda böyle Zap'ı almak üzere düşmana operasyon planlaması önemliydi. Cüretli bir planlamaydı. Hızla bu durum fark edilse her alandan güçler kuşatsaydı, orayı önce biz kuşatabilirdik. Fakat bizde öyle bir yönetim yoktu. Nerede savaş oluyorsa biri yapıyor, öteki de seyrediyordu. Zagros, Metina, Gare seyrediyordu. Biz epey tepelerin başında seyretiltik. Zap'ta neler oluyor, nasıl da savaş oluyor! Riskli bir operasyondur, yaptılar da. Daha çok tuzağa düşebilirlerdi. Güz operasyonunda ise tabii örgütlülük, denetim, birlik önemliydi. O yazınki alan genişlemesi olunca orta alan çok disiplinsiz hale geldi. Askerlik diye bir şey kalmadı, gev-

sedi, düzen-disiplin zayıfladı. Artık düşman pek gözükmüyordu, çok uzaktı, herkes çok rahattı. Hiç kimse ‘buraya bir daha operasyon olur’ diye düşünmüyordu. O haliyle birdenbire operasyon gelince gerilla olması gerekenler yük haline geldiler. “Bizi koruyun, gerilladan daha fazla bizi koruyun” diyen güçler vardı. Kim kimi koruyacak! Düşman da tekniği çok iyi kullanınca, mevzilendirince, onu anlamada da zorlandık. Ona göre tedbir geliştirelim derken eski bilgilere göre hareket edilince düşmanın o teknik gücü tabii zorladı. Kayıplar öyle gerçekleşti. Savaşın saldıran tarafı durdurmak yerine artık kendi savunmasını nasıl yapacağını düşünen bir konumda kalındı. Bütün alanlardaki birlikler savunma konumundaydı. Aslında pasif savunma konumuna düşünüldü, aktif savunma durumundan uzaklaşma oldu.

Sonuç olarak o yaz ulaşılan hedef kurtarılmış alan diye hesap ediliyordu. O kurtarılmış alan düzeyi korunamadı. Dolayısıyla söz konusu alanlar kaybedilmiş oldu. Hareket kış boyu bu sonuçları anlamaya, değerlendirmeye çalıştı. Toplantılar, tartışmalar yaptı. Kapsamlı eleştiriler-özeleştirimler, soruşturmalar oldu. 1998 baharına o darbelenme etkide bulunmuştu. Psikolojik olarak da pratik olarak da etkiledi. Ama hareket yoğun toplantılarla onu aşmaya çalıştı. 1998’e ne yapacağı çok planlı olmayan bir konumda girdik. O yıpranmayı gidermeye çalışan bir temelde girdik. Düşmansa bazı operasyonlar planlamıştı. Şemdin Sakık da o zaman kaçtı, bilgiler verdi. Düşman onun verdiği bilgilere dayanarak bazı saldırı planlamaları yaptı ve ilkbahardan itibaren operasyonlara girişti. Botan’da Mart ve Nisan’da iki operasyon yaptı. Amed’de Murat operasyonu yaptı. Dersim’de hakeza. O operasyonlar kapsamlı operasyonlardı. Çatışmalara da gidildi. Kendilerinin de kayıpları oldu. Gerilla da biraz kayıp verdi. Zaten gerilla hiçbir yerde çok fazla çatışmaya girmedi. Hep boş çıkartıcı operasyonlar oldu.

Mayıs sonunda Türk ordusu yeniden Güney’e dönük Metina, Zap ve Zagros’u içine alan büyük bir orduyla kapsamlı bir operasyon yaptı. Orada da birkaç küçük örnek dışında çatışmaya hemen hemen hiç girilmedi. Operasyon boş çıktı. Bu operasyonu da KDP ile birlikte yapıyorlardı. Ama gücümüz konumlandı, çatışmaya girmedi, kendisini gizledi. Esas olarak operasyonu boş çıkardı.

f) Uluslararası Komploya Karşı Mücadele

1993-1998 dönemini ifade ettik. 1998’in Haziran ayına kadar operasyonlar öyle gerçekleşti ama bizde çok aktif bir durum olmadı. Bir taktik planlamamız da yoktu. Örneğin 1995, 1996, 1997’deki gibi çok hedefli değildik 1998’de. Çünkü denenmişti. Önderlik birçok taktik planlama

yapmış, uygulamaya koymuştu. Ama hiçbirisinden hedeflediği sonuç çıkmadı. Öngörülen askeri sonuca ulaşamadık. Dolayısıyla siyasi hedeflere de ulaşamadık. O zaman Önderlik yeni değerlendirmeler geliştirdi. Bu duruma Önderlik “pata” dedi. Bu durumu “ne zafer ne yenilgi” pratiği olarak değerlendirdi. Artık benzer taktik uygulamakla bir sonuç alınacağı yoktu. Dolayısıyla yeni arayışlara girdi.

Bu doğrultuda 1998’in Ağustos ayında kapsamlı değerlendirmeler yaptı ve şunda karar kıldı: *‘Değiştireceğiz artık. Var olanı tekrarlamak yerine yeniden kapsamlı bir ateşkesle durumu değiştirmeyi denemeliyiz’*. Böylece arayış ve tartışmalar başladı. Tabii ne olacağından çok emin değildi. Ateşkes ilan etmek –iki defa yapılmıştı- sonuç vermemişti. Tek yanlı olmuyordu. Ama durum bu biçimde de gidemezdi. Önderlik daha sonra savunmada bunu yozlaşma durumu olarak tanımladı. *“Dikkatli yürütülmeyen savaş yozlaşma yaratıyor”* dedi.

Onun üzerine mesajlar verdi, arayışa girdi. *“Anakarargâhı kaldırıyorum, ben yürütüyorum”* dedi. Gerillayı biraz daha denetim ve kontrol altına aldı. Ateşkes arayışındaydı, ateşkese ilişkin tartıştık. Bütün arkadaşlarla konuştu, toplantı yapamadık, ama bizim kanaatimiz çift taraflı olmazsa ateşkes yapmamaktı. Önderlik “doğrudur” dedi. Yani bu görüşe katıldı. Çünkü tek taraflı olan ortada kalıyor. Ateşkes ilan edince de başlanamıyordu. Böyle bir tartışmanın sonucunda 1 Eylül 1998’de üçüncü tek yanlı ateşkesi ilan etti. Kapsamlı izahlar da yaptı. Önderlik ateşkes ilan edince biz çift taraflı ateşkes olarak algıladık. Önderlik de öyle olduğunu söyledi. Bu arada Önderliğin ateşkese dönük mesajları karşı taraftan biraz cevaplandı. Avrupa yönetimimiz gitmiş, sivil-asker görüşmeleri yapmışlardı. Cezaevindeki arkadaşlarla gidip görüşmeler yaptılar. Açıktan değil ama devlet cephesinden de ateşkese dönük eğilimler geliştirdi. Sonra buna uyulmadı. Önderlik *“Fakat bu neden oldu? Daha anlayamadım”* dedi. Acaba uluslararası komplo çerçevesinde bir oyun muydu? Bizi durdurup saldırıya geçtiler. Yoksa devlet içinde bir klikti, başarısız mı kaldı, yürütemedi mi? Önderlik “Ben bu konuda net değilim” dedi. Çünkü Özal deneyimi de vardı. *‘Devletin içinde de farklı klikler, görüşler var, çelişkiler oluyor. Ateşkese eğilim gösterenler böyle bir klik olmuş olabilir. Öyle bir grup daha sonra güç getirememiş, etkinlik sağlayamamış olabilirler’* anlamında söylüyordu.

Benim görüşüme göre bu, planlı bir oyundu. Ateşkese biraz teşvik edildik. Çok fazla hazırlıklı değillerdi. Aslında Türkiye’den ziyade o tür ateşkes istemi ABD ve NATO’dan geldi. Onlar da uluslararası komplo-yu planlamışlardı. Hayata geçirmek için zemin arıyorlardı. Nitekim Ön-

derlik 1 Eylül’de ateşkes ilan ettikten hemen sonra 17 Eylül’de Barzani ile Talabani Washington’a götürüldü. KDP ile YNK’ye anlaşma yaptırttılar. Buna “Washington Anlaşması” deniliyor. O anlaşmanın en önemli maddesi dördüncü madde idi. Bu madde, “PKK terör örgütüdür, derhal Güney Kürdistan’ı terk etmeli” şeklindeydi. O maddeye göre de uygulama yapıldı. Ondan sonrada uluslararası komplo için düğmeye Barzani ile Talabani basmış oldu. O kararı aldıktan sonra Clinton yönetimi komployu uygulamak üzere pratik düğmeye bastı. Hafız Esad yönetimini doğrudan tehdit etti. Yazılı uyarı gönderdi. Mısır’ın eski Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek’i harekete geçirdi. Bu, Hafız Esad’ı ürkütüp korkutması içindi. Hüsnü Mübarek, Hafız Esad üzerinde çok etkili bir kişiydi. Türkiye yönetimini harekete geçirdi. Kara kuvvetleri komutanı Hatay’a giderek Suriye’yi tehdit etti. Demirel mecliste konuştu, tehdit etti. Onlar kendilerinin fark ettiklerini söylüyorlar. Öyle değildir, hepsini Amerika yönetti. Hepsini CIA’den alınan bilgilere göre hareket etti. Asker de, Demirel de öyle konuştu. Mübarek de öyle hareket etti, hepsini Amerika yaptırdı. Hiç kendimizi yanıltmayalım. Clinton’un bir danışmanı vardı, o açıkça söyledi zaten. “Biz planladık, başkana imzalattık, ondan sonra da uyguladık” dedi.

Dolayısıyla hemen iki hafta sonra, 17 Eylül’de komployu hazırdılar. Washington anlaşması oldu. Ondan sonra da ateşkes olmuş, siyasi çözüm aranacak derken Önderliğin Suriye’den çıkartılması gündeme geldi. Bunun üzerine yoğunlaşıldı. Bu konuda tabii ki tartışmalar oldu. Önderliğin ülkeye gelme yönünde hazırlıkları vardı. Arkadaşlar Maxmur üzerinden yol da açtılar. Eğilim daha çok Önderliğin ülkeye gelmesiydi. İlk başlangıç da öyleydi. Bu fark edilince Amerika bu sefer Yunanistan’ı devreye koydu. Yani bunlar hep CIA ya da süper NATO’nun örgütlenmeleridir. Oradan heyet göndererek Önderliği Yunanistan’a davet ettirdiler. Önceden de gelip görüşmüş olanlar vardı. Böyle güya tanışmışlardı, dost oluyorlardı. Daha sonra Önderlik *‘sahte dostlar’* dedi ya! Aslında dost değiller. Hepsini Türk düşmanıdır, faşisttirler. Biz de Türk devletin karşı savaşıyoruz diye bizden faydalanmaya çalıştılar, o kadar. Ama Önderliğin dağa gelmesini önlemek için hemen devreye sokulup davet ettirdiler. Aslında bir oyundu.

Komplo 9 Ekim günü planlanmıştı. Amacı Önderliği imha etmekte. Hem de bir günde! 9 Ekim günü Yunanistan davet etmiş Yunanistan’a girsin diye Önderliği Suriye’den çıkarttılar. Önderlik Yunanistan’ın hava alanına gitti, hiç kimse yok! Davetçilerden Yunan istihbarat şefi oradadır ve hemen orada “derhal çık” diyor. Yunanistan havaalanında Önderliğin

adını kayıtlara bile geçirmedi. Çıksa nereye çıkacak? Tekrar Şam'a gelecek. Hava hareketinin kuralı öyledir. Suriye'ye gelmek için kalksa Suriye 'Benden gitti, imzası var' diyecek. Yunanistan zaten kendisine 'gelmemiş' diyecek. Böylelikle Önderlik artık bu dünyada varlığı, izi belli olmayan hale gelmiş olacaktı. Vuracaklardı ve kim vurdu, nereden vurdu, ne geziyordu oralarda? Kimse bilmeyecek, kimse sahiplenmeyecekti bile. Esas olan buydu.

Önderlik komployu 15 Ekim'de böyle değerlendirdi. Bu biçimde planlanmıştı. Eğer Yunanistan'dan geri dönmeye kalksaydı uygulayacaklardı. Önderlik geri dönmek yerine zorlanınca araştırıyor, Rusya'dan imkân buluyor, Rusya ile diğer yerlerle konuşuyor. Oraya gitme imkânı olunca Yunanistan'dan Moskova'ya uçtu. Arkadaki plan boşlukta kaldı. Rusya'ya dönük, o yol hattı üzerinde örgütlenmiş herhangi bir plan yoktu. Akdeniz üzerinden ne yapacakları ise belli bile değildi. Böylece Önderlik komployu bozdu. Yani 9 Ekim Komplosuna karşı dikkatli, duyarlı bir davranış geliştirdi.

Komplo kültürel soykırım rejiminin kapsamlı saldırısıdır. Stratejisi Önderliğin imhası temelinde PKK'yi tasfiye etmek, PKK yokluğu ortamında da Kürt soykırımını başarıya götürmektir. Bütün bunların amacı Önderliğe saldırıdır. O zamana kadar da Önderliğe saldırı vardı. Fakat halka da, örgüte de saldırı vardı. Düşman gücünü herkese yöneltiyordu. Onun için gücü dağılıyordu. Gerillaya döndürüyordu, kitleye döndürüyordu, Önderlik üzerinde saldırı vardı, parçalarda bunu yapıyordu. Dolayısıyla gücü dağılıyor, tabii istediği sonuçları da alamıyordu. Önderliğe saldırı bütün örgüte, gerillaya ve halka saldırının bir parçasıydı. Komplo bundan farklıdır. Komplo da diğer saldırıların hepsi durduruldu. Ateşkes ilan etmiştik zaten. Halka da saldırı durdu. Bütün saldırı okları Önderliğe yöneltildi. Komplonun, kendisinden önceki mücadele yöntemlerinden farklı budur.

Daha 1982'de Şahin Dönmez böyle olmasını istiyordu. Şemdin Sakık da TC'ye bu aklı verdi. Bunların bu tür planlamada rolleri vardır. Fakat planlamayı yapan kesinlikle ABD başkanlığı oldu. Yani kapitalist küresel hegemonyanın kendisidir. NATO planladı. Öyle TC filan yok, TC bir figürandır. Amerika'dan, Washington'dan ne emir geldiyse onu uyguladılar. İmha boşa çıkınca üç buçuk ay dünyanın dört bir yanında takip ettiler. Başarılı olamayınca 15 Şubat'ı gündeme getirdiler. Artık açığa çıktı, vuramaz hale geldiler, kimvurduya götüremez oldular. O halde ne yapmak lazım? "Türkiye'ye verilsin, idam edilsin kurtulalım" dediler. Çünkü Türkiye yasalarına göre idam edilecektir. 9 Ekim'in kimvurdu yön-

temi ile kimvurduya getirerek imha etme amacı bu temelde 15 Şubat'ta teslim etmeye dönüştü. İmha idamla gerçekleştirilmek istendi. Yoksa başta 15 Şubat planı yoktu.

Komplo her şeye kadir değildi. Planlıydı, Amerika yürütüyordu, ama bir günde vurup yok etmeyi planlamıştı. Yalnız başına Önderlik üç buçuk ay dünyada dolaştı, boşa çıkardı. Biraz halkı duyarlılığa çağırınca boşa çıkıyordu. Dolayısıyla 15 Şubat önlenebilirdi. Komploya karşı mücadele edilebilirdi. Aslında 9 Ekim'de komplo boşa çıkarılmıştı. Ondan sonra biraz duyarlı olursa ve iyi yönetilseydi bu mümkündü. Fakat o olmadı. Korkuyorlardı. Nitekim 15 Şubat'tan sonra tepkiler ortaya çıkınca ABD dışişleri bakanlığı "Tepki bekliyorduk ama bu kadar değil" dedi. Korkmuşlardı. Mücadele komployu boşa çıkarabilirdi. En azından 15 Şubat olmazdı. Mücadele başka türlü sürerdi.

Komplaya karşı mücadelenin etkili gelişmesini nasıl önlediler? Bazı ajan kişi ve kurumlar devreye girdi. Bu noktada mesela Mahir Welat, Mecid diye birisi, Ermenistan'ın İnterpol sorumlusu, onlar rol oynadılar. Gittiler Roma'da güya Rusya yönetiminin güvencesini verdiler. "Gel, okul kurmayı vs. kabul ediyorlar" dediler. Önderlik daha söylemedi. Bir sefer ima etti, "Ben boşuna mı Roma'dan tekrar Moskova'ya gittim?" dedi. Güvence verildi ona. Önderlik her yere giderdi de Kenya'ya gitmezdi. Yunanistan da devlet sözü verildi. "Bizim güvencemizdesiniz, önce oraya sonra Güney Afrika'ya gideceğiz. İstedığınız yere gideriz. Yeter ki gidelim" denildi. İşte o dost denilenler bunu söyledi, söyletildiler. Önderlik de dostluğa inandı. Onların sözüyle gittiler. Biraz duyarlı olunup iyi yönetilseydi bunlar boşa çıkartılabilirdi. Halk eyleme geçirilseydi, o Kenya'ya götürülüp kaybetme, sonrasında üzerinden pazarlık yapma olmazdı.

Burada bir sürü istihbarat rol oynadı. Bizden de bir sürü insanı bu doğrultuda kullandılar. İşte Rusya temsilciliği, Yunanistan temsilciliği kullanıldı. Avrupa'da bir sürü kişi kullanıldı. Kani Yılmaz geldi, 6. Kongre'ye gelip Önderlik hakkında "her şey sapaşğlam, hiç merak etmeyin. Sadece açığa çıkmasın, tehlikeli olur. Ben yerini söylemeyeyim ama bu kadardır, bana güvenin" dedi. Herkes de güvendi. Ona rağmen 15 Şubat oldu. Kani Yılmaz kongredeydi. Niye yakasını tutup hesabını sormadık? Demek ki şoke olduk, şaşkınlıktı. Ona da öyle söylenmiş, inandırılmıştı veya ajanlarıydı. Objektif ya da subjektif yapılan ajanlık oldu. Bu şekilde örgüt etkisiz hale getirildi. Zaten ateşkes uygulanınca gerilla yorulmuştu, savaştan düştü. Dost diye bilinen kişi ya da kurumlar

da kullanıldı, ama daha çok da güya örgüt temsilciliği olanlar kullanıldı. Ortada bir süreç yönetimi, idaresi kalmadı. 15 Şubat'a öyle gittiler.

15 Şubat önlenebilirdi. Mücadele başka biçimde sürerdi. Komployu da bir savaş saymak lazım. Kürdistan'da her şey savaştır. İnkâr ve imhanın, kültürel soykırımın kendisi savaştır. Komplo bu sistemin en vahşi, en sert saldırısıdır. Bütün silahları doğrultan, yöneten bir saldıdır. En ölçüsüz saldırı komlodur. Dolayısıyla komplo gerçeğini anlamak, komploya karşı mücadele gerçeğini anlamak, Önderliğin mücadele tarzını, halkın direnişinin önemini, 'güneşimizi karartamazsınız' direnişinin tarihi rolü ve önemini doğru anlamak gerekir. Onlar da bizim savaş derslerimiz, tecrübemiz açısından önemli sonuçlardır, tıpkı zindan direnişi gibi!

3. BÖLÜM: PARADİGMA DEĞİŞİMİNİN SAVAŞ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ VE 2004-2014 SAVAŞI

2004 ve 2014 savaşı üzerinde durabiliriz. Bu dönem yeni bir süreci ifade ediyor, diğerinden farkı var. Şimdiye kadar tanımladığımız şiddet anlayışımız üzerinde belli bir farklılık vardır. 2004-2014 savaşı o farklılık üzerinden gelişti. Dolayısıyla buranın anlaşılması, kavranması önemlidir. Paradigma değişiminin şiddet anlayışı üzerindeki etkilerini değerlendirebilir anlamak önem taşıyor. Komplo sürecindeki mücadeleden çıkaracağımız en önemli bir askeri ders budur.

a) Paradigma Değişiminin Şiddet Anlayışı Üzerindeki Etkileri

Birinci ateşkes 17 Mart 1993'te oldu. O stratejik bir değişime işaret etti. Her ne kadar stratejik analiz geliştiremesek, örgütsel yeniden yapılanmayı böyle bir analiz ve onun planlamasına göre kuramamız da amaçta bir farklılaşma ortaya çıktı. Mücadele amacımızda, savaşın amacında değişiklik yaşadık. Bu önemlidir. Diğer ateşkesler de aslında böyle bir stratejik değişimi planlamak, ona göre örgütsel yeniden yapılanmayı gerçekleştirmek, bunun zamanını zeminini oluşturmak içindi. Başarılı olmadı. 3 Aralık 1995'te ikinci tek yanlı ateşkes oldu ve düşman saldırısı ile 6 Mayıs 1996'da sona erdi. Üçüncü tek yanlı ateşkes 1 Eylül 1998'de ilan edildi. 17 Eylül 1998'de Washington anlaşması ile komplo başlatıldı. 9 Ekim 1999 komplosu oldu. Aslında savaş başladı. Onu çok fark edemedik. Önderlik de biraz tanımladı. Biraz da fark ettirmek istemedi. Yani Yunanistan planını bozup Rusya'ya çıkınca "Avrupa'ya çıktık" dedi. Bazı tanımlar getirdi. "*Kürdistan'a girdik partileştik, Ortadoğu'ya girdik ordulaştık, Avrupa'ya girdik devletleşeceğiz*" dedi. Bir de aynı zamanda komployu değerlendirdi. Bu değerlendirmeler iç içe geçince herkes duymak istediğini duydu, anlamak istediğini anladı aslında.

Örgüt en çok ikinci söylediğini duydu. Yani devletleşeceğiz değerlendirmelerini duydu. Ki "Artık sonuç alıyor, devlet oluyoruz, o halde buna göre yeniden yapılanmamız ne olacak, yerimiz ne olacak?" gibi söylemler, bireyci-grupçu yaklaşımlar öne çıktı. Avrupa örgütünde de, genel örgütte de 6. Kongre'nin o kadar uzun sürmesi, bu kadar tartışmaya vesile olması bunun içindi. Bir tüzük tartışması konusu haftalarca, günlerce sürdü. Ben tüzük komisyonuydum. Kimin yerini nereye koyacağız, kime ne yer vereceğiz tartışması oldu. Partiye bir tüzük hazırlama değil de, aslında bir devlet anayasası gibi kime ne kadar imkân yetki paylaştıracağız çabası, tartışması içinde olundu. "Biz şunu isteriz, biz bunu isteriz" deniliyordu. Yani içinde bulunulan durumdan yüzde yüz

kopuktu. Bir tarafta komplonun imha amaçlı saldırıları, Önderliğin o kadar tehdit altında olması, diğer yandan böyle bir durum vardı. Önderlikten, çizgiden ne kadar kopuk olduğunu gösterdi. Önderlik şimdi de “makas açılıyor” diyerek bizi eliştiriyor. Ancak o zaman makas açılmasının ötesinde kopuş olmuştu. Şimdi o düzeyde bir kopuş yok, ama başarsızlıklar, imkân ve fırsatları kullanmama benzer anlama gelebilir.

Aslında Önderlik 9 Ekim’le birlikte ciddi bir savaş durumuna girmesine rağmen örgüt buna giremedi. Örgüt devletleşmeyi duydu. 6. Kongre de bu eksen üzerinde Önderlikten kopuk bir tartışma içerisine girdi. Gerilla gerçekten de yıpranmış, yorulmuştu. Ateşkesle birlikte geriye çekilince teprenemedi bile. Ateşkesle dört elle sarıldı. Uzun bir savaş süreci geçirmişti. Önceki o direniş süreci uzundu, çok ağırdı. Eskiye bir yana bırakalım, en yoğun katılımlar 1991’de, 1992’de olmuştu. 1998’e gelmişti. 8-9 yıl, 24 saat gece-gündüz demeden savaş içinde olan arkadaşlar vardı. Böyle savaş olmaz tabii. Dünyada bunun örneği yoktur. Öyle küçümsemek lazım. Savaş gerçeğimizi doğru anlayalım. Basit yaklaşmayla, öyle ucuz ifadelerle bu gerçek anlaşılamaz, izah edilemez. O nedenle gerilla da geriye düşmüştü. Dolayısıyla gerilla durumu izleyemedi.

Neler oldu? Önderlik halkı direnişe çağırdı. Halkın gösterileri etkili oldu. Bu çağrılar aynı zamanda örneğin cezaevlerinde çok duyarlılıkla karşılandı. ‘Güneşimizi Karartamazsınız’ direniş kampanyası cezaevlerinden başladı. Bir zindan direnişi olarak gelişti. Pratiğin ayrıntısı içinde boğulmayan ortamlar süreci daha iyi anladılar. Kitleleri o direniş etkiledi. Kitlelerde de değişik yerlerde, Kürdistan parçalarında, yurtdışında benzer direnişler ortaya çıktı. Bu örgütü de etkiledi. Her ne kadar kongre sürecine doğru gitse de durumun riskli olduğu, komplonun yaşandığı görüldü ve bunlara karşı fedai eylemleri temelinde gerilla da “Güneşimizi Karartamazsınız” direniş kampanyasına katılmayı öngördü. Eyaletlerde hazırlıklı olan, önerisi olan arkadaşlardan üçer üçer, beşer beşer görevlendirmeler oldu. Zaten Önderlik 1998 boyunca böyle hazırladı gerillayı. Hep fedai savaşı üzerinde duruyordu. Fedai kitaplarını okutuyordu. Onları örnek gösteriyordu. Demek ki gerillayı öyle bir zaman için hazırlıyordu. O ihtimalleri dikkate alıyor, gerillanın ona göre hazırlıklı olmasını sağlamak istiyordu. Bu yönlü gerilladan da eylemler oldu.

Ocak-Şubat ayına doğru girişimler oldu. Çok başarılı olamadık. Zilan arkadaşın direnişi gibi tam bir askeri başarı olmadı. Hazırlıklar zayıftı. Düşman daha fazla örgütlenmişti. Bu durumda başarı bireylerin biraz da yeteneklerine, iş yapmalarına kalıyordu ki birçok arkadaş da cesaretle,

fedakârlıkla yürüdü. Ama askeri sonuçları 30 Haziran direnişi gibi sonuç vermedi, başarılı olmadı. Gerilla Kürdistan'dan İstanbul'a, metropollere kadar birçok alanda fedai eylemlere başvurdu. Çok sayıda arkadaş şehit düştü. Onların hepsini saygıyla anıyoruz.

Bu gelişmeler paralelinde 15 Şubat'a gidildi. 15 Şubat durumun vahametini ortaya koydu. PKK'nin baştan beri yaşadığı en ağır darbe idi. O zamana kadarki en ağır darbe 18 Mayıs Katliamıydı. Diğer hep savaş içerisinde gelişen olaylar oldu. Komplo onu da aşan, PKK mücadele tarihinin en ağır darbesi olarak ortaya çıktı. 6. Kongre komploya kadar parti dışıdır, çizgi dışıdır. Zar zor komployu değerlendirdi. Zaten komplocular bunu fark etmiş olacaklar ki "PKK'nin altı ay ömrü olacak, Ağustos'ta bitecek" diyorlardı. 6. Kongre topyekûn direniş kararı aldı. Önderliğe dönük imha saldırısını boşa çıkarmak üzereydi ve en fazla "altı aylık bir süre olur" diyordu. Eğer boşa çıkarılır, imha önlenirse o zaman yeni bir durum ortaya çıkar. Yeni bir Kongre onu değerlendirir. Zaten önlenemez, dağılırsa o ayrı bir durumdur. O zaman yapılacak bir şey olmazdı.

6. Kongre, altı aylık bir topyekûn direniş planlamasıyla kendisini tamamladı. Bu temelde bir direniş içerisine girildi. Halk direnişe çağrıldı, gençlik, kadın, emekçiler, sivil alan Kürdistan parçalarında, yurtdışında "güneşimizi karartamazsınız" temelinde şiddetli bir eylemliliğe girdi. Gerçekten de yigite direndi. ABD dışişleri bakanlığına diz çöktürecek kadar etkili oldu. Avrupa'da elçilikleri, birçok büroları bastılar, çatışmaya girdiler. İsrail elçiliği dört yurtseveri vurdu katletti. Bakur'da, Türkiye'de tahrip edici çok direniş oldu. Diğer parçalar hakeza öyle. Toplum ayağa kalktı. O büyük bir kalkıştı. Doğu Kürdistan'da bile -ki en örgütsüz alandı- Maku'dan Mahabad'a kadar Önderliği sahiplenene çok kapsamlı gösteriler oldu.

Buna gerilla da katıldı. Komplodan sonra ateşkes zaten kalkmış oldu. Topyekûn direnişe gerilla fedai eylemleri ile katıldı. O fedai eylemler sürdü. Bir de karın az olduğu, havaların biraz sıcak olduğu, çok ağır kış koşullarının olmadığı yerlerde gerilla ağır ortama, zorluklara rağmen direnişe geçti. Mardin boydan boya, Amed'in önemli bir kesimi, Botan'ın bazı yerlerinde birçok alanda büyük birlikler Türk ordusuna karşı saldırıya, savaşa giriştiler. Büyük çatışmalar oldu. Onlarca şehit verildi. Mardin'de birkaç günlük bir çatışma oldu. Mardin eyalet komutanı Ferhat arkadaş başta olmak üzere otuza yakın arkadaş şehit düştü. Amed'de hakeza yine öyle. Amed arkadaş eyalet komutanlığındaydı. O tür direnişlerle şehit düştü. Fedai eylemlerinin ötesinde gerillanın çatışması 15

Şubat'tan sonra, Şubat sonunda-Mart başında gerillanın harekete geçmesi ile gündeme geldi, gerçekleşti. Topyekûn direniş çerçevesinde yeni bir savaş durumu ortaya çıktı.

Önderlikle ilişki kuruldu. Avukatlar gidip görüştüler. Durumu hakkında topluma bilgi verildi. Önderliğin mesajları yayınlandı. Dahası devlet nasıl bir yargılama yapacağını planını açıkladı. Artık bir yargılamanın olacağı, kimvurdu değil de, mahkeme yargılamasının gerçekleşeceği kesinleşince durumları değerlendirmek ve 6. Kongre'nin topyekûn direnme kararını gözden geçirmek üzere yönetimimiz Mayıs başında toplandı. Topyekûn direniş önemli bir sonuç vermişti. Önderlik etrafında bir savunma çeperi oluşturmuştu, imha önlenmişti. En azından yargılama olacaktı. Sonrası idam olacaksa bu da yargılamayla gündeme gelecekti. Dolayısıyla mahkemeyi, bu süreci dikkate alan bir yaklaşım gerekiyordu. Aynı süreçte Önderlik de bir avukatı gönderdi. Bazı değişiklikler olsun diye bilgi gönderdi. Yönetim de zaten taktikte bazı değişiklikler yapmıştı. Topyekûn direnişi kontrollü bir savaşa dönüştürdü. Askeri hedeflere dönük kontrollü savaş, sivil hedeflere dönük eylemliliği durdurma, mahkeme sürecini izleme, Önderliğin tutumunu kamuoyuna anlatıcı, propaganda edici bir çalışma yürütme biçiminde bir taktik belirledi. Topyekûn direnişi değiştirdi. İki aya aşkın süre böyle oldu.

Mayıs başındaki toplantı da yönetim değiştirdi. Önderliğin avukatı da geldi ve bu taleplerini belirtti. Zaten yönetim de karar almıştı ve bu, Önderliğin tutumu ile uyuşmuştu. Önderlik de *“Gerilla, askeri hedeflere dönük kontrollü ve kurallı savaşını yürütebilir, ben ona bir şey demiyorum”* diyordu. Savaş o düzeye indirildi. Topyekûn direnişten askeri hedeflere dönük kontrollü, kurallı savaş sürecine geçildi. 1999'da Mayıs-Haziran ayı içerisinde savaş bu temelde sürdü. Savaşı durdurmadık. Savaş, Önderliği savunmanın en temel aracı idi. Örgütün kendi gücünü göstermesi idi. Haziran sonunda mahkeme karar verdi ve bu karara karşı mücadele etmek üzere Önderlik bir taktik plan önerdi. Avukatlar geldiler. Temmuz ortasında parti yönetim toplandı ve Önderliğin önerisini tartıştı. Önderlik süresiz ateşkes ile gücün geri çekilmesini öneriyordu. Buna göre kendi çağrısı üzerine bu çekilmenin gerçekleşmesini öneriyordu. Yönetim toplantımız bunun nasıl olabileceğini tartışıp planladı. Katıldığını ve hazır olduğunu Önderliğe iletti.

Önderlik 1 Eylül 1999'dan itibaren yeniden süresiz bir ateşkes öngörüyordu. Temmuz sonuna kalmadan yönetimimizin kararı Önderliğe iletilti. Onun üzerine Önderlik 2 Ağustos 1999'da harekete ve gerillaya süresiz ateşkes çağrısı yaptı. Güçlerin sınır dışına geri çekilmesi çağrısı-

nı yaptı. Yönetimimiz de Önderlik çağrısına uyacağını ve uygulayacağını açıkladı.

Böylece dördüncü ateşkes süreci süresiz bir ateşkes olarak 2 Ağustos 1999'da başlamış oldu. Aslında Önderlik 1 Eylül'den itibaren geçerli olmak üzere diyordu ama bizde öyle diğer ordular gibi değildir. Doğrudan 3 Ağustos'ta ateşkes başlamış oldu. Buna göre sadece ateşkes değil, gücün geri çekilmesi de yaşandı. İdam kararı vardı, durumun ne olacağı belli değildi. Gücü geri çekmekle birlikte kendimizi mücadele konusunda tutmamız lazımdı. Güzle birlikte Önderlik yeni bir Kongre yapılması sürecini de başlattı. Geri çekilme, gücün tümünü kapsamadı. Bir kısmı gelemeydi. Bazıları iyi örgütlenemedi, iyi anlatılamadı, yol bulamadı. Bazı birlikler yoldan geri döndüler, gelemeydiler, kaldılar. En azından bir güvence olarak her alanda küçük gruplar şeklinde birer birlik de kaldı. Topyekûn çekilme de olmadı. Bir tedbir gerekiyordu. Çekilen güç Güney'de, Behdinan'da, daha çok Kandil'de toplandı. Behdinan'a Botan'dan geçişler oldu. Bir kısmı Xınere, ağırlıklı olarak Kandil'de toplandı.

7. Kongre Kandil'de toplanıyordu. 7. Kongre çerçevesinde 2000 Ocak'ında Kongre toplantı konumuna geldi. 7. Kongre toplanırken Ecevit başkanlığındaki koalisyon hükümeti de idam kararını nasıl uygulayacağını tartışıyordu. Tabii ona denk getirildi. Kongre buna göre karar alacaktı. Öyle rastgele karar alamazdı. Uzun süre tartıştı. Türkiye yönetiminde Ecevit başkanlığındaki koalisyon hükümeti vardı. MİT aktif devrede oldu. DSP-ANAP-MHP koalisyonuydu. Türkiye'deki temel eğilimlerin hemen hemen bütününe içine alıyordu. O zamana kadar bu AKP gibi hareketler yoktu, zayıftılar. Ana eğilimler sosyal demokrasi, liberalizm ve milliyetçilikti. Koalisyon hükümetinde de hepsi vardı. Onların kanaati örgütün dağılacağı yönündeydi. Örgüt dağılmayıp halkla birlikte Önderlik etrafında daha fazla kenetlenince bu durumu değerlendirmek zorunda kaldılar.

Uzun tartışmalar sonucunda Türkiye yönetimi şu değerlendirmeye ulaştı: "İdam Türkiye'yi sonu gelmeyen bir iç çatışmaya götürecektir. Oradan başarı yoktur, çıkış yoktur, Türkiye zarar görecektir. O halde idam yerine İmrallı sistemi içerisinde zamana yayan çürütme politikasıyla Önderliği ideolojik-siyasi bakımdan yenilgiye uğratmak Türkiye'nin, devletin daha fazla çıkarıdır." İdam çatışma yaratacak, Türkiye'yi bölecekti. İmrallı'daki çürütme politikasıyla örgütü dağıtacaklarını, Önderliği başarısız kılacaklarını, böylece PKK'den bir anda değil ama sü-

reç içinde kurtulacaklarını, bunun devletin daha fazla çıkarına olacağını değerlendirdiler. İdamı uygulamama kararı verdiler.

7. Kongre de bu karar temelinde strateji değiştirdi. Aslında 1993'te ilan edilmiş olan ilk ateşkes ile birlikte içine girdiği stratejiyi somutlaştırdı. Silahlı mücadeleyi ikinci plana çekti, zaten süresiz ateşkes ilan edilmişti. Demokratik siyasi mücadeleyi esas aldı. PKK 7. Kongre kararı ile böyle bir süreci 2000 Ocak'ında başlattı. 2004'e kadar bu sürdü. Beş yıl gibi bir süre o konumda kalındı. Strateji değiştirdi. Değişen strateji silahlı mücadeleyi ikinci plana düşürme, demokratik siyasi mücadeleyi temel mücadele haline getirmeydi.

Buna göre örgütsel yeniden yapılanmalar geliştirdi. PKK programını ilk defa orada değiştirdi. 1997 Eylül'ünde Antep'te hazırladığı program esas itibarıyla 2000 Ocak'ında yapılan 7. Kongre ile değişime uğradı. ERNK ve ARGK feshedildi. Gerillanın HPG biçiminde kendini yeniden yapılandırması öngörüldü. Silahlı, askeri çalışmalar genel çalışmalar içerisinde bir çalışma haline getirildi. Onunla birlikte yeni bir çalışma planı ortaya çıkarıldı. Ekonomik, sosyal, kültürel, basın vb. çalışmalar temel çalışmalar olarak 7-8 bölüm halinde çalışma planında yer aldılar. Şimdi demokratik ulusun boyutları olarak ifade ettiğimiz örgütlenme modeline benzer bir yapılanmaya gidildi. Bu kadar somutlaşmış, teorik olarak kapsamlı değerlendirilmiş, programlandırılmış değildi ama demokratik siyasi mücadele az çok benzer biçimde planlanmıştı.

7. Kongre mücadele açısından ciddi bir değişiklik yaptı. Silahlı mücadele aslında temel bir mücadele, savunan, güvenliği koruyan, diğer çalışmalar ve demokratik siyasetin üzerinde yürüdüğü bir mücadele olarak birinci ve temel mücadele olmadı. Diğer çalışmalar, serhildan, basın-yayın, kültür-sanat, edebiyat, ekonomik faaliyetler, sosyal faaliyetler öne çıktı. Tabii kitle çalışmaları, demokratik halk örgütlenmesi deniyordu, ama genel örgütün nasıl olacağı netleştirilemedi. KCK sistemi ve demokratik konfederalizm öngörülememi. Bu düzeyde bir düşünce yoğunluğu oluşmadı. Ama eskinin ERNK cephe sistemi değiştirildi. Önderlik, demokratik çözümün onunla olmayacağını belirtiyordu.

Böylece stratejik değişim oldu ve PKK'nin stratejik şiddet anlayışında önemli bir değişiklik gerçekleşti. Zaten 1993'teki ateşkesle karşısındakini yok etmeyi değil, onu demokratik değişime uğratarak siyasi uzlaşmayı öngören bir hedef belirleme içerisine girilmişti. 7. Kongre'de ise hareket silahlı gücü, gerillayı ayakta tuttu. Gerillanın koruması temelinde demokratik siyasi mücadele gerçekleşiyordu ama silahlı mücadele esas, birincil mücadele olmaktan çıkardı. Birinci mücadeleyi demokratik

siyaset yaptı. Demokratik siyasi alandaki çalışmaları öne çıkardı, destekledi, örgütlemeye yöneldi. Serhildanı, siyasi mücadeleyi, parti çalışmalarını öne çıkardı. Bir de bütün parçalarda örgütlenmeyi geliştirdi. AHİM savunmasıyla Önderlik Ortadoğu’da Kürt sorununun çözüm programını ortaya koydu. Dolayısıyla hareket de Ortadoğu çapında, tüm parçalarda Kürt sorununun çözümünü öngören bir program benimsedi, programını o hale getirdi. Programının esası Demokratik Ortadoğu ve Özgür Kürdistan’dı. Bu formülasyonu bütün parçalara uyarladı. Kuzey’de, Güney’de, Doğu’da, Batı’da Kürt sorununun demokratik çözüm yöntemi ve programı olarak bu ilkeyi ortaya koydu. Buna göre bir çözümü “Devlet + Demokrasi” biçiminde formüle etti.

Bunların şiddet anlayışında önemli payları vardır. Önderlik şunu söyledi: *“Dünya’yı yenecek gücümüz olsa da kimseye saldırmayacağız, Dünya birleşip üzerimize gelse de ulusal demokratik haklarımızdan asla taviz vermeyeceğiz. Bunun için sonuna kadar direneceğiz.”* PKK’nin bu dönemdeki şiddet anlayışı bu ilkeye göre belirlendi. Böylelikle meşru savunma anlayışı daha da somutlaştı. Kendi haklarını koruyacak, savunacak, ondan asla vazgeçmeyecek, ama hiç kimseyi yıkmak, yok etmek için ona saldıran olamayacak! Bu önemlidir. Zaten en baştan PKK’nin bütün eylemleri meşru savunma kapsamındaydı. Zihniyeti de öyleydi, ama devletçi paradigma karşı devleti yıkmayı ve yeni devlet kurmayı öngörüyordu. Bu stratejik değişimle birlikte devleti yıkmayı değil de, değişime uğratıp demokratik toplumu alternatif olarak örgütleyerek çözüm bulmayı, şiddet kullanımını da böyle bir gelişmenin önünü açacak veya saldırılar karşısında onun savunacak bir mücadele olarak kurmayı öngördü. Gerilla, öz savunma bu tarzda tanımlandı. Gerektiğinde demokratik siyasetin önünü açan, ona dönük saldırılar olduğunda savunan, koruyan bir mücadeleye dönüştü. Öz savunmasız demokratik siyaset olmaz, yürümez dendi.

Böylece zihniyette ve şiddet anlayışında belli bir değişim yaşandı. Bunu kurumlaştırmak üzere 2001 Temmuz’unda HPG konferansı oldu. Ondan önce YNK savaşı olmuştu. Tabii onu da anti-parantez olarak belirtmek gerekir. Yani 2000 Ocak’ında strateji değişti ama TC Kuzey’de operasyonlar yaptı. Güney’e toplanan güç üzerinde de YNK ile İran’ın hesapları gelişti, ittifak yaptılar. İşte PKK’nin kadro ve savaşçı gücünün cesaret ve fedakârlığı onların çok iyi bildikleri şeydi. Artık daha fazla yapacağı bir şey yoktu. “PKK kendini yürütemez, biraz sıkıştırırsak çıkarlarımız doğrultusunda bu gücü ele geçirir, kullanırız” diyorlardı. Böyle bir hesap üzerine operasyonlar oldu.

2000 yılı operasyonlarla geçti. TC bütün Kuzey eyaletlerinde operasyon yaptı. Güney’de Kandil üzerinde de İran ve YNK’nin 2000 Mayıs’ından itibaren askeri operasyonları gelişti. İran kendi sınırında güçlerini sağlamlaştırdı. YNK de Güney tarafından güç getirip konumlandırarak Doğu Kandil’deki o ovalık alanları PKK’ye kapatmayı, zozanlarda kuşatıp orada kalmasını sağlamayı öngördü. Yaz gelmişti, zozanlara çekilinmişti. Böylece kışın kar yağınca iki taraftan dağı tutmuş oluyordlardı, dağı başında zozanda olan güç yaşayamayacaktı. O durumda anlaşmaya gidecekti, teslim olacaktı! O zaman “teslim olun” diyeceklerdi. PKK’nin kadro gücünü de paylaşacaklardı. Böyle bir hesapla İran ve YNK hareket etti. Onu unutmamak gerekir.

Zayıf olunursa öyle yapacaklardı. Kürt gücüdür, şudur, budur demeyin. Sözde en yurtsever olan Celal Talabani’dır. Ne hesaplar yapmadı ki! Ateşkesten hemen sonra, 1998 idi. Cuma arkadaş görüşmüştü. Telefonundan bazı şeyler söyledi. Telefon olunca Önderliğe söyledim. Dedim ki, “Celal Talabani ‘Biraz sıkıntıları olur ama direnelim. Ondan sonra çok güzel şeyler olacak’ diyormuş.” Önderlik küfretti: “*Ben biliyorum. Bizim başımızı yiyecekler, onun üzerinde de kendilerine güzel günler gelecek*” dedi. 1998’in Eylül’ünde bunu söyledi. 17 Şubat’ta Talabani bize haber gönderdi. “Yeni başkanınızı seçin gelin, oturalım görüşmeye” diye. Biz daha Kongre’yi toplayacak durumda bile değildik. Çok ters bir biçimde reddettik. İdam verildi, herkes açıklamalar yaptı. Kendilerinin de açıklama yapmasını istedik. Hiçbir şey söylemediler. 7. Kongre öncesinde bazı şeyleri talep eden, teslim olma gibi bir mektup göndermişti. Onu da yönetimimiz reddetti. Kongre sırasında YNK basını hep PKK dağılacak, parçalanacak, bitecek, Kongre’den sağlam çıkmaz yönlü yayınlar yapıyorlardı. Etrafı kuşatmışlardı zaten. Çevremiz hep YNK ile doluydu.

4 Mayıs’ta da operasyona başladılar. Bütün doğu Kandil’i kuşatan, Şehit Harun’u, Kalatuka’yı kuşatan askeri operasyon başlattılar. Ağustos sonuydu. İran, bütün sınırlarından gerilla gücünün çıkması için üç gün mühlet verdi. Zaten gönderdiği haber üç gün sonra ulaştı. Haber ulaşmadan İran top atışlarını başlattı. Saldırıyı İran başlattı. 4 Mayıs 2000’de operasyonu YNK başlattı. Güney’den kuşatmaya aldı. Eylül başında İran top atışları ile doğudan saldırıyı başlattı. Onun üzerine yönetimimiz çok tartışmalı süreçlerden sonra YNK’nin o gücünü kırmak için, -çünkü önce bizim elimizdeydi- Kandil’in tümünü ele geçirmek üzere bir askeri operasyon geliştirmeye karar verdi. Çünkü niyetleri anlaşılmıştı. Eylülün sonuna geliniyordu. Eğer Ekim’de de sonuç alınmazsa Kasım’dan itiba-

ren bizi kuşatıp teslim almaya çalışacaklardı. Öyle riskli duruma girmeden bu planı bozmak lazımdı.

YNK ile savaş bunun üzerine gelişti. Eylül'ün sonunda iki gece operasyonu oldu. Sadece doğu Kandil'in o alanlarından değil, batı Kandil'in eteklerinden de YNK güçleri atıldı. Kandil'i ele geçirdik. Böylece kuşatma kırıldı. O tehlikeli plan boşa çıkartıldı. İran hemen müdahalede bulundu. Engelledi, oyaladı, görüşme yapalım, şu bu derken en sonunda Aralık başında kendilerine yakın sınırlarda olan güçlerimize dönük yeni bir saldırı başlatarak bizi kuşatmak istedi. İkinci savaş öyle oldu. Güçlerin Kandil'e yayılmasını, Kandil'den Xinere'ye geçmesini engellemek, kuşatmaya almak için yeni bir plan daha denemek istediler. Ona karşı da direnildi, o plan da bozuldu.

Böylece YNK-İran planı kırıldı. Tehlikeli bir plandı. Tehlikesi onların gücünden değil, hareketin durumundan kaynaklıydı. Bir netlik yoktu, düzen-disiplin kalmamıştı, PKK'nin nereye gideceği belirsizdi. Birçok güç hesap yapıyordu. 'Artık PKK dağılacak, o mirası nasıl ele geçiririz' hesabındaydılar. Eylül'ün başıydı, Şehit Ayhan'da bir köyde arkadaşlar YNK güçlerinden 20-25 silah aldılar ve oradan kovdular. Bunun üzerine Celal Talabani, "PKK yapamaz bunu. Başka bir güç gelmiştir. Kim gelmiş anlayın, bize doğru bilgi verin" demişti. Kendilerine verilen tekmili kabul etmemişti. Çünkü "PKK savaşamaz. PKK için artık bir kurşun sıkacak kimse kalmamıştır" diyordu. O hesapla kuşatmaya çalıştılar. Karşı saldırılar gelişince YNK'nin gücü orada kırıldı. Yani iyi bir hesap sorma oldu.

Ondan sonra YNK biraz akıllandı. Yoksa örgütleri tasfiye etmek ve imkânlarına el koymak KDP gibi onların da sanatıydı. Doğu Kürdistan'ın bütün örgütlerini ikisi birlikte öyle yaptılar. İ-KDP'yi, Komale'yi, diğer örgütleri, hepsini İran'la anlaşı anlaşı tasfiye ettiler. PKK'ye karşı da uygulamak istedikleri buydu. O savaşı askeri açıdan değerlendirmek önemlidir. O zaman bir savaş deneyimimiz vardı. Bütün Kuzey'in gücü gelmişti; tecrübeliydik. Fakat örgütlülüğümüz yoktu, darmadağın idik. Karşıdaki güç (YNK) zayıftı. Öyle olmasa biz o şekilde savaşamazdık. Ama yine de tabii ki komplonun etkisi vardı ve ne olacağı belli olmasa bile o fedai duruş, Önderliğe ve özgürlüğe bağlılık, tehlikeyi somut görüp anlayınca büyük bir savaşçılığı ortaya çıkardı. Yüz civarında şehit verdik, az değildir. O kadar belirsizlik ortamında yüz insanın yaşamını ortaya koyması ciddi bir durumdur. Demek ki gerillada bir bilinç, irade vardı. İdeolojik, düşünsel kafa karışıklığına rağmen sorun örgütün varlığı

ğını ve devamlılığını koruyup sürdürmek olunca orada çok güçlü bir biçimde fedai duruş vardı.

Kandil savaşı iki gece meydan savaşı gibi oldu. Savaş bir uçtan bir ucaydı. Yüzlerce savaşçı katıldı. Koordineli bir savaştı. Baskınlar, saldırılar oluyordu. Çok değişik taktikler denendi. Akşamdan sabaha kadar bütün Kandil'i içine alan savaşlar oldu. Askeri açıdan değerlendirmeye değer bir savaştı. Birçok taktik orada yeniden denendi. Sonuç askeri başarı oldu. YNK gerçekten kırıldı. Sonunda ateşkese gidildi. Mevcut sonuçla örgüt yetindi, daha fazlasını istemedi. HPG biçiminde yapılanma bu askeri sonuç üzerinde oldu. YNK savaşı hem yeni bir güç ve heyecan verdi, hem de gerillanın yeniden yapılanma zeminini güçlendirdi.

Temmuz 2001'de 1. Konferansla gerilla kendini HPG olarak ilan etti. Meşru Savunma Stratejisini oluşturdu. Örgütsel sistemini yeniden yapılandırdı. Önemli bir reform yaptı. Aslında 1995 5. Kongre'de Önderliğin yapmak istediği reformu ancak 2001'de HPG'nin 1. Konferansı yapabildi. Daha küçük ama daha hareketli, ideolojik ve askeri olarak iyi eğitilmiş, vuruşu gücü yüksek birlikler temelinde kendini örgütsel olarak yeniden yapılandırmayı öngördü. Tim düzenine o zaman geçildi. O zamana kadar manga, takım düzeniydi. Tim düzeninde birlikler daha da küçüldü. Bu daha çok hareket etme, daha çok gizlenme imkânı veriyordu. İyi eğitilirse tabii vuruş gücünü de yükseltiyordu. Tim, takım, bölük, tabur olsa da taburdan öte tugay, alay gibi örgütlenmeleri kaldırdı. En yüksek birlik olarak taburu aldı. Timle tabur arasında bir örgütsel sistem tanımladı.

Bir de eğitim sistemini yeniden oluşturdu. Mahsum Korkmaz Akademisini açtı. Haki Karer ve Şehit Beritan akademilerini açtı. YJA-Star örgütlülüğünü geliştirdi. Komuta eğitimini ortak bir anlayış ve tarza kavuşturmak için söz konusu akademilerde komuta eğitimini öngördü. İkincisi, yeni savaşçı eğitimlerini sisteme kavuşturdu. O zamana kadar yeni savaşçı eğitimi Önderlik sahasında oluyordu. Başka yerlerde çok azdı. Bazen öyle hazır güçler olursa yapılıyordu. Bir okul düzeni yoktu. Bir birlik bir araya geldi mi orada yeni savaşçı eğitimi yapılıyordu. Olmazsa birlik haline gelemeyen güçler eğitimden geçmiyordu. Ama HPG birinci konferansı kararıyla yeni savaşçıları oluşturdu. Askeri temel eğitim düzene kondu. Bir de Hezen Taybet örgütlülüğüne dayalı olarak teknik eğitimler yapılıyordu. Askeri performansı, teknik hâkimiyeti güçlendirmeyi öngören Hezen Taybet örgütlülüğünün ortaya çıkardığı tecrübeyi de genele yansıtmak üzere teknik eğitimi örgütledi.

Böylece bu süresiz ateşkesin devam ettiği süre içerisinde HPG anlayış, örgütsel sistem bakımından önemli bir yenilenme, yeniden yapılanma süreci yaşadı. İdeolojik ve askeri bakımdan komutasını ve savaşçısını eğitti. O dönem önemli bir eğitim dönemi oldu. Bütün güç ve birlikler tim esasına göre yeniden düzenlendiler. Komuta eğitimden geçirilerek birlikler eğitilmiş komutanlarla yeniden yapılandırıldı. 2001, 2002 ve 2003 böyle bir eğitim dönemi oldu.

Her ne kadar 2000 Ocak'ında TC idamı uygulamama kararı alsa da ateşkese nasıl yaklaşacağı, siyasi çözümü kabul edip etmeyeceği belli değildi. Siyasi mücadeleyi sürdürebilmek için bile gerillanın kısmi bir mevzilenmesi gerekliydi. Bu nedenle Kuzey'de kalan çok küçülmüş güçlerini HPG çekmedi. Yönetimimiz onu çekmek yerine 2001'de eğitilmiş yeni güçlerle değiştirmeyi öngördü. Kuzeyde kalanlar geldiler, yerlerine eğitilmiş güçler geçti. Genel olarak HPG Medya Savunma Alanlarında üstleniyor, yeniden yapılanıyordu. Ama Bakur eyaletlerinde de her eyaletin durumuna göre belli bir sayıda güç vardı. Coğrafi olarak en zayıf olan yerlerde birer takım olmak üzere bazılarında ikişer takım, dağlık alanlara çekilmiş olarak, herhangi bir askeri faaliyet yürütmek üzere bir tedbir olarak kaldılar. 2002'de çözüm yönünde gelişme olmayınca yakın yerlerde en azından o güçleri biraz çoğaltma yönünde kısmi bir girişim oldu.

Esas 2003 baharında, 2002 seçimlerinden sonra, hele hele de Newroz'da ABD'nin Irak'a saldırısı olup Saddam yönetimi düşürülünce, Önderlik o zaman ateşkesin kaldırılabilceğini ifade etti ve kaldırdığını söyledi. HPG de buna göre Bakur'daki eyalet güçlerini artırmak üzere kış boyu yaptığı hazırlıkları pratiğe dönüştürdü. Zaten 2002'te biraz çoğaltmıştı. 2003'te onları daha da artırarak ihtiyaç olursa Kuzey'de kendisini yeniden savaş yapabilir hale getirdi. Önderlik de ateşkesin kalktığını belirtiyordu ama o durumda örgüt karar alıp gücü harekete geçiremedi. Bazı eylemler yapılabilir mi diye tartışıldı. 2003 Temmuz toplantısında tasfiyecilik bu tartışmanın önünü kapattı. Kasım'da Kongra-Gel Genel Kurulu'nda o zaman belki olabilir deniliyordu, ama mümkün mü! Örgütlülüğün dağıldığı bir ortamda savaşa dönük herhangi bir şey olmadı.

Kongra-Gel 1. Genel Kurulu'nda neredeyse savaş kavramı bile yasaklanmıştı. Savaştan, silahlı mücadeleden söz edilince hemen müdahale ediliyordu. O defteri bazıları kapanmış sayıyordu. Güçleri yetse HPG'yi tümünden silahsızlandıracak, silahsızlanma kararı alacaklardı. Güney'deki gelişmelere dayanarak HGP'nin güney kolunu silahsızlandırıdılar. "2003

güzünde artık siyasi mücadelenin önü açıldı, silahlar bırakılsın, siyasi mücadeleye katılın, Güney Devrimi siyasi geliştirilsin” deniliyordu. Bunu diyenlerin hepsi tasfiye oldular. Kaçıp gittiler. Başur’da büyük bir tasfiyecilik yaşandı. Yoksa Başur’da katılım daha fazlaydı, az değildi. 1997-1998 savaşını KDP’ye karşı Başurlu gençler yürüttü. 2000’deki YNK savaşında da en çok savaşanlar yine Başurlu gençlerdi. Başur’un önemli bir gerillası vardı. Bu gerillaların hepsi 2003 güzünde toplandı ve ‘artık silahlı güce gerek kalmadı’ yaklaşımıyla tasfiye edildiler. Silahsızlandırıldılar. Zaten o zaman Rojhilat’tan katılımlar yoktu. Gerilla içerisinde geriye Bakur ve Rojava güçleri kalmıştı.

Ateşkes 1 Haziran 2004’e kadar sürdü. Önderlik 2003 yaz başında ateşkesin bittiğini söylemişti. Daha sonra savunmada “*Ben olsaydım 2002 Aralık’ında bitirirdim*” dedi. Örgüt ancak 2004’ün 1 Haziran’ında ateşkesin bittiğini ilan etti. Örgüt bu dönemde stratejik değişimin yanında bir paradigma değişimi de yaşadı. Onun da silahlı mücadele anlayışı ve örgütlenmesi üzerinde belli değiştirici etkileri oldu. Devletçi-iktidarcı paradigmanın aşılması, yerine demokratik ekolojik kadın özgürlükçü paradigmanın, yani demokratik ulus, demokratik toplum paradigmasının geçmesi ordu ve silahlı mücadele anlayışında daha köklü değişiklikler yaptı. Gerillanın düzenli ordu haline gelmesi biçimindeki o devletçi paradigmanın öngördüğü anlayışı ortadan kaldırdı. O zamana kadar gerilla sıfırdan başlayarak küçük birlikler olarak büyüdükçe, stratejik taarruz da gerekirse orada düzenli ordu olacaktı ve bu da devleti doğuracaktı. Devletçi-iktidarcı paradigma aşıp yerine demokratik toplum paradigması konulunca gerillanın bu fonksiyonu ortadan kaktı. Toplumun öz savunmasını örgütleyen, ona öncülük eden, onun çekirdeğini oluşturan bir profesyonel askeri güç olarak kendisini tanımladı. Gerillanın büyümesi, öz savunma görevini yerine getirmesi, düzenli ordu haline gelerek değil toplumun tümünü öz savunma temelinde eğitip örgütlemesi biçiminde ifade buldu.

Buna göre örgütlenme ve eylem biçimlerinde gerilla bir değişim yaşadı. Anlam tanımını olarak daha fazla demokratik çözüme, demokratik siyasete bağlı bir güç haline geldi. Demokratik siyasetin önünü açan, demokratik siyaseti koruyan, savunan bir özellik taşıdı. Demokratik özerklik çözümünü gerçekleştiren, demokratik konfederalizmin örgütlenmesinin zeminini yaratan ve böylece demokratik ulus inşası ya da demokratik siyaset örgütlülüğünü koruyan bir çizgiye oturdu. Öyle iktidarcı-devletçi paradigmanın ordu olma, büyük askeri güç haline gelme, devletle iktidar yaratma amacından koptu. Demokratik komünalizmi

kendi içinde yaşatan, dolayısıyla da demokratik toplum örgütlülüğünü bu temelde koruyan bir silahlı güç haline geldi.

Dolayısıyla gerilla içerisinde özgürlükçü, eşitlikçi, komünal zihniyet ve bu yönlü yaklaşım ile anlayışlar komutada-savaşçıda daha fazla gelişti. Gerilla demokratik komünalizmi savunan fedai çizgisine daha fazla oturdu. O zamana kadar da bunu yürütüyordu ama ideolojik-siyasi anlayışla pratik duruş daha uyumlu hale geldi. Bu anlamda da gerillanın vuruş gücü daha çok arttı. Savaşçılık ön görülen amaçla daha uyumlu, bütünlüklü oldu. Bu da gerillayı amaçla daha çok bağlı hale getirdi. Savaşa kendini verme, savaş gücünün artırılmasını sağlattı. Buna göre eğitim ve örgütlenme de olursa, demokratik toplum paradigması temelindeki gerillacılığın, toplumun bütün ihtiyaçlarını karşılayacak temel bir kuvveti olarak rol oynayacak bir konum kazanmasını sağladı.

Şiddet anlayışında ve örgütlenmesinde stratejik değişimden sonra paradigma temelinde de önemli değişiklik yaptı. 1993'teki ateşkes ve stratejik değişim, düşman olarak tanımlanan devleti yıkıp yenisini kurma yerine onu dönüştürerek onunla siyasi uzlaşma temelinde Kürt sorununu çözmeyi esas aldı. 2000 yılındaki 7. Kongre'nin stratejik değişimi, demokratik siyasi mücadeleyi esas alan, silahlı mücadeleyi ikinci plana çekip siyasi mücadeleyi savunan, koruyan bir konuma getirmeyi esas aldı. Paradigma değişimi ile de gerillanın ordu ve devlet kuruculuğu yapma görevi ortadan kalktı.

Gerilla demokratik ulusun, demokratik toplum inşasının önünü açan, ona karşı saldırılar karşısında onu koruyan, bütün toplumun dinamik güçlerini eğitip örgütleyerek toplumu kendi güvenliğini kendisinin sağlayacağı bir öz savunma gücü haline getirmeyi hedefleyen bir yapıya kavuştu. Demokratik ekolojik kadın özgürlükçü paradigmaya bağlı olarak demokrasi odaklı toplumun öz savunma bilincini, eğitimi ve örgütlenmesini ortaya çıkaran, bunun gerçekleşmesine öncülük eden bir profesyonel çekirdek haline geldi. Gerillanın tanımı ve anlamı değişti.

Tüm bu değişim süreçlerini doğru uygulayamadık. Değişemedik, onun için 2004'deki savaşı doğru yürütemedik. Gerilla gerilladır, Bakur Bakur'dur. Giden herkes eski yerine gitti. Gerillacılık yapan herkes eskiye göre yaptı. Nasıl olsa eski tecrübe vardı! Aynı zeminde olundu, aynı adla hareket edildi, ama hem paradigmasal, hem de stratejik bir değişim vardı. Dolayısıyla gerillanın anlamı, tanımı, rolü ve görevleri değişmişti. Buna göre örgütlenmesi ve çalışma tarzı da değişecekti. Böyle bir yola girerse gerilla işleri doğru yönetecekti. Fakat öyle olmadı.

Kavramlar aynı kalınca değişim gerçekleştirilemedi. Tutuculuk, eskiyi devam ettirmek bu bakımdan daha fazla oldu. Nasıl olsa adı aynı, yeri aynı! Yine komutan birliktir, askerdir, her zaman öyle olacaktır! Kendini değiştirmeyi, zihniyet devrimi ile örgütsel sistem ve tarz değişimini komutan başta görmedi. Her ne kadar bu değişiklik olacak dense de, pratiğe baktı ve “aynısı deniliyor, biz zaten biliyoruz, o değişiklikler boştur” dedi. Bu nedenle zihniyet ve düşünsel değişime gerilla kendisini çok fazla kapattı. Çok tutucu kaldı. Örgütsel sistemde time göre bir reform oldu. Eğitimler de bir düzeyde gelişti, ama tarz, taktik ve anlayış bakımından, o yönde yönetimi, hedefleri, çalışma tarzını değiştirme bakımından eskiyi devam ettiren, sürdüren bir konumda kaldı.

Bu durum şu veya bu düzeyde etkisini hala sürdürüyor. Son yıllarda bunu biraz anlama ve aşma durumu gelişiyordu. Özellikle 2010’dan sonraki devrimci halk savaşı süreci ve onun sonuçlarının vahameti ve Önderliğin çok şiddetli eleştirisi, gerilla komutanlığını biraz bu durumları ele alma, düşünme, değerlendirme ve Önderliğin, partinin istediklerini anlayarak ona göre biraz değişiklik yapmaya yöneltti. şimdi biraz böyle bir arayış var, ama ne kadar gerçekleşir belli değil.

Paradigma değişimi temelinde HPG kendi duruşunun meşru savunma duruşu olduğunu, çizgisinin meşru savunma çizgisi olduğunu daha net tanımladı. Buna göre de demokratik siyasetin meşru savunma gücüydü. O halde “bu meşru savunmayı pasif savunma, aktif savunma, topyekûn savunma biçiminde yapacağız” dedi. Böyle bir stratejik çizgi ya da anlayışı tanımladı. Önderlik onu çok benimsemedi. Aslında 1 Haziran 2004’e kadar gerillanın duruşu pasif savunmaydı. 1 Haziran 2004’ten 1 Haziran 2010’a kadar aktif savunmaydı. 1 Haziran 2010’dan sonra biraz topyekûn savunmaya girdi. Uzun süre pasif savunma oluşunca, bir de daha 2003 başında Önderlik ateşkesin kalkmasını gündeme getirmesine rağmen öyle bir değişiklik olmayıp tasfiyecı dayatmayla da ateşkes konumu bir yıl kadar uzayınca, Önderlik de hareketin kendi çizgisinden kopup dış güçlerin etkisi altına girdiğini görünce pasif savunma durumunu daha sert eleştirdi. “*Uydurmadır bu*” dedi. Mücadelesizliği getirmişti. Artık tümüyle ona yatma, onu tek ölçü olarak ele almayı getirmişti.

Bu durum 1 Haziran 2004’te değişti. Önderlik ‘Bir Halkı Savunmak’ kitabında paradigma değişimini tanımlamıştı. Onun belli bir etkisi oldu. 2. Kongra-Gel Genel Kurulu en azından Önderliğin ateşkesi kaldırma sözüne uygun bir tutum kararı aldı. Tasfiyecilik, bir düzeyde tasfiye edildi. 1 Haziran 2004’te ateşkesin sona erdiği ilan edildi. Ondan sonra

çeşitli dönemlerde yine ateşkesler yapıldı ama kısa süreli oldu. 1 Haziran 2004'ten bugüne kadar bir aktif savunma konumu devam ediyor. Hareket o pasif savunma durumu denen, süresiz ateşkes olarak ortaya çıkan duruşa son verdi.

Bu geçen on yılın aktif savunmasının da çeşitli dönemleri vardır. 2004-2005 düşük yoğunluklu aktif savunma dönemi idi. Bu 1 Haziran 2004'ten itibaren başladı, 2005 Ağustos'una kadar sürdü. Temel işlevi PKK'nin yeniden gerillaya dayalı mücadeleyi yapıp yapamayacağının açığa çıkmasıydı. Çünkü mücadele edemeyecek deniliyor, bu nedenle de ateşkes sürecinin gereklerine uygun siyasi davranış gösterilmiyordu. Demokratik siyasi çözüme gelinmiyordu. Ateşkes konumuna itibar edilmiyordu. 'PKK'nin yapacağı bir şey kalmadı' deniliyordu. Aslında bu hamle bir yerde PKK'nin, kalıp kalmadığını kanıtlamıyordu. AKP ve devlet için bir uyarı idi. Ateşkes sürecini demokratik siyasi çözümle karşılamamanın bir yanılğı olduğunu ortay koymıyordu. Bu birkaç aylık bir durumu da ifade ediyordu.

Önderlik Ağustos ortasında *“Araştırın ateşkes isteyen varsa biz hazırız”* dedi. Hükümete yönelik araştırma olmasını istedi. Fakat hükümet tarafı ona çok hazır değildi. Daha farklı yaklaşımlar da vardı. Geneltkur-may daha farklıydı. Dolayısıyla öyle bir değişiklik ve karar süreci gelişmedi. Bu düşük yoğunluklu çatışma devam etti. 23 Ağustos 2005 tarihli Milli Güvenlik toplantısında Türk ordusu yeniden PKK'ye karşı topyekûn savaş konsepti temelinde saldırı kararı aldı. 90'ların başında uyguladığı konsepti yeniden gündeme koyuyordu. Böylece uluslararası komplo boşa çıkmış, başarısız kalmış, topyekûn savaşla PKK'yi ezip tasfiye etmek için yeni bir savaş başlatmış oluyordu. Bu topyekûn savaş konseptiyle harekete geçmesi aslında onun komploda başarısız olduğunun ilanıydı. Buna karşı örgüt 2005'in güzünde durumu değerlendirdi. HPG alanında siyasi yönetimin de katıldığı bir süreç değerlendirmesi ve planlama gerçekleşti. Bu karara karşı hareket orta yoğunluklu aktif savunma savaşı yürütme kararı aldı. HPG ona göre hazırlandı. Aslında 1 Haziran 2010'a kadar süren süreç çeşitli ateşkeslerle kesilse de genel planda orta yoğunluklu aktif savunma savaşı süreciydi. Şiddet, düşük yoğunluktan orta yoğunluğa geçmişti.

1 Haziran 2010'dan itibaren gelişen süreç ise yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşıydı. Önderlik en son Rojava'daki savaşa ilişkin de bunu belirtti. Onu Devrimci Halk Savaşı olarak tanımladı. Aktif savunma duruşunu bu biçimde üç boyutlu, üç aşamalı tanımlamış oldu. Bir, düşük yoğunluklu aktif savunma savaşı; iki, orta yoğunluklu aktif sa-

vunma savaşı; üç, yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı ya da devrimci halk savaşı. Aslında topyekûn direniş denilen de biraz budur. Ona doğru bir geçişi de ifade ediyor. Bu yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı ya da devrimci halk savaşı 2010-2012 Bakur'da TC'ye karşı yürütüldü. 2013-2014'de Rojava'da DAİŞ saldırılarına karşı verilen savaş oldu. 2014'te yine Şengal'den Kürkük'e karşı DAİŞ saldırılarına karşı yürütülen bir savaştır. Yine 2011 Temmuz-Eylül arasında Kandil üzerinden İran güçlerine karşı bir savaş olarak da yaşandı. Yani bu yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı değişik dönemlerde olsa da dört parça Kürdistan'da birden yaşanmış bir savaştır. Dört-beş yıllık bir savaş dönemini ifade ediyor ama dört parçada da yaşanan bir savaştır.

Geçen bu 10 yıllık pratikte yaşanan aktif savunma savaşı tümüyle Meşru Savunma Savaşıdır. PKK'nin paradigma değişimi temelinde gelişen bir savaştır. Aslında demokratik modernite paradigmasıyla Kürt sorununu çözmek üzere mücadele yürüttüğü dönemin savaşı veya silahlı mücadelesi oluyor. Demokratik siyasetle bağlı olan bir savaş durumudur. Ne kadar onunla uyumlu oldu, o çizgiyi ne kadar yansıttı, ne kadar yansıtmadı, ne kadar anladı ne kadar anlamadı, tarzını taktiğin bu esaslar üzerine ne kadar geliştirdi veya geliştirmediydi? Dolayısıyla başarısı nedir, ne değildir? Bir savaş, direniş durumuydu. Farklı aşamaları içerdi. Yeni paradigma temelinde olan bir savaş ve şiddet uygulamasıydı. Yeni paradigmayı ne kadar yansıttı? Bu stratejik düzeyi, aşamaları ne kadar yansıttı, ne kadar anladı, örgütledi, uyguladı, ne kadar uygulayamadı?

Bu çerçevede değerlendirmemiz gerekiyor. Bu 13 yılı da böyle üç dönem halinde, düşük yoğunluklu, orta yoğunluklu, yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı dönemleri olarak özetlememiz lazım. Önemli bir tecrübe birikimi bu süreçte oldu. Ciddi bir savaş verildi. Gerillanın cesaret, fedakârlık ve kahramanlığında herhangi bir düşüş olmadı. Tam tersi ne daha çok gelişti ve yayıldı. Rojava'da önemli sonuçlar ortaya çıktı. Bakur'da 90'lardaki eski durumu çok aşamadıysa da Rojava'da önemli bir durum ortaya çıktı ve bu geneli de etkiledi. Artık herhangi bir alanda siyaseti ve savaşı değerlendirirken oranın özgünlüğünü gözetmemiz gerekiyor, ama Kürdistan'ın bütünlüğü içinde ele almayı da bilmemiz lazım. Öyle bütünlükten uzak ele alamayız. Dolayısıyla 2010-2012 Bakur'daki Devrimci Halk Savaşının bir parçası olarak 19 Temmuz 2012 Rojava Devrimi gerçekleşti. Her ne kadar Bakur'daki Devrimci Halk Savaşı demokratik özerklik devrimini bazı bölgelerde gerçekleştiremediyse de Rojava'da olanlarla bağı vardır. Ondan kopuk, ondan uzak ele alıp değerlendirmek yanlıştır.

Yine 2013-2014'te Rojava'daki savaş, Bakur'daki durumdan - yaşanan ateşkes konumundan- farklı değildir. Çünkü 2010-2012'deki yüksek yoğunluklu savaş 2013 Newroz'unda ateşkes çağrısıyla değiştirilmek istendi ama değişmedi. Çatışmasızlık oldu, ateşkes olmadı. Aslında uygulansaydı, geri çekilme olsaydı değişecekti. Daha sonra çatışmasızlık bir kere daha teyit edildi. Dolayısıyla Bakur'daki durum, her ne kadar 2013 Newrozunda ateşkes ilan edilmiş olsa da çatışmasızlık düzeyinde kaldı. Stratejik değişime dönüşmedi. Çözüm sürecini geliştirmede.

2013 ateşkesi olduğunda, "PKK mücadele edemez" diyemediler artık. Rojava'yı gördüler, Başur'u gördüler. 2013-2014'te gerillanın o alanlardaki etkinliğini görmeleri Kuzey'deki savaş kadar Türkiye'yi korkuttu. Rojava direnişi TC devletini, AKP hükümetini 2010-2012 Bakur savaşından daha fazla korkutmuş durumda. Niye? Çünkü gerilla performansını, gücünü ortaya koydu. Öyle bir saldırının Türkiye'ye karşı gelmesi, yönelmesi durumunda Türkiye'nin nasıl bir duruma düşeceğini görüp değerlendirdiler. Ondan korktular. Onun için parçaların özgünlüklerini gözetmeliyiz ama birbirinden kopuk ele alamayız. Bir de Kürdistan bütünlüğü var. Rojava'da olanların Bakur üzerindeki etkisi çok fazladır. Başur üzerinde de öyledir. Bakur'da, 2010-2012 arasında olanların da Rojava ve Rojhilat üzerindeki etkisi benzerdi. O nedenle Rojava Devrimi bu yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı sürecinden kopuk değildi. Hareketin öyle bir savaş konumunda olması, Bakur'da o düzeye ulaşamadıysa da kalıcı sonuçlarını Rojava'da verdi.

b) Düşük Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı: 2004-2005

Son on-on beş yıla ilişkin genel bir bilgilendirme yaptık. Paradigma değişimi ve PKK'nin şiddet anlayışında yol açtığı değişiklikler konusunda değerlendirmelerimiz oldu. Bu temelde 1 Haziran 2004'den bu yana, aktif savunma temelinde yaşanan savaşın genel durumunu özetlemiştik. Geçen 10 yılın farklı dönem ve aşamalarını ifade etmiştik. 2004-2005'in düşük yoğunluklu aktif savunma savaşı olduğunu belirtmiştik. 2006-2009 arasında da orta yoğunluklu aktif savunma savaşı yaşandığını söyledik. 2010'dan bu yana da yüksek yoğunluklu aktif savunma savaşı içindeyiz. Bunu Devrimci Halk Savaşı olarak da tanımladık ve dört parça Kürdistan'da yaşanan bir savaş durumu olduğunu ifade ettik. Kısa kısa bu dönemleri ve temel olayları ile gelişmelerini özetleyebiliriz. Anlaşılması açısından daha iyi olabilir. Zaten tartışma bakımından da en fazla üzerinde durulması gereken alan durumundadır.

Hareket açısından 2004'te başlatılan süreç devletle hükümete dönük bir uyarı idi. Bir de ABD'nin Irak müdahalesi ile ortaya çıkan Ortadoğu-

Kürdistan gerçeğinde etkili olma arayışıydı. Önderlik bu süreci 2003'ten itibaren başlattı. Ki Irak savaşı olmuştu. Saddam Hüseyin yönetimi tümünden yıkıldı. Güney Kürdistan devlet yönetiminden tümünden uzak kaldı. Ortadoğu'da ABD müdahalesiyle yeni bir durum ortaya çıktı. Irak'ta ve Afganistan'da savaş durumu oldu, ama ABD müdahalesi geneldi. Bütün Ortadoğu'ya bir müdahaleydi. Irak'a ve Afganistan'a askeri boyutlu müdahale olmakla birlikte diğer yerlere de ekonomik-siyasi boyutlu müdahaleler vardı. Bu bize kadar uzandı. 2002-2004 tasfiyeciliği aslında böyle bir müdahalenin bir parçasıydı. Böyle bir durumda tabii ki aktif mücadele içinde olmak, bu gelişmeleri Kürdistan'da karşılamak, ortaya çıkan imkân ve fırsatları değerlendirmek gerekiyordu. İşin bir boyutu buydu.

Diğer yandan, 1999'dan sonra güçler sınır dışına çekilmişti. Demokratik siyasi mücadele, değişim-dönüşüm için son derece elverişli bir ortam yaratmış ama bu hiç ciddiye alınmamıştı. Yanlış değerlendirilmişti. Onun üzerinde siyaseten herhangi bir gelişme yoktu. İşler yapılmamıştı. Sorun çözülmüş gibi işlerin üzerine yatan, çürütme politikasıyla sonuç almayı öngören bir devlet yaklaşımı vardı. Uyarmak gerekiyordu. Tabii içte de dağınıklıklar vardı. Onlara karşı mücadelenin bir gereği olarak da 1 Haziran 2004 düşük yoğunluklu aktif savunma savaşı süreci gündeme geldi. Askeri bakımdan düşük yoğunluklu bir savaştı. Aslında daha ağırlıklı olarak siyasi olmak zorundaydı. Dikkat edilirse askeri boyutu düşüktü. Özellikle mevcut gelişmeleri de dikkate alan ve değerlendiren bir temelde hükümet için bir uyarıydı. Biz, 'eğer sorunlara siyasi çözümlerle yaklaşılmazsa direniriz, mücadele ederiz' diyorduk. Onlarsa 'zamana yayararak çürütür, bu işi bitiririz' hesabındaydılar. Bu hesap boştur. Bizimkisi uyarı durumunu ifade ediyordu.

Bunun için de çok kapsamlı ve planlı bir savaş yerine savaşıldığının gösterilmesi ve savaşta kararlılığın ve iradenin ortaya konması askeri bakımından yeterliydi. Daha önemlisi siyasi hamle olmalıydı. Bu konuda örgüt bir dönem çok hazırlanmıştı. 2000 yılındaki Kandil YNK savaşından sonra, siyasi-askeri olarak da 2001-2002-2003 hazırlık dönemi idi. Bu hazırlıkların önemli bir boyutu vardı. Bu hazırlığa göre güçlü bir hamlesel çıkış yapılabilirdi. Fakat 2003-2004'teki tasfiyeci saldırı altında örgüt çok yıprandı. Çok şey kaybetti. Askeri bakımdan da, siyasi olarak da öyleydi. Aşırı yıpranmışlıkla çıktı. Zihniyet ve düşünce olarak savrulma, dağılma, örgütsel olarak disiplini kaybetme, sistemi kaybetme, birçok kadronun kaçışı, erimesi, dağılma yaşandı. En ağır savaşın yaratacağı tahribattan daha fazla tahribat yaratmıştı. O bakımdan siyasi ve

askeri olarak da çok hazırlıklı ve planlı bir biçimde 1 Haziran 2004 hamlesine girilmedi. Zaten en az bir yıl gecikmeliydi. Ona rağmen bu bir yıl gecikme, hazırlık ve güçlenme yaratmamış, tam tersine daha fazla yıpranma, dağılma, zayıflama yaratmıştı. Bu nedenle yeni bir hamle ilanı oldu.

Ateşkes kaldırıldı ama çok hamlesel bir mücadele oldu denemez. Siyasi olarak da etkili bir eylemlilik içerisine girilemedi. Askeri olarak da çok planlı, etkili ve çok yönden bir anda düşmana darbeler vuran askeri eylemlilikler olmadı. Ama daha fazla da düşman saldırılarının, operasyonlarının olduğu, o operasyonlar karşısında direnme ifade eden alanlarda yer yer silahlı eylemlerin geliştiği bir mücadele durumu ortaya çıktı. Zayıftı; çok güçlüydü, planlıydı, hamleseldi denemez. Fakat güçsüz, dağınık ve parçalı bile olsa mücadele etme iradesinin gösterilmesi, bunun eyleme dönüştürülmesi dönem açısından yetiyordu. Esas olan buydu. Bu bakımdan o zayıf durumun süreç üzerinde yoğun bir etkisi oldu. AKP hükümeti ve devlet bunu engellemek, önlemek ve etkisini kırmak için hemen faaliyete geçti. Bir yandan her alanda askeri operasyon başlattı. Gerillayı korkutmak, iradesini kırmak, yeniden direnen ve savaştan bir güç olmaktan çıkarmak istiyorlardı. Bakur'da yeterli bir güç vardı, zamanında gidilmişti. Bütün eyaletlerde güçler vardı ama kafa karıştıktı. Bir, süreç açısından kafa karıştıktı. İki, yeni süreçte nasıl mücadele yürütüleceği konusunda, askeri açıdan kafa karıştıktı. Daha çok değişim-dönüşüm, paradigma ve strateji değişimi temelinde mücadele yürütülecekti ama bu değişimi yaşamayan ve eski tecrübesiyle hareket eden dar ve tutucu bir duruş vardı.

Bakur'a gidiş yeni bir giriş ve yeni bir savaş anlayışı, planlaması ve tarzı temelinde değildi. Eskiye tekrarlama, eskide bilinen tecrübeyi ve alışkanlıkları yeniden pratikleşme temelinde bir gidiş oldu. Daha çok eski anlayış ve alışkanlıklara dayanıldı. Biraz uzakta kalma olmuştu. Onun hevesiyle de herkes biraz da nostaljik davrandı. Anıları tazeler misali bir anda her yere gitme, eski bildikleri yerleri, kişileri görme şeklinde eskiyi inşa etmeye gidildi. Yoksa savaş olacak, yeni bir gerilla ve örgütlenme geliştiriyoruz diye olmadı. Bundan dolayı dönemin istediği etkili eylemleri yapamadık. Dahası kendimizi koruyamadık. En çok kayıp verdiğimiz dönem 2004-2005 oldu. Dersim'den Botan'a kadar grup grup toplu kayıplar bile verdik. Dersim'de her biri bir-iki yıllık tecrübeyle eyalet komutanı olabilecek onlarca arkadaş şehit düştü. Ciddi değerlendirilmesi gerekiyor. Eleştiri-özeleştiri süzgecinden geçirmek gerekiyor. Örneğin Dersim'de niye öyle oldu? Botan'da, Amed'de on-

larca arkadaş sayabiliriz. Bu, sürece olan yaklaşımı ve yaşanan değişim sürecinde pratik olarak kendini değiştirmeme durumunu gösteriyor.

Güçlü bir değişiklik olmadı. Anakarargâhtan diğer alanlara kadar es-kiyi devam ettiren, eski alışkanlıklara ve anlayışlara göre pratikleşmeyi sürdüren, bu anlamda değişime, bilinç ve planlamaya değil de eski tecrübe ve alışkanlıklara dayanan bir pratikleşme süreci gelişti. Eylemler oldu. Gerilla operasyonlar karşısında direndi, çatışmaya girdi, en küçük bir zayıflık göstermedi. Kahramanlık çizgisinde en ufak bir zayıflık yoktu. Bu zaten düşmanı korkutmak ve süreç açısından ciddi bir siyasi rol oynamak anlamına geliyordu. Ama askeri anlamda yenilenme, değişim, yeni bir tarz ve sistem geliştirme gerçekten yoktu, uzaktı. O nedenle de operasyonlara direnildi, ama kayıp vererek direnildi. Savaşa girildi, ama düşmana darbe vurmaktan çok direnme ve kahramanlık temelinde oldu. Dolayısıyla kayıplarımız fazla oldu. Yeni bir tarz, yeni bir savaş durumu geliştiremedik.

Nitekim 2005 baharında (Şubat sonu Mart başında) 3. HPG Konferansında da bu açığa çıktı. Ne kadar değişilip mücadele edildiği, yeniden yapılanmanın ne kadar geliştiği konferansta kendini gösterdi. Yani değerlendirildi. Konferans yeni ve yaratıcı bir tarzın geliştirilemediği tespiti yaptı. Heyecan, coşku, cesaret ve fedakârlık üst düzeyde vardı. Fakat gerçekten de anlayışta, sistemli olmada, planlı ve disiplinli hareket etmede, çizginin gereklerine göre örgütlenmede ve eylem çizgisinde zayıflık yaşandı. Karargâh da 3. Konferanstaydı. Eyleme katılmadığı yönünde eylem çizgisi eleştirildi. Öyle bir anlayış oldu ki yukardan aşağı herkes birbirine “yapın” diyordu. Aşağıda bütün her şey tim komutanının omuzuna kalıyordu. Olmayınca suçlu tim komutanı oluyordu. Herkes tim komutanını eleştiriyor, nerdeyse gerilla tim komutanının omuzunda bir askeri güç, eylem gücü derekesine düşürülüyordu. Öyle bir tarzdı.

Diğeri sadece söyleyen ama pratiğin dışında kalan, özerk, işin aslına, eğitim, örgütlenme ve eyleme girmeyen, bunları hep ötekine-alttakine bırakan ve en alttakini bununla sorumlu kılan bir tarzdı. Bu özerk bir tarzdı. Daha sonraki dönemlerde bu özerklik HPG’de yoğunca eleştirildi. Buna ‘cihaz komutanlığı’ dendi. ‘Ben söyledim komutanlığı’ dendi. Üzerinden görevleri başkasına havale etme durumu dendi. Kısaca Bakur’a yönelme, yeniden eyalet ve bölgelerin oluşması ve 1 Haziran’la birlikte yeni bir eylemlilik içerisine girme fazla yenilenmiş olmadı. Ağırlıkta eskinin bir tür kopyası ve tekrarı biçiminde oldu. Fakat belirttiğim gibi, böyle bir yürüyüş veya harekete geçiş bile önemliydi. Düş-

manı korkuttu. AKP ciddi bir telaş içerisinde girdi. Önce tasfiyecilere çok güvenmişlerdi. PKK'nın tasfiye olma umudunu onlarda taşıyorlardı, 2000'de YNK yönetiminin taşıdığı umut gibiydi.

Öyle olmadığını -1 Haziran'la birlikte her alanda gerilla hareketliliğinin ortaya çıktığını- görünce bunu önlemek için üç yönlü saldırıya girdiler. Bir, yoğun bir karalama propagandasına giriştiler. Psikolojik savaşı çok ileri bir düzeye çıkardılar. İki, askeri operasyonları her tarafta geliştirdiler. Dersim'den Botan'a büyük çatışmalar oldu. Üçüncüsü, siyasi olarak saldırı yaptılar. Hemen tutuklu olan DEP'li milletvekillerini bıraktılar. Sadece bırakmadılar, yoğun bir propaganda yürüterek, peşlerine televizyon kanalları taktılar. Onlara dayalı olarak PKK'nın kitle gücünü bölüp parçalamak istediler. Partiyi parçalamak istediler. Amerikalılar bu konuda “yarı yarıya başardık” dediler. Bu sefer 1 Haziran hamlesini önlemek için de kitle gücünü, kitle hareketini cezaevinde tutulan milletvekiline dayanarak parçalamak, zayıflatmak istediler. Sanki çok şey bahsediyorlarmış gibi yeni liderler doğdu! Hiç yoktan 10 yıl hapiste tuttular. Onun hesabını vereceklerine “işte bırakıyoruz, bıraktık, Kürtler için yeni bir çıkış oluyor, liderlikler gelişti...” diyerek pohpohlayarak hareketin 1 Haziran hamlesini gölgelemek, parçalamak, siyasi tabanını parçalamak istediler.

Önderlik uyardı. Hareket belli bir etkide bulundu. Onlar böyle bir şeye girmeyince bu oyunlar bozuldu. Psikolojik savaşa karşı propaganda yapıldı. Askeri saldırılar karşısında gerilla direndi. İyi savaşmasa da kahramanlık duruşunda en küçük bir zayıflık göstermedi. Tersine onu daha da çok geliştirdi. Siyasi alanda da bu oyun bozulunca hükümet ciddi bir zorlanma yaşadı. Buna dayanarak yeni bir ateşkes durumu olabilir mi diye Önderlik 2004 Ağustosunda hükümet cephesinde arayış yaptı. Böyle bir arayış, açıklık vardı diye çok uzun vadeli savaş ve çatışma düşünmüyordu. Fakat öyle bir irade yoktu. Tümüyle engelleme ve etkisizleştirme yönünde bir özel savaş uygulaması veya saldırısı vardı.

2005 baharında bir dizi toplantı, kongre, konferansla örgütsel yeniden yapılanmalar geliştirildi. HPG konferansı, PKK'nın Yeniden İnşa Komitesi, Kongra-Gel 3. Genel Kurulu ve KCK sisteminin inşası, Kadın Kurultayı ve KJB örgütlülüğü, Komalen Ciwan örgütlülüğü vb. geliştirildi. Önderlik 2005 Newroz'u'nda KCK'yi (Demokratik Konfederalizm) ilan etti. Böylece söz konusu eylemlilik, onu yürüten örgütsel yeniden yapılanmaya kavuşmuş oldu. Hareket de yeni paradigma temelinde tasfiyeci saldırıları bertaraf ederek kendisini yeniden örgütleyip yapılandırmış ve bu temelde mücadele eder bir konum kazanmış oldu. Bu başlı başına

hem AKP'nin saldırılarını, AKP eliyle devletin yapmak istediğini boşa çıkarma, hem de komployu tümenden etkisiz kılma ve çürütme politikasını yenilgiye uğratma anlamına geliyordu.

Komplot orada bitti. Geriye kalan süreçler uzatmadır, tekrardır. Yapılanları yeniden farklı versiyonlarla ortaya koymadır. Süreci uzatarak, irade ortaya koyarak sonuç alma istemedir. 2005 sonrasında devlet cephesinde yürütülen saldırıların anlamı budur. Bizimki de buna karşı direniş oldu. Yoksa komplonun amacı PKK'nin 2005 Newrozu'nda ulaştığı düzeye gelmesinin engellenmesiydi. 1 Eylül 1998 ateşkesine karşı komplonun dayatılmasının amacı buydu. Bunu önlemek için yaptılar. 1993'te de ateşkesi bozmak bu amaçlıydı. Komplonun da temel amacı buydu. Bu amaç nihayet 2005 Newrozu'nda KCK ilanıyla başarısız kılınmış oluyordu. Bu da PKK'de değişimi-dönüşümü engellemeyi, böyle bir değişim gerçekleşmeden PKK'yi tasfiye etmeyi hedefleyen uluslararası güçlerin komplosunun yenilgisi, sonu oluyordu. Bu düzeyde Türkiye siyasetinde etki yaptı tabii. KCK ilanıyla birlikte AKP hükümeti boşlukta kaldı. Ne yapacağını, PKK'ye karşı neyle mücadele edeceğini bilemedi. Mücadele planı boşa çıktı. Plansız, politikasız bir duruma düştü. Böylece yeni bir politika arayışına girdi.

Tayyip Erdoğan'ın Kürt sorununa ilişkin Amed'de, Ankara'da yaptığı konuşmalar böyle bir ortamda gündeme geldi. Tamamen PKK'nin kendini yeniden yapılandırması karşısında politikasız kalan AKP'nin yeni bir politika arayışındaydı. Hepsini oyun muydu? İnsan tam bir şey diyemez. Ama sanki hepsi oyun değildi. Daha sonra AKP çok pragmatist oldu. Ama öncesinde bu tür düşüncelere çok daha açıktı. Tayyip Erdoğan İstanbul Belediye Başkanı iken kendisi bile Kürt sorununa ilişkin inceleme-araştırma dosyası, raporu hazırlatmıştı. Üstelik Kürt sorunu filan değil, Kürdistan sorunu diye! Şimdi hiç kimse onları açığa çıkarıyor. Hepsini gizlediler.

İkincisi, AKP çok zayıftı. İktidar gücü olarak dayanağa ihtiyacı vardı. Genelkurmayı ve Amerika'yı, NATO'yu Kürt sorununu çözmeye açık görseydi Amed'deki konuşmasına dayalı bir politika geliştirecekti. Yani Kürt sorununu çözmeye dayanan bir politika yürütüp ona göre iktidarını sağlamlayacak, sürdürecekti. İktidarını sürdürme gücünü sanki oradan almak isteyecekti. Fakat öyle olmadı. Gördü ki Genelkurmay da, ABD de buna kapalıydı. Dış dünya, Avrupa, Amerika, NATO demokrasi falan diyor ama o demokrasi Kürtlere hak hukuk vermiyor. Kürtler gündeme geldi mi çok fazla işlemiyor. Zaten Genelkurmay ise Önderlik Newroz'da yeni sistemi ilan eder etmez karşı faaliyete geçti. Bayrak

mitingleri biçiminde her alanda bu provokasyonları devreye koyarak yoğun bir karşı faaliyet geliştirdi. Önderliğin sistem ilanını, her yerde TC propagandası yaparak ve Cumhuriyet mitinglerini geliştirerek engellemek ve bastırmak istedi. AKP'nin bu arayışı karşısında Genelkurmayla AKP arasında ciddi bir çelişki ve iç mücadele yaşandı. Bu yaz boyu tartışmalar halinde sürdü.

Bu durumda yönetimimiz, Ağustos'ta AKP'ye biraz fırsat vermek için bir aylık eylemsizlik ilanında da bulundu. Fakat 23 Ağustos 2005'te Mili Güvenlik Kurulu toplanarak yeni bir Kürt politikası belirledi. PKK'ye karşı mücadelede yeni bir karar aldı. Yeniden topyekûn özel savaş konsepti temelinde saldırı yapmayı kararlaştırdı. Hükümet başta isteksizdi. Tam uygulayıp uygulamayacağı konusunda kararsızdı. Genelkurmay bunu dayattı. Öyle ki, Milli Güvenlik Kurulu toplantısından sonra toplantı sonuçlarını hükümet değil, bir basın toplantısıyla Genelkurmay Başkanı açıkladı. Sanki bir darbe yapılmış gibi. 2005 güzünde Hükümetle Genelkurmay arasında kısmi bir çatışma da sürdü. Tayyip Erdoğan bir süre kurşungeçirmez camlar arkasında konuştu. Miting yapmada da, toplantı yapmada da korkar hale geldi. Topyekûn özel savaş temelinde kirli savaş harekete geçirilince böyle bir karar yeni bir durumdu. Giderek uzlaştılar. AKP uygulamayı kabul etti. Özel savaşı yürütmesi temelinde Genelkurmay da AKP'nin hükümette kalmasını kabul etti. Aralarındaki çelişkileri yavaş yavaş çözdüler.

En son 2007 Dolmabahçe görüşmesinde Tayyip Erdoğan'la Yaşar Büyükanıt anlaştılar. Topyekûn özel savaş konsepti temelinde 23 Ağustos tarihli MGK toplantı kararıyla hükümetle devlet yeni bir saldırı süreci başlattı. Özel savaşı tırmandırarak PKK'yi imha ve tasfiye etmek istiyorlardı. Bütün boyutlarda özel savaşı tırmandırmaya çalışıyorlardı. Nitekim psikolojik savaş, polis terörünü, askeri operasyonları 2005-2006 kış boyunca geliştirdiler. Halk direnince Tayyip Erdoğan "çocuk da olsa kadın da olsa güvenlik güçleri gereğini yapacaktır" dedi. 2006 baharında onlarca çocuk katlettiler. Genel bir imha ve tasfiye amaçlı saldırı geliştirdiler. Böylece yeni bir süreç başlamış oldu. Devlet topyekûn özel savaş konsepti temelinde PKK'yi imha ve tasfiye amaçlı saldırılar başlatınca, tabii ona düşük yoğunluklu aktif savunma savaşıyla karşı koymak, direnmek mümkün değildi.

c) Orta Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı: 2006-2009

Böyle bir duruma karşı nasıl mücadele edileceğini kararlaştırmak üzere yönetimimiz -2005 güzüyüdü- HPG askeri alanında geniş bir yönetim toplantısı yaptı. Başkanlık, Savunma Merkezi, HPG karargâhı, siya-

si-askeri ortak bir toplantıydı. Bu gelişmeleri değerlendiren, ona karşı hareketimizin taktiğini, izleyeceği politikaları belirleyen bir toplantıydı. Orada 23 Ağustos'ta devletin aldığı karara karşı orta yoğunluklu savunma savaşı temelinde direnme kararı çıktı. HPG 2005-2006 kışında kendisini daha üst yoğunluklu savaş yürütmek üzere hazırladı. Siyasi alan (KCK) bu temelde siyasi mücadeleleri, serhildan, halk direnişini geliştirmek üzere yeni planlamalar ve hazırlıklar geliştirdi. 'Önder Apo siyasi irademdir' kampanyası örgütlendi. Her alanda saldırılara karşı daha uzun vadeli ve daha ileri düzeyde bir serhildan örgütlendirilmesi içerisine girildi.

Nitekim Şubat başından hem bu saldırıları, hem 15 Şubat komplosunu protesto anlamında bir direniş süreci gelişti. Böyle bir ortamda Viyan arkadaşın "artık komployu reddediyorum" diyen tutumu da psikoloji ve anlayış olarak toplum üzerinde önemli bir etki yaptı. Şubat'tan itibaren 15 Şubat komplosunu protesto etme, İmralı sistemini reddetme, Önder Apo'nun özgürlüğünü isteme tutumunda etkili bir kitle eylemliliği başladı. Komployu protesto olarak başladı, 8 Mart ve Newroz kutlamaları olarak gelişti. Newroz'dan sonra Amed ve diğer bazı kentlerde uzun vadeli sert bir çatışmaya dönüştü. Kutlamalar bir bayram havasında kalmadı. Sürekliliği olan bir serhildan dönemine dönüştü. Polisle çatışmalara girildi. Serhildanda şimdiye kadar ulaşılan en ileri düzey oluştu. 28 Mart'a kadar da Amed'de çatışma sürdü. Polis ve devlet toplumu dağıtamadı. Her alanda hazırlıklara dayalı polisle çatışan bir pratik ortaya çıktı, etkili oldu. Newroz'da açıktan siyasi irade oylaması yapılmıştı. Toplumda Önderliği sahiplenme yönünde çok önemli bir duruş vardı. Bu 4 Nisan ve 1 Mayıs kutlamalarına, Şehitler Ayı anmalarına kadar devam etti. Şubat'tan Mayıs'a kadar dört ay hiç durmadan kitle eylemliliği oldu. O kadar sert, yoğun ve sürekliliği olan bir serhildan sürecini ilk defa yaşadık. Ondan sonra da aynı düzey çok fazla ortaya çıkmadı. 2006 baharı bu biçimdeydi.

Ardından Haziran'la birlikte gerilla devreye girdi. Gerillanın hazırlıkları temelinde 2004-2005'te çok planlı, düşmanı çok darbeleyen eylemler geliştirilememiş olsa da onlar aslında biraz da ne yapıp yapılamayacağını bilememek, yeterince karar verememekten, kafa karışıklığından kaynaklıydı. Böyle bir karışıklığın ortadan kalkması, düşünce ve kararda netlik, buna göre de kısmi bir hazırlık içinde olma 2006 yazında (Haziran'da) etkili gerilla eylemlerinin ortaya çıkmasına yol açtı. Temmuz ortasında her alanda doruğa ulaştı. Oldukça etkili, düşmana ve orduya darbeler vuran, sonuç alan gerilla eylemleri gelişti. Siyasi halk direnişi

zaten hükümeti ciddi biçimde zorlamıştı. Gerilla da onu devam ettirip öncekine göre daha yoğun ve sonuç alıcı bir eylemlilikle ortaya çıkınca devlet ve hükümet sarsıldı, işlemez hale geldi.

Kirli özel savaşı devreye koymak istediler. Amaçları 23 Ağustos tarihli toplantı temelinde serhildanları bastırmak, gerillaya operasyonlarla vurmak, kirli savaşla yönetimin üzerine gidip katliamlar yaparak ezip tasfiye etmektir. Nitekim -Kasımdı- hemen Şemdinli’de kitapevi bombalamasıyla saldırılarını başlattılar. Açığa çıktı, teşhir oldular. 2006 başından itibaren bazıları kontra-gerillayı harekete koydu. Böyle örgütlediklerini söylüyorlardı, yaz başında sadece askerler değil siviller de söylüyordu. Colemerg’in Cüneyt Zapsu’su vardır. İyi bir kontra-gerilla şefidir. Temmuz başında 2006’da televizyonda açık söylüyordu. “Timlerimiz her tarafa sızmıştır, yakında hepsini tüketecek” diyordu. Güneye bilmem ne kadar tim gönderdiklerini söylüyorlardı. Nitekim Ana Karargâhta İbrahim arkadaşı katlettiler. Cemal arkadaşı vurduklarına dair birkaç kez basına haber yaptılar ama belli ki girişimleri boşa çıktı. Öyle bir girişim yok değildi.

Halkın direnişi, gerillanın eylemliliği hükümetin özel savaş sistemini bozdu. Onun üzerine sanki ciddi bir sarsıntı geçirdi Türkiye sistemi. Dolayısıyla o sisteme dayanan herkes birden devreye girdi. İçerden Ahmet Türk onlar, DTP hemen devreye girdi. Yeni örgütleniyordu. “Biz arabulucu olacağız” dediler. Hemen Önderliğe MİT üzerinden görüşme-ci gönderdiler. Görüşme yaptırdılar. KDP buradan devreye girdi biz arabuluculuk yapabiliriz, diye. Amerika 15 Ağustos’ta resmi açıklama yaptı PKK savaşı durdursun Kürt sorununu çözeceğim, diye. Avrupa’da kapitalist sisteme dayalı bazı uluslararası örgütler hemen devreye girdiler. Görüşmeler yapalım, arabuluculuk yapmak istiyoruz diye ilişkiler kurdular. Özellikle Önderliğe dönük girişim çok daha tehlikeliydi. Çünkü örgütün hiçbir haberi olmadan doğrudan Önderlik üzerinden müdahale geliştirmek istediler. Zor önleyebildik. Biraz denetim sağladık, durdurduk. Hala da Önderlik o durumu sorumlu tutuyor. “*Bana güvence verildi ve sözlerinin gereği yerine getirilmedi*” diyor. Belli ki o dönemde Önderliğin yanına gidenler sadece bizi durdurması için güvence verdiler. Şimdi Önderlik bunu bir oyun olarak değerlendiriyor, “*gereklere yerine getirilmedi, bu görüşme oyunu içerisine öyle çekildim*” diyor. “*Kendim istedim, isteyerek girdim diye değil. Ama bana söz verildi, güvenceler verildi. Gereklere yerine getirilmedi*” diyor. Bu güvenceler işte o zaman verildi.

Bu girişimlerin sonunda hareket 1 Ekim 2006 ateşkesine gitti. Bu yaptığımız 5. ateşkeşti. Herkes ateşkes istiyordu. Ateşkes olursa Kürt sorununu çözmek üzere arabulucu olacaklardı. Ateşkes ilan ettik. Hava çok güzel oldu, bayram havası gibi, bir anda coşku heyecan oldu. Bir ay geçti, ikinci aya girdik bütün hava yüz seksen derece değişti. Bütün o sıcaklık soğudu. Heyecan bitti. Biraz daha ilerleyince kimseden ses çıkmaz oldu. Herkes sanki ateşkes yokmuş gibi davranır hale geldi. Nasıl oldu böyle? DTP'ye "ne oldu?" diye sorduk. Mız mız ettiler. KDP "bizden bu kadar, artık yapabileceğimiz bir şey yok, siz bilirsiniz ne olursa" dedi. ABD ateşkesi, çözümünü bir yana bıraktı. Tam bir yeniden savaş söylemine başladı. Yani ateşkes boşa çıktı. Nasıl boşa çıktığı anlaşılmaya, incelenmeye değer bir konudur. Birçok boyutu olabilir, ama önemli bir boyut ABD'deki politika değişikliği oldu.

Güzdü, Kasım'da seçimler oldu. Bush yönetimi seçimi kaybetti. Demokratlar kazandı. Yeni yönetimin demokrat yönetim olacağı ortaya çıktı. Bir komisyon oluşturdular. ABD'nin yeni Ortadoğu stratejisini çizdiler. O komisyon da o zamana kadar Bush yönetiminin Ortadoğu'da uyguladığı stratejiyi değiştirdi. Dolayısıyla 15 Ağustos'ta bize ateşkes çağrısı yapan politika değişti. Bu sefer politikaları şöyleydi: Türkiye ile Irak'ı ittifak haline getirmek, Kürtleri buna dâhil etmek, Suriye ve İran'a karşı bu ittifaka dayalı mücadele yürütmekti. Böyle olursa Suriye ve İran'ı bu güçle dize getiririz hesabı yapıyorlardı. Obama yönetimi, yeni demokrat yönetiminin izleyeceği politika bu olacaktı. İran ve Suriye üzerine böyle bir ittifaka dayanarak gidecekti. Bu ittifak önünde de engeller vardı. Türk Genelkurmayı -Yaşar Büyükanıt, İlker Başbuğ yönetimi- Irak'la, dolayısıyla KDP'yle ittifaka karşıydılar. 1990'lı yıllarda yürütülen en yanlış politika olduğunu söylüyorlardı. Hakaret ediyorlardı. "Aşiret ağaları, bunların ne değeri var, siyasetle ne ilişkileri var?" diyorlardı. Dolayısıyla Türkiye-Irak ittifakı olamıyordu. Onun için Irak'ın bir kolu olan Güney Kürdistan yönetimiyle ittifak gerekiyordu. Genelkurmayın bu zihniyetinin değiştirilmesi lazımdı.

Diğer yandan böyle bir durumu PKK bozuyordu. PKK'nin etkisiz kılınması lazımdı. Kürtlerin daha aktif katılabilmesi için -KDP'nin bütün Kürtleri arkasına alarak böyle bir ittifaka katması için- PKK'nin etkisiz kılınması lazımdı. Irak'ta buna karşı çıkacak yönetim ve kişiliklerin etkisiz kılınması lazımdı, o da Baas yönetimiydi. Bu çerçevede bir politika gelişti. 2006 sonundan itibaren önce Saddam yönetimini idam ettiler. 2006 sonu, 2007 başında yürütülen o mahkemeleri hemen sonuca götürdüler. Ardından da Dolmabahçe görüşmesi oldu. ABD kendisini

yeni bir savaşı göre hazırladı. Türkiye’de savaş yürütecek yeni bir siyasi yapılanma ortaya çıkarmak için Cumhurbaşkanlığı seçimi de vesile yapılarak 2007 boyunca yeni bir erken seçim ve savaş hazırlığı sürecini gündemleştirdiler.

22 Temmuz 2007’de seçimler oldu. Partiler uzlaştı. Genelkurmayla hükümet uzlaştı. Ardından 5 Kasım’da ABD ile Türkiye, Bush-Erdoğan görüşmeleri oldu. Onlar da hazırlıklarını uzlaştırdılar. Sonuçta Aralık başından itibaren Genelkurmay PKK’ye karşı saldırı emri verildi. Yurtdışında da operasyon yapma emri verildi. ABD de Güney sahasını Türk uçaklarının saldırısına açarak ve havadan yürütülen keşiflerle bu saldırılara katılıp destek vererek yeni bir saldırı durumu başlattı. Savaşı gündeme getirdiler. AKP ile ABD anlaştı. Böyle bir savaşla Türkiye’nin Genelkurmay Başkanlığını zor duruma sokup istedikleri politikayı onlara kabul ettirmek istediler. PKK’yi de zayıflatarak, KDP’nin bir Ulusal Kongre toplayıp, PKK’yi denetim altına almasını gerçekleştirmek istediler. Aslında 2007’nin 5 Kasım’ında AKP-ABD görüşmeleri ile çizilen plan buydu. Aralık başında da Güney Kürdistan’ın her alanına dönük başlatılan hava saldırıları, topçu atışları böyle bir savaş sürecini başlattı.

Botan’dan başladılar. 4 Aralık’ta Gabar karargâhımızı vurdular. 2 Aralık’ta Mahsum Korkmaz Akademisini vurdular. Herhalde Aralık ortasıydı, bir gece bütün Güney’e dönük hava operasyonu başlattılar. Şubat ortasına kadar topçu vuruşları, hava saldırıları ile Güney’deki kampları sürekli taciz ettiler, vurdular, darbelediler. ABD’nin 1991 Ocak ayından Şubat sonuna kadar Bağdat’ı vuruşu gibi Türkiye de Aralık başından Şubat ortasına kadar Güney Kürdistan’daki bütün gerilla kamplarını vurdu. Bu, yumuşatma hareketiydi. Hedefi taciz etme, darbeleme, disiplinini bozma, hazırlıklarını engelleme ve imha etme amaçlı saldırılardı. Sonunda 20 Şubat’ta Anakarargâhı tasfiye etmek üzere Zap’a kara operasyonunu gündeme getirdiler. Zap operasyonu ile karargâhı dağıtacaklar, ardından da bölge bölge operasyonlar yapacaklar ve bütün Medya Savunma Alanlarındaki karargâhlaşmayı ve güvenlik mevzilenmelerini yok edeceklerdi.

Böyle bir şey içerisinde Genelkurmay zorlanarak ABD’ye daha fazla muhtaç olacaktı. Dolayısıyla ABD’nin istediği politikayı kabul edecekti. PKK’nin kampları tasfiye olacak, KDP de 2008 Nisan ayında Ulusal Kongre toplayıp PKK’ye silahı bırakma, istediklerini kabul etme dayatmasında bulunacaktı. Sonra açığa çıktı ki KDP bu tür hazırlık yapıyor. O Zap operasyonu sonrasına, hatta 29 Mart 2009’daki yerel seçimlere kadar gelen süreç planlaması bu temelde oldu. Hepsi oldukça planlıydı.

Ateşkes bitti. Bu temelde Saddam yönetimi aşıliyordu. Türk Genelkurmayının karşıt zihniyeti aşıliyordu. PKK engeli aşıliyordu. Türkiye-Irak-Kürt ittifakı oluşturulup onlara dayanarak Suriye ve İran'a karşı mücadele etmede önemli bir mevzilenmeyi ABD yönetimi, kapitalist sistem sağlamış olacaktı. Hesap, plan tamı tamına böyleydi. Fakat bunların bir kısmı tuttu, bir kısmı tutmadı. Biz askeri alanda bu askeri hazırlıklara bazı darbelerle erken doğum yaptıran, onları zayıf bırakan bir pratik izledik. Ekim başında Gabar'da etkili bir darbe vuruldu. Onlar kendileri vurmak için hazırlık yapıyordu. Dolayısıyla bu eylem onları sarstı. 20 Ekim'de Oramar'da yürütölen kapsamlı operasyon daha fazla darbelendi. Özellikle gerillaya dönük askeri saldırılarda hazırlık aşamasındayken kırıldılar. Bu olaylara erken önleme, engelleme girişimleri mi deniyor? Bu eylemler öyle bir rol oynadı. Bir anlamda da erken doğum yaptırdı.

Siyasi alanda bu durumu hareket "Edi Bese" hamlesini planlayarak karşıladı. Kitle hareketini öyle bir kampanyayla geliştirmeyi öngördü. Askeri olarak da açıktan savaş durumu olmasa da onların saldırıları sebebiyle birkaç eylem yaparak saldırı hazırlıklarını darbelemeyi öngördü. Seçimler sonucunda mecliste de bir grup oluşmuştu. Meclis de yeni dönem siyasi mücadelesinde bir siyasi alan haline gelmişti. Bu çerçevede direniş gelişti. Aralık'tan itibaren Güneye dönük saldırılar, termali anlama, ona uyum sağlamada zorlanma oldu. O biraz kayıplara yol açtı ama kısa sürede özelliklerini anlayıp ona göre tedbir geliştirmek zor olmadı. Öyle bir disiplin ve dikkatli hareket saldırıları boş çıkarmak için daha çok elverişli oluyor. Çünkü saldırı yapan güç de ancak bilgiyle bunu yapıyor. İstihbarat-keşif olursa yapıyor. Keşfolmazsan hiçbir şey olmaz. Daha kolay keşfolmamak için biraz dikkatli disiplinli davrandın mı o teknik boş çıkıyor. Bunu kısa sürede sağlayabildik, başta biraz kayıplar olsa da daha sonra tekniğin üstünlüğünü kırabildik. O dönem Yaşar Büyükanıt Medya Savunma Alanları için "BBG evleri oldu" diyordu. Ancak "yıkttık, vurduk vs." diyerek kendilerini kandırdılar. Artık hiçbir etkinlikleri kalmadı diye 20 Şubat'ta karda kışta kendilerini Zap'a vurdular.

Zap savaşı önemlidir. Onlarıinki çılgınca bir saldırıydı. Fakat bizden yana da durum vahimdi. Hiç tahmin etmiyorduk. Aslında hiç tahmin etmiyorduk değil de öyle kış ortasında operasyonlara çıkacaklarını tahmin etmiyorduk. 19 Şubat'ta Anakarargâhla birlikte toplantı yaptık. Mart başından itibaren tehlike vardır, dolayısıyla Mart başına kadar tedbirler alalım, hazırlıklar yapalım diye bir planlama oluşturduk. 20 Şu-

bat'ta o planlamayı ve hazırlık çalışmalarını yapmayı pratikleştirmek üzere harekete geçiyorduk ki operasyon başladı. Hazırlıksızlık vardı. Dolayısıyla boşluklar vardı. Sızma yaptılar. Kendilerinin belli bir hazırlığı vardı.

Zap operasyonunu değerlendirmek lazım. Ona göre bizim hazırlığımız yoktu. Daha sonra değerlendirmemiz oldu. Tedbir azdı. Biraz kıl payı oldu. Hazırlıkları başlatmak için çalışma yapmaya yönelirken operasyonla karşılaşıldı. Sızma son anda fark edildi. Arkadan Anakarargâh güvenliğini sağlayan dağlık alanı kuşatıp tutmak için sızan birlikler fark edilince o durum boşa çıkarıldı. Diğer yandan güneyden kuşatmak istiyorlardı. Öyle ki güneyden, doğudan, batıdan tanklarla Zap Anakarargâh alanını top ve tanklarla vurabilecek hale gelmek istiyorlardı. Kuzeyden de kara operasyonu, havadan zaten uçak ve helikopter saldırılarıyla alanı tümenden ezip Anakarargâhı dağıtmak istiyorlardı. Güney operasyonu da olmadı.

Gerçekten KDP habersizdi. Çünkü bir gün önceden de haberimiz vardı. Biraz da onlar bizi yanıltılar. Behdinan'ın KDP yönetimi "herhangi bir operasyon tehlikesi yok" dedi. Haberi yoktu. Onlar da şaşkın olunca zaten tepki gösterdiler. Halk tepki gösterdi. Güneydeki kuşatma da boşa çıktı. Böyle olunca havadan vurup salt bir yandan, Kuzey'den girerek sonuç almayı öngördüler. O karda kışta bunu yapmaları zordu. Kolay başarılacak bir durum değildi. Sızmalar fark edilip önleri kesilince artık yapacakları bir şey kalmadı. Operasyon o biçimiyle kırılmış oldu.

Gerilla hızla karşı eylemler, saldırılar düzenleyince bu sefer geri çekilmede zorlandılar. Onun üzerine oyun yaptılar. Güneyde bazı propaganda kolları var. Onlar üzerinden hemen -karargâha ulaşana kadar- bir haber yaydılar. Operasyonu büyütüyoruz, alanı genişleteceğiz, tüm Behdinan'a yayacağız diye. Öyle olunca gerilla gerileri biraz sağlamlamak üzere o kuşatmayı geri çekti, bir kısmını gevşetti. Karargâh'ı o gece boşluktan yararlanarak kaçırdılar. Yaşar Büyükanıt'ın "yağdan kıl çeker gibi geri çekildik" dediği buydu. Yoksa birlikler ezilecekti. Biraz ona aldanılmasa, yapılan oyun bilinse ve kuşatma tamamlansaydı dayanma güçleri yoktu. Önderliğin ta 1995'ten beri aradığı askeri ezme orada gerçekleşecekti. Riskli bir duruma düştüler. Saldırıya girişmişlerdi.

Böylece Zap operasyonu kırıldı. Başarısızlıkla sonuçlandı. Helikopter düşürüldü. Onların planı genel belirttiğim gibiydi. Bizimki de biraz tesadüftür. Fakat artık bir hazırlık başlatma kararı vardı. Karargâh o alanın güvenliğini sağlamak üzere bizzat alana gidip çalışmaları yürütecekti.

Orada bir boşluğun olduğu, operasyon yapılabileceği, tehlike oluşturabileceği belliydi, o görülüyordu. Ona göre bir çalışma planı yapmış olmak ve öyle bir yönelime girmek operasyonu karşılamada ve boşa çıkarmada rol oynadı. Bu biçimde Türk Genelkurmayı ciddi bir biçimde zorlandı. İlk defa ordu yenilgi almış oldu. Bunu açıktan da söylediler. AKP “bunu biz yapmadık. Hepsini Genelkurmay planlamış, yapıyor, sorumluluk onlara aittir” dedi. Böyle olunca CHP, MHP açıktan karşı çıktılar. Çünkü onlara “bizi destekleyin, PKK’yi ezeceğiz” denmişti. “Hani neyi ezdiniz, niye geri kaçtınız?” diye üzerlerine gittiler.

Bu durum, Genelkurmayı sarstı. Zaten 5 Kasım’da AKP-ABD anlaşmışlardı. Orduya dönük Ergenekon, Balyoz operasyonlarını başlatma, yargılamak üzere ABD onay vermişti. Daha doğrusu bu yönlü AKP’yi yönlendirmişti. Genelkurmayın darbe yemesi, artık sesinin soluğunun kesilmesine götürdü. Dolayısıyla KDP ile ilişkilere artık ses çıkaramadılar. Genelkurmay engeli aşıldı. Saddam yönetimini de idam ettiler. O engel de aşıldı. Fakat bu operasyon PKK’yi zayıflamak yerine daha da güçlendirdi. Hem de PKK Güneyde de güçlendi. Öyle oldu ki Güney toplumu kendisinin savunma gücü olarak gördü gerillayı. PKK’nin müttehiş itibarı gelişti. KDP ulusal kongrenin hiç sözünü bile etmedi. Sözünü etse veya PKK’ye karşı bir çalışma başlatmaya kalksa ilk önce Güneyden tepki görecekti. Tersinden davranmaya başladı. Bu operasyonun o boyutu boşa çıktı. İlker Başbuğ bazı saldırılarla yürütmek istediye de yürümedi. Önderlik üzerinde baskı yapmak istediler. Saç kazıtma benzeri şeyler yaptılar. Baskıyla istedikleri kararları Önderliğe aldirtmak istediler. Önderlik bunları teşhir etti, reddetti. Oradan da sonuç çıkmadı.

Devletin tasfiye umutları 29 Mart 2009 seçimine kaldı. O seçimde ABD dış ilişkileri bakanı bile Türkiye’ye geldi. AKP’ye destek verdi. Devletin hepsi AKP’ye destek verdi. ‘Hiç olmazsa seçimde PKK’yi marjinal konuma düşürelim’ dediler. Böylece PKK’yi de engelleyen, denetim altına alan bir konuma ulaşmak istediler. Bu anlamda o seçimlere bütün devlet, diğer partiler, herkes AKP’yi destekleyerek girdi. Referandum dediler. 29 Mart seçiminde de sonuç alamayınca, istedikleri hedefi tutturamayınca 14 Nisan 2009’daki siyasi soykırım operasyonu denilen, demokratik siyaseti tutuklayıp örgütlenmesini dağıtarak etkisiz kılmayı hedefleyen saldırıyı başlattılar. Topyekûn savaş konseptini demokratik siyaseti ezip dağıtma biçiminde pratikleştirerek yürütmek istediler. Süreç o noktaya geldi.

Savaş konsepti Zap’ta askeri olarak boşa çıkarıldı. 29 Mart seçiminde de siyasi olarak boşa çıkarılınca biz bu tür saldırıları önlemek ve ortaya

çıkan siyasi zemini çözüm zemini yapmak için yeniden 13 Nisan'da ateşkes ilan ettik. Onlar hazırlıklıydılar. O durum çok fazla tartışılmadan hemen 14 Nisan'da operasyonları başlattılar. Bizim de alelacele ateşkes ilan etmemiz o operasyonları önlemeye dönüktü. Yine de geç kaldık. Birkaç gün önce olsaydı, tartışılsaydı, AKP siyasi soykırım operasyonlarını başlatsa bile önceden biraz teşhir edilmiş olabilirdi. Ancak eşzamanlı oldu. Bizim ateşkesin etkisi azaldı. Fakat yine de o tutuklamalar, saldırılar, operasyonlara karşı ateşkes konumunda olmak AKP'yi zorladı. Zaman bakımından da eşzamanlı olsa bile içinde bulunduğumuz tutum üzerine bu açılım denen manevrayı ortaya çıkardılar. Biz ateşkes konumundayız, onlar ise demokratik siyaseti tutuklama operasyonları yapıyor. Bu durum kendilerini teşhir etti. Kendi tabanlarına bile bu durumu anlatamadılar. Onun üzerine operasyonları maskelemek için bu açılım politikasını gündeme getirdiler. Güya KCK operasyonlarını gizlemek için önce "Kürt açılımı yapıyoruz" dediler. Ardından "demokratik açılım, millî birlik açılımı vb." sözlere sarıldılar. Teşhir oldukça hep yeni bir kavramla süreci götürmek istediler.

Önderlik bu durumu görünce manevra olduğunu fark etti. Hemen "*açılımsa yol haritası hazırlıyorum*" dedi. O politikayı da bozdu. 15 Ağustos'ta hazırladığı yol haritasını verdi. "*Devlet söylüyor ama işin ciddiyetini görünce yapamaz*" dedi. Onu boşa çıkarmak için "*barış grupları gelsin*" dedi. Hızla Maxmur ve Kandil'den iki grup gidince Ekim ortasında o plan da bozuldu. Bu sefer gruplar gelirken miting yapılmış gerekçesiyle operasyon başlattılar. Tayyip Erdoğan "*sil baştan yapıyoruz*" dedi. AKP Önderlikten başlamak üzere 2009 Kasım'ından itibaren daha kapsamlı, daha açık bir saldırıya yöneldi. Önderlik o zaman 17 Kasım darbesi diyordu. İmralı'da Önderliğe saldırı yaptılar. Zaten askeri operasyonlar geliştiriyorlardı. Aralık'ta DTP'yi kapattılar. Siyaset yasağı koydular. Bir sürü tutuklama yaptılar. Demokratik siyasetin önü tümenden kapatıldı. Siyasi mücadele imkânları kalmadı.

Önderlik bahara kadar değerlendirme yaptı. Bu konuları eleştirdi. Sabretti, vazgeçilsin diye uyardı. Fakat öyle bir durum ortaya çıkmayınca, artık bu biçimde yürümüyor diyerek Mayıs sonunda kendisini geri çekti. "*Siyasi mücadele yürütmenin ve çözüm geliştirmenin koşulları kalmamıştır*" dedi. Hareket de 1 Haziran'dan itibaren Dördüncü Stratejik Dönem ya da Devrimci Halk Savaşı dediğimiz mücadele sürecini ilan etti. 2005 23 Ağustos'undan başlayan süreç 2010 Haziran başında bu biçimde sona ermiş oldu. Siyasi olarak hem 2006 baharında, hem 2009 boyunca çok kapsamlı saldırılar yapıldı. Askeri olarak saldırıldı.

2007'nin Aralık'ından başlamak üzere Zap operasyonu planlaması temelinde 2008 sonuna kadar kapsamlı askeri saldırılar oldu. Bunlar boşa çıkarılınca siyasi saldırılar öne çıktı. Yoksa temel amaçları askeri saldırılarla sonuç almaktı.

Topyekûn aktif savunma savaşı, kirli savaşa karşı direnme, 2006'da yaygın gerilla eylemliliği biçiminde karşı tarafı darbeleme, 2007 Ekim'inden itibaren de bazı eylemlerle etkili ve planlı olarak düşmanın hazırlık gücünü darbeleme, hava saldırılarına karşı tedbir, Zap operasyonunu başarısız kılma, en son 2008 Ekim başında Bezele eylemiyle etkili bir darbe vurup, gerillayı planlı ezmeyi amaçlayan askeri saldırıları boşa çıkarma biçiminde sürdü. Bu süreçte çok değişik taktik planlamalar yaşandı. Örneğin 2006 bir planlamaydı. 2007, Aralık'tan Zap'a kadar bir planlamaydı. Birbirine bağlı bir savaş olarak yaşandı. Devlet başarısız kılındı. Ardından Genelkurmay değişti. İlker Başbuğ'un başkanlığındaki hareket bir planlamaydı. Hem ideolojik saldırı hem askeri saldırılar yürütüyordu. Kendini ona göre hazırlamıştı. Fakat daha planlama oturmadan o Bezele'deki eylem onun karizmasını çizdi. Aslında hapse girmesine kadar giden yol orada açıldı. Tutuklanması darbe hazırlığı girişiminden değil, daha işe başlarken başarısız kalmasından dolayıydı.

Türkiye cephesinde olup bitenleri şöyle anlamak lazım, görev alıyorlar, sorumluluk üstleniyorlar. Devlet bir siyaset yürütüyor. Bunu savaşla, kültürel soykırım temelinde yürütüyor. Bu işi başarıyla yürütmek için insanlara para veriyor, görev veriyor. Başaramayan suçlu durumuna düşüyor, cezasını çekiyor. Bütün bu yargılamalar-operasyonlar hep başarısızlığın cezasıdır. Bizde pratik sonuçlar biraz yetersiz olduğunda eleştiri-özeleştiri yapalım denince kıyamet kopuyor. Arkadaşlar "bu da nerden çıktı" diyorlar, ama karşı taraf hiç aman vermiyor. Başaramazsan hesabını vereceksin. Bu hesap alma, hesap verme işini TC devleti çok daha somut uyguluyor. İlker Başbuğ'un o kadar hapis yatması bu nedenleydi. Kendisini -biraz hükümetin de üzerinde- Doğan Güreş gibi "ben her şeyi yaparım" havasında göstermek istedi. Başarılı olamayınca sonu hapiste bitti. Hala niye hapse girdiğini, neyle suçlandığını bile anlamış değildir.

d) Yüksek Yoğunluklu Aktif Savunma Savaşı veya Devrimci Halk Savaşı: Bakur Deneyimi (2010-2012), Kandil Savaşı ve Rojhat Deneyimi (2011), Rojava Deneyimi (2013-2014), Medya Savunma Alanları ve Şengal-Kerkük Deneyimi

Orta yoğunluklu savaş neydi? Siyasi-askeri mücadele birlikte yürütülüyordu. Ama çok yoğun, planlı, hamlesel biçimdeydi. Siyasi mücadelenin kapıları tümünden kapatılıp, imkânı kalmayınca yüksek yoğunluklu

aktif savunma savaşı dönemi geliştirdi. Devrimci Halk Savaşı bunu ifade ediyor. Onun temel anlamı nedir? Siyasi mücadelenin önünün kapatılmış olması, tıkatılmasıdır. Bu nedenle siyasi mücadelenin ikinci plana çekilerek silahlı mücadelenin birinci mücadele haline gelmesidir. PKK Ocak 2000’de 7. Kongre’de siyasi mücadeleyi birincil mücadele, silahlı mücadeleyi ikinci mücadele olarak belirlediği kararını 1 Haziran 2010’da değiştirdi. Buna stratejik değişim de denebilir. Birinci mücadele haline silahlı mücadeleyi getirdi. Devrimci Halk Savaşı Stratejisi bu demektir. Yüksek yoğunluklu savunma savaşı, aktif savunma savaşı bunu ifade ediyor.

Bakur’da 2011-2012, Kandil ve Rojhilat’ta 2011, Rojava’da 2013-2014 yıllarında yaşanan ve hala sürmekte olan böyle bir yüksek yoğunluklu savaş durumu, yani Devrimci Halk Savaşı durumu var. Aslında 2013 ateşkesiyle birlikte tartışılan bu savaşın durumuydu. Nasıl bir mücadele önceliği ile hareket edileceği tartışıldı. Birinci mücadele ya da stratejimiz ne olacak? 1 Haziran 2010’da başlattığımız Devrimci Halk Savaşı Stratejisini devam mı ettireceğiz yoksa ikinci plana düşürecek, demokratik siyasi mücadeleyi birincil plana, stratejik mücadele haline mi getireceğiz? Bunu Bakur’da tartıştık. Fakat şu sonuç ortaya çıktı: Devrimci Halk Savaşı bütün parçalarda aynı anlama geldi. Rojhilat ateşkes yapıyor olsa bile o ateşkes Kandil savaşının ardından geliştirdi. Yani Devrimci Halk Savaşı Stratejisinin dışında olma durumu yok. Dolayısıyla böyle bir stratejik durumu bütün parçaları karşılıyor. Yani her alandaki durumu tanımlıyor. Bunun içerisinde ateşkes de olabiliyor. Bakur da ateşkes yaptı. 2009 Nisan’ında ateşkes ilan ettik. 2010 Ağustos’unda ateşkes ilan ettik. 2013 Newroz’unda da ateşkes ilan ettik. Ama o ateşkesler Devrimci Halk Savaşını ortadan kaldırmadı. Stratejik değişim olmadı. Kısa süreli taktik ateşkeslerdi. Hala Rojhilat’taki de odur. Dolayısıyla eğer böyle bir stratejik değişim olursa bu bütün hareket için, dört parça Kürdistan’ı kapsayan bir değişiklik olacak. Her yerde buna göre mücadele edilecek.

2010-2014 yıllarının pratikleri nasıl gelişti? Biraz da onların üzerinde durabiliriz. Bu konular en çok tartışılacak konulardır. Devrimci Halk Savaşı -en son Önder Apo “Yüksek Yoğunluklu Halk Savaşı” dedi yeni bir stratejik durumu, dördüncü stratejik dönemi ifade ediyordu. Böyle bir savaş biz aktif olarak 2010-2012 arası Bakur’da yaşadık. 2011’de Kandil’de ve Rojhilat’ta yaşadık. 2013-2014’te Rojava’da yaşadık. 2014 Ağustos’undan bu yana Başur’da da böyle bir savaş yaşanıyor. Dört parça Kürdistan böyle bir stratejik dönemde savaşa sahne olmuş bulun-

yor. Buradan test edeceğimiz ilk şey şu oluyor, demek ki dört cephede, dört parçada birden savaş yapıyoruz. Savaşır konuma geldik. Eskisi gibi sadece bir parçada veya cephede savaşan bir hareket durumunda değiliz. Böyle bir stratejik değişim AKP hükümetinin demokratik siyasetin önünü tümenden tıkatması sonucunda Kuzey Kürdistan'da gelişti.

Söylem olarak strateji değiştirdik, yeni stratejiyi ifade ettik. Ona göre mücadele edelim dedik. Ama pratikte de gerçekten böyle bir değişiklik oldu mu, söylediklerimizin pratik gereğini ne kadar yerine getirdik, bu tartışma konusudur. Bu bakımdan 2010-2012 Bakur savaşına ilişkin değerlendirme yaparken önce gerçekten böyle bir değişimi, savaş gerçeğini ne kadar anladık ve hazırlıklı olduk? Ne kadar olamadık? Bu sorular temelinde değerlendirebiliriz. Aslında sadece başlangıç açısından değil bir bütün olarak hep kendini savunma -özeleştirici değil de- yaşandı. Arkadaşlar 'yeni stratejik değişimi anlamadık, stratejik değişimi yapamadık, yeni stratejiye giremedik, dolayısıyla savaşamadık' gibi bir izahı bu geçen dönemin pratiği için dile getirdiler. Bu konuda ne söylenebilir? Bu izah ne kadar doğru, ne kadar değildir? Bunu tespit etmemiz lazım.

Böyle bir izah başlangıç açısından doğrudur. O anlamda yönetimin sorumluluğu, öngörüsüzlüğü var, yöntem hatası var. 2010 açısından böyle söylenilebilir. Fakat 2011-2012 açısından öyle denemez. Durum böyle değildir. '2011-2012 stratejik değişimini anlamadım, yeni stratejiyi anlamadım, ne yapacağımı bilemedim' biçiminde izah edilmeye kalkılırsa bu doğru ve gerçekçi olmaz. Hakkaniyetli olalım. Çünkü bu süreçte hareket çok hazırlık yaptı. Ama başlangıçta öyle değildi. 29 Mart seçimleri ardından AKP'nin farklı girişimlerinin önünü almak, o sonucu siyasetin işleminin zemini yapmak için biz erken ateşkes ilan etmek istedik. Yönetime 'Gecikmeden olsun. Toplansın da karar alalım' diye not yazmıştık. Yönetim biraz geciktirdi. Yürütme Konseyi toplandı. Daha toplantıdayken bu kararı aldı. Toplantı içinde, 13 Nisan'da ilan etti.

Yine de o karar AKP'nin 14 Nisan siyasi soykırım kararını zorladı. Fakat geç kalınmıştı. Daha erken olsaydı daha fazla zorlardı. İkincisi ise, biz ateşkes ilan ettik, devlet ise ertesi gün savaş ilan etti. Karşımızda savaş gelişti. O savaşı görüp onu gereğine göre hareket etmek yerine 'Biz ateşkes ilan etmişiz kendi ateşkesimize göre hareket ederiz' dedik. Aslında siyasi soykırım operasyonlarına karşı doğru tutum geliştiremedik. Bu kadar pasif tutumun ortaya çıkmasında bu durumun payı oldu. 'Biz ateşkesteyiz, o durumda kalacağız' yaklaşımı oldu. Oysa karşı taraf saldırı başlatmıştı. Savaş ilan etmişti. Mücadele ve mücadeleciler bir duruş

gerekiyordu. O sağlanmadı. Bu anlamda ateşkes bizi kandırdı. Kendi ateşkesimize kendimiz kandık. Ona uyalım, kararımızı sürdürelim diye böyle durduk. Karşı taraf ise rahat rahat saldırı yürüttü. “Onu teşhir ederiz, çöker” dedik. Sanki dünya adalet üzerindedir, biz hakkaniyeti gösterirsek olur. Bu yaklaşım bizi mücadelesiz kıldı. Siyasi alan mücadelesiz duruma düştü.

O tutuklamalara karşı tutum gerçekten doğru değildi. KCK’yi yasal-
laştırmak için çaba harcamak, ona uygun tutum geliştirmek ayrıdır. Bun-
lar doğrudu. Ama karşı taraf tutuklama yapıyor, operasyon yapıyor,
karar almış yok edeceğim diyor. Buna karşı sanki yapamaz gibi bir tu-
tum içinde olmak siyasi yanılgıydı. Bu yanılgı demokratik siyasi alanda
çok vardı. Biz de hareket olarak onun değişmesi için çok mücadele et-
medik. Yani kendiliğindencilğe bıraktık. Orada olana bıraktık. Hatta
biraz kapı açıldı. Destek bile verildi. “En azından ne yaparsanız siz bilir-
siniz” dendi. Bilinen de bu oldu. Bilinen yanlıştı. O kadar tutuklanma, o
kadar tahribat yaşama bundan kaynaklandı. Mücadelesizlik oldu, dire-
nemedik. Zindanda yoldaşlar direndi. Dışarda direnecekler mi? Bu doğ-
ru bir tutum değildir. Özeleştiriyor gerekiyor. ‘Nasıl olsa zindanda direniriz,
o halde dışarda direnmeye, direniş içinde olmaya gerek yok’ diyebilir
miyiz? Zindanda direnmek ayrı, dışarıda direnmek ayrıdır. Dışarıdaysan
önce dışarıda direneceksin. Zindana girmeyeceksin. Direnmeye rağmen
eğer önleyememiş girmişsen, o zaman zindanda direnirsin. Ama dışarıda
hiç direnme, git zindana ‘ben burada direniyorum bu yeterlidir’ de! Bu
kabul edilir ve anlaşılır bir durum olamaz.

Bu zihniyetin etkisi 2010 Haziran başında stratejik değişimin karşı-
sındaki duruşumuzu da belirledi. Stratejik değişime ne zihniyet, ne de
pratik olarak hazır olmadık. Ancak taktik kavgalar içerisindeydik. As-
keri olarak da Önderlik çekileceğini söylediğinde bir taktik hamle yapı-
labilir diye düşündük. Öyle değerlendirdik, kararlaştırdık, planladık ve
hazırlandık. 1 Haziran 2010’a hareket olarak hazırlığımız taktik hamle
boyutunda oldu. Hiç hazırlıksız değildik. Ama süreci bir taktik değişik-
lik süreci olarak anlıyorduk. Ona göre de hazırlık yapıyorduk. Her tarafa
bu temelde hazırlık yapması talimatı verdik. Bütün HPG birimleri buna
göre hazır oldular. Stratejik değişikliğe göre olmadılar. Önderlik bunu
kış boyu değerlendirdi.

2009 boyunca AKP ile şiddetli bir savaşım yaşandı. Siyasi soykırım
operasyonları vardı, sert bir mücadele idi. Eğer bu operasyonlara karşı
siyasi tutum doğru olsaydı 2010 stratejik değişimine taktik değişim gibi
yaklaşmaz, aktif mücadele içinde olurduk. O sert mücadele bizi stratejik

değişime götürürdü, stratejik değişime göre hazırlardı. Bir taraftan el kaldıran, ben de kendimi ihbar ediyorum diyen zihniyetten, strateji değiştirip Devrimci Halk Savaşına geçmesi durumu çıkar mı? Onun yerine illegale çekilme olsa, serhildanı harekete geçirse, yönetimler dağa çekilse, AKP'nin operasyonlarına karşı KCK de kendisini şehirlerin yer dibinde ya da dağda örgütleyerek aktif bir direnişe geçseydi, bizim laf olarak strateji değiştiriyoruz dememize gerek kalmazdı. Fiilen zaten değiştirmiş, bir savaşa girmiş olurduk. Ona gerillayı kattık mı, işte o zaman Devrimci Halk Savaşı ortaya çıkardı. Devrimci Halk Savaşı sadece gerillanın savaşı değildir, siyasi-askeri ortak mücadeledir.

2010'dan sonra Devrimci Halk Savaşı sadece askeri savaş oldu. Siyasi alan katılmadı buna, savaşmadı. Zindanda direndi. Böyle olmaz. Yanlışlık vardı burada. Önderlik Newroz sürecinde durumu ifade etti. “*O stratejik değişim olur*” dedi. Devrimci Halk Savaşını dillendirdi. Şimdi olması gereken neydi o zaman? Bu çok ciddi bir iştir. Strateji değiştirmek demek bütün örgütü yeniden yapılandırmak, herkesin zihniyetini değiştirmek demektir. Yepyeni hazırlıklar yapmaktır. O halde hemen yapılması gereken yönetimi toplayıp, stratejik değişimin planlamasını yapıp ona göre hazırlanmaktır. Önderlik Mayıs sonu diyerek zaman da verdi. Toplum direniyor, savaşıyor. Bütün topluma stratejik değişimi ve yeni stratejiyi özümsetmek gerekiyordu ki mücadele etsinler. Mücadeleyi herkes veriyor. İnsanlar bilmese nasıl mücadele edecekler? Bilmedi. Hiç çaba harcamadık. Yanlış anlayış vardı. ‘1 Haziran gelir, basın toplantısı yaparız. Strateji değiştirdik deriz ve herkes değişir, hücumla kal-kar. Böylece yepyeni bir durum ortaya çıkar’ sanıldı. Bu yanılgıydı.

Strateji öyle değişmez. Strateji değişimi zihniyet değişimi gerektiriyor. Bir defa bütün topluma o zihniyetin kabul ettirilmesini, özümsetilmesini gerektiriyor ki bu aylarca yıllarca bir çalışma istiyor. 1993'te Önderlik ateşkes ilan etti. Mart'tan Mayıs'a kadar ateşkes için o kadar çalışma yürüttü. Yine de strateji değişikliğini yeterince formüle edip örgüte özümsetemedi. Onun için ‘yeni strateji temelinde PKK mücadele edemedi’ diyoruz. Dolayısıyla şunu bilmek lazım: Doğru, biz 2010'da adına strateji değiştiriyoruz desek de değiştiremedik. Taktik değiştirdik. Nedir? 13 Nisan'daki ateşkesi ortadan kaldırdık. Gerilla çatışma haline geçti. Taktik hamle için hazırlanılmıştı. Güçler, Haziran'dan Temmuz ortasına kadar taktığını pratiğe döktüler. Her eyalet eylem yaptı. Taktik hazırlıklar bitti. Süre bitti.

Stratejik değişiklik ise uzun vadeli savaş gerektiriyordu. Hazırlık yoktu. Ondan sonra iş yapamaz hale gelindi. Yukardan strateji gereği

haydi eylem yapacaksınız denince işte o zaman Botan'daki, Zagros'taki gibi baskınlar ortaya çıktı. Akel, Bedewe karakol baskınları gibi kayıplara yol açan, başarısızlıkla sonuçlanan karakol baskınları oldu. Yürütemez hale geldik. Çünkü zihinsel olarak hazırlığımız yoktu. Komuta-örgüt ne yapacağını bilmiyordu. Pratik hazırlıkları yoktu. Nerede ne savaş yapacak, ne komutanın, ne örgütün zihinsel ve pratik hazırlıkları yoktu. Süreç savaşı dayatınca savaş yapamaz olduk.

Fakat o taktik hamle bile karşı tarafı zorladı. AKP savaş yapamayan bir güçtü. Onun da hazırlığı yoktu. 12 Eylül'de referandum vardı. Baktı ki böyle bir durum olursa referandumda kaybedecek, telaşa düştü. O taktik hamle de hükümeti ciddi bir biçimde zorladı. Önderliğe koştular. 13 Ağustos 2010'da Önderlik AKP'den gelen teklif üzerine ateşkes çağırısı yaptı. AKP'ninki referandumu kurtarmak içindi. Ama söz veriyordu. Önderlik değerlendirmek durumundaydı. Bizim için de iyi oldu. Zaten yapacağımızı yapmıştık. Askeri olarak da zorlanıyorduk. Biraz da bizim zorlanmamızı kurtarıcı bir çağrı oldu.

Devrimci Halk Savaşı demek, klasik gerilla savaşı demek değildir. Eski tip, 80'lerde, 90'larda yaptığımız gibi sadece gerilla savaşacak, artık oradan ne sonuç çıkarsa bakacağız, ülkeyi kurtarmışsa bekleyeceğiz türünden bir savaş değildir. Yeni paradigmanın Devrimci Halk Savaşı öyle değildir. Gerillası öyle değildir. Dolayısıyla 2010'da içine girilen Dördüncü Stratejik Dönem-Devrimci Halk Savaşı dönemi- böyle bir savaş değildi. Askeri ve siyasi boyutları ortak olan, Kürt sorununun Demokratik Özerklik çözümünü kendi gücümüzle gerçekleştirmek isteyen bir savaştı. Bunun anlamı neydi? Yerelde demokratik özyönetimi kurma ve savunma savaşıydı. Siyasetle askerlik birlikte yürüyecekti. Hem inşa, hem serhildan, hem öz savunma ile gerillanın koruması bir arada olacaktı. Hamle buydu. Fakat siyasi boyut hiç olmadı. Eskisi gibi uzun süreli halk savaşı olmadı. Demokratik özerkliği gerçekleştirmek, yerelde demokratik özyönetimleri kurup savunmak üzere geliştirilen bir savaştı. Siyasetle bağı yerel düzeyde ve başattı. Dolayısıyla da siyasi-askeri, birlikte yürütülmesi gereken bir mücadele idi. Hiç böyle olmadı. Örgüt böyle anlamadı, ortak planlamadı. Gerilla böyle anlamadı. Siyasi alanla birlikte böyle bir savaşa girmede. Siyasi alan hiç böyle anlamadı, buna yaklaşmadı zaten.

Siyasi alan 13 Nisan'daki ateşkes konumunda kaldı, mücadele konumuna geçmedi. Hâlbuki hedef kendisiydi. Devletin ve hükümetin yok etmek için hedeflediği alan siyasi alandı. Dolayısıyla herkesten çok mücadele etmesi, direnmesi, eylem biçimleri geliştirmesi gereken alan siya-

sialandı. Fakat bunu göremedik. O yaklaşım yanlıştı. Demokratik siyaset demek şu demek değil: Koşullar elverişli olunca miting yap, kutlama yap, ortalıkta dilan tut ama karşı taraftan da saldırı gelince boynunu bük! Tıpış tıpış cezaevine git! Bu demokratik siyaset değildir. Demokratik siyaseti böyle anlamak yanlış anlamadır. O zaman orada siyasi mücadele diye bir şey olmaz! O halde siyaseti, tarzı, taktiği diye bir şey yok. Düzeltme lazım. En zengin tarza ve taktiklere sahip mücadele alanları siyasi alandır. En mücadelecı ve direnişçi alan siyasi alandır. O nedenle 14 Nisan'dan itibaren o tutum ve duruş Devrimci Halk Savaşı dönemine yansdı. Nasıl yansdı? Zaten mücadele eden bir siyasi alan kalmadı ki! Bir de gerilla azıcık eyleme geçince, zorluklar olunca eskisi gibi siyasi mücadele yürütülemezdi.

Bu nedenle siyasi alan fesholdu. Yeni bir biçime geçemedi. Oysa geçebilirdi. Gerillaya dayanarak, gerillanın güvenliğinde siyaset yürütebilirdi. KCK yönetimleri her alanda olabilirdi. Bütün illerin, ilçelerin yönetimlerini, meclislerini dağ yamaçlarında kurabilirdik. Sınır boylarına çekebilirdik. Böyle bir mücadeleye girebilseydik KCK mücadelesi bak nasıl oluyordu! 2005'ten itibaren yürütülen örgütlenme çalışmaları nasıl yerli yerine oturuyor, ayakta kalıyor, yürüyordu. Hükümeti Kürdistan'da nasıl yıkıyorduk! Bunların hepsi açığa çıkacaktı.

Demokratik siyasal alanın çok pasif bir tarzı oldu. Sadece yasal sınırdakaldı. DTP'lilik, BDP'lilik bu devletin partisi olarak kurulmuş, dolayısıyla devlete bağlı siyaset hâkim siyaset oldu. Onun dışında bir siyasetimizin olmadığı açığa çıktı. Yani devlete endekslenmiş bir siyaset türedi. O zaman biz devletçi bir gücüz! Niye paradigma değiştirdik diyoruz? Demek değiştirmemişiz. Demek kendi paradigmamıza göre bir siyasetimiz, bir örgütlenmemiz yoktur. Devletin uzantısı durumundayız. Fakat adına 'devletten vazgeçtik, devletçi paradigmadan çıktık' diyoruz. Böyle çıkış olmaz. Burada yanlışlıklar var. Ciddi değerlendirmek gerekir.

Dolayısıyla Devrimci Halk Savaşı hazırlıksız oldu. Askeri alan gerçekten de taktik hazırlık yaptı. Stratejik hazırlık yapamadı. Stratejik değişim öngörmedi. Siyasi alan ise bunu zaten kendi işi, kendisinin mücadelesi olarak görmedi. Böyle bir durumda gerilla direnişine dayanarak siyaset yapmak yerine devlete boyun eğerek siyaset yapmayı, öyle bir siyasi konumda kalmayı yeğledi. Yanlış yaptı. O demokratik siyaset değildir. Düzetmek gerekiyor. Geçmişini değerlendireceksek, hata ve eksikleri açığa çıkaracaksak doğru çıkarmalıyız. Yenisi için düzeltme yapacaksak doğru yapmalıyız. Bunu yapmazsak yeni dönemde de doğru bir mücadele yürütemeyiz.

2010 yazının mücadelesi için bunlar söylenebilir. Bu anlamda demek ki siyasi alandaki tutum kökten zaten yanlıştı. Ne stratejiye ne de taktiğe göreydi. 13 Nisan’da ateşkes ilan ettik. Ona sıkı sıkıya sarılındı. Ateşkes giderek pasif teslimiyetçi bir çizgi geliştirdi. Gerilla ise taktik hazırlıktaydı. Stratejik değişimi planlamadı, tartışmadı, hazırlanmadı. Taktik eylemler olarak eylemler yapıldı. Bazı eylemler biraz eleştirildi. İskenderun’da bir gün erken başladı, beş saat. O aslında aşırı hassasiyetli. Karşı taraf o kadar saldırı yapıp tutuklarken biraz o siyasi pasif duruşun etkileriydi. O askeri alana da yansıdı. Bizimkisi peygamber siyaseti gibi oluyor. ‘Milim sapmamalı, karşı taraf bizi öldürse bile kendimize göre, direnme ölçümüzde değilse ses çıkarmamalıyız’, böyle olmaz. O aşırı hassasiyet olur.

İlk eylemler taktik bakımından yeterliydi. Devamı olsaydı stratejik hamleyi de geliştirebilirdi. Fakat devamı yoktu ve bitti. Devamı zorlayıcı oldu, zorlandık. Botan ve Zagros, Bedewe ve Akel eylemleri ile kendilerini de, genel durumu da ciddi bir biçimde zorladılar. Siyaset zorlandı. Stratejik olarak zorlandık. Yönetim, yapılanları eleştirdi. Yapanlar ‘bizim başka bilgimiz yoktu. Ancak bu kadar yapıyoruz. Biz yapıyoruz yine, bizden ne istiyorsunuz?’ diye tepki gösterdiler. Hakkaniyetli bir değerlendirme, çözümleme lazımdı. Öyle olunca gerçekten de doğru olan bizim zihinsel, örgütsel, pratik bakımdan stratejik değişikliği gündemleştirmemiş, yapmamış olmamızdı. Taktik planlamadaydı değişiklik ve taktik hazırlık yapmıştık. Onu da uyguladık. Diğeri sürmedi. Onu anlayıp ona göre bir hamle sürdürmek yerine zoraki dayatma riskli durumlar getirdi.

Eğer AKP’nin istemi ve Önderliğin müdahalesi olmasaydı daha da zorlanırdık. Ağustos’ta ya hiçbir şey yapamaz durumuna düşerdik ki askeri açıdan o bizi zorlardı, ya da Botan-Zagros’taki eylemler gibi astarı yüzünden pahalı eylem girişimlerimiz olurdu. O da bizi zorlardı. Ateşkes bu bakımdan iyi oldu. Ateşkes süreliydi. Referandum oldu. Referandumda biz de AKP ile ateşkes ilan ettik ama karşı cephede olduk. Referandumdan sonra İmralı’da görüşme yaptılar. Önderlikten bize yansıyan, 2011 Haziran seçimlerine kadar bir planlama yapıldığı yönündeydi. Bir mutabakata varılmış, planlama yapılmış. O zamana kadar hangi adımlar atılacak, taraflar ne yapacak, belirlenmiş. Demokratik çözüm planlaması gibiydi. Önderlik öyle bir gündem koydu. Şunlar şunlar olacak diye görüşmeler sürüyordu. Dışardaki görüşmeler, İmralı’daki görüşmelerde daha resmen olmasa da fiili olarak ortaya konulan durum öyleydi.

Fakat hükümeti zorlamak için Önderlik süreli ateşkes ilan etmişti. Ardından biz de süreli ilan etmiştik. Bir ay geçti, ikinci ay yine süreli ilan ettik. Ama baktık ki İmralı ayrı, Kandil ayrı diye tartışmalar gelişti. Birçok çevre tarafından Önderliğin o açıklamaları seçime kadar ateşkes ilan edilmiş gibi algılandı. Bizim durumumuz Önderlikle tersmiş gibi yansıtıldı. Bu durum toplum ve kamuoyu nezdinde biraz kafa karışıklığı yarattı. Ama ondan daha önemlisi bir baktık ki bu böyle gidiyor, değiştiremeyiz. Biz de böyle yaparak kendi kendimizi bir aylık planlama içinde tutuyoruz. Zamanımız boşa gidiyor. Ciddi işlere girişemiyoruz. Hep hazırda duruyoruz. Ama bir değişiklik de olmuyor. Kendi kendimizi zora sokuyoruz. Böyle yapmak yerine ne olursa olsun bu iş artık seçime kadar böyle bağlanmış, biz de seçime kadar ateşkesi toplu ilan edelim ve buna göre bir hazırlık çalışması yapalım, kendimizi uzun vadeli planlayalım ve o plan doğrultusunda çalışalım dedik ve ateşkesi 12 Haziran 2011 seçimlerine kadar uzattık. Buna göre bir planlama yaptık.

Ekim'den itibaren Haziran sonuna kadar 9-10 aylık toplantılar, eğitimler, tartışmalar yürüttük. Stratejik değişikle Devrimci Halk Savaşı nedir, yeni strateji nedir, bunun anlaşılması, anlatılması, buna göre yeni planlam ve uygun planlamaların geliştirilmesi yönünde yoğun bir çalışma yürüttük. Daha önce tartışmadığımız bilmediğimiz konuları tartıştık ve bilir hale geldik. HPG 2011 Mayıs'ında konferans yaptı. Hazırlık sonuçlarını konferansta karara dönüştürdü. Kongra-Gel genel kurulları oldu. Örgüt toplantılarıyla da bu durumu resmi kararlara dönüştürdük. O açıdan 2011'den itibaren biz stratejik değişimi bilmedik, anlamadık, onun için hazırlanmadık ifadeleri doğru değildir. Eksiklikler oradan kaynaklanmadı. Çeşitli eyaletlerde öyle söylemek isteyen arkadaşlar oldu. Biz anormal karşıladık. Bir şey yapmak istemeyip ya da kendine göre yapmak isteyip de örgüte niye bana göre değilsin deyince seni anlamıyorum demeye geldi. Anlamıyor değilsin. Anlamak istemiyorsun. Örgüt bağırlıyor savaş diye. O diyor ben duymuyorum ne diyorsun? O biraz sağlıkların dilsizlerin birbiriyle anlaşmasına benziyordu. Anlaşılmayan, açığa çıkarılmayan bir şey kalmamıştı. O nedenle yeni stratejiyi veya Devrimci Halk Savaşını anlama ve düzenleme temelinde 2010-2011 kışı boyunca kapsamlı hazırlıklar yaptık.

Önderlik Mayıs'ta çözüm projeleri hazırladı. Bize gönderdi, biz onayladık. Hükümet yine seçim sonrasına uzattı. Seçim sonucuna göre idi. Seçimi kazanınca o çalışmaların adını bile anmadı. Böylece seçimden sonra yeni bir süreç gelişti. Hükümetin durumuna göre, Devrimci Halk Savaşını demokratik özerklik inşası temelinde harekete geçir-

memiz gerekiyordu. Bunu genel bir ilan ile yapmak istedik ki daha iyi anlaşılsın. O konularda da bazı hatalar ya da olumsuz tesadüfler oldu. Demokratik özerklik ilanını kim yapmalı? Bunu biz yönetim toplantısı halinde günlerce tartıştık. Artıları eksileri vardı. Sonunda DTK'nin yapmasını uygun bulduk. Çünkü demokratik ulus inşası geliyecekti. İnşaa eylemleri, çalışmaları halka dayanacaktı, dolayısıyla mümkünse legal yürüyen çalışmalar olmalıydı. Bunu DTK'nin istediğı bir çalışmayı yaparlarsa hukuken suçlu bir duruma düşmezler diye elbette ki legal kurumlar yapacaktı. KCK bunu çağırırsa KCK'nin istediğini yapmış olmak hukuken suçlu duruma düşmek oluyordu. Çünkü KCK davaları görülüyordu. KCK operasyonları yapılıyordu. KCK, kovuşturma altındaydı. Bir anlaşılır yanı vardı. Fakat eksi yanları da vardı. Daha mücadeleci bir bütünü harekete geçirmek gerekiyordu. İkincisi, gerillayla birlikte sürerse bunu KCK'nin yürütmesi daha doğru oluyordu. O konuda tam net olamadık. Hangisi daha avantajlı olabilirdi? Biz yönetim olarak DTK'yi uygun gördük. Aslında planlama biraz ona göre idi de. Fakat pratik ona göre gelişmedi.

14 Temmuz günü DTK demokratik özerklik ilan edilirken Silvan'da sert bir askeri çatışma ortaya çıktı. Bu hesapta olmayan, kesinlikle tesadüfi bir durumdu. Çeteci güçler devlet içerisinde ortamı bozmak için operasyon biçiminde ortaya çıktı. Bir operasyon çatışmasıydı. Bizimkiler de o oyuna geldiler. Çatışmayı önleyemediler. Ya da fırsat buldular, askeri eylemde biraz istekli oldular herhalde. Orada hiç planlamalı olmayan, yapılanla da uyumlu olmayan bir hareket çıktı ortaya. Hareketin planlaması çatışma yapmak değil, demokratik özerklik ilanını kurbanlar keserek kutlama yapmaktı. Her yerde ona hazırlanıyordu. Çatışma olunca hepsi boşa çıktı. Her biri kapandı. DTK ilan bile edemedi. Ardından ettiği ilana bile sahip çıkamadı. Niye? Çünkü onu mikrofonun başında ilan eden kişinin ilanı olarak anlamadılar. Silvan'da kurşun sıkının ilanı olarak anladılar. Bucak eylemi gibi oldu. Parti ilanı gibi, 15 Ağustos ilanı gibi oldu. DTK onu yapamazdı. Birbirine ters geldi, boşa çıkardı. Birbiriyle uyumlu olmadı. Silvan çatışması ciddi biçimde demokratik özerklik ilanını provoke etti. Böyle bir durum hareketi zora soktu. Hemen bunu değiştirecek, açıklayacak bir yönetim müdahalesi de olmadı. Öyle bir durumda KCK yönetimi pasif kaldı. Başka bir yönetim onu değiştiremezdi. Derhal müdahale edilse belki bir bölümüyle değiştirilebilirdi. Fakat ne olacağına ve ne yapılacağına dair kararlaştırılan hususlar farklıydı. Gelişen olaylar karşısında inisiyatifli olunamadı. Dolayısıyla söylem ayrı, pratik ayrı oldu. O bizi zorladı.

Seçimlerden sonra (2011) gelişen mücadele süreci de demokratik özerklik zmyle paralel veya ona bağlı gelişen bir mücadele olmadı. Öyle olması planlanmıştı. Stratejik anlayış oydu. Fakat o durum bizi boşa çıkardı. KCK ilan edecekse böyle bir eylem buna uyumluydu. Onun bir mantığı olurdu. Ona göre herkes kendini uyarlar, mücadeleye sevk edebilirdi. Öyle de olmadı. DTK yaptı ama pratik onu boşa çıkardı. Böylece ne süren gerilla mücadelesi demokratik özerkliğe bağlı yürüdü, ne de DTK'nin ilan ettiği demokratik özerkliğe kendisi sahip çıkıp inşa faaliyetleri geliştirebildi. Biz bir adım atmak, ilanda bulunmak, süreç başlatmak istedik ama başlattığımız süreci götürecek bir konumda olmadık. İnisiatifi kaybettik, süreci örgütlü planlı bir biçimde yürütemedik. Bunun sonuçları pratik sürece de, gerillaya da, siyasi alana da yansdı. Siyasi alan bunun sonucunda tekrar kabuğuna geri çekildi. Söylediğini de reddetti ve pasif bir konuma düştü. 2011-2012 mücadelesine hiç girmedi. İlanla birlikte aktif girecek, hamlenin ağır yanı siyasi yan olacaktı. Ama yle olmadı. Askeri alan da demokratik özerklikten kopan, eski tarz gerillacılığı sürdüren, onu da zorluklarla yürüten bir konumda kaldı.

Aynı dönemde Kandil savaşı gelişti. Biz Devrimci Halk Savaşını, dört parçada stratejik değişimi söyler, Bakur'a dönük savaş planlarken bunun diğer parçalardaki etkisinin ne olacağını çok fark edemedik. Değerlendirmelerde Türkiye-İran ilişkilerini dikkate alsak ve dile getirsek de böyle bir stratejik hamle planlamasında bu güçlerin tutumu ne olur, kim nasıl tavır alır, onu hesaba katmadık. Planlamalarımız bu konuda eksik ıktı. Demek ki tek parçaya özgü düşünüyoruz. Kürdistan bütünlüğüne göre düşünmüyor ve planlayamıyoruz. Böyle bir durumda bütün yönümüzü Bakur'a dönüp orada bir Devrimci Halk Savaşı temelinde bir stratejik hamle başlatmaya hazırlanır ve o adımları atarken, bir, Silvan'daki gibi kendi kendimizi provoke eden durumla karşılaştık. Bir de arkadan İran saldırısıyla karşılaştık. 14 Temmuz günü gerçekten garip şeyler yaşandı. Biz önceden ilan ettiğimiz için miydi? DTK bir yandan ilan etmeye kalktı, diğer yandan Silvan atışması vardı. Bir diğer yandan da İran'ın Kandil'e saldırısı 14 Temmuz günü başladı. Top atışları 14 Temmuz ğleden itibaren Kandil sırtlarından başladı ve giderek -ertesi gün- yayıldı. İran'ın Kandil'i ele geçirmek üzere kara operasyonu gelişti. Bakur'a dönük savaş yapalım derken Kandil'de öncelikle İran'la savaşa tutuştuk. Bu da bizi zorladı.

Kandil stratejik alanımızdı. Yönetim merkezimizdi. Korunması, savunulması gerekiyordu. Kandil'i kaybetsek başka yerde savaşı yrtmezdik. O nedenle stratejik savunma yapmamız gerekiyordu. Bu da g-

cümüzü seferber etmemizi getirdi. Bir de yönetimimizin yarıdan çoğu onunla uğraştı. Kuzey savaşıyla uğraşacak yönetim İran savaşıyla uğraştı. 2011 yılı boyunca böyle bir yoğunluk oldu. Başkanlık öyle yaptı. Anakarargâh yarı yarıya bu savaşla uğraştı. Dolayısıyla Bakur savaşı üzerinde yoğunlaşamadık.

Kandil savaşı etkisi az olan, tesadüfen ortaya çıkmış bir savaş değildi. Türkiye-İran ittifakıyla gelişen bir savaştı. Tümüyle Bakur'a dönük hamlemizi boşa çıkarmak için planlanmış bir saldırıydı. Türkiye-İran ortak planladılar. Bir süre geçince ve biz direnip İran'ı darbeleyince İran tutum değiştirdi, ateşkese gidildi. Başta o da belli değildi. İran'ı biraz bilen arkadaşlar durumu Türkiye'nin kullandığını, dolayısıyla geri adım atabileceklerini değerlendirerek belli bir düzeyde çatışma olsa da ateşkes aradılar. O durum sonra sonuç verdi. İyi de oldu. Ama 2011'de Bakur'daki durumun gelişmemesi, DTK tarafından yapılan demokratik özerklik ilanının böyle zor duruma düşmesi ve ona karşı inisiyatif kullanıp işleri düzeltmemede böyle bir arkadan hançerlenme rol oynadı. Yönetimimizin yoğunluğu Kuzey savaşı üzerinde olmadı.

2011 Temmuz'undan sonra Bakur'da savaş böyle bir ortamda gelişti. Siyasetle askerlik birbirinden kopuk oldu. Serhildan hiç stratejik olmadı. Eyleme hiç girmede. Savaş da demokratik özerkliğe bağlı değil, eski tür gerilla savaşı biçiminde oldu. O da düşük yoğunluklu oldu. Çoğu yerde belli hazırlıklar pratikleştirilince bittiler. Her eyalet bir aktifleşti, sonra eylemliliğini bitirdi. Ondan sonra pasif duruma düştü. Biz büyük bir iddiada bulunduk. 'Devrimci Halk Savaşı ilan ediyoruz, Kürdistan'ı kurtaracağız. Demokratik Özerklik çözümünü kendi gücümüzle ve mücadelemizle yaratacağız' dedik. Fakat ortada değil öyle bir Demokratik Özerklik yaratmak, aktif mücadele eden ve savaşan bir konumumuz bile kalmadı.

Böyle bir durumda baskın türü eylemler öne çıktı. Zagros hattının rolü öne çıktı. Yakın alandı. Anakarargâhın elindeki imkânları seferber ederek bu zayıf durumu taktik çizgiye çok uygun olmasa da en azından o zayıflığı giderecek eylem girişimlerimiz oldu. Eylül'de Şemdinli baskını oldu. 13 Ağustos 2010'da ateşkes ilan edilince Eylül başında bir HPG konsey toplantısı yaptık. 12 Eylül'deki referandum sonrası biz de toplandı halindeydik. 'Ateşkes biter de eyleme geçilirse ne yapmamız gerekir' planlaması yaptık. Orada Şemdinli ile Beytüşşebap eylemlerini kararlaştırdık. Eğer ateşkes 20 Eylül'de bitseydi -ki 20 Eylül'e kadardı- veya bir ay uzatıldıktan sonra bitseydi ve savaş gündeme gelseydi 2010 güzünde

bu (Şemdinli ve Beytüşşebap) eylemler olacaktı. Karar oydu ama ateşkes sürdü. Fırsat oldu.

‘Bu alanlar hazırlandı, bir yıllık hazırlık yapıldı’ dedik. Ona rağmen Şemdinli de pratikleşirken yine yapalım-yapmayalım tereddüttü oldu. Biz eleştirdik. Bu kadar kararsız olunmaz. Bir yıl önce karar vermişiz zaten. Hazırlıklar olmuş. Ona rağmen bir eylem oldu. Aşırı bir cephane kullanımı da oldu. Arkadaşlar “Şemdinli’yi yaktık yıktık” dediler. Herhalde etkili darbe de vurduk, ama AKP gizledi. Siyasi etkisi olmadı. Şehir merkezine 160 tane Bisiving güllesi vurmuşlardı. Nereye gitti o güller! Anlayamadık. Şemdinli küçük bir yer, her mahalleyi parçalamış olması lazım. O kadar güç şehrin içine girmişti. Yani iyi yansıtamadık. Eylemin siyasi sonucu olmadı. Bir tutum eylemiydi. Fakat öyle anlaşılıyor ki, düşman darbe yedi gizledi, ama arkasından intikam arayışına girdi. Eylöl sonunda Xakurke’de hava saldırısı yaptı ve darbe vurdu. Xakurke’deki hava saldırısı bizi çok zorladı. Hiç olmaması gereken bir durumdu. Yönetim toplantısı saldırıya uğradı. Hem ideolojik alan, hem Xakurke yönetimi darbe yedi. Daha ciddi bir eyleme geçmeden ağır bir sonuçla karşılaştık. Aktif bir savaş geliştirememiştik. Onun sorunları ve zorlukları vardı. Bunlarla uğraşırken bir de böyle bir darbeyle karşılaştık ki bu bir intikam savaşını gerekli kıldı.

Zap eylemi o temelde planlanmıştır. 2011’de Zap eylemi küçük bir eylemdi, Zap eyaletinin kendine göre bir planlamasıydı. Fakat Xakurke’de bu durum yaşanınca sonuçlar Merkez Karargâh tartışmasına geldi. Buna karşı ne yapmak gerekir, imkânlarımız nedir? Zap’ta sınırlı bir hazırlık olduğu söylendi. Ama imkânlar var, büyütülebilir. O halde hazırlıkları büyüterek sürece cevap verecek, Xakurke intikamını alacak bir eylemin Zap’ta gerçekleştirilmesini kararlaştırdık. Merkez Karargâh kararıdır ve Medya Savunma Sevk ve İdaresi sorumluluğu üstlendi.

O temelde 20 Ekim 2011’deki Zap eylemine girildi. Eylem Zap ve Zagros güçleriyle ortak yapıldı. Genişletildi de. Planlama olarak çok kapsamlıydı. Çukurca’daki askeri hedeflerin tümünü vuracak bir düzeydeydi. Bilebildiğimiz kadarıyla Çukurca etrafında 18 bin asker vardır. Bu 18 bin asker hedef oldu. On dokuz hedefe dönük saldırı, baskın oldu. Tugay Komutanlığı ve Çukurca içindeki karargâh da buna dâhildi. Bu eylem, mücadeledeki zayıflığı gidermek ve Xakurke’nin intikamını almak içindi. Zap 2010’da bir baskın yapmıştı. 1 Haziran stratejik değişiminden sonraki Han Tepe baskınıydı. Başarılı olmuştu. Kendini çok övüyordu. Artık güveni artmıştı. O, sonuç veren 2010 Haziran-Ağustos arasındaki savaşta rolü olan bir eylemdi. Ama 2011 eylemi onu kat kat

aşan bir konumundaydı. Bu eyleme, daha geniş bir güç katıldı. Planlaması ve örgütlendirilmesi iyiydi. Eylem, askeri bakımdan başarıyla sonuçlandı. Bütün hedefler vuruldu. Düşmana çok ağır darbe indirildi. Oradaki askeri güç çöktü. Teprenecek hali kalmadı. Öyle bir durumda yapılması gereken geri çekilmedir. Çünkü orada kalınamıyor, ki eylem de ona göre planlanmış. Ama bu olmadı. Geri çekilme yapılmadı. Bizde bu tür zafiyetler vardır. Savaşı bütünlüklü ele alamama vardır. Çarpışmasını önemseyip hazırlığını önemsememe, ya da hazırlık ve çarpışmasını önemseyip geri çekilmesini önemsememe vardır.

O sonuç zafer sarhoşluğu, baş döndürmesi yarattı. Planlandığı gibi güç geri çekilmedi. Koordine eden ‘Yapı nasıl olsa başarılı oldu. Herkes geri çekiliyor. Çünkü düşman çökmüş’ diyerek geri çekilmede dikkatli olmadı. Eylemci güç (uzaktan geri çekilmesi zaman alacak güç) zaman kaybetti. Planlananın dışına çıktı. Devlet darbe yiyince öyle kabul edecek değil ki! Oradaki çöktüyse derhal uçan birlikleri vardır, havadan ve karadan takviye yaparlar. Ki öyle de oldu. Bir gün sonra operasyon durumuna girdiler. Aslında geri çekilebilirlerdi. ‘Hiç zaman yoktu, ondan dolayı bu sonuç çıktı’ denilemez. Yaklaşım hataları vardı.

Devletin bütün mücadeleleri için şöyle bir kararı var, “Son vuran biz olacağız.” Bu şekilde yazılı belgeleri vardır. Şunu söylüyorlar, “Ne yaparsak yapalım karşı tarafın saldırılarını durduramayız. Azaltabiliriz, fakat yüzde yüz durduramayız. Bir yerden açığımızı bulup bize saldırırlar. Ama biz öyle olmalıyız ki, bize saldırılsa bile arkasından karşı saldırı geliştirip son vuran olmalıyız. Önce vurulsak da son vurursak psikolojik üstünlük bize kalır.” Yürüttüğümüz mücadelenin, savaşın psikolojik boyutu çok fazladır. Biz özel savaşla karşı karşıyayız. Karşı tarafın yürüttüğü topyekûn özel savaşın mantığı bunu öngörüyor.

O nedenle devlet, Çukurca’da darbe yiyince derhal ona karşı saldırı yapıp son vuran olmak üzere Genelkurmay ve Cumhurbaşkanlığı tümünden harekete geçti. Öyle bir ortamda bizde ‘başarı oldu, sonuçlandı’ diye disiplinsizlik ortaya çıkıyor. Düşman son vuran olmak isterken, biz çekilmeyi askeri harekattan bile saymıyoruz. Çoğu zaman planlamamıza tam almıyoruz bile. Alsak da uygulamasına dikkat etmiyoruz. Zorlandığımızda panik çıkıyor. Başarılı olduk mu kendini kaybetme çıkıyor. Rehavet, disiplini kaybetme çıkıyor. Dikkatli geri çekilemiyoruz. Savaş tarzımızda güvenlik yoktur.

Önderlik bunu reddediyor. Buna ‘*intihar çizgisi*’ diyor. Güvenliği olmayan bir savaş tarzımız var. Rojava’da süren de odur. Her gün bu nedenle o kadar şehit veriliyor. Savaş sadece düşmanı vurmak değil,

kendini korumaktır da. Gerillanın taktik gerçeği budur. Diğer bütün savaşlarda da bu var. Yani kendi güvenliğini hiç dikkate almadan sadece hedefi nasıl vuracağı üzerine bir savaş planı yapılmaz. Ama bizdeki savaş anlayışı bu. Plan yok. Tümüyle öfkeye, tepkiye ve duyguya dayalı bir savaş söz konusu. Öfke, tepki ve duyguda karşı tarafı vurmak vardır. Ama kendi güvenliğini sağlama, koruma yoktur. Bunu aşamadık. Önderliğin savaşa dönük eleştirisi bu temeldedir. İntihar çizgisi dediği savaş tarzı budur. Bu, kazansak da kaybettiriyor. İşte Eylül 2011’de Şemdinli’yi vurduk. Gerçekten etkili bir vuruştur. Ama arkasından 15 gün sonra gelip hava saldırısıyla bütün yönetimi vurdular. Bizim kazancın hepsi kayboldu. Zap’ta da onu uyguladılar. Taktik anlamda ders çıkaracaksak bunu görmeliyiz.

2010’da en çok üzerinde durduğumuz konu buydu. Botan’ın Aker, Zagros’un Bedeve eylemi böyleydi. Zagros’taki yönetim bize şöyle bir rapor verdi: “Geri çekiliyorduk ama arkadaşlar bir yerde durdular. Orası tankın karşısıymış tank onları vurdu.” Ben dedim: “Çiçek mi atacağını bekliyordunuz? Vuracaktı tabii! Niye tankın karşısında durdun?” Çok tuhaf bir durum değil mi? Gitmiş karakolu vurmuş, gelmiş tankın karşısında durmuş. Tank vurunca “Tank da bizi vurdu” diyor. Tuhaf bir durumdur, bunun böyle kabul edilecek bir mantığı, izahı yok. Ne yapacaktı o tank? Öyle mantık mı olur, böyle pratik mi olur!

İşte Zap’taki de öyledir. Dikkat edelim, siyasetle de bağlıdır. Geri çekilemediler, sıkışıp kaldılar. O zamana kadar Genelkurmay hazırlık yaptı. Havadan bütün keşif uçaklarını getirdi. Koydu bütün termalleri, adım atamaz hale getirdi. Geride kalanları vurdu, ezdi. Aslında ezilen Türk ordusuydu. Çukurca’da gerçekten de askeri bakımdan hedefleyip de ulaşamadığımız bir sonuca ulaştık. Düşmana en fazla kayıp verdirdiğimiz askeri saldırı 20 Ekim 2011’deki Zap saldırısı oldu. Ama karşılığı da o kadar ağır oldu. Bizim de en fazla şehit verdiğimiz, bir de vahşice katliam yaşadığımız yer Zap oldu. Geliye Tiyare oldu. Bu zorladı. Olumsuz etkiledi. Toplumu, gerillayı, alanı, yönetimi zorladı. Psikolojik olarak zorladı. Ciddi bir kırılma oldu. Yönetimin kendini düzeltmesi zor oldu. Bazı yönetimler sahip çıkmadılar. Birbirlerinin üzerine atma geliştirdi. Başarılı oldu mu herkes oraya ortaktır. Uzağında da olsa ‘ben de selam göndermişim, beni de yazın’ diyor. Ama ortada olumsuzluk çıktı mı içinde olan bile aslında ben orada değildim, kıyısında idim diyor. Bu yığıtçe bir yaklaşım değildir. En azından savaşçılıkta böyle olmaz.

Bu anlamda 2011-2012 hazırlığı zor oldu. Oranın yarattığı duygusal ortam vardı. Yönetim içindeki tartışmalı durum ve dar duygusal yakla-

şım nedeniyle ders çıkararak gelişme göstermeme Zap'ta da, Zagros'ta da gücün hazırlığını zayıf bıraktı. Yeterince hazırlık olmadı. Arkadaşlar üzerine almadı. Hazırlık yapıyoruz diye gösterdiler, ama aslında olup bitenleri askeri-siyasi bilimin gereklerine göre tahlil edip hata ve eksikleri çıkararak ders yapıp düzeltme geliştiremediler. Kendilerini ve alandaki gücü böyle düzeltmediler. Hazırlıklarımız böyle zayıf olunca ve biraz da etkili bir yönetim gücü olmazsa pratiği yürütemeyeceğimiz görüldü. Yönetimi biraz daha fazla harekete geçirmek zorunda kaldık. Merkez Karargâhı daha çok güçlendirdik ve genelde gerilla Kuzey alanında hareket etse de özel olarak Merkez Karargâh bünyesinde eylem bölümü oluşturup benzer eylem geliştirerek ancak sürece cevap veren bir konumu sürdüreceğimizi görüp planladık. 2012 biraz öyle gelişti. Her şeyi Karargâh yaptı. Alanlar hiçbir sorumluluk altına girmediler. Zagros'taki eylemlerin hepsini ve Beytüşşebap'taki eylemi de Merkez Karargâh yaptı. Karargâhtan sorumlular gidince eyleme girdiler. Gitmeyince alan yönetimleri böyle eylemlere girmediler. Birincisi budur.

İkincisi, sıcak alan Zap'tı. Baharda gerekirse ilk eylem yapması gereken alan yine Zap olacaktı. Zap alanı 2011 eyleminin olaylarının etkisinden çıkmadı. Baharda eyleme giremedi. Dolayısıyla daha mevsim yeterli hale gelmeden Cilo alanı eyleme girmek zorunda kaldı. Şıtaza-Oamar eylemi öyle gelişti. Daha tam mevsimi değildi. Bir de zaten zaman uzamış, düşmana karşı aktif hareketlilik yapılamamıştı. Bu nedenle Şıtaza-Oamar eylemi çok gözükkara bir eylemdir. Tam bir fedai eylemidir. Sıradan bir gerilla eylem tarzı değildir. Düşmanın güçlü olduğu biline biline üzerine gidiliyor. Düşmanın zırhlı silahları kurulmuş. Onun üzerine gidip cesaretle düşmana vuran, ama kendi vurulmasını da göze alan bir tarzdır. 25 şehit verdik. Nereye gitse eylem yapan gerilla! Her hedefi o biçimde vurursun. Öyle vuruldu.

Ardından Şemzinan'daki eylemsellik sürece müdahale etti. 2012'deki Şemzinan eylemleri bir tarz ve taktik olmaya biraz daha yakındı. Arazi tutarak Şemzinan'ı kuşatıp demokratik özerkliğe uygun yönetim değişikliği yapabilecek bir siyasi zemini yaratmayı hedefledi. En azından pratik şekillenışı öyleydi. Dolayısıyla dönem taktikğine daha yakındı. O nedenle etkisi daha fazla oldu. Sürdürülebilseydi dönemin taktikği denebilecek bir gelişmeye yol açabilir, Şemzinan'ı kurtarabilirdi de. Devletin belgeleri var. Kaçmaya, Şemzinan'ı boşaltmaya karar vermişlerdi. Biraz daha ısrar edilse veya zorlarsa karşı taraf o noktaya getirilmişti. Hamle yapmadı. Çekilmediler, ama çekilmeyi tartışmış olmaları bile önemlidir.

Biraz daha zorlanılsa çekileceklerdi, o izlenim verildi. O anlamda Şemzinan hareketi önemliydi. O hareketin eksiklikleri nelerdi:

1- Arazi mevzilenmesi çok sabitti. Gizliliği aksattı. Biraz hareketli olabilmeliydi.

2- Çok açıktı. Başta daha fazlaydı. Sonra biraz mevzi yapılmaya çalışıldı, ama çok açıktı. Saldırıları karşısında kendini koruyamadı.

3- Şehir içiyle tam birlik değildi. Siyasi alanla tam ittifak halinde değildi. Planlaması dağda kuşatmaya dönüktü. Buradan ne sonuç alınacak? Şehirde yönetim ele geçirilecekti. Ama öyle bir planı yoktu. Şehirdeki siyasi güçle ortak planlama içinde değildi. Dolayısıyla siyasi örgütlenme, eylem, alternatif yönetim oluşturma gelişmedi. Hâlbuki dönemin savaş tarzı onun için kuşatılıyordu. Onun sonucu Şemzinan'da yönetimi değiştirmek olacaktı. Ama siyasetten kopuktu.

4- Gerekteği zaman ilerleyemedi. Bir düzeye kadar geldi. İşte bu kopukluktan dolayı ne yapacak kararsız kaldı. İlerleyemedi. İlerlese açığa çıktı ki karşı taraf kaçacak. Şemzinan'ı ele geçirecek. İlerleyecek mi, ilerleyemeyecek mi, duraksadı. Uzun süre zaman kaybetti. Ondan sonra ilerleyemedi. Geri çekilmeye düştü. Karşı taraf saldırdı, darbe yedi. Şemzinan'da kayıplar bu ilerleyemeyip geri çekilmeye karar verdikten sonra hava saldırılarında oldu. Ondan önce o kadar etkisi yoktur. Son hamleyi yapamama var. Demek ki şehrin içine tam hâkim olamama, görememe var. Görülseydi başarılı olunabilirdi. Önemli deneyimler ortaya çıkardı en azından. O anlamda da bir hatası oldu. Ayrıntılı olarak eylemlerin bazılarında da birçok eksiklik üzerinde durulabilir. Haruna eylemi öyle yansıtıldığı gibi değildir. Yönetim hatalarının çok olduğu bir eylemdi. Şemzinan açısından da bu söylenebilir.

Bütün bunlara rağmen o kuşatma ve meydan okuyuş devletin sistemini dağıttı. Kamuoyunda çok fazla siyasi etkide bulundu. O önemlidir. Beytüşşebap biraz geç oldu. Bunlara eklendi. Ta 2010'da planlanan bir eylem olmasına rağmen planlama ve yürütme konusunda eksiklikler vardı. Bir kol, bir taraf başardı. Diğer taraf başaramadı. O nedenle istenen sonuca ilk eylemde ulaşılamadı. Daha sonra eylemler devam eder mi, etmez mi ona kaldı. Öyle bir durumda geri çekilince, düşman başaran, kendisine darbe vuran kolun üzerine geldi, vurdu. Zap gibi oldu. 2011'de Zap'ta ne olduysa, yine 2011'de Xakurke'de ne yaşadysak 2012'de de Beytüşşebap'ta onu yaşadık.

Eylemi yapan, vuran Van tarafıydı. Kato Marinos tarafıydı. Açık verdiler. Geri çekilme ve tedbir almadaki zafiyet en son orada da devam

etti. Bütün bu deneyimlere rağmen keşif altında açıkta kaldılar. Uçaklar geldi vurdu, şehit düştüler. Yine son vuran devlet oldu. Onu dağıtamadık. İmkân mı yoktu? Kesinlikle değil. Bir, orada bir yanlışlık, rehavet, tedbirsizlik, düşman gerçeğini görememe, anlamama var. Zaten öyle darbe yiyince yapılacak şey kalmadı. Kazandığımızı da kaybetmiş oluyoruz. Pata durum böyle ortaya çıkıyor. Biz vuruyoruz, onlar vuruyor. Koç dövüşü gibi bir savaş. Nasıl koçlar geliyor küt diye vurunca bazen ikisinin de kafası dağılıyor ya, bizim vuruşmamız da biraz öyledir. Halbuki gerilla vuruşu böyle değildir. Gerilla savaşı öyle olmaz. Bu savaş tarzında yanlışlık var. Koç dövüşü biçimindeki savaş tarzı kesinlikle yanlıştır.

Buna göre bir dönem Garzan etkili oldu. Buradan arkadaşlar gitmişlerdi. Sürdüremediler. Bir aylık bir etki oldu, sonra kapandı. Bir dönem Amed etkili oldu. Birkaç eylem oldu, bitti. Dersim hakeza birkaç eylemle bitti. Serhat yine öyledir. Bu alanlar uzun vadeli eylemler yapamadılar. İki; demokratik özerklik çözümüne uygun, siyasi-askeri mücadelesi ortak planlanmış ve birlikte yürütülmüş bir taktik geliştiremedik. Dolayısıyla olanlar taktiği yansıtmıyorlardı.

Üç; Zagros'ta olanlar Şemzinan'dan Beytüşşebap'a kadar dönemin taktiği değildi. Kimse öyle anlamamalı. Arada bir habersiz bu tür eylemler olabilir. Mesela 2010 Han Tepe baskını öyleydi. Örneğin, 2011'de Çukurca'da da habersiz baskın oldu. Ama öyle Şıtaza'daki gibi eylem olmaz. Bunlar dönemin taktiği değildir. 'Doğru taktik buydu', diye sanılmamalı. Bunlar, savaş yapamama, doğru taktikle savaşamama sonucunda durumu kurtarmak üzere girilen eylem biçimleridir. Mecbur kalındı. Onunla sürecin siyasi etkisi aşılmaya çalışıldı. Yoksa öyle taktiksel değildi. Taktik olmaya dönük biraz gelişen, ona benzeyen Şemzinan'dı. O da yarıda kaldı. Devam ettirilemedi. Eksiklikleri vardı. Dersler bakımından yarım bir uygulama oldu. Daha sonra zaten Zap'ta kışın da bir eyleme girildi. O daha anlamsız bir eylemdi. Sadece bize kaybettiren bir sonuç ortaya çıktı.

Sonuç olarak; Yeni dönemin tarzı taktiği anlamında bir savaş geliştiremedik. Öyle tanımlamamız lazım. Aslında 2004'ten itibaren de öyleydi. Eskiye inşa etti, eski tarz oldu. 2006'daki tarz biraz sonuç alıcıydı. 2007'deki Gabar ve Oramar eylemleri biraz eylemdi. Bizim etkimiz vardı. Ondan sonra 2010 bir taktik hamle olarak uygulandı. Öteye geçemedik ama geçmek istedik. Bu durum zorladı. Bizi hep tartışmalı kıldı. 2011-2012'deki durum bizim eski 1990'lardaki, 1980'lerdeki gerillamızdan öteye değildir. Dolayısıyla paradigma değişimine dayalı, yeni

modern gerillacılığın bir uygulamasıdır, diyemeyiz. Eskiye tekrarladı. Eylemler, o bildiğimiz 1991-1992’de de denenene, o dönemin de boş çıkmasına yol açtığı Önderlikçe söylenen baskınlardan öteye bir baskın tarzı değildi.

O anlamda gerillada tarz-taktik değışiklik, yenilik zayıftır. Mevcut olanı arkadaşlar yeterli görmemeliler. Az ve zayıf görmeliler. Bakur’daki deneyim bize bunu net gösteriyor. Dağda kalan, orduyla vuruşan bir gerilla oldu. O da tepelere tahkim edilmiş, hedeflere saldıran bir savaş oldu. Gerilla ne ovaya inebildi, ne şehre girebildi, ne siyasetle birleşip ortak planlama yapabildi, ne de demokratik özerklik hedefine bağlı bir savaş gerçekleşti. Sadece düşmana askeri darbe vurup siyaseten onu zorlamaya çalışan bir eylemlilik tarzı yaşandı. Yapılan budur. Bu 80’lerin, 90’ların savaşıdır. Ondan bir farkı yok. Oysa yeni dönemin savaşı farklı olacaktı. Devrimci Halk Savaşı bu değildi. Demokratik özerkliğe dayalı savaş böyle olmayacaktı. Bu yapılan terstir. Tarz olmama ve taktik geliştirememe var.

Bu askeri açıdan da, siyasi açıdan da böyledir. Düşmana darbe vurma anlamında askeri alan bir şeyler yapmaya çalıştı. Siyasi alan onu da yapmadı. Hiç oralı da olmadı. Bir de bu dönemde siyasi-askeri alanı hala birbirinden kopartan yaklaşımlar var. İki taraflı böyle bir durum var. Böyle yaklaşılsa dönemin stratejik-taktik anlayışına uygun yaklaşım olmaz. Oradan istenen bir sonuç çıkmaz. Bu, demokratik özerklik yönetiminin sorununu çözen bir savaşçılıkla uyumlu bir yaklaşım değildir. O tarzda sonuç alamayız. Askeri alan bir yanda, siyasi alan bir yanda olur. Bunlar birbiriyle birleşip birbirine hizmet etmezlerse biz niye savaşıyoruz ki! Siyasetle savaş bu kadar kopuk değildir.

Ama siyasi alan şimdi diyor ki, ‘Gerilla bize hiç yaklaşmasın, hiçbir şeye karışmasın. Halka, şehre bir haber bile göndermesin. Bak gerilla falan yere haber göndermiş...’ Haber göndermede ben olsam şehri örgütlerim, herkesten daha sorumlu tutarım. Kimmiş örgüt! Kim çalışırsa çalışsın. Gerillanın da savaşabilmesi için halka dayanması gerekir. Önderlik ‘*Savaşan Halk Gerçekliği*’ dedi. Biz halk savaşı yürütüyoruz. Ama savaşanın halkla bir alakası yoktur. Halkın uzağında, halktan kopuktur. 2014 serhildanlarında durumu gördük. Birbirine biraz yaklaşırlarsa ne kadar çok güç verdiklerini gördük. Uzak olursa vermiyorlar.

Siyasi ve askeri alanının ilişkilerinde birbirini çöktürmemek önemlidir. Ortak bir şekilde iyi planlanmalı, birbirine zarar vermemelidir. Ama biriyle hiç ilişkisi olmayacak, zarar vermeyecek diye birbirinden o kadar kopuk olmak da, hem planlama hem uygulama bakımından kopukluğu

yaşamayı da doğru değildir. Bu, paradigmasal anlayışımıza da, stratejik taktik anlayışımıza da uygun düşmüyor.

Bu nedenle siyasi ve askeri mücadelede dönemin tarzı nedir, taktiklerini nelerdir, stratejisi neyi gerektirir, birbirinden ayrılıkları ne olacak, birbiriyle bağları ne olacak? Bu konular iyi kestirilmeli, doğru ayarlanmalıdır. Zaten Önderlik de parçacılığı eleştirdi. Biz de ‘Parçalı olmaya devam eder’ diyoruz. Savaş dağın başında, siyaset de Ankara’daki mecliste olursa biz daha neyiz! PKK diye bir şey olmaz o zaman. Eskinin ötesine geçemeyiz. 1980’deki paradigma ve stratejinin dışına çıkamamış oluruz. Bu pratikle istediğimiz kadar “paradigma değiştirdik” diyelim, pratik onu yalanlıyor. Burada eskiyi tekrarlama vardır.

Kandil Savaşı ve Rojhilat Deneyimi (2011)

Rojhilat’ta 2005’ten sonra gerillanın gelişimi, örgütlülüğü ve belli bir eylemliliği vardı. 2011 yaz savaşı tümüyle bu gelişmeler ve planlamalara bağlı oldu. Bizim zamanımızı çok aldı. Dikkatimizi o yöne çok çekti. Yönetimimizi çok uğraştırdı. Oradan çıkan sonuçlar ne oldu?

1- Doğu güçleri hazırlıksızdı. Tepe hazırlıkları, tedbirleri zayıftı.

2- Kandil’de HPG Karargâhı ve HRK karargâhı vardı. Ama ortak bir güvenlik planlamaları yoktu. Birbirlerinden kopuktular.

3- Bu karargâhların mevcut gelişmelerden haberi yoktu. Daha doğrusu, İran’ın yaklaşımlarını biliyorlar, ama önemsemiyorlardı ya da tartışmadılar.

14 Temmuz’da İran top atmaya başlarken ben de Kandil’de HPG karargâhındaydım. 14 Temmuz toplantısı yaptım. Bazı arkadaşlar İran’ın bu gelişinin farklı olduğunu, durumun ciddiyet taşıdığını, farklı yaklaşmak gerektiğini söylüyorlardı. Bazı arkadaşlar da, “Yok ya eskisi gibidir. Yeni bir şey yok. Top getirmişler oraya, bir-iki top atacaklar” diyordu. Hiç de öyle çıkmadı. Dolayısıyla düşmanı izleme, gelişmeleri gözleme, değişik olanı görmede ciddi eksiklikler vardı.

4- Savaş içerisinde bütünlüklü olmadı. O parçalılık, çekişmeli durum karargâhlar arasında devam etti. Dolayısıyla daha fazla Anakarargâh yönetimini etkiledi. Orada sorun oldu. Anakarargâh Bakur savaşıyla mı uğraşsın, burasıyla mı? Kandil bütün örgütün sorununu çeker oldu. Üst yönetimi o durumu aşmak için çok uğraştırdı.

Son olarak da bazı eylemler iyi planlanmadı. Koordineli olunmadı. Mesela batıda eylem yapılmak istendi. Hiç gerek olmadan arkadaşlar şehit düştüler. Doğuda Simko arkadaşgilin savaşı tedbirsizdi. Çok hafife

alındı. Xinere bir eylem yaptı. Biraz başarılı olan oydu. Ama savaş onun gibi iç alana da yayılmadı. İçteki güçler de harekete geçirilmedi. Dolayısıyla sadece sınır üstündeki bir savaşmış gibi kaldı. Arkadaşların cesaret ve fedakârlığıyla direnildi. İran'ın hava gücü zayıftır. Uçak, helikopteri çok etkili değildir. O bizim için avantajdır. Ama topçu gücü etkilidir. İran-Irak savaşından beri süregelen bir hakimiyet vardır. O topçu güce hedef olmamak lazımdı. Onu bilemedik. O yönlü tedbirler az oldu. Kayıpları daha çok oradan verdik. Sonunda ateşkesle durdurma, Türkiye-İran ittifakını parçalama iyiydi. Bize Bakur savaşında güç kattı.

O günden bu yana gelen pamuk ipliğine bağlı bir ateşkes konumu var. İran kandırılmadı. Anlayışı gereğidir, Kürt isyanını bastırmada bir-biriyle düşman olsalar da bu devletler ittifak yaparlar. Bir kere daha 2011 Kandil savaşı bunun somut bir örneği idi. Biz Bakur'da hazırlanır, TC ile savaşa girerken Kandil'de İran vurdu. Biz Bakur'dan saldırı beklerken, saldırı İran'dan geldi. Saldırı aynı anlama geliyordu. Rojhilat'taki gerillacılık Bakur'daki gerillacılığın yansımasıdır. Fakat orada şöyle bir anlayış var; “uzaktayız, bizi nasıl olsa kimse görmez, bilmez” diye düşünülüyor. Ona göre çok keyfi ve çok daha bireyci, kendine göre davranışlar var. Örgüt ve yönetim disiplininin uzak tutumlar var. Komutada da, savaşı yapıyor da bu ortaya çıkıyor. Keyfiyet çok gelişiyor.

Aynı keyfiyet taktik karşısında da öyledir. Örgüt ateşkes ilan ediyor, bakıyorsun eylem yapıyor. Gidiyor köy içerisine, karakolun yanına, sonra diyor ‘operasyona çıktılar’. Sen gitmişsin, tabii çıkarlar. Biraz kontrolsüz bir duruş var. Aslında gerilla işlevsiz, duramaz ki! Yıllarca hiçbir iş yapmadan insan bir yerde durabilir mi? O gerillayı bir biçimde çalıştırmak lazım. Katılım mı, propaganda mı, örgütlenme mi yapmalı, ama bir görevi ve sorumluluğu olmalıdır. Gece-gündüz çalışmalıdır. Yani doğru işi yapmalı ki yanlış yapmasın. Hiç iş yapmasa duruşu bile yanlışlık ortaya çıkarır. Dolayısıyla bizi siyaseten hep zorlar. Böyle zorluyor.

YRK karargâhının içindeki gücü düzenlerken bunları hep dikkate alması lazım. Pasif savunma konumunda kalmaz. Gerilladır! Askeri çalışma, savaş, çarpışma yapamazsa, hazırlık yapsın. Askeri hazırlık az oluyorsa siyasi çalışma yapsın. Bir de kendisini katsın. En az katılım yapan Doğu'daki gerilla güçleridir. Gençlik kendiliğinden daha çok katılıyor. Diğer güçler daha çok katıyor. YRK ise kendisini örgütlenmeden sorumlu görmüyor. Ona göre örgütlenmiyor, çalışmıyor. Ondan sonra da canı sıkılıyor. Can sıkıntısından gidiyor devlete çarpıyor. Diyor, “Ne oldu ki!

Bir şey olmaz”, O orada vuruyor kendine, bir şey yok. İran da Kandil ve Xinere’yi vuruyor. İran bilmez mi nereyi vuracak? Ondan sonra dönüyor, “Niye kızırıyorsunuz ki! Bir şey yok, bize bir şey yapamaz” diyor. Sana yapamaz da başkasına yapıyor. Hep kendine göre değerlendirme bu düzeydedir. Doğu’yu tartışırken buna göre tartışmak lazım.

Rojava Deneyimi (2013-2014)

Bizim özenle üzerinde durmamız ve tartışmamız gereken savaş pratiği Rojava’dır. Ama bu konuda elimizde bilgiler az, dokümanlar zayıf. Biz bu konuda Rojava deneyiminin derslerini çıkaran materyaller olsun, hazırlansın istedik, böyle kararlaştırdık. Şimdiye kadar bir şey çıkmadı. Platformlar oldu. Bazı arkadaşlara dönük karar aldık. Kobani derslerini, Rojava derslerini yazacaklar diye kararlaştırdık. Ama o da olmadı. Akademiler komutanlığı ile tartıştık. “Hiç olmasa Karargâhı zorlayın da siz materyaller alın, tartışın” dedik. Kendilerinin elinde bile materyal yoktu. Baktık ki bize herhangi bir belge veremediler. Bu nedenle savaşı değerlendirme anlamında bilgilerimiz yetersizdir. Fakat genel bilgi ve plan olarak Rojava’ya ilişkin bildiklerimizi ifade edelim.

Rojava’da çalışma Önderlik ile 1979’da başladı. 1985’den itibaren gerillaya Rojava’lı gençler katıldılar ve Bakur’da yoğunca savaşa girdiler. Rojava halkı da savaşa destek verdi. Suriye içindeydi. Filistin mücadelesini yakından tanıyordu. Bir de Önderlik sahası oldu. Giden gelen herkes tanıdı. Rojava her zaman gerillayla iç içe oldu. Fakat bizim programımızda özel Rojava devrimi planlanmadı. Savaş planlamamızda Rojava’ya dönük bir askeri planlama olmadı. Hiçbir zaman Rojava’da savaş yaparız da savaşımızın kaderi Rojava’da belirlenir diye bir düşüncemiz, bir kararımız olmadı. Böyle söyleyene ‘deli’ derdik. O kadar uzağındaydık. Ama yaşam bizi bu noktaya getirdi. İlk savunma tartışmaları ve hazırlıkları 2004 Qamişlo serhildanı ve ona dönük katliam ardından oldu. Bir tehlike belirdi.

Bu durumda Rojava’da savunma nasıl olabilir? Yeni katliamlar karşısında tedbirler ne olmalı? Bu konu savunma gündemine geldi. Bunları savunma merkezinde tartıştık. Maxmur gibi orası da önem arz etti. Dolayısıyla kısmi bir tedbir, dar bir savunma gücü ve hazırlık olması böyle bir durum olduğunda tekrar müdahale edip halkı savunmak açısından yararlı olur diye değerlendirildi, kararlaştırıldı ve öyle bir çalışma oldu. 2006’dan sonra da gelişti. Anakarargâh bünyesinde böyle bir öz savunma çekirdeği oluştu. Ani bir duruma karşı hazırlık olsun diye belli bir silah hazırlığı yaptık. İçeride bazı örgütlenmelere gidildi. Eğitilen kişiler azdır. 2011’e kadar böyledir. Yani o zamana kadar da bir çalışma vardır.

2011 Ocak'ında Tunus'ta, Mısır'da olaylar başlayınca Şubat başında Başkanlık Rojava yönetimiyle bir toplantı yaptı. Savunma Merkezi olarak biz de katıldık. O bir uyarı oldu; Bu olaylar Suriye'ye de sıçrayabilir. Dolayısıyla Rojava'yı da etkiler. Çalışmalar buna göre olmalı, uyanık olunmalı şeklinde tespitler yapıldı. Onu gözeten bazı planlama tartışmaları oldu. Daha Ocak sonuydu. İşin başında yönetim duyarlı davrandı. Olaylar Suriye'ye taşınca -Nisan'dı- bir yönetim toplantısı oldu. Biz savunma merkezi olarak Rojava'da öz savunma çalışmalarının örgütlen-dirilmesi gerektiği, bunun için görevlendirilme yapmak istediğimizi yönetime önerdik. Yönetim uygun buldu. Doğrudan öz savunma örgüt-leyecek, yerinde örgütleyecek, askeri çalışma başlatacak, geliştirecek görevlendirmeler o zaman yapıldı. Nisan'da, Mayıs'ta şimdi de savaşı yöneten arkadaşlar gittiler. Bir grup arkadaş görevlendirildi. Herhangi bir durumda rol oynansın diye öyle bir örgütlenme çalışması başlatıldı. Siyasi çalışmalar da geliştirildi. Gençlik içerisinde eğitim ve örgütlenme yapmak üzere askeri çalışmalar da başlatıldı.

2012'nin Ocak ya da Şubat'ında Yürütme Konseyi toplantısı oldu. Orada durum değerlendirildi. Rojava'dan gelen arkadaşlar da vardı. Askeri olarak da, siyasi olarak da çalışmaları güçlendirmek üzere daha kapsamlı bir desteğin görevlendirilmesi kararı çıktı. Bu görevlendirme HPG ağırlıklı yürüdü. Doğrudan biz yürüttük. İstekli olmayanlar gitme-sin diye bir karar aldık. 2011'de bazı arkadaşlar o şekilde gitmişlerdi. Başarılı olmuyorlardı. Sahip çıkmıyorlardı. Hep tartışmalı, içte didişmeli olunuyordu. O nedenle 2012 Şubat'ından itibaren çok sayıda -bir tabur düzeyinde- komutan gönderdik. Hepsiyle tek tek görüştüm. İsteksiz olan bazılarını göndermedik, çıkardık. Ben istekliyim, hazırım diyenler gitti-ler. Çalışmalar üzerine de konuştuk, ama istekli olsalar da inançlı değıl-lerdi. Aslında bu biraz doğaldı. Çünkü Rojava'ya dönük öyle bir öngörü yoktu, ama gelişmeler değışmişti. Yeni bir durum ortaya çıkarmıştı. Ona göre anlayışın olması önemliydi. O inancı geliştirmeliydiler, ama çoğı arkadaş eskisi gibi yaklaşıyordu. Bizden ayrılınca 'Şoreş'e (Devrim) gidiyoruz' diye dalga geçiyorlardı. Daha o zamandan 'devrim yapılacak, devrimi yapamazsanız bir daha yaşayamazsınız' derken bunu birçoğı şakaya aldı. Yine de gittiler, çalıştılar.

O görevlendirme çehreyi biraz değıştirdi. Çalışmaların kapsamını üç bölgede de büyüttü. Hazırlıklar yapıldı. 19 Temmuz devrimine böyle gidildi. Bir hazırlığımız vardı. Zaten halk çalışması eskiden olmuş, Önderlik yürütmüş, kitle kazanılmıştı. Halk çalışmaları hep olmuştu, ama 2011 başından itibaren de böyle bir siyasi-askeri hazırlık güçlü biçimde

gelişti. O hazırlık devrim yaptı. Yani boşlukta devrim olmadı. Fakat şu önemliydi, devrim konjonktürden de yararlandı. Şam’da patlama oldu. Hükümetin bir bölümüne dönük saldırılar oldu. Hükümet sarsıldı. Dolaşısıyla birçok alanda sınır üzerindeki güçleri geri çekildi. Şam’dakiler yönetim sarsıntısı yaşadılar. Muhalefet güçleri vardı, alan ele geçiriyorlardı. Öyle bir boşlukta oradaki yönetimimiz alanları ele geçirmeye cüret etti. Bu önemliydi. Önce Kobani’de, sonra Afrin, Cizire’de kasaba kasaba alanlar ele geçirildi.

Böyle adım adım yönetimi ele geçirince devletin geri çekildiği, mukavemet etmediği, edecek gücü olmadığı ortaya çıktı. Böylece bir devrim süreci yaşandı. O cüret önemliydi. Bizde öyle hamleler olmuyor. Dikkat edilirse elde imkân bile olsa, hemen onu almak yerine geri çekilmek, sürece yaymak çok yaşanan bir durumdur. Öyle bir ortamda cüret iyi bir karardı. Yapılmasaydı, bir-iki gün daha geçseydi diğer güçler bu alanları alacaklardı. ÖSO ve benzeri diğer grupların bir kısmının yolda önleri kesildi. Yoksa başkaları alırdı. ‘Hep eldeydi, istediğimiz zaman bizimidir’ denilemez. Onlar o zaman alsalardı bir daha alamayabilirdik.

19 Temmuz 2012 devrimi böyle gelişti. Bu devrim, Devrimci Halk Savaşı hamlesinin somut sonucudur. Bakur’la Rojava’nın hamleleri birbiriyle bağlı gelişti. Birbirinden kopuk ele almamak lazım. Bakur’da savaştık, ama Rojava’daki sonuçlar ona bağlı olarak ortaya çıktı. Rojava devrimi, bir taraftan Arap âlemindeki gelişmenin, diğer yandan da Bakur’daki savaşın sonucuydu. Birbirinden kopuk değildir bunlar. Öyle değerlendirmek lazım. Niye söylüyoruz bunu? Çünkü öyle olmayan şeyler var. Bir yandan arkadaşlar gerçekten çok güvensizdiler, inançsızdılar ama diğer yandan bazı gelişmeler de olunca onu sahiplenen, biz yaptık diyen, kendini kaybeden yaklaşımlar da çıktı. İkilidir, hala da öyledir. Bu işi yürüten yönetimdir. Biraz eleştirince ‘Ben zaten çıkmaya hazırım’ deniliyor. Eleştiriye çekince de ‘Ben Rojava’yı kurtardım. Görüyor musun ben dünyanın en büyük siyasetçisiyim-askeriyim’ denebiliyor. Ruh hali ikili, anlayış parçalıdır. Bu anlamda giden-gelen bir zihniyet durumu var. Daha dengeli, oturaklı olamama var.

Devrim kansız oldu. Başta biraz hazırlıklarımız vardı. Fakat Rojava devriminin öğretici dersleri var. Devrimciliğin görevi hazırlık yapmaktır. Fırsat bulunca da değerlendirmek var. Devrimcilik ne öyle istediği zaman devrim yapandır ne de hiçbir şey yapamayandır. Rojava devriminin öğrettikleri var. Devrimci hazırlık yapan, devrimci çalışma yapan, devrimci hazırlıklı olan ama istediği zaman devrim yapan değildir. Fırsat

oluştduğunda hazırlıklarını eyleme dönüştürmeyi bilendir. Böyle olursa her yerde devrimci çalışma olur. Her fırsat devrime dönüştürülebilir. Rojava devrimi bize bunları öğretti. Dersleri, öğreticiliği çoktur.

Bazı yerlerde başka güçler de oldu. Mukavemet yaşandı. Giderek çatışmalar da oldu. Kansız derken hiç çatışma olmadı değil. İç içelik var. Bazı yerlerde devlet çekildi, bazı yerlerde kaldı. Qamişlo uzun süre öyle kaldı. Dış mahallelerde biz örgütlü olduk. Merkez devletin elinde oldu. Örgütlenme gelişe gelişe merkezden hava alanına çekildiler. Devrimci örgütlülük, merkezi de ele geçirdi. Bir süre, 2012 güzünden 2013 yazına kadar olan çekişme oradaki muhalefetle, KDP ile oldu. Yönetim ele geçirilmiş, buna cüret edilmmişti ama onu sürdürebilmek çok önemliydi. Onu sürdürebilmede de KDP'nin tutumu, KDP'yi etkisiz kılma, kendi tarafına çekme önemliydi. Öyle bir siyaset izlendi, doğru bir siyasetti. Olmasaydı oradaki yapı ayakta kalamayabilirdi. Bir iç çatışma hızla gelişebilirdi. Önce KDP'nin bir yönelimi de yoktu. Bizim çabalarımıza destek veriyorlardı. İki şey KDP'yi oraya yöneltti:

1- ABD Başkan yardımcısı geldi, görüştü. Onlar yönlendirdiler.

2- Oradaki bazı kişiler, örgütler, imkânlar açıldı. İmkânlar bize de verilsin diye KDP'yi Rojava devrimine karşı çıkardılar.

Böyle olma tehlikesi vardı. Bu yönlü çok dikkatli bir siyaset izlemek gerekiyordu. Öyle bir siyaset içerisinde olduk. Giderek biz de denetimi kaybettik. Biraz güç gelişince alanda 'biz her şeye hâkimiz' anlayışı oldu. Aslında biz KDP'yi başta boşa çıkarmıştık, siyaseten de öyleydi. Daha doğrusu yedeklemiştik. Yapacakları bir şey de kalmamıştı, ama o durum daha sonra kaybedildi. Kendine abartılı bir durum giderek KDP ile çekişmeli bir hale geldi. Karşıtlık tehlikeliydi. Siyasi ortamı etkiledi. Bu sefer birçok güç bu gelenleri örgütledi. Biz de askeri güç olacağız, dediler. İçeride sabotaj yaptılar. Kitle tabanları vardı. O başlangıçtaki doğru siyaseti sürekli bir biçimde yürütemedik. Bu durum bizi zorladı. Onunla çok uğraştık. İlk çatışmalarda KDP, hainler eliyle birçok sabotaj düzenledi. Savunmamız ona karşı oldu.

Savaş, devrimin birinci yıldönümünde, 2013 Temmuz'unda saldırılarla oldu. Rojava dışında zaten iç çatışma oluyordu. Çatışan gruplar saldırılarını Rojava devrimine de yönelttiler. Kimlerdi yönelten, nasıl bir saldırı oluyordu? Bu konuda çok bilgi sahibi olunamadı. Uzun süre muğlak kaldı. 'Çeteler saldırıyor!' deniliyor. Fakat kimdir çete, nereden güç alıyor, ne kadar gücü var, niye bize saldırıyor, amacı hedefi nedir? Çok bilemedik. Çok bilinçsiz bir savaş içerisinde adım adım girdik. Daha son-

ra biraz bilgiler çıktı. İlk saldıranları sonradan öğrendik. Bunlar El Nusra benzeri güçlermiş. ÖSO saldırmış biraz. Başta onlarla savaştık. Sonra onlar kendi içlerinde savaştılar. ÖSO'yu, El Nusra'yı DAİŞ denilen güç gerilettiler. Halep tarafına ittiler. Cizire hattına saldıran DAİŞ oldu. Çeteler denen diğer gruplarla çatışmalarımız birçok grupla başladı ama giderek Kürdistan'a saldıran, Kürdistan sınırında Rakka hattını ele geçiren DAİŞ oldu.

DAİŞ Rakka'yı ele geçirdi. Dolayısıyla Cizire hattını, Kobani'ye kadar sınırı tutan DAİŞ oldu. 2013 kışından itibaren DAİŞ'le savaşan bir konuma gelindi. Bugüne kadar da bu savaş sürüyor. DAİŞ'le savaş nelerde gerçekleşti? Diğer gruplarla da baştan, 2013 Temmuz'undan bu yana her yerde aynı düzeyde savaş olmadı. Bir süreklilik de arz etmedi. Aynı güçler de olmadı. Parça parçadır. Geçenlerde Afrin'den bir rapor gelmişti. Biz Afrin'i en az savaşın olduğu yer biliyorduk. Oysa dört büyük saldırı olmuş. Günlerce, hatta haftalarca süren bir savaş yaşanmış. Afrin dört sefer savaşa girdi. En az olandır, diye biliyorduk. Onlar da söylüyorlar, az değildir. Diğer gruplardan El Nusra saldırmış, ÖSO saldırmış, en son DAİŞ bazı saldırılar yapmaya çalıştı.

Saldırıların, çatışmaların gelişimi, KDP keyneklği iç çatışmaların ve sabotajların dışında biraz Resulayn'da (Serikani) oldu. Orası ortadaydı. Başta biz orayı ele geçirmedik. Arkadaşlar Kürt mahallelerini tuttu. 'Arap mahallerinden bize ne!' deniliyordu. Anlayış oydu. Kürtler nerede varsa orada örgütlenmeye gidiliyordu. Onun ötesine zaten ne siyasi ne de askeri olarak genişlemediler bile. Sivil hedeflere dönük intihar saldırıları olunca, bunlar savunulamayınca bu sefer Arap bölgelerini de almak gerekti ki savunma yapalım. Bu temelde öyle bir genişleme siyaseti izlendi. Ama güçler, Arap bölgelerine girince de bu sefer kendi güvenliklerini sağlayamadılar. Bu alanların tutulması kolay olmadı. Öncesinden diğer güçler buraları almıştı. Bu nedenle onlarla savaşarak geri almak gerekti. Oysa başta çok kimse yoktu. Tel Ebyad dahil birçok bölge alınabilirdi. Boştu, örgütlü bir güç yoktu. Sonra diğer gruplar geldiler, örgütlendiler. Bizde ise öyle bir anlayış olmadı. Yani "Kürt bölgeleri yeter, ondan ötesine gidilmesin" denildi. Baştan anlayış öyleydi. O nedenle diğer alanlar kolaylıkla ele geçirilecekken geçirilmedi. Öyle bir genişleme siyaseti izlenmedi. Kendi darlığımızda kalalım, dedik. Çeteler saldırımasalardı öyle kalınacaktı.

İç içe olan, bölünen ilk yer, uç yer Serikani idi. Çatışma önce orada oldu. Büyük savaş Serikani'de yaşandı. Önderlik 'alınmalıdır' dedi. Onun üzerine YPG biraz daha ciddiyetle yaklaştı. Önce öyle bir yakla-

şımı çok yoktu. İlk büyük şehir savaşı deneyimi Serikani’de yaşandı. Ciddi çatışmalar oldu. Hatalar çok oldu. Kayıplar verdik. Sonunda desteklerle Arap mahallelerini de alma başarıldı. Serikani’nin ele geçirilmesi önemliydi. Bu gerçekleşmeseydi hiçbir varlık olamazdı, devrimi yaşatamazdık. Rojava’daki bu direnişler gerçekten olmazdı. Serikani tümünden ele geçirilince oradan Hasekê’ye uzanan yol hattını ele geçirmek mümkün oldu. Arap ve Süryani bölgesinde genişleme imkânı bulundu. Serikani’yi kim alırsa bu hattı o alacaktı. YPG-YPJ Serikani’yi ele geçirince bu hattı almış oldu. Alan genişledi. Hasekê’ye uzanma imkânı öyle çıktı. Yol boyu ele geçirildi.

Diğer bir çatışmalı bölge Rimelan, alanı oldu. O da petrol bölgesidir. Bir uçtur. Hem güvenlik ihtiyacı, hem mali ihtiyaç, bir de işin içine savaş girince o alanları alma gündeme geldi. Bir süre oralar çatışmalı bölge oldu. Oralar da alınınca Cizir bölgesi genişledi. Ardından Hasekê ile sınır arası, Tıl Hemis ile Tıl Barak bölgesi ortada kaldı. Orası gündeme geldi. Uzun ve kavisli bir savunma hattı oldu. YPG-YPJ kendini korumada zorlandı. DAİŞ saldırıları çok oldu. Orası alınırsa savunma hattı daha kısa ve kolay olacaktı. Dolayısıyla 2013 Aralık’ında hem Hasekê’de etkili olabilmek, hem de kendi savunmasını sağlamlaştırmak için bu alanı almaya yönelindi.

Yine Remalan tarafındaki sonuç biraz baş dönmesi yarattı. Orada da hemen kendini kaybetme oluyor. Hiç doğru dürüst ciddi bir planlama bile yapmadan, kaç tabur gücü etkili bir yönetim bile oluşturmada Tıl Hemis üzerine sürdüler. Katılanlar söylüyor, “Biz gideriz DAİŞ kaçar, ele geçiririz, hakimiyet kurarız” denilmiş. Operasyon böyle bir yaklaşımla oluyor. Öyle olmayıp orada, -O Tıl Hemis’te bazı yerler karargâhlarıymış- düşman direnince bazı birlikler kuşatma içerisine düştü. Bu kuşatma çok olumsuz oldu. Orada ağır kayıplar verdik. Sadece böyle bir saldırıda yüz şehit verdik. Ve güçler kendini koruyabilmek için geri çekilmek zorunda kaldı. Karargâh müdahale etti. Soruşturma açtı, değiştirdi, tedbirler geliştirdi. 2013-2014 kışı hep böyleydi. Bir düzeltme hareketi özellikle askeri alanda geliştirildi. Buna biraz siyasi ve diğer alanlar da katılmaya çalışıldı. Ama ağır bir sonuç oldu. İlk sarsıntı, işin cidiyeti orada çıktı.

Daha sonra 2014 süreci biliniyor. Aslında ne oluyor tam anlamamıştık? Savaşıyoruz, kimdir bunlar? DAİŞ Haziran’da Musul’a saldırınca gerçeği anlaşıldı. Birçok şey söyleniyordu. Amerika-İsrail müdahale edecek, Irak ve Suriye’yi parçalayacak... Nereden müdahale edecek? Biz “acaba havadan mı vuracak? Karadan nasıl müdahale edecek” der-

ken müdahale olarak DAİŞ saldırısı çıktı. Dolayısıyla DAİŞ gerçeği sistemden bağımsız değildir. Şimdi Amerika DAİŞ'e karşı savaşıyor, ama bir taraftan yönlendiriyor, bir taraftan da savaşıyor. Böyle sürüyor.

Kürdistan'a bazı güçler saldırırsa veya diyelim İslami gruplar, El-Kaide vb. saldırırsa PKK savaşırmı, savaştırmaz mı? Bazı dönemlerde bu tartışılıyordu. Bu tartışmalar bize kadar da geldi. "Savaşırmısınız?" diye soranlar oldu. Biz, "Zaten Rojava'da savaşıyoruz" dedik. Acaba PKK, KDP zorlanırsa KDP ile de ilişki kurarak savaşırmı? diye bazı güçler ağız ararlarmış. İşin gerçeği odur. Biz zaten öyle bir savaş içine çekildik. Ağustos'ta Şengal'e, Kerkük'e, Maxmur'a saldırı olunca HPG karargâhı ve hareket müdahale etti. Bu da cüretli bir karardı. Ondan önce zaten zor durumdaydık. Çünkü Haziran'da DAİŞ saldırdı, Musul'u aldı. Irak'ın ortasını aldı. Güney Kürdistan 36. paralelin güneyindeki kasabaları tehdit eder hale geldi. Maxmur'a Kerkük'e daha sonra saldırdı, ama oralar tehlikeye girdi. Biz bir şey yapamaz olduk. Önderlik müdahale edilmesini istedi. "*Tedbir alın yoksa tehlike olacak*" dedi. Ama hiçbir yerde tedbir alma imkânımız olmadı. YNK-KDP önümüzü kapatmıştı. 2 Ağustos'ta Şengal'e, Kerkük'e, Maxmur'a yönelik saldırı KDP-YNK engelini aştı. Direnemediler, kaçtılar.

Kendileri bile kaçıyorlar, Şengal'i mi savunacaklar? Zaten fırsat bulsalar kendileri Şengal'de katliam yapıyorlar. Daha önce kaç patlama yaptılar? Hepsi KDP eliyleydi. Dolayısıyla 2 Ağustos'ta Şengal'i terk etmeleri bizim için bir zemin yarattı. Güneye müdahale böyle gelişti. Rojava'yı Güneyle birlikte ele almalıyız. O müdahale önemliydi. Şengal'de soykırımı önlemek ön açtı, müthiş bir itibar kazandırdı. Maxmur'u savunmak, Hewler'i savunmayı getirdi. PKK Güney'de hem toplumu, hem yönetimi savundu. PKK'nin, gerillanın itibarı çok arttı. Ama defakto bir durum oldu. Biz savunup belli bir gelişme yaratınca peşmerge KDP'nin itibarını düzeltmek üzere gitti ve dış basının desteğiyle de hepsini peşmerge yapıyor diye bizim yaptıklarımızın hepsini KDP'nin hanesine yazdı. Biz savaştık, onlar savaşıyor görünsün! Tabii bu olumsuz bir durumdu.

Daha sonra bizi Şengal'den çıkartmak ve etkimizi kırmak için Şengal'deki gerillaya işgalci güç dediler. Hewler'deki meclis karar aldı. Çocuk oyuncağı değildir! Öyle ortada bazı kesimler söylemedi. Bu yönetimin karar gücüdür. Yönetimin görüşlerini yansıttı. Onu aşmak için ortak komutanlık çağrıları yaptık. Cevap vermediler, ama biz etkili bir taktik geliştiremedik. En son bu durumu aştırmak için "çekiliriz" dedik. Hala mücadele ediliyor. Biraz gerillaya dayalı 36. paralelinin güneyin-

deki halk kesimiyle pratik ilişki geliştirdik. Belli bir gençlik katılımı oldu. Yeniden katılımın önü açıldı. Güneyde bir devrim süreci başladı, ama gerilla savunuyor, savaşıyor, peşmerge gerillanın varlığıyla hareket ediyor. Bütün sonuçları da resmiyette o alıyor. Bunu kırmak lazım. Bu bizim ciddi bir sorunumuzdur. Mevcut haliyle de Güney böyle değerlendirilebilir.

Irak'ta etkinlik kurduktan sonra DAİŞ Temmuz'da Kobani'ye saldırdı. Rakka etrafına saldırdı. Dört Suriye tugayını ele geçirdi. Tank taburu da buna dâhildir. Kobani'de ilk çatışma olduğunda -cüzi bir çatışmaydigeri çekildiler. Cezaa'ya saldırdılar. Şengal'le birlikte Şengal arasında Cezaa denen bölge temel çatışma bölgesi oldu. DAİŞ orayı elde tutarak hem Şengal'ı hem Rojava'yı daha fazla kuşatma altına almak istedi. Öyle stratejik bir bölgeydi. Üst üste üç-dört çatışma Cezaa'da yaşandı. Bazı zamanlar tedbir geliştirdik, ama hep tedbir alamadık. Her fırsatta DAİŞ saldırdı, biz savunma yaptık. Biz saldırdık, çıkardık. En çok savaşın yaşandığı bölge Cezaa bölgesidir. Sonunda taş taş üstünde kalmadı zaten. Bütün yerleşim yerleri yerle bir oldu. Şahit lazım ki orada yerleşim yeri kalmış. En çok tahribat öyle oldu. Sonunda biz de yaptık. Çünkü oraya dayanarak kalınıyor. Biraz astarı yüzünden pahalı bir savaş orada verildi. Bazen yeterince tedbir alamamaktan dolayı DAİŞ saldırdı. Savunma bize pahalıya mal oldu. Toplu kayıplar verdik.

Tartışılması ve anlaşılması gereken bir savaş bölgesi de Cezaa oluyor. Biraz Şengal ve Irak sınırıyla da ilgili Tıl Koçer savaşı oldu. Cezaa o sınır hattı oluyor. DAİŞ, Ağustos'ta tekrar Şengal'e, Kerkük'e saldırdı. Ardından Irak'tan, Şengal'den aldığı gücü de değerlendirerek Eylül ortasında Kobani'ye saldırdı. Kobani savaşı öyle gelişti. Kobani saldırısını ABD-İsrail teşvik etti. Bizi daha fazla çatışmaya sokarak gücümüzün zayıflaması, bir de DAİŞ'i zayıflatmamız için bu savaşı çıkardılar. ABD, daha Musul'a saldırmadan önce acaba PKK bunu yapar mı, yapmaz mı diye araştırıyordu. Çünkü DAİŞ'in önünü açmışlardı. Saldıracak, gücünü arttıracaktı. Sonra onu denetleyecek birisi gerekiyordu. Öyle olmazsa DAİŞ denetimden çıkacaktı. DAİŞ denetimden çıkmaya yöneldi. Irak'ta ve Suriye'deki gücünü arttırınca Kobani'ye öyle saldırtılar ki, o gücü biz zayıflatıp kiralım. Kobani saldırısı aslında teşvik edildi ve önü açıldı, ama arkasından DAİŞ'in gücünün azaltılması, sınırlandırılması planı dâhilinde oldu. Onu onlar hiç kavramadılar bile. Amerika ön açıyor diye gördüler, fırsat bildiler. Öyle olursa biz yaparız bu işi dediler. Ardından Türkiye ve İran teşvik etti. Türkiye ve İran'ın teşvikini alınca, ABD ve İsrail'in de yol açtığını görünce Kobani'ye saldırdılar.

Aslında DAİŞ'i Kobani'ye Türkiye saldırttı. Gerçekten de TC, Rojava'yı ortadan kaldırmak, devrimi tasfiye etmek istiyordu. Yoksa DAİŞ'in Kobani'ye saldırısı onun şimdiye kadar yaptığı en büyük hatadır. Stratejik hata yaptı. Basit gördü. Bütün bunlar teşvik edildi. ABD-İsrail onu, PKK ile savaşa sokarak gücünü azaltması için oyuna getirdiler. Belki Rojava devrimini yıkarım, Rojava'yı ortadan kaldırıtabilirim diye Türkiye de DAİŞ'i bu savaşa teşvik etti. DAİŞ, biraz Türkiye ve İran'ın teşvikine ve desteklerine aldandı. Bir de ABD için sandılar ki kendileri güçlensin diye ön açılıyor. Ondan sonra Kürtler direnince ABD gibi güçler, bu sefer direnişi destekleyip DAİŞ'in gücünü kırmayı, zayıflatmayı Kobani çatışması üzerinden gerçekleştirmek istediler. Kürt direnişinin de karadan bunu yapacağını görünce havadan destek verdiler. Yeni bir süreç Kobani üzerinden gelişti. Kobani'nin hazırlığı yoktu. Serikani, Tıl Koçer, Cezaa savaşları ve Tıl Hemis'te yaşananlar aslında Cizire'deki güçleri biraz ciddiyete davet ediyordu. Kobani'de bir-iki saldırı oldu. Toplumun saldırısıyla bu yönelimler kırılınca, Kobani aslında bu iş rahatlıkla başarılıyor olduğunu sandı.

Dolayısıyla hiçbir örgütlenme olmadı. En az profesyonel gerilla çalışması Kobani'de olmuş. "Halk nasıl olsa savaşıyor, herkes silahlı, herkes, yurtsever, Kürt'tür. Saldırı olsa savaşırılar, savunurlar" diye düşünüldü. Bir-iki saldırı da öyle kırılınca her zaman savunuluyor sanıldı. Ne şehirde, ne kırsal alanda gerilla örgütlenmesi olmadığı gibi halkın, milisin de eğitim ve örgütlenmesi yoktu. Saldırı olunca o profesyonel, o kadar güçlenmiş gücün topyekûn saldırısına karşı dayanamadı, çözüldü. Kırsal alanda toplum çözüldü. Milis gücü hiç savaşmadı. Şehirde sıkıştılar. Çok pasif bir savunma duruşu ortaya çıktı. Ancak direnme oldu. Oradaki savaş tarzı nedir? Bir anda direnme değil de, şehirdeki savaşta yavaş yavaş zamana yayılmış bir direniş içinde sonuca gitmeydi. Kazanma umudu yoktu. Kasım'a kadar gelen durum buydu. Ekim'deki de öyleydi. Kobani desteklendi, diğer parçaların sahip çıkması, hareketin direktmesi gibi müdahaleler Kobani'yi değiştirdi. Yoksa zaferi yaratan Kobani'nin içindeki dinamikler değildi. O değişimde de dış desteğin rolünü görmek lazım. Gerçekten de Suruç'taki direniş, Kobani'ye çok güç verdi.

Koalisyonun saldırılarını da küçümsememek gerekir. Hava saldırıları askeri bakımdan rol oynadı. KDP silahları gitti, moral ve güç verdi. Biz istediğimiz kadar "KDP Şengal'deki psikolojiyi bozmak için, psikolojisini düzeltmek için ya da Rojava'ya karşıdır ele geçirmek için gitti" diyelim. Rojava halkı KDP'yi önemsiyor. Bir peşmerge gücünün Koba-

ni'ye gitmesi onlara moral verdi. Ama esas değişiklik Merkez Karargâhın askeri müdahalesiyle, taktik değiştirmekle oldu. Yani öyle pasif, kuşatmada, saldırdıkça direne direne geri çekilen değil de, o savunma durumunu kırıp, yandan arkasına geçerek, içine girerek DAİŞ'e eylem yapma taktiğini geliştirerek o askeri durumu tersine çevirme mümkün oldu. O temelde diğer gelişmelere de birleşince taktik değişiklik oldu. Yani Kobani de biraz gerilla tarzını yapar hale geldi. Kasım'a kadar bir gerilla yoktur. Gerilla direniş ve tarzı yoktur. Bunun yerine çok kaba bir savunma var. O da hep geri çekilmek zorunda kalıyor. Askeri durumda tersine dönüş ve giderek zafere ulaşma, biraz taktik değiştirme, yarı hareketli bir savaş yapabilme, gerillaya geçebilme, düşmanın içine geçebilen, kuşatmanın dışına çıkabilen bir tarzı geliştirmekle oldu. Başarılı bu sağladı. Hareket bütün gücünü verdi.

Ne Kobani'deki güçler savaştlar, ne de Kobani halkı. Dünyanın dört bir yanından savaşçılar geldi savaştı. PKK'nin otuz yıllık birikimi, binlerce kişi oraya aktı. Savaşı onlar yürüttü. YPG-YPJ Rojava'da örgütlenmiş sanıyoruz. Öyle propaganda ediliyor, arkadaşlar da öyle düşünüyor. Kobani'de şunu gördük, savunmayı halk yapmalı, öz savunma örgütlenmeli ama profesyonel çekirdek gerilla olmadan, profesyonel fedai militan olmadan milisin yapabileceği hiçbir şey yoktur. Dayanamaz, direnemez. Milis gücün, öz savunma gücünün savaşabilmesi profesyonel gerilla öncülüğüne bağlıdır. İkisini bir dengede tutmak gerekir. Yoksa salt gerillayla da olamayız, profesyonel çekirdekle de kalamayız. Ama öyle bir çekirdek öncüye sahip olmayan öz savunma-halk milisi direnmiyor. Kobani'den o dersi çıkardık. Sonunda gerçekten de bedeli çok ağır bir direniş oldu. Şehit ve yaralı sayısı çoktur.

Bakur'daki Zap savaşında sadece kazandığımız zaferi koruyamayan bir konumda olmadık. Tecrübe kazanan savaşçı da, komuta da biçildi. Ben dört-beş yıl boyunca bütün o yeni savaşçılardan, Gare'den eğitim görüp fiziki olarak güçlü, yaşı olgun, komutanlaşabilecek, biraz tecrübe kazanırsa Kuzeye göndereceğimiz diye gördüğüm arkadaşları seçtim seçtim Zap'a gönderdim. Çünkü orada tecrübe edinsinler, biraz komutanlaşsınlar ki Kuzeydeki eyaletlere göndereyim. Sonunda öyle oldu ki baktık Zap bizden komutan istiyor. 'Nasıl olur? Oradan olacak' dedik. Dediler ki, "bölük komutanı yapacak kimse yok". Peki, bu ne biçim pratik savaş! Bir baktık ki, savaş biçiyor. Bir eylemde altı tane bölük komutanı birden şehit düşmüş. O ne biçim savaş tarzı? Öyle savaş mı olur? Bu biçme tarzıdır. Rojava da onu yapıyor. Kobani'de de ancak

böyle direndik. Tecrübeli ve profesyonel gerilla direnerek, aslında bu zafer denilen gelişmeyi ortaya çıkardı. Onu bilelim.

Rojava savaşının anlamı ve askeri sonuçları var. Büyük siyasi sonuçları da var. Yalnız bedeli de ağırdır. İnsan sonuçlarına bakınca o bedele katlanıyor. Ama daha iyi olamaz mıydı? Eleştirel-özeleştirel bir yaklaşımla değerlendireceğiz. Bu bedel aza indirilemez miydi? Kesinlikle indirilebilirdi. Orada ciddi askeri hatalar, yanlışlar var. Çok ağır oldu. Adeta bir vuruşma gibi. Yıllardır, DAİŞ güç biriktiriyor ve PKK de. Kim kimi tüketecek? Sonuçta biz kazandık, ama epey güç kaybımız vardır. DAİŞ ise kırıldı. Yoksa İran'ın, Irak ordusunun ne gücü var? Hepsi kaçtılar. Ama bakıyorlar ki DAİŞ Kobani'de kalmadı, psikolojisi kırıldı. 'Ona dayanarak kurtaramaz mıyız' diye harekete geçiyorlar.

Kobani savaşını da böyle değerlendirmek lazım. Ardından Tıl Hemis ve Tıl Barak zaferi oldu. Cizire'deki en önemli zafer de odur. 2013 Aralık ayında ağır kayıplar vermiştik. O şehitlerin intikamı için bile olsa kazanmak gerekiyordu. Orada da hatalar var. Yine bildiğim kadarıyla bir tabur kuşatmada kaldı. Bir kısmını zorla çıkardılar, bir kısmı da şehit düştü. Dikkatle hareket etselerdi öyle olmazdı. DAİŞ arkadaşları kuşatmaya alıyor. Çok kurnazdırlar. Psikolojik etki yapıyorlar. Yani kaçırıyorlar. Vahşi katliamlar yapıyor, göz korkutuyorlar. Sivil-mivil demiyor, intihar eylemleri yapıyorlar. Cepheden savaşmıyorlar. Bütün bunlar olmayınca da fırsatını buluyor, arka tarafa geçiyorlar. Kobani öyle çözüldü. Arkadaşların sınır üzerinde biraz hazırlıkları varmış. Mevziler var, bakıyorlar ki mevziye gitme durumu yok. Mevziinin arkasından dönüyor, arkayı ele geçiriyorlar. Birçok güç kuşatmada kalıyordu. Bazı arkadaşlar kendini zorla Kobani'ye kaçırdılar. Bazıları da şehit düştüler. Kobani'de öyle oldu. DAİŞ'in tarzı öyledir. Yine Tıl Hemis'te de bu şekilde kuşatmaya aldılar. Orada da kayıplar verdik. Yoksa bu kadar kayıp da olmazdı. Ama yine de bu sonuç önemlidir.

O hattın alınmasıyla birlikte Rojava'yla Şengal birleşmiş oluyor. Hasekê ile Şengal birleşiyor. Düz bir hat oluşuyor. Daha kolay bir savunma hattıdır. Daha kısa sürelidir. Mevcut durumda Hasekê hattında kendini savunmak için mevzilendirilmiş güçlerin üçte biri ile aynı mevzilendirmeyi artık yapabilirler. Üçte ikili güç başka alanlara gidebilir. Savunma hattı o kadar kısalmış oldu. Cizire bölgesi büyümüş oldu. Şu haliyle Araplar bölgesi daha çoktur. Şengal'i de destekliyor. O önemli bir güç oldu. Şengal'i kazanma buna dayalı gelişebilir. Önü açıldı. Daha sonra Serikani üzerinden Tıl Abyad alındı. Mevcut haliyle Rojava'nın Şengal'i

desteklemek, Şengal şehrinin kurtarılmasına destek vermek gibi bir görevi vardır.

Rojava savaşının biraz tarihçesi böyledir. HPG akademilerinde toplantılar ve dersler yaptık. Bilgi alabilir miyiz diye bazı sorular sorduk. Ama cevap alamadık. Mesela Rojava savaşının dersleri nelerdir? YPG ile YPJ gerilla mıdır? Düzenli ordu mudur? Nasıl bir birliktir? Örgüt sistemi nedir? Kimse cevap vermedi. Bilmiyoruz. Çoğu yerde gerillacılık yapmıyorlar. Ama bilerek mi diğerini yapıyorlar? Merkez Karargâhın ve örgütümüzün açıklamalarını dinledim. ‘HPG-YJA STAR gerillaları ile YPG-YPJ savaşçıları ya da güçleri şöyle yaptılar’ diyorlar. Örneğin hiç gerilla demiyorlar. Ben Merkez Karargâha da onu sordum. Bu bilinçli bir söz müdür? Yoksa her zaman öyle tesadüf etmez. Belli ki bilerek söylüyorlar. O halde farklı durumlar var. Neler var? Mesela Rojava savaşında biz gerilla mı olacağız? Sınır mevzileri tutuyoruz, sınır savunuyoruz. Gerilla dışında başka birlikler olacak mı? Ne kadar gerilla olacağız? Ne kadar milis olacağız? Ne kadar başka güç olacağız? Her birinin birbiri ile ilişkisi nedir? Farklılıkları neler, birbirini tamamlayan yönleri nelerdir? Bunlar ortaya çıktı. Bu dersleri herkes bilmeli. Bunun sonuçları açığa çıkmalı. Bunu iyi anlamalı, tartışılmalıyız. Doğrunun ne olduğunu da bilmiyoruz. Oradan ne olacağına dair doğrularımız açığa çıkmalıdır.

Hep gerilla mı olacağız? Başka birliklerimiz de olacak mı? Olursa gerilla ne kadar olacak? Diğer birlikler ne kadar olacak? Birbirleri ile ilişkileri ve farklılıkları ne kadar olacak? Bunlar hep denendi. Orada açığa çıktı, ama kimse cevap vermedi. Biz öğrenmeniz gerekir, dedik. Anlamak istiyorsanız o zaman Rojava pratiğini, Rojava deneyimini bu temelde tartışın. Bilelim, bilerek yapalım bu işleri. Herkes bilsin. Bir de gizli saklısı yoktur. Bilmezsek yapamayız. Gerillacılık yapılması gereken yerde düzenli ordu yaparsak, düzenli ordu gereken yere gerillayı koyarsak zorlanırız. Zarar görme, kaybetme yaşanabilir. Onun için bu tür şeyler herkesin gündeminde olmalı. Bilgimiz olduğu kadar ancak şimdi tartışabiliyoruz. Ama bilginizin artması, daha fazla tartışarak ders çıkarır hale gelmemiz gerekiyor.

e) 24 Temmuz Saldırısı ve Özyönetim Direnişleri (2015-2017)

Büyük dersler içeren önemli bir mücadele süreci de 24 Temmuz 2015 saldırısı karşısındaki direniştir. Böyle bir direniş sürecini geliştiren önemli etkenler oldu. Rojava devriminin tecrübesi ve kazanımları önemli bir etkendi. Geçmiş mücadele sürecimiz önemli bir etkendi. 2011-2012 yılları her ne kadar iyi yürütülemediyse de en azından ders çıkartmak bakımından önemli bir etkendi. Fakat bu sürecin bazı ayrıntıları

halen tartışılıyor. Bazı hususların doğru anlaşılması gerekiyor. Doğru anlamak istemeyen, işi yokuşa süren, kendi gerçekliğinden koparan yaklaşımlar var ki eğer önü alınmazsa son tahlilde düşmanın psikolojik savaşının etkisini iktiva eder. Bu zorlayıcı bir durumdur.

Kendine göre görüş ve görüş ayrılıkları oluşturma, hiç mücadele içinde rol oynamaz ve geri dururken mücadeleyi eleştirir adı altında kendine göre çekiştirme, didiştirme vb. yaklaşımlar var. Bu durum yanlıştır. Bu yaklaşım üzerinde durup, düzeltmezsek durum ciddidir. Bu kadar sert bir mücadele oldu, bu kadar şehit verdik. Sanki bunlar hiç yokmuş gibi ucuz yaklaşım ve söylemler yaşıyoruz. Bunu doğru bulmuyoruz.

Süreç 24 Temmuz 2015'te başlamadı. Aslında 2014'ün başından itibaren başladı. Hatta Önder Apo, "bana göre çözüm süreci 2013 yılının haziran ayında bitmişti" dedi. Eğer onu esas alırsak 2013'ün yazında bu saldırgan sürecin başladığını belirtebiliriz. Ama biz 2013'ü kendimize göre biraz uzattık. Ateşkes sürecinden faydalanmak istedik. Birçok örgütsel toplantıyı yapmamıştık. Ateşkes ortamına dayanarak bunları yapmak istedik. AKP'nin işine de çatışmasızlık durumu yarıyordu. Böylece zımni bir uzlaşma içinde olundu.

Bu süreçte genel kurul yaptık, parti kongresi yaptık, HPG konferansı yaptık. Bunların hepsini 2013 yılında yaptık. 2011-2012 savaş sürecinde yapamadığımız bütün toplantıları bu süreçte yaptık. O nedenle ateşkesi uzattık. Ama arkasından 2014 baharı olunca daha fazla uzatamazdık. Durumu anlamaktan uzak değildik. Mart başında toplandık. Devrimci hamle yapmak için mükemmel ortam ve boşluk var. Bunu dolduracak bir planlama ve pratiği nasıl geliştirebileceğimizi tartıştık. Bir planlama komisyonu topladık. Arkasından Parti, daha sonra KCK yönetimini topladık. Peş peşe tartışmalar yürüterek planlama ortaya çıkarttık.

Bu sürece genel yaklaşımlarımız doğrudur. Ortadoğu'da boşluk vardı. Kim müdahale ederse bölgesel çapta inisiyatifi ele geçirebilirdi. Öyleyse "biz Bakur'dan müdahale etmeliyiz ve bu boşluğu biz doldurmalıyız, inisiyatifi ele geçirmeliyiz" dedik. Buna göre bir Bakur planlaması ve yönetim örgütlenmesi geliştirdik. Karargah oluşturduk. Her kurumdan Bakur'a dönük görevlendirme yaptık. Bakur çalışmalarını mevzilelendirdik. Umutlar oluştu.

Bunlar yanlış değillerdi. Fakat eksiklikleri vardı. Dış ortam, Kürdistan'daki, Bakur ve Ortadoğu'daki durum hamle için uygundu. Boşluk vardı. Ama biz örgütsel olarak da buna hazır mıydık? Bu pratiği zamanlama olarak da Mayıs ayında başlatmayı öngördük. Siyasi ve askeri

hamleyle yeniden demokratik özyönetim hamlesini planladık. Yeniden demokratik özerklikleri şehir düzeyinde ilan edecek ve direnişe geçecektik. Bakur’a bir yaklaşınca bunu yapacak bir örgütün ve hazırlığın olmadığını gördük. Kendi kendimize burada konuşuyor, bizim dışımızdaki duruma bakıyor ve her şeyi mükemmel görüyoruz. Ama örgüt olmazsa bu planlamayı neyle yapacaksınız?

Dolayısıyla Mayıs’ta hamle yapacakken Bakur konferansı yapmaya başladık. Buna mecbur kaldık. O yetmedi, arkasından Temmuz ayında zindan konferansı yaptık. Çünkü Bakur’daki durum zindandan etkileniyordu. Bu direniş planını istediğimiz gibi hayata geçiremedik. O toplantılar hemen hızla güç hazırlayıp eyleme geçmeyi sağlayacak sonuçlar vermedi. Ondan uzaktı. Konferans yaparak gerçekler tespit ediliyor ama elinde büyük bir devrim gücü kalmıyor.

Önderlik “iki PKK’li bulamıyorum” dedi. Öyle bir ortamda hamleyi kim yapacak? Kobani’de de buna benzer bir durumu yaşadık. Kobani’dekine benzer bir şekilde Bakur’da da çok yurtsever bir halk kesimi var. Ama demokratik özyönetim ilan edecek, direnişe geçecek öncü militan yoktu. Böyle bir durum bizim pratiğe geçmemizi engelledi. Pratikleşmemek bizi siyaseten daralttı, sıkıştırdı. Önderlik buna karşı 26 Haziran 2014’te sert eleştiri yaptı. “siz %1 bile pratikleşmiyorsunuz” dedi. Bütün bunlar bir baskı oluşturdu ve 2014’ün ilk yarısında çok zorlandık.

Biz Bakur’dan hamle yapıp Ortadoğu’daki boşluğu dolduramayınca, Haziran ortasında DAİŞ hamle yaparak Musul’u ele geçirdi. Suriye ve Irak’ın belirli kesimlerini ele alma temelinde yeni bir devlet oluşturarak Ortadoğu’daki boşluğu doldurdu. Böylece sadece inisiyatif kaybetmiş olmadık, hamle sırasını da başkalarına verdik. Gerici güçlerin bölgeye müdahale etmesine fırsat vermiş olduk. Bu da mevcut daralmayı çok daha arttırdı.

Bunların kırıldığı süreç ise 3 Ağustos 2014’te DAİŞ’in Şengal ve Maxmur’a saldırısı oldu. Aslında bu saldırılar imdadımıza yetişti. Bütün inisiyatifi kaybetmiş, daralmışken hareket edemez konumdayken bu gelişme bize hamle yapma fırsatı sundu. Bakur’da örgüt yok; hamle yapamıyorsun. Başur’u KDP tutmuş; onların engelini aşamıyorsun! Böyle bir daralmışlık içindeyken adeta bu durumun imdadına DAİŞ yetişti. Şengal’e saldırarak bize mücadele etme imkanı açtı. KDP’yi Şengal’den kaçırınca kim direnebiliyorsa o kaldı geriye. Başur’un güneyinden, Şengal’den Maxmur’a ve Germiyan’a kadar DAİŞ karşısında kim direnebiliyorsa o yükselişe geçti ve biz açılım yaptık.

Başur'daki savaşın arkasından Kobani'ye saldırıldı. Kobani'de büyük bir direnişe geçildi. Böylece 2014'ün Mayıs'ında Bakur'da geliştirmeyi öngörüp de geliştiremediğimiz süreci ve inisiyatif kazanmayı giderek ağustos ayından sonra sonbaharın Şengal'den Kobani'ye uzanan hatta geliştirdik. Bu bizim için önemli bir durum oldu. Fakat yine de öncekinin yerini doldurmadı. 2014 Mayıs'ında Bakur'dan hamle yapabilseydik, DAİŞ diye bir örgüt olmazdı. Bu kadar Ortadoğu halklarının başına bela olmaz, Rojava'nın başına bunlar gelmezdi. DAİŞ'in böyle büyümesine yol açacak boşluğu biz bıraktık. Bu nedenle biz bundan sorumluyuz, hatta suçluyuz.

DAİŞ'in çıkışı ne kadar büyük bir tehlike doğurdu! Neredeyse devrim Ortadoğu'sunu karşı devrim Ortadoğu'suna dönüştürüyordu. Kobani'de kıl payı kurtulundu. 40 yıllık devrimin yarattığı Rojava'daki devrim kazanımları da kaybedilerek neredeyse devrim umutlarımızı kaybedecek noktaya gelecektik. Tehlikeli ve riskliydi.

Bunun sonucunda Bakur'da da 6-8 Ekim'de isyan oldu. Biz buna müdahale edemedik. Hazırlığımız yoktu, ama o zamana kadar biraz hazırlanabilirdik. Onu da tam yapamadık, ortaya çıkan gelişmeleri değerlendirecek bir irade de gösteremedik. Bakur'da asayişler günlerce boş kaldı. Asayişler korkudan geri çekildi. Biz ise hamle yapıp bir yeri tutamadık. Gücümüz yoktu, ona göre örgütlenmedik. Bakur'a yaklaşımın ne olduğu, Bakur'dan ne anladığımız ve orada nasıl savaşağımız ciddi bir tartışma konusudur. Genel hareket ve Bakur'daki kadroları bağlayan bir durumdur. Bakur alanı netleşmeyen, sahibi olmayan, herkesin elinin içinde olduğu ama herkesin de karıştırdığı bir ortamdır.

Oysa 6 Ekim'de Bakur'da ortaya çıkan durum Kobani gibi bir inisiyatifti. O dönem dağa gelenler, sadece Komalênciwan'ın aramalarından geçerek geldiklerini, yollarda başka kimsenin olmadığını belirttiler. Devlet neredeyse çekilme aşamasına gelmişti. Hizbullah vb. yapıları devreye koyarak o süreci bastırdı. Ama bu süreç ciddi bir biçimde devleti korkuttu. Ama örgütlenip üzerine gidilemedi.

Bununla bağlı olarak değerlendirmemiz gereken ikinci husus 30 Ekim 2014 tarihli MGK toplantısının kararıdır. Orada "çöktürme eylem planı" denen bir konsept değerlendiriliyor. O toplantı 15 Eylül'de Kobani'de başlayan sürecin bir devamıdır. "O toplantı yeni bir karar aldı, topyekun savaşı kararlaştırdı" deniliyor. Hayır! Topyekun savaş kararı zaten 23 Ağustos 2005'te kararlaştırmıştı. Uygulamadaydı, AKP bunu yürütüyordu. 30 Ekim tarihli MGK toplantısı topyekun savaşı hayata geçirmede bir strateji değiştirdi. O zamana kadarki stratejik planlama

KDP üzerinden Başur'u denetim altına alma, Kobani'ye saldırarak Rojava'yı tasfiye etme böylece Bakur'u kuşatıp ardından Bakur'daki devrimci gelişmeleri ezip tasfiye etme biçimindeydi. Fakat 6-8 Ekim Kobani direnişinde gördüler ki Bakur'daki devrimci dinamik demokratik ulus topluluğu ezilmeden ne Rojava devrimi ezilebilir, ne de Başur denetlenebilir.

Bakur var oldukça Rojava ve Başur'da devrimci durum her zaman var olur. Bunu görünce önceliği değiştirdiler. Planlamalarında değişiklik yaptılar. Bu temelde önce Bakur'daki gelişmeleri ezip, onu ezerken KDP üzerinden Başur'u denetleyip, Rojava'yı ABD'yle anlaşıp denetim altında tutarak Bakur'da devrimci potansiyeli ezdikten sonra Rojava'yı ve Başur'u imha edip soykırımı tamamlamayı hedefleyen bir planlamaya geçtiler. 24 Temmuz saldırısı böyle gelişti.

Aslında AKP 7 Haziran seçiminde başarılı olabilseydi, tıpkı 12 Haziran 2011'de olduğu gibi seçim sonrası saldırıya geçecekti. Hesabı oydu. 7 Haziran'da başaramayıp, yönetimi kaybedince tekrardan kendisini toparlayıp saldırıya geçebilmek için yoğun bir çaba harcadı. ABD ve MHP ile anlaşarak 24 Temmuz'da bunu yapabildi. Bu anlamda Kobani zaferi, 7 Haziran seçim sonucu, 30 Ekim 2014 tarihli MGK toplantısının Bakur'daki devrimci dinamiği ezme planını boşa çıkartmak için önemli bir güç kazandırdı.

Ama 7 Haziran'dan sonra bunu siyasi olarak değerlendiremedik. Süreci yönlendiremedik. Askeri olarak değerlendiremedik. Kobani'de ortaya çıkan başarının sonuçlarını Bakur'a taşıyamadık. Ona göre kendimizi eğitip, örgütleyip hazırlanamadık. Biz hazırlanıp siyasi-askeri olarak süreci inisiyatifimizde götürmeyince 24 Temmuz'da düşman saldırı yapma imkanı buldu. Böylece adeta düşmana yeniden şans tanıdık. Bu nedenle 7 Haziran ile 24 Temmuz arası çok önemlidir. O süreç yönetilemedi. Bu durum, kaybetmiş AKP'ye kendini toparlayıp yeniden saldırıya geçme imkanını verdi.

20 Temmuz'da Suruç Katliamı oldu. 22 Temmuz'da ise ABD ile Türkiye anlaşma yaptı. Bunun üzerine 24 Temmuz'da saldırıya geçildi. 22 Temmuz anlaşmasının esası neydi? Güya Türkiye DAİŞ'e karşı koalisyonu katıldı. İncirlik üssünü ABD'ye açtı. Aslında tersine Türkiye ABD'den destek alarak PKK'yi vurmak istiyordu. DAİŞ'e karşı savaşıyorum diyerek, PKK'yi vurma temelinde hareket etti. ABD yeniden TC ile PKK'yi vuruşturmayı kendi çıkarına gördü. 7 Haziran'da kazanılan siyasi zaferi, Kobani'de kazanılan askeri zaferi hazmetmedi. PKK ve Kürt'ün gelişimini tehlikeli buldu. Biraz sınırlandırılmasını istedi. Bu-

nun için de Türkiye’yi saldırıya teşvik etti. 24 Temmuz saldırısına destek verdi. “Biraz zayıflasın, sonra denetleriz” dedi. 2015’te saldırttı. 2016 baharında ise “durdurun” dedi, ama durduramadı. Şimdi ise işin içinden çıkamıyor. ABD böyle bir yöntem izledi. ABD politikalarıyla AKP’ninki uzlaştığı için 24 Temmuz saldırısı oldu. Kimse de bu saldırıya karşı çıkmadı. Bunlar hazırlık sürecinin temel unsurları ve boyutlarıdır.

24 Temmuz topyekun özel savaş saldırısı ve ona karşı direniş açısından da birkaç satır başı belirtebiliriz. Doğru anlaşılması açısından dikkat etmemiz gereken hususlar şunlardır;

Bir; 24 Temmuz’da biz hamle başlatmadık. Bazı arkadaşlar kalemi kağıdı ele alıp, “24 Temmuz’da hamle başlattık vs.” diyorlar. Öyle bir şey yok. Düşman saldırdı. Hem de bir gecede 400 sorti yaptı. Bunu Ahmet Davutoğlu açıkça söyledi. Bizim değil, saldırı yapmak hiçbir hazırlığımız yoktu. Çok genel iki boyutlu hazırlığımız vardı. Bir HPG belirli ölçüde savaş yürütmek üzere hazırlanmıştı. Bir de Komalênciwan tüm örgütünü YDG-H yapmıştı. Diğer bütün örgütlerini dağıtmış, öz savunma anlamında direniş yürütebilecek bir çekirdek hazırlamıştı. Bunun dışında herhangi bir hazırlığımız yoktu. Bunlar da eyleme geçmediler. Düşman saldırdı, biz direnmek zorunda kaldık.

Eğer 24 Temmuz saldırısını savaşa girmeden bertaraf edebilseydik öyle yapacaktık. Ama bertaraf edemedik. Uçaklarıyla saldırıyor, “dur” diyemiyorsun. Birisi sana saldırırken, “hele dur, ben hazırlanayım sonra savaşalım” diyebilir misin? Öyle dersin daha fazla vurur. Önemli olan bir nokta budur. Burası görülmüyor. Sanki biz başlamışız gibi değerlendiriliyor. Niye böyle oldu, denilerek sorgulanıyor. Düşman “onlar başlattı” diyor. Özel savaş bunu söylüyor. Bu, bizim içimizi de etkiliyor. Bu söylem önce biraz sivil ortamı etkiliyordu, daha sonra gerilla ortamını bile etkiler hale geldi. Birçok arkadaş böyle düşünüyor. Anlaşılr gibi değildir. Öyle yaklaşırsak doğru sonuç çıkartamayız. ‘Madem biz hamle yaptık, sonucu nerede?’ diye sorarlar insana. Zaten Komalênciwan “biz hamle yaptık, devrime kalktık, başaramadık, yenildik” diyorlar. Ne öyle yaptık, ne yenildik. Düşman saldırdı, bedeli ağır da olsa direniyoruz. Saldıran taraf ABD ve MHP ile anlaşma yaparak KDP’yi de yanına alan TC devleti ve AKP’dir. Biz ise direnme konumundayız.

İki; biz böyle bir direniş sürecine kolay giremedik. 24 Temmuz saldırısı olunca hemen biz de mücadele ediyoruz, diyemedik. Uzun bir süre direniş ortada kaldı. Gençler sokakları tutmak için karar istediler. Örgütte karar yoktu. ‘Ne yapılacak, direnilecek mi direnilmeyecek mi?’ diye

karar alana kadar haftalar geçti. Öyle bir kararla da değil, etkileme ve propagandayla bazı direnişler oldu. Baktık ki süreç ortada kalacak. Bakur yönetimi diye kendini ilan eden bir yönetim oluşturuyorduk zaten, o yönetim kendi başına karar aldı, YDG-H'ye emir verdi "tutun, direnin" dedi. Direniş öyle başladı. Ağustos'un ortalarına doğru böyle bir hareket oluştu. O zamana kadar düşman saldırdı, biz direnemedik. Yani örgüt olarak direnme konumuna hızla geçemedik. O kararlılık verilmedi. Ona göre hazırlık yoktu. Demokratik siyasi ortam zaten bunu hiç kaldırmadı. Onlar daha uzun bir süre kabullenmediler. Niye oluyor, diyerek destek vermediler, karşı çıktılar. Direniş sürecine geçmek böyle dalgalı oldu.

Üçüncü husus; direniş süreci doğru yönetilemedi. Onu da doğru değerlendirmek lazım. Düşman saldırınca ona karşı biz hareket olarak iki karar verdik. Yanlış ise düzeltilabilir, özelleştirebilir. Birinci karar, kesinlikle direnmek gerektiği idi. Baştaki sürece yayılan o kararsız durumu kırmak için Bakur yönetimi olarak direnmekte ısrarlı ve kararlı olduk. İkinci kararımız ise direnişi demokratik özyönetime bağlamak oldu. 2011-2012 gibi olmasın, dedik. Çünkü direniş eğer demokratik özyönetime bağlanmazsa amaçtan kopuk oluyor. O halde direnişi demokratik özyönetimleri savunma direnişi olarak geliştirelim, dedik. Onun için meclisler öz yönetim ilan etsinler, onları halk savunsun ve siyasi eylem yapsın. Saldırı olursa askeri direniş olsun şeklinde bir strateji belirledik.

Fakat öyle bir meclisleşme olmadı. Hiçbir yerde meclisler etkili bir yönetim ilan edemedi, halkı harekete geçiremediler. Toplumsal alan hazırlığımız çok zayıf kaldı. Bu durumda sınırlı birkaç küçük gruplarla özyönetim ilanında bulunuldu, o da bütün şehirlerde olmadı. Aslında on şehirde birden başlatılacaktı. On şehir birinci bölgeydi, farklı on şehir ikinci bölgeydi. Bu temelde aslında 2014'ten gelen belirli bir planlamamız vardı. Ama meclisler de darlık nedeniyle özyönetimleri ilan edemediler. Toplumsal hareket eyleme geçirilemedi. İlan olunca ortada geriye silahlı güçler kaldı. Önce YDG-H kaldı, sonra ise HPG müdahale etti. Daha sonra YPS oldu. Öz savunma öne çıktı, bu yanlış oldu. Bir askeri direniş olarak öne çıkıldı. Aslında toplumsal direniş olacaktı. Ama toplumsal hareket örgütlenmediği, zamanında hazırlık yapılmadığı için artık zoraki direniş bu biçimde gelişti. Artık eldeki güçle direnerek, giderek düzeltmek ve doğruya çekmek gerekiyordu. O da süreç içerisinde istenilen düzeyde geliştirilemedi.

Dördüncü olarak, ilk sokağa çıkma yasakları ve ona karşı Cizre ve diğer yerlerdeki direnişin sonuçları önemliydi, güven verdi. Ona dayana-

rak daha güçlü hazırlık yapılabilirdi. Ama tersine bu durum rehavet yarattı. ‘Düşman yasak koysa da en fazla bir hafta sürüyor, öyle veya böyle boşa çıkartıyorsun’ şeklinde daha basit ve dar bir yaklaşımı besledi. Daha sonraki o ciddi saldırı sürecine hazırlanılmasını engelledi. Yanlış değerlendirildiği için yeterince hazırlıklı olunmadı.

Beşinci husus, düşman da kendisini yeniden hazırlayıp, 14 Aralıktan itibaren saldırıları da orduya devrederek bütün alanlara saldırıları yoğunlaştırdığında aynı düzeyde durum ciddi görülüp, planlanıp örgütlenip ona karşı bir tutum haline de dönüştürülemedi. Kısmi olarak kırdan gerilla takviyesi oldu. Biraz daha sistem olsun diye YPS’ye geçiş oldu. Çünkü tümüyle gençlik direnişiydi, ‘gençlik direniyor, savaşıyor’ desek bütün gençleri hedef haline getirecektik. Kitle olarak gençliği ve hareket olarak gençlik hareketini silahlı göstermemek için mutlaka örgütsel değişiklik yapmak gerekiyordu.

Dıştan ve içten yeniden örgütlenme ve süreci yönlendirmeyi doğru yürütemedik. İçte hazırlıklar yetersiz oldu. Var olan güçleri ortak bir yönetim altına alamadık. Son ana kadar bile Cizre’de hala gençlik ile HPG arasında çelişkiler vardı. Düşman yakıyor, yok olacağız! Bu aşamaya gelinmiş, ama yine orada anlaşmazlık vardı. Örgütsel birlik yoktu, kurulamadı. Askeri düzen öyle olmaz. Komutanlık esastır. Ama bizim şehirlerde komutanlık olmadı. Sadece Sur’da komutanlık vardır. O da Çiyager arkadaşın denetimi ve otoritesiyle oluyor. Orada yönetim gücüyle herkes yönlendiriliyor. Diğer şehirlerde bu geliştirilemedi. Ortak yönetim kurulamadı. Askeri güçler askeri disiplin altına alınamadı.

Dışarıdan da süreç iyi izlenilemedi. Ocak ayında HPG toplantı yaptı, daha büyük güç takviyesi için plan oluşturdu, karar aldı. Biz bunu çok olumlu bulduk. Bu plan hayata geçirilsin diye akademilerden arkadaşlar çıkarıp, gönderdik. Bir hafta sonra “düşman ablukaya almış, hiçbir yere girilmiyor” denildi. Bunu niye göremedik diye sorduk. “Bilmiyoruz, kimse bir şey demedi” cevabını aldık. “Sur’a, Cizre’ye kimse girip çıkmıyor” denildi. Ordu birden bire öyle koca bir şehri kuşatamazdı ki! İyi takip edilmedi. Yoksa o tarz bir abluka gerçekleşebilir bir durum değildi. İyi gözlenseydi, ne yapılmak istendiği dıştan da içten de görülebilirdi. Buna karşı tedbir geliştirilebilirdi. İçeride ona göre bir planlama olmadı, hareket geliştirilmedi. Böylece içeri, dışarıdan bekledi. Dışarıdan ise “içeri yönetiyor” denildi. Ama madem düşman ablukaya alıyor, o zaman onu kıracak, çıkacaksınız! Bunlar hesaplanmadı, iyi yönetilmedi, planlı olmadı. Geri çekilmesi hiç düşünülmeyen bir savaş yaşandı.

Özellikle bir etken de Silopi'nin durumuydu. Silopi'deki yönetim çatışmadan geri çekilince yargılandılar. Bu geri çekilme düşmana umut verdi. Üzerine gidersek sonuç alıyoruz gibi bir düşünceye dayanak oldu. Oysa düşman önce tereddütlüydü. Ne olur, ne olmaz diye merak ediyordu. Ama Silopi'deki durum düşmana umut verdi. Bunu üzerine düşman tüm gücüyle saldırdı. Silopi tarafındaki güçlerini de Cizre ve Sur'a yığdı. Bu sonuç düşmanı güçlendirdi. Arkadaşlarda ise özellikle Cizre'de büyük tepkiye yol açtı. Silopi'nin öyle olması Cizre'deki arkadaşları dar ve tepkisel bir yaklaşıma götürdü. 'Ona inat ne çekilme, ne teslimiyet, sonuna kadar direnme' denildi. O yakılmalar biraz bu öfkeden çıktı. Silopi'ye tepki duydular. Alenen birçok husus ret ettiler. Artık kendilerini kuşatılmış, son mermisine kadar savaşıarak şehit düşen konuma koydular. Silopi'deki sonucun yarattığı öfke ve tepki bunda etkili oldu.

Bütün bunlara rağmen gene de süreç doğru yönetilmedi. Bir savaşa giriyorsun, savaşabildiğin kadar savaşırsın, daha sonra geri çekilirsin. Biz gerillacıyız. Şehir de olsa, oranın da bir geri çekilmesi var. Geri çekilmesi hiç düşünülmeyen, planlanmayan bir savaş oldu. Mesela Sur'da aylarca savaştilar, "biz nasıl geri çekileceğiz" diye bir düşünce ve hazırlık olmadı. Cizre ve Nusaybin Rojava'ya sınırdılar. İki ay direndiler. Bir ayda bir tünel kazıp, Qamişlo'dan çıkabilirlerdi. Bunu yapmadılar. Tam tersine içerideki mahallelerde hareket ederlerken de Rojava'ya dayanmayı esas almadılar. Oraları önceden TC'ye bıraktılar. Kendileri bilerek daha uzağa çekildiler. TC böyle bir konum almadı, içerideki arkadaşlar bu konumu tercih ettiler. Ondan sonra da kuşatmaya girdiler. Çünkü çekilme hesaplanmadı, düşünülüp planlanmadı. Yoksa düşman her şeye kadir olmazdı. Rahatlıkla geri çekilebilinirdi.

Dikkat edelim, direnmede biz üstündük. Cizre bütün saldırılara rağmen kırılmadı. Silopi'de olanlardan sonra daha da direnme öfkesini geliştirdi. Sur'da o kadar tabur imha oldu. 'Nusaybin Sendrom'u yaşandı. Şırnak'ta zaten sonuç onların istediği gibi olmadı. Daha sonuç alıcı, sona giden ve geri çekilen bir direniş Şırnak'ta oldu. Diğer yerler gibi çakılı kalmadı. Başta biz psikolojik olarak da bunlarla üstündük. Düşman Vietnam sendromu gibi bir sendrom haline gelmişti. Ama geri çekilme alanları açık olsa, Cizre yakılmasa, Sur'dan da el kaldırıp çıkanlar olmasaydı, onları gizliden kendi gücümüzle çıkarabilecek bir yolumuz olsaydı düşmanın hiçbir etkinliği kalmayacaktı. Her şey bizim başarılarımızla sonuçlanacaktı. Sonunda onlar bozdu. Psikolojik üstünlüğü onlar sağladı. Onu bile ayarlamış olsaydık, sonuçlar daha sonraki gibi olmayacaktı.

Neredeyse mevcut sonuç biraz da Geliya Tiyare'deki süreç gibi oldu. Ortada kaldı. İyi yönlendirilemedi. Daha çok kentte olacaktı. O gelişmedi. Sınırlı kaldı. Daha sonra o kentler devreye konulmak istendi, sonuçlar bu duruma gidince o yerler de çok fazla harekete geçemedi. Alanlar geri çekildi. Böyle bir direnme konumuna girip, destek vermediler. Sonuç olarak aslında düşman ağır darbe yemişken özellikle Cizre'deki durum bize kaybettirdi. Diğer yerlerde de o kadar militanı şehit vermek ağır geldi. Düşmanın kaybı çok olsa da bizimki bize göre ağır oldu. Halbuki onlar büyük tecrübe ediniyorlardı. Rahatlıkla hareket edebilirler, başka zeminlerde savaşılabiliyorlardı. Bu mümkündü ve bu bize kaybettirmez, tam tersine güç verirdi. Ama öyle olmadı.

Dikkat edilirse, 2011-2012 savaşı da hep fedai ruhuyla oldu. Şehir savaşında da ölçü fedailiktir. Vurup geri çekilmesi yok! Sadece düşmana vurmayı düşünüyor. 'Vur, kendini bitir!'. Oraya sonuna kadar gidelim, yok olalım diye girmedik. Zaten onlar da tam planlı değildi. Ne kadar mücadele ediyorsak, öyle edelim diye girdik. Kaygımız 2015-2016 kışında eylemsiz kalmamaktı. Eylemsiz kalırsak düşman üzerimize saldıracaktı. Düşmanın saldırısını önlemek için mümkün olduğu kadar siyasi yaklaşım gösterdik, esneklik yaptık. 10 Ekim'de 1 Kasım seçimi öncesi ateşkes ilan ettik. Önderliğin haberi bile yoktu. Kendi kendimize bunu yaptık. Seçim sonrası düşman saldırımasaydı, karargah da dahil genel eğilim çatışmasızlığı devam ettirmek yönündeydi. Ama düşman saldırıyor, ne yapacaksın? Gerisi teslim olmadır! Direnmekten başka bir yol yoktu.

Biz o savaşları bir savaş tarzı olarak geliştirdik. Böyle fedaice girip çıkmamak üzere değil. Önderlik savaşın bu yönünü eleştirdi. "Şehirlerde o tarz savaşlar yapmaya da karşı değiliz, fakat gençler niye çıkmadılar?" dedi. Kaybetme oradan ortaya çıktı. Zayıflık oradan ortaya çıktı. Biz oradan zarar gördük. Yoksa savaşabildiğimiz kadar savaşıp, son ana gelince geri çekilseydik, müthiş bir sonuç elde etmiş olacaktık. Belki de sadece Ahmet Davutoğlu hükümeti düşmeyecek, Tayyip Erdoğan'ın yönetiminin tümü düşecekti. Ona rağmen bu sonuçlar yine de Ahmet Davutoğlu yönetimini düşürdü.

Nusaybin ve Şırnak aslında mevcut direnişleri desteklemek için geliştirildi. Oradan giderek yeni bir tarza kavuşulmak istendi. Mevziye yatıp kalmış tarz değil de biraz gerillacılık yapan hareketli bir tarza geçiş yapalım, dedik. Nusaybin öyle yapmadı. Arkadaşlar inat etti. Şırnak kısmen yaptı, o da çok etkili olmadı. Dolayısıyla 2016 baharından yaza doğru tarz değiştirmede de yeterli ve hızlı olmadık. Yetkin olunmadı.

Onun üzerine savaş kırsal alana kaldı. Kırdada askeri birliklerle savaş yürütemeyince daha ağırlıklı olarak savaş fedai savaşına kaldı. 2016 esas olarak fedai savaş yılı oldu. Bireysel savaşçılık öne çıktı. Düşmana intikam darbeleri vuran savaşçılık etkili de oldu.

2016'nın kışında Şırnak, Sur direnirken Ankara'da Zinar ve Doğa arkadaşların eylemlerinin başlattığı süreç genel sisteme dönüştü. Düşmana ciddi darbeler vuruldu. 2016 yaz mücadelesi psikolojik olarak önemli bir düzey yarattı. Zayıf değildi. Fakat böyle bir bireysel eylemlilik durumuna düşmüş olmak çok ileri bir gelişme değildir. Önemli olan o duruma düşmemek, birlikler halinde savaşıp zafer kazanmak, sonuç almaktır. Amacımız sadece düşmana darbe vurmak değil ki! Demokratik özyönetim çizgisinde mücadele ediyoruz. Özyönetimleri koruyup geliştirecek bir eylemliliği ve savaş tarzını esas almamız gerekiyor. Onu sağlamada gerekli değişiklikleri yaratamadık. Kış sürecinde de bu savaş yürütecek kadar yürüttük. Daha çok bireysel eylemlilikle ve şehirle savaş yürüdü. Yıl sonunda İstanbul, Kayseri ve Amed'teki eylemler belirli bir süreci götürdüler.

Biraz boşluk oluşurken 16 Nisan 2017 referandumu gündeme girdi. Savaş, mücadeleyi kendi seyri içerisinde pratiği siyasi eylemliliğe devretti. Düşman bizi yok etmek için hamle yaptı ve biz direndik. Bu direnişi bütün topluma yaydık. Direniş, demokratik siyaseti de içine aldı. Bu kadar saldırı yapıyorlar. Milletvekillerini tutukladılar, belediyeleri ele geçirdiler. Ama bir çöp bile kopartamadılar. En küçük bir geri adım atış yoktur. Bakur'da direnme çizgisi hakimdir. Bunu tutturmak ve sürdürülebilmek çok önemlidir. Koruyamadık, savunamadık. Etkili tarz yürütemiyoruz, düşman gücünü durduramıyoruz. Doğru, ama mücadele var. Türkiye'yi bile harekete geçiriyoruz. Referandum kampanyasındaki sonuçlar bunu gösterdi.

Hata aranacaksa direnişin doğru planlanamaması ve yönetilememesinde aranmalıdır. Direnme konusunda hata aranmamalıdır. Önderlik direnişe karşı çıkmadı, direnişin yönetiliş tarzını eleştirdi. Fakat psikolojik savaş direnmeyi kötülemeye çalışıyor. Orta sınıf anlayışları direnişi kötülemeye çalışıyor. KDP ve Kemal Burkey benzerlerinin etkilerindeki hareketler direnmeyi kötüliyorlar. O zaman şu konuyu netleştirelim; direnilmeseydi ne olurdu? Düşman saldırıya geçmiş, direnmek teslim olmak demektir. Kemal Burkey için düzene teslim olup, olmamak gibi bir sorun yok ki! O zaten teslim olmuş. Direnişe geçmemiş ki direnelim mi, direnmeyelim mi diye karar verebilsin! Teslim olmuş konumdadır. Ama bizim tutumumuz öyle değildir. Direnmek teslim olmak demek-

ti. Başka açıklaması yoktur. O halde teslim olmak daha iyi miydi, daha iyi sonuçlar mı verirdi? Kesinlikle değildi.

Zaten Tayyip Erdoğan yönetiminin böyle bir sürece yönelmesi, direnemeyip teslim olacağımız ve bu işi bitireceği umudu temelindeydi. Biz bu umudu kırdık. Dağda olduğu gibi şehirde de direnileceğini, onun için her türlü gerekli cesaret ve fedakarlığın gösterileceğini ortaya koyduk. Çizgi Mehmet Tunç'un sözleri oldu; "direnmek yaşamının tek çaresidir, gurur duyulacak, izlenecek tek yoldur". Eğer bugün irade, inisiyatif ve iddia olarak varsak ve devrim devam ediyorsa hepsi söz konusu direnişe bağlıdır. O direniş bu gerçeği yarattı. İyi yönetilemediği için bedeli ağır oldu. Bu ağır bedel zorunlu değildi. Yönetim hataları ortaya çıktı. Pratikteki tarz ve yönetim hatalarını değerlendirip eleştirmek ayrı, direnme çizgisini eleştirmek ayrıdır. Bir de direnmeme için ortam bulunabilseydi zaten örgütümüz çok direnmekten yana değildi. Ekim'de durduk yerde ateşkes ilan ettik. Sadece seçime destek olsun diye bunu yaptık. Ama daha sonra düşman saldırdı. Bir zorunluluktan doğan bir direnme savaşı içine girdik. Başka çare kalmadığı için bunu yaptık ve doğru olan da buydu. Ancak bunu önceden iyi planlamadığımız ve iyi örgütlenip yönetemediğimiz için de aslında kazandığımız savaşı devam ettiremedik. Zararlar gördük, kaybedici sonuçlar ortaya çıktı.

Özellikle Sur savaşı önemlidir. Arkadaşlar, "düşmanla birbirimizi eğiterek ilerledik" diyorlar. Yeni bir savaş alanı oldu. En önemli olarak özgürce var olma ve direnme ruhu özyönetim savaşlarıyla canlı ve diri tutuldu. AKP-MHP faşizmi saldırıyor, birikmiş devrimci değerleri ezmeye çalışıyor ama bu onun hakim olduğu, bu değerleri bitirdiği anlamına gelmiyor. Şu an mevcut iktidarın alternatifi her zamankinden daha fazla PKK'dir. Artık CHP-MHP bitti. Ya AKP-MHP faşizmi olacak, ya da PKK öncülüğünde bir demokrasi olacak. Ara yolların hepsi bitmiş durumda. Böylece PKK, bir alternatif güç olma konumunu koruyor. Bu direnişler bizi bu düzeye getirdi. Yoksa böyle olmasaydı, PKK de etkisiz hale gelmiş, bitmiş olacaktı. Diğer türlü direnmeme, teslimiyet kesinlikle ihanet ve bitiş olacaktı.

Büyük eylemler oldu. İstanbul'dan Cizre'ye, hatta Şemdinli'ye ve Elazığ'a kadar savaşma potansiyelimiz güçlüdür. Yeter ki onları açığa çıkarıp örgütleyerek eyleme seferber edebilelim. Onu yaptığımız müddetçe sonuç alıcılığımız gözüküyor.

4. BÖLÜM: SAVAŞ VE SAVUNMA SORUNLARINI NASIL ELE ALMALIYIZ?

Bundan sonra bizim anlayışımız ne olacak? Onlar üzerinde belki bazı şeyler söylemek, pratikleri doğru tartışmak için faydalı olabilir. Bir de örgütlenme üzerinde biraz durmak istiyoruz. Hep savaştan söz ettik, ama örgüt de, ordu da sorundur. Bunlar da bu dersin önemli bir konusudur. HPG yapısı, mevcut gerilla örgütlülüğü ne aşamaya geldi? Neler yapılabilir? Kazançları ne? Sorunları neler? Zorlukları neler? Belki onlar üzerinde birkaç şey daha söylemek, ondan sonra tartışmalara geçmek yararlı olabilir. PKK pratiğinin dersleri üzerinde de durduk. Hep eksikliklerden söz ettik. Ortada kırk yıllık büyük bir kahramanlık mücadelesi var. Normal koşullarda savaş ölçülerine göre olan bir savaş da değildir. Gerçekten de diyorlar ya, ‘eşitsiz koşullarda süren savaş’, bu eşitsiz de değildir. Birbiriyle çok ilişkisi olmayan koşullarda süren, dünyanın en amansız mücadelelerinden birisidir.

Büyük bir kahramanlıklarla süren bir mücadele söz konusudur ve bütün gelişmeleri de bu kahramanlık yarattı. Bu mücadele içerisinde on binlerce kahramanlık destanı var. Hepsi de araştırılmayı, incelenmeyi, ifade edilmeyi bekliyor. Eleştirmek gerekli ders çıkarmak için ama eleştirmek de öyle kolay bir durum değildir. İnsandan gereğini yerine getirmeyi ister. Kolay söylenemeyecek, eleştirilemeyecek bir mücadeledir. Söylemeye gerek duymadık, ama herhalde arkadaşlar zaten biliyorlar ve sürekli idrak ediyorlar. Yıllarca, hatta onlarca yıl, 24 saat çarpışma halinde yaşamak, hem de en zor koşullarda, imkânsızlıklar içerisinde, herkesin dayanabileceği, her insanın yapabileceği bir iş değildir. Bu gerçeği de böyle görmek, bilmek gerekiyor.

Bu savaş deneyiminin siyasi-askeri mücadele açısından, ideolojik mücadele, örgütlenme açısından, insanlık dersleri çok olduğu gibi mücadele dersleri de çoktur. O dersleri bilmek, çıkarmak, anlamak gereklidir. Hemen hemen bütün dönemlerin savaşı, çatışması öyledir. Bugün süren de benzerdir. Öyle farklı bir durum söz konusu değildir. Yine insanın büyük iradesiyle, inancıyla, cesaretiyle, fedakârlığıyla süren bir mücadele oluyor. Onun dışında bir durum değildir. Şöyle ifadelendirmek lazım, hepimizin de çok iyi bildiği temelde bizi buralarda toplayan, bugün Kürt’ün adını, kimliğini dünyada duyulur hale getiren, iddialı onurlu bir yaşamı Kürdistan’da yeşerten kesinlikle günlük olarak süren bu mücadeledir. Bir gün bile böyle bir mücadelenin durması, zayıflaması ne tür olumsuzluklara yol açar belli değildir. Önder Apo mücadelenin zorlukları, acıları üzerinde durdu ve hep şunu da dedi: “*Bütün acılarına,*

zorluklarına rağmen, her şey bu mücadeleyle var". Dolayısıyla bu kadar acı yaratan mücadelenin zorluklarından değil de, durmasından korkmak lazım. Çünkü öyle bir durumun ne yaratacağı, bizi nasıl bir sonuca götüreceği belli değildir. Aslında geçmişte neler yarattığı bellidir. Bunları bilen, anlayan durumdayız. Kültürel soykırım rejiminin özelliklerini, ölçülerini belirttik. Nasıl bir imha ve yok oluş olduğunu belirttik.

Böyle bir mücadele kuşkusuz önemli bir gelişme yarattı. Ama burada bir değişikliğe yol açtı mı, açmadı mı? Bu tam belli değildir, net değildir. Gelişmeler kuşkusuz oldu. Her şey baştaki gibidir denilemez. Fakat gelişme oldu diye de her şey değişti, tehlike ortadan kalktı, zorluklar olumsuzluklar yok oldu da diyemiyoruz. Öyle bir durum da yoktur. O bakımdan bu geçmiş mücadeleden çıkarılabilecek en önemli dersi burada görmemiz lazım. Mücadeleyle var oluyoruz. Mücadele özgürlük, irade, yaşam hakkı kazandırır. Bunlar direnerek ve savaşılarak elde ediliyor. Hem de dişe diş bir savaşla oluyor. Bugüne kadarki gerçeklik bize bunu öğretti. Tarih böyle bir yaşamın var olduğunu kanıtladı. Yaşamın böyle yaratılacağı görüşünü doğruladı. Her gün büyük ve kahramanca bir mücadeleyle yaratıldı ve kazanıldı.

Peki, şimdi ne olacak? Bu durumda neler yapabiliriz? Neler yapacağız? Yakın geçmiş dönemin mücadele dersleri şimdi nasıl ele alınmalı? Geçerliliğini ne kadar koruyor? Bunlar da önemli konular oluyor. Yani savaş ve savunma konularını nasıl ele almalıyız konusu, bütün önemini, yakıcılığını koruyor, sürdürüyor. Bu durum tartışılıyor da. Biz dile getirmeyelim, gündem yapmayalım desek bile bizim dışımızda herkes yapıyor. İster yapalım ister yapmayalım bize bağlı bir durum değil. Herkes gündem yapıyor, tartışıyor, kendine göre anlamlandırmaya çalışıyor. O halde biz de tartışmalıyız. Hem de herkesten daha fazla tartışmalıyız. Daha çok da anlamaya çalışmalıyız, anlamlandırmalıyız. Görüş birliği oluşturmalıyız. Her kafadan bir ses çıkmamalı, herkes bir şey söylememeli. Ne olarsa, doğrusu ne ise arayalım, bulalım, bu doğru da birleşelim ve birlikte onun uygulayıcısı olalım. Doğru olan da budur. Bunun dışındaki tutumlar, yaklaşımlar, duruşlar kesinlikle doğru olmaz. O halde durum gerçekten de ciddidir.

Bir dönem yoğun olarak silah bırakma dayatıldı. Bıraktı bırakacak, ne zaman bırakacak? PKK silahını ne yaptı? Ne olmuş? Gerçekten de ne kadar silah var yok, o da belli değil. Araştırılmaya değer. Var olan silahlar ne kadar kullanılabilir silah, o da belli değil. Elimizdeki tüfekler çoğunlukla Türkiye'nin düşen uçaklarına benziyor. Yenileyecek bir durumumuz da yoktur. Birkaç bin basit piyade tüfeğidir. Ama kıyamet kopa-

rıyor dünya. Bazıları bunu kendisi için en büyük tehlike görüyor. Kendisinin elinde onun yüz bin katı, milyon katı, çeşit çeşit silah var. O kadar silah bile bunun karşısında kendisini koruyamıyor.

Bu durumda nasıl anlamalıyız? Tartışmamız lazım. Buraya kadar bu sorun geldi. Şimdi ne olacak diye tartışma gündemindedir. “Her türlü kötülük bu PKK’nin elindeki silahtan kaynaklanıyor” deniliyor. Toplum bu 24 saat propaganda yapıyorlar. Aman bu silahlar nereye bırakılmalı, atılmalı, yakılmalı denilerek PKK’nin silahı tarihin en büyük tehlikesiymiş gibi gösteriliyor. Onlarca, yüzlerce televizyon kanalında, çok örgütlü ve koordineli bir biçimde insanlarda algı oluşturuluyor, beyin yıkanıyor. Türklerin beynine böyle bir saldırı var. ‘Bunun hiç etkisi olmuyor, ne olursa olsun...’ diyebilir miyiz? Hayır. Bunların etkisi var. Peki, biz bu etkiyi nasıl kıracağız, aşacağız? Kendimizi bu etkiden nasıl kurtaracağız? Bunlar önemli konular. Bir defa buraya gelişimiz, buraya ulaşmamız üzerinde bu silahın etkisini, gücünü doğru görmeliyiz, değerlendirmeliyiz. Şimdiye kadar anlatmaya çalıştıklarımız aslında bu bilinci vermeye dönüktü. Nasıl bir etkide bulunduk? Silahın gücü, etkisi nedir? Şunu gördük ki her şey onunla yaratıldı. Silaha tapınmamak lazım ama Sezar’ın hakkını da Sezar’a vermeliyiz. Silahın buraya kadar gelişiminde, böyle bir ulusal dirilişte, özgürlük bilincinde, örgütlülükte, bu tarz bir cesaret ve fedakârlığın oluşumundaki payı belirleyicidir. Bu bir gerçektir.

Bunun yanı sıra önemli olan yalnız başına silah değil, bir de onu kullandıracak zihniyet, düşünce ve ideolojidir. Esas belirleyici olan odur. Onunla birleşmesi gerekiyor. O da Önder Apo’nun düşüncesi, ideolojisi oluyor. Özgürlük ideolojisinin gücüyle silahın gücü birleştiğinde en zor koşullarda, en imkânsız ortamda mucize kabilinden böyle bir gelişme ortaya çıktı. Bunun inkâr edilemez bir gerçek olduğu açık. Herkes de böyle yaklaşıyor. Aslında eskiden buna çok karşı olanlar vardı. Silahın büyük tehlike olduğunu söylüyorlardı. Silahlanmaya en tehlikeli çalışma diyorlardı. Bu düşünceyi Kürt halkına yapılabilecek en büyük kötülük olarak tanımlıyorlardı. Halka çağrılar yapıyorlardı. Aman PKK’ye dikkat edin, kaptırmayın, kurtarın diyorlardı. Bunu sömürgecilik adına yapmıyorlardı. Türklük adına da yapmıyorlardı. Devlet de yapmıyordu. Kürtlük adına, Kürdistan adına, Kürt özgürlüğü adına böyle yapanlar da az değildi. Şimdi bunlar önemli ölçüde aşıldı. Kimse o düzeyde çok bir söz söyleyemiyor. Eskisi kadar saldıramıyorlar.

Fakat amaçtan vazgeçmişler mi? Doğru yola mı gelmişler? Öyle de değil. Ne yapıyorlar o zaman? ‘Tamam, geçmişte suçları hataları vardı,

ama olumlu yanları da vardı. Bir şeyler yarattı. Hükmünü icra etti, dolurdu. Fakat artık zamanı bitti. Dönem silah dönemi değildir. Silahlı mücadelenin vakti dolmuştur. O halde PKK derhal silahını bırakmalı!’ deniliyor. Şimdi söylenenler eskinin inceltilmiş bir biçimde yeniden ifadesi oluyor. İleri bir biçimde ifade edilmesi oluyor. Böyle söyleyenler var. Bu görüş, epeyce taraftar da buluyor. Aslında şimdiye kadar olana bir tür sahip çıkıyormuş gibi de görünüyor ki, o anlamda birçok kesim için etkileyici ve inandırıcı oluyor.

Şengal’de, Kobani’de önemli gelişmeler oldu. Soykırım karşısında bu silahın oynadığı rol ortaya çıktı. Onun da bir etkileyciliği oldu. Belki ona bakarak imana gelirler diye düşündük. Onun da kolayını buluyor. İnsanlar bu konularda çok usta. Dilin kemiği yok, her türlü sözü söylüyor. Kafalarında bin tilki dolaşüyor. Öyle de evirip çevirip söylüyor, böyle de evirip çevirip söylüyor. ‘Tamam, iyi rol oynadı. Oralarda olabilir, ama bizde olmasın.’ deniyor. Çare bulmuyor değiller ki! Kendilerine göre buna karşı çıkacak her türlü yöntemi buluyorlar. ‘Şengal’de hayat kurtarmışsa Şengal’de olsun, ama bizde olmasın’ diyorlar. İşte Türkiye’deki durum budur.

Gerçekten durumu nasıl görüyoruz? Nasıl görmeliyiz? Şimdiye kadar iyi-kötü, doğru-yanlış, az-çok Önder Apo’nun çok büyük veya insanüstü çabasıyla, en zor koşullardaki direngenliği ile büyük cesareti, fedakârlığı, sabrı ve dayanma gücüyle buraya kadar geldi. On binlerce şehidimiz oldu. On binlerce kahraman yetişti. Büyük dersler içeren, destanlar yazmayı ifade eden bir tarihsel gelişme ortaya çıktı. Bütün yanlışlarına, eksiklerine, acılarına, feryatlarına rağmen Kürt’ün kahramanlık döneminin olduğu tartışmasızdır. Başının dik, alnının açık, yaşama büyük irade ve iddia ile özgürce baktığı bir dönemi temsil ettiği, Kürt’ün halk ve ulusal kahramanlık dönemi olduğu tartışmasızdır. Bunu hiç kimse inkâr edemez. Bu bir tarih oldu artık.

Bundan sonra ne yapacağız? Bundan sonrası için doğru olan nedir? Anlayışımız, tutumumuz ne olmalı? Savaşa ve savunma sorunlarına nasıl yaklaşmalıyız, nasıl ele almalıyız? Bu sorulara bizim de doğru ve yeterli cevap vermemiz gerekiyor. Çünkü ‘silahları bırakın, kendinizi dağıtın’ diyorlar. Eskiden teslim olun diye çağrı yapıyorlardı. Teslim ol çağrısının çeşit çeşit biçimi vardır. İnsanın alnına silahı dayayarak yapıyorlar. Uzaktan teslim ol diye çağırıyorlar. Artık öyle demiyorlar, ama silahı bırak diyorlar. Ya da bırak demiyorlar, zamanı geçmiş diyorlar. Velhasıl, teslim olmayı kitabına uyduruyorlar. Herkes kendi çıkarına göre bir düşünce oluşturuyor. Doğru budur diyerek ortaya atıyor. O hal-

de Kürt halkının çıkarına olan nedir? Bu çıkarı temsil edecek düşünce durumu, örgütlenme, eylem çizgisi ne olmalı? Biz nasıl görüyoruz? Nasıl görmeliyiz? Nasıl ele almalıyız? Bu noktalarda da netlik lazım. Geçmişte toplum adına, ülke ve halk adına Önderlik çıkış yaptı ve toplumu taşıdı. Toplumun varlık ve özgürlük sorunlarına cevap buldu. Parti militanı ve gerilla savaşçısı olarak yiğit insanlar çıktı ortaya. Kahramanca savaştılar, kan döktüler. Bu gerçeği temsil ettiler.

Şimdi artık her şey geldi, topluma dayandı. Deniliyor ya PKK'ye, "yetkiyi halka devret". Tamam devrediyoruz. Ama madem öyle, birinci devri bu savaşı devrederek işin içinden çıkmak istiyoruz. Çok fazla PKK'nin üzerine gelirlerse diyeceğimiz budur. Herkes bunu bilmeli. Buyurun teslim edelim. Sanki çok meraklısı olduğumuz için bu işleri böyle yapalım dedik. Önderlik *"Üzerimize kaldı. Zorlanarak yaptık. Zorluklarla yaptık. Daha iyisini yapan veya daha doğrusunu bilen varsa buyursun"* dedi. Tabii yetkiyi devret diyenler, bununla çoğunlukla bize imkân devredilsin, demek istiyorlar. Yağma yok öyle, imkân da yok ortada. Ne imkânı devredeceğiz! Günlük yaşamı savaşıarak, kan dökerek, şehit vererek kurtarıyoruz. Günlük var olmayı ve yiyip içmeyi bununla sağlıyoruz. PKK'nin başka bir sermayesi yok! PKK'den bir şey devralmak isteyenler varsa buyursunlar. Mücadele silahını devrediyoruz. Aslında çok zorlansak Kürdistan'ın önemli bir insan kesimini toplayıp bir yere götürürüz, silahların hepsini önlerine koyarız, "buyurun ne yapıyor-sanız, yapın" deriz. Güney Kürdistan'ın önüne koymadık mı? Koyduk. İstenmediğimiz yerde olmayız. Toplum eğer istemiyorsa çıkarız. Bize işgalci diyorlar. Kan dökmüş, şehit vermişiz, saygıyla anacağı yerde neredeyse küfredecek. Bu kadar da ahmak değiliz. Bizimki de akıldır. Bu hareket bir düzene-sisteme göre yürüyor. Dünyanın delisi olduğumuz sanılmamalıdır.

Bu durumda doğru düşünce nedir? Bundan sonrası açısından nasıl yaklaşacağız? Silahı bırakın diyenler var. Silahımız azdır, çoğaltın diyenler var. PKK Merkez Komitesi toplantısında silahlı güçleri büyütme kararı aldık. Hem de beş-on kat büyütme üzere. Bu temelde her alanda katılımı seferberlik düzeyinde yürütme kararları alıyoruz. Bir taraftan da yakamız tutulmuş, Kongre toplayıp silahı bırakacaksınız deniliyor. Gerçekten bırakacak mıyız? Nasıl bırakacağız? Nereye bırakacağız? Silahı bırakırsak biz ne olacağız? Bu toplumun varlığı ve özgürlük sorunu ne olacak? Bunları cevaplayarak bundan sonrası açısından doğru anlayış, çizgi nedir, Kürt varlığı ve özgürlüğü neyle sağlanır, buna cevap vermemiz gerektir.

Çünkü biz şunu ortaya koyarız, varlık ve özgürlük davası yürütüyoruz. Varlık ve özgürlük savaşıyız. Bunu birileri garantilesin, biz kendimiz bile yok ederiz. Bu dünyadan yok sayılalım. Hiçbir engel oluşturmayacak hale getirebiliriz, ama varlık ve özgürlük garanti altına alınacak. Öyle hileye hurdaya gelmeyecek. Bugün böyle deyip yarın imha dayatılmayacak. Eğer bu durum devam ederse o zaman tabii ki daha farklı mücadeleler geliştiririz. Böyle imha etme, hile, katliam, soykırım dayatmasında olunursa elbette ki daha fazlasını da yaparız. Şimdiye kadar yaptığımızın daha fazlasını yapar ve daha sert de savaşıyoruz. Daha acımasız da savaşıyoruz. Çünkü varlık ve özgürlük vazgeçilemez, devredilemez. Onsuz yaşanmaz, yaşam olmaz. O nedenle tabii ki çare varlık ve özgürlüğü garantiye almaktır. O nedenle Kürt halkının varlığını ve özgürlüğünü ne garantiye alabilir? Bundan sonra daha güçlü ve etkili bir biçimde ne yürütebilir? Nasıl yürütebilir? Bu varlık ve özgürlüğü garantileyen, güvenliğini sağlayan, yürüten sistem nasıl olur? Ne yapacağız sorusu bu temelde ortaya çıkıyor. Buna cevap oluşturmamız gereklidir.

a) Nasıl Bir Dünya ve Bölgede Yaşıyoruz?

Bu soruları cevaplamak açısından da kuşkusuz içinde bulunduğumuz, yaşadığımız dünya ve bölge gerçeğine iyi bakmamız lazım. Rüya görür gibi bakamayız. Soyut hayalci, yaklaşımlarla durumu doğru biçimde ortaya koyamayız. Dünya ve bölgedeki somut siyasi askeri durumun doğru bir temeldeki analizi ile aslında bu sorulara cevap oluşturabiliriz. Başka türlü oluşturamayız. Biz böyle istiyoruz, diyemeyiz. O anlamsız olur. ‘Ben böyle istiyorum, ben böyle düşünüyorum, ben böyle görüyorum’ diyemeyiz. Sen görebilirsin, öyle de isteyebilirsin ama kimsin, nesin, niçin istiyorsun? O bizi ilgilendirmez. Şunun bunun hayalleri rüyaları Kürt halkını ilgilendirmez. Şu bu istekle bu olmaz. Kürt halkının varlığı ve özgürlüğü nasıl sağlanacak, nasıl garanti altına alınacak. Halk bunu bilir. Doğru çizgi buna cevap vermek demektir. O halde bunu sağlayabilmek de mevcut siyasi-askeri durumun doğru ve yeterli analizini yapmak, oradan gerekli dersleri çıkarmakla olur. Soruma bu çerçevede bakmak lazım. Mevcut tartışmalar yürütülürken nerdeyse sıkboğaz ediyoruz. Öyle olmaz ki! Anlamak gerekli, tartışmak gerekli, düşünmek gerekli, doğruyu yanlış ortaya koyabilmek gereklidir. Bu çerçevede bakılınca, böyle bir dünyada ve bölgede bunların Kürdistan’a günümüzdeki etkileri altında gerçekten biz ne yapabiliriz?

Çok anormal şeyler oluyor, değil mi? İnsanın Türkiye’den, İran’dan gelen tekliflere, taleplere, tartışmalara bakınca kanı kuruyor. Ya bu insanlar ne söylediklerini anlamıyorlar, ağızlarından çıkanları kulakları

duymuyor ya da karşıdakilerini gerçekten de ahmak görüyorlar. Bir taraftan kan gövdeyi götürecek, sen bu kadar Kürt düşmanlığı yapacaksın, gece gündüz Kürt'ü nasıl yok edeceğin, katledeceğin üzerine hesap kitap yapacaksın, örgüt kuracaksın, düşünce gerektireceksin, silah üreteceksin; her gün her bakımından psikolojik, ideolojik, askeri, siyasi, ekonomik, kültürel her yönden saldırı yapacaksın, diğer taraftan karşıdakine; “yeminde otur, hiçbir şey yapma, eline silah, sopa, taş alma, tepki gösterme, çırpınma, ne diyorsam onu yap” diyeceksin. Böyle olmaz ki, ordularda bile emir böyle verilmiyor. Hiçbir komutan askerine böyle emir veremez. Emir-talimat düzeni bile böyle yürümüyor. Diğer yandan yine dünyanın en vahşilerini toplayacaksın, oradan saldırtacaksın, buradan saldırtacaksın, nerede zayıf yan varsa saldırtacaksın. Üstüne üstlük bir de diren, savaş diyeceksin.

Mesela dünyanın içinde bulunduğu duruma bakalım. “Diren, savaş, sen iyisin, kahramansın ama senin eline bir çöp bile vermem” deniyor. Eline çöp alırsan teröristsin der, kafana vurur. Bu nasıl olacak? Burada vicdansızlık var tabii. Bir yandan ihtiyaçlarını çözmeyi, güvenliğini sağlamayı karşıdakinden bekle, diğer yandan da onun hiçbir araç-gerece sahip olmamasını iste, sağla. Böyle olur mu? Bunlar olmaz. O bakımdan mevcut haliyle şunları tespit etmemiz lazım; 3. Dünya Savaşı yaşanıyor ve bu savaş Ortadoğu'dadır. Kürdistan merkezlidir. Bitmeyen savaş Kürdistan'daki savaştır. Güya Türkiye ile İngiltere 1926'da anlaşmıştı. Fakat çözemediler. Türkiye-Irak sınırı hiçbir zaman çözüme kavuşmadı. 30 yıldır da PKK oturmuş, kimseyi bu sınırdan tepelettirmiyor. Çözüm ancak böyle bulundu.

O halde Kürt elde ettiği silahla, silahının gücü kadar vardır. Başka şeyi yoktur. Bölgedeki durum, çatışmalar, parçalanma, inkâr ve imha aşılmış değildir. Şurada yanılmamak lazım; Güney Kürdistan'daki gelişmeler var. PKK bu kadar ün yapmış, nam yapmış, dünya adını duyuyor. Halk bu kadar örgütlenmiş, sistem bu kadar darbelenmiş. Bütün bunlar doğru. Fakat inkâr ve imha sistemi kırılmış değil. Zihniyet ve politika olarak değişmiş değil. Zihniyetler biraz değiştirilmiş. Ama kökünden değişime uğramış, dönüşmüş değildir. İnkâr ve imha zihniyeti, asimilasyoncu, şoven, milliyetçi zihniyet devam ediyor. Sistem biraz parçalanmış ama yıkılmış, değişmiş değil. Politik sistem yeniden yapılmış değildir.

Mücadelenin gücüyle darbelenmiş, parçalanmış, dağınık ve parçalı durumdadır, zorlanıyor. Niye? Çünkü özgürlük mücadelesi var, ondan dolayı bu durumdadır. Başka bir nedenden dolayı değil. Türkiye'nin ve

İran'ın duruşuna dikkat edelim. Bir milim sapma yoktur. Aslında Kürt adına söylenenlerin hepsi özel savaş kapsamındaki esnemedir. Özel savaş yürütüyorlar. Bütün bu esnemeleri ortadan kaldırırsalardı, yapmasalardı şimdiye kadar çökerlerdi. Ya kendileri, ya Kürtler var olurdu. Böyle bir savaş ortaya çıkardı. Bir Kürt'ü yanlarına çekemezlerdi. Niye esniyorlar diye soranlara cevap olarak söylüyorum. Böyle esneyerek bu kadar Kürt'ü yanlarında tutuyorlar. Yoksa şimdiye kadar öyle tutamazlardı. O da boşuna değil. O nedenle yanılmamak lazım.

Hala var olan, kültürel soykırım rejimidir. Esneme, inkâr ve imha, zihniyet ve siyaset olarak özel savaş kapsamındadır. Bu durum değişir, mücadele zayıflarsa derhal aslına dönebilir. İnkâr ve imha şimdiye kadar olduğundan çok daha vahşice dayatılabilir. Soykırım şimdiye kadar olanından kat be kat ötesinde saldırıya geçirilebilir. Bunu asla yok saymayacağız. Olmaz demeyeceğiz. Gerçek gün gibi ortadadır. Aldatmaya, yanıltmaya çalışıyorlar, birlikte hareket ediyorlar, kendilerini bu kadar örgütlüyorlar, büyütüyorlar... Bütün siyasetleri Kürt'ü nasıl kontrol altında tutup denetleyecekler ve yok edecekler, bunun üzerinedir. Dünyanın her tarafında birbiriyle savaşıyorlar, Kürt'e karşı birlik oluyorlar. Özgürlük mücadelesi karşısında bir oluyorlar, birlikte duruyorlar. Bu bir gerçektir. O nedenle yaşadığımız dünya ve bölge gerçeğinin hala kültürel soykırımcı olduğunu, inkâr ve imha sistemini ifade ettiğini, bu sistemin aşılmadığını, kültürel soykırımın bitmediğini, varlık ve özgürlüğün garantiye alınmadığını çok iyi ve net görmemiz lazım.

b) Kürt Halkının Varlığı ve Özgürlüğü Nasıl Sağlanır? Öz Savunma Sorunu

Özgürlük için mücadele, direniş ve savaş devam edecektir. Başka türlü olmaz. Bir de farz edelim ki bu durum biraz değişti. Örneğin daha çok zorladı, siyasi sistemde değişiklik oldu. Güneyde de olmuş, Rojava'da da demokratik özerk yönetim oluyor, Bakur'un da bazı yerlerinde oldu. Mücadelenin gücü büyüdü, bir siyasi durum ve öz yönetim ortaya çıkardı. Peki, böyle olunca güvenlik sorunu, varlık ve özgürlük sorunu bitiyor mu? Garanti altına alınıyor mu? Hayır. Bir de öyle düşünelim. Öyle olsa bile varlık ve özgürlük o temelde garantide midir? Değildir. Olmadığını işte Rojava'da gördük. Rojava'da da biraz yönetimi ele geçirince arkadaşlar, "Bitti her şey, biz artık güç haline geldik" diye sanmışlardı. Birkaç ay sonra saldırılarla karşılaşınca felekleri şaştı. Hala da niye saldırıya maruz kaldıklarını, dolayısıyla nasıl olmaları gerektiğini anlamış değiller.

Dahası Güney Kürdistan’a bakalım. ‘Özgür’ Kürdistan’dı, Amerika, NATO, Avrupa arkasındaydı, dünya garantisi vardı. Herkes diyordu, “Barzani’nin sırtı yere gelmez”. Gördük değil mi! 2014’ün Ağustos ayında Barzani iki gün dışarı çıkamadı. Başkan Barzani’nin kendisi bavulları hazırlamış, biraz daha saldırı olursa nasıl kaçacak! YNK’liler geliyor, “biraz savaşa güç oluşturalım” diyorlar. Adam canını kurtarmak için kaçma derdindedir, o kadar. HPG’nin, YJA-Star’ın müdahalesi, gerillanın önleyici savaşı olmasaydı şimdi Hewler yönetiminin yerinde yeller esiyordu. Hani 15, 20, 25 yıldır güya devlet olmuştu. Ulus-devletti, sistemdi, arkasında dünya vardı, güvenliği garantiliydi. Var mı öyle bir şey? Yoktur. Yanıltmayalım kendimizi. Demek ki bir siyasi sistem olmakla da varlık ve özgürlük sorunu çözülmüş, garantilenmiş olmuyor. O zaman da mücadele gereklidir. Yine mücadele edeceksin, mücadele konumunda olacaksın, 24 saat mücadele halinde duracaksın ki varlığını ve örgütlüğünü garantileyesin. Demek ki savunma süreklidir. Öz savunma süreklidir. Güvenlik sorunu süreklidir.

Ütopyalarımız var, hayaller kuruyoruz. Devletçi olsa da paradigma-mız eskiden de vardı. Şimdi de var. Demokratik toplum paradigması olsa da “şöyle güzel dünya kuracağız, böyle cennet yapacağız” diyoruz. Olur mu, olmaz mı, nasıl olur bilemem. O günler için bir şey de diyemem, ama bu dünya var oldukça, bu devlet sistemi, ordu ve askeri düzen, günümüz dünyası var oldukça, ne kadar öz savunman ve güvenlik sistemin varsa o kadar özgürlüğün, o kadar yaşama hakkın vardır. Onun dışında hiçbir şey yoktur. İstersen dünyanın en büyük devleti ol.

Sovyetler Birliği dünyanın en büyük devletiydi. Siyasi ve askeri bürokrasi açısından Amerika’dan daha büyük bir devletti. O büyük bürok-rasiye şimdiye kadar henüz hiçbir devlet ulaşamadı. Ama ne oldu? Gümbür gümbür devrildi. Üstelik hiç kimse vurmada. Kendi yanlışları üzerinden devrildi. Demek ki öyle var olunmuyor. Varlık sorunu bu tür güçlerle çözülmüyor. Mücadele halinde olacaksın, örgütlü olacaksın, bilinçli olacaksın, öz savunman olacak, kendi güvenliğini sağlayacak, kendini savunacak bilince, örgütlenmeye ve mücadele gücüne sahip olacaksın, o kadar. Buna da güvenlik deniyor, öz savunma deniyor. Bu şart! Böyle bir dünya ve bölge durumu kökünden değişirse bizim ütopyalarımıza göre ortaya ne çıkar bilemem. O zaman gerçekten de öz savunmaya, silaha, askeri güce ihtiyaç kalır mı bilemem, bir şey diyemem. Çünkü görmedik, sadece hayal ediyoruz. Nasıl gerçekleşir, hiç kimse bir şey de diyemez. Ama bugün ve yakın gelecek açısından somut ve net söz söyleyebiliriz. Çünkü yaşam çok somuttur. Böyle bir dünyada öz

savunma olmadan asla var olunamaz ve özgür yaşanamaz. Öz savunma ve güvenlik sorunu başka hiç kimseye devredilemez. Bu sorunu çözen mekanizma öyle bir mekanizma ki, o güç kimin elindeyse özgürlük de, varlık da onun elinde oluyor. Senin özgürlüğün ve varlık sağlama gücün senin elinde değilse ne var olabilirsin, ne de özgür olabilirsin. Başkasının gücüyle var olmak ya da özgür yaşamak imkânsızdır.

O halde varlık ve özgürlük sorunu devredilemez, başkasına bırakılmaz, ihale edilemez, sağlatılamaz. Güvenliğini kendin sağlayacaksın. Kendi öz gücünle savunacaksın. Ne kadar öz güce dayanıyorsan, öz savunman varsa o kadar özgürsün. Özgürlük düzeyi her canlının, her insanın, her kesimin, her cinsin, her toplumun öz savunma düzeyine bağlıdır. Öz savunma da bir bilinç, bir örgütlenme, bir direnme, mücadele etme işidir. Gerektiğinde fedai çizgisinde savaşıma işidir.

Kürtler silahsızlandırıldılar, tarihçesini boşa anlatmadık. 1806'dan başlayıp, 1947'de Mahabat'ta, 1975'te Başur'da direnişler katledilirken ulaşılan düzey, yapılmak istenen ya da ortaya çıkarılan sonuç neydi? Kürt'ün elinde bir tane silah bırakmamaydı. İki silahlı gücü bir arada bırakmamaydı. Yüz elli yıldan fazla dünyanın tüm güçleri böyle bir savaş yürüttüler ve bunu ortaya çıkardılar. Bu kültürel soykırım, inkâr ve imha böyle bir silahsızlandırılmaya dayalı olarak ortaya çıkarıldı. Yoksa kim kime dayatabilir böyle bir yaşamı, durumu, yok olmayı. Hangi canlı kabul eder ki insan kabul etsin. Hele hele tarihin bu kadar derininden gelmiş en kadim halkı, toplumu. Binlerce yıl özgür topluluklar olarak yaşamış, devlet, iktidar egemenliğine karşı direnmiş bir toplum bunu nasıl kabul edecek! Edemezdi, ama etti! Kimsenin akıl karı değildi bu topluma böyle bir şeyi dayatmak, ama dayattılar. Neyin sonucunda? İşte bu savaşın sonucunda.

Şimdi buradan var olma ve özgür olma neyle başladı? Gerçekten de Önderliksele doğuşla başladı. Önderliksele doğuş bir bilinçti, bir iradeydi, bir var olma ve özgür yaşama iddiasıydı. Bilinç oldu. Ardından bir araya gelindi, toplanıldı, kom olundu, örgüt olundu, ardından silah oldu. O topluluk, varlık ve topluluk olarak özgürce yaşama iradesi geliştirdi. Kendini sürdürebilmesi için her türlü saldırı karşısında kendini savunmak güvenliğini sağlamak, bunun için silah almak, saldırılar karşısında hem de fedai çizgisinde savaşmak zorunda kalındı. Bütün bu silahlanmalar, çatışmalar, gerilla olma, hem de kadının gerilla olması, bu fedai çizgisi kesinlikle böyle ortaya çıktı. Baştan kurulmuş, düzenlenmiş, tasarlanmış bir şey kesinlikle değildir. Başka ülkelerde böyle gerçekleş-

miş, onlar taklit edilerek Kürdistan’da da bu gerçekler ortaya çıkarılmış değildir.

Bunların hepsi bir gerçekliği ifade ediyor. Kürt’ün varlık ve özgürlük hikâyesini ortaya koyuyor. O halde bilinçsiz, örgütsüz, öz savunmasız Kürt halkı ne var olabilir ne de özgür yaşayabilir. Bu mutlaka olacak. O nedenle silah bırakma dayatmasının arkasından örgütlülüğünüzü dağıtın dayatması gelir. Bu da her türlü soykırıma, katliama açık olun. Sizi yok edelim dayatmasıdır.

O nedenle ‘PKK silah bırakacak, Kürt silahsız olacak’ sözüne karşı her Kürt en büyük tepkiyi göstermelidir. Göstermeyen köledir, uşaktır. O kendisini satmıştır, haindir. Bu kadar net olmamız lazım. Tutumumuz net, bilincimiz açık olmalı. Başka türlü yaklaşımla bırakalım devrimci, sosyalist, yurtsever olmayı, insan bile olamayız. Bu iş bu kadar açık, net ve somuttur. O nedenle öz savunmasız olmaz. Demek ki, silah bırakmak olmaz. Sorun PKK sorunu değil. PKK, Kürt halkının öz savunma gücüdür. Baştan beri tarihçesini ilan ettik. Fedai hareketi, savaş gücüdür. Aslında PKK mevcut gerilla gücüdür. Önderlik öyle değerlendiriyor. Doğru olan da budur. Herkes de öyle anlıyor.

PKK, gerilla demektir. Bu toplumun öz savunma bilinci ve eylemine PKK diyoruz. Bu açık bir gerçektir. O halde nasıl tanımlayacağız? Demek ki sorun PKK sorunu değildir. Kürt halkının öz savunma sorunudur. Öz savunmasız bu toplum olmaz. Öz savunmasız olmak artık kabul edilemez. Öz savunmasını kaybetmeye doğru gidiş, kölelik ve yok oluşa, soykırıma gidiştir. Herkes bunu böyle görmeli. Onun için de herkes son nefesine, kanının son damlasına kadar halkın güvenliğini sağlamak için kendi güvenliğini feda etmeye hazır olmalı. Kürt insanı 7’den 70’e, kadın-erkek bu bilinçle, bu iradeyle, bu inançla dolu olmalı. Böyle sahip çıkmalı bu duruma. Öyle dil ucuyla “şu da olur, bu da olur” diyerek olmaz. Muğlak, kafası karışık, ne dediğini, nasıl yaşadığını bilmeyen konumda olunmaz. Hem böyle bir mücadele içinde var olacaksın, hem de bu kadar muğlak, karışık yaşayacaksın! Öyle olmaz, ‘demek ki sen içinde olduğun mücadeleden bir şey almamışsın’ derler insana. Öyle olmayacağız. Demek ki öz savunma olduğu kadar var ve özgür olacak bu toplum. Öz savunması olacak. Öz savunma nasıl sağlanacak, ayrı bir konudur. Ama öz savunmasız olmaz.

c) Kürt Milliyetçiliğinin Savaş Anlayışı

Öz savunma sorunu nasıl çözülecek? Bu toplum, öz savunmasını nasıl sağlar? İşte günümüzde buna cevaben Kürdistan’da iki anlayışın tem-

sil ettiği iki çizgi var. Bu ideolojik-politik açıdan böyle olduğu gibi aske-ri açıdan da, savunma açısından da böyledir. Bir, KDP'nin temsil ettiği milliyetçi, ulus-devletçi çizgidir. Bir de PKK'nin temsil ettiği demokra-tik-ulus çizgisi vardır. Her alanda durum bu iki çizgiye göre somutlaştığı için savunma alanında da bu iki çizgiye göre somutlaşıyor. Ulus-devlet çizgisinin savunma ve öz savunma anlayışı nedir? İşte KDP-YNK bunu uygulamaya çalışıyor. Ordu olmaya, silahlanmaya çalışıyorlar. Para az olursa orduyu bir arada tutmak için daha fazla para veriyorlar. Başkala-rına silahlanmayı yasaklıyorlar. Silahlanma hakkını sadece kendi elle-rinde tutuyorlar. Kendilerinin komuta ettiği, paralı olarak örgütlendiril-miş, eğitilmiş, silahla donatılmış bir ordu denen gücün eline silah veri-yorlar. Bu güç iktidar gücüdür. Aslında Barzani-Talabani iktidarını ko-ruyor. KDP-YNK iktidarını koruyor. Ülkeyi, halkı, onun çıkarını ve toplumsal çıkarı korumuyor. Korumadığını 2014 Ağustos ayında gör-dük. Gün gibi açık kaldı. Ülkenin sınırlarını bırakıp kaçtılar. Hewler'deki yönetimi korumaya geldiler. Aslında DAİŞ, Hewler'deki yönetimin üzerine gelseydi onu da korumazlardı. Hepsini bırakıp kaçardı. Maliki'nin askerleri ne yaptılar? Elbiselerini yaktılar. Toplumun içine karıştılar. Bir kısmı da düşman safına geçti. Bu durum KDP-YNK için de benzerdir.

Güney Kürdistan'dakinin farklı bir şey yapacağı yoktu. Peşmerge çizgisinin ne olduğunu baştan anlattık. O nedenle milliyetçi çizginin, Kürt milliyetçiliğinin savaş ve savunma anlayışını doğru bilelim. Onlarla ülke ve halk savunulmaz. Varlık ve özgürlük korunmaz. Tarihe bakalım, koruyamadılar. "Ha şimdi devlet olmuşlar, işte bak ordu oluyorlar" de-meyelim. PKK var da onun için güç haline gelebildiler. İsterseniz dene-yelim. Bu belki Karadenizli Temel'in denemesi gibi olur, ama çok sıkış-tığımızda söylüyoruz. Deneyelim isterseniz, PKK'yi çektiğimizde baka-lım ne olacak? İnsanlar, toplum böyle bir deneyim yapmaya var mı? Yoktur tabii. Öyle akılsızca bir deneyim yapmak yerine geçmiş tarihte yaşanmışlardan ders çıkararak zaten yeterli sonuca ulaşabiliriz. Niye delicesine deney yapalım! Gerçekler gün gibi açık. Bu güç, paralı asker-dir. Bu güç, iktidar gücüdür, savaş gücü değil. Savaşmadılar. Birbirine karşı savaşırılar. Bu durum, Kürt beyliklerinden beri geliyor. Birbirine karşı savaşmaya yığittir, ama başkasına karşı savaşmaz. Eskiden aşiret savunucusu iken aşiretin güvenliğini sağlıyorlardı. Bireysel kahraman-lardı ama bir defa işin içine çıkar girip, paralı asker haline gelince, bey-liğin savunma güçleri koruyucu güçleri olunca bu özelliklerini kaybettie-ler. Ezile ezile, katledile katledile sonunda karşıda düşmanı gördüğünde kaçan noktaya geldiler.

Biz 1996'da Gare'deydik. Bir tane tankın burnunun ucu görüldü, diyorlardı. Gerçekten görülmüş mü, yoksa bir demir mi gösterdiler? Bilmiyoruz. Bunun üzerine YNK'liler Maxmur üzerinden İran'a kadar kaçtılar. Irak sınırı da değil, İran'a! Süleymaniye bile kendi ellerindeydi. Hâlbuki bütün toplum kendilerini korurdu. Ona da güvenmediler. Sınırı geçtiler. Ondan sonra dönüp baktılar. Bu kadardır yani. Bu belirttiklerim, ideolojiyle bağlı bir durumdur. Yaşamla bağlı bir durumdur. Bu güç o hale geldi ki, bir iktidar gücüdür. Bir yerde boşluk oldu mu, hemen oraya çok güzel kurulum oluyorlar. Şengal'de arkadaşlar mücadele ediyor, bir alan açıyorlar, bir bakıyorlar KDP gelmiş hemen nizamiyeler kurmuşlar, "bizden izin alıp geçeceksiniz" diyorlar. Aman ya rabbi! "Burayı biz aldık" diyorlar. "Olur mu, biz de iktidar kurduk" diyorlar. Bu kadar gözleri açık! Ama neye açık? Hazır olana, var olana açık. Öyle bir şey yapıyorlar. Nizamiye kurmada, gelip gidenin silahsız olanından hesap sormada, baskı uygulamada üzerlerine yoktur. Ama silahlı bir gücün saldırısı karşısında savaşmak, direnmek, orayı korumak gündeme geldi mi, ardına bakmadan doludizgin kaçıyorlar. Orada da yoklar. Bu hale gelmişler. Çizgileri, anlayışları budur.

Ezile ezile, kafalarına vurula vurula bu noktaya getirilmişler, bunu anlamamız lazım. Ne yapalım, gerçek bu! Bu bakımdan bu güçle savunma olmaz. Bu çizgiyle savunma olmaz. Peşmergecilik Kürdistan'ı savunmaz. Bir milis gücüdür. Kobani'yi örnek verdim. Gerilla olduğu zaman o halk savaşabiliyor. Gerilla olmazsa değildir. Sadece KDP'li olması gerekmiyor ki! PKK'liyiz diyenler de öyleler. Kerkük'te önlerinde gerilla olursa peşmerge kahramandır; savaşa gidiyor. Ama gerilla öbür tarafa döndü mü, doludizgin kaçacak yer arıyor. Kendilerine güveni yok. Kendilerini savaşın amacıyla bağlamıyorlar. Paralarının peşindeler, ganimet peşindeler. Bunlar çıkar ve sömürü ordusudurlar. Menfaat için bu işe giriyorlar. Toplumun ihtiyaçları, çıkarları veya yurtseverlik için değil. Eskiden peşmergede o aşiret direnişçiliğinden gelen olumlu boyutlar kısmen vardı. Şimdi ulus-devlet olma adı altında bunları da kaybettiler. Geriye boşluk buldu mu iktidar olan, ama düşman saldırdı mı kaçan, savaşmayan, savunamayan bir güç kaldı. Bu nedenle mevcut güç, halktan kopuk bir çıkar gücüdür. Halk üzerinde baskı uygulayan bir iktidar gücüdür. Halkın bir parçası değildir. Ondan artık koptu, uzaklaştı, somut örneğini görüyoruz.

Gerillanın öncülüğünde biraz varlık gösterebiliyor, o kadar. Güney Kürdistan, PKK'nin varlığıyla ortaya çıktı. Yoksa çıkmazdı. Bu kadar açıktır. Demek ki bu çizgiyle savunma olmaz. Milliyetçiliğin savaş anla-

yışı, askeri çizgisi ülkeyi, halkı, özgürlüğü savunma çizgisi değildir. Ağaların ve beylerin iktidarlarını ve çıkarlarını savunma gücüdürler. Onun için paralı askerdirler, çıkar gücüdürler. Onlara dayanarak Kürtler varlıklarını, özgürlüklerini güvence altına alamaz, savunamazlar. Bunu net bilelim. Güvenliklerini koruyamazlar. Hiç yanılmayalım. Geçmiş tarihten yaşanmış olanlar bu konuda son derece açık ve net olan hususlardır. Önümüzdeki süreç açısından da her şey nettir. Yanılacak bir durum yok. Tarihin dersleri yeniden bize bunu gösteriyor. Hem de bir değil, iki değil, bin bir ders halinde bize öğretiyor.

d) PKK'nin Yeni Süreçteki Askeri Çizgisi

Bütün bu anlatımlardan anlaşılıyor ki, öz savunma sorununun çözümü için başka bir çizgi gerekiyor. Kürt milliyetçiliğinin savaş anlayışı öyle, ama buna karşı PKK'nin yeni süreçteki askeri çizgisi nasıl olmalı? Savaş ve savunma anlayışı nasıl olmalı? Madem milliyetçi çizgi savaşamayacak, savunamayacak, koruyup güvenliği sağlayamayacak bir durumdadır, o halde geriye bunu yapacak demokratik ulus çizgisi kalıyor. PKK kalıyor. O halde PKK'nin yeni süreçteki çizgisinin ne olması gerektiği konusunda net olmalıyız. Bu konuda da düşüncemizi netleştirmeli, anlayışımızı ortaklaştırmalıyız. Bunun çeşitli şekillenmiş bir düzeyi var. Onu anlamak önemlidir, bu düzeyi korumak da önemlidir. PKK bunu garantilediği için üzerine bu kadar geliyorlar. KDP'nin YNK'nin bu kadar silahlı var. Habire oradan buradan onlara silah veriyorlar. Hiç kimse onlara “silahlarınızı bırakın” demiyor. PKK'nin hiçbir silahı yok. Silah alması da yasaktır. Parasıyla bile alamıyor. Elinde üç-beş tane çakaralmaz tüfek toplanıyorsa bütün dünya birleşiyor, bırakın silahlarınızı, çok silahlanmışsınız, tehdit ediyorsunuz bizi, diyor. Demek ki arada fark var.

Önder Apo, Kürt Sorunu ve Demokratik Ulus çözümü adlı kitabında net belirtti, “*Öz savunmasız varlık ve özgürlük olmaz. Kürt halkının varlığı ve özgür yaşamı kesinlikle gerçekleşmez*” dedi. Bu bakımdan da öz savunmayı, Kürt halkının olması ve özgür yaşaması için ekmekten, sudan, havadan önde tutacağız. Böyle olsa da olur olmasa da olur, demeyeceğiz. Olmazsa olmaz. Kürt var olamaz o zaman. O halde son nefesine kadar varlığı öz savunma temelinde olmak zorundadır. Öz savunmaya bu biçimde sahip çıkmak, kendi savunmasını, kendi güvenliğini bu temelde sağlayacak şekilde ele almak zorundadır. Silaha, öz savunmaya yaklaşımı, bilinç, örgütlenme, eylem olarak savunmaya yaklaşımı böyle ele almalıyız. Bu da mevcut tartışmaları düzeltmeyi gerektiriyor. Öyle silah bırakma gibi bir durum olmaz. PKK, önemli bir öz savunma düzeyi

tutturdu. Daha da ilerletmek istiyor. Aslında görevi bunu ilerletmektir. Tüm parçalarda, Ortadoğu’da Kürt öz savunmasını sağlayacak bir bilinç, örgütlülük ve donanım kendisini kesinlikle ulaştırmalıdır. Bu, oldukça önemli bir durumdur. O nedenle PKK, silah bırakma törenleri yapmak için oradan buradan silah almadı. Varlık ve özgürlük nedeniyle silahı aldı.

Varlık ve özgürlük garantilenmedikçe PKK silah bırakmaz. Çünkü PKK, Kürt’ün öz savunma bilinci, öz savunma örgütü ve öz savunma eylemidir. Kendisini dönüşüme uğratabilir. Bu görevleri yapan başkaları ortaya çıkarsa kendisini onlarla birleştirebilir. Onun varlığı temelinde kendisini feshedebilir. Bunlar mümkündür. Farklı zamanlarda, farklı parçalarda, bölgelerde elindeki silahı kullanma durumunu değişik biçimde ele alabilir. Silahı, temel mücadele yapabilir, tali duruma düşürebilir. Savaşı birinci mücadele haline getirebilir. Savaşı durdurup demokratik siyaseti birincil mücadele kılabilir. Birinden diğerine sürekli değişiklik sağlayabilir. Ama silahsız ve savunmasız Kürt halkının varlığı da, özgür yaşamı da olmaz. O nedenle bu mevcut tartışmaları da bu anlamda doğru anlamalıyız. Başkaları istedikleri şeyi söyleyebilirler. Kendilerine göre her kavramı söyleyebilirler. Ama biz söylememeliyiz. ‘Şöyle silahlanırsınız, böyle silahsızlanmayız’ dememeliyiz.

Bu silah Kürt halkını var etmek ve özgür kılmak için ele alındı. Dolayısıyla bu, varlık ve özgürlük sorununa bağlıdır. Onu sürdürmekle yükümlüdür. Kürt halkı varlık ve özgürlüğünü başka biçimlerde sürdürebilir hale gelirse, o zaman PKK’nin bu biçimi dağılır. Böyle silahlı olmayabilir. Dağda durmaz, şehre iner. Sınırdan girer. Şu parçada bu kadar olur, bu parçada bu kadar olur. Veya yeni güçler doğar, öz savunma görevini yerine getirir, varlık ve özgürlüğünü sağlar. O zaman, PKK ona katılır veya kendisini fesheder. Çünkü rolü bitmiştir. Veya değişik dönemlerde içinde bulunulan siyasi-askeri koşullar gereği silahlı mücadeleyi öne çıkarabilir, ikinci plana bırakabilir, birlikte uygulayabilir. Bunlar da koşullara göredir. Bütün bunların hepsi siyaset gereğidir, imkân dâhilindedir. Ama hiçbirisi silahsızlanma, silah bırakma anlamına gelmez.

Dolayısıyla bütün bunlar silah bırakma kapsamında değerlendirilemez. Öyle değerlendirmek, o tarzda tartışmak kesinlikle yanlıştır. Buna karşılık PKK, koşullara göre farklı stratejiler izleyebilir. Değişik parçalarda, değişik dönemlerde farklı farklı yöntemler geliştirebilir. Buna açık olmalıdır. Strateji ve taktik biliminin gereklerine göre hareket etmelidir. Meşru savunması ve örgütlülüğü her zaman olmalıdır. Ama onu nerede,

nasıl kullanacağı konusu koşullara göre belli olmalıdır. Bunu sağlayacak şekilde kendisini eğitmek ve büyütmek esas olmalıdır.

Bu konuda bazı temel ilkeler ortaya kondu. Nedir bunlar? Bir, Önder Apo şunu belirtti: *“Dünyayı yenecek gücümüz olsa kimseye saldırmayacağız. Dünya birleşip üzerimize gelse asla ulusal demokratik haklarımızdan ve varlığımızdan vazgeçmeyeceğiz, sonuna kadar direneceğiz”*. Öz savunma çizgisi böyle bir çizgidir. Kimseye saldırı çizgisi değildir. Kimsenin varlığına ve özgürlüğüne karşı bir tehdit konumunda kesinlikle değildir. Ama hiç kimseye boyun eğecek durumda da değildir. Her türlü saldırı karşısında da kendi varlığını ve özgürlüğünü son nefesine, kanının son damlasına kadar korumakta da kesinlikle kararlıdır. Bu çizgi, bu dönemde yeni paradigma temelinde PKK’nin ve PKK ile birlikte Kürt halkının temel bir askeri çizgisi ve savunma anlayışıdır. Hedefleri belirlemede ve mücadele etmede böyledir.

İkincisi örgütlenmeye ilişkindir. Onu da ifade ettik. Birçok anlayışı da belirttik. Milliyetçiliğin tutumunu da ortaya koyduk. Ne gerekiyor? Öz savunma hakkı ve görevi devredilemez, başkasına verilemez. Kürt toplumu özgür olabilmek, yaşayabilmek ve var olabilmek için kendi öz savunmasını kendisi yapacaktır. Ne bir başka devlete orduya veya silahlı güce, ne de kendi içinde bir silahlı güce bunu devredebilir. Ancak kendisi silahlanarak kendi özgürlüğünü ve varlığını sağlayabilir. O nedenle öz savunma örgütlülüğü esastır. Öz savunma görevi dinamik Kürt insanların görevidir. Kadın-erkek, fiziki olarak savaşılabilecek konumda olan herkesin görevidir. Herkes öz savunma göreviyle yükümlüdür. O halde herkes öz savunma bilinciyle donanmış olmalıdır. Bu anlamda öz savunma görevinin, sorumluluğunun olduğunu bilmeli. Bundan kaçınılmaz.

Diğer yandan koşulları uygun olan herkes öz savunma eğitimini, yani belli bir askeri eğitim görmüş olmalı. Savaş ve savunma yapacak bir eğitilmişliğe sahip olmalı. Örgütlü olmalı. Savaşın gerekli olduğu zamanda donanacak ve harekete geçecek örgütsel bir sisteme sahip olmalı. Donanımlı olmalı. Bunun için silahlanma olmalı. “Bütün PKK’liler silah bırakmalı” deniliyor. Biz ise, “bütün halk silahlansın” diyoruz. Aramızda çok büyük fark var. Biz bu dünyayla çok zor anlaşıyoruz. Silahsız bir tek Kürt insanı bile kalmamalı, ama bu elinde mi olur, örgütün denetiminde mi olur, tim tim, takım takım, tabur tabur silahları karargâhlarında mı olur? O bir biçim veya sistem meselesidir. Ama silahsız Kürt insanı demek, öz savunma görevinden kaçan, teslim olan, hain demektir. Ölçü

olarak bunu almalıyız. Bu anlamda bütün toplum savunma görevine katılacaktır.

Marx da böyle diyor. Bu belirtilenler sadece bize ait değildir. Gerçek sosyalizm böyleydi, sonradan saptırdılar. Sovyetler Birliği uygulaması bir sapma oldu. Onun Marx'ın, Engels'in tanımladığı sosyalizmle bir alakası olmadı. Teorisini biz de biliyoruz. Bunların hepsini okuduk ve inceledik. Onlar da özgürlüğü, eşitliği öz savunmada gördüler. Bu, sadece bizim uydurduğumuz ya da ürettiğimiz bir kavram değil. O bakımdan demek ki temel bir ilkesi halkın kendi kendisini savunmasıdır. Bütün halk öz savunma eğitimi görecektir. Bilinç ve teknik olarak askeri eğitim görecektir, örgütlü olacak, donanımlı olacak. Herkes bir öz savunma savaşçısıdır, halkın özgürlük milisidir. Öyle olacak. Bunu yapacak, bunu örgütleyecek bir profesyonel çekirdeğe, öncülüğe ihtiyaç vardır. Gerilla budur işte! Gerillayla öz savunma birlikte varlık ve özgürlük sorununu çözen temel kuvvet olacaklar. Gerilla profesyonel askeri güç olarak çekirdektir. Öz savunma ise tüm halkın eğitilmiş, örgütlenmiş halidir. Gerilla öncüdür; eğiten, örgütleyen, yöneten, koordine eden, öncülük edenidir. Öz savunma pratikte gerçekleştiren, taban rolü oynayan savaş gücüdür. Böyle bir sistem oluşmak durumdadır. PKK'nin ordulardan ve devletlerden bir farkı da budur. Yeni paradigma temelinde ön gördüğü temel bir çizgisi böyledir.

Diğer bir ilke; peşmergecilikten kendimizi ayıracağız. O halde demek ki bu öz savunma parayla olmaz. Bunun ne komutanı, ne de savaşçısı parayla olmalı. Bu işin içine para girdi mi, özgürlük savaşçılığı biter. Kemal Pir cezaevinden kaçtı, yurtdışına çıktı. İlk eğitime giden gruplardandır. Filistinlilere gidince, onlar aylık para veriyorlardı. Ay dolunca Kemal arkadaşına para vermek istiyorlar. Kemal arkadaş “Bu nedir?” diyor. Diyorlar “harçlığındır, sigara falan alırsın”. Kemal arkadaş parayı getirenin suratına çarpıyor. “Git be! Ben paralı asker miyim? Ben özgürlük savaşçısıyım” diyor. O kadar. Şimdi arkadaşlar diyorlar ki sigara ihtiyacımız var, yol parası vb. Filistinliler de onun için veriyorlardı zaten. Yoksa gidin apartman alın diye değil. Sigara parası diyorlardı. Sigara vermek yerine para veriyorlardı. Ama parayı alınca insan sigara mı içer, başka şey mi yapar, belli değil. Nasıl kullanılacağı denetlenemiyor. Kemal arkadaş onu reddetti. Kemal Pir sigara içiyordu. Sigara verin dedi. “Verin sigaramı içeyim. Görün ki sigara içiyorum. Ama vereceğiniz parayı nerede kullanacağım belli olmaz. Belki başka kirli işlerde kullanabilirim. Hiç belli olmaz” dedi.

O bakımdan komünal yaşam bu öz savunma güçlerinde esas olmalı. Bu maaşçılık bizim parti içinde tartışılıyor, PKK'ye sokulmuş. Az mı olmalı çok mu olmalı! Fon adı konmuş. Kendisi bireyci olmuş, komünü reddetmiş. “Demokratik komünalizme öncülük ediyorum, komün kurmaya çalışıyorum” diyor. Halkı komüne çekecek! Mümkün mü bu! Gerçekçi olalım. Biraz aklımız başımızda olsun. Ağzımızdan çıkanı kulağımız duymalı. Kendisi komün yaşamına karşı fırsat buldukça oradan buradan çalışıyor. Bireyci yaşamaya çalışıyor. Ondan sonra halkı komüne, ortak-kolektif çalışmaya ve yaşama çekecek. Mümkün mü bu! Değil. Akıllı olmalıyız.

Rojava’da YPG-YPJ örgütlenirken, maaşı, parası ne olmalı diye tartışılıyor. Gözleri peşmergeyi görüyor çünkü. Hemen orada, oraya mı para verelim, buraya mı? Bir sürü para koymuşlar, şimdi birbirine girmişler. O paralı asker savaştı. Hep dağdan giden gerilla savaştı. Hepsı odur. Öbüründen bir tanesi yoktur. Yani öyle olmaz, olmuyor. Bence PKK, bir yenilikti. Başkasını taklit etme değildi. Eğer başkasını taklit edecekse asılları var, niye PKK var oluyor? Hepimiz birden KDP’li olalım, hiç olmazsa hakkını verelim. PKK’liyim deyip KDP’lilik yapmak olmaz. Ona PKK denmez. PKK maskesi takmış KDP’li denir. O ajanlık oluyor. Parti içerisinde ajan konumunda olmaktır. Partiyi gerçek olarak ortaya koymalıyız, yürütmeliyiz.

Bu bakımdan önemli bir nokta da burasıdır. Bu öz savunma işi fedai-ce olmalı. Gerilla, fedai ordusu olmalı. Mesela PKK, fedai harekettir. İşte PKK ile gerillanın birliği buradan ileri geliyor. PKK ve PAJK fedai olmalı. HPG ve YJA-Star fedai olmalı. “Biz para alalım” dememeliler. Fedailik yapanlar gelip buraya katılmalı. Bireysel yaşayacağını söyleyenler buranın semtine bile uğramamalı. Önderlik savunmada öyle yazdı. O halde çizgiyi saptırmayalım. Doğru anlayalım doğru uygulayalım. Başka sorunlar da var, ilkeler de çoğaltılabilir. Ben çok düşünmüş değilim, hemen söyleyecek değilim, ama askerlikle uğraşan arkadaşlar bunları daha fazla geliştirebilirler. Fakat temel üç ilke söyleyebilirim.

Parçalanmışlıktan kaynaklı bazı sorunlarımız var. Bu konuda genel anlayış değil de, somut bazı hususları belirtelim. Parça var, Kürdistan’ın bütünlüğü var. Bir strateji belirliyoruz, artık bütün parçaları etkiliyor, belirliyor. Her parça o stratejiye dâhil oluyor. O halde bir Kürdistan bütünlüğü ortaya çıkmıştır. Parçalanmışlık bir düzeyde aşıldı artık. Ama tümünden ortadan kalktı mı? Öyle de değil. Eski düzeyde bir parçalanmışlık da yok. Kürt iradesi, ulusal irade ortaya çıktı. Kürt birliği oluştu. Ulusal kongreyi toplamaya çalışıyoruz. O halde şimdi, bu yeni durumda

öz savunmayı da diğer yaşamlar, demokratik ulusun diğer boyutları gibi ele almalıyız. Yani her parçanın özgünlüğünü de gözetlemeliyiz. Ama Kürdistan bütünlüğünü de göz önünde tutmalıyız. Gerilla öz savunma gücünü örgütlerken bunu gözetmeliyiz. “Kürdistan’ın bütünlüğü var, parçalarda hiçbir şey yok. Hepsi tek merkezdir. Hiç parça özelliğini gözetmeden yürütülür” dememeliyiz. Öyle yaparsak yanlış olur. Ama “parçaların özgünlüğü var, her şey parçalara göre olacak” dersek o hiç olmaz. Zaten çoğu parça ayakta bile kalamaz. Geçmişte bile düşman parçaladığında biz onu yıktıkça var olduk. Bunun aksini yapmak düşmanı meşrulaştırmak, inkâr ve imhayı, Kürdistan’ın parçalanmışlığını meşrulaştırmak oluyor. Öyle olmaz. Öyle olursa parçalardan hiçbirisi ayakta kalamaz.

Öz savunma boyutunda da parça özgünlüğüyle Kürdistan bütünlüğünün uyumlu kılınması önemli bir anlayıştır. Herkes böyle bir anlayışa uyabilmeli. Bir de ulusal kongre temelinde bir çaba var. Bütün zayıflığına rağmen Güney Kürdistan yönetimi var. Ulus devletçik biçiminde geliyor. Orada bir askeri örgütlenme olarak Peşmerge kuvveti var. Bir de PKK var. Yani iki çizgi, iki savunma gücü var. PKK’nin de gerillası var. Gerilla ile peşmerge ilişkisi bu süreçte önem taşıyor. O ilişkinin doğru kurulması ve aradaki sorunların doğru çözülmesi önemlidir. Bunlar savaştırılmamalı. Çatışmaları tehlikelidir, ama bunlar aynı da değildir. Öyle de görülemez. Birleştirilemez, bir araya gelemesler. Öyle bir birleştirme de öngörülmemeli. Ama biri kalsın diğeri gitsin de denilemez. Bir tanesi yeterli, öbürü gitsin dayatması da doğru değildir. Mevcut durumda makul çözüm bulmak lazım. Daha doğrusu her iki gücü de ülkenin ve halkın varlığı ve özgürlüğünün savunulmasına hizmet eden bir ilişki, diyalog ve birlik içine çekmek lazım.

Savunmada Önderlik Ulusal Kongre için çözüm öngördüğünde “*ortak komutanlık olsun*” dedi. Gerilla ve peşmerge ortak bir komutanlıkta bir araya gelirse o komutanlığın planlaması doğrultusunda hareket eder. Onun dışında herkes kendi anlayışına göre, kendi ideolojisi, askeri örgütlülüğü, eğitimine göre eğitimini yapsın, birliğini örgütlesin. Kendi özgünlüğünü korusun ama üst bir komutanlıkta veya savunma komitesinde birleşilsin. Onun planlamaları doğrultusunda bir arada yan yana var olsunlar. Her yerde de var olsunlar. Biz bunu savunmalıyız artık. Şurada gerilla olur, peşmerge giremez. Burada peşmerge olur, gerilla giremez dememeliyiz. Ama isteyen istediği yere girsin de değil. Şimdi böyle bir çekişme de var. Güney Kürdistan’dan bizi atmak istiyorlar. Batı Kürdistan’dan biz onları atmaya çalışıyoruz. Bakur’a zaten adım

atamıyorlar. Rojhilat'ta YRK ile diğ er  rg  tler kavga halindeler. Bu iyi bir durum değıl. Böyle parça parça yerelde çözüm de olmaz. Bu sorunları ulusal kongre ve üstten birlik çözer. En  stten bütün Kürt silahlı g   lerini ortak bir planlamada birleştirip yürütecek bir komutanlık oluşur. O komutanlık planlar, bir savunma planlaması çıkarıp, savunma g   lerinin tümünü de, nerede ne kadar gerilla olacak, peşmerge olacaksa ona g  re düzenler. Birbirine zarar veren değıl de g   lendiren, tamamlayan şekilde var olabilirler. Doğırusu budur.

Bu temelde bir planlama dâhilinde herkes her yerde var olmalı. Gerilla Güneyde var olmalı. Peşmerge Rojava'da olsun, Bakur'da olmalılar. Birbirini g   lendirecek şekilde, eğıer ortak bir komutanlığıın emrini dindleyecekse ve bu komutanlık her  rg  tlenmenin kendi özgünlüğünü g  zetecekse sorun olmaz. O temelde bir düzenlenme aslında Kürt demokrasisinin temelini de oluşturur. Varlık ve özgürlük sorununu sağılam   zeceğıi için farklı ideolojiler arasında birlikte siyasi olarak var olma iradesini ve sistemini de geliştirir. Kürt demokrasisinin dayanma g  c  ve savunma g  c  de olur. Onun üzerinde demokrasi de örnek bir sistem olarak Kürdistan'da gelişip yayılır. Onun dışında bu g   lerin eğıitimi ve savunulması var. Onlar üzerinde ayrıca durulabilir.

5. BÖLÜM: HALK SAVUNMA GÜÇLERİNDE EĞİTİM, ÖRGÜTLENME VE KOMUTA İLİŞKİSİ

Hep savaş ve savunma üzerinde durduk. Biraz da örgütlenme üzerinde durmamız lazım. Çünkü örgütsüz savaş olmaz. Bu bakımdan Halk Savunma Güçlerinin eğitimi, örgütlenmesi, komuta ilişkileri de önemlidir. O konuda da yeni gelişmeler ve belli bir değişim oldu. Geçmişte yapılanları o dönemin çalışmaları olarak kısaca özetledik. Fakat mevcut durumu bu açıdan da değerlendirmeliyiz. Görüş belirtilecek, değerlendirilecek, eleştiri ve öneri olarak ifade edilecek bazı hususlar var. Bu anlamda sorunsuz değiliz, sorunlarımız var.

a) Dört Parçada Var Olmanın Sorunları ve Avantajları

Koordine Sorunu

Dört parçaya yayılan bir gerilla gerçeği var. Dört parçada birden var olmanın sorunları ve avantajları olmaktadır. Sadece sorunları da değil, hem sorunları hem avantajları üzerinde durmamız lazım. Dikkat edelim, dört parça Kürdistan'da birden var olan ulusal savunma gücü şu an PKK gerillasıdır. Onun dışında herhangi bir güç yoktur. KDP-YNK'nin nice-lik olarak daha fazla askeri gücü var, ama onlar tek bir parçada, Kürdistan'ın Güney parçasındadırlar. Bir parça gücü, yerel mahalli güç gibidirler. Yine Doğu Kürdistan'da bazı örgütler peşmerge örgütlemeye çalışıyorlar. Onlar da sadece Doğu Kürdistan güçleridirler; mahalli güçtürler. Yani hiçbir partinin ya da siyasi sistemin dört parçada birden var olan ulusal düzeye yayılmış bir silahlı savunma gücü söz konusu değil. Bu konuda gerilla tektir.

Ulusal kuvvet olma bakımından, dört parça Kürdistan'da savaş yapmış, rol oynamış, işler görmüş bir güç olma açısından tek ulusal kuvvet PKK gerillasıdır. Gerillanın bu anlamda da ulusal gücünü, PKK'nin öz savunma konumunu görmek ve anlamak lazım. Buradan baktığımızda peşmergenin konumu bu noktada da çok dar, yerel ve mahalli konumdadır. Yani savunma yapamaması ayrıdır, yerel birlik olması ve profesyonel olamaması ayrıdır. Aslında ulusal bir kuvvet de değildir. Bölgesel bir kuvvet durumundadır. Güney Kürdistan bölge yönetimine bağlı silahlı güçlerdir. Ama Kürt halkının ve Kürdistan'ın silahlı savunma güçleri sadece PKK gerillasıdır.

Böyle bir gerilla gücü olarak var olmanın bazı sorunları vardır. Askeri güçler açısından uygun isimlendirme, örgütlendirme ortaya çıkıyor. Ancak bu yapılanmalar farklı isimlerle de var olabildi. İçinde bulunan siyasi-askeri durum gereği böyledir. Yani herkes biliyor ki hepsi

PKK'nin gerilla gücüdür. Profesyonel çekirdek PKK gücü, gerilla gücüdür. Belki yerel kuvvet, yani öz savunma, milis örgütlenirse onlar parçaya göre olur. İşte Rojava'da, Bakur'da örgütleniyor. Şimdi arkadaşlar Başur'da örgütleniyorlar. 36. paralelin güneyinde bu örgütlenmeye belli bir düzey de kazandırmışlar. Hakeza Rojhilat'ta örgütleniyor. Onlar yerel güçlerdir. Kuşkusuz yerel olacaklar. Zaten profesyonellikle yerellik arasındaki fark budur, ama profesyonel kuvvet gerilladır. Gerilla PKK ideolojisiyle donanmış, onun askeri çizgisine sahip bir güçtür. Bir de parçalara yayılan gerilla güçleri aynı zamanda ortak bir tecrübeyi de yaşıyorlar. Her parçadaki tecrübe diğer parçalara da yansıyor. Bir komuta altındadırlar.

Ancak parçalı olmak bazı sorunlar yaratıyor. Yerelciliği geliştirebiliyor. Ciddi yönetim ve koordine sorunu ortaya çıkarabiliyor. Dört parçada birden var olmanın bazı zorlukları vardır. Özellikle koordine sorunu ciddi bir problemdir. Yine siyasi-askeri bölge ortamında birliği koruyabilmek, ama bu bölünmüşlüğe göre biraz farklı görünebilmek de önemlidir. Onları da kullanabilmek açısından bunun da sunduğu imkân ve fırsatlar var. Ama o da sorun olabiliyor.

Diğer yandan dört parçada birden var olabilmenin avantajları da vardır. Örneğin tecrübe akışı oluyor. Yani daha geniş bir tecrübe birikimi ortaya çıkıyor. Yine güç akışı, güç kaydırması olabiliyor. Örneğin Bakur'da savaş gerekiyor, Bakur'a kayıyor güç. Rojava'da gerekiyor, Rojava'ya kayıyor. Rojhilat'ta gerekiyor, Rojhilat'a kayıyor. Yani güç destekleme, güç kaydırma oluyor. O önemli bir avantaj sunuyor. Örneğin, bazı yerlerde silahlı mücadeleyi durdurmak gerekiyor. Gücü öbür parçaya kaydırmak mümkün oluyor. Mesela 1999'da güç, Bakur'dan Başur'a kaydırıldı. Önümüzde böyle süreçler yine ortaya çıkabilir. Bu da bir avantajdır. Diğer yandan özellikle komuta bakımından da önemlidir. Komuta ihtiyacı daha geniş bir düzeyde karşılanıyor. Bir parçanın gücü olursa oraya göre oluşmuş bir gerillayla, onun komutasıyla yetinilir. İhtiyaç karşılanamayabilir. Ama böylece birbirine destek verme, komuta ihtiyacının karşılanması bakımından da önemli güç destek durumu oluyor.

Gerilla şimdiki gibi dört parçada birden ortaya çıkmadı. Aslında dört parçaya birden yayılıp yayılmayacağı da çok fazla belli değildi. Bunlar hep siyasi-askeri mücadele sürecinin gelişimi içinde yaşandı, gerçekleşti. Gerilla önce Bakur'da vardı. Tarihsel sürecini anlattık. Siverek üzerinden geliştirilmek istendi, olmadı. Lübnan-Filistin sahasından Botan-Zagros hattına geçiş yapan büyük bir uzun yürüyüşle, manevra yaparak

Botan, Zagros, Behdinan alanına girdi. Esas savaş 1984'ten 1990'a kadar Bakur'da oldu. Fakat gerilla Başur ve Rojhilat sınır hattını da kullandı. Esas olarak Başur sınır hattını kullandı. Buralarda üstlenme, eğitim kampları oluşturma, karargâhlar oluşturma biçiminde bir gelişme yaşadı. Baştan itibaren Başur'a dayandı. Aslında 1992 Güney savaşı itibarıyla Başur'da da savaştı. Zaten PAK örgütlenmesi de vardı. Böylece 1992'den sonra Bakur ve Başur gücü olarak var oldu. İki parçada güçlenen, örgütlenen, çalışan bir kuvvet oldu. Bu durum, 1990'lı yıllar boyunca hep böyle devam etti.

2004'ten sonra parçalara göre örgütlenme, AİHM savunmasıyla birlikte dört parçadan birden Kürt sorununun çözümünü programlama, bu programa göre örgütlenmenin gelişmesi Kongra-Gel, arkasından KCK sistemiyle birlikte gerillanın Rojhilat parçasındaki gelişimi böyle bir çalışmanın gereği olarak ön görüldü. Başur'un gerillası tasfiye edilirken Rojhilat gerillası örgütlenmek istendi. Bazı güçler ayrıştırılarak Rojhilat gerillası olarak örgütlendi, hazırlandı, tanımlandı. Giderek iç hatlara kaydırıldı. 2006'dan sonra zaman zaman Rojhilat'ta süreç çatışmalı oldu. Bazı dönemlerde Rojhilat gerillası savaşa da girdi. HRK olarak kendisini ifade etti. Bir anlamda HPG'nin bir kolu gibiydi. Bu durum 2011'de Kandil savaşıyla önemli bir düzey de kazandı. Şimdi on yıllı aşkın bir tecrübeye sahiptir ve Rojhilat'ın birçok bölgesinde üstlenmiş durumdadır. Düşük yoğunluklu bir savaş yürüttü. Halka kendi varlığını kabul ettirdi. Rejime karşı da bir güç konumundadır. Bir konferansla isim değişikliği yaparak adını YRK yaptı, kadın gücü ismini HPJ yaptı. Daha önceki yıllarda biraz daha farklıydı. Ancak son dönem isim değişiklikleri oldu, belli bir gelişim oldu. Kısaca bir gerilla gücü vardır.

Rojava'da 12 Mart 2004 Qamişlo katliamı ardından başlatılan bir öz savunma çalışması oldu. Dardı, ama o da bir güçtü. Esas olarak da 2011 Nisan'ından sonra böyle bir süreç geliştirildi. 2012 Temmuz'unda Rojava'nın savunma görevini üstlendi. En son kendisini YPG-YPJ olarak isimlendirdi. Aslında en son gerillanın oluşacağı, yayılacağı alan Rojava'ydı. Öyle düşünölüyor, öyle var sayılıyordu. Rojava'da bu böyle gelişir, öncülük eder biçiminde bir düşünce yoktu. Fakat tarihsel gelişme durumu değiştirdi, bu hale getirdi. Özellikle Arap Baharı denen süreç gelişmeleri etkiledi, mevcut durumu ortaya çıkardı. Gerilla savaşı Bakur, Başur ve Rojhilat olmak üzere bu üç parçada yayılabilir görölüyordu. Ancak Rojava için çok ön görölümüyordu. Şimdi Rojava en çok yayılan ve gelişen, en sert savaşılan yer haline geldi. Arap Baharı adı altındaki

çatışma sonucunda bu gelişmeler oldu. Yani tarihi miras böyle öngörülenden farklı gelişti.

Başur'da Medya Savunma Alanları olarak gerilla hep vardı. Gerilla Bakur'a geçerken Lübnan-Filistin sahasından, Başur'dan üstlenerek geçti. 1982 sonundan itibaren PKK gerillası burada vardır. Daha önce-
sinde de, 1981'de küçük hazırlık grupları halinde vardı. Ama daha geniş savaş gücü veya kamp oluşturma gücü olarak 1982 güzünden itibaren etkili bir şekilde vardır. Öncesiyle birlikte 1992 savaşından sonra bu alanlarda Haftanın ve Xakurke Karargâhları temelinde gerilla üsleri oluşturuldu. Giderek savaşlar oldu. Böylelikle sınır hattında gerillanın üstlendiği alan oluştu.

1995 Güney savaşında bir hâkimiyet sağlandı. 1997 operasyonu buradaki gerillaya darbe vurduysa da çıkaramadı. Bir milim bile toprağın-
dan geriletemedi. Sadece darbeledi. O konuda da yanılmamak lazım. Böylece Güney dağları, 80'lerin başından itibaren gerillanın hareketli olarak, 1990 başından bu yana da sağlam üs alanları olarak kullandığı alanlar durumundadır. 2000'de buna Kandil eklendi. Ve 2001'den itibaren de Medya Savunma Alanları olarak tanımlandı. Bu aalan, bir Güney alanıdır. Fakat Güneyin bir ucu, bir kenarıdır. Dağlık üslenme alanı.

Güneyden katılımlar 1990'ların başında oldu. PAK örgütlenmesi gerillaya dayanan bir örgütlülüktü. 1992 Güney savaşında o ezildi. Belli bir güç kaldı, ama Güney gücü olmadı. Tıpkı Rojava'dan gerillaya katılımlar gibi kalan Güney gücü de Bakur savaşına katıldı. 1997'ye kadar bunlar böyle sürdü. 14 Mayıs 1997 operasyonu ile birlikte KDP'ye karşı savaş içerisinde Güney Kürdistan gençliğinin aktif katılımı ve gerillalaşması yaşandı. Bu gerillalaşma belli bir düzeye ulaştı. Bir kısmı Bakur savaşına da katıldı. 1997-1998 KDP savaşında bu güç önemli bir rol oynadı. 2003'te tasfiye edildi. Silahsızlandırıldı. İşte silahsızlandırılma öyle oluyor.

Saddam Hüseyin yönetiminin tümünden yıkılıp Güney Kürdistan'a dönük saldırı tehdidinin az olduğu ve Irak'ta yeni bir yönetimin olduğu bir ortamda artık Güney Kürdistan'da silahlı olmaya gerek kalmadığı, siyasi-ideolojik örgütlenme ve çalışmanın gerektiği düşüncesiyle silahlı olan Güneyli güçlerimizin hepsi silahsızlandırıldı. Esas olarak bu, tasfiyeciliğin görüşüydü. Kendisini hâkim kıldı. Zaten sürece hâkimdi. Bu durum engellenemedi. Bir de şöyle propaganda edildi: Bu güç siyasi çalışmaya katılsın, siyasi çalışma güçlensin, gelişsin, büyüsün, siyasi çalışma yoksa siyasi alan gelişmez... Güya hâkim olan güçler (KDP-YNK) 'Silahlı gerilla olursa siyasi çalışmaya imkân vermeyiz. Silahsız-

lanırsanız siyasi çalışmayı serbest yapabilirsiniz' demişler. Hâlbuki hiç de öyle olmadı. Hepsi oyundu. Tersine silahlı güç olmayınca siyasi çalışmanın tümünden önünü kapattılar. Ondan önce bazen Hewler'de, bazen Süleymaniye'de daha fazla siyasi çalışma imkânı oluyordu. Silahlı güç, yani gerilla olmayınca siyasi çalışma imkânı hiç olmadı. Böylece bir tasfiyecilik yaşandı.

Ağustos 2014'ten sonra Güney Kürdistan'ın bazı alanlarında yeniden gerillalaşma ya da öz savunma örgütlülüğü gelişti. Şengal bir alan olarak, bir öz savunma kuvveti (YBŞ) olarak örgütleniyor, eğitiliyor. HPG ve YJA-Star eğitim ve örgütlenmede destek veriyor. Germiyan tarafı ve Kerkük hattında, milis-öz savunma örgütlülüğü gelişiyor. Yine eğitim örgütlenme çalışmaları yoğunudur. Bir de belli düzeyde profesyonel katılım, gerillaya katılım var. Özellikle Şengal direnişinde yer almak üzere katılım var. Geçen süreçte çok yoğun oldu. Şimdi de sürüyor, oluyor. Büyütme hedefi önümüze koyduk. Böylece yeniden hem profesyonel, hem yerel birlik biçiminde Güney Kürdistan'da peşmerge dışında, gerilla ve öz savunma örgütlülüğü de geliştiriliyor. Dört parçalı gelişmenin tarihçesi de böyledir.

b) Halk Savunma Güçlerinin Örgütsel Sistemi: Yerel Birlik-Öz Savunma, Gerilla, Yarı Düzenli Birlikler, Kadın Ordulaşması

Halk Savunma Güçlerinde kesinlikle öncü profesyonel çekirdek güç olarak gerilla vardır. Gerilla öncülüğü, profesyonel çekirdeği olmadan Halk Savunma Güçleri olmaz. Temel, öncü, profesyonel gücü gerilla güçleridir. Parti militanı olduğu, kadro ve sempatizanlarını ifade ettiği, profesyonel devrimci militanlar topluluğu olduğu biliniyor. Gerillaya katılım o statüdedir. Partide ideolojik örgütsel olarak katılmayı, adım atmayı ifade ediyor. Sempatizan olmayı, kadro adayı olmayı, kadrolaşmayı ifade ediyor.

Bunun tersi de doğrudur. Partileşmenin, PKK ve PAJK katılımının gerilla temelinde olduğunu da biliyoruz. 10. Kongre bunu da teyit etti. 2. Kongre'den bu yana da böyle bir özelliği var zaten. Yani parti-gerilla iç içeliği var. Gerilla çizgisinde partileşmek var. Mahsum Korkmaz çizgisi ulusal direnişte, gerillada partileşme çizgisidir. Dolayısıyla kadrolaşmanın ve komutanlaşmanın ölçüsü gerillalaşmaktır. Kadrolaşmasının ölçüsü komutanlaşmak, yani gerillalaşmaktır. Onun dışında bir PKK ölçüsü yoktur. Başka türlü bir şekilde partiye katılım yoktur. Onun dışındaki yurtseverlik ilişkileridir. ERNK ya da KCK ilişkileridir. Ama PKK gerilladan oluşuyor. PKK'nin kadro çizgisi gerilla çizgisidir. 10. Kongre böyle kararlaştı ve gerilla çizgisinde partiye katılım kararı aldı. PKK'yi

yeniden yapılandırırken PKK'ye katılımın ölçüsü olarak bunu belirledi. Ondan bu yana yürütülen bütün platformlarda bunu esas alıyoruz.

Profesyonel gerilla öncülüğünde yerel birlik, öz savunma birliği ya da milis gücü olabilir mi? Olacak. Bu esas güç oluyor. En yaygın güç aslında öz savunma gücü ya da yerel birliktir. Ya da milis dediğimiz güçtür. Aslında silahlı halk demek lazım. Marx “Düzenli ordunun yerine silahlı halkı koymak gerekir” diyor. Eskiden devletçi paradigmayla gerilla düzenli ordu geliştirecek diyorduk. Şimdi gerilla halkı silahlandırarak diyoruz. Düzenli ordunun yerine silahlı halkı koyuyoruz. Aslında devletçi paradigmanın düzenli ordulaşma teorisini aştık. Reel sosyalistler Marx adına uygulama yaptılar, ama sapmalar oldu. Biz paradigma değişimi temelinde öyle bir sapmayı yaşamayacağız. Bu nedenle öz savunma veya milis yaygın ve temel bir güçtür. Bunun kuralı kaidesi olmalı ve her yerde gelişmeli. Bir süreden beri zaten bunu geliştirmek için çalışıyoruz. Aslında 90'ların başında gerilla Bakur'da geliştiğinde özellikle Botan ve Zagros'ta böylesi milis güçler oluştu. 1994 operasyonu ile birlikte düşman bu gücü önemli ölçüde tasfiye etti. Bir kısmı tutuklandı. O dönemlerde yoğunca katledilenler bunlardı. Yine metropollere sürüldüler. Maxmur, Botan'ın bu milis güçlerinden oluşuyor. Daha sonra böyle bir örgütlülük zayıfladı. 1999'a kadar çok sınırlı, gizli örgütlenmiş destek veren güce dönüştü.

2004'deki 1 Haziran atılımıyla yeniden destek veren bir temelde halkla lojistik desteğe dayalı ilişkilene oluştu. Fakat giderek savaşın öz savunmaya ve yerelle dayanması yerel birlik örgütlenmesini, öz savunmayı öne çıkardı. Bunu nasıl yapacağımızı uzun süre tartıştık. Pratikleştiremedik. Aslında 2003'te 2. Konferansta HPG bu konuyu 2. Ordu diye tanımladı. Temel bir güç olarak gördü ve örgütlenmesi için planlar, projeler oluşturdu. Fakat 3. Konferansa kadar hiçbir işlem yapılamadı. Sadece teorik düzeyde kaldı. 3. Konferans bu durumu eleştirince hemen bir öz savunma komutanlığı, yaygın bir gücün öz savunmaya verilmesi, çok iyi tanımlanmayan ve iyi planlanmayan, 3. Konferansın eleştirilerini karşılamak üzere böyle bir öz savunma örgütlülüğüne girildi ki bu da tasfiye oldu. Kendi içinde yaşamda tasfiye oldu. Çizgi geliştiremedi, savaşta tasfiye oldu. Çok içeriği olmayan eylemlilikler geliştirdiler. Birçok alanı soruşturmalık oldu.

4. Konferans bu sefer de pratiği mahkûm etti, eleştirdi. 3. Konferans pratikleşmemeyi eleştirmişti. 4. Konferans da pratiği eleştirip soruşturmaya alınca bu sefer “sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yer” misali çalışmadan uzaklaşma, kaçış oldu. 4. Konferanstan sonra düzeltme yeri-

ne çalışmayı tasfiye etme yaşandı, yeniden daralma oldu. O durumu bu sefer de 5. Konferans yeniden eleştirdi. Geliştirilmesinin nasıl olacağı biraz da araştırıldı. Önce Hêzên Taybet'le biraz tartışıldı. Onların çalışmalarıyla dayanışma içerisinde, onların örgütlenmesiyle yürütülebilir mi diye tartışıldı. Hêzên Taybet de çok oralı olmadı. Biraz güç verdi, ama kendi çalışmaları kapsamına almadı. Dolayısıyla bu çalışma ortada kaldı, çok zorlandık.

2009 Aralık'ında bir öz savunma konferansı yaptık. Birçok güç katıldı. Hêzên Taybet temelinde belli bir arayış, hazırlık da vardı. Onlara dayanarak bir konferans yapıp, -bu alan artık para alma alanı dönüşmüştü- o durumdan çıkarıp, bir savaş alanı haline nasıl getireceğiz, temelinde tartışıldı. İlkelerini oluşturduk, kararları çıktı, tarzı belirginleşti. On dan sonra kadrolarını eğitmek için Şehit İbrahim Akademisi kuruldu. Fakat çok ilerlemedi. Bakur'da pratik olarak çok gelişmedi. Öz savunma ve eğitimi örgütlemek yerine alan komutanlıkları kırdan şehre profesyonel gerillayı gönderip savaştırmayı daha çok yeğledi. Bu durumu aştırmak üzere belli güç takviyeleri oldu. Öz savunma bölümleri oluşturdu. Sadık ve Arin arkadaşların Cudi üzerinde geliştirdiği çalışmalar vardı. Belli bir örgütlenme yaptılar, ama eylem örgütlenmesi olmadı. Belli ki düşman da kontrol etti, ikisi de şehit düştü. Herhalde düşman onların ilişkileri üzerinden sızdı.

7. Konferansta öz savunmaya halkla ilişkiler komutanlığı temelinde bir biçim verildi. Daha derli toplu örgütlenmek üzere bir çalışma yürütülüyor. Ne düzeydedir, ne kadar ciddiye alınıyor, bilemiyoruz. Bu yönlü epeyce tartışma yürüttük. Yazılı belgeler vardır. Eğitimler yaptık, ama örgütlenmesi kısmidir. Hala Bakur'da zayıftır. Çünkü gerilla dağdan inmek istemiyor. Ova ve şehre yaklaşmak istemiyor. Halka dayanmaktan, halkla ilişkilerden korkuyor. Güvenliği ise dağ oluyor. Bakur'da öyle bir sorun var. Çaba da harcanıyor. Rojava bunu belli ölçüde geliştirdi. Orada da dengesizlikler oldu. Hemen peşmergecilik öne çıktı. Belki bundan sonra daha derli toplu ve sistemli olabilir. Çünkü orası örgütleyecek. YPG-YPJ'nin on binlerce gücünün olması lazım. Sadece profesyonel gerillayla sınırlı kalınamaz. Öz savunması da bu düzeye ve niceliğe ulaşmalıdır.

Acaba Halk Savunma Güçlerinin yarın düzenli birlikleri olacak mı? Bilemiyoruz, tartışma konusudur. Rojava pratiğini incelemek, oradaki durumu tartışmak lazım. YPG ve YPJ'nin sorunu budur. Gerilladan öteye yarı düzenli birlikleri oluşacak mı? Sınırları korumak üzere böyle bir birlikleri gerekecek mi? Yoksa gerillayla öz savunma mı kalacak? Bile-

miyoruz, orada sınır birlikleri diye bir örgütlenme oldu. Şimdi ne oldu, duruyorlar mı, tasfiye mi oldu? Bilmiyorum. Ama önce vardı. Bir gerilla-profesyonel çekirdek, bir yerel milis durumu, bir asayiş, bir de sınır birlikleri gümrük ve benzeri çalışmaların güvenliğini sağlıyor, sınırı koruyorlardı. Onlar gerilla mı olacak yoksa onu aşan yarı düzenli birlikler mi olacak? Olabilir. Pratiğe bakmamız lazım. Düzenli birlik haline gelmeyebilir, ama gerilladan da büyümüş birlikler belki olabilir.

Kadın Ordulaşması

Bir de bunlarla birlikte kadın ordulaşması var. Birlik düzeninde özgün örgütlenme ordulaşma olarak 1990'ların başında gündeme geldi. Uzun ve sancılı gelişme süreci de oldu. Gerillaya kadın katılımının önü böyle açıldı. 1993'te Zele'de saptırıcı bir girişim oldu. Önderlik onu reddetti.

1995'in Mart'ında ilk Kadın Kongresiyle YAJK (Kürdistan Özgür Kadın Birlikleri) kuruldu. Yeniden yapılanma sürecinde bu YJA-Star olarak kendisini yeniden örgütledi. ARGK, HPG olarak örgütlerken, Özgür Kadın Birlikleri YJA-Star ismiyle örgütlendi. Parçalara dair örgütlenmelerde buna göre her yerde özgün örgütlenmeler oldu. Rojhilat'taki örgütlenme şimdi HPJ'dir. Önceden farklı isimler vardı. İsimler biraz değişti. Rojava YPJ (Yekîneyên Parastina Jin) olarak örgütlendi. Önemli bir gelişme düzeyi de kaydetti. Özgün birlik düzeyi alandaki koşullar gereği, eğitimiyle örgütlenmesiyle taburlar düzeyine ulaştı. Dağda da eskiden kısmen deneyimler vardı. Savaş koşulları oldu mu birlik düzeyi küçülüyordu. Rojava'da da savaş olunca savaşa göre örgütlenmeler, birlikte hareket etmeler oluyor, ama şimdi tabur düzeyinde, birlik düzeyinde örgütlülükleri var. Gittikçe de gelişen bir ordulaşma alanı oluyor.

Önderlik 1993-1994 kadın ordulaşması üzerine değerlendirmeler yaptı. Kapsamlı kitapları vardır. Kadın özgürlük çizgisi geliştikçe de bunun öz savunma gücü olarak kadın gerillalaşması geliyor, güçleniyor. Hem genel özgürlük mücadelesine büyük katkı sunuyor, hem Kadın Özgürlük Mücadelesinin gelişimine öncülük ediyor. Kadın gerillacılığı, mutlak özgürlük çizgisinin temsilcisidir. Zilan çizgisi bunu ifade ediyor. Hem de bin yıllardır kadının toplumsal yaşamın dışına itilmesine karşı, kadın özgürlüğü temelinde yeniden toplumsal ilişkileri şekillendirirken, gücü elinde bulunduran kurum olan askeri kurum içinde yer alması, askerileşmesi kadın özgürlüğü temelinde yeniden toplumsal yapılanmaya imkân veriyor. Kadın gücünü açığa çıkarıyor ve mücadeleye de bü-

yük katkı sunuyor. Hem düşünce hem pratik olarak silahlı mücadeleye öncülük düzeyinde katılım gösteriyor.

c) Halk Savunma Güçlerinin Büyütülmesi

Halk Savunma Güçlerinin ideolojik ve askeri eğitim sorunu var. Halk Savunma Güçlerinin birlik düzeni veya örgütlenme sorunu var. Halk Savunma güçlerinin büyütülmesi sorunu var. Önderlik gerilla güçleri için *“Yüz bine çıkabilir. Her parçada elli bin kişi olabilir”* dedi. Profesyonel gerilla olarak sayı çoğaltılamayabilir. Ama şimdiki kadar da kalmasaz tabii. Aslında yüz bin de değil. Her parçada da yüz bin olabilir. Yani duruma göre Rojava’da kesinlikle toplumun tümünü öz savunma temelinde eğitip örgütlemek lazım. ‘Savaşan Halk Gerçekliği’ bunu gerektiriyor. Böyle bir askeri eğitime ve örgütlenmeye ihtiyaç var. Böyle bir süreçte her parçada Halk Savunma Güçlerinin büyütülmesi temel bir görevdir.

Savaş var ve bu savaşta var olabilmek, bir de gelişme sağlayabilmek savunma güçlerinin varlığına ve mücadelesine bağlıdır. Böyle olmazsa böyle bir ortamda varlığı koruma ve gelişme olmaz. Bütün parçalarda bu vardır. HPG planlaması bunu çok daha kapsamlı kılmış olmalı. Rojava ve Başur için belli hedefler koyduk. Bakur toplantısını bilemem. Aslında Komelen Ciwan öyle çalışmalar yapıyordu. Sayı olarak Başur ve Rojava için katılım hedefimiz büyüktür. O yönlü de çalışıyoruz. Halk Savunma Güçlerini büyütme, katılım yapmak başta güçlerin kendisi olmak üzere herkesin öz savunma yükümlülüğü gereği görevidir de. Hiç kimse kendi görevi olmadığını söyleyemez. Öyle demek, benim yükümlülüğüm yok demektir.

d) Halk Savunma Güçlerinin İdeolojik ve Askeri Eğitimi

Diğer önemli bir konu, Halk Savunma Güçlerinin ideolojik-askeri eğitimi konusudur. İdeolojik eğitimler askeri eğitimlerle ortak planlanıyor. Yeni savaşçı temel eğitiminden başlıyor. Karma program bütünlüklüdür. Bu eğitim birliklerde ve akademilerde oluyor.

Bir, yeni savaşçı temel eğitimi var. Eskiden bunu çok yapamıyorduk. Mahsum Korkmaz Akademisiyle Önderlik, hem savaşçı hem komutan eğitiyordu. Ülke içerisinde düzenli okulumuz yoktu. Katılan insanlar bazen hiç eğitim görmeden savaşa gidiyordu. Özellikle 80’li-90’lı yıllarda öyleydi. Bazen kısa süreli eğitimler oluyordu. Bazen birlik kadar gruplar toplu oluşunca kamplar örgütlenip yeni savaşçı temel eğitimleri yapılıyordu. Filistin gerillasından öğrendiklerimizin Kürdistan’daki mü-

cadeyleyle derinleştirilmesi temelinde askeri eğitim sistemimizi geliştire-yorduk. 1999'daki komplodan sonra fedai örgütlenmesi oldu.

Bir de geniş bir katılım olunca yeni savaşçı temel eğitimini okullara bağladık. Kandil'de yeni savaşçı temel eğitim okulu kurduk. Bir anda bin kişi katıldı. Hepsini orada düzenli eğitime almak gerekiyordu. O durum 2002'de, 2003'te Xinere'ye, Behdınan'a da taşıdı. Yeni savaşçı temel eğitim okulları kuruldu. Bu okullar bugüne kadar da devam ediyor. Azalmadı, büyüdü, çoğaldı. Medya Savunma Alanlarının bütün eyalet veya cephelerinde yeni savaşçı okulları vardır. Ortak iki aylık bir ideolo-jik-askeri eğitim programı var.

Aslında kişi Önderliği, Partiyi ve gerillayı burada öğreniyor. Temel eğitim kavramı doğrudur, gerillanın temeli burada atılıyor, o halde en çok önemsenmesi gereken eğitim, yeni savaşçı eğitimi oluyor. Ama ne yazık ki en az önem verilen eğitimidir. Bir angarya gibidir. Gerilla komu-tası yeni savaşçı eğitime istekli değil. Eleştirmek lazım. Bir sistem geliştirmek gereklidir. Gerilla bize bağlıdır. Kimse öyle yanlış hesap yapmasın. Bu konuda bir sistem geliştireceğiz. Tartışıyoruz. Gerekirse parti toplantılarında karar alırız. Şöyle bir karar alacağız: En az bir yıl yeni savaşçı eğitimi vermeyen bir kişi tabur komutanı olamayacak. Böl-lük komutanından yukarıya terfi edebilmek için ya takım ya da bölük komutanlığı düzeyinde yeni savaşçı temel okulunda bir yıl eğitim vermiş olacak. Ulaştığımız sonuç budur. Başka türlü yürümüyor. Çünkü görü-yoruz ki yaklaşımlar olumsuzdur. Xakurke'deki yeni savaşçı eğitimini biraz diri tutmak için Kandil'den ve Xinere'den tüm örgütü seferber ediyoruz. Aslında durum soruşturmalıktır, cezalıktır. Merkez Karargâh yeni savaşçılara toplantı yaptı. Hepsini dolaştı. Yeni savaşçı gücüyle toplantı yapılsın diye Merkez Karargah'ın diğer işlerini bıraktırdık. İdeo-lojik okullarda eğitim görmüş komutanlar yeni savaşçı eğitimi vermeli, diye birkaç kez karar aldık. O da çok uygulanmadı. Denetleyemiyoruz da. Aslında öyle kararlarımız da var.

Komutan olmak istiyorlar ama eğitim yapmak istemiyorlar, isteksiz-dirler. 'Bana ordu hazır verilsin, ben emir vereyim' diyor. Yağma mı var! Ben eğiteceğim, öteki komutan olacak. Bu bir defa işin doğasına aykırıdır, anormallik buradadır. Hazırcılık burada başlıyor. Bunu şiddet-le eleştirmek lazım. Böyle olunca varolan komutanın yaptığı çalışmayı da denetleyemiyorsun. Eğitim doğru yürümemiş dendi mi 'bırakıyorum' diyor. Örgüt tehdit altındadır. Çünkü başka gelen mi var! Gitmiyor! Bir sistemi yoktur. HPG'nin görevlendirmiş olduğu da keyfine göre davra-nıyor. En çok keyfiyetçilik orada var. Üstelik partiyi, Önderliği orada

tanıtacak, orada temel atacak, ama en fazla keyfi davranış orada var. Komutan bir şey diyemiyor. Niye? Çünkü başka giden yoktur. Alternatif yok ki! Ses çıkarabilir misin, eleştirebilir misin, hesap sorabilir misin? Soramazsın! Sorabilmen için alternatifin lazım. Bu durumun böyle bir çıkmazı vardır.

Aslında mevcut durum suç durumudur. HPG'nin, YJA-Star'ın en zayıf yanı budur. En sistemsiz, kurlsız yanı budur. Keyfiyet burada başlıyor. İşte bunu değiştirmemiz gerekecek. O nedenle böyle biri komutanlaşmamalıdır. Bir HPG toplantısı daha olursa katılıyorum. Geçen sefer her işi bıraktık, birliklerin iç örgütlülüğü toplantısına katıldık. Bu sefer de yeni savaşçı eğitimini bir kurala bağlamak için katılacağız. Aslında toplantı yaptılar, bu eğitimler yüzünden gidemedik. Gitseydik böyle bir karar aldırabilirdik. Konsey de bu kararı rahatlıkla alabilirdi. Merkez Karargâh bile alabilir. Ama bir konferansta en azından böyle bir karar alma durumuna gidebiliriz.

İkinci eğitim askeri eğitim, teknik eğitim ya da branş eğitimidir. Bu Hêzên Taybet'le de bağlı bir olaydır. Onlar belli bir teknik güç geliştirdiler. Fakat çok dar ve hantal oldu. Baktık ki, ihtiyaçları karşılayamıyor. Modern gerilla diyoruz, ama ortada nitelik kazanmış bir gerilla yoktur. Temel eğitimler önemlidir. Temel atıyor ama nitelikli bir savaş ve vuruş gücünün yükselmesi için yetmiyor. O halde daha nitelikli bir askeri eğitime ihtiyaç var. Her gerillacının bir branş sahibi olmasına, en azından bir dalda nitelikli eğitim görmüş bir savaşçı haline gelmesine ihtiyaç var. Eğer birlikler nitelikli savaşçılardan oluşursa HPG ve YJA-Star'ın vuruş gücü çok artacaktır. Bunun için bu eğitimleri Hêzên Taybet'in dışına çıkardık ve o zamana kadar teknik eğitim olarak var olan eğitim sistemini teknik, taktik ve tarz eğitimini içerecek şekilde branş okullarına dönüştürdük ve bunları bir akademiye bağlayıp Şehit Mahir Akademisi olarak isimlendirdik. Bunun operasyon kolu da var. Şimdi tüm güç için Şehit Mehmet Goyi ve Rojin Gevda Akademileri sürdürüyor. Bu askeri eğitimidir. Teknik, taktik ve tarz eğitimi, branş eğitimidir. Herkes bir eğitimden geçiyor. Ya operasyoncu oluyor, ya sabotajcı, ya suikastçı, ya B7'çi, ya BKC'ci, ya da sağlıkçı olması gerekiyor. Gerillada hangi branşlar varsa onlara dair eğitim yapmak lazım.

Bu, oldukça önemli oldu. Vuruş gücünü, kendine güveni artırdı. Silah hâkimiyetini, taktik bilinci geliştirdi. Tarz ortaklığını ve disiplini yarattı. Bir düzey geliştirdi, ama burada da disiplin zayıflığı var. Gittikçe gevşiyor, yumuşuyor, düzen disiplin kayboluyor. Hâlbuki askerlik demek disiplin demektir. Askeri eğitim demek disiplinin öğrenildiği yer demek-

tir. Zayıflamaması için biraz takip ediyoruz. Bir sistem oluştu. Daha geriye düşmemeli ve yükseltmeliyiz. Çünkü bireysel vuruş gücünü bu branş eğitimleri çok arttırdı. Yakın dövüş eğitimi de koyduk. Okul sistemi geliştirdik. O da belli bir güven artırıyor. Olabildiği kadarıyla irade gelişimine, fiziki dayanıklılığa yol açıyor. Büyük bir ciddiyetle yürütmek gerekiyor. Böyle olmazsa yeni savaşçı temel eğitimiyle modern gerilla olmaz. Ad söyle ama gerçekleştirme! İnandırıcı pratik sonucu olmaz. Modern gerillacılık olacaksa bunun birinci şartı, bütün savaşçıların nitelikli savaşçı olmasıdır. Ancak böyle olana profesyonel ya da modern gerilla diyebiliriz. Şimdi böyle bir sistem oluştu. Dört-beş yılı aşkın bir süredir biraz işliyor.

Rojava’da aslında DAİŞ karşısındaki üstünlüğü bu akademi sağladı. Bütün olarak uygulanmamasına, bazı savaşçıların yanlış konumlandırılıp yanlış pratikleştirilmelerine rağmen yine de DAİŞ’i yenen bu akademi- dir. Branş akademilerimiz ve oradan geçen gücün hepsi bu savaşı yürüttü. DAİŞ karşısındaki savaşın yüzde altmışı-yetmişisi bu akademilerden eğitim görerek çıkan birliklerin yürüttüğü savaş oldu ve üstünlük bununla sağlandı. Yani bu akademinin başarısı kanıtlanmıştır. Öyle olmasaydı mevcut genel askeri duruşla Rojava savaşını bu biçimde yürütmek mümkün değildi.

Bir de komuta eğitimi var. Komuta okulları gelişmiş. Zamanla Lübnan-Filistin alanlarında eğitim kampları oldu. 3. Kongre’den sonra 1987 başında Mahsum Korkmaz Akademisi kuruldu. 2001’de HPG olarak gerilla yeniden yapılandırılırken Mahsum Korkmaz Akademisi ülke içerisinde yeniden açıldı. Aynı zamanda ideolojik eğitim olarak Haki Karer Akademisi var. Özgün Kadın Akademisi olarak Şehit Beritan Akademisi var. Daha sonra öz savunmanın Şehit İbrahim Akademisi oluştu. Bunlar ideolojik-askeri eğitim veriyorlar. Yani komuta eğitimi yapıyorlar. Gerillanın kadın-erkek komuta gücü bu okullarda eğitiliyor. Ağırlıklı olarak teorik-ideolojik eğitim görüyorlar. Özellikle Haki Karer ve Şehit Beritan Akademileri öyledir. Mahsum Korkmaz ve Şehit İbrahim Akademileri biraz ideolojik ve askeri eğitimi dengeli veriyorlar. Askeri eğitim daha fazladır. Mahsum Korkmaz komuta eğitimi, Şehit İbrahim de öz savunma ve yerel birlik eğitimi veriyor.

Bunların eğitim açısından da bir sistemi var. Bizim kadro okul düzenimiz gibi bir düzeyi var. Bu okul düzeninin mücadeleye önemli katkıları var. Tabii eksiklikleri de var. Dönem dönem farklı biçimde ortaya çıkıyor. Tam değiştirip dönüştüremeyen, kişilik oluşturmamayan hususlar çok eleştiriliyor. Geçen dönemlerde askeri eğitim boyutu zayıf kaldı.

Onlar uzun bir süre eleştiri konusu oldu. Bunları aştırmak için bir çaba yürütülüyor. Fakat HPG'nin okullarında şöyle bir durum da vardır; görevler yoğun olduğunda, güce acilen ihtiyaç duyulduğu an okullar yarım bırakılıyor. Dersler kısıılıyor. Bu bir süreden beri de oluyor. Okullar içerisinde insanlar sürekli çıkarılıyor, devre bitmeden göreve gönderiliyor. Rojava savaşı geliştikçe bu çok daha fazla oldu. 2011'de Kandil savaşı olunca akademileri yarı yarı azaltmak zorunda kaldık. Daha sonra Rojava savaşı özellikle bu konuda zorladı. Son iki yıldır da öyledir. En son geçen yaz devreleri de öyle oldu. Hamlelere katılım olsun diye üçte iki eğitim görüldü, üçte bir durduruldu.

Kobani'nin askeri durumundaki değişiklik oradaki güçlerin savaşçılığıyla olmadı. Dışarıdan müdahalelerle oldu. Buradaki akademilerle, buradan gönderdiğimiz arkadaşların savaşlarıyla oldu. Sadece HPG'nin akademileri de değil. O tür aksaklıklar biraz var. Yetersiz, yarım bırakıyor. Daha yeterli kılmamız lazım. Askeri eğitimler akademi komutanlığı tarafından yürütülüyor. Tümünün bir Akademiler Komutanlığı var, hepsi ortaktır. Yeni savaşçılardan da katılım var. Ama yeni savaşçılar daha çok alan yönetimlerine bağlıdır. Ama branş akademisiyle kadro-komuta akademileri Akademiler Komutanlığı tarafından eğitiliyorlar. Şimdi eğitim niteliğinin gelişmesinde ideolojik ve askeri eğitim temel bir güçlendirme alanıdır. Eğitimsiz modern gerillacı olmaz. Gerillada vuruş gücü artmaz.

e) Halk Savunma Güçlerinin Birlik Düzeni

Her şey eğitim değildir. Eğitim bir bölümdür. Bir bölümü de örgütleme, birlik düzenidir. Birlik düzeni, tim, takım, bölük, tabur düzeni şeklindedir. Yani belli kurallara göre vuruş gücünü artıracak şekilde disiplin içinde birlik olmak, birey olarak değil birlik halinde savaşmak gerekir. Eğer böyle bir birlik olursa, bir kişinin vuruş gücü birliğin içinde üçe katlanıyor. On kişi iyi bir takım oluşturdu mu, ortaya otuz kişilik vuruş gücü çıkıyor. Böyle olabilmesi için ne lazım?

Bir; birliğin sayıyla ölçülmemesi lazım. Ben sanıyordum kurul da böyledir, anlayış da böyledir. Onun için 7. Konferansa bu birlik yanlıştır, düzeltelim diye gittim. Yönetmeliği böyle değilmiş. Aslında komuta yönetmeliği uygulamıyor. Yönetmelik ayrı yazılıyor, pratikte yapılanlar ayrıdır. Hepsi suçludur. Konferansta açıkça tartıştık. Eksik olanları yeniden tanımladık. Birlik nedir? Tanımlıyoruz. Neye tim, neye takım, neye bölük denir? Bunları hep tanımladık. Fakat yönetmeliğe bakıyorum, yine yönetmeliğin yazdıkları ayrı, mevcut pratik ayrıdır. Sayıya göre tanımlı-

yorlar. Kolaycı tanım var. Dört-beş kişiye tim denir. Dokuz-on kişiye takım denir. Yirmi-yirmi beş kişiye bölük denir.

Ben buna patates çuvalı diyorum. Bir çuvala patates doldurma gibi. On patates mi koydun, otuz patates mi koydun! Sadece hacim artışı var. O tarzla birlik çıkmaz. Sayı olduğu kadar o sayıyı oluşturan savaşçıların niteliği de belli olmalıdır. Bu iki. Üçüncüsü; niteliklerine göre onun silahları, donanımları yeterli midir? Bu üç ölçüyü tanımlarsa belli sayıdaki insan topluluğuna birlik denir. Birlik askeri ve örgütlü güç demektir. “Tim düzeyinde nitelik ve donanım şöyle olur, takım düzeyinde nitelik ve donanım şöyle olur, bölükte donanım şöyle olur...” denilmelidir. Bir güce takım diyebilmek için hangi silahlar, bölük diyebilmek için hangi silahlar bulunur? Bunların hepsini yazdık. Yönetmelikte yazılıdır, ama pratikte farklıdır.

Birlikleri gezin, yönetmeliklere de bakın, hangisi o yönetmeliklere göredir? Hiç bulamazsınız. Çünkü o işler dümdüz oluyor. Kural ve disipline gelmeme çok fazladır. Böylece de bu iş olmuyor. Gerillanın iki temel gücü veya kaynağı vardır. Bir eğitim, iki örgütlenmedir. Komutan eğitimini, branş eğitimini, temel eğitimini disiplin içinde yapmazsan eğitimden güç alamazsın. Belirttiğim gibi sadece sayıya değil de niteliğe ve silaha göre birlik düzenlemezsün örgütlü olarak da gücünü arttıramazsın. O zaman senin vuruş gücün sıfırda kalır. Vuruş gücünü kendin zayıflatmışsın demektir. O bakımdan gerillanın gücü var. Vuruş gücü yüksek, ama güç kaynaklarını iyi işletemeyen bir sistemi var. Veyahut da pratik tecrübesi var, komutası var. Angarya gibi görülüyor. Mesela Bakur’a gidiyorlar nasıl birlikler oluşturuyorlar? Tim-takım, hiç belli değildir. Hep eğitimlerden geçmiş nitelikli arkadaşlar gönderdik. Doğru dürüst bir tane birlik kurmadılar ki düşmanı takip etsin, ensesinden vursun. Rojava’da ne kadar birlik düzeni var? DAİŞ bize nasıl bu kadar intihar saldırısı, sabotaj eylemi yapıyor?

Biz Türk ordusunu sabotajla durdurduk. O zamandan bu yana da ilk oluşan okulumuz sabotaj okuludur. En çok eğitim yaptığımız branş sabotajdı. Ama bir tane DAİŞ karargâhını uçuramadık. Nasıl oluyor diye gittim sabotaj okulunun yönetiminin yakasını tutmaya. “Bizim gönderdiğimiz sabotajcıları Dêrik’te tır şoförü yapmışlar” dediler. Ne yapalım! Böyle örgütlendirilirse istediğin kadar eğitim yap, sonuç sıfır olur. Sabotajcı tır şoförü yapılıyor. 2012’de Oramar’ı vursunlar diye bir tim düzeyinde (beş kişi) suikastçı göndermiştik. Onlara ne oldu diye araştırdım, onları kervancı yapmışlar. Katır yürütüyorlar. Ondan sonra da tabii Zagros’ta savaş iyi yürümedi. Neyle yürüyecek! Bir tim suikastçıyı o döne-

min Zagros yönetimi kervancı yapmış. Bize beş suikastçı arkadaş gönderin diye akademiler komutanlığına da rapor göndermişler. Ben ‘fesuphannallah’ dedim. Kurnazlığın bu kadarı da olmaz. Hiç olmazsa ağzını açma. Âlem kör, sen akıllı değilsin! Böyle komutanlıkla bu iş olmaz.

Bu nedenle birlik düzeni yoktur. İfade bir DAİŞ deniliyor. Kim hangi birlikte, hangi bölgede belli bile değil. Bir-iki ay önce düzenlenmiş güçler şimdi bakıyoruz Kobani’de şehit düşmüş. Yani bu karınca yuvalarındaki karışıklık var ya, o bile HPG’deki hareketliliğe göre daha anlaşılır. Burada vuruş gücü olmaz. Bu kadar kayıp fazlalığı, şehit verme buradan kaynaklanıyor. Nereden oluyor diye kimse araştırmıyor ki. Kader gibi razı olunuyor ya da kimse oralı değil.

2011-2012’de bir tane özel birlik örgütledik. Bunları ‘dağılmayacaksınız, savaşacaksınız’ diye, bu temelde Zagros’a (Cilo) gönderdik. Duyduk ki, dağılmışlar. Birkaç tanesi geldi. Yakalarını tuttuk. “Niye talimatı dinlemediniz, birbirinizden ayrıldınız?” dedik. “Ayrılmasak, dinlemesek orada emri verenler bizi savaşa sokmuyor, savaş birliklerine koymuyorlardı. Mecbur kaldık” diyorlardı. Düzensizliğe teslim olmuşlardı yani. Böyle yürüyor işler. Örgütsel düzen böyle bozuluyor. Birlik yoktur.

Çin devrimini okuyoruz; yüz kaçıncı, bilmem ne ordusu, bilmem kaç yüzüncü birlik diyorlar. HPG’de şu adla, bu adla hiçbir birlik yoktur. Bir savaşçıya bakıyorsun sabah bir birlikte akşam başka bir birliktedir. Nasıl gitti? Çünkü girdiği birlikte herhangi bir fonksiyonu yok ki! Bir çuvala patatesi nasıl koyarsan ondan al ötekine koy! Ne değişir, değil mi? Normal birliklerde nitelik şu kadardır, bir komutanı bir de lojistikçisi var. İkisi de ancak yaşamı örgütleyebilir. Ondan ötesi hiçbir branşı yoktur. O birlik savaş birliği değil, yaşam birliğidir. Orada ancak pratik-günlük yaşamı örgütleyebilir. Lojistikçiler yaşamı düzenliyor, değil mi! Suikastçı olsa suikastı, sabotajcı olsa sabotajı düzenler. Hiçbirisi olmasa bunların hiçbirisi yapılmaz demektir. Bu kadar açık, somut bir durumdur.

f) Halk Savunma Güçlerinin Komuta Sorunu ve Karargâhlaşma: Hareket Komutanlıkları ve Karargâh Düzeni

Komuta sorunları ve karargâh düzenleri konusu önemlidir. Karargâhlarımız 2003’ten bu yana ya da yeniden yapılanma döneminde savaş karargâhı olamadı. Bizim karargâhlar eğitim ve örgütlenme karargâhlarıdır. Doğrudur, onları yapıyorlar. Kurumlaşmaları o temeldedir. Ama savaş karargâhları değil. Mesela, her bölümleri vardır. Eğitim bölümleri var. Çalışma yapıyorlar. İnkâr etmemek lazım. Lojistik, teknik var,

cephane var, basın bölümleri var. Ama örneğin, keşifçi bölümleri, planlamacı bölümleri yoktur. Örneğin Harekât Komutanlıkları yoktur. Eylemi de bunlar yapar. Diğer kurumlar hazırlık yapar, bu kurumlar da eylem yaparlar. Mevcut haliyle hazırlık yapan kurumlar var, eylem yapan kurumlar yoktur. Bu anlamda zaten başta karargâhlaşmada işler zayıftır. Komuta merkezi olarak da bir Harekât Komutanlıkları, Birlik Komutanlıkları, bir de Karargâh Komutanlıkları var. Şu haliyle karargâh düzeninde dört parçaya yayılmış bir gerilla var. Dördünü koordine eden bir karargâhımız var.

HPG yeniden yapılandığı dönemde de 2001'den -1. Konferansı esas alalım- 2010'a kadar Anakarargâh vardı. 2008 Zap operasyonundan sonra Anakarargâhın güvenliği için karargâhı biraz yaymak ve bölümlendirmek zorunda kaldık. Çünkü hedef oluyordu. Daha sonra Devrimci Halk Savaşıyla birlikte de gerilla parçalara yayılınca, parçalara göre geniş bir örgütlenme yaptık. Parça karargâhları oluştu. Rojhilat'ın vardır, Rojava'nın oldu, HPG Anakarargâhını da Kuzey ve Güney (Medya Savunma Alanları) diye iki karargâh biçiminde örgütledik. Böyle olunca hepsini koordine edecek bir Merkez Karargâh oluşması gerekti. Hepsinin toplamından oluşan bir Merkez Karargâhımız var. Merkez Karargâh Komutanlığı bunları koordine ediyor. Gerilla adına açıklamalar yapıyor. Merkez Karargâh Komutanlıktan ve parça karargâhlarının komutanlıklarından oluşuyor. Aynı zamanda 'Hêzên Taybet' Komutanlığı, Akademiler Komutanlığı, YJA-Star Komutanlığı bunlara katılıyor. Böyle bir koordinemiz oluştu. Anakarargâhtan Merkez Karargâha doğru bir geçiş oldu. Bir de alanda daraltılmış karargâhtan geniş bir alana yayılmış bir karargâh sistemi geliştirdik. Bu hem görevlerin daha iyi yürütülmesine imkân veriyor, hem de güvenliği sağlıyor. Mevcut karargâh düzeni o düzeydedir.

Parçalardaki güçlerin -YPG, YPJ, YRK'nin- Anakarargâhları var. Bakur ve Başur'un da öyledir. Alanlarda, sahalarda ve eyaletlerde karargâhlar var. Mevcut haliyle de karargâhlarımızın çalışma düzenleri hala somutlaşmamış. Çok değişiyor, bir de anlayışlarımız değişiyor. Görüş birliği de oluşturamamışız. Eleştirirken birimiz öyle, birimiz böyle diyoruz. Örneğin, bir saha karargâhı, bir eyalet karargâhı nasıl oluşacak, hangi bölümler oluşacak? Bunlar yok. Merkez Karargâh ya da Anakarargâh tanımlanmış, diğer karargâhlar da buna göre oluşur diyoruz, ama olmayabilir. Aslında değişiklikler olabilir. Öyle düz olmamalı. Değiştirmek lazım. Karargâhlarımız düzeni kuruyor, işlerin yürütülüşü onlara göre oluyor. Ama çok fonksiyonel değil. Savaş üzerinde yoğun değil-

ler. Dolayısıyla savaşı altta bırakıyorlar. O da istendiği gibi yürümüyor. Ondan sonra da savaşçıdan, alttaki komutandan yakınıyor, şikâyet ediyorlar. Hâlbuki kendileri sorumlular. Bu tarzdan dolayı böyle oluyor. Karargâh düzenleri değiştirilse, düzeltilse, savaş üzerinde olsa o zaman savaşın gidişatı daha farklı olabilir.

Komutanı biraz tanımladık. Komuta çizgisinde bir, ilk gerillayı geliştiren ve adına gerillanın örgütlendiği Mahsum Korkmaz çizgisi var. Akademi de o çizgiyi izlemek durumundadır. Bu parti öncülüğünü öngören, hem komutan hem savaşçı olarak işin içine giren, yüksek sorumluluk duygusunu ifade eden bir komuta çizgisidir. Bir de Şemdin Sakık'ın komuta çizgisi vardı, çete çizgisi yani. Kendi özelliği için "her şeyin yetkilisi olmalısın, hiçbir işin sorumlusu olmamalısın" diyordu. "İşler iyi yürürse başaran sen olmalısın, kötü yürürse ötekini sorumlu tutmalısın", ölçüsü oydu. Başarı çıkarsa bir yerden Şemdin Sakık başarmış deniliyordu. Olumsuzluk çıkınca hemen öbürünü suçluyordu. Suçlular hazırды. Bir de onun komuta çizgisi var. Bu çete eğiliminin, avare-asi çeteciliğin çizgisiydi. Öncü olmayan, öncülük etmeyen bir çizgidir. Bu anlamda da komuta çizgisi üzerinde yoğunlaşmak önemlidir. Düzeltmek gerekir.

28 Mart 1986'da 25 kişilik bir birliğe saldırı oldu. Sadece Mahsum Korkmaz vuruldu. Önderlik beni tuttu, "Niye vuruldu?" dedi. Ben de "Komutanlık yerinde olduğu için" dedim. Önünde öncüsü vardı. Çok kurallıydı. Pusudakiler öncüsüne sıklamadı. Biliyorlardı ki, onlar öncüdür. Komutan nerede olur? Mahsum Korkmaz da komutandır, nerededir? Onu vurmak istediler de vurdular. İlk kurşunu habersiz ona sıktılar, öyle vurdular. Komuta yerinde olmasaydı vurulmazdı. Oraya bir başkasını koysaydı başkası vurulurdu. 1985'te yazın iki birlik halinde düzenleme yaptık. Agit arkadaş bir birliğin komutanıydı. Komuta yerine, birliğin başına geçti. Öncüsünü çıkardı, birliği sıraya geçirdi. Hatır aldı, birlikle yürüdü gitti.

Bir birliğin komutanı da Ebubekir'di. Zorla, "haydi git artık biz gidiyoruz" diye olduğumuz yerden çıkardık. Öyle böyle zorla birliği düzenlemedi. Baktı sağına soluna, Erdal arkadaş vardı. Erdal arkadaşın kolundan tuttu birliğin önüne getirdi. Kendi gitti ortanın arkasına doğru bir yere girdi. Birlik öyle yürüdü gitti. Bu da Ebubekir çizgisiydi. Oraya saldırı olsaydı Erdal arkadaş vurulurdu. Bu bilinmeyen bir durum değildir. Bazıları anlamadıklarını söylüyorlar. Öyle değildir, anlıyoruz da hesabımıza gelmiyor. Ben anlaşılmadığı kanaatinde değilim. O kadar kalın kafalı da değiliz. Bir kere "Biz kalın kafalıyız anlamıyoruz. Birisi gelsin bize öğretsin. Sert kafayız!" dedim. Ama bu kadar da anlamıyor

değiliz, aslında çok anlıyoruz. İşin kurnazlığını anlayacak kadar fazla anlıyoruz.

Askeri durumlar açısından bunları belirtelim. Bu temelde biz bu anlamı bitiriyoruz. Üç parça halinde tartışma olacak.

Bir; 2012-2013 Bakur pratiğini tartışacağız. Sahalar düzeyinde de olabilir. Hangi sahada arkadaş varsa orayı tartışacağız. Kim nereyi biliyorsa, nerede hangi arkadaş varsa ancak orası tartışılabilir. Önderlik Manifesto'yu yazıyordu. Mazlum arkadaş, “Ne yazıyorsunuz ki bunu, biz zaten bunları biliyoruz” dedi. Önderlik “Elbette bildiğimi yazacağım, bilmediğimi nasıl yazayım!” dedi. Burada pratiği bilen arkadaşlar varsa bildikleri yeri anlatırlar, tartışılır. Pratikleri çözümleyeceğiz, kişileri değil. Önce pratikleri çözümleyelim ki kişinin durumu açığa çıksın. Alanın pratiği açığa çıkmadan kişiyi çözümlemek yanlış olur.

Sonra da varsa Kandil ve Rojhilat pratiği üzerinde duracağız. Kandil savaşına 2011’de katılmış arkadaş varsa orası tartışılmalıdır. Bir de tabii Rojava. Rojava’dan Kobanî’yi bilen varsa Kobanî savaşı tartışılsın. Serikani’ye katılmış olan arkadaş varsa Serikani savaşı tartışılsın. Til-Hamîs’e katılmış olan arkadaş varsa Tıl-Hemis tartışılsın. Alan pratiklerini tartışalım. Ondan sonra bireylerin durumunu daha iyi anlar, eleştiri-özeleştiri platformlarını daha iyi geliştirebiliriz. Alan pratikleri çözülürse gerillanın derslerini daha iyi çıkartırız. Gerillanın dersleri bütün partinin dersidir. Bütün alanlar ve bütün mücadele için geçerli derslerdir.

6. BÖLÜM: ALAN PRATİKLERİNİN TARTIŞILMASI

Geri kalan zamanı alanların somutu üzerinde tartışarak değerlendirmek istiyoruz. Fakat nasıl yapacağımızı tartışıyorduk. Biraz derinleştirebilmek, somutlaştırabilmek, sonuç alabilmek açısından yöntem sorunu da önemlidir. Yoksa söylenenleri tekrarlayan düzeyde olacaksa sadece zaman öldürmüş oluruz. Öyle bir tartışmanın fazla bir faydası olmaz.

Var olanı da tartışmak bir fayda değildir. Zaten biliniyor ve yoğunca tartışılıyor. Özellikle de Bakur'daki durum tartışılıyor. Var olanı olduğu gibi ifade eden değil de biraz sorgulayan olmalıyız. Bu kadar savunma eğitimleri görüldü, Önderlik eleştirileri oldu. Önderlik *"İmkânlar yüzde bir bile kullanılmıyor"* dedi. Bu tespit, her şeyden önce Bakur'a ilişkindir. Biz de öncelikle Bakur alanını tartışmak istiyoruz. Bakur'da da şu bölgeyi ilgilendiriyor, bunu ilgilendirmiyor, siyasi alanı ilgilendiriyor, askeri alanı ilgilendirmiyor, filan kişi bundan sorumlu, öteki sorumlu değildir diye bir durum yok. Hiç kimse öyle bir ayırım yapamaz. Önderlik bir sefer *"Benim eleştirilerim, en çok bana değil diyenleredir"* demişti. O bakımdan farklı alanları, kendi dışını bundan sorumlu tutup kendisini onun dışında görmek doğru bir tutum değildir. Gerçekçi olmaz, sonuç da vermez. Dolayısıyla ne örgüte ne de kişiye hiçbir yarar da sağlamaz. Biz yararlı olan işler yapmak durumundayız. Esas olan budur.

Herhalde Bakur'un sınırlı alanlarından arkadaşlar varmış, ama olan da yeter. Bir bölgesini, bir eyaletini doğru çözümleyebilsek bu bütün Bakur'un çözülmesi olur. Gerilla esas olarak Bakur'daki mücadele içinde şekillendiğine göre o zaman gerillanın çözülmesi ortaya çıkar. Diğer alanların tümü de Rojhilat'da, Başur'da, Rojava'da bu anlamda bir çözüm bulmuş, oradaki pratiklerle aşağı-yukarı çözüme kavuşmuş olur. Yeni bir şey bulalım diye bir durum da yok. Öyle yaklaşırsak kendimizi kandırırız oluruz. Uzun zamandır tartışılıyor zaten. Birçok toplantıda sonuçlar değerlendirildi ve netleştirildi. Dahası Önderlik çözümledi. Önderlik eleştirileri çok somuttu. Bunları 2013 yılındaki görüşmelerde, mektuplarda ortaya koydu. Dolayısıyla çözüm var.

Bizimki aslında biraz şöyle oluyor: Önderlik çözümünü ne kadar anladık ne kadar anlamadık, ne kadar benimsedik ne kadar benimsemedik? O temelde kendimizi ne kadar gözden geçirip düzelttik, ne kadar düzeltmedik? Onun açığa çıkarılması oluyor. Yoksa sanki pratikte çözülmemiş, şimdi çözümleyelim diye bir şey söz konusu değildir. Çözülmemiş, değerlendirilmiş, sonuca bağlanmış, resmen de fiilen de örgüt çizgisi oluşmuş. Örgüt değerlendirmeleri yapılmış. Aslında kişiler buna ne kadar açık katılıyor, ne kadar katılmıyor? Örgütün çok fazla çözüm-

leme sorunu yoktur. Bireylerin anlama, hazmetme, kabul etme, kendini değiştirme sorunları var. Tabii bu, örgütün de sorunudur. Bireylerin bu biçimde kendi katılımlarını yenilemeleri örgütü de güçlendirecek. Bizi karışık, dağınık, farklı ölçüler yaşayan bir örgüt olmaktan çıkararak bir çizgide bütünleştiren örgüt haline getirecek. Örgütün sorunu olması da bu çerçevededir.

Burada bile sorunlar, zorlanmalar var. Pratiği yürüten bireylerin bunları yapıp örgütün de onaylaması gerekirken örgüt toplantılar da yapmış, Önderlik ortaya koymuş, ama bireyler hala “Kabul edeyim mi etmeye-yim mi” diyorlar. Bu yanlıştır. Etsen ne olur, etmesen ne olur! Bu, sadece kişiyle bağlantılıdır. Hiç kimse kendini öyle pahalı ortaya koymamalı. Yani “Ben etmem, kendi bildiğimde kalırım” denemez. İyi, güzel! Öyle de olabilir. Örgüt yer verir vermez, ama ondan sonra da var olanı uygulama şansı verme örgütün takdirinedir. Yeniden aynı şansı insanlara vermeyebilir de. Yoksa örgütün üstünde birey duruşu olamaz. ‘Ben böyle olurum, eskiyi devam ettiririm, daha fazlasını da isterim, örgüt bunları karşılamaya mecburdur’ denemez. Bu duruş ve tutum yanlıştır. Böyle katılınmaz. Bu kadar açık söylenmese de, kendini eleştiriler temelinde değiştirmeyen, yenilemeyen birçok pratik duruş o anlama geliyor. O bakımdan da bunu da anlamak, bunun gereklerine göre hareket etmek, yani değişim yaratmak lazım. Diğer türlü olmaz.

Kuzey sahası, gerilla, halk desteği, coğrafya, her bakımdan uygundur. Karşımızdaki gücün zayıflığı vardır. Eskiden Türk devleti çok güçlüydü. Son yıllarda öyle miydi? Bir taraftan Ergenekoncu diye tutuklanıyorlardı. Neredeyse çözülmeye karşı olan bir orduya karşı mücadele ettik, gerilla geliştirdik. Bizim gerillacılığımız yine öncekinden farklı olmadı. Bunun izahını nasıl yapacağız? Herhalde arkadaşların bir düşün-cesi vardır. Ortaya koymalılar. Önderlik “*Haydi baştaki duruma ilişkin bir şey demeyelim. 1990’dan sonra, 2000’den sonra olup-bitene ne diye-lim?*” dedi. Yenilmiş bir orduyu karşımızda yeniden savaşan güçmüş gibi gördük. O pozisyona getirdik. Kaç sefer yenilmiş bir ordu! Dağılmış, hesap vermekle yükümlü hale gelmiş; kendi sisteminin, Türk devletin, Amerika’nın hesap sorduğu bir ordu karşımızda yine savaş yürüten bir güç oldu. Nasıl oldu? Eskiden haydi bu ordu çok güçlüydü, açık bırakmıyordu, boşluk yaratmıyordu. Dolayısıyla hareket edemiyorduk, bilmem imkân azdı. Yok! Karakolundan çıkmaya korkuyordu. 24 saat tetikte, kendi güvenliğini nasıl sağlayacağının korkusu içerisindeydi. Kürdistan sendromu diye bir gerçeklik Türkiye toplumunda, gençliğinde, ordusunda yıllardır yaşanan bir gerçekliktir. Düşman öyle, coğrafya

böyle, halk desteği dünyanın hiçbir devriminde, ulusal kurtuluş hareketinde ulaşılmayan düzeydedir. İstedliğini istediğin kadar alıyorsun.

Böyle bir ortamda atom bombaları yapalım, bilmem uçaklar alalım demiyorduk. Ama hiç olmazsa temiz, ilkeli, ölçülü bir gerillacılık yapılamaz mıydı? Düşmanın korkulu rüyası haline gelen gerilla birlikleri örgütlenemez miydi? ‘Ben savaşa varım’ diyen kadın-erkek o gençler savaşı nasıl yürütecekleri konusunda ideolojik-askeri olarak eğitilip birlik düzenine alınarak düşmanın peşine takılamaz mıydı? Savaşa sevk edilemez miydi? Bunların hepsi yapılabilirdi. Engel var mıydı bunların önünde? Kim engel oldu? Kendimiz. Kendi kendimize sorunlar yarattık, yaratıyoruz. Buradan yüz sefer yemin billah ediyorlar. Bilmem kimi Hêzên Taybet, kimi bilmem ne komutanı seçiliyorlar. Gidiyorlar Dersim’e, “vah! Şu sorunlarımız oldu bu sorunlarımız oldu. Zap’taki benim sorunlarımı çöz...”

Dersim’den başlayacağız. Şunu soracağız; anakarargâh gelin bizim sorunlarımızı çözün diye bir gün söyledi mi? Anakarargâhın gücü Dersim’den daha mı azdı? Sorunları daha mı azdı? Anakarargâhtakiler de insan. Bu toplumun, bu örgütün içinden çıkmış. Dolayısıyla bakış açılarında yanılğı var. Gerçeği iyi ve doğru görmek lazım. Zayıf insan kurtarıcı arar tabii. Zayıf insan savaşçı olamaz, komutan olamaz. Komutanlık ve savaşçılık her şeyden önce zayıf insan halinin aşılması, yenilmesi demektir. Sen her türlü zayıflık içerisinde olacaksın, ondan sonra da “Ben özgürlük savaşçısıyım” diyeceksin. Şöyle komutanım, böyle komutanım diyeceksin! İşte çelişki buradadır.

Komutan oradan buradan çare arayan, yalvaran değildir. Zayıflığı yenen, çare olandır. Kılıç gibi sorunları kesip çözendir. Sorun ne olursa olsun, ideolojik olsun, askeri olsun, siyasi olsun her soruna kılıç gibi çözüm gücüdür. İşte kusur burada var. Evet, komutan olmak iyi! Bu topluma komutan gerekiyor gerçekten de. Çünkü sorunları çok ağır. Ama nasıl komutan olunur, nasıl savaşçı olunur? Savaşçıyla komutan arasında çok fazla fark da yoktur. Toplumun savaşçıya, komutana, gerillaya ihtiyacı var ama ihtiyacı karşılayacak gerillacı nasıl olunur? Komutanın, savaşçısının özellikleri neler olur? Bu soruları doğru cevaplayabilmek önemlidir. Buradaki cevaplarda kusur, yanılğı, eksiklik var. Sorunlar başka yerde aranmamalı. Başka bakımdan pratiğe bakıp kendini kandırma olmamalıdır. Fakat işte o yaşananıor.

Yetkin ders çıkaramama, dolayısıyla hızla değişikliğin, düzeltmenin olmaması var. Demek ki pratik doğru ele alınmıyor, analiz edilmiyor, pratiğin dersleri doğru çıkarılmıyor sonucunu veriyor. Bu durumu başka

nasıl anlayabiliriz? Mesela gerçekten 2013'e gelindiğinde dört elle sarılsaydı, "Biz şöyle hatalar yaptık, düzeltiyoruz, yeni gerillacılığı yeniden ele alıyor, örgütlüyoruz vb" denilseydi şimdiye kadar HPG'yi düzeltebilirlerdi. Kimse de kendilerine bir şey demezdi. Bu da bir tutum olurdu. Sonrası için başarıyı ortaya çıkarmak olurdu. Ama öyle olmayıp da şimdi gram gram neredeyse pazarlık konusu yapacağız. Sen ne kadar eleştireceksin, ben ne kadar özeleştiri veririm, sen ne diyorsun, ben ne diyorum, beni böyle kabul et vs. Böyle parti de olmaz, savaşçı gerilla da olmaz. Bu tarzla yürümez. Bunu devam ettirirsek sonu gene de iktidar ve devlete götürür.

Bürokrasi var. Nasıl? Birileri sahibidir, eleştiriyor, şöyle olacaksın, böyle olacaksın. Öteki de kölesidir, işçisidir, öyle olur muyum olmaz mıyım! Bu sınıflaşmadır. Bu tarz, bu mantık tabii bürokrasiye, sınıflaşmaya, ayrışmaya götürür. Yani birileri bu işten sorumludur, sahibidir; birileri de değil. İşçisi, ona katılmış! Öyle değildir. Parti, gerilla bu derkeye düşürüldü mü o zaman özgürlük çizgisinden, demokratik modernite çizgisinden kopmuş olur. Çizgiden koptuktan sonra da oradan ne doğar belli değildir. Belki hiçbir şey de doğmaz. Erir, çürür gider, şekilsizlik ortaya çıkar. Nitekim öyle oluyor.

İnsan hata yapabilir. Ama önemli olan hatayı önceden görebilmektir. Erdem o ki hataya hatadır diyebilmek ve bir de tabii düzeltebilmek. Hata deyip ondan sonra bir daha onun yaşanmasına izin vermemek. Diğer türlü olmaz ki! Büyük bir kaygıyla bu pratiğin sahipleri hata üzerinden yoğunlaşacakken 'Vay şöyle olmuş, böyle olmuş, ben niye bunları yaptım' diyor. Önderlik eleştiriyor. Ha bire "anlamaya çalışıyoruz" diyoruz. Şöyle soralım; "nasıl oluyor da Önderlik orada o deniz ortasında bir hücrede bizim durumumuzu görüyor, anlıyor ve bu düşünceleri ortaya koyabiliyor da biz içinde yaşarken bunu yapamıyoruz?" Demek ki, ne yaşadığımıza dönüp bakmıyoruz bile. Doludizgin gidiyoruz. Ya da yaptıklarımızı doğru buluyoruz.

Bazen arkadaşlar "Yaparken inanarak yaptık" diyor. İnanmadan mı yapacaktık! Deli olurduk o zaman. Bize deli derlerdi. Tımarhaneye koyarlardı. Elbette bir şey yaparken doğru diyerek yapacağız. Ama yaptıktan sonra da dönüp bir bakacağız. Biz doğru dedik de partiye göre doğru olmuş mu olmamış mı? Çünkü bir parti adına yapıyoruz bunu, kendi adımıza yapmıyoruz ki! Yaptığımızı parti doğru bulmuş mu bulmamış mı, kabul ediyor mu etmiyor mu? Böyle bir sorgulama da olmayacak mı? Kusur burada var. Kaygı, daralma, yüzeysellik burada oluyor. Bu

akıl kârı değildir. Baştan böyle oldu. Özeleştiriyeye yaklaşım yanlış yapılandı.

Diyebilir ki arkadaşlar, bu iş böyle oluyor, eskiden de böyle olmuş. Evet, eleştirebilir. Ama eskisi de eleştiriliyor. Buradan şu sonuç da çıkıyor, eskiden böyle olmuşsa hep böyle olacak diye bir kural var mıdır? Örgüt ve Önderlik eskiye de yanlış diyor, eleştiriyor, doğrusunu ortaya koyuyor, değişiklik istiyor. Niye Önderliğin ve örgütün doğrularında birleşmiyor da, pratikte yaşanmış yanlışlarda birleşiyoruz? Niye yapılmış olan yanlışları tekrarlıyor da, oradan ders çıkararak doğruyu yapan olmuyoruz? Mantıklı ve gerçekçi olan, ders çıkarıp doğruyu yapan haline gelmek değil mi? Öyle olması gerekiyor. Ama gittikçe derinleşen bir tekrar ortaya çıkıyor. Birincisi hata, ikincisi hata, üçüncüsü hata oldu mu dördüncüsü yozlaşma oluyor. Devam ettikçe artık orada her türlü kiras, kokuşma ortaya çıkıyor.

Gerillacılık yapmak isteyen için parti, mücadele çok ideal bir ortam sunuyor. Şimdiye kadar sundu, şimdi de sunuyor. Kuzeyi var, Güneyi var, Batısı var, Doğusu var. Kürdistan geniş, dünya da büyük, daralmış değil. Kimse de elimizden tutup bizi bir yere koyamaz, yeter ki biz gerillacılık yapmak, devrimci mücadele yürütmek isteyelim. Bu konuda iddialı ve istekli olalım. Bu işleri yapmak için zemin, ortam o kadar çok ki! Hem de o kadar elverişli ki! İsteyen yapar. Hiç kimse demesin ki bir şeyler yapmak istiyorum ama yer bulamıyorum. Öyle diyen doğru söylemez. O nedenle bundan daha mükemmel olmaz gerillacılık açısından. Fakat bizim gerillacılığımızın sonuçları ortada. Hep yara bere içerisinde. Önderlik mevcut duruşa *“intihar gerillacılığı”* dedi. Fanatizmdir. Fedailik diyoruz. Ama ben ‘intiharcılık’ diyorum.

Önderlik *“Abbas kahramanlık diyor”* diye yine beni eleştirdi. Önderlik bu kadar kesin konuşuyor. Önderlik diyeceğiz, Önderliğe katıldık diyeceğiz, her gün yemin edeceğiz, Önderlik çizgisini esas alacağız, ama söylediği bir söze göre olmayacağız. Onu duymayacağız, onun gereklerine göre hareket etmeyeceğiz. Böyle Önderlik katılımı olmaz. Önderlik militanı böyle olmaz. Demek ki fanatizmin öteki yüzü de bu oluyor herhalde. Doğru katılım olmazsa bir tarafta intiharcılık diğer tarafta umursamama, kendine görelik olur. İntiharcılık da zaten öyledir. Kendine göre ele almadır. Aslında Önderliğin adına atfen ama kendine göre yapma. Bu, pratikte yaşanan bir durumdur. Sapma budur, bireycilik budur.

Önderlik bu biçimdeki duruşu ve katılımı reddetti. *“Benim adıma olacaksa benim istediğim gibi olacak”* dedi. *“Düşüncelerimin gereğine göre olacak”* dedi. O halde yürüttüğümüz pratik ne kadar Önderlik dü-

şüncelerine göre oldu, ne kadar olmadı? Öncesinden doğru tespit edemedik, öngöremedik, doğru karar veremedik, bari sonrasında dönüp bakıp, görüp değerlendirelim. Burası yeterli olmuş, burası yetersiz, bu doğru olmuş, bu yanlış olmuş diyelim. Niye yanlış yapmışım diye sorgulayalım. Kıyamet kopmaz. Öyle yapmakla küçülmeyiz. Tersine ders çıkarır, büyürüz. Bu anlamda eleştiriye-özeleştiriye doğru yaklaşmak lazım.

Baştan beri bir yanlış ve yetersiz yaklaşım var ve o kemikleşmeyi, küçük kalmayı, sınırlılığını ortaya çıkardı, büyümeyi engelledi. Büyüyen mücadele ve örgüt içerisinde komutanın, kadronun büyümesini engelleyen kesinlikle eleştiri-özeleştiriye doğru yaklaşmamasıdır. Yani pratikten ders çıkararak kendini eğitmemesidir. Her dönem ortaya çıkan yeni görev ve sorumlulukların gereğine göre onları başarıyla pratiğe geçirecek bilinç ve irade gücüne kendini ulaştırmamasıdır. Bu çok yanlıştır. Dikkat edelim, bireye en çok zarar veren durum budur. Başka kimse zarar vermiyor. Ne yanımızdaki arkadaş, ne örgüt, ne düşman, ne halk zarar veriyor. Biz bu yaklaşımımızla aslında kendi kendimize zarar veriyoruz. Kendi kendimizin düşmanı oluyoruz. Ondan sonra da başkalarını suçluyoruz.

Kendi kendimize düşmanlık yapmak akıl kârı değil. Böyle bir insan duruşunu normal, olumlu bir duruş olarak göremeyiz. O halde kendi kendimizin düşmanı değil de dostu haline gelelim. Kendi kendini bağlayan sınırlayan değil de, güç veren, yürüten hale getirelim. Kişilik devrimi budur işte. Kişilik devrimi öyle çok soyut bir tanım, bir kavram değil; yaşanmamalıdır. Kendi kendinin düşmanı olmaktan çıkıp, dostu haline getirmeye deniliyor kişilik devrimi. Sözü ve pratiği bir, söylediğini yapan, yaptığını söyleyen kişilik haline gelmeyi ifade ediyor. Bunlar çok açık hususlar, olgulardır. Ama bu hale gelme nasıl olacak? Soru gerçekten de böyledir.

Önderlik hala haklı olarak bizden hesap soruyor. Bu iş yanlış oldu. Gerillanın merkezi Bakur'du, savaş alanı Bakur'du, kurtuluş alanı Bakur'du, ama gözü hep Başur'da oldu. O zaman, 1985-1986'da, Önderlik eleştirdiğinde ben gerçekten de anlamakta zorlandım. Niye eleştiriyor ki! Bu kadar imkân var, kullanmamak ahmaklık olur, niye kullanmayalım! Güney de yeni katılıyor, birçok imkân var, kullansınlar. Bunu yapmak zor tabii. Eskiden durum böyle değildi. İmkânlar, fırsatlar yoktu. Ama gördük ki, aslında bu faydacı bir yaklaşımış. Faydacılık da nesnelliğe-objektifliğe boyun eğmeyi ifade ediyor. Dolayısıyla yeni olanı geliştirmiyor. Var olan üzerinde doğru ve yanlış belirliyor. Olması gerekeni

hesaba katmıyor. Bu durum Kuzeyi böyle gerilettili. Hâlbuki biraz çaba harcansa benzer imkânlar daha fazlasıyla Bakur'da da ortaya çıkabilirdi. Bakur'da bunların kullanılması mücadeleyle çok daha fazla hizmet ederdi. Daha çok genç katardı, daha çok eğitim olurdu, örgütlenme ve hâkimiyet geliştikçe gerilla üslenmesi, giderek alan kurtarması daha fazla gelişebilirdi.

Ama öyle olmadı. Bizimkisi yıl itibariyle mevsimlik gerillacılık, bütün zamanlar itibariyle de mecburi hizmet oluyor. Kuzey Kürdistan'a dönük iki tür hizmet oldu. Bir, Ankara'dan gönderilen mecburi hizmet memurları var. İki, Zap'tan gönderilen mecburi hizmet memurları var. Pozisyonumuz aynı böyledir. 'Çok ağırdır, şöyledir, böyledir...', hiç öyle demeyelim. Biz gittik ve örgüt hazırladı. Örgüt Avrupa'da hazırlar, Ortadoğu'da hazırlar, Güney Kürdistan'da hazırlar, 'Nerede hazırlarsa hazırlasın' diyoruz. 'Örgüt beni Botan'a gönderdi, Dersim'e gönderdi. Burayı kurtaracağım, kurtarıyorum, burada oluyorum' demiyoruz. Nasıl oluyorsa hiçbir şeyde örgütü dinlemiyoruz, ama böyle bir durumda gözümüz kulağımız örgüttedir, merkezdedir. "Acaba bizim hakkımızda ne düşünüyor? Geldik, ne zaman döneceğiz?" gibi mesela.

Güneye bağlandı. Merkez Güney oldu. İstedığımız kadar diyelim ki Medya Savunma Alanı, karargâh kuruyoruz. Bu alanın yönetim merkezi Hewler'dir. Siyaseten oraya bağlanıyor. Oraya hizmet ediyoruz. Dolaylı olarak Güney Kürdistan'daki durumu mücadelelerimizle geliştirdik derken bir gerçeği ifade ediyoruz. Hewler yönetiminin yönetim olmaya ilişkin ne çabası vardı? Bu dağlarda böyle kalmamıza niye ses çıkarmıyorlar? Güvenliklerini sağlıyor, kendilerinin siyasi otoritelerini büyütüyoruz da onun için. Bu duruşumuzla, sistemimizle kendilerinden daha fazla onlara hizmet ediyoruz. Önderliğin eleştirileri böyleydi. Parti siyasetini tehlikeye sokmak eleştirisi buydu. Dikkat edelim, bu bir anlayış oldu, alışkanlık oldu, sistem haline geldi. Artık bunu kimse eleştirmiyor. Neredeyse PKK'nin stratejik mevzilenmesi haline gelmiş. Hâlbuki bu durumu başta Önderlik çok sert eleştirdi. Sapma olarak değerlendirdi. O eleştiriler hala doğrudur ve geçerlidir. 'O zaman öyleydi de şimdi böyledir' diyemeyiz. Emeğimizin, mücadeleimizin sonuçlarını alamayıpımızda bu duruşun payı var. Bundan dolayı hiç çaba harcamadan başkaları alıyor.

Bir de bize karşı çıkararak emeğimizin sonuçlarını kazanıyorlar. Böyle hususlar var. Evet, gerilla Bakur'da üstlendi, ama hala kökleşemedi, karargâhlaşamadı. Bir kurtuluş gücü haline gelemedi. Kurtarılmış alan yaratmaya yönelmedi. Gerillanın, Bakur'un neresinde karargâhı var? Botan'da mı, Amed'de mi, Dersim'de mi? Hangi karargâhlar var? Nasıl

savunuyor kendisini? Düşmanı nasıl püskürtüyor? Yoktur. Olamadığı için Zap’a muhtaç kalıyor.

Var olan durumu köklü bir sorgulamadan geçirmek yanlış değildir. Var olanın içinde hata ve eksiklik aramayalım. Var olanı sorgulayalım. Bunun ne kadar doğru olduğu nereden belli ki! Belki yanlıştır. O zaman yanlışın içinde doğru bulamayız ki. “Yanlış hayat doğru yaşanmaz”. Yanlış sistem üzerinde doğruyu geliştiremezsin. Bir defa daha köklü bir sorgulama olabilmelidir. Böyle bakılmadığı için arkadaşlar yaşanan pratğin rehabetini, sonuçların olumsuzluklarını görmüyor, eleştirilere anlam vermiyorlar. Hatta çoğu arkadaş “niye eleştiriliyoruz ki!” diyorlar geldiklerinde. “Gittik, geldik işte. Örgüt git diyor gidiyoruz, gel diyor geliyoruz. Sözünü dinliyoruz, örgüt bizden daha ne istiyor!” deniliyor. Yaklaşım bu kadar yüzeysel. Bu biçimde kadro duruşu, örgüt duruşu olabilir mi! Böyle bir duruş, kazanabilir mi, zafer elde edebilir mi? Herkes “Örgüt istedi böyle yaptık. Ben eksiklik hata yaptım” diyor. Zorlandığı için bunu söylüyor. Öyle bir şey olmazsa herkesin dilinde ve aklında olan şudur, “Örgüt söyledi, böyle yaptım. Örgüt sorumlu...” Hepimiz en son Önderlik sorumlu diyeceğiz. Bizim hiçbir sorumluluğumuz yok! İş buraya geldi mi bu denli örgütçü oluyoruz. Ama örgüt “git yap, başar, zafer kazan deyince niye yapmıyorsunuz” dedi mi, onu reddediyoruz. O zaman örgüt yanlış oluyor. Düzeltmemiz gerekiyor. Çünkü istediklerimize göre değil. Böyle örgüt anlayışı olmaz. Örgüte böyle katılma, parti öncülüğünü böyle ele alma ve yaşayıp yaşatma olmaz. Bunlar sapmadır. Bütün bunlar var olduğu için sonuçları ortadadır.

Hala git-gel yapıyoruz. Onun için AKP hükümeti buraya dayanarak mevcut dayatmalarda bulunuyor. “Madem bu kadar gidip geliyorsunuz, gene gidin-gelin” diyor. “Boşaltın bu alanları” diyor. Hâlbuki Bakur’da kökleşseydik, kimse geri çekilmeyi aklının ucundan geçiremezdi. Onlar da bize bakıyorlar, sanki TC sınırlarının dışındaki bir güçmüşüz gibi görüyorlar. Neredeyse diyecekler yabancısınız. Başur’da da ‘yabancı’ diyorlar. AKP de ‘yabancısınız’ diyor. Biz nereden geldik bilemiyorum. Kendi topraklarımız üzerinde bu gerillacılık haliyle mülteci-yabancı konumuna geliyoruz. Burada zayıflık, yetersizlik, yanlışlık var. Yoksa farklı olanı gelişmez miydi? Gelişebilirdi. Bakur buna uygun bir alandı. Coğrafyası, genişliği, nüfusu ile öyledir. Bu temelde savaş da yürütüldü.

Bakur’un her alanının kendine göre bir konumu vardı. Botan bütün Kürdistan’ın merkezidir. Önderlik Orta Kürdistan dedi. Kürdistan’ın tarihi, toplumsal, coğrafî, kültürel ve siyasi olarak da merkezidir. Dolaşısıyla bir kurtuluş hareketi elbette ki böyle bir merkezde ete-kemiğe

bürünür, ilk kurtarılmış alanını yaratabilirdi. Orta saha birleştirildiğinde Garzan, Amed bir ülke gibidir. Şimdi o da ayrı bir merkez durumundadır. Siyasi olarak kendisini Kürdistan'ın başkenti sayıyor. Dersim'i İbrahim Kaypakkaya bile Türkiye devriminin karargâhı olarak gördü. Diğer örgütler de, THKO da ona yakın değerlendiriyordu. Biraz fırsat bulabilselerdi en fazla Dersim'in dağına dayanmaya çalışacaklardı. Başka hiçbir yere dayanmadan doğrudan Dersim'e yürüdüler. Başka yere yürüyüp bir şeyler geliştirip de oraya dayanarak Dersim'de iş yapalım demediler.

Şimdi TİKKO'culuk diye eleştiriyoruz da, TİKKO'culuğun da bir mantığı vardı. O zihniyeti de, yürüyüşü de hiç öyle hafife almayalım. Anlamı vardı. Hiç tereddüt etmeden yıllarca orada yaşadılar ve en azından "Burası bu işin karargâhı olabilir" dediler. O irade ve söylemin bile çok büyük bir değeri vardı. Şimdi Kürdistan'ın bu kadar gerisine dayandığı ortamda hani Dersim Türkiye'nin karargâhı olacaktı? Bizim yönetimimiz de, örgütümüzde çok değerlendirdi. Dersim Anakarargâh olacak, Türkiye karargâhı olacak. Diğer örgütlerin yapamadığı Türkiye karargâhını Dersim'e dayanarak biz yapacağız iddiasıyla yürüyüşe kalktık. Dersim gerçekten öyle bir karargâh oldu mu? Botan'daki Zap'tan bir şeyler ister. Onu anladım, olabilir. Giden-gelen çok oluyor, yakındır, sınırdır, oraya geçebilir. Ama Dersim'dekiler kendileri de hiçbir şey örgütlemekten o kadar çok talepte bulunuyorlardı ki. "Hepsini Zap'ta Anakarargâh örgütlesin, bize niye ulaştırmıyorlar?" diyorlardı.

Anakarargâh da olabilir diyor. Ben ona şaşıtm. Çoğu zaman ben engelledim. Daha söyleyebilirim. Arkadaşlar suçlu arıyorlarsa beni arasınlar. İtiraf ediyorum, ben engelledim. Anakarargâhı eleştirdim. Aslında Anakarargâh o zihniyetiyle yanlışlığı yarattı. Biraz çocuk gibi yaklaştı. Özgürlük savaşçıları, özgürlük karargâhları olarak görüp ona yönelmek, ona zorlamak yerine, "hepiniz bana muhtaçsınız" der gibi durdu. Kendisinin de verecek hiçbir şeyi yok! Karşısındakini güçlendirmek öyle olmaz. 'Sen muhtaçsın, zayıfsın, ancak ben ekmek verirsem yersin' durumuna getirmek insanlara iyilik yapmak değildir. Köleleştirmektir onun adı. Zorla değil biraz farklı bir biçimde, ama yine köleleştirmektir ki köleleştirmek köleleştirmektir. Zorla olmuş, rüşvetle olmuş hiçbir farkı yoktur.

Tabii TİKKO'nun gücü, dayanağı yoktu. Dersim'de sınırlı bir güce dayanarak sınırlı çıkışlar yaptı, ama bizim bu kadar gücümüz, imkânımız vardı. Peki, biz neyi yaptık? Bu imkânla TİKKO'dan çok daha öte bir şey mi geliştirdik? Ölçelim. Onlar bizden daha başarılıydılar. Hep böyle küçük görüyoruz, ama bence yanlışlığı var. Kendimizi de doğru değeren-

direlim. Bizim elimizdeki o güç acaba TİKKO'cuların elinde olsaydı ne olurdu? 70'lerin başında yürüten İbrahim Kaypakkaya'nın arkadaşlarının elinde olsaydı o güçle acaba ne yaparlardı? Bu durumda mı kalırlardı? Arkadaşlar yoğunlaşsınlar diye bu soruları soruyoruz. Bir de meseleyi değerlendirirken doğruyu bulmamız gerekiyor. Doğruyu bulacak bir değerlendirme yaparken tabii doğru sorgulama yapmamız lazım. Soruları doğru sormamız gerekiyor ki, sonucu da doğru çıkarabilelim. Doğru sorgulanabilsin diye bunları belirtmek istedik.

Bakur alanı gerillanın bu durumundan birinci derecede sorumludur. Gerilla alanı Bakur'dur. Bakur faaliyetleri her zaman sorumludur. "Dışarıdakiler beni engelledi" diyemez ki! Dışarıda kalan hesabını verir. Niye dışarıda kalmış? Bakur'daki gitmiş, örgüt seni Bakur'a ulaştırmış. Orası savaş alanıydı, gerilla alanıydı. Her şey yaratılacaktı. Yaptın da engelleyen mi oldu? Orada kimse kimseyi engellemedi. Ne yaptıysa oradakiler yapmıştır. Örgüt oraya kadar ulaştırmışsa savaşçısına vereceği değer, imkânın en fazlasını vermiştir. Gerisi, kendisi ne yapmış? Onu esas alacak, sorgulayacak, ona göre bakacak. Öyle başkasına göre kendi duruşunu izah etmeyecek.

İkincisi, gerçekten de mevcut gerilla ancak bu kadar oluyorsa, doğru su buysa, başkasının yapma imkânı yoksa burada hiç hata yoksa o zaman ortaya koyalım ki bu kadar tartışmayalım. Kendi kendimizi, birbirimizi yormayalım. Ama eğer başka şeyler olabilecekse o zaman niye olmadı ve nasıl yapacağız? Bu konularda gerçekten tartışma zemini çok geniş, uçurumlar var görüşler arasında. Bir taraf diyor ki, "ancak bu kadar olur, biz haklıyız." Bir taraf da diyor ki, "*Sizin yüzde bir bile başınız yoktur.*" Makas açılması budur işte. Makas, önce görüşlerde açılmış. Önderliğin söylediği ile bizimki arasında hiç yakınlık yok. Kopmuşuz yani. Biz yüzde yüz kendimizi doğru buluyoruz. Önderlik ise "*yüzde bir bile değilsiniz*" diyor. O halde Önderlikle ne bağımız kalmış ki! Düşüncede, değerlendirmede kalmış mı bir şey? Durum artık bu kadar vahimdir.

Farklı görüşler var. Bir noktada birleştirmemiz gerekiyor. Herhalde böyle bir örgüt olamayız. Pratik yüzde bir bile değildir. Biri diyecek yüzde yüz doğrudur, ancak bu kadar oluyor. 'Ama yine de biz bir örgütüz, aynı anlayıştayız' diyebilir miyiz? Burada anlayış birliği yoktur. Bu biçimde örgüt olamayız. O halde çözmemiz gerekiyor bu sorunu. Doğru bir izah gerekiyor bu duruma. Bunu görmezden duymazdan gelip de 'neyse söylenmiş ama biz gene de bildiğimize devam edelim' diyemeyiz. O bakımdan eğer doğru Önderliğindir diyorsak, çizgi Önderliktir,

ona göre olmalıdır diyorsak o zaman bizim doğru dediklerimiz yanlış çıkmıştır. İnanıyor muyuz yanlış olduğuna? Eğer inanıyorsak neden yanlış? Bir de nasıl düzelterek?

Mesela, HPG'nin komuta konseyi diye bir kademesi var. Bu komuta konseyi bir toplantıda tam görüş birliği etse, biz gerillayı şöyle şöyle yapacağız dese iki ayda değiştirir. Ortak olarak her çalışmayı da yapar, hâkimdir. Düşünce olarak da pratik olarak da gücü vardır ama yapmıyor. Öyle bir görüş, karar, irade birliği olmuyor, yapılmıyor. Ondan sonra da sağı solu niye suçluyoruz? Niye olmuyor diye kendi kendimizi yoruyoruz ki! Niye olmadığı da, kimin yapmadığı da ortadadır. Böyle değişiklik, böyle düzeltme olmaz. İstedğini yapıyor bu konsey. Yapılmıyorsa demek ki istemiyor. Birliği yok, iradesi yok, kararı yok. Parçalı, dağınık kalmayı seviyor. Böyle olmayı doğru buluyor. Mesele budur.

O nedenle gerillada değişim ve düzeltme olacak mı olmayacak mı? Yeni gerilla olmak iyi, ama bu kadar yükü bu toplum kaldıramaz. Yani zorlanıyor toplum. Destek ve güç veriyor ama çok haklı bir dava konusunda olduğumuz için, sürekli hakaret altında olduğu için, o hakareti yenecek biraz onur, şeref geliştirdiğimiz için bu kadar acıya, ağırlığa katlanıyor. Hep dayanamayabilir. Diğer yandan özel savaş karşı-faaliyet yürütüyor. Bu kadar dayanmayabilir. Destek vermeyebilir.

Şöyle düşünmek yanılgılıdır; “Ne olsa da istesek her zaman verir bu halk. Biz de istediğimiz gibi kullanırız. Kendimizi de çevremizi de hesap-kitap etmeye gerek yok. Ne olursa olsun, mesele değil. Yandım Allah yürüyelim”, böyle diyemeyiz. Böyle dersek, bir defa başta yanlış değerlendirmiş oluruz. Çünkü gerçekler böyle değil. Somut durum tersini gösteriyor. Bu ciddi bir yanılgıyı ifade eder. Yani toplum hareketi ve Önderliği defalarca uyarıyor. Bu işin böyle gitmeyeceği, çare bulunması yönünde baskı oluşturuyor. Önderlik niye o kadar çare arayışında? Toplumun baskısını hissettiği için. Yoksa derdine ne! Ama mecbur kalıyor. O kadar ısrar, o kadar sabır buradan ortaya çıkıyor. Toplumun baskısı nedeniyle gündeme geliyor. Durum budur. Yoksa yapmaz. Bunları bileerek hareket etmeliyiz. Diğer türlü kesinlikle doğru değildir.

Daha somut konularda arkadaşlar yanlışlar belirleyebilirler. Konferanslar yapıyoruz. Mesela konsey toplantıları oluyor. Okullar da çıkarılabilir. Ben Akademiler Komutanlığına da söyledim. Düzeltme konularını oturup tartışmalardan çıkarabilirler. Şu şöyle olmalıdır, şunu şöyle götürüp karargâha verebilirler. Bunun karar almada büyük yardımı olur. Çünkü bazı ağır durumlar çok basit yanılgılardan ortaya çıkıyor. Ağır sorunlarımız var diye ortaya çıkıyor değil. Çok basit, küçük hatalar,

vurdumduymazlık, duyarsızlık, basitlik, bireycilik, keyfiyet, yanındakini beğenmeme, birilerinin üzerinde hükümrân olmak isteme, can sıkıntıları vb. toplanıyor, birleşiyor, bir anlayış, bir tarz haline geliyor, büyüyor. Örgütü işletmeyen, imkânları çarçur ettiren sonuçların nedeni haline dönüşüyor. Öyle çok bilinmeyen, çok ağır sorunlardan dolayı bu sonuçlar kaynaklanmıyor. Aslında çoğu çok basit, gözle görülebilen, ortak kararlar rahatlıkla düzeltilebilecek olan hatalardan, eksikliklerden, bireyciliklerden, sıkıntılardan kaynaklıdır. Onlar giderilmez de birleşti mi, giderek bir anlayış haline geliyor. Giderek bir tarz, bir sistem haline geliyor. Hatalı, eksik, yanılıgılı sistemler böyle ortaya çıkıyor.

Bir de pratik değerlendirmede öncelikle şunu bilmeliyiz, bu alanda ne yapılabilirdi, alanın gücü ne, imkânları ne, örgüt neyi istiyordu, dönem neyi istiyordu, neyi yapmaya karar verdik, neyi yapmaya karar vermedik, hangi işlere sahip çıkmadık; bunlar önemlidir. Sadece yanlış yapılan değil, sahip çıkılmayan işler var. Önderlik savunmada açık olarak “*Sahip çıkılmadı ki ben yapılanın bilime ne kadar uygun olup olmadığını değerlendireyim*” dedi. Dolayısıyla sahip çıkılmamış görevler var, onları bulacağız. Sadece olanı değerlendirmeyeceğiz. Bu konuda bir de gerçekten de baskı altında olmayalım. Zoraki olmaz. Bir bakıyorsun böyledir, bir bakıyorsun tam tersi olmuş. “Her şey var, her şey yapılabilirdi, hiçbir şey yapılmadı” demek aslında bu hiçbir şey söylememektir. İnsan çok şey söylemiş gibi oluyor ama öyle değildir. Ne her şey yapılabilirdi, ne de hiçbir şey yapılmazdı değildir. Yapılabilecekler vardı, yapılmayacaklar vardı. Bu konuda somut olalım. Somut, gerçekçi değerlendirelim, doğru değerlendirelim, değerlendirme yaparken de kendimizi yanıltmayalım.

a) Dersim

Bu çerçevede Bakur üzerinde duralım. Dersim grubumuzu görelim. Hogır arkadaş ne diyeceksiniz? Kısaca belirtebilirsiniz. Birbirinize soru bile sorabilirsiniz. Gerçekten Dersim’de ne yapabildik, neler yaptık, neler yapmadık? Sence yarın örgüt seni bir daha Dersim’e gönderse eskiyi mi tekrarlayacaksın? Yeni şey yapacak mısın, yapmayacak mısın?

... **Arkadaş:** Sorun bence başta örgütlenmedir, örgütseldir. Dersim’in temel sorunu budur. Esas olarak biz iyi örgütlenseydik, planla saydık, hem askeri, hem ideolojik, hem de örgütsel olarak kendi kendisini örgütleyebilen bir karargâh, bir saha örgütlenmesi oluşturabilseydik bu sorunlar çıkmazdı. Çünkü coğrafi olarak gerilla için Kürdistan’ın en elverişli sahalardan birisi de Dersim alanıdır. Bu noktada iknayım. Gücümüz ya da niteliğimiz yok değil. Biz niteliğimizi değerlendiremedik.

Nitelik olmadı mı doğal olarak o pratik boşa çıkıyor. Esas sorun karargâhlaşma, örgütlenme sorunudur. Karargâhlarımızda kurumlaşma yok.

Gitmeden önce saha yönetimi değişmişti. Tarzda iki uç yaşadık. Tarzın birinde kuralları oturtmak için daha fazla baskıcı, dayatmacı bir yaklaşım çıktı. Değişim olduğunda önceki tarzın tam tersi bir tarz, daha liberal, normal, sıradan bir yaklaşım ortaya çıktı. Bu da doğal olarak bizde örgütselliğin gelişmesinde engel oluşturuyor. Doğal olarak parçalılık oluşturuyor. Bu iki tarz arasında biz de ne yapacağımızı bilmiyorduk. Esas eksikliklerden biri buydu.

Karargâh savaşın beynidir. Eğer karargâh kendisini yönetip örgütleyemezse, kadro komuta oluşturamazsa savaşı nasıl yönetecek? Mesela, ARGK döneminde her eyalet kendi örgütlenmesini kendi imkânlarına göre yapıyordu. Bu yanlış değildi. Aslında bu yöntem şimdi de geçerli olmalıdır. Mesela 1 Haziran döneminde Bakur sahalarına geçtiğimizde tüm Bakur sahalarında aynı sorunlar vardı. Hele hele Dersim sahamızda daha fazla vardı. Biz kendi katılımımızı örgütleyemedik, komutamızı oluşturamadık vb. Bunlar sahada sürekli eleştiri konusuydu. Neden komutamızı, yedeğimizi, örgütsel sistemimizi iyi oluşturamıyor, sorunlarımızı çözemiyoruz gibi hususlar çokça tartışma konusu oluyordu. Ama pratik tedbir geliştiremiyorduk. Tamam, sorunları çözmemiz gerekiyor. Zaten genel mantık bellidir, sorunlu olanları çok ihtiyaç olursa Başur'a göndeririz. Eğer olmazsa belli bir süre burada idare ederiz. Katılım da yapamıyorduk.

Abbas Arkadaş: Olmadığını biliyoruz. Sizin yönetim olmaz, diyor-du. 2005 Kasım'ındaki toplantıda topyekûn savaş kararına karşı biz de toplantı yaptık, karar aldık. Başkanlık, HPG olarak hepimiz katıldık. İlk defa orada Bakur alanları katılım yapsın diye hedef koyduk. Şu kadar şurası katsın, bu kadar burası katsın. Gerillayı büyütelim dedik. Orta yoğunluklu savaş yapacağız ya! Bakur'un bütün yönetimi bunu reddetti. 2006'da bir kişi bile katmadılar. 2007'nin Şubat'ında 4. Konferansı topladık. Dersim komutanı da, orta saha komutanı da oradaydı. Yeniden beş saat tartıştık. Olamaz diyorlardı. Bir kişi bile katılamaz, karar yanlış, kaldırılсын diyorlardı. 4. Konferansta yeniden karar aldık. Arkadaşlarımızın muhalefet etmesine karşı karar aldık. Zaten bu karar iki sene uygulanmadı. Uygulamak üzere zorla ikinci bir karar aldık. Bir de olmaz diye direnç vardı. İşte komuta konseyi onlardı, on kişinin ikisi-üçüydü ki bir de Bakur'u temsil ediyorlardı. Normalde bizim onları dinlememiz lazım. Ne diyorlarsa bilen onlar, belirleyen onlar. Onların sözü HPG'nin

kararı, talimatı olabilirdi. Dinlenseydi Kuzeyde kimse dağa katılmamış olacaktı. Böyleydi. Öyle görüyordu arkadaşlar. Katılınmaz, olmaz diyorlardı.

... Arkadaş: Size katılıyorum. Bu noktada ısrar etmedik. Dersim üzerinden metropollerde kanallar oluşturmak için kendimizi zorlamadık. Bizde o noktada ısrarcı olan, dayatan ve o temelde örgütlenmeye giden bir arayış gelişmedi. Yapılanlar da sahanın bir kısım maddi ihtiyaçlarını karşılamakla sınırlı kaldı. Kanal oluşturup, katılım örgütlenme boyutuna ulaşmadı. Hâlbuki eskiden de Kuzeyde en fazla katılım Dersim alanından oluyordu. Ama 1 Haziran sürecinden sonra bunu yapamadık. İsrarcı olamadığımız için bu sonuç ortaya çıktı. Esas büyük hatamız, Dersim yerinde katılım yapmayıştırmızdır.

Abbas Arkadaş: Ama sizin raporlarda; ‘Dersim’de genç kalmamış ki!’ diyorsunuz. Bütün raporlar öyle diyor. “Yerelden niye katmıyorsunuz” deyince, verilen cevap şudur: “Genç kalmamış ki, gidiyoruz köylere, herkes yaşlı. Elli yaşın üzerinde, onları nasıl katalım!” Gerçekten öyle midir? Dersim’in genci yok mudur? Dersim’de olur, dışarısında olur.

... Arkadaş: Doğrudur. Köylerde öyle bir durum var, ama gençler şehirdedir. Arayışa girer ve örgütlersen dışarıdan da getirebilir, içeriden de katabilirsin. 2002-2004’te katılanların bir kısmı ajandı. O biraz zorlanma yarattı ve sahada şöyle bir yaklaşımın oluşmasına yol açtı; yerelde katılım yapmayalım, tehlikelidir, zarar veriyor. Bu konuda ikna olundu ve bir dönem öyle geçti, ama o dönemden sonra ikna oldum ki durum tam olarak öyle değil. Doğrudur, ajanlar gelir, geliyorlar da, bunun önünü alamayız. Ama biz Dersim’de katılım sağlayamazsak yüzde yüz Dersim’i kaybederiz. Türk solu alanı bize kapatır. Dikkat edilirse Türk Solunun katılımının hemen hemen hepsi Dersim’denir.

Eğer dışarıdan da örgütleyeceksek buna göre kanal oluşturup Dersim’in dışarıdaki kitlesine ulaşmalı ve katmalıyız. Gençler az olabilir, ama kadınlar fazladır ve katılabilirler. Orada çok fazla genç kadın arkadaş vardı, kadın arkadaşlar beğenmiyordu. Kendim gençleri kadın arkadaşların yanına götürdüm. ‘Katılmak istiyorlar, siz muhatap olursunuz’ dedim. Arkadaşlar ‘bize uygun değil’ dediler. Hangimiz baba evinden gelirken dört dörtlük bir katılım sağladık? Bunu yaklaşım böyle olduğu için söylüyorum. Yoksa Dersim’de imkân yok denemez.

İlk süreçte, 2003-2004’te biraz zorlanma oldu. Ama daha sonraki süreçte bu sorunlar aşıldı. İmkânlar oluştu ama özellikle kitle örgütlenmesi

anlamında sahada ciddi sorunlar vardı. Topluma yeterince yayılamadık, merkezle sınırlı kaldık. Hala da Dersim merkezle sınırlıyız. Bu son birkaç yılda değişiklik olmuşsa bilemem. Esas kitlemiz bizim yeterince gitmediğimiz alanlardadır. Oralara ulaşip örgütlenme yapmada sorunlarımız vardı. Kitleyle birebir muhatap olan ilişkilerimiz de sınırlı kalıyordu. Sürekli birkaç yolla toplumla ilişkilenişen çok sonuç alamazsın. Ama birimlerin olur, kendin toplum içerisine girer örgütlersen bu daha farklı bir hava oluşturur. Bir dönem böyle birimler vardı. Sonra arkadaşlar darbe yedi. Pertek'te Rojhat arkadaşların şahadetinden sonra kaygılar oluştu. Arkadaşlar kimseyi göndermediler. Bir-iki deneme oldu, onlar da sonuç alamadı. Giden arkadaşlar da yeterince ilgili yaklaşmayınca doğal olarak tamamen kopukluk oluştu. Bundan sonra kırsal üzerinden toplum içinde bir örgütlenmeye gidildi. Bunlar sonuç almadı.

Hem Kuzey alanlarında, hem de Dersim karargâhında kurumlaşma yoktur. Savaşa göre düzenleme ve kurumlaşmaya gidilmiyor. Bu olmayınca doğal olarak hep bir-iki arkadaşla sınırlı kalınıyor. O arkadaşlar da bellidir. Kurumlaşma, saha perspektifi, örgütlenme olmayınca çok fazla sonuç alınamaz. Her sahanın özgünlüğüne göre bir yönetmeliğinin olması gerekiyor. Dersim'de biz neden kayıp verdik? Dikkat edilirse Dersim'de biz sonbahar ve bahar aylarında çok kayıp verdik. Her iki mevsimin bizim için avantajlı ve dezavantajlı yönleri var. Ama biz buna göre kendimizi planlayamadık. Bu nedenle toplu kayıplarımızın hepsi bu dönemlerde verildi. Dikkat etmedik ve eski mantığımız hâkimdi. Yani 'zaten bazı bölgelere düşman gelmiyor, hareket edemez' deniliyor. Bahar mevsim olarak zordur, arazi açıktır, ağaçlar yaprak açmamış, iz çıkar, çok görüntü verebilirsin. Bunlar bizim için zayıf noktaları oluşturuyor ve dikkat edilirse kayıplarımız da o dönemde verildi.

Sonbahar için de aynı hususlar geçerlidir. Ama bu belirttiklerimi de kapsayan bir yönetmenlik olabilirdi. Örgütlenme, kurallar ve belirtilen mevsimlerde nasıl hareket edeceğimizi belirleyebilirdi. Kadro için de aynı şeyler geçerlidir. ARGK döneminde yedek güçler hazırlanırdı, ama bu son dönemlerde ben karargâhlarımızda hiç böyle bir hazırlık görmedim. İllaki sorunlu olanların karargâhlara çekilmesi gerekmiyor. Önümüzdeki süreçlerde çalışabilecek arkadaşları alıp eğitebilir, bir kampta özel ilgilenir hazırlayabiliriz.

Bir örnek verelim, Munzurlarda Cafer arkadaş şehit düştükten sonra o zaman da ben bu belirttiklerimi Simko ve Botan arkadaşlara söyledim. Cafer arkadaş şehit düştükten sonra yeri boş kaldı. Medeni arkadaş vardı, -o zaman da önerdim- Cafer arkadaştan oluşan boşluğu dolduralım

yoksa Medeni arkadaş da şehit düşer diye önerdim. Arkadaşlar önerdiğim arkadaşın başka bir yerde görevli olduğunu, şimdilik beklenmesi gerektiğini söylediler. Sonuçta Medeni arkadaş şehit düştü. Botan arkadaş burada hazırdır. Medeni arkadaş orada eyalet komutanıydı, boşluk oluştuktan sonra alan komutanı oldu. Mecburen bütün çalışmalara katıldı ve hedef haline geldi.

Bir diğer nokta da, herkes için belirtmiyorum ama komutanın bazıları savaşa göre değildir. Pratikte de gördük. Bazıları bir mermi patlatmadan geri Güneye döndüler. Alandaki arkadaşlar mı engeldi? Hayır. Kendileri istekli, savaş iddiasında değillerdi. Yaklaşım şudur, ‘Ben komutan olayım, isim yapayım, gerisi önemli değil’. Sözde komutandır. Örgüt buna ‘cihaz komutanı’ dedi ve gerçekten de öyleydi. Komutanın bir kısmı kendisi işlerin içine girip, öncülük yapmıyor. Bütün arkadaşlar için belirtmiyorum. Ama Dersim’de kaç yıl kalıp mermi patlatmamak biraz da o kişiliklerden kaynağını alıyor. Biz de zorlamadık, görevlerin içine çekmedik. O da ayrı bir tartışma konusudur. Ama iddiaları yok, gidince geri dönüş olmaz diyor. Olmaz yaklaşımı gelişti. Dersim’in bazı imkânları Anakarargâhtan isteme tutumu vardı. Bu inkâr edilemez. Biz çok sefer karargâhtan imkân istedik.

Ama Dersim özgün ele alınmalıdır. Dersim’de koşullarından kaynaklı, özellikle cephanе konusunda sorunlar çıkıyor. Dersim’in kendisi de Kürdistan’ın diğer bölgeleri gibi değildir. Silahla çok fazla haşır-neşir değiller. Cephanenin örgütlenmesi biraz zor oluyor, yapılmaz değil. Arayışa girilebilir. Biraz da zorlarsa, dışarıdan da ilişkiler kurulursa hatlar oluşturulabilir. Ama bunun için çok zamana ihtiyaç var ve isabetli seçimler yapman gerekiyor. Sadece kendileri oradan temin etsin demek biraz zorlanma yaratıyor. Hiç girişim olmadı değil, ama ihtiyaçları tam temin edemiyorsun. Amed gibi bir yerde bu rahat yapılabilir. Çünkü herkes silah ticareti yapıyor. Güneyle ilişkileri çok fazladır, ama Dersim öyle değildir. Öyle olmayınca doğal olarak silah temin etmek biraz zor oluyor, temin etsen de yetmiyor.

Abbas Arkadaş: Katılıyor musunuz arkadaşın görüşlerine?

... Arkadaş: Katılıyorum.

Abbas arkadaş: 2013’te mi geldin?

... Arkadaş: Evet.

Abbas Arkadaş: Geleli bir zaman oldu. Döndün baktın. İnsan dönüp bakmalı. Gözlerini kapatmamalı. Öyle çok fazla ayrıntılar aktarmaya gerek yok. Bir bütün 10 yıllık pratiğe baktığımızda Dersim’de yaşanan

en temel hata ve eksiklikler neler oldu? Neler tespit ettin? Kalem kalem aktarın.

... **Arkadaş:** Her konuyu tek tek ifade edemesem de esas konuları dile getirebilirim. 2004'te Dersim'e gittim, 2005 yılı şahadetlerine kadar da belli bir katılım vardı. 2005'ten sonra alanda bir kırılma yaşandı. Kaynağını uygulanmak istenen gerillacılık mantığından alıyordu. Tek tek olayları değerlendirmeyeceğim ama 2007-2008'e kadarki dönemde yaşanan bazı konulara değinmek istiyorum.

Şöyle bir mantığımız vardı: Üçüncü Stratejik Dönemin esaslarına göre pratiğe gelmişiz. Üslenme yapacağız, elimizde olan alanları savunacağız ve bu temel üzerinde eylem yaparsak yeterlidir. Hedef konusunda netlik yoktu, daha doğrusu hedef belirttiğim hususlardı. 2009'a kadar da bu süreç böyle devam etti. Ama bazı konularda değişikliğe gidilmeliydi. Hiç düşünmedik, değişimi tartışmadık değil, fakat tıkanma yaşanıyordu. Söz konusu tıkanma özellikle zihniyette yaşanıyordu. "Tamam, örgüt zaten hep eleştiriyor, gerek tarz, taktik ve üslenmede örgüt yenilikler yapmalı ve Dersim'de etki alanını genişletmeli" şeklinde bir yaklaşım vardı. Abbas arkadaş Türkiye açılımı konusunu belirtti. Ama Dersim karargâhı hiçbir zaman Türkiye'ye açılım yapacak bir üs olarak kendisini ele almadı. Belirli bir açılım yapılmış olsa da taktik amaçlıydı. Stratejik amaçla yaklaşıp, onun kadrosu oluşturulmadı. Adeta mevsimlik işçi gibi yaklaşıldı. "Yazın Karadeniz'e, Koçgiri'ye, Malatya'ya vb. gideceğiz. Kışın da evimize geri döneceğiz" biçiminde bir algı vardı. 2009'a kadar bu durum devam etti.

2009'dan sonra artık denir ya, bıçak kemiğe dayandı. Eskisi gibi olmuyordu. Orhan, Serkeft, Medeni ve daha pek çok arkadaş resmen intiharvari şehit düştüler. 2005'te hatırlıyorum, alan komutanı "ayda en az üç defa eylem yapmazsa görevden alınacaktır, pusuya düşen grup saldırıya geçmezse oportünist ilan edilecektir" deniliyordu. Yani komutada böyle bir tarz gelişmişti. Serkeft, Orhan arkadaşlar bu nedenle şehit düştü. Mayıs ayının başlarıydı, daha yapraklar açmamıştı, harekete geçtiler ve grup grup kayıplar verildi. Bu olumsuz bir durum yarattı tabii. Hatta 2005'te Bahoz arkadaş cihaz üzerinden "Sizden eylem, savaş istemiyoruz. Kendinizi savunun yeter" dedi. Böyle bir düzeye kadar geldi. Ama gerçekten Dersim'in imkânları, kadro durumu böyle miydi? Hayır. Ama böyle bir hale düştü. Bu durum 2006-2007'ye kadar devam etti.

2007'den sonra bu tarz artık kırılmalıydı. Bu, komutada bir tarzın oturmasına yol açtı. Nasıl bir tarzdı? 'Ne de olsa önümde birkaç eylem var, onları yaparım' şeklinde bir düşünce gelişti. 2010 yılında ciddi bir

tıkanma yaşandı. Rehabilitasyon merkezi gibi olmuştu. Artık kadroda bıkkınlık, boş vermecilik gelişti. ‘Şimdiye kadar yapabileceklerimizi yaptık, bundan sonra yapacağımız farklı bir iş yok’ mantığı ön plana çıktı. Bu yaklaşım 2011’e kadar sürdü. 2011’de parti neden yapamadığımızı sordu. Doğrudur, gözümüz Güney’deydi. ‘Düzenleme olsun gidelim’ biçiminde değil. Zihniyette, düşüncede gözümüz Güney’deydi. Örneğin ‘imkânlarını yaratamam’ demek Güney’den beklentili olmaktır. Örneğin saha komutanı “Karakolun yanından geçerken bir şey yapamıyorsanız hiç olmazsa tükürün” diyordu. Bu bizim durumumuzu anlatıyor, yoksa saha komutanının yaklaşımını değil. Bu hale düşmüştük. Ciddi bir tıkanma yaşanıyordu. Değişim zorunluydu, ama ne kadroda ne de komutada ihtiyaç duyulan değişim gerçekleşmedi. 2010’dan sonra biraz Karadeniz üzerinden -zaten nefes borusu olarak tanımlanıyordu- Dersim’de yaşanan tıkanma aşılma istendi. Biraz gelişme sağlandı. 1999’dan sonra ilk defa Karadeniz’de bu düzeyde bir hareketlilik, eylem gücü açığa çıktı. Az da olsa bir etki yarattı.

Bu şöyle bir sonuca yol açtı: Dersim Güney’e dayanıyordu, Karadeniz de Dersim’e. Kadroda böyle bir algı oluştu. Biraz imkânsızlık da vardı. Ben kendim de 2009’dan sonra Karadeniz’e gittim. Araziye dayanma taktiğini esas almaya çalıştık. Bu düşmana darbe vurma imkânı sağlıyordu ama hedefte bir netlik yoktu. 2011’de Karadeniz’de Devrimci Halk Savaşı kavramını duyunca dalga geçiliyordu. “Karadeniz’de Devrimci Halk Savaşı mı olur! Olsa olsa Dersim’de olur, Kürdistan’da olur” diyorduk. Yaklaşım buydu. ‘En fazla, yoğun bir eylemsellik içerisine girebiliriz’ diyorduk. Belirlenen düzey “Örgüt eleştirmesin yeter” idi. Bu nedenle Karadeniz’de de stratejik bir yaklaşımımız olmadı. Ne Dersim karargâhı, ne biz stratejik yaklaşmadık. Kalıcılığı hedeflemek, buna göre üslenmek, eylem yapmak ön plana çıkmadı. Bu nedenle kayıplar, şehadetler, geri çekilme oldu.

2004-2005’te biz Dersim’de daha geniş bir alanı savunuyorduk. 2006-2007’den sonra Munzur’u bile boşalttık. Artık gerileme oldu. Temel sorun olarak stratejik dönem zihniyetine giremedik. Kadro, komuta, üslenme, hareket tarzı, cephane, öz savunma ve ordu büyütme anlayışının hepsi Üçüncü Stratejik Dönem anlayışına göre idi. Orduyu büyütme gerekmiyor, birkaç güçlü eylem yapalım düşman çözüme gelsin beklentisi vardı. Bu anlayış 2012’ye kadar da değişmedi. Ondan sonra da zaten artık geç kalınmıştı. Bu nedenle hiç anlamamıştım demiyorum, ama Devrimci Halk Savaşı stratejisini 2011-2012’de tartıştık. Eskiden tartışmıyorduk.

Değişim ihtiyacı vardı, ama nasıl olacağı hakkında kimse bir fikir sahibi değildi. Sorun büyüktü ama biz küçük işlerle uğraştık. Eylem yoğunluğu sağlarsak sorunlarımız aşılır, örgütün beklentileri karşılanır sanıyorduk. Yaklaşım buydu. Peki, yapılamaz mıydı? Evet, yapılabilirdi ve Kürdistan’da coğrafyasında en elverişli alan Dersim’dir. Halk ayağı belki Botan, Amed gibi değil ama bir kademe onlardan sonra da gelse yine de güçlüdür. 2012’ye kadar da öz savunma yoktu. Çünkü cephe birimiydi. Bu nedenle öz savunma örgütlenmedi, ön plana çıkmadı. Öz savunma adına yapılanlar da en fazla vergilendirmeydi. 2012’den sonra biraz adım atıldı. Doğrudur, sorunlarımız var. Bunlar da uygulama sorunlarıdır. Amaçta netlik olursa belirlenen hedeflere ulaşılır.

Abbas Arkadaş: Peki, komuta tıkanıyor dedin. Tıkanmak ne demek?

... **Arkadaş:** Tıkanmak, anın görevlerine göre hareket edememektir. Ona göre yüklenmemektir.

Abbas arkadaş: Niye öyle oluyor?

... **Arkadaş:** Bir yere kadar bazı ihtiyaçlar karşılandı. Nasıl karşılandı? “Birkaç tane yıllık eylem yapalım, bu yeterli olur” algısı oluştu. Bu oluşunca bir yere kadar örgüt “Tamam, iyidir bu eylemler oluyor da...” dedi. Bundan sonrası ileri gitmek olunca, orta ve yüksek yoğunluklu döneme geçme durumu gelişince, bu sefer komuta buna hazır değildi.

Abbas Arkadaş: Neden hazır değildi?

... **Arkadaş:** Kendini ikna etmiş değildi. Kendini ruhsal ve düşünsel olarak ikna edememişti. Örgütsel olarak bunun gereklerine göre kendini oluşturamamıştı. Yoksa mesela hiçbir şey yapılamaz mıydı? Yapılabilirdi.

Abbas arkadaş: Sence bu 10 yılı aşkın süredir, Dersim’de olan arkadaşlar –Önderliğin tarzıyla sorgulayalım- yüzde kaç işlevsel oldular, güç ve enerjilerini pratiğe yüzde kaç oranında geçirdiler? Mesela sen de dâhil bir oran versen ne diyebilirsin?

... **Arkadaş:** Önderlik oran vermiştir. Bunun daha ötesi vardı. Yaptık desek biraz kendini kandırma olur. Sonuç itibarıyla yapabilirdik üzerinden değil, yaptığımız üzerinden değerlendirme yapıyoruz.

Abbas Arkadaş: Peki, dönüp baktığında ne yapılabilirdi Dersim’de? Bu 10 senede neler yapılabilirdi de yapılmadı? Somut olalım, ama şimdi geriye dönüp Dersim’i yeniden yarattırdık demeyelim. Milyonlarca yıldır oluşmuş. Ama biz bir gerilla hareketi olarak 10 yılda doğru bir iş yapmış olsaydık, neler yapılabilirdi de yapamadık?

... **Arkadaş:** Yapamadıklarımıza ilişkin Heval Abbas da birçok noktayı açtı. Ama neler yapılabilirdi sorusuna geçerseniz, bence şu yapılabilirdi ya da yapılabilir de, çok geç değildir. Artık geç oldu, bir şey yapılamaz algısı kesinlikle ne bende ne de başka arkadaşta da olmamalı. Eğer bir iddia ve kararlılık varsa, onun bilinci, zihniyeti oluşursa birçok şey yapılabilir. Karadeniz’de uyguladığımız gerillacılığa ilişkin şuna inanıyorum: Zorlanmaktan da olsa, yani biz keyfimizden yapmadık. Sen Dersim’de yapamayabilirsin, yaşıyorsun ama Karadeniz’de yapamazsan yaşayamazsın. Bu bir zorunluluktur, bu sana bir dayatmadır. Düşman sana dayatıyor, halk sana dayatıyor, oradaki koşullar bunu sana dayatıyor.

Gerillacılık nedir? Her yönüyle hareketinden eylemine, üslenmesinden anlayışına kadar bir gerillacılık uygulanırsa görevler yerine getirilebilir. Dersim’de uygulanan yarı gerillacılıktır. Kendimizi kandırmayalım. Sadece Dersim değil, Amed’te de öyledir. Amed ondan beterdir, Botan ondan beterdir, hepsi öyledir, yarı gerillacılıktır. Tam gerillacılık gerçekten uygulanmıyor. Tam gerillacılık nedir? Derin gizlilik, ince kamuflaj, sonsuz yaratıcılık, bu tür şeyleri sayıyoruz ama bu sadece lafta kalıyor. Mesela bu Karadeniz’de uygulandı. Ben ona inanıyorum. Nasıl uygulandı? Şöyle, örneğin hareket tarzında, noktalanmasından tutalım yaklaşımına kadar uygulandı. Tamam, belki anlayışında sorunlar, zorlanmalar vardı ama o koşullardan kaynaklıydı.

Karadeniz’deki gibi bir gerillacılık Dersim’de uygulansa ben inanıyorum ki önemli gelişme sağlanırdı. Karargâh aşırı hantal tarzından, hantal üslenme anlayışından kurtulursa, biraz daha mobilleşirse, yani biraz daha hafifleşirse hakimiyeti de artacaktır. Kaldı ki, önemli bir nitelik de var. Ama çok fazla aktifleştirilemiyor. Giden arkadaşların nitelik sorunları çok mu vardı? Yoktu, ama işlevselleştirilemiyor. Neye harcıyor? Aşırı hantal üslenmelere, yeterince savaş koordinesi ya da karargâhı oluşturmamaya harcıyor. Örnek, Dersim’de eski klasik bir üslenme tarzı var, ondan bir türlü kurtulamadı. Güçler aşırı dağınık, herkes kendi halinde, herkes kendi boyutunda bir alanda birkaç eylemle, üslenmeyle uğraşma vb. bundan kurtulamadı. Örneğin Dersim’in tüm yolları denetime alınabilir. Arazi bir yere kadar tutulabilir. Bu sadece böyle havadan sudan olmaz. Bunun için yerel örgütlenmeyi güçlendirmek lazım. Yerel örgütlenme sadece birkaç tane genci örgütleyip gidip Dersim’de birkaç tane Molotof ya da bomba atması değildir.

Kırsal alanda öz savunmaya, yerel birlik anlayışına dayalı bir örgütlenme geliştirilebilir. Biraz enerjimizi oraya kanalize edersek, orayı yön-

lendirirsek ki biz bunu yapamadık. En esas belirleyici görev buydu. Bir; ordu büyütme, iki; yerel birlik oluşturma. Esas görev bunlardı. Bunlar oluşturtulmadığı için sadece kendi sınırlarımız içinde kendimizle sınırlı kaldık. Çekirdek kadro da bir yere kadar eylem yaptı. Ondan sonra tıkanma, şahadetler oldu. Ondan sonra geri çekilmeler oluyor. Bunun hiç mi imkânı yok? İmkânı var. Daha çok gerilla esas yoğunlaşmasını buna kanalize ederse, bir de güç büyütülürse, buna yönlendirirse inanıyorum ki hem yerel boyutunda hem örgütlenme açısından bu noktada birçok çıkış yapılabilir.

Abbas Arkadaş: Siz ne diyorsunuz? Katılıyor musunuz arkadaşlara?

... **Arkadaş:** Katıldığım yönler de var. Heval ... bazı hususlara değindi. O katılımdaki bazı sorunlar tekil olaylardı. İlk başlangıç için ne kadar doğruydı? Herhalde örgüt de sürdürdü. 2006'ya kadar da öyle takviyeler oldu. Ama kendi gücünü kendi karşılaması gündemi de vardı. Ben kişi olarak onu o dönemler çok algılayamadım. Örgüt oradan hazır güç yolluyor. Burada da olması gerekiyor. Bir yörenin kadrosu oradan katılımı çıkar. Oranın gerçekliğiyle yetişir. Sonra buradan gelip gitmeyle güç verir. Örgüt için çok büyük yararlar oluşturabilir. Öyle bir tartışma konferansta olmuşsa çok hatalı bir şeydir. Zaten onun sorunlarını da yaşadı. Buradan aktarılan kadrolar orada o görevi yapamıyor. Kafasında oluşan örgütsel gerçekliklerle, esnekliklerle katılıyor. Zaten 2004'ün katılımı, düşman yönelimi, 2005'teki sorunlar, kayıplar biraz oradan kaynaklıdır. O gerillacılığı bazı arkadaşlar biliyorlardı. Onlar da birazcık uzakta kalmıştı. Geldi tam adapte olamadı. Mayıs ayının sonları mıydı, ortası mıydı Orhan arkadaştan bahsediyorlar. Ovacık gibi bir yerde, Dersim'in en güçlü ormanlarının olduğu bir yerde dokuz kayıp birden verildi. Yani alan tasfiye oldu.

Abbas Arkadaş: Niye verildi?

... **Arkadaş:** Gerillacılığın, ya da yoğunlaşmanın zayıflığıdır. Aslında gidişte bizde şöyle bir şey var; ben çok düşündüm, yoğunlaşmaya çalıştım. Yani gerçekten bu örgüt içerisinde, -diyoruz ya, bir Önderlik partisidir, Önderlik örgütüdür- Önderliğin her yere, pratiğe bile perspektifi var. Şu anda baktığımızda öyle görüyoruz. O zaman da öyle bakıp görebiliyor muyduk? Hayır. Sanki oymuş gibi, o çelişkiler varmış gibi gidiyoruz. Öncesi-sonrası yok bizde. Kesinlikle yok. Çünkü ben kendi pratiğimde de biliyorum. İlk Kurê Jehro'nun altında arkadaşlar kayıt istedi. "Sen niye Dersim'e gidiyorsun?" diye sordular. "Gidip arkadaşlara biraz destek vereceğim" dedim. Katılım zaten baştan zayıflıyor. Bir hedefi yoktur. Dersim'in güncel sorunu, geçmiş, tarihiyle bir alakam

yoktur. Ben Dersim’de çok uzun süre de kaldım. Hiç öyle bakmadım. Dersim’de kalıplar çok güçlüdür. Mesela Dersim’de katılıyoruz, alışkanlıklar var, geliyoruz. Buradan giderken Heval Abbas da bu sorunların çoğunu söyledi. Kafamızda çok kalıplar olduğu sürece onları da algılamıyoruz. Gittik yine ona göre katıldık. 2012’ye kadar çarpıldık. Biraz kalıplar çatlamaya başladı. Farklı bakmaya başladık.

Abbas arkadaş: Yani çok kalıpcı bakış mı var diyorsunuz? Katılım da bakış açısından mı sakatlıklar var diyorsunuz?

... Arkadaş: Evet öyle durumlar var. Çünkü mesela Bawer arkadaş 90’ların başından beri oradadır. O da aynı alışkanlıkla geliyor. Karadeniz çalışmalarında da, karargâhta da öyle bir perspektif çıkmadı. Yani devrimciliği sadece mevcut olanı idare eden bir yaklaşım üzerinden oldu. Yeni savaşçı katılım dersini ciddiye almak zorundasın. Çünkü coğrafi olarak düşündüğümüzde bir tarafta Munzur var, bir taraf Keban barajı, bir tarafı Elazığ. Zaten Munzurları aşmaya çalıştığın zaman da Karasu ve Erzincan var. Yani çevresinde öyle çok yurtsever yok. Mesela Botan alanında birçok yer yurtseverdir. Ama Dersim öyle değildir. Arada tek kitlenin olduğu yer Mazgirt ve Pertek’tir. Karakoçan üzeri dışarıya ulaşıyorsun. Son yıllarda Munzurlar açıldı. Malatya’dan bile Koçerler geliyor. Eski Dersimliler var, Erzincan çevresinden geliyorlar. Oraya zaten hiçbir zaman öyle bakmadık. Öyle bir giriş-çıkış kapısı olarak örgütlenmedik. 90’ların ortalarında bazı denemeler oldu. Erken deşifre oldu.

Öyle olunca katılım alamıyorsun. Yerelden de alamıyorsun. Çünkü kitlenin olduğu yerededir. 2007’den sonra Mazgirt’te bir birim çalışması oldu, ama bir devrimci perspektif yoktu. Kitle düzeyini ayakta tut, moralize et. O da piknik gibiydi, devamlı geziyorlardı. Önlerinde bir çalışma yoktu. Şunu örgütle, bunu yap, savaşçı çıkar vb. yoktu. Savaşçı çalışması vardı, ama yılda bir-iki ancak çıkıyordu. Dersim merkez zaten kitlenmiş. Yoğun bir etkinlik olmadı mı, çok denetim kuramıyorsun. Milisler düzeyinde oluyor. Son süreçte vadilerde, yol üzerinde halkla ilişkilene vardı. O da seni tanıyan insanlarla oluyordu. Yani yeni insanlar, heyecan duyan gençler bulamıyorsun. Şimdi Pertek üzerinden 2004’te öyle bir giriş var, kayıp var, ondan sonra bir daha giriş yoktur. Ondan da Elazığ’a açılmıyor. O nokta da öyle bir boğukluk oluyor.

Saha yönetimi cephane kadar yeni savaşçı katılımı üzerinde durmadı. Durmadı derken, sonuçta biz de eski arkadaşlardık, oradaydık, bizim de öyle bir yaklaşımımız olmadı. Yani sohbette hep konuştuk. “Heval böyle olması lazım, şöyle olunması lazım” dedik. Hiçbir resmîyette şöyle bir

iddiamız olmadı: “Heval biz bunu eleştiriyoruz, bu çalışma niye böyle...”

Abbas arkadaş: Niye, toplantılar, tecmiller olmuyor muydu?

... **Arkadaş:** Bizim bakış açımızdaki yanlışlıklar orada var. Ben kişi olarak kendimi değerlendiriyorum. Arkadaşlar ilgileniyor, ama niye bu sonuç almıyor, kimden kaynaklı? Sonradan biraz fark ettiğimizde gördük ki, yüzeysel bir durum var. Yani çoğu o ciddiyette değil. Perspektif veriliyor, git yap deniliyor ama üzerinde ön açıcı bir durum yoktur. Böyle olsun, şöyle yap, böyle yap değil. Yüklensek bu arkadaşlar acemi, şehit düşebilir vs. kaygıları doğuyordu. İnsan aradı mı mazereti birçok yönden çıkıyor. Ama istenilen düzeyde öyle bir çıkış olmadı. Bunların üzerinde ciddi bir yoğunlaşma olsaydı sonuç alınırdı. Mesela 90’lardan biliyoruz, en az 60 arkadaş katılıyordu. 1995’ten sonrasını biliyorum. Sayı 60-70, bazen 80’e çıkıyordu. Bazen Pertek’ten, Mazgirt’ten zirve yapıyordu. 30-40 kişi birden katılıyordu. Ama Dersim’in şöyle bir gerçekliği de var; tüm coğrafyasını ve nüfusunu alsan Amed’in bir ilçesi kadar bile yapmıyor. Öyle bir ciddiyet oturtamadığı için şimdi Amed’de daha rahattır. Sen biraz ciddi durdun mu ova olduğu için dağ alanlarını çok tutamıyorlar, geçiştirip getiryorsun. Bir de kitlesi de çoktur.

Demek ki, biz hiçbir yerde, işte bu örgütün perspektifleridir, talimatıdır diye yeterince üzerinde durmadık. Bizde de duruşta bir yerellik var. Sadece, namus savaşçılığı mı diyelim, bilemiyorum, her şeyi öyle ele alma var. ‘Şöyle saha çalışmalarına müdahale edelim ya da şöyle olalım’, aslında öyle bir çerçeve yok kafamızda. Yerel çalışmalarda da öyledir. İstedğin gibi bir şey yaratamazsın. Dersim’den arkadaşlar da burada, somut belirtiyorlar. Beni de ikna ediyor. Çünkü gerillacılık üzerinden sen birçok şeyi örgütleyebilirsin. Milisi öyle çok yaygın örgütlersen, çok disiplinli olman lazım. Deşifre ettin mi bitiyor. Çok yaygın örgütleyemiyorsun. O noktada çok disiplinli, çok gizli, çok milis üretmen gerekiyor. Birçok alan boş. Stratejik düşündün mü insanın aklına geliyor. Devrimci Halk Savaşı, tüm araziye tutmak vb. Biz böyle düşünemediğimiz için hepsi birbirine bağlıyor geliyor.

Böyle bir çalışmayı açığa çıkaracak alt yapı, yeni savaşçı pozisyonu oluşturamadık. Yerel birlikler de gerilla üzerinden oldu. Destekleyebilir, şehir içerisinden güçlü istihbarat düzeyi yaratabilirdik. Onları da çok gerçekleştiremedik. Şimdi Karadeniz çalışmalarında da öyledir. Ben Karadeniz’de kaldım da. Artık biraz düşünmeye de çalışıyordum. Önceden Önderlik buna nasıl demiş, örgüt tarihine nasıl geçmiş? Bunda bizde çok aşırı zayıflık var. Yani bu sorun nasıl aşılr? Çelişki olarak da göre-

ceğiz. Yeni savaşçı mı alacağız, yeni alanlara mı gideceğiz, perspektifi nasıl olacak? Önceki dönemlerde Önderliğin Karadeniz çalışmalarını örgütlemesi bir devrim niyetindeydi. Haftalık ilgileniyordu, telefon açıyordu, Ayhan arkadaşla irtibatları vardı. Nasıl yapman gerekir? Dersim’den kendini ne zaman koparacaksınız? Tüm bu konularda yoğun perspektif veriyordu.

Güneye 2002’de geldiğimde, 2003’te Heval Cemal’le birlikte Dersim gücünün yanına gittik. Orada Hüseyin arkadaş vardı. 2003 yılında şehit düştü. Bana “Gel gidelim sen yardımcı olursun,” dedi. Ben de “Ben yeni geldim, ihtiyaçlarım var, kalsam iyi olur” dedim. Israr etti. Ben “Hevalê Hüseyin sen şimdi gidiyorsun, buradan ülkeleri geçeceksin Karadeniz’e gideceksin. Bir sorun çıksa nasıl halledeceksin? Bence git Dersim’de bekle yoğunlaş, baharın git. En azından önünde bir zaman olur. Bir yanlışlık olur üslenme yapamazsın, düşman deşifre edebilir, kayıp verebilirsin, tamamlarsın” dedim. Ama buradan gidişte öyle bir yoğunlaşma vardı ki, hop gitti oraya. Zaten Hevalê Munzur da oradan gitti. Hevalê Mahir de gitti. Mahir arkadaş tek kurtuldu. Yani önceden deşifre olmuş, ilk gidiş gibi değildir.

Dersim karargâhı da bunun perspektifini doğru veremedi. Sabri arkadaşın belki de yaptığı en büyük yanlışlık oydu. Yirmiye yakın en nitelikli gücü bir seferde kaybetti. Bakıyorum orada da benim yaşadığım bir sorun var. Gerçekten Önderlik geçmişte buna ne demiş, nasıl yoğunlaşmamız gerekir, nasıl oturtmamız gerekir? Bu gibi konuları hiç düşünmüyoruz. Geldim, buradaki eğitimlerde yapamadık. Niye yapamıyoruz diye düşündük. Niye irade olamıyorum diye çok düşündüm. Şöyle bir şey de var: Hazırlık çok önemlidir. Buraya geldik, orada düşündük. Her şey sana çelişkili geliyor, ama bir şey yapamıyorsun. Yani bir eğitim verebilme gücün yok, tarihten haberin çok fazla yok. Her şeye namusu kurtarma çerçevesinde yaklaşmışız. Uzlaşmacılık nasıl oluyor? 2012’ye kadar gerçekten öyleydi.

Diyordum ki, arkadaşlarla yaparız. Diyorsun, onlar biraz beni tamamlar, ama bakıyorsun biraz onlar benim eksikliğimi, biraz ben onların eksiklerini görmezden geliyorum ve uzlaşmacı bir tarz çıkmış. Ne onu eleştirebiliyorsun, ne kendini eleştirebiliyorsun. Yani böyle çok zorlayıcı, çürüten bir duruş çıkıyor. Yoğun şekilde bu çerçevededir. Karadeniz çalışmaları da öyledir. Mesela Sabri arkadaş gitti, Bawer arkadaş geldi. Arkadaşların yoğunlaşması hep eylem üzerinde oldu. Yani sorunlar o kadar yoğunlaştı ki! Dersim’de de Ayhan arkadaşla kadro ve kadro nasıl yetişir üzerine tartışıyorduk. Bazen diyordu ki “Mecburduk o zaman...”

Savaşçı düzeyini orada biraz geliştirmek için Ayhan arkadaş çok uğraştı. Biraz sonuç da aldı. Ama şu olmadı: 1999 geldi, şahadet oluştu. Güneyden Dersim'e, Dersim'den Karadeniz'e giderken, arkadaşlar yollanırken öyle bir perspektif oluşturulmadı. Bawer arkadaş da bunu vermedi. Celal arkadaş gitti, gönüllüydü. Ayhan arkadaşın perspektif düzeyi iyiydi. Bir alt yapısı vardı, komutanlık yapmıştı. Dersim'de Cephe görevinde bulundu. Bunu bir üst-Anakarargâhta çok oturtamadı.

Önderlik olduğu zaman, Dersim'in saha sistemine geçmediği süreçte de bölgeler olarak ele alıyordu. Mesela Koçgiri, diğer yerleri daha güçlü örgütlüyordu. Direkt Ayhan arkadaş gibi birisi oraya örgütlendi. Önderlik sahasına gidecekti, oraya gitti. O perspektif üzerinden bir sistem oturttu. En azından ne yapacağını biliyordu. Celal arkadaşın eylemci yönü ağırdı. Ağırlık yapıyor, o noktada iddiası var. Ama bir sorunu halletme, onu yumuşatma-soğutma, en azından çok köklü halletmese de rahatlatma pozisyonu çıkmıyordu. Her şeyini eylemle ifade ediyordu. Öyle bir perspektif üstünden direkt o alandan sorumluydu. Bir de tarzı şöyle oturttu: Mesela kitleye dayanmayabilirdi. Ama Dersim'de de bazı destekler oldu. Onlar açılımdı. Hepsi olumsuz değildi. Gerçekten Sinop'a, Kastamonu'ya kadar da gidildi. Olumlu dediğimiz, yani halka dayanan dönemde gidildi. Hazır olan ya da biraz alıştırdığımız kitle çerçevesinde biz duruyorduk. Ama öyle bir bağımsız duruş ta Sinop'a kadar da gitti. Hepsini bütünleştirip bir sentez çıkmadı.

Heval Sofi Karadeniz güçleri ile konuşacaktı. Sadece "Nasılsınız? 15 Ağustos'unuz kutlu olsun. İşte parazit var, ben bir şey diyemiyorum" dedi. Hiç kimseye perspektif de çıkmadı. Öyle oluşunca da ne oldu? Düşünceleri, tarihi, halka yaklaşım, Önderliğin yaklaşımı eksik kaldı. Bazen bir insan, yurtsever ya da demokrat birisi var oralarda, Tokat çevresinde var. Alevi kesimi var. Türk sol kesimi var. Eskiden de biz öyle dayanıyorduk. Tüm ihtiyaçlarımızı da öyle çıkarıyorduk. Şimdi öyle bir perspektif de oluşmadı. Kaçış da olunca Karadeniz çalışmaları daraldı. Sadece ihtiyaçları gidermek için bazı evlerden gizlice alıyorduk. Kamulaştırma üzerinden bu yapılıyordu. Öyle bir açılım olmayınca o çalışmalar çok daraldı.

Karargâhlaşma bence orada olmalıydı. Atakan arkadaş o çalışmaların üzerinde duruyordu. Öyle bir çalışmada olunsaydı, Tokat'a dayanılıp oradan geniş bir açılımla Dersim üzerinden desteklenip yapılsaydı, karargâhlaşmakla oraya aktarılısaydı daha çok kişi gitmeye cesaret edebilirdi. Ben gidip o sorunların içerisine giremedim. Belki bir özeleştirir

konusudur. Çünkü bakıyorsun sorunlar çok. Kendi düzeyine bakıyorsun, oradaki sorunlara bakıyorsun, güç getiremiyorsun.

Abbas Arkadaş: Sence karargâh oluşabilir miydi, yaşayabilir miydi?

... **Arkadaş:** Geçmişte olan arkadaşlar olsaydı, -çoğu şehit düştü- biraz zorlansaydı olabilir. Çünkü düşman Tokat'ta kitleyle biraz oynamış. Ama öyle değil. Şehir merkezine dayanamıyorsun, biraz MHP'lilik falan var. Ama kırsaldaki kitle o kadar düzene bulaşmamış. Çıkarabiliyorsun. Zorladın mı oluyor. Öyle kolay da değildir. İnsanların dilinden anlamak, insanları ikna etme becerisi göstermek kolay da değildir. Karadeniz gücündeki eksiklik buna hiç gelmemesiydi. Ondan hep korktu. O yüzden bazı ihtiyaçlarını karşıladı, güç büyütemedi, darbeye açık bir pozisyonda oldu, darbelendi. Celal arkadaş da üretemedi. Doğru perspektifler de olmadı. Bizde -özeleştirisi konusudur- doğru bir gidişat durumu olmadı. Aslında o zaman parça parça düşündük. Ama düşüncelerimizi bir öneriye çeviremedik. Bizde öyle bir duruş da yoktu.

2012'de bana, "Git genel sorumlusu ol" denildi. Ben dedim, "Heval tim komutanı, savaşçı olarak gideyim. Ama o sorunları kaldıramam". Zarar veririm diye önerimi söyledim. Bizim için zor oldu, ama gerçekten o kadar sorun birikmişti ki, kendime bakıyordum; bende üretmeyen, bir neden sonucunda katılamayan duruş var.

Abbas arkadaş: Bu Karadeniz'in sorunları dediğiniz sorun nedir? Bilelim. Benim hiç aklıma yatmıyor. Dünya bizim sırtımızda değildir. Herhalde Karadenizlilerin bütün sorunları bizim üzerimizde değildir. Karadeniz'in o kadar altından kalkamayacağımız ne sorunları vardı? Hiçbir sorun olmaması lazım aslında.

... **Arkadaş:** Eğer yıllarını geçirmişsen, eğer kendini doğru örgütlemişsen, bilinçlendirmişsen öyle bir sorun olmaması gerekiyor.

Abbas Arkadaş: Peki, ne sorunu vardı? Niye oluyor o zaman?

... **Arkadaş:** Aslında geçmişte de -1999 öncesi- sorunlar çıkıyordu. Arkadaşlar, "Nasıl kadro gerekiyor Karadeniz'de?" diye soruyordu. Sonra düşündüm. Heval Ayhan, "Savaşta kendini çok bir şeyler yaptım zannetmeyen, yeni katılan, biraz kararlı olan arkadaşlar burada yetişebilir" diyordu. Yani alışkanlıklarını çok kendine göre oluşturmayan kişiler o alanda başarılı olabilir. Bütünleşmiyoruz genelle. Sorun aslında orada. Yani kendimizi sıkı bir alan çalışmasına, sıkı bir Dersim sorunlarına kitlemiş olmadığımız için hedefsiz bir katılım çıkıyor açığa. Ondan sonra Karadeniz'e geliyor. O dönemler arabalarla biraz öyle yapmak rahat oluyordu. Onun havasıyla geliniyordu. Sanki bir film sahnesine katılı-

yormuşsun gibi. Ama öyle değil. Karadeniz’de bir eylem yapıyorsun. Arı kovanına çomak sokmuş gibi oluyor. Düşman seni dört gün kovalıyor. Hem de nasıl! Mesela beşerli altışarlı çemberlerle dört günlük yola pusu atıyor. Sen bazen canını zor kurtarıyorsun. Sonra bunlar kırıyor seni. Bir bakıyorsun, ne sorunlarını aşacak bir hedefin var, ne düşman üzerinde yoğunlaşma. Sadece kafanda oluşturduğun çok basit hayaller üzerinden katılıyorsun.

Abbas Arkadaş: Yalnız biraz zorluklar var. Düşmanın güçlü, etkili; örgütlenme zayıf, imkânlar az, dolayısıyla daha çok gücüne ve hareket tarzına güvenmen lazım. Onunla yürüyor olunması doğal, anlaşılır bir durum zaten. Yani bilerek gidiliyor. Bu öncesinde bilinmeyen bir durum değildir. Bilinmeden gidilip de yanlış bir bilgi sonucunda farklı bir bilgiyle karşılaşma söz konusu değildir. Artık ona göre gidebildiği kadar gidebilir insan. Hareket tarzını ona göre ayarlar. Sorun dedikleriniz, mücadele ettiğiniz sürece her zaman olacaktır. O sorunlar çözülmez. Siz diyorsunuz çözülsün de, çözülen hangi sorunlar var? Hiçbirisi yoktur. Diğer sorunlar çözülmez. Çözülür yenisi olur, çözülür yenisi olur. Mücadeledir, bitmez.

Bugün burada bir mücadelenin sorunu olur çözersin, yarın öbür tarafa geçersin orada yine sorun olur. O halde sürekli bir mücadele haline hazır olmak gerek. Zaten birimler biraz ona göre hazırlanıyor, ona göre belirleniyor. Oraya giden arkadaşlar bunu göze alarak, bunları bilerek gitmiyor mu? Gidiyorlar. Bunu biliyor, buna göre hazırlanıp gidiyorlarsa o halde orada mücadelenin ortaya çıkardığı sorunları çözmekle yükümlüler. Hepsini çözümleyici olacaklar. Ya üç kişidir ya beş kişidir. Beş kişinin sorunu nedir? Günlük yaşam ve mücadele sorunudur. Onun dışında ne halkı koruma sorunu var, ne şunu yapma, ne bunu yapma sorunu var. Diğer birçok yerde halkla ilişkiler, şu bu görevler ortaya çıkıyor ya da öne çıkıyor. Sonra onlar sorun oluyor, plan yapmayı, çalışma yapmayı gerektiriyor. Orada öyle bir durum da yoktur. Kendini yaşatacak, ihtiyaçlarını karşılayacak bir çalışma, diğeri de mücadelenin ihtiyaçlarını karşılamadır. Sanki biraz fazla ağırlık mı verilmiş, oranın koşullarından farklı başka yerlerle benzer mi ele alınmış? Ama koşullar uygun olmanın yanı sıra tabii zorlanmalar olmuş.

Mesela Karadeniz misilleme eylemi yaptı. Bir eylem düşmanın bu kadar saldırısını gündeme getiriyor. O kadar zorluğu içeriyor, öyle Kürdistan’daki gibi düşmanın zorla hareket ettiği bir durum yoktur. Hızla çok geniş kuşatma halinde hareket edebiliyor. Öyleyse Karadeniz gerilacılığı bütün bunları kırmayı-aşmayı gerektiriyor. Ama buna rağmen

Karadeniz misilleme eylemini yaptı. Bekledim belki bunu söylersiniz diye. Biraz anlayışları sorgulamak lazım. Biraz yaklaşımda, ele almada, bir yerin somut durumu, özellikleri, orada yürütülecek mücadelenin tarzı, görevleri, o mücadeleyi yürütecek örgüt gücü vs. bunları tabii iyi ayarlamak lazım. O zaman bunların hiçbirisi doğru dürüst ayarlanmıyor. Ayarlanmıyorsa o zaman niye gidiliyor? Yani anlattıklarınızdan baştan savma bir durum çıkıyor. ‘Sadece birkaç eylem yaparsa olumlu olur, bize faydası gelir. Ondan sonra ne olursa çok fazla da mesele değil’ gibi bir anlayış var. Dar bir hedef var. Çok planlı örgütlü değil.

Dolayısıyla sonunda doğru yönetilmedi de. En dar ortamda bu kadar güç vardı. Dersim’in de o kadar gücü vardı, her alanda da vardı. Misilleme eylemini Karadeniz yaptı. Niye Karadeniz yaptı? Karadeniz neydi de misilleme yaptı? Savaş yok, ateşkes var. O kadar düşman kuşatması altında bir yerde, sen eylem yapıyorsun açığa çıkıyorsun. Peki, o düşman seni yaşatır mı? Yaşatmaz. Sonra üzerine geldi. Yaşatmadı. Diğer zorlukların hepsini bir yana bırak. Külliye yanlıştı. Sadece bu yanlış, tasfiyeyi getirdi. Bu kararı kim verdiyse hesap vermelidir. Savaştan, savaş yönetiminden hiçbir şey anlamamıştır. Sadece eylem olsun istemiş. Ne oldu! Bir de gitti Başbakan’a eylem yaptılar. Sen Başbakan’a kurşun sıkarsan o da sana sıkar. Karşılığını alacağını bileceksin. Karşıdan saldırı gelince “Niye benim üzerime bu kadar saldırı geldi? Niye geliyorsun?” diyorsun. Sen ‘Ben saldırırım, o ise bana saldırmaz’ anlayışındasın. Bu mantık askeri olarak yanlıştır. Baştan çok büyük yanlış içeriyor.

Çok somut bazı yanlışlar var. Karadeniz’de hepsi dar bir arkadaş grubudur. Seçilmiş gitmişler. Üç kişidir, beş kişidir. Onları başkası yönetemez. Hiçbir sabitliği yoktur. 24 saat hareket halindeler. Gizliden harekete dayanarak var oluyor. Dolayısıyla kendi sorununu kendi içinde çözmek zorundadır. Öyle bir birlik olmalıdır. Öyle bir sistem işlemeli ki, kendi içinde sorunu çözebilmelidir. Çözerse var olabilir. Çözemezse başka hiç kimse çözemez. Başkası çözer diye beklemek, başkasının uzaktan ben çözerim diye yaklaşım göstermesi yanlıştır. Bir yanlış da budur.

Karadeniz’de karargâh olmazdı. Olsa da o karargâh hiçbir şey yapamazdı. Hele bir yere biraz karargâh yap, var olan bir gücü oraya topla, düşman hepsini birden siler süpürürdü. Gene de birkaç yıl ayakta kalındıysa bu kadar dağınık birimlerin gizli, hızlı ve hareketli olması ayakta tuttu. Hele bir yere düşmanın biraz yoğunlaşması olsaydı, ezer geçerdi orayı. Çünkü o kadar destek, o kadar güç de yoktu. Halk desteği de yoktur, güç de bir avuçtur. Ordu bizi Karadeniz’e kolay sokmaz. Orada ne

gücü varsa seferber edip imha eder. Oranın karargâhı öyle olmazdı. Birliklerini doğru örgütlemek gerekiyordu. Çünkü bir hazırlık yok, halk dayanağı yok, halk örgütlülüğü yok. Coğrafyanın gücüne, bir de savaşçının gücüne, hızına, gizliliğine dayanarak hareket ediyor, ayakta kalıyor. Diğer boyutları geliştirmek kolay değildir. Çok zamana ve belki biraz sivil mücadeleye, çalışmaya ihtiyaç duyuyordu.

Sorunları daha somut koymak, daha doğrusu ortaya çıkan sonuçların nedenlerini daha derinliğine anlamak sanki daha doğru gibi geliyor bana. Yoksa nasıl olacaktı? Nereye bir karargâh koysan ve onun etrafında bu kadar gücü toplasaydın daha çok sorun çıkarırdı. Hemen o karargâhı vururlardı. Korumaya mıydı kendisini? Çok zordu. Onun için onu kimse göze alıp orada karargâh kuramadı zaten. Tabii Sinop'a, Kastamonu'ya kadar gidildi. O gizlilik, hız ve hareket ayakta tuttu. Öyle olmasaydı birimler yaşayamazdı. Arkadaş diyor ya, Kürdistan'daki üslenmeyi çok fazla hantal, ağır buluyor. Harekete Karadeniz'den baktın mı tabii Kürdistan'da olanlar çok ağır ve farklı gelir. Karadeniz'de öyle yaparsan hareket edemezsin, ayakta kalamazsın, yaşayamazsın. Hiçbir üsse bağlı olmadan, aslında bırakalım bir üssü, böyle sabit bir coğrafyaya bile bağlı olmadan bir hareket alanı var. Sanki hareketlilik de biraz aşırı olmuş. O da doğru değil. Ama yine de gizlilik ve hareket öyle bir ortamda koruyucudur. Çünkü gerillacı kendi gücüyle ayakta kalıyor. Esas kendi gücüne dayanıyor.

Ama bu sorunlar sanki üretme sorunlardır. Böyle bir gerillacılığın sorunları ne olabilir? Kendi ihtiyaçlarını karşılama sorunu, bir de gelişmeleri izlediğinde eylem yapma ve savaşma; görevleri bunlardır. Bunu da oluşturulacak birlik kendi içinde çözebilmeliydi. Yani oluşturulurken, görevlendirilirken buna göre perspektiflendirmek, talimat vermek, örgütlemek, yürütmek, öyle inisiyatifli ve sorumlu kılmak bu şekilde sonuç alıcı olabilirdi. Yine de çok fazla ilişki kurmaya çalıştılar. Cihazlarla konuşmalar oldu. O cihaz konuşmaları da belki bazı yönleri deşifre etti. Tam bilmiyoruz ayrıntılarını, benim söylediklerimin hepsi yorumdur. Siz daha somut biliyorsunuz.

... **Arkadaş:** Bundan önce de bizim savaşa yaklaşımımız neydi? Birazcık hedefi ya da bir katılımı belirlerken, rahat eylem nerede yapılabilir seçebiliyoruz. Yani o çok hazırlığı getirmiyor. Her adımda gerçekten Önderliğin verdiği bir perspektif vardır. Kendi ihtiyaçların ve sorunların da mevcuttur. Ama ideolojik olarak orada olduğun zaman özgürlük mücadelesine, savaşa, değerlere ne kattığını kaybettiğin an zaten gerileme başlıyor. Gerileme başladığında kişiler kendini yönlendiremiyor.

Son dönemki pratikte kim biraz sorun yaşamışsa Tokat alanına gelmiştir. Arazi çok güçlü, koruyor. Orada da şöyle bir sorun var: Bu sefer de onlarda da Dersim’i biraz Güney gibi görme var. Hazır olmayan kişilik kendini biraz Erzincan’a daha yakın tutuyor. Önderlik ilk olarak *“Eğer bu işi yapmaya kararlıysanız -o zamanda karargâhta Ayhan arkadaştı- kendinizi Sivas sınırından kurtarın. Heval Giresun’a doğru girin. Halkla bütünleşin”* dedi. Belki öyle bir karargâhlaşma sistemi oluşturulabilirdi. Ama eskisi gibi olursa düşman boğar. Düşman eski gerillacılığı, TİKKO’cuların tarzını biliyor. Arkadaşlardan daha tecrübeliler. Halkta da biraz zemin var. İyi örgütlenirsen, iyi seçersen, ya da bir güven yaydığın zaman insanlar hızlıca hemen seni ihbar etmiyor.

Küçük bir grup Tokat’ta hareket edebiliyor. O grup orada bazı zeminler yaratabilirdi. Sinop’a kadar yine açılırdı. Herkes kendi yerinde üslenmeyi yine esas alırdı. Eğer orada bir şey yapamamışsa, bazı yerlerden destek alamamışsa, Munzurlarda bir geri cephe oluşturmaktansa orada oluşturulabilir. Bir dönem Munzurlar gibi güçlerin gelip Tokat’ta toplanması zaten çok sakıncalıdır. O kesindir. Ama orada o sorunlar halledilemiyor. Mesela Bahoz arkadaş *“Biz Sinop’tayız, şu eyaletteyiz, iki arkadaş burada sorunu halledemiyor. Kavgalı dövüşlüler”* diyor. Arkadaşlar onlara *“gelin”* diyorlar. Celal arkadaş da genel sorumludur. O da bir tim gibi, ama kendine merkez seçmemiş, dağınık geziyor. Bir yerde en azından dar da olsa bir değer yaratsın ki ona dayansın. Ama o da yok. O dağıtıyor. Bu sefer 15-20 günlük yol arkadaşları toplanıyor. O da, iki kişinin düzenlemesini yapmak için Sinop’tan yürüyor geliyor. Orada o pratiğin çıkarabileceği, Dersim’e, genel pratiğe katacağı hususlardan kopukluk var. Böyle bir bilinçten uzagız.

Onlar oluşmayınca bu sefer gel-git, çok aşırı hareketlilik ve çok aşırı birbirinden uzaklaşma oluyor. Bu mevcut askeri duruş belki daha geniş tartışılabilir. Öyle bir pratik düzeyini açığa çıkarabilir. Orada açığa çıkmadı, çıkaramadık. Orada ben vardım, yoktum. Ben de o noktalarda çok düşündüm. Ama bireysel olarak kendimizi daha güçlü donatmamız gerekiyor. Parti tarihi öyle değil. Gerçekten oradaki ruh nedir, nasıl halledilmiş, neye dayanılmış, zorluklara nasıl güç getirilmiş? Biz onlardan çok hareket etmediğimizden yüzeysel, dar davranışlar çıkıyor. Bir de hedeflerimizde darlık çabuk yansıyor.

Abbas arkadaş: Tokat’ta dayanma zemin var mıdır? ‘Sadece oraya dayalı olarak yaşanabilir’ mi diyorsunuz? Birçok Türkiyeli örgütü bunlar yönlendirse insan Karadeniz’de gerillacılığı geliştirebilir mi?

... Arkadaş: Geliştirebilir. 1997'den önce zor olsa da ilişki bulunuyordu. Türk solunun da orada yarattığı bazı değerler var. O dağ kesimi devrimciliğe çok uzak bir toplum değildir. O dönem bizim de ilişkilerimiz vardı. Zaten tüm ihtiyaçlarımız oradan karşılanıyordu. O zaman da düşman bir süre sonra kanıksıyor. Kayıp veriliyor. Bazen ihtiyaçlarını ayarlıyorsun, çok iyi hesaplamasan düşman da çok yöneliyor. Yazın şöyle bir hedef koyuyorduk: Temmuz'la ya da Haziran'ın ortasıyla Ağustos'un sonuna kadar ilişki arayabiliriz. Ondan sonra gizliliği esas alacağız. Yani kendimize yarattığımız erzak vb. değerler üzerinden artık bir dahaki döneme kadar eylemsellikler başlıyor. Öyle sonuçlar çıkıyordu. Öyle bir bakış açısıyla, o perspektifi oluştursak Tokat'ta öyle bir zemin var.

Arkadaşların yaptığı açılım çok önemliydi. Eskiden biz Tokat'ta kaldığımızda yazın operasyon yapılıyordu, sırtlar çıplaktı. Düşmün orada kalıyordu. Köy ve üçgen, yol patikalarını kesin tutuyorlardı. Oralara çok dikkat etmen gerekiyor. Tokat'ın arazileri, ormanı, mesela Gümüşhane'den, Giresun'dan sonra çok sertleşiyor. Sen çok rahat hareket edebiliyorsun. Yani arazinin yamaçlarını kullanıyorsun. Hep üstte altta, köylerde ve yol üçgenlerini kesip geçebiliyorsun. Arazisi çok rahat, kullanabiliyorsun. Tek ilişki kurma ve denetimi sağlıklı yapma kalıyordu. Ona da bizim çözümümüz şöyleydi: İlk gidişte tanışmada, evine gidiyorduk, konuşuyorduk ya da o alandan bir ay uzaklaşmışsak geri geldiğimizde yeniden evine gidiyorduk. Ama ondan sonraki tüm randevularımız arazideydi. Yani denetimi alabileceğimiz alandıydı. Öyle ayarlıyorduk. Çünkü o dönem çok aşırı hücre pususu oluyordu.

Tokat'ta öyle bir zemin var, oluşabilir, dayanılabilir. Ama Tokat'tan Ordu'ya kaydık mı düşmün çok yöneliyordu. O dönem Tokat'ta bırakıyordu. Artık öyle bir pozisyon almıştı. Giresun'a açıldı mı bize çok yöneliyor. Yani bırakmıyor sen onun dışına kayasın. Bu son dönemdeki pratikte bunu çok uyguladılar. Eğer zorlanılırsa, bir geri cephe gibi, karargâh da geri cephe çalışmasını yürütecek. Aslında Tokat'ta bir ihtiyaç çalışmasını yürütebilir. Diğer timler açılabilir, üslenmelerini oralarda yapmaları çok iyidir. Ama bu Dersim'de de desteklenebilir. Eğer o yapılamamışsa, kendisi de ayarlamamışsa Tokat'a dayanılabilir.

Abbas Arkadaş: Sence de Karadeniz'de gerilla geliştirilebilir mi?

... Arkadaş: 2009'dan sonra Karadeniz'de yürütülen pratik bence gerillacılık tarzı açısından, yani gizlilik, hareketlilik ve inisiyatif konularında örnektir. Bu olumlu taraftır. Zayıf gördüğüm iki boyut var. Sorun sadece karargâhlaşma değildir. Bu da var kuşkusuz, ama yaygın hareket

tarzı daha fazla geliştirilebilirdi. Bu gerillanın düşmanın denetimine girmesini engelledi. Bu tarz iyiydi. Fakat eksiklikler, örgütsel sorunlar koşullardan çıktı.

... Arkadaş: Analiz yapılacaksa şöyle bir görüş de belirteyim: Mesela Celal arkadaş onlar Amasya’da eylem yaptılar, şehit düştüler. Bir de Tokat eylemi olduğunda, Seyit Rıza arkadaş onlar şehit düştü. Ondan sonra kopan arkadaşlara dikkat edelim nerede şehit düştüler? Hepsi Tokat’ta şehit düştü.

Abbas Arkadaş: Ama siz dediniz Tokat’ta korunabilirlerdi. Tam tersi olmadı mı?

... Arkadaş: Evet, korunabilirlerdi. O yaygın gerillacılığı gerçekten yapmak, dikkati oraya çekmek, orayı bir üs olarak kullanmak lazım. Tokat’ta kalan arkadaşlar yine savaşılabılır, birçok şey yapabilir, ama gerçekten geri cephe rolünü oynayabilir. Halk zenginliği var orada, tanıyan insanlar var. Dersim’e biraz daha yakındır, insanlar daha çabuk ulaşıyor. Ama ben Alişer arkadaşın bir tarzından çok iyi biliyorum. Geldiler Tokat’a. Alişer arkadaş “Ben Tokat’ta, Karadeniz’de eylem yapacağım, Sivas’a çekilip üsleneceğim” dedi ve yaptı ama kayıp verdi. İleri gittiğinde, darbe aldığın veya zorlandığın zaman düşman biliyor Tokat’a geleceksin. Tokat’ı çok geniş tutuyor. Yaygınlığı açığa çıkartan öyle bir psikoloji oluşturmasan, yerinde durabilsen ya da bir şeyin olduğu zaman, kısmi gelip hemen ihtiyaçlarını alsan geri gitsen, o alanda kalsan öyledir. Çok aşırı geziyor olsan da düşman eylem yaptın mı seni vuracağı yeri biliyor; Tokat’tır. Ama mesela orada üslenme olsa, düşman denetimde tutulsa, nerede ne oluyor, vaktinde gelirse gidilse öyle olmayabilir. Ya da düşmanın bilgileri şöyle bir şey olmayabilir; ya senin bilgilerin çıkıyor ya da onun bilgileri, ya da bunlar böyle bir takviye yapıyor, farklılaştırsan onun dışına çıkabilirsin. Düşman diyor ki, “Savaşçının psikolojisi ne?” Çok acayip düşünüyor. Diyor ki, Akif oradadır. Ne yapabilir? Hareket tarzı ne? Nasıl yönelecek? Nereye gidecek? Düşman bunu çok iyi çözüyor. Mesela Koçer arkadaş orada şehit düştü. Salih arkadaş orada ele geçti...

Abbas Arkadaş: Ama zaten Dersim’e gelmek istiyorlardı. Öyle oldu. Gelirken mi oldu? Yani oraya gitmek için oraya gitmediler. Dersim’e çekilmek için geldiler, gelirken tabii dediğiniz gibi oradan geçeceğini düşman da biliyordu, dağılanların oradan geçeceğini düşünerek ona göre tedbir aldı, pusu attı, yakaladı. Yani oraya gelmediler değil mi?

... **Arkadaş:** Evet. Doğrudur, onlar o çevrede kalacaktı. Kayıp olmanınca o tarafa doğru geliniyor. Ama benim orada demek istediğim, daha denetimli bir duruş olsa belki daha güvenli olabilir.

Abbas Arkadaş: Düşman hazırlıklı oluyor, düşmanı denetleyen hiç kimse olmuyor. Kalınabilse o bir fayda olabilir. Bu kadar arazi tutup girenlerin ansızın girmesine fırsat verilmeyebilir.

... **Arkadaş:** Oranın halkını biraz daha çok tanıman lazım. Düşmanın hareket tarzını daha iyi tanıman lazım. Çünkü çok hareket olunca birim kimler de çok çıkmıyor. Düşman biliyor. Mesela arkadaşlar gidiyor, cihazın mandalına basıyor ya da bir yerden gidip eskisi gibi tutmuyorlar. Bir şeyi kamulaştırdın mı, bir evden bir kilo bir şey eksik oldu mu düşman seni denetimine alıyor. Ama oraya gelsen, öyle bir pozisyon olsa, biliyor ki sen ihtiyaçlarını karşılıyorsun. Kendisini birazcık daha gevşetecektir. Diğer güçlerin üzerine düşecektir. Herhangi bir boşluk yaratıldığı zaman da, sen tersten, sağdan soldan biraz denetimdir, nereye geleceğini daha planlı yapabilsen, güçler daha hızlı, denetimli gelebilir, bıkın olmayabilir, moral olabilir. Birçok şeyi tamamlayabilir.

Abbas Arkadaş: Biz yine devam edelim.

... **Arkadaş:** Dikkat edelim, tüm şahadetler yollarda olmuş. Yani öyle kendi birimlerinde, hareket alanlarında olmamış.

Abbas Arkadaş: Zaten bir yerde durmamışlar ki, hep yoldalar.

... **Arkadaş:** Doğrudur. O aslında aslında gerekliydi. Ben yadsımıyorum. Şehit Baz arkadaş onlar Dersim'e giderken şehit düşüyorlar. Heval Salih, Heval Koçero ve diğer arkadaşlar hepsi tek tektir, dağılmışlar, birbirinden kopmuşlar. Öyle şehit düşüyorlar. Karadeniz'deki mevcut yaygın hareket tarzı bence çok olumludur. Birim birim kalıyorlar, planlamamızda da öyleydi. Birim birim kalınıyordu. Bir birim orta Karadeniz, biri Doğu Karadeniz diğeri ise Batı Karadeniz'de üslenecekti. Bu planlama çok fazla gerçekleşmedi, kayıplar yaşandı. Örnek, mevsimlik fındık işçileri var, binlerce insan Kürdistan'dan geliyorlar. Bunların aracılığıyla da birkaç yıllık hazırlıklarını yapabilirsin. Diğeri de Türk Aleviler var, Çorum ve Tokat civarlarında bunların aracılığıyla bazı ilişkiler kurulabilir. Bir ilişki bile altın değerindedir. Bizim bir ilişkimiz vardı. Belki çok fazla kullanıldığı için komplo sonucunda Pala arkadaşlar şehit düştüler. Ama ondan önce bir ilişki vardı ve Karadeniz'in tamamına yetiyordu.

Mevcut durumda yaygın ilişki ve halk ilişkileri yürütmekten ziyade dar anlamda Tokat, Çorum veya Giresun olabilir. Buralarda bir ilişki

bile yeterlidir. Bir birimlik bir gerilla gücünün üslenmesi için iki torba un yeterlidir. Fakat bu ilişki de olmadığı zaman zorlanma oluyor. Yaşadığımız zorlanmaların kaynağı budur. Üslenme yapamazsan, koşullar uygun olmazsa, erzak temin etmek için yoğun bir hareketlilik içerisine giriyorsun. Bu fiziki ve ruhsal yıpranma yaratıyor ve sorunlar da bu nedenle çıkıyor. Yoksa kimsenin kimseyle sorunu yoktur. Biraz koşulların yaratılamamasından kaynaklı sorunlar oluyor.

Tokat, Reşadiye, Kastamonu eylemleri misillemedir. Yapılan eylemler genelde misille eylemi olarak yapıldı. Tokat eylemini, hareket yapmamızı istedi. Kastamonu eylemi tesadüf oldu. Yoksa öyle Erdoğan'ın konvoyunu vuralım diye bir planlama yapılmamıştı. Konvoyu eskortluk yapan polisleri arkadaşlar tesadüfen vurdular. Zaten Erdoğan'ın konvoyu olduğunu da bilmiyorlardı.

Abbas Arkadaş: Ama şunu bileceksin, Karadeniz'e gerilla sadece kendi gücüyle gitmiyor. Öyle sanılıyorsa yanılgılıdır. Kürdistan'da bu kadar savaş oluyor. Ordu Kürdistan'a çekiliyor, daraltılıyor. Diğer yerlerde hareket edecek hali kalmıyor, boşluk oluşuyor da o boşluğa dayanarak oradaki gerilla hareket ediyor. Bu bir gerçektir. Böyle olmazsa Kürdistan'ı bırakalım, Mahir Çayan'lar bir eylem yaptı, o kadar da ilişkileri vardı. Karadeniz o zamanlar devrim yapıyordu. Ona rağmen ikinciye adım atamadılar. Yaşatmazlar! Bu ne anlama geliyor? Çatışmasızlık var, ateşkes var, ordu savaşta değil, sen misilleme eylemini Karadeniz'de yapıyorsun. Kürdistan'da savaş yok. Ordu güç kaydırabiliyor. Oradaki güçleri harekete geçirebiliyor. Çünkü diğer tarafta, başka yerde savaş yok. Orada onu yaşatmaz. Bence o eylem tarzı başlı başına terstir.

Oraya güç olarak, bir şeyler yapmak için gidilmiş, ama nereye gidilmiş, ne yapılabilir, eylem çizgisi ne olmalıdır? Bu sorular çok fazla cevaplanmadan gitmek anlamına geliyor. Her yerde savaş olduğu zaman, onun bir uzantısı olarak savaşmak üzere oraya gidiliyor. Öyle yaparsan oradaki savaş ayakta kalabilir, devam edebilir. Ama her yerde savaş durmuş, sadece orada eylem yapıyorsun. Düşman yaşatmaz. Taktik olarak o çok ciddi bir hatadır. Çatışmasızlık, ateşkes konumu oldu mu, orada en küçük bir çatışmaya girmemek, gizliliği tam korumak esas olmalıdır. Öyle olmazsa düşman orada yaşatmaz. “Operasyondur veya geldi pusuya girdi vurdum” der. Çünkü karşı taraf resmi ateşkes yapmıyor ki. Sadece eylem yapma değil, farklı bir biçimde de tespit ettiği an vurur ve zaten herhangi bir sorumluluğu yoktur. Resmen ateşkesi üstlenmiş değil ki. Dolayısıyla sen ona o fırsatı vermeyeceksin. Fırsat verdin, vuruldun.

‘İşte bak ateşkesi bozuyor’ diyemeyiz. O zaman bir yanlışlık, yanlış anlama olur. Ateşkes ya da çatışmasızlığa yaklaşımda hata olur.

Ateşkes ve çatışmasızlık ortamında, eylem çizgisine yaklaşımda hata vardır. Düşmanın en az hareket edebileceği, en az saldırbileceği, kontrol altında tutabileceği yerlerde misilleme eylemlerini yaparsan, düşman senin üzerine gelemaz, kendini koruyabilirsin, eylem gücü ayakta kalabilir. Belki diyeceksin etkisi çok oluyor. Diğer yerlerdeki eylemlerin etkisi az oluyor. Ancak Kürdistan savaştığında o zaman büyük eylem yaparsın. Hareket edebilecek bir alana, Kürdistan’da ateşkes varken ‘sen eylem yap’ dersen bu provokasyon gibi bir şeydir. Kendi kendini provoke etmek, ateşe atmak gibi olur. Çok yanlış. Böyle ayakta kalması mümkün değil ki. Sadece bir birim ve ona karşı bütün ordu saldırıyor!

Zaten o eylemi yapan arkadaşlara öyle oldu. Bütün ordu saldırdı, herkes seyretti. Hepimiz seyrettik. Çok ağır bir durumdu. Değil destekleme şunu, bunu yapma, niye böyle oluyor diye söyleme bile olmadı. Göz göre göre böyle bir birime düşmanın tüm gücünü saldırtma ve ondan sonra da o birimin şu veya bu biçimde ezilmesine yol açtı. Yanlıştır. Siz bunu yanlış olarak bilmezseniz eğer, yönetenler-emir verenler böyle bilmezse, bunu uygulayanlar böyle görmezlerse o tür alanlarda çalışma ve eylem çizgisi böyle olmaz. Düzeltmek lazım o çizgiyi. Hep siz diyor-sunuz böyle oldu. Tesadüf bile olmaması gerekiyor. Oldu mu imha olursun, bunu bileceksin. Öyle Kürdistan’ın diğer bölgelerinde hareket edildiği gibi hareket edilemez orada. Diğer bölgelerde savaşıldığı gibi savaşamaz. Her alanın kendi özgülüğü var.

Bazı hususlar belirtildi, ama gerçekten de Dersim için şu iddia vardı: Anakarargâha da Dersim’i ikinci karargâh yapma, Türkiye karargâhı yapma amaçlı gidildi. Koçgire’ye, Karadeniz’e açılma bu amacın bir gereği idi. Yoksa sadece Dersim’i biraz rahatlatmak için, Dersim’de eylem yapılamıyor da işte eylem oralarda olsun, dolayısıyla Dersim rahatlasın, eylem yapmış olsun diye değildir. Öyle değerlendirmek dar ve yetersiz kalır. Eğer Karadeniz’e öyle yaklaşılmışsa yanlış yaklaşılmıştır. İkincisi, belli ki koşullara uygun yaklaşılmamış. Yani iyi yönetilmedi. Eylem çizgisi de iyi yönetilmedi. ‘Sorunlar oldu, çözüm üstlenilmedi’ deniliyor. Belki olabilirdi. Ben buna bir şey demiyorum. Tokat çevresinde belki öyle bir birim biraz daha yakın olabilirdi. O diğer birimlere güven de verirdi. Bu tür bazı ufak tefek sorunlar çıkınca çok ağır da olmayabilirdi. Bir umut olurdu. Dersim çok uzak oluyor. Dolayısıyla sorunlar ağırlaşmaz. Çözümü, umudu daha fazla olurdu. Arkadaşlar onun verdiği rahatla hareket edebilirdi.

Bir de halk örgütlenmesini önemsemek lazım. Madem öyle bir açılım yapmak istiyoruz, o zaman ne kadar diğer örgütlerle ilişki içinde olunursa, onlar yönlendirilebilirse, birlikte hareket edilebilirse, az da olsa ilişkilerinden faydalanılırsa iyi olur. Küçük bir ilişki o tür yerlerde önemlidir. Halktan az da olsa dayanak bulabilmek, bir de gizli hareketle birleşti mi, gerillaya güç verir. O bakımdan da halkla ilişki yaratabilecek bir tarzda çalışmak lazım. Kendimiz de öyle bir çalışma yapacaksak yalnız başına öyle bir çalışmaya önem vermemiz, mümkünse bu tür gücü olan örgütlerle hareket etmemiz önemli olurdu. Karadeniz için bunları belirttim. Tartışmayı Karadeniz'e çok sıkıştırmayalım.

Dersim'e gelelim. Dersim'de milletvekilliklerini de kaybettik, seçimi de. Aslında son belediyeyi de kaybetseydik neredeyse Dersim'i kaybediyorduk. Dersim'deki durum çözümlenmemiş, izah edilmeyecek bir durum değildir. Dersim'de savaş olmaz deniliyor. O zaman niye o kadar güç gitti? En büyük Kuzey karargâhı Dersim'de oluyordu. Dersim'de halk örgütlenmez deniliyor. Peki, bu gerilla niye gitti? En çok da Hêzên Taybet gitti. Hêzên Taybet'i de sorgulayalım. Niye gittiler? O zaman planlama yanlış. Ya uygulama hatası var, ya planlama yanlış. Bir tarafta diyeceksin en büyük karargâh, bütün gücü seçeceksin, en seçme ve en yoğun gücü göndereceksin; diğer tarafta da o güç diyecek ki 'burada yapılacak bir şey yok'. Ondan sonra o kadar büyük dağda toplu toplu kayıp verecek! Bunu nasıl izah edeceğiz? İzahı yoktur. Madem dağ o kadar güçlüydü, o kadar koruyucuydu. Mesela orada hiçbir toplu kayıp olmaması lazım. Coğrafya o zaman ona el verir. Coğrafyanın gücü bunu sağlamalıydı. Ama tersi oldu. Demek ki dağın gücünü tümüyle etkisiz kılan bir hareket tarzımız var. O coğrafya o kadar güçlü olmasına rağmen yine bizi koruyamadı.

Halk çalışması ve halka yaklaşıma ilişkin arkadaşlar "Gerçekten de katılım olmaz, destek alınmaz, örgütlenmez" diyor. Bunu Dersim'li olmayan arkadaşlar söylüyorlardı. Biz dedik, belki onlar kendi mıntıkalarını dikkate alıyorlar, öyle yer arıyorlar, ondan kaynaklanıyor. Dersim'li arkadaşları gönderdik. Giden geleni arattı. Hiçbir fark olmadı. Aynı çizgi onlardan daha fazla sürdürüldü. Bu anlamda bu on yılda yüz elliden fazla şehit verdik. Sadece Dersim'e gidiş yolunda otuz beş yoldaş şehit verdik. Ve bütün bunların hepsi komutaydı. Dersimliler savaşçı diyorlar da! HPG'nin ve YJA-STAR'ın komutanlarıydı. Hem de en gözü kara komutanlardı! En çok mücadeleye girmek isteyen, eğitilmiş, hazırlanmış insanlardı. Sizin savaşçılarınız başka yerlerin büyük komutanları düzeyindeki arkadaşlardır.

Sadece niceliğe de bakmamak gerekiyor. Niteliğe bakmak gerekiyor. Bu durumda demek ki yaklaşım hataları vardır. Niye gidildiği, ne yapılmak istenildiği çok net değil. Dolayısıyla planlama, hedefler belirleme, öne hedef koyma muğlak kalıyor. Tıkanma oradan kaynaklanıyor. Başka türlü tıkanmanın izahı yoktur. Ben tıkaandım, iş yapamaz duruma geldim ne demek! İş yokluğundan mı yapamaz duruma geliyorsunuz? Yok. O halde niye gittin? Bir bu. İki, orada demek ki insanları tıkatan bir tarz var. Ön açan, görev veren değil. O halde planlama yanlış, hedefler zayıf. Dolayısıyla örgütlenme insanları gerçekten işlevsel kılmıyor. Arkadaşlar bol bol coğrafya anlatıyorlar, anı anlatıyorlar, Kürdistan'ı bir boydan bir boyaya gidiyor geliyorlar. Dersim'den Koçgiri'ye, Koçgiri'den Karadeniz'e, dünyayı gez gel! Çok güzel gezi anıları var! Coğrafyayı görmüşler anıları var, maceralar var, çatışmalara girilmiş.

Bunlar var, ama ondan sonra 'Biz şöyle bir örgüttük, Önderlik çizgisi şunu emrediyordu. Yönetim toplantılarımız, örgüt toplantılarımız şu kararları aldı, planları yaptı, önümüze şu hedefleri koydu. Bunları gerçekleştirmekle yükümlüydük' dediğinde veya bu temelde dönüp pratik olana baktığımızda geriye ne çıkıyor? Neredeyse avuçta tutulamayacak bir durumdur. Şunları yaptık da, bu kadarını başardık diye ortada bir durum da yoktur. Sadece var olduk. Dersim'de de gerilla var oldu. Gitti geldi, gerillasız olmadı. O kadar. Ama bu gerilla orada kendini büyütmedi, halkı örgütlenmedi, düşmanı çok fazla zorlamadı. Mesela Dersim'de dişe dokunur bir eylem Botan'daki on eylemin askeri etkisinden çok daha fazla siyaset üzerinde etki yapıyordu. Demek ki orada savaş biraz daha yoğun olsaydı hükümet üzerindeki, devlet üzerindeki siyasi baskı çok daha fazla olacaktı.

Şemzinan'ı kurtarsan, ele geçirsen bile Dersim'de bir yolu kesmek kadar siyasi etkisi olmuyor. Ama Dersim'de o yolların birkaç sefer kesilmesi kıyameti kopardı. Nerdeyse hükümet felç oluyordu. Türkiye gündeminde hükümetin denetim gücünün olup olmadığı tartışma konusu oldu. Orada iş yapmanın, var olmanın ve mücadele etmenin çok daha fazla siyasi etkisi var. Bütün bunlarda eksiklikler var. Eksiklikleri doğru tespit etmek lazım. Amaç belirlemede, hedefli olmada, planlı olmada, dolayısıyla örgütlü olup işlevli hareket etmede eksiklik var. Çoğu arkadaş buradan gittiği gibi geri geliyor. O sadece askeri deneyim değil, örgütsel deneyim de yaratmıyor. On sene Dersim'de pratik yapıyor. Tim komutanlığı bile yapamıyor. Savaşçı kalmış, ömür boyu savaşçı kalacak! Sanki komutanlık birilerinin babasının harcıdır. Diğerlerinki ise hep savaşçı olur. Niye?

Çünkü bir, yoğun bir tecrübe yoktur. Herkes tecrübeye sokulmuyor. İki, örgüt büyümüyor. İnsanlar örgütsel görev ve sorumluluğa yöneltilmiyor. Çok dar, dağda tecrit olmuş, halktan kopuk, dönemin görevlerinin çok farkında olmayan bir gerilla duruşu, gerilla hareketi. Karargâh olarak, örgütlenme olarak hâkim olan odur. Aslında ön görülen şudur: Yıl boyu bir-iki eylem yapıp, halk üzerinde ve düşman üzerinde gerillanın varlığını hissettirirsen o kadardır. Hedef çok dar ve çok küçüktür. Bir yandan karargâh planlıyor. İkinci karargâh olacak, Türkiye karargâhı olacak, diyor. Ama diğer tarafta bu karargâhı örgütlenme yaklaşımı çok dardır. Değil karargâh, doğru dürüst gerilla bölgesi örgütlemek bile ön görülüyor.

Aslında 2000'lerin ortasında, düşük yoğunluklu savaş dedik ya, o arkadaşların çok hoşuna gitti. Bence itiraf edelim. Ötekiler anlaşılmadı, ama bu çok iyi anlaşıldı. Niye düşük yoğunluklu savaş anlaşıldı da, yüksek yoğunluklu anlaşılmadı? Anlamayacak bir şey ortada yok ki. Örgüt diyor, Önderlik dedi, "savaşın!". Bu kadardır. Tek kelime: Savaşacaksın, 24 saat savaşacaksın. Önderlik '24 saat gerillacılık' dedi. Bunun anlaşılmayan bir yanı yok ki. Anlamak istememe vardır orada. Ama düşük yoğunluklu savaş çok iyi anlaşıldı. Yılda birkaç eylem yapmak, onun dışında kendi yaşam sorunlarını çözerek alanda kalmak müthiş anlaşıldı. Bu pratik çok güzel yapıliyordu. Hiç de öyle yapılmıyor değildi. Öyle bir dönemde temiz, düşmana etkili darbe vuran eylemler de oldu. Sabotaj eylemleri. Tim tim düşman güçleri imha edildiler. Bunlar da yapıldı. Olmadı değil ki. Tabii ki hiçbir şey yapılmadı değil. Yapılanlar var, yapılmayanlar var. Yapılanlara bakılınca, nasıl oluyor? Bir taktiği, tarzı ifade ediyor.

Ondan sonra dönem değişmiş, görevler değişmiş, taktik değişecek, tarz değişecek. Değişmeme, bir şeyleri bildim, öğrendim, alıştım, onu devam ettiririm türünden anlayışlar var. Değişime, kendini yenilemeye, yeni durumun gereklerine göre örgütlemeye kendini kapatma oldu. Bu anlamda kendine göre değerlendirme fazlasıyla ortaya çıktı. Yani öyle bir noktaya geldi ki! Dersim'den 2007'de gelen arkadaşlar diyorlardı ki, "Konferans yanlış karar almış". Onlara 4. Konferansın sonuçları ve kararları ulaşmış, "Konferans yanlış karar almıştı. Biz düzelttik, değiştirdik, doğru kararlar aldık ve doğruyu uyguladık" diyorlar. Örgüt anlayışı bu kadardır. HPG konsey toplantısında söylediler. Arşivedir, belgelidir. Ondan sonra da Anakarargâhı, örgütün genelini sorumlu tut! Mümkün mü? Örgüt anlayışı bu düzeyde kalıyor. Yani bu kadar bireyci, bu kadar

keyfidir. Bütün örgütü belirleyen konferansın kararlarına karşı yaklaşımı bile bu düzeydedir. Tabii buradan değişim çıkmaz.

Bunu niye söylüyorum? Çok fazla arkadaş, perspektif verilmedi diyor. Almak isteyen var mıydı? Perspektif isteyen var mıydı? Perspektife açık bir yapı var mıydı? Bu işin bir de tersi var. Tek yanlı düşünmeyelim. Siz de oradaysanız şimdi yan yanayız, burada birlikteyiz. Diyelim ki Savunma Merkezi ve Anakarargâh hiçbir şey yapmadı. İki yılda bir konferans yaptı. Yıllık konsey toplantılarını yaptı. Bu toplantıların sonuçları her baharda Dersim'e gidenlerle gönderildi. Yazılı olarak Ağustos'tan itibaren Dersim'e ulaşılar. Belgeler olarak ulaşılar. Bu da bir perspektifti. Önceden anlaşılmadıysa, biraz geç olarak da olsa yine de görülebilirdi. Fakat öyle de olmadı. Bu yaklaşımlarla karşı karşıya geldik.

Bu neyi gösteriyor? Çok fazla kendine göre, bireyci, keyfi kalma vb. Bence bunları görmek, eleştirmek lazım. Yoksa düzeltme gelişmez. Gerilla inisiyatifli olmalı, ama bu demek değil ki çizgiden kopmalı. İnisiyatifli olma çizgiyi uygulamada yaratıcı olmak demektir. İnisiyatif çizgiyi, çizginin gereklerini, örgütün kararlarını, planlarını uygulamada yaratıcı olmak demektir. Yoksa istediği kararı veren, istediğini vermeyen, kararı da kendisi veren, örgüt de kendisi olan değildir. Öyle oldu mu, bu örgüt dinlememek oluyor. Her şeyin yerine kendini koymak oluyor.

Dersim'in üzerinden Bakur'u değerlendiriyoruz. Sanki orta sahadan arkadaşlar az. Olsalardı orta sahayı biraz sorgulardık, ama Dersim de Kuzeyi temsil ediyor. Yani Kuzey karargâhı-Türkiye'ye dönük karargâh Dersim olacaktı. Oranın gerillacılığının kendine has özellikleri vardır. Coğrafya olarak da, siyasi-askeri durum bakımından da böyledir. Dolayısıyla böyle ele almak daha doğrudur. Botan-Zagros'a dayalı bir Bakur inşası çok fazla olmuyor. Gördük ki o bir yanılgıdır. Daha çok Güneyle iç içedir. Dolayısıyla Dersim'i anlarsak gerillacılığın da hepsini anlamış oluruz. Niye hep Dersim tartışmasıyla kaldık demeyelim. Biraz derinleşmek istiyoruz. Yoksa genel ve yüzeysel olarak hepsini tekrarlarız, tekrardan bir fayda çıkmaz. Ama bir yerde biraz derinleşsek, diğer yerler için de bir derinlik, ders olur. Hepsi için geçerlidir. Bunu bütün alanlar kendi dersleri olarak görebilirler.

... **Arkadaş:** Dersim'e ilişkin her üç arkadaşta da sorumludur. Üç arkadaş da Dersim'den Zap alanına geldiler. Normalde Dersim'de gerillacılık çok güçlüdür. Ama bu arkadaşların tarzında gerillacılık hiç yoktur. Sorunlar ve olaylar tartışılınca somut tartışılır ki anlaşılsın. Her üç arkadaş da çok konuştu, ama anlaşılmadı. Bir diğeri, örgütü yeterince dinlemiyorlar. Oradaki bir arkadaş bu yıl neredeyse eyalet ve örgütü karşı

karşıya getiriyordu. Kural ve işleyişi dinlememek tarzlarında açığa çıktı. Gerilla yaşam tarzı değil, kendisini yaşatma eğilimi öne çıkıyordu.

... Arkadaş: Konferansımızda da açığa çıkan bir sonuç ve özellikle de yönetim için yapılan bir tespit şöyledir, Dersim’den gelen arkadaşlar birbirlerini kabul etmiyorlar. Uzun yıllar birlikte kalmış, beraber konferansa gelmiş arkadaşlar birbirleriyle konuşmuyorlardı, küsmüşlerdi ve eleştiri tarzlarında çok fazla bireysellik ön plana çıkıyordu. Dersim’de açığa çıkan bu yönetim tarzı nasıl değerlendirilebilir?

... Arkadaş: Dersim 2012’de Devrimci Halk Savaşı hamlesine fazla katılamadı. Dersim’deki arkadaş yapısının çoğunluğu, yüzde elliden fazlası eski, nitelikli arkadaşlardı. Ama sonuç itibarıyla baktığımızda pratik sonuç çıkmıyordu. Devrimci Halk Savaşı’na aktif katılma noktasında eksiklikler de çıktı. Ki bazı eylemleri de takip ettik. Mesela bir yol kesme eyleminde bir duyarsızlıktan kaynaklı arkadaşların şahadeti de yaşandı. ‘Bir polisin gelip arkadaşların içinde arkadaşları şehit düşürüp gitmesi’ olayı da yaşandı.

Abbas Arkadaş: Çok fazla cephane de ele geçti değil mi? Onu da söyle ki, cephane sorunu da tartışılıyor. Unuttuk hatırlatalım. Buyur:

... Arkadaş: Ama sonuç itibarıyla ortaya bir şey çıkmıyor. Daha çok arazi kullanımına da baktığımızda, hep cihazda da takip ettiğimizde, ya Kutu Dere ya Ali Boğazı’nda kalma durumu var. Burada eskinin verdiği bir rahavet var. Bu psikoloji ya da bu rahavet neyden kaynaklanıyor? Niye hamleye tam girişilemiyor? Nitelik de var ama girişimde eksiklik var. Bunun nedenini biraz daha arkadaşlar açabilir.

... Arkadaş: Heval Hozan’a sormak istiyorum. Arkadaş uzun yıllardır Dersim’de, Karadeniz’de pratikte kalmış. Benim değerlendirmesinden anladığım, sanki hep bir tekrar yaşanmış. Eleştirme, sorunların üzerine gidip var olan sorunları aşma Hozan arkadaşın pratiğinde ne kadar gelişti? Arkadaşın değerlendirmesinde “tim komutanı olarak gidebilirim, ama başka türlü gidemem” gibi bir yaklaşım çıktı. Yeni bir arkadaş Dersim’e gidip açılım yapamaz. Hozan arkadaşın avantajları daha fazlaydı, ama kendisi neden böyle bir sorumluluk üstlenmedi, görev üstlenmekten kaçtı.

... Arkadaş: Hogir arkadaşına soruyorum. Arkadaş değerlendirmesinde dedi ki, “Biz genç kadınları kadın arkadaşların yanına götürdük. Kadın arkadaşlar ‘bunlar bize gerekmiyor’ dediler”. Anladığım kadarıyla Hogir arkadaş orada yönetimdeymiş. Böyle bir sorun varsa eğer, katılım için ne kadar çaba sahibi olmuş? Tamam, kadın arkadaşlar diyelim o

eksikliği yaşadılar, fakat Hogir arkadaş bu sorunun giderilmesi için ne kadar çaba sahibi oldu? Diğeri de biz Faraşın'deydik. Dersim'e gidecek bir grup arkadaş geldi, gerçekten çok rahattılar, sanki hiç Kuzey'de yaşamamışlar.

Abbas Arkadaş: Botan'dan daha fazla mı rahattılar?

... Arkadaş: Yani çok rahat yaklaşıyorlardı. Biz nedenini sorduğumuzda da arkadaşlar dediler ki, "Siz çok kalıpcı yaklaşıyorsunuz". Neden böyle bir yaklaşım var? Bir de yönetimden arkadaşlardı. Dersim'de kalan arkadaşlar, kadın ya da erkek arkadaşlar olsunlar, ayrı alanlara da gitmiş olsunlar -ailecilik demek istemiyorum ama- öyle bir yaklaşım var. Cihaz üzerinden birbirlerini soruyor, konuşuyorlar. Bu Dersim'de nasıl bir tarzın oturmasına yol açıyor? Birbirleriyle nasıl mücadele ediyorlar? Hogir arkadaş yönetimde olduğu için sordum. Biraz bu tarzı değerlendirse iyidir.

... Arkadaş: Sorum Heval Hozan'adır. Bu katılım bölgesinde sadece Dersim mi esas alındı? Sadece Pertek ve Mazgirt bölgesinde o zaman katılım daha çoktu. Mesela, Elazığ'ın mahalleleri Dersim'den daha fazladır. Dersim gerillası birebir orayla ilgileniyordu. Fırat Üniversitesi olsun, Fevzi Çakmak, Yıldız Bağları, Gecekondu vs. birçok bölgede, o alanlarda katılımlar çok fazlaydı. Özellikle de 1990'lı yıllarda böyleydi. O alandan koptuktan sonra ne Bingöl ne Amed o alanda çalışma yapmıyor. Sadece Dersim'in Pertek ve Mazgirt bölgesi değil.

Abbas Arkadaş: Yani Pertek orası olmuyor mu? Ben öyle anladım. Pertek deyince Elazığ, Mazgirt deyince Amed'de diğer yerlere açılma olarak...

... Arkadaş: Yok. Çünkü 1990'nın ikinci yarısından sonra o mahallede, onar onar, otuzar gruplar halinde katılımlar vardı. En azından yetmiş şehidi var, ama daha sonra katılımlar ve ilişkilene biçimi durmuştur. Dersim gerillası geliyordu. Daha sonra o durdu. Neden durdu? Katılım konusunda neden durdu? O alanla ilgili neden bir çalışma yapılmıyor?

Heval Hogir'a olan sorum da şudur: Seçimler döneminde çok gündeme geliyor, ama gerillanın Dersim'deki siyasal otoritesi, belirleyiciliği, ağırlığı son dönemde dağın kendisiyle sınırlı. Yani şehir merkeziyle siyasal ilişkiler konusunda çok belirleyici olmadı. Yerel seçimlerde de bir zorlama yaşadı. Çünkü hareketin de neredeyse bütün enerjisi, Avrupa'dan bilmem nereye kadar akıtıldı da öyle sonuç aldı. Gerillanın siyasal otoritesinde bir zayıflık olduğunu düşünüyor mu? Ben bir zayıflık oldu-

ğunu düşünüyorum. Nedenleri ne olabilir? Çünkü hareketin bütün merkezi yöneldi de yerel seçimleri öyle kazandık. Yoksa gerillanın siyasal otoritesinde bir zayıflık ve sınırlama mı var?

... Arkadaş: Her üç arkadaşına da soruyorum. Geçen yıl konferansta Dersim pratiği çok değerlendirildi. Hatta merkez karargâhın Dersim'e verdiği perspektifler, bizim görüp duyduğumuz kadarıyla kabul edilmiyor. Dersim'in bağlı olmayan, dışarıdan arkadaşlar gidince orada tutunamıyorlar. Denetim altına giriyorlar ya da tasfiye oluyorlar, pasifleşiyorlar. Kaynağı nedir? Televizyondan görüyoruz, Dersim genç kaynıyor ama neden katılmıyorlar?

... Arkadaş: Akif arkadaşına sormak istiyorum. Hêzên Taybet çalışmaları neden Dersim'de oturtulamadı? Dersim'de kendi içinde en fazla çelişkili olan, birbirlerini kabul etmeyen güç Hêzên Taybet'tir. Bu, kaynağını nereden alıyor?

... Arkadaş: Hozan arkadaşına sormak istiyorum. Örgüt perspektifleri küçük görülüyor. Kendi perspektiflerini esas alıyorlar. Munzur arkadaş Haki Karer Akademisinde değerlendirme yaptı. Abbas arkadaş kendisine dedi ki, "Bu raporlarda yazdıklarını, değerlendirmelerini eğer Dersim'de uygulamaya koysaydınız, pratikleştirseydiniz biz şimdi çok farklı sonuçları tartışıyor olacaktık". Sorunları anlama, görme, analiz etmede bir zayıflık yok ama uygulama sorunları var. Bu kaynağını nereden alıyor? Diğeri de Dersim'deki güç HPG'nin en nitelikli gücüdür, ama özgüven sorunu yaşıyorlar. Sürekli Amed'ten, Anakarargâh'dan isteniyor. Gözü hep dışarıdadır. Bunu nedeni nedir?

Abbas Arkadaş: Buyur Hogır arkadaş. Kısa ve öz...

... Arkadaş: Karadeniz ve Koçgiri'de sınır kültürü aşılmadığı müddetçe savaşı geliştiremeyiz. Çünkü biz Koçgiri'yi sağlam bir mevzi haline getiremezsek Karadeniz'i de sağlam bir mevzi haline getiremeyiz. Munzur üzerinden olamıyor. Bir yere kadar tamam, ama sen Dersim'den Karadeniz'i koordine edemezsin. Burada yaptığımız ciddi bir hata var. Önümüzdeki süreçte bence Koçgiri'yi esas almalıyız. Çünkü kitlemiz oradadır. Alevi kitlesi de var. Orada doğru bir yaklaşım geliştirebilirsek Karadeniz için bir mevzi açabiliriz. Yoksa biz oranın üzerinden atlayıp Karadeniz'e gidersek her zaman zorluk yaşarız. Bunun için Sivas ve Erzincan'da kesin bir örgütlenmemiz olmalıdır. Çünkü şehitlerimiz, kitlemiz, olumlu yaklaşan bir kesim var.

Karargâhlaşma derken mevcut karargâh sistemimizi kastetmedim. Anlatmak istediğim pratik bir savaş karargâhıdır. O karargâh bir tim gibi

hareketli olmalıdır. Denetim yapabilmelidir. Akif arkadaş da belirtti, Karadeniz'deki örgütsel sorunları arkadaşlar çözemiyorlardı. Bu nedenle çatışıyorlardı. Dolayısıyla çıkan pratik de böyle oldu. Arkadaşlar yeterince güç getiremiyorlardı. Ben de orada kaldığım için belirtiyorum. Örgütsel sorunları çözecek gücün yoksa pratik de yapamazsın. İşlevsiz kalırsın. Zaten sayımız azdı. Oranın tarzı öyledir. Yaşamsal sorunlar çözülmeden diğer sorunları çözmek zordur.

Arkadaşlar Tokat için belirttiler. Fakat ARGK mantığıyla Tokat'a yaklaşılmamalıdır. Çünkü düşman ajanlaştırma sistemini çok geliştirmiş. Çok sınırlı bir ilişkiyle ve gizli çalışmalıdır. Doğrudur, eskiden solculuğun güçlü olduğu bir yermiş, ama şimdi öyle bir durum yok. AKP'nin orada yürüttüğü politikalar paramparça etmiş. Kendim bu durumu gördüm. TİKKO'culardan bazılarıyla ilişkilerimiz vardı, diyalogumuz oluyordu. Dersim'den destek olabilir, olmalıdır. Kuzey için bütün karargâhlarımız savaş karargâhları olmalı, hareketli ve savaşı denetleyecek biçimde kendisini örgütlemelidir. Ben arkadaşlar savaşın içine girsinler demiyorum. Eleştirdiğinde öyle anlaşılıyor. Sanki illaki savaşın içine girmeliler biçiminde yaklaşıyor. Buna ihtiyacımız yok, ama merkez odur ve anında koordine edip, perspektif verecek bir sistem olmalıdır.

Dersim için yüzde yüz yerel katılım yapmalıyız. Dersim'de bu noktanın üzerinde özel olarak durmalıyız. Bunun için özel bir politikamız olmalıdır. Dersim'deki kadın katılımlarına ağırlık vermeliyiz. Kadınları yurtseverlik konusunda da erkeklerden daha ileridedirler. Doğru, belki birebir o noktada çok büyük bir çabam olmadı. Çünkü biz her zaman toplum içine girmiyorduk. Bu noktada yanlış bir yaklaşımımız vardı. Arkadaşlar da, askeri kuvvetler çok fazla toplum içine girmesinler di-yordu. Ama var olanlar içinde çok fazla çaba harcanmadı. Kadın arkadaşların da bu noktada çok fazla çabaları olmadı. Bir arkadaş arada bana, "Topu bize attın" dedi. Hayır, top atmadım, olan durum buydu. Arkadaşların bilgisi olsun, örnek verdiğim, katılmak isteyip de geri gönderilen genç kadın arkadaş intihar etti. Çünkü sistem onu öyle bir şeye zorladı. Dersimliler biraz rahattır, kadınları ilişkilerinde rahattırlar. Başka bir yer gibi de ele alamayız. Bu gerçekliği de görmek lazım. O toplumun gerçekliğini de göz önünde bulundurmak lazım. Biz insanlara burnu havada yaklaşırsak kimseyi kazanamayız. Bu noktada eksiklikler var. Yani hem genel hem de kadın katılımları için ben öyle özel bir arayışa girmedim, bunu inkâr etmiyorum. Ama olanlara da belirttiğim gibi yaklaştı.

Dersim'in kendine göre bir tarzı var. Daha önce de bu değerlendirmemi resmi bir toplantıda yapmıştım. Orada "Dersim'de örgütsel siste-

mimiz iflas etmiştir” dedim. 2010-2011 kış dönemi sezon toplantısında bu değerlendirmeyi yaptım. Hâlihazırda var olan işleyişimiz, örgütsel sistemimiz işlevsel değil. Böyle bir ortamda açığa çıkacak olan sonuç herkesin kendine göre, herkesin kendi başına örgüt olmasıdır. Hesap alıp verme mekanizması yoktur. İdare edelim, geçiştirelim gitsin yaklaşımı var. Böyle olunca doğal olarak ortada örgüt kalmıyor. Sorunumuz örgüt sorunudur, örgütlülük ve eylemlilik iç içe olgulardır. Yani bizler hem ideolojik hem de pratik olarak birlikte ele almazsak, isterse her birimiz Rüstemê Zal olalım, işlevsizdir ve hiçbir sonuç alamazsın. Bu bir şekillenmedir, kendine görelik var.

Abbas arkadaş konferans kararındaki bir konuyu belirtti. Benim haberim yoktu, burada kitaplardan okudum. Biz konferans kararını kendimize göre ele aldık. Yönetim böyleyse yapı nasıl yaklaşır? Amacım bazı arkadaşları teşhir etmek değil, ama arkadaşların yaptığı tespitler yerindedir. Kötü bir niyetle yapılmıyor, şekillenme öyledir. “Doğal olarak doğru olan budur ve yapıyorum” biçiminde bir yaklaşım oluyor. Herkes kendisini örgütün yerine koyuyor. “İşte şuraya gittik, buraya gittik” deniliyor. Sanki dünyayı fethetmişiz gibi! Hayır, öyle bir durum yoktur. Arkadaşların emeklerine saygı göstermek lazım. Ama insan kendisinden utanıyor da. Yani oraya git kaç yıl kal, mermi patlatmadan gel. Gerçekten insan zorlanıyor. Öyle insanlar böyle propagandaları çok fazla yapıyorlar, sanki kahramanlık yapmışlar. Bu genele mal oluyor. Bunu Derişim’deki bütün arkadaşlar için söylemiyorum. Bazı kişilerde böyle bir durum var. Aşırı abartılı bir yaklaşım oluyor, ama ortada da bir şey yok. Onun için değerlendirmemde bazı kişilerin zihniyet ve duruş olarak savaşa göre olmadıklarını belirttim. Savaş için bir hedefi ve amacı olmadığı için böyle bir sonuç çıkıyor.

Arkadaşlar ailecilik ilişkisi için soru sormuştu. Neden öyle bir sonuç çıktığını ben de bilmiyorum, tam çözmüş değilim. Ben eskiden “Biraz uzaktır, onun için arkadaşlarda öyle bir durum geliyor” diyordum. Ama farklı bir durum var mı yok mu, ben de bilmiyorum.

Seçimler konusundaki eksiklikler bizden kaynaklandı. 2010 yazında Koçgiri’den Munzurlara geldim. Oradaki insanları biraz tanıdım, tartıştık. O zaman Kemal Kılıçdaroğlu da aday olmuştu. O zaman da arkadaşlara söyledim, “Böyle bir hava var, dikkat etmezsek kaybederiz” diye. O kış karargâhta kaldım. Arkadaşlar “Yok ya kazanırsınız, nasıl oldu!” dediler. Pratiğe çıktığımızda bu konuda ciddi bir çabamız olmadı. Hiç olmadı değil, ama CHP’yi engellemek için ciddi bir çaba gösterilmedi. Son haftaydı, TİKKO’cular gelip bizimle görüşme yaptılar, karargâh da ora-

daydı. “Bir anlaşma yapalım” dediler. Askeri komutanları da gelmişti. Son günlerdi, “kaybedeceğiz” dedim. Gerçekten de öyle oldu. Kazanamamız bu yaklaşımımızdan kaynaklandı. Otoritemizi oturtamadık, kendimizi kandırdık. Zaten bizim elimizdedir, kazanırız zihniyetiyle yaklaştık. Orada yüzde yüz gerilla otoritesi olmalıdır. Çünkü orada CHP bizim için AKP’dir. Halkın da yaklaşımı “Kemal Kılıçdaroğlu Dersim’lidir” tarzındaydı. İnsanlarla tartıştığımızda bunu söylüyorlardı.

Abbas Arkadaş: Şimdi AKP gerilla çekilsin diye dayatıyor. Aslında pazarlık olan şey budur. Sence var olan gerillayı çeksek, çekilsek Dersim’de etkisi ne olur?

... Arkadaş: 2013’te geri çekildiğimizde ben insanların tepkilerini, reflekslerini gördüm. Halk bizim gitmememiz gerektiğini söylüyordu. Çünkü gerilla giderse devletin geriye ne kalmışsa el koyacağı kaygısını yaşıyorlardı. Bizi hiç tanımıyorlardı, ama yine de o süreçte bizim yanımıza geldiler. Artık gerillasız olmayacağı anlaşılmıştı. Biz eğer geri çekilirsek büyük bir ihtimalle yine kaybederiz. Ben öyle düşünüyorum.

Abbas Arkadaş: Tekrar olmasın, kısa olsun. Buyur;

... Arkadaş: Arkadaşlar kendine göreliği belirttiler, bu biraz sahanın şekillenmesine bağlıdır. Hem komutada hem arkadaş yapısında birbirini etkileyen özellikler var. Bu şekillenme sahanın geneline de mal oluyor. Bunun haricinde düzenlemelerde bir sorun görüyorum. Konferansta da tartıştık, bir düzenleme oldu. Kim yaptı, neden yaptı diye kimse üstlenmedi. Ben neden yapıldı demiyorum. Daha sonra tartıştığımızda bazı arkadaşlar kalkıp “Bu arkadaş orada bu işi yapamaz demiştım” dediler. Doğal olarak kim yaptı, kimin üzerine attı, o anlaşılmadı. Hala da ben o noktada net değilim. Tamam, örgüt yaptı. Benim ona diyeceğim bir şey yok, ama o düzenleme doğru değildi. Neden belirtiyorum? Dersim’deki karargâh oluşturulurken bu noktada isabetli düzenlemeler yapılmalıdır. Öyle bir düzenleme olmazsa, kayıplar yaşanır.

Bir diğeri, Dersim’in eski tarzını veya ARGK tarzını çözümlememiz gerektiğini düşünüyorum. Eğer o dönemin gerillacılık tarzı çözümlenmezse yeni tarz oturmaz. Çünkü arkadaşlar da eski alışkanlıklar diye belirttiler. O alışkanlıklar birbirini tamamlıyor. Tarz olarak öyle gelişiyor. Arkadaşlar neden Kutudere, Aliboğazı dediler? Oralar bizim üs alanlarımızdır. Örgütlendiğimiz, yönetildiğimiz yerlerdir. Bir anlamda Dersim sahasının geri cephesi gibidir. Yoksa arkadaşlar orada kalmıyorlar. Büyük üslerdir. Savaşı ve 2012’de hamleyi geliştirememenin sonucunda örgütün yaptığı eleştiriler yerindedir. Bu hususta söyleyecek bir

şey yoktur. Örgütün beklentileri karşılanmadı. Anlamadık dersem belki arkadaşlar kızarlar, ama gerçekten de biz 2011’de bunu tartıştık, ama bir şey anlamadık. Savaş nasıl yürütülecek, biz ve halk araziyi tam olarak bırakmamak üzere nasıl tutacağız? Bu noktaları tam kavrayamamıştık. Bu nedenle özellikle 2011’de hamleye göre bir pozisyon alamadık.

2012’de de çok geç harekete geçtik. En azından bizim cephede kayıplar oldu. Bu nedenle alan yönetimlerini de yaşanan bazı sorunlar nedeniyle görevden aldık. Başlangıçta tam olarak cevap veremedik. Böyle bir eleştiri var. Neden belirtiyorum? Çünkü 2012’de üç bölgenin sezon toplantısını yaptığımızda da genel koordine için böyle bir eleştiri vardı, geldiğimde de arkadaşlara söyledim. O dönem sahanın savaş koordinesi çok yetersiz kaldı. Değil ki ben arkadaşları suçluyorum, genel bir eleştiridir. O nedenle burada belirtiyorum. Benim yaptığım bir eleştiriden ziyade yapıdan gelen bir eleştiridir. Savaşı savaş bölgesinde denetlemek yoktu. Geri cephede kalındı. Gücün tamamı önde, ama koordine arkada, yani üslenme yerinde kaldı. Bu bir hataydı. Eğer yanlış hatırlamıyorsam, bu duruma bir kere Bahoz arkadaş müdahale etti. Bu durum aşılmalıydı. O aşılmadığı için 2012’de hâlihazırda bulunan yönetim -benim anladığım kadarıyla- harekete geçti, ama geç kalınmıştı. Geç anlaşıldı ve pratiğe de geç girildi. İmkânlar ve koşullar da var. Doğrudur, ama bu nokta üç bölgemizin ortak yaptığı toplantıda, bu eleştiri somut isimlere dönük yapıldı.

Dersim’de ilkin, Kuzey’e göre bir karargâh kesinlikle oluşturulmalıdır. O karargâh da savaşa göre bir savaş olmalıdır. İki, yerel birlik örgütlenmesidir, yüzde yüz Dersim’de örgütlenme yapmamız gerekiyor. Üçüncüsü, Dersim katılımlarının üzerinde özel olarak durmalıyız. Eğer biz Dersim’i CHP’den koparmak istiyorsak ki bu da üzerinde durulması gereken bir yaklaşımdır, katılıma çok önem verilmelidir. Çünkü Türk Solu da, diğer örgütler de orada var. Bu durum bir parçalanma yaratıyor. Biz ne kadar insan katarsak kitleyi de o düzeyde kazanabiliriz. Yoksa tamam, kitleye gittiğinde Türk Solu da olsa, diğer örgütler de olsa olumlu yaklaşıyorlar. Bize karşı çok saygılılar, gerçekten değer veriyorlar. Ama onlardan birini kopardın mı, doğal olarak geride kalanları da kazanıyorsun. Dersim’in böyle bir özelliği var. Yoksa biz kendimizi Dersim’de boğarız. Erzincan’da da kitemiz var. Bence Erzincan için de özel bir çalışma yürütmeliyiz.

... Arkadaş: Komuta ölçüsünü belirlemede çok sıradanlık vardı. Onu belirtmek gerekir. Karargâh böyle bir çalışmayı, ölçüyü yükselte-

mezdi. Heval Hogir'ın belirttiği gibi yanlış zamanlarda yanlış konumlandı.

Abbas Arkadaş: Hep böyle mi oldu? Yönetim değiştiğinde bu durum değişmedi mi hiç?

... Arkadaş: Yönetim değiştiğinde, şöyle bir tarz çıktı: Sabri arkadaş aşırı derecede katı bir ölçü koyuyor. Mesela bir bölük illa ayda dört eylem yapacak. Böyle bir kural yazıp çıkarıyor. Böyle katılım olacak, buna dikkat edecek vs. deniyor. Çok aşırı sertlik var orada. Serkeft arkadaşın kayıpları da oradan çıkıyor. Bawer arkadaşın tarzı daha esnek. Mevcut olan sorunları daha iyi idare edebilen, kendinde de oluşan bir olgunlukla işleri yürüten bir tarzı var. Diğer yönetim de işlevsiz. Herkesin sorunları Bawer arkadaşta sonuçlanıyor. Tek örgüt noktası orası oluyor. Yani çıkış olmuyor.

Öteki noktalar da öyleydi. O sorunlarla da Bawer arkadaş tek başına uğraştığı zaman geri alanda kalıyordu. Sanki bir sefer de düşmanda yöneldi. Ondan sonra da o alanda durması, konusunda dikkat etmesi yönünde bazı tartışmalar da oluyordu. Orada öyle gelişti. O belki aştırabilirdi. Ama Dersim'in şöyle bir sistemi de vardı: Üçlü saha yönetimi var. O zaman Atakan arkadaş Karadeniz sorumlusuydu. Hevale Rojhat Dersim eyalet sorumlusuydu. Üstte Hevale Bawer'di, ama hepsi aynı alandadır. Nereye yönlendirecek? Pratikleştirme de yok. Yani sen bu işi yap, bu iş çok iyi vb. öyle bir merkezîyetçilik vardı. Doğallığında öyle oluştu. Yani savaş sorumluluğu, perspektif ve sorunları halletme Bawer arkadaş kadardı. Gerisi üst yönetim işlevsizdi. Direkt savaş sorumluluğu, tim komutanlığı da yaparsa eğer cephe komutanlığına kadardı. Onun altına da inerse artık bölük komutanlığından alan sorumluluğu üzerinden gidiyor. Kendini tek kurtaramayan da tim komutanlarıdır. Seyitxan arkadaş da gelip öyle bir tarza yöneldi. Onun dönemi daha iyi anlaması, daha çok savaşa öncülük yapması gerekirken o tarzı biraz benimsedi, öyle bir katılımı oldu.

Abbas Arkadaş: Benzer hareket tarzı mı oldu?

... Arkadaş: Evet. Benzer hareket tarzı oldu. Bu vadilerde öz savunma çalışmaları oluyor, insanlar arabalarla gelip-gidiyor. Çok insanlarla görüşülüyor ama zaten onlar bizi tanıyan insanlar. Onun dışında örgütlemiyoruz. Mesela köylere gitmiyoruz. Bazen diyoruz “Niye böyle oluyor?” Güç yok yapmayalım. Kendini yenileyememenin sonuçları oraya gidiyor. Ancak halk çalışmasının kesin yapılması gerekiyor. Son dönemde katılım var. Dersim daha çok katılım alabilirdi. Çünkü Mun-

zurlardan dönüp dolaşıp Devrimci Halk Savaşı'nı araziye dayalı yürüteceksek bunu yapmamız gerek. Arazide çok yoğun kitle var, çok yoğun bölgeler var, yetişmiyor. Sadece doğu alanını ele alalım. Çıkarsan iki cephe çıkarırsın. Arazi ve kitle olarak böyle bir kapasitesi var. Ama yetişemiyorsun. Ta Erzincan sınırından başlayıp Karakoçan Elazığ'a kadar gidiyor.

Son dönem cephe yürütmeleri üçlü oldu. O birazcık olumlu olabilir. Biz o süreçte kalmadık. Daha yeni örgütleniyordu. Dersim'de bir kitle oluşmuş, gerilla olmazsa hemen ezilir. Çünkü özel savaş Türk Solu ile çok oynuyor. Bir kesim var bizden yanadır. O kesim de çabuk dağılabilir. İttifaklar da kalıcı olmuyor. Üstten müdahale ediliyor. Hevalê Bawer'in o noktada çok zayıflığı vardı. Mesela, kitleyle hiç uğraşmadı. Hep o bilinen gerilla sorunları, uzlaştırmaya yürütme, olanı idare etme tarzıyla yürüttü. Öyle bir çıkışı olmadı. Biz de "herhalde hep üstten öyle deniliyor" diyorduk. Biz de hep öyle gördük geçiştirdik. Tarz öyle oluştu. Bir de komuta tarzı çok belirlenmedi. Yapan da yapmayan da aynı kefedeki hep gitti. 2002'de biraz Anakarargâh yaptı. Değerlendirdi, konferanslarda çıktı. O biraz moral verdi.

Mesela eleştiriyordun, bir yerde görevden alıyordun, mecburen diğer taraftan görev veriyordun. Öyle sorunlar da çıkıyordu. Orada da böyle çok bir netlik çıkmıyordu, sorun vardı. Bir sefer Hevale Hogır'ın olduğu bir toplantıda gündemleştirmek istedim. Bu komuta nasıl olacak? Dört kişiyle gitmiş, üç kişiyi merkeze sokmuş, kendisi savunmada kalıyor. Ben "Burada tabur yok, bir şey yok. O da girecek" dedim. On altı yaşında bir arkadaş şehit düştü. Kim hesap soracak? Yani böyle ölçüleri çok çıkarmadık. Karargâh da çok hesabını sormadı. "Olmaması gerekiyordu, ahlaki değildi" denilerek izah edildi. Yaşla-kuru bir arada gitti.

Çevrende gerçekten nitelik birikiyor, işletemiyorsun. Burada görülüyor. Birçok büyük işi yapabiliyor. Ama orada gerçekten bir memnuniyetsizlik de var. Biraz çelişkiler, sorunlar orada çıkıyor. Gücü büyütemediğin zaman nitelikli gücünü aktifleştiremiyorsun. Zaten şöyle bir psikoloji var bizde; ya çok çelişiyoruz, bireysel sorunla bir üste çıkma durumu oluyor. Ya da "Bu hep bizim yanıımızdaydı, bizim önümüzde yapan kişiydi" diyoruz. Hep kabul edilme var. Onun dışında da yönetimler sabit kalıyor. O doğru, ama onu nasıl aştıracabıldık? Gücü büyütebildik. O da olmadı.

Git gide daraldıkça, sen pratiğe giriyorsun. Dersim gücü savaşçı pozisyonunda değildir. Niteliği çok daha güçlüdür. Sorunları daha çok görüyor, daha çok eleştiriyor. Sanki bir alan komutanı gibidir, ama aktif-

leşmiyor. Mesela Munzurlarda bir sürü boşluk var. ARGK döneminde birimler olabiliyordu. Oralara açılabilirdi. Güç olmadığından yapamadık, aktifleştiremedik. Bu sefer ne oldu? Oradaki arkadaşlar, biraz kırıgın, biraz dargın kaldı. Bu sefer onları Güneye aktardık. Artık katılamıyordu. O daralma oluşmuştu. Ben şimdi buradan net görüyorum. Oradayken sanki hep bir kariyer sorunuymuş gibi geldi bana. Ama öyle değilmiş demek. İnsan daha derin baktı mı anlıyor. Aktifleştiremediğin güç kendisini harcıyor. Bu bizim için bir tecrübe oldu.

Karadeniz’de altı çok aktifleştiremedik. Eylemsellik birazcık da Karadeniz’de daha fazla pozisyon yaratıyor. Dersim gücü biraz daha atıl bırakıldı. Bu Bawer arkadaşın döneminde oldu. Daha çok oraya dayanma, oradan hep bekleme gelişti. Çıkarsa orada sonuçlar çıkar, burada çok kayıplar olur şeklinde düşünüldü. Bu durum hem komutayı, hem yapıyı pasifleştirdi. Onu aşamadık. Biz öyle bakmamalıydık. Öyle de koordine edilmemeliydi.

Aslında başta üstte saha komutanları uzlaşması vardı. Her sorunu Heval Bawer eritir götürür, onlar da çevresinde oluşur! Aman şehit düşme ne olursa olsun! Yani perspektif ver, onu bir şeye şartlandır, git denetle öyle bir şey yok. Bir de vadilere takınma vardı. Hevalê Seyitxan’a da, Hevalê Atakan’a da, kısmi birçok arkadaşta da eleştiriler geldi. En sonunda Rojda arkadaşta müdahale geldi. O yapıyı pasifleştirdi. 2012’de çıkışlar oldu. Demek ki Dersim’de de oluyor, dedik. O zaman da zaten Karadeniz zayıflamıştı. Elimizde Dersim vardı, o da yetersiz kaldı, yetmedi; biz ona yetmedik. Pasif savunma döneminde kaldık. Çıkışı da yapamadık. Alışkanlıklarımızın hepsi de geçmişe ait idi. Zaten kadroda sürece göre bir yoğunlaşma ve duruş yoktu.

Hiçbir zaman “bu perspektif verilmiş, bekleniyor, bizim gücümüz ne? Geçmişte bu hatamız vardı, ama biz böyle katılırsak böyle olur vs.” böyle bir toplantı olmadı. “Gücün budur git katıl. Böyle böyle savaşlar olursa iyi olur” diyorlardı. Çok çaba harcadık. Ama hiçbirini örgüte dönüştürmedi. Bazen, “Hozan iyi yaptı, böyle yaptı, katıldı” dediler. Ama hiçbir şeye mal olmadı. Ben onun üstünden ne örgüt olabildim ne örgütün gerisi. Yani yaptırırsak yapana da çok azdır.

2013 baharında Önderlik geri çekilme açıklamasını yaptı. Ben “Bu süreç Haziran-Temmuz’un ortasına kadar gitse iyidir” dedim. Öyle bir değerlendirme içerisindeyim. O sene üçlü cephe yürütmesi içerisinde yer alacağım. Batıya gittim, düzenlemem oldu. Şansa saha komutanlığı toplantısına katıldım. Aslında hepsi aklımdan geçti. Biz böyle nasıl gidiyoruz? Ama hiç irade olma yoktu. Bununla ilgili düşünce belirtmedim.

Aslında orada çok dar bir geçittir. Yani barajlama yapabilsem duracak, sorun çözülecek. Bu kadar sana yakın. İki söz söyleyeceksin, heval böyle planlayın, diyemedim. Ama planlamayı da öyle dayatacaksın. Benim kisi şöyle oldu: Birkaç arkadaş şehit düşmüştü. Onlar üzerinden değerlendirdim. İşte bu kadın arkadaş böyle, şu şöyle vs. demek ki kadro olarak bizde tutuk bir duruş var.

Genel örgütün stratejik duruşunu değil de, yerelde çıkan sorunları vb. değerlendiriyoruz. Zaten kendini örgütten uzakta görüyorsun. Örgütte hangi sorunlar alınıralsa alınsın, sen zaten genel ölçülere göre hiç yargılanmıyorsun, ne de öyle bir eğitim oluyor. Bir de onun içerisinde çıkan o pratiğe birazcık canlı katılabiliyor musun katılamıyor musun, sorun oydu. O yüzden biz çatlatamıyorduk. Kırdığımızda da öyle bir çevre oluşturmuştuk ki, buraya gelmesek kesinlikle biz yine aşamazdık. İntihar gerillacılığı nasıl açığa çıkıyordu? Bakıyordum, dağ böyle, bunu yapacağım, şunu yapacağım vs. Bakıyordum benim için sonu ölümdü. 2013’de buraya gelmeseydim belki şehit düşecektim. O düzeye kadar götürüyordu.

Ben geldim sonra arkadaşlar, “Sen bazı işleri yapabilirdin. Kendine öyle bakamıyorsun ki” dedi. Mesela Karadeniz üzerindeki bazı şeyleri ben bilinçli tartıştım. Kafamdaki ne acaba, ne tartışırım acaba örgütle? Bakıyorum perspektif var, müthiş bir birikim var ama onu öyle görüp işleme yok ki. Yani onu bir hedefe çevirme yok. ‘Bak benim bu kadar gücüm var, bunu çevirebilirim’ gibi bir plan da yok. Ben hep dedim, bazı şeyler zorla oldu. Cephe yürütmesine girdik. Şehit Cesur arkadaş bana “sen yapabilirsin vb.” birçok şey söyledi. Ben, “Gidip kendimi biraz düzeltmem lazım” dedim. Onun üzerinden belki yapabilirim. O yaklaşım bizi hep köreltti. Sanki o örgüt yaklaşımı gibiymiş. Sanki böyle yaparsam bozarım! Ama nasıl? Olumluyu da olumsuzluğu da çok iyi değerlendirmenin süreçle bir bağlantısı olmayınca insan gittikçe köreliyor, kendisini göremiyor. O yüzden arkadaşlar da eleştirildi. İşte derin uzlaşmacılık pozisyonu bizde de yaşandı.

Abbas Arkadaş: Katılmadığın şeyler olursa belirt, ama katıldığın şeyleri tekrarlama. Bir de sana yöneltilen sorular var.

... Arkadaş: Benim Dersim’de açığa çıkardığım şöyle bir yaklaşım vardı: Bir güç bir yerde işler kılınamıyorsa orada kırılma, yozlaşma olur. Kaldı ki Desim’de olan da biraz bu oldu. Güç var, yetenek var ama işletilmedi. Yoğun bir savaş pratiği içerisine girilmedi. Ve bundan dolayı çok fazla bir tecrübe çıkmadı. Hevale Abbas “10 yıl kalıyor tim komutanlığı yapamıyor” dedi. Yani mümkün müdür bir yerde kalacaksın tim

komutanlığı yapamayacaksın! Ya da beş yıl Dersim’de kalmış, mermi atmadan gelmiş. Bu, bunun sonucudur. Bu neyi getirir? Bu askeri yaşamda böyleyse yaşamda uzlaşmayı getirir. Çünkü hesap verme, hesap isteme mekanizması işlemiyor. Ne saha komutanı cepheden isteyebilir, ne cephe bölgeden isteyebilir, ne de bölge tim komutanından isteyebilir.

Böyle oldu mu birbirini idare etme, doğal olarak uzlaşma olur. Uzlaşma ailecilik demek. Aslında birbirini var olanla kabul etme anlayışıdır. Biraz da bu oldu. Dersim’de çıkan ailecilik bundan dolayı oluyor. Yoksa birbirine karşı radikal olan ailesel davranabilir mi! Birbirinin eksikliğiyle idare eden, işte senin eksikliğin var, benim de eksikliğim var, sen hata yapıyorsun, ben de yapıyorum diyen ailesel davranır mı? Sen yapmıyorsun, ben de yapmıyorum. Böyle bir tarz, böyle bir yaklaşım açığa çıkıyor. Bunun altında yatan gerçeklik bizim eğitime olan yaklaşımdan kaynaklıydı.

Eğitime yaklaşım neydi? Önderlik savunmaları geliyordu. Önderlik savunmaları teorik olarak tartışılıyor, teorik olarak belli bir düzey oluyor, sanki teorik dersler ayrı bir konuydu. Onları bir kenara veriyorduk. Bu sefer askeri dersleri tartışıyorduk. Askeri derslerde herkes kendi bildiğini söylüyor, kendi bildiklerinde ısrar ediyor, kendi bildiğini doğru buluyor ve doğru bildiği şeylerle birbirine dayatma oluyor, ondan sonra da pratik başlıyor. Böyle bir sonuçtan nasıl bir pratik çıkabilir ki? Herkes gene doğru bildiğini, doğru gördüğünü uyguluyordu. Yaklaşım buydu.

Ben de bir Hêzên Taybet olarak Dersim’e gittim. Savaşmak için gittim. Hezin Taybet olarak gideceğim, şurada şunu yapacağım, karargâhlaşma oluşturacağım, devrim yapacağım diye gitmedim. Şimdi doğru konuşmak lazım. Onun için normal bir arkadaş nasıl gidiyorsa, ben de o ruh, o heyecan, o kararlılıkla gittim. Perspektif vardı yoktu, ben onu demiyorum. Ben öyle gittim. Oraya gittikten sonra baktık arkadaşlarda şöyle bir yaklaşım var, bizim burada temel yaklaşım, buradan Türkiye’ye açılmıdır. Metropollere açılım yaklaşımı vardı. Öyle orada karargâhlaşma oturmadı.

Karargâh yönetimimiz de normal saha karargâhıyla hareket ediyorlardı. Normal saha karargâhı ne ise Özel Kuvvetler Karargâhı oydu. Yani bir farklılığı yoktu, özgünlüğü yoktu, taktiği yoktu. Yani özgün ya da farklı bir anlayış oturtacak, gerçekten var olan HPG düzeyini aşabilecek bir yaklaşımı yoktu ki! Teorik olarak var olup olmamasının hiçbir önemi yoktur. Yoktu pratikte. Ondandır dolayı nasıl oldu? Var olan Hêzên Taybet’teki arkadaşlarla biraz konuşuyorlar, ondan sonra ‘haydi metro-

pollere' denildi. Kaldı ki büyük kısım metropollere geçti. Ve bir kısım da şehit düştü. Tek tük kaldı. Kalan arkadaşlar da genel çalışmalara katılıyorlardı. Onun dışında herhangi bir Hêzên Taybet perspektifi, yaklaşımı, anlayışı oluşmadı bu yaklaşımdan dolayı.

Gerçekten de yönetim sorunu çok ciddidir. Ne kadını ne erkeği aynıdır. Yani bir savaş yönetimi olmadı. Kolektif bir ruh oluşturulmadı. Görünüşte hep yan yanalar. Ama ruhta, taktikte, tarzda çok fazla birbiriyle görüş alış-verişi yapan, gerçekten kolektif bir tarz açığa çıkaran veya koordine edebilecek, savaşı yürütebilecek bir yönetim halinde değildi. Üstte öyleydi. Alt da zaten ona bakarak pratik yürüten, ona göre hareket edendi. Kesinlikle bu bir savaş yönetimi oluşmaması sorunuydu.

b) Orta Saha

Orta sahanın da siyasi-askeri bir merkez olma durumu var. İmkânları her bakımdan çoktur. Geniş bir alan, bir ülke gibidir. Erzurum da buna dâhildir. Erzurum'dan Botan'a kadar olan alandır. Amed, ortasında kalıyor. Zaten biraz Amed'in etrafında toplanıyorlar. Şehirleri çok, ovası çok, dağı var. Aslında Bakur'da merkez Garzan olabilirdi. Biz 1985 için Merkez Karargâh yeri olarak Garzan'ı tespit etmiştik. Ne kadar doğru yanlış bilemem ama uygulamadık. Sonra da uygulayan olmadı. En son da Garzan'da gerilla olur mu olmaz mı noktasına gelmişiz. Hâlbuki bizim o zamanki bilgilenmemiz farklıydı. O tarafı ben çok tanımıyorum. Fakat bize gelen bilgiler, coğrafya olarak Garzan'ı bilen arkadaşların bilgilendirmeleri farklıydı. Zaten kitle tabanı da güçlüdür. Dolayısıyla Bakur Karargâhı Garzan'da olabilirdi. Tanıyan arkadaşlar 'Amed'e göre coğrafya olarak daha fazla kaldırabilir' değerlendirmesi yapıyordu.

Amed de bir siyasi merkez tabii. Dersim'in tümü Amed'in bir kazasının nüfusu kadar değil. Bismil kadar değildir. Böyle bir kitle yoğunluğu var. Biraz da savaş içerisinde oldu. Savaş da, özel savaş da zorladı. Metropole giden gitti. Tabii bir bölümü de Amed'e gitti. Kasabaları da, kazaları da, merkezi de büyüdü. Dersim boşaldı. Siyasi-askeri mücadeleyi birleştirmede en önemli bir yerdir. Amed'in, orta sahanın avantajı var. İstedığı kadar gerilla örgütleyebilirdi. Belki Erzurum o kadar çok kaldırmaz ama Amed'den Garzan'a doğru olan saha ve Garzan büyük bir gerilla ocağı olabilirdi. Amed'in o bazı düşük coğrafyaları çok kaldırmayabilirdi, nicelik olarak. Katılım bakımından kitle desteği çoktur, imkânları çoktur.

Demokratik Ulus inşasını gerçekleştirmek için yürütülen bir mücadele, kitle örgütlenmesi önemlidir. Örgütlenme ve demokratik toplum hali-

ne gelmek yerine öyle karşılıklı tepkilere dayalı bir mücadele gibi bir şey yaşıyor. Lice biraz öyledir. Tam anlayamadık, nasıl tanımlayacağız? Bazen olumlu rol oynuyor. Fakat bazen de sürece ters düşüyor. Yani durduk yere gerginlikler oluşuyor, çatışmalar ortaya çıkıyor, süreç sabote oluyor.

Lice'deki durum biraz karışıktır. Bu mücadele gücü bir örgütlülüğe dönüştürülse ve örgüt olarak kendini doğru çizgide savunsa belki çok daha etkili olabilir. Sonuçları çok daha ileri olabilir. Fakat örgütlenme olarak bakıyoruz, Lice'de neyimiz var? Hiçbir şeyimiz yok. Eski Lice'dir. Taş taş üstüne koymuş değiliz. Bizim inşa ettiğimiz bir şey yoktur. İnsanlar yurtsever, devleti dinlemiyorlar, kendi başlarına hareket ediyorlar, o kadar. Ama sanki bizi de dinlemiyorlar. Herkes kendi kafasına göre hareket ediyor. Örgütsel bir sistemimiz yoktur. Bir inşa hareketi yürütmüyoruz. Bir Lice komünü oluşturmuş değiliz. Doğru dürüst işleyen bir meclisimiz yoktur. Denetimli öz savunması yoktur. Devletle mücadele edelim ama Lice niye mücadele ediyor çok belli değildir. Dedğim gibi bazen düşman saldırılarına karşı tavır biçiminde denk geliyor. O zaman olumlu rol oynuyor. Direnme gösteriyor, ama bazen de ters düşüyor. Kendi kendimizle ters düşer hale geliyoruz. Hep çatışmalıdır. Bu çatışma niçin oluyor, amacı ne? Bilmiyoruz. Düşmandır, düşmanla çatışıyor, öyle yansıyor. O çatışma bir şeyin önünü mü açıyor, düşmanı geriletiyor mu? Çok belli değildir. Bir saldırı var, savunma mı yapıyor? O da belli değildir.

Geçen dönem şehir-kır çatışması, gerillayla halkın mücadelesi biraz birbirine yaklaştı. Ortak mücadele bizim mücadele edemediğimiz ve Bakur'un tarzına uygun doğru tarzda bir mücadele geliştiremediğimiz ortamda bir mücadele ortaya çıkardı, boşluğu doldurdu. Onun katkısı oldu. O kadar. Ondan ötesi de yoktur. Yani içinde bulunduğumuz dönemin stratejik gereklerini karşılayan, bu anlamda görevlerinin gereğini yerine getiren bir mücadele ve direniş yoktur. O durumları köklü değerlendirmek lazım. Amaçtan kopuktur. Dolayısıyla stratejik-taktik planlamaları çok yoktur. Şehit veriyoruz, o kadar yaralı oluyor, enerji tüketiyoruz. Aldığımız sonuç onu karşılamıyor, sermayeden gidiyor. Niye yapıyoruz o zaman? Bu kadar bedeli göze alıyor, mücadele ediyorsak karşılığı olmalı. O düzeyde de sonuç çıkarabilmeliyiz. İnsan baktığında ilk gözlemleri öyledir. Düşman etkisi var. Bana öyle geliyor ki istediği zaman MİT de, Kontra-gerilla da çatışma çıkarıyor. Öyle hepsi yurtseverdir, iyidir, hepsini örgütlemişiz diyemeyiz.

Kulp taraflarına, o dağlık bölgelere çok açılmadık. Oraları işletemedik. Aslında orası daha iyi işletilebilirdi. Önderlik “Amed’de 2 bin kişi bir gece savaşa girerse ne olur?” dedi. 2011-2012’nin savaş tarzı o olacaktı, ama bir sefer iki kişi girdi bir çatışmaya, onda da bir sonuç çıkmadı. Önderlik taktik önerdi, yerine gelmedi. Amed’de olmuyorsa o kadar kazası vardı. Hepsı şehirdi ve başka bir yerde olabilirdi. Bir-iki yerde olabilirdi, bir sürü yerde olabilirdi. Ama Amed savaşçıyı nereden bulacak ki! Amed bir sene boyunca “Amed eyaletindeki kadın gücü 25 kişi mi olacak 26 kişi mi olacak?”, bunu tartıştı. Ve bu Anakarargâhı da geçti, bize geldi. Bu kadar yani! Evet, böyledir. Bu kadar mı daralma olur? Bu zihniyetle Amed’in her yerinden altın damlasa ne olacak! Suyu gider. Bize bir faydası olmaz. Bu kadar dar, didişmeci, çekişmeci zihniyet var.

Amed’deki arkadaşların durumundan insan şunu hissediyor: Bakıyorlar diyorlar; “Dersim öyledir, Garzan böyledir, Erzurum şöyledir, biz onlardan bir fazlayız. İyiyiz, daha ne?” Amed’in durumu nedir, imkânları nedir, görevleri nedir, yapılabilecekler nedir, dolayısıyla biz ne yapıyoruz değil de, hep sağa-sola çevreye bak, onun gereklerine göre değerlendir, ölçü tuttur.

Önderliğin “Eski Kürt” tanımı vardır. Yoldaşız biz, güya ortak bir amaç edinmişiz. Eğer bu gerçekse ve amacımız ortaksa bizim anlaşamama gibi bir durumumuz olabilir mi, bireysel çekişme gibi bir durum olabilir mi? Bireysel çekişme mülkiyetçilik demektir. İktidar peşinde koşmak olur. Ama arkadaşlar hep öyle yaptılar. Çünkü imkânlar ve fırsatlar çoktu. Örgüt o imkânları örgütleyip devrime dönüştürün diye görevlendirdi. Arkadaşlara o elbise çok bol geldi. Ne devrimi! İçinde rahatlıkla yüzeriz dediler. Bu bile yeterlidir. Biraz yeni savaşçı aldılar, bazen eylem yaptılar, bir-iki sefer buradan müdahale ettik. Garzan hareketlendi eyleme geçti. Sadece şunu kanıtladı: Garzan’da savaş olabilir, ama ya bir ay ya iki ay sürdü. Ondan sonra çekilip gittiler. Erzurum zaten doğrudürüst bir şeye hiç giremedi. Sadece darbe yedi. Neredeyse psikolojimizi bozmakla uğraştılar. Düşmana güven verdi. Neredeyse düşman oraya bakarak ‘Ben bunları ezerim, bitiririm’ kanaatine ulaşacaktı.

Bir arkadaşın raporu vardı. 20-25 sayfadır. Yani kendini bile koruma gücünde değil. Ortak görevlendirilmiş arkadaşla bile anlaşmalı değil. Bir Erzurum planı sunuyordu. Eyalet değil, Erzurum saha olsun diyordu. Yani iyi, güzel, bu kadar düşün, hayalin var, önüne hedef koyuyorsan asgari bazı şeyleri uygulayabil. Uygulama sifıra yakın, hayal dünya kadar. Çok iyi hatırlıyorum. Raporun hepsini okudum. Şehit düşmeden önce öyle önerileri vardı. Büyük hedefler edinmek iyi, güzel. Tabii hede-

fî büyük olanın çabası da büyük olur. Ama bir gerçekçiliği de olmalıdır. Nasıl gerçekçiliği olacak?

Aslında Amed yeni savaşçı kattı. Yani bu önceden de diretiliyordu. Dersim'in de direktmesi vardı. Diğer yerler de öyledir. O, savaşçı ihtiyacını karşıladı. Birçok alan her şeyi Güney'den karşılamak istiyordu. O mümkün değildi. Amed onu karşıladı. Tabii on kat daha fazlasını yapabiliirdi, imkânlar vardı. Katılımlar, Amed eyaletinin çabasıyla değil, eyaletin ve gençlik çalışmalarının gücüyle oldu. Gençlik katılımının çoğunu oraya yönelttik. Örgütlendirilmiş bir çalışmadır. Komalen Ciwan yürütüyor. Amed de biraz eğitti ve dağıttı, rahatlattı. Eksilen yerleri doldurdu.

Bilanço tutacağız yoldaşlar. Ne kadar bedel ödemişiz, gerçekten ne yapmışız? Ne kadar şehit verdik. Dersim'de, ne kadar savaş yaptık? Bari savaşta şehit verseydik, düşmanı da yakardık. Şimdi orta sahanın hepsi öyledir. Erzurum'un hepsini şehit verdik. Bari savaşsaydık. Amed “oradan kurtuluyoruz” dedi. O da şehit verdi. Geri kalanlar da tesadüfen yaşıyorlar. Kaç sefer kıl payı kurtuldular. Her şeyleri düşmanın eline geçti. Öteki yoldaşların da öyledir. Çok büyük iş yapmadılarsa da güçleriyle ayakta kaldılar. “Düşman bunlara gittikleri yerde bir şey yapamaz” diyemiyoruz. Tesadüfen, kıl payı kurtuldular. 2011-2012 kışında kurtuldular. Numan arkadaş da öyleydi. İkinci sefer kurtulamadı. Etraflarını düşman kuşatmıştı. O kadar ajan sızdırdı. O kadar yurtsever var, güya güveniyoruz. Yurtseverliği iyi örgütlemeyen, düşman etkisini kırmazsan, düşmana karşı mücadele etmezsen düşman örgütler. İçimizi örgütledi. Şimdi arkadaşların birçok milisi var; yurtseverdirler. Gelen giden yurtseverler var. Bize mi çalışıyorlar, devlete mi çalışıyorlar belli değildir. Hem devlete, hem bize çalışıyorlar. Devlet istese istediğini istediği yerde yakalayabilir. O kadar denetimdedir. Toplumsal alanda Amed merkezindeki çalışmaların içindeki MİT faaliyetlerinin soruşturmasını yapıyoruz. Daha ayıklayamadık. Nereye kadar gideceği belli değildir. Bunun gerillaya kadar uzanan kolu da var. Sadece şehirde de değil, dağda en güvenli olduğumuz yerde bile ajanlarını sızdırıyorlar.

Arkadaşlar o kadar çaba harcadı. Gerçekten bedel verdiler. Cesaret, fedakârlık gösterdiler. Sonuçlar çok azdır. Çok dar, tutucu, plansız bir durum var. O imkânlar baş döndürüyor. Amed de birkaç sefer hamle yaptı. O gösterdi ki aslında savaş da yapılabilir, yapılamaz değil. Diğerleri zaten yapılabilir. Demokratik Özerkliğe dayalı çalışmayı, savaş Amed'de yapabiliirdik. Belki Amed merkezi değil, ama dağ boyunca o hatta göredir. Silvan'dan tut Piran'a kadar aslında Önderliğin tanımladı-

ğı çözüm projesidir. Arkası dağ, dağı tut, şehirde istediğin örgütlemeyi yap! Şehirde öz savunmayı örgütlemene bile gerek yoktur. Oraya yönelmek istediğinde dağdan hemen karşısına kurşunu dayayabilirsin. Gerilla istediği kadar hareket edebilir. Arazi elverişli, imkân veriyor.

O kasabalarda nasıl bir sistem örgütleyeceğiz ve nasıl savunacağız? Gerilla orada burada gezeceğine, on-on beş kişilik gruplar halinde bu kasabalara-kazalara göre bölünselelerdi, hepsi görevini alsaydı hem şehri örgütlerlerdi hem kendi ihtiyaçlarını büyütürlerdi. Demokratik konfederalizmin örgütlenmesine de öncülük ederlerdi. Biz parti hareketiyiz, kadroyuz. Yeminli asker değiliz. ‘Ben askerim başka bir şeye karışmam. Öteki sivil başka bir şeye karışmaz’ değildir. Biz devrimci militanız, düz asker değiliz. Gerilla eğitici, öğretici, savaşıcı ve öncüdür. Propaganda, örgütlenme ve eylem iç içedir. Gerilla da bunun temsilcisidir. Gerillayı Önderlik böyle tanımladı. Kürdistan’da gerilla bu esas üzerinde gelişti.

Ama arkadaşlar kendi ihtiyaçlarını karşılama oldu mu, halkla iç içeler. Amed’de buna köye dayalı yaşam deniliyor. Halkı örgütlemeye gelince “diyorsunuz ya, gerilla halktan uzakta duracak. Onun için yapamayız” deniyor. Öyle bir tutum içinde olundu. Bu kendi kendini kandırma dır. Ne halktan koptular ne de doğru bir biçimde halkla ilişki içinde oldular. Örgütleyemedik. Önderlik “*İki tane PKK’li bulamıyorum*” dedi. Bunda Amed eyalet ve saha komutanlığının ne kadar sorumluluğu var? Hiç kimse sorumluluk üstlenmiyor. Öyle bir örgüt sistemi oluşmuş ki, bireylere müthiş sorumluluğu üzerinden atma imkânı veriyor, ama herkes de işin içindedir. Herkes ötekini sorumlu görüyor, kendini hiç görmüyor.

Böyle bir durumdan gerilla da sorumludur. Kuşkusuz bir parti gücüydü. Gerilla içerisinde de baş sorumlu, Amed eyaleti olmalıdır. Sorumluluğu kendisinde görmeli ki düzeltme gelişsin. Mevcut olanı nasıl değerlendireceğiz, doğru-yanlış ayrımı nasıldı, yanlış aşıp doğruya nasıl geleceğiz? Bu konuda çözüm bulalım diye bunları söylüyorum. Yoksa zaten olan olmuş. Hiç olmasa bundan sonra olmasın. Durum biraz böyledir. Çok tartışamayız, fazla gerek de yoktur. Ama orta sahayı Amed temsil ediyor. Amed’e ilişkin bazı bilgiler, orta sahaya ilişkin bazı şeylerle verebilir.

Şöyle soralım: Gerçekten hareketin ve çizginin emrettikleri, örgütün yapmak istedikleri, Amed’in imkânları, fırsatları temelinde neler yapıldı, neler yapılmadı, neler yapılabilirdi, yapılanlar ne kadar doğru oldu, hatalar nelerdi? Böyle somut bir şekilde olmalıdır. Örneğin ideolojik duruşta, örgüt yönetim sisteminde, taktikte, tarzda, harekette, düşmanı takip et-

mekte vs. böyle somut ulaştığımız sonuçları ifade etmelisiniz. Belki arkadaşların soruları da olur, onlara da cevap verirsiniz.

... Arkadaş: Amed'e eyalet olarak örgütün biçtiği misyon hem merkez, hem de bağlantı alanı olmasıdır. Orta eyaletlere, Dersim'e, Garzan'a, Erzurum'a, Botan'a, diğer taraftan Güneybatı eyaletine kadar uzanabilen bir arazi kapsamı vardır. Amed'e şimdi dıştan, orada yapamadıklarımız açısından baktığımızda bir, araziye dar kullandık. Düşman var gücüyle Lice'ye yönelmişti. Biz de var gücümüzle Lice'ye yönelmişiz. Düşman da Lice'yi zorluyor, biz de zorluyoruz. Ve böyle giderse o halkın iradesini kırarız. Cizre'de de, Gever'de de, Lice'de de aynı tehlikeye vardır. Açılım noktasında yetersizliklerimiz vardı. 2007'den 2011'e kadar bir-iki kere açılım da oldu. Örnek, Çermik'e açılacak, arada Ergani var. Orada oturmadan direkt Çermik'e git, Çermik'ten geri dön. O tarzda bir açılım vardı. Taktiksel anlamda, çizilen strateji anlamında bir uçtan uca gitme vardı.

Abbas Arkadaş: Hata oldu, yanlışlık oldu diyorsunuz.

... Arkadaş: Doğru, hata oldu. O zaman da tartıştık. "Eğer biz Çermik'de oturmak, gerillacılık yapmak istiyorsak ve oradan Adıyaman'a, Güneybatı eyaletine, bir diğeri Malatya'ya açılmak istiyorsak, başta Ergani'de oturmamız lazım. Ergani'de bir kademe oluşturmamız lazım ki oraya gidelim" dedik. Ama nasıl oldu? Çermik'e gidiyordun, bir yönelim olduğunda direkt...

Abbas Arkadaş: Dördüncü bölge Ergani...

... Arkadaş: Dördüncü bölge Ergani'ye gitmiyor. Piran'da, Gorse'de kalıyor.

Abbas Arkadaş: Dördüncü bölgeye Ergani dâhil değil mi?

... Arkadaş: Dâhildir, ama şu anda açılım alanı olmuş.

Abbas Arkadaş: Kullanılmıyor yani. Yoksa...

... Arkadaş: Açılım alanıdır. Dördüncü bölge Gorse'de takılı kalıyor.

Abbas Arkadaş: Şehit düştüler.

... Arkadaş: Doğrudur. Ergani'de oluşturmadan direkt Çermik'e ya da Malatya'ya gidişler oldu. Orada kayıplar da oldu. Çermik'de bir arkadaş şehit düştü. Malatya'da yine hakeza arkadaş şehit düştü. Bu yönlü araziye açılma noktasında zorluklar yaşandı.

Abbas Arkadaş: Açılırken de arkasını doldurmadan gitme oldu. Yanlış oldu, diyorsunuz.

... Arkadaş: Biraz hızlı at koşuşuna benziyor.

Abbas Arkadaş: 1979'da da Siverek'te olsaydı Çermik-Ergani üzerinden Amed'e çıkacaktı. Gerilla hareket planlaması öyleydi.

... Arkadaş: Plan da oydu. Siverek üzerinden GAP eyaleti, Güneybatı eyaletine kadar Amanos denilen hattı kapatmaktı. Amaç da, strateji de oydu. Taktik uygulama noktasında yetersizlikler çıkıyordu. Giden arkadaşlar hafif bir saldırı olduğunda Çermik'den vurup Ş. Remzi'den çıkıyorlardı. Alt yapı, hazırlık yapmadan, kademe kademe açılım yapmaktan ziyade birden, bir uçtan bir uca gidiş mantığı vardı. O taktiksel mantık noktasında eksikliğimiz vardı. Onun gerçekleştiremedik.

Bir diğeri, halkı örgütleme noktasında yetersizliklerimiz var. Halkı sadece lojistik ihtiyaçlarımızı karşılayacak bir yer olarak ya da bir lojistik kurumu olarak görüyorduk. O yönlü yaklaşıyorduk...

Abbas Arkadaş: O, 80'lerin gerillacılık anlayışıdır. Halka dayanma o kadar. Gerillada 2000'den sonraki değişiklik halk karşısındaki tutumda oldu. Orada kalınmışsa o eskinin devamıdır, değişmemektir.

... Arkadaş: Buradaki temel yaklaşımımız nedir? Mesela, Amed'e geliyor, örgüt perspektif de vermiş, ama 'benden öncekiler böyledir, ben de böyle devam edeyim' mantığı var. O mantıktan dolayı müdahaleye gelen müdahalelik oluyor. Müdahaleye gelenler de oldu. Sonra baktık öyle çıktılar. En azından öncekilerin yapamadıklarının daha ötesine gidiyorlar. Biraz daha öncekini ilerletiyorlar. Bu noktada da örnekler yaşandı. Yani gelip 'önceki yapmış ben de devam edeyim' diyor. Biraz kaderci mantık anlayışı var. Yoksa mesela Amed'in eyalet yönetimi eski Amed kadrolarıydı. O arkadaşlar bunu dayatmıyordu.

Hangi mantıkla gidiyor diye düşündüğümüzde, "Amed'e gideyim, arazisi yumuşaktır, imkânlarım da boldur, gerillacılığı da rahattır. Ben gideyim orada kendime biraz gerillacılık yapayım". Savaş iddiası noktasında yetersizlikler var. Amed'de 2012'de sayımız çoktu arkadaşlık. Savaşan güç ise çok azdı arkadaşlık. Ötesi savaşmıyordu. Numan arkadaş zorluyordu da yapmıyorlardı. En son "bari yapamıyorsanız yol kesin" dedi. Bizim arkadaşlar gittiler köy yolunu kestiler. Bir de Şemzinan'ı taklit etme çıktı. Bir hafta köy yolunu kesmişler. Her gün görkemli görkemli tekmillerde veriyorlar. En son biz baktık Şemzinan taklidi oluyor. O yönlü var olan bütün güç kendini savaşa yatıramıyordu. Yatıran arkadaşlar da bir-iki takımdı. Ötesi yoktu. Bir-iki bölge yapıyordu...

Abbas Arkadaş: Ama burada bir yanlışlık var. Buradan herkes savaşmak için gidiyor. Yemin ederek, hazırlanarak gidiyor. Oradan katılanları bırakalım, buradan gönderdiklerimizi ele alabiliriz. Ve gerçekten de yapabilir diye güven veriyor gidiyor. Fakat giden orada savaştan çıkıyor. Orada bir yanlışlık var. Şöyle bir tarz olsa; ‘buraya gelen herkes savaş birliğinde olur ve savaşır. Onun dışında burada yaşam yoktur’ dense kimse yok diyemez. Ama oraya gidiyorlar, bakıyorlarki istediğin gibi davranabiliyorsun, o da istediği gibi davranıyor. Yani Amed’e buradan gidenler öyle gitmediler. Oradaki tarz onları o hale getirdi. Bunu da netleştirelim. Bu konuda da bir açıklık olsun. Zaten en çok insanı hayıflandıran, öfkeliendiren de orasıdır. Nasıl oluyor? O kadar yemin ediyor, savaşmak için o kadar hazırlıklı ve tutkuyla gidiyor, ama savaş içinde değil! Tam bir dağınıklık içerisinde. Örgütsüz, düzensiz, yıllar, aylar geçiyor, ne yaptığı belli değildir. Yani çoğu doğru-dürüst hiçbir iş yapmıyor. O tarz niye öyle çıkıyor? Niye herkes savaş birliklerine düzenlenip birlik düzeni içinde hareket etmiyor da öyle durumlar çıkıyor? Bazıları istiyor diye karargâh kabul ediyor. Sanki karargâhların anlayışı insanları o duruma getiriyor. Yoksa buradan kimse böyle gönderilmemiştir.

... Arkadaş: Doğrudur. Oraya gelen o idealle geliyor. Hatta kendisi de öyle diyor, ama biraz geçtiğinde bakıyorsun, bu tarz hâkim oluyor. Doğru, yönetimin sorunu var. Bunu sürükleyecek, bunu eyleme zorunlu kılacak şey yönetimin tarzıdır. Bir örnek vereyim, 2010’da Botan’dan bir arkadaş gelmişti. Geldi “siz savaşmasını bilmiyorsunuz, ben gelmişim burada size savaşmasını öğreteceğim” dedi. Biz dedik, “gel öğret”. Ondan sonra eylem oldu, savaşmadı. Biz dedik, “sen niye savaşmıyorsun?” O da, “benim yanımda tek kadın arkadaş vardı, ben kadınlara güvenmedim. Onun için yapmadım” dedi. Biz “sen oportünistsin, öyle değil, sen kendin yapmamışsın, kadınlara yükleme” dedik. Ortaya bu çıkıyor. Bir diğeri, yönetimin duruşuyla bağlantılı bir konudur. Önce Sofi arkadaşın bir tarzı vardı. Sexwebun arkadaşgilin bir tarzı vardı. Eylem tarzları 2008-2010’a kadar genelde hep mayınlama tarzıydı.

Ondan sonra Haki arkadaşın tarzı biraz daha güzeldi. Biraz daha karakollara saldıran, savaşı güçlendiren bir tarzı. Daha çok yakın mesafe savaşıydı. O daha iyiydi. Daha da belirleyiciydi ve herkesi de savaşa sürüklüyordu. Savaşa sürüklenmeyen dışarıda kaldı mı bir nevi bunun ezikliğini de yaşıyordu. Ama İrfan arkadaşın biraz fiziki zorlukları da vardı, fazla gezemiyordu. Arkadaşta liberal tarz da vardı. Gidiyordu, bakıyordun o hatayı yapmış. İnsan yine gidiyordu aynı hatasını tekrarlı-

yordu. Aynı o tarzda gidiyordu. Anlaşılması için biraz somut olarak belirteyim. Mesela Amed’de arabaya binmek yasaktı ve kimin şahsında yasaklandığı belliydi. Bir arkadaş araba sürüyordu, kaza yaptı. Bir arkadaş şehit düşürdü. Biz arkadaşın yanındayken arabayla İrfan arkadaşın yanına geldi. İşini bitirdi yine arabaya bindi gitti. Biz “bu nasıl oluyor?” dedik. İrfan arkadaş eleştirdik. “Bunun yüzünden araba yasaklanıyor. Ama yine senin yanına böyle geliyor. Niye ses çıkarmıyorsun, niye bize ses çıkarıyorsun? Yasaklanacaksa hepimize yasaklansın. Burada çifte standartlı bir yaklaşım var, toleranslı bir boyut var” dedik.

Özel kuvvetlerin öz savunması para toplama birimlerine dönmüştü. O arkadaşlar para topluyorlar, vergilendirme yapıyorlar. O tür işlerle uğraşıyorlar. Kendi asli işleriyle uğraşmıyorlar. Hevalê Numan o tarzın sonucunda şehit düştü. Diğer takım, bizim takım tesadüf kurtuldu. Yine o öz savunma çalışmasının tarzından kaynaklıdır. Biz arkadaşları da uyardık. “Heval çalışıyorsanız burada bu kişiler var, bunlara dikkat edin, bunlarla çalışmayın” dedik. Tam tersi gidip o insanlarla çalıştılar. Örgütledikleri bütün o hücreler hepsi düşmanın, Jitem’in denetiminde olan hücrelerdi. Çünkü o arkadaş o kişiyi alıp, yanına gelen bütün ilişkilerle görüştürüyor. Bir diğeri o kişiyi almış, köyün girişinde nizamiye yapmış gelip-gidenlerin, arabaların kimlik kontrollerinden tutalım bilmem neyi ne kadar hepsini yaptırıyorlar. Asayiş kurmuş köyde. Yani bir nevi sanki bir imparatorluk kurmuş gibi bir durum çıkıyordu ortaya. Sonuç itibarıyla aküleri aldirtti. Ve o akülerin alınması sonucunda iki kamp baskını oldu. Birisinde Numan arkadaşgil vardı. Diğerinde biz vardık. Bu baskınlar Numan arkadaşgillerin şahadetine neden oldu.

Abbas Arkadaş: Yani siz de tesadüfen kurtuldunuz. Fazladan yaşıyorsunuz.

... Arkadaş: Doğrudur. Tesadüfen kurtulduk. Fazladan yaşıyoruz. Tesadüf kurtulduk, ama oradaki tarz buydu. Çalışma konusunda, uygulama noktasında herkesin kendi işini yapmasından ziyade ekstradan başka işlerle uğraşma çıkıyor.

Bir diğeri uyum sorunudur. Üstten kaynaklı, alta yansıma olarak bir uyum sorunu çıkıyor. Erkek arkadaşlar, ya da erkek-kadın arkadaşlar arasında olsun, bir uyumsuzluk var ve o uyumsuzluk da didişmeci bir tarzı ortaya çıkarıyor. Bazen bir bölgede kadın arkadaşlarla bir karar alana kadar, deveye hendek anlatmak gibi bir durum da çıkıyor ortaya. Erkek karar almışsa, kadın diyor, “vay bu erkektir olmaz, ben kabul etmem” ya da kadın aldığında da erkekte de “kadındır ya ne bilecek” mantığı veya yaklaşımı var. Orada didişme, çelişki çıkıyor.

Buna yoğunlaştım, bunun temelinde bir paylaşımsızlık var. Bu paylaşım-sızlık, var olan imkânlar ya da iktidar üzerinedir. Benim çıkardığım sonuç budur. Zaten savaş yoktur. İstenilen düzeyde örgüte cevap olacak bir eylemsellik geliştirilmiyor. Bunun yanında da var olanlar üzerinde bu sefer bir didişme çıkıyor. Bunu paylaşmama noktasında kavgalar, didiş-meler çıkıyor. Ben bunu da iktidarı paylaşmamaya bağlıyorum. Zaten paylaşılmayacak tek bir şey vardır, o da iktidardır. Kadın-erkek nokta-sında bu yönlü bir sorun çıkıyordu. Bu da üstten, yönetimden kaynaklı-dır. Benden kaynaklı olsa bir bölgeyle, çok çok iki bölgeyle sınırlı kalır. Ama bu eyalet genelinde olduğu için üstten oluyor.

Tümdengelimci bir nokta vardır. Benden kaynaklı götürüp eyalete mal etsek, benim çapımı aşıyor. Ama bana göre üstten gelen çatışmacı, didişmeci bir tarz vardı. Bize de yansıyordu ve doğasında altta da böyle bir cepheleşme geliyordu. Ki mesela en son Amed’de o düzeye gelmiş-ti ki, kadın ve erkek arkadaşlar birbirleriyle konuşmuyorlardı. Aynı nok-tada ama birbirleri ile konuşmuyorlar. 2013’de en son açığa çıkan sonuç buydu.

Abbas Arkadaş: Erzurum’da da 2011 kışı şahadetler yaşandı. Bir önceki kış, daha kampa girmeden üslendikleri yer çöküyor. Bir köye gidiyorlar. Köyde kaldılar. Kış boyu üslenme köydedir. Bir takım kadın, bir takım erkek var. Birbiriyle konuşmuyorlar. Araya bir perde çekmiş-ler, köylüler kurye, aracı. Bir şey edeceksele ona not veriyorlar. O adam not götürüp getiriyor. Birbirleriyle kavgalı, kavga etmişler. Hepsi bir köye, bir eve sığınmışlar ama aralarındaki ilişkiyi de ev sahibi, köylüler sağlıyor. Bu kadar birbirleriyle tartışmalı, çatışmalılar. İkinci kış da za-ten hiç üslenemediler. Bunun sonu olmaz. Arkadaş söyledi de alandaki durumun daha somut bilinmesi açısından belirttim.

... Arkadaş: Erzurum eyaletinde de yaşanan oydu. Mahir arkadaşın şahadeti de o çelişkilerin sonucunda oldu. Çünkü birbirini kabullenme-me vardı.

Bir diğeri eylem boyutunda, eylemselliği geliştirme noktasında 2010’da taktiksel anlamda bir tıkanma yaşadık. Bir de Zagros’u taklit etme durumu çıktı. Onlar karakol kaldırıyorsa biz de kaldırırız, gibisin-den bir heves gelişti. Ama mevcut gücümüz, elimizdeki teknik buna fazla elvermiyordu. Ama kalktık tam tersi biz de karakollara saldırdık. Sonuç olarak Silvan Başlık karakol eyleminde keşif yapılıyor ama o anda bir valinin geçişi falan hesaplanmadan, orada beş arkadaş yok yere şehit düştü. Bu, Zagros’u ve Botan’ı taklit etmekten kaynaklıydı. O yön-

l  bazı karakol girişimlerimiz oldu. Bazılarında kısmi sonuçlar alsak da birçoğunda girişim yapılmadan arkadaşlar şehit düştü.

Ateşkes ilan edildi, örgüt perspektifleri de gelişti. Bazı arkadaşların platform düzeyinde c z mlemeleri de yapıldı, söz verildi. Düşman sadece üniformalı değildir. Daha farklı eylem zenginlikleri kazandırmak yönünde, Elazığ'da, Malatya'da, Amed'de, diğer ilçeler ve merkezlerde eyaletin elverişliliği yönünde tartışmalar da gelişti. Ama yine sonuçta örgüt eylem istediğinde, düşünce ve yaratıcılık geliştirmeyince yine karakola kendini vurma mantığı cıkıyordu. 2010'da Amed'de yine o cıktı ortaya. Yine istenilen sonuçlar alınmadı. Eylemsellik boyutunda, taktik zenginlik noktasında eyalet ve eyaletteki savaşı yürüten arkadaşlar olarak düşünsel anlamda bir keyfiyet vardı. Biraz Kürt kişiliğiyle, biraz Amed kişiliğiyle alakalı bir durum da var. C nk  gücün c ğu Amed'li. Biraz daha c k maceracı yaklaşımlar var. C atışalım, biraz o atmosferi, heyecanı yaşayalım, odur.

Uzun vadeyi götüren bir şey yoktu. Düşünsel anlamda kendini geliştirme, savaş konusunda yetkinleştirme, ideolojik ve örgütsel anlamda bir derinlik söz konusu değildi. Daha c k atıl kalma, keyfi yaklaşımlarımız da vardı. Ya da ufak bir eylem başarısı olduğunda erken zafer sarhoşl ğuna gitme vardı. Görmemiş ya da ilk defa görüyor, onu da büyük bir başarı olarak görüyor. Kendi ruh dünyası öyledir, o yönlü yaklaşıyor.

2011 Devrimci Halk Savaşı hamlesinde biz de tartıştık. Devrimci Halk Savaşı nedir, nereden cıktı, nasıl bir şeydir, taktikleri nasıl olur, bunun stratejisi nedir? Bu yönlü kafamızda bir muğlaklık vardı, netlik yoktu. Acaba halkla beraber mi yapacağız, yine karakollara mı saldıracaağız, ya da eski tarz gerilla savaşlarını mı yapacağız? O yönlü kafamızda bir muğlaklık vardı. Yapılan eylemler de istenilen düzeyde olmadı. Eylem biçimi daha c k mayınlama tarzında gitti. O yönlü  nderliğin bir eleştirisi de oldu. Amed gerillası için *"Savaşacaksanız, bari adam gibi savaşın"* demişti. O yönlü biraz yoğunlaşmamız oldu. 2011 sonunda bazı karakol girişimlerimiz oldu. Onlarda da yine başarısız kalındı. Keşifte, planlarken ya da hareket halindeyken deşifre oldu.

Abbas Arkadaş: Neden deşifre oldu? Bu Dersim için de geçerlidir. Dersim de raporlarında diyorlar ki, "girişimlerimiz yüzde yetmiş deşifre oluyor, boşa cıkıyor. Onun için yapamadık". Sanki marifetmiş gibi söylüyorlar. Daha savaşa girmeden kaybettim demek oluyor bu. Nasıl keşif yapıyorsun ki keşfediliyorsun ve boşa cıkıyor? Girişimin boşa cıkması keşif kurallarına uymamak demektir. Dersim'dekilerin c ğu öyledir.

Büyük ihtimalle de yapılmaması için öyle yapılıyor. Bence çok iyi niyetli düşünmemize gerek yoktur.

Peki, Amed'deki niye öyle oldu? Gerçekten öyle midir? Başka bir neden mi var? Yoksa disiplinsiz, kuralsız davranıldı, keşif yapalım derken keşfedilen mi olundu? Nedenini sorgulamamız lazım. Belki de o, eylemi boşa çıkarma yöntemidir. Niye her şeye olumlu bakalım ki! Biz eleştirilere tersinden bakabiliriz. Birisi karşıyım demez, ama bir boşa çıkarıcı unsur bulur, deşifre eder, boşa çıkarır. Bu psikolojiyle de, ruh haliyle de bağlantılıdır. Öyle çok planlı örgütlü olmaya da gerek yoktur. Öyle şeyler yapabilmek için o kadar karşıt olmaya da gerek yoktur. Biraz ciddi yaklaşmamak bu tür sorunları ortaya çıkarabilir. Girişimler niye boşa çıktı?

... Arkadaş: Bir, fazla işin ciddiyetinde olmama var. Keşifler yapılırken, köyler içerisine giderken, bir yere hareket halindeyken, eylem alanına giderken iz çıkarmadan dolayı bilgiler çıkıyor. Özellikler Bingöl alanlarında ya da Lice, Silvan taraflarında bu sebeplerden ortaya çıkıyordu. Bir diğeri, eylemde sızma anındayken bile arkadaşlar diyor ya, düşmanı fazla ciddiye almamaktan kaynaklı, giderken bir yerden açıklık veriyor ve o yönlü bir eylem deşifrasyonu oluyor. Bazı eylemlerde karakola sızma yapılırken, önceden fark edilip, düşman mermi sıkıyor, savunma sistemine geçiyor. Biz de geri çekilip bırakmak zorunda kalıyorduk. Bir de düşmanı ciddiye almama yaklaşımı var. Zaten stratejide 'biz bu düşmanı yok edeceğiz, bitireceğiz', o ruh hali var. Pratik yansımasına gelince, yine aynı o şekilde düşmanı fazla ciddiye almama var, ama işin diğer tarafından baktığımızda düşman bizi çok ciddiye alıyor.

Özel savaş politikaları Amed'de çok fazla yürütülen bir faaliyettir. Hemen hemen Amed eyaletinde olsun, Garzan'da olsun, Erzurum'da olsun birçok arkadaş hakkında düşmanın elinde birçok bilgi var. Hangi arkadaş hangi özelliktedir, nedir, ne değildir vs. bu yönlü düşmanın arkadaşlar hakkında edindiği bilgiler de vardır. Bu yönlü yaklaşımlardan dolayı bir nevi bizim kendimizi ciddiye almama, düşmanı da ciddiye almama durumumuz var. Ama karşı taraf bizi ciddiye alıyor.

Abbas Arkadaş: Amed ve orta sahaya ilişkin görüş belirtmek ya da soru sormak isteyen arkadaşlar söz hakkı alabilirler.

... Arkadaş: Keşif olayı kural ihlalidir, disiplinsizlikten kaynaklanıyor. Arkadaş belirtti, eylem yapacaklar ama eylemlerini köylülere yansıtıyorlar. Amed'de gerilla ve köylü iç içedir. Genel olarak arkadaşların noktaları köylere yakındır. En uzak nokta bile 20 dakika ya da yarım

saat sürmüyor. Nereye gidersen köylüler seni görüyor, böyle bir yerdir. Hareket tarzından kaynağını alıyor. Gerilla Amed’de heybetini yitirmiş-tir. Çünkü gerilla gizli olursa, yaptığı eylemleri kimse farkına varmadan yaparsa o zaman otoritesi, heybeti oluşur. Ama gerillanın Amed’de her şeyi, yaşamı, duruşu göz önündedir. Hatta arkadaşların çelişkileri köylü-lere yansıyor. Yani köylüler biliyor hangi arkadaşlar arasında çelişki var.

Bir diğeri de, Amed sahası Güney’e ziyadesiyle gelip giden bir saha-dır. Güneydeki bilgileri somut olarak halk buradan alıp, götürüp gerilla-ya veriyor. Burada hangi toplantılar, düzenlemeler yapılmış, hangi arka-daşlar Amed’de düzenlenmiş, bu bilgilerin hepsi Amed’e yansıyor. Örneğin Sofi arkadaş HPG Genel Komutanı olduğunda daha kimse bilmi-yordu, ama Amed’in köylüleri biliyordu. Biz bir köye gittik, köylü bize Sofi arkadaşın HPG Genel Komutanı olduğunu söyledi. Bizim haberimiz yoktu, ama köylü biliyordu. Yani Güney’deki gelişmeler günbegün Amed’de takip ediliyor. Amed’de kadro sadece gerilla değildir. Derler ki Amed’in ortasında yanlışlıkla birine çarpsan “Seni Kandil’de mi yoksa Xinere’de mi görmüşüm?” diye sorar. Orada kadronun o kadar etkisi, yoğunluğu vardır.

Bir diğeri, Amed’de ideolojik-örgütsel eğitim hususlarında Cemal ar-kadaşa sormak istiyorum. Gerçekten pratikte eğitim yapıyorlar mı? Bu konuda eksiklikler yaşıyor. Parti talimatlarını okuyup tartışmak yoktur. Örgütsellik yoktur. Kadro ve komutada örgütsellik yönünde bir duruş yoktur. Örgütsellik olmadığı zaman komuta kademesi halkın içerisinde, maddi imkânlar ortamında kendisini kaybediyor. Birinci sorunumuz ideolojik alanda kesinlikle bir duruş oluşturma sorunudur. Bütün sorun-larımız bundan kaynaklanıyor. Örneğin yönetim sorunlarının hepsi ör-gütsel sorunlardır. Abbas arkadaş yeni savaşçı eğitimlerini belirtti, ama orada yeni savaşçı eğitimi yoktur. Yirmi arkadaşı bir arkadaşla teslim ediyorlar, “gidip ormanın içinde birkaç gün eğitim ver, gel” diyorlar. Eğer orada eğitim ve örgütlenme olursa bin, iki bin insanı eğitebilirsin. Birçoğu da geri çevriliyor.

Hatırlıyorum, 2007’de ne kadar katılım varsa alalım, dedik. Arkadaş-lar eyaletin ihtiyacı kadar aldılar, gerisini almadılar. Gelen savaşçıların hepsi geri gönderildi. Sen orada kiminle konuşursan partiye katılmak istiyor. Öyle bir zemin var. Hem savaşçı, hem de öz savunma boyutunda böyle bir zemin var. Örneğin köyler öz savunmaya göre örgütlendiril-medi. Arkadaşlar köyleri örgütleyebilirlerse köylüler kendileri savaşabi-lirler. Bu konularda eksiklikler var. Bir yeni savaşçı yönetimine ihtiyaç var.

Bir diğeri, karargâh örgütlenmesi yoktur. Karargâh komutanı kim ve neredeyse karargâh da o ve oradadır. Hem öz savunmayı, hem yeni savaşçı ve diğer çalışmaları denetleyebilecek bir karargâh örgütlenmesine gidilmelidir. Diğer nokta, eskiden Amed’de sabotaj etkili bir yöntemdi, ama bu son yıllarda etkili kullanılmıyor. Bir dönem Amed’de sabotaj öyle yoğun kullanıldı ki kimse karakollardan dışarı çıkamıyordu. O kadar korku yaratıyordu. Bu son yıllarda tüm mayın devreleri deşifre edildi, şimdi fazla etkili değil. Biz bütün yöntemlerimizi deşifre ediyoruz. Yeni bir şey buluyoruz, hemen gidip deniyor ve deşifre ediyoruz.

Amed’de gerillanın duruşu ideolojik-örgütsel olursa tek başına ülkenin bütün savaşını besleyebilir. Bu konularda yönetim sorunları hep var, hem kadın ve erkek arkadaşlar arasında çelişkiler var. Eksiden de vardı, şimdi de var ve aşılmıyor. Hem de kadın arkadaşlar kendi içlerinde, erkek arkadaşlar kendi içlerinde çelişki yaşıyorlar. Yani parçalanma var, tamamlama yok. Bu durum biz oradayken de vardı. Biz geldikten sonra da devam etti. 1990’dan önce de vardı.

Diğer husus da istihbarattır. Önderliğin bir değerlendirmesi var, *“Amed eyaleti JİTEM’in denetim altındadır”* diyor. Bu konunun üzerinde iyi düşünmemiz lazım. Bilgi anı anına düşmanın eline ulaşıyor. Bu bilgiler nasıl ulaşıyor? Halkla kim ilgilenmeli kim ilgilenmemeli, eylemlerle kim ilgilenmeli kim ilgilenmemeli konularında bir netlik olmalıdır. Burada da eksiklikler var. Cemal arkadaşta sorum şudur: Gerçekten örgüt talimatları takip ediliyor mu, pratikte eğitim yapılıyor mu ve yaşamlarını nasıl örgütlüyorlar?

... Arkadaş: Bazen şöyle bir düşünce oluşuyor, Dersim’de kalan arkadaşlar Botan’a, Botan’da kalanlar Amed’e vs. gönderilse, biraz karma olsa belki daha iyi bir sonuç çıkabilir. Çünkü tarzda alışkanlıklar oluşmuş. Yıllarca Dersim’de kalan bir arkadaş sanki Dersim’e gitmesi şartmış gibi görülüyor. Gidince de yeni gelişmeler yaratamıyor. Amed’deki arkadaşlarda da aynı durumu gördüm. Botan ve Zagros için de aynı durum geçerlidir. Anlayışlar, yaklaşımlar ortaktır. Örneğin Cemal arkadaş da Amed’de pratik yürütmüş, bence yerelcilik anlayışı biraz tahlil edilmelidir. Arkadaş bu anlayışın kendi üzerindeki etkisini ne düzeyde çözümlemiş? Çünkü bu yeni bir tarzın oluşmasını da engelliyor. Yalnızca halkın yurtseverliğine dayanarak acaba gerillacılık düzeyinde büyük bir çıkış yapabilir miyiz? Bu konuda arkadaş ne düzeyde yoğunlaşmış, ulaştığı sonuçlar nelerdir ve o alışkanlık tarzını kendi şahsında ne kadar aşmıştır?

... **Arkadaş:** Amed’de imkân çok. İnsan düşünemiyor, gidip görünce anlıyor. Oradan bile arkadaşlar yeni savaşçıları silahlandırıp buraya yol-luyorlardı. Bir ara Dersim’e katkıları oldu. Numan arkadaşla Seyitxan arkadaşlar biraz birbirini tanıyorlardı. Onun üzerinden böyle bir destek oluştu. Onun öncesinde de bu vardı. Ama gerçekten de ciddi imkanlar var. Bunlar örgüt imkânıdır. Öyle görmek lazım. Biraz Erzurum’la, diğer sahalarda bir kopukluğu var. Şimdi Lice’de sıkışılıyor. Onu iyi çözüm-lemek gerekiyor. Düşmanın da hukuku var. Biz düşmanın hukukuna uymasak da, mesela Agit arkadaşın heykel dikiminde de bizim arkadaş-ların aşırı abartısı var. Ama o imkânları niye örgütleyemiyor? Aslında yayabilir. Her yerde milis gücü var. Mesela Dersim’deki arkadaşlar o konuda zorlanmayabilirdi. Savaşçı, cephanе konusunda önünü açabilirdi. Yani o niye örgütlendirilmiyordı?

İkincisi, Lice’de de kitlenme var. Düşman senin rahat olduğun yeri bırakıyor. Mesela Dersim’de vadilerde yapıyor. Oraya yoğunlaşıyorsun, onun bir ciddiyeti var. “Bu işleri yapana kadar sana karışmam, çıkarsan veya Ergani’ye gidersen vururum” diyor. Tüm imkânlarını orada topar-lıyor. Sanki o çok ciddi ele alınmamış. Arkadaş da buna nasıl cevap verebilir? Düşmanın o noktada örgütlenmesi nedir? Sınırları nasıl bıra-kıyor?

Bir de halkla ilişkilerde de alan sorumlusu arkadaşlar vardı. Diyor, yapı öyle bir alışı ki buradaki kitleyi biraz sınırlasan sen işlevsiz kalı-yorsun. Bloke ediyorlar. Hiçbir şey yapmıyorlar, hiçbir işe katılmıyorlar. Cemal arkadaş da kendisinde daha iyi değerlendirebilir. Çünkü kendi alan komutanları da öyledir. Birazcık köylere girmelere, halkla ilişki-lenmelere engel koy, hiçbiri örgütsel hukuku esas almıyor. Sen bunu engelleyemezsin. Buna nasıl bir çözüm oluşturabilir? Çünkü orada bu çok yoğundur. Lice’nin karşısında şehitlik vardı, çok açıktı. İnsan dıştan baktığı zaman oradan bile anlıyor. Düşman her şeye müdahale etmiyor, denetimdedir. Hepsi gözle görülüyor ama hepsi alan çalışmasıdır. Aslin-da doğru örgütlense, normalde o üç gücün yapacağını bir güç yapabilir. Onun dışına kayma yok.

Abbas Arkadaş: Daralmış. Diğer güçler de oraya gelmişler, ama alan orası değildir. Güçler alanı terk etmiş, gelmiş hepsi bir yere. Li-ce’ye toplanmış. Yoksa her gücün kendi alanı var, oraya gitmiyor.

... **Arkadaş:** Tamam işte o alanın durumu çok çözümlenmiyor. Şöy-le diyoruz, “Burası rahattır, aynı çalışmayı burada da yürütürüz. Niye oraya gidelim?”. Sanki çok oturmamış. Düşman bırakıyor, izin veriyor

orada her çalışmanı yapıyorsun. Ama çalışmaların yüzde biri onun dışına kaydığı zaman bırakmıyor. Sanki orada da bir zayıflık var.

... **Arkadaş:** Amed'in milis örgütlenme tarzı sadece vergi toplamak üzerine mi, yoksa çalışma yürütme anlayışı üzerine mi şekilleniyor? Bir diğeri, Önderlik *"Siz arkadaş da olsanız güvenlik konusunda birbirinize karşı tedbirinizi almalısınız"* diyor. Biz Amed'de ailelerimize karşı tedbirlerimizi nasıl alıyoruz? Arkadaş dedi ya, sırlarımız dışarı sızıyor. Acaba biz oradayken örgütsel sırlarımızı ailelerimize karşı koruyabiliyor muyuz? Benim anladığım kadarıyla, halktan dinlediğim oranda örgütsel sırlarımız ailemdir, yurtseverdir adı altında dışarı sızıyor.

... **Arkadaş:** Arkadaş değerlendirmesinde kadın ve erkek arkadaşlar arasındaki çelişkiden bahsetti. Bunu iktidar sorunu olarak tanımladı. Dün Abbas arkadaş da değerlendirirken birbiriyle konuşmadan şehit düşen arkadaşlardan bahsetmişti. Bırakalım yoldaşlık ilişkilerini, normal yabancı insanlar arasında bile savaş içerisinde bunun yaşanması çok zor bir durumdur. Bunun kaynağına iktidar demek çok geniş, çok genel bir kavram olur. Nasıl bir iktidar, neye dayanıyor? Heval Cemal nasıl tanımlıyor? Biraz değerlendirebilir.

... **Arkadaş:** Devrimci Halk Savaşı sürecinde halkın arabulucu gibi bir pozisyonu oldu. Doğallığında mı yoksa arkadaşların örgütlenmesiyle mi oldu? Halk hep arabulucu oldu. Bu tarz kitle ilişki tarzından mı kaynaklandı, doğal mı gelişti?

Abbas Arkadaş: Yani örgütlülüğü var mıydı diyorsunuz.

... **Arkadaş:** Evet. Operasyon sürecinde Canlı Kalkan boyutuyla ilgili konudan başlayayım. Bizim örgütlediğimiz bir şey değildir. Halkın kendiliğinden geliştirdiği bir durumdur. Bu tek Lice'de geliyordu. Tek Lice'nin yurtseverlik duygusu. Bir diğeri, Liceliler'de genelde o tutum var. Kendisini doğal PKK'li olarak, PKK'nin sahibi olarak görüyorlar. "PKK'yi biz kurmuşuz, gerillasını da biz koruyacağız" diyorlar. O duygudan kaynaklanan bir şeydir. Özel gidip bizim örgütlediğimiz bir şey değildir. Operasyon olduğunda halka gelin aramıza girin diye bir girişimimiz de, örgütlememiz de yoktur.

Kadın-erkek ilişkisinde iktidar anlayışı konulu sorusuna ilişkin, Amed'deki kadın arkadaşların cins mücadelesi boyutunda şu vardır; bazen orada özgünlüğü genelle karıştırma, özgünlüğü bağımsızlık olarak ele alma noktası çıkıyor. Örnekler de yaşanıyor. Bakıyorsun bölgedesin, kadın arkadaşlar kalkıyorlar kafalarına göre vurup gidiyorlar. "Nereye gidiyorsun?" diyorsun. "Biz özgün keşif yapacağız, özgün eylem yap-

çağır” diyor. Tamam, biz bölgede beraber yaşıyoruz. “Niye bizim habirimiz yok?” diyoruz. “Özgün karar almışız. Sen bilmek zorunda mısın?” diyor. Bizim Amed’in deyimiyle “filikof orada kopar”, yani kavga çıkar. Sonuç olarak ortaya bu çıkar. Demek sen beni takmıyorsun, beni dinlemiyorsun, ben de karşı çıkarım. O mantıkla bir bölgede yaşıyoruz.

Genel bir gücüz, ne yaparsak birbirimizden haberdar olmamız lazım. Örgüt ilkelerine, ölçülerine, hukukuna göre gidersen öyle olması lazım. Ama buradaki temel sorun özgünlüğü bağımsızlık ve tümünden kopuş olarak ele almadır. Tamam, sen erkek zihniyetinden kopuş olarak ele alabilirsin, ama örgütsel işler var. Savaş boyutunda da bunu koparmak lazım. Bu yönlü yanlış eğilimler de ortaya çıkıyordu. Bu yönlü sorumluluğu salt kadın arkadaşlara da yüklemek doğru değildir. Erkeğin de, kadının da eksik olan yaklaşımları var, birbirini tamamlıyorlardı. Ve kaybeden sonuçta örgüt oldu. Savaş gerçekliğinde de bu yaşandı. Birbiriyle konuşmadan şehit düşen arkadaşlar oldu. O olayı kendim de yaşadım. Halen de ezikliğini hissediyorum. Sonuç itibarıyla insan sonradan bakınca bunu çok basit bir duruş olarak görüyor. Ama bilinçten yoksun yaklaşımlarımızdan dolayı sonuçta bu ortaya çıkıyor. Bu derinleşilmesi, sorgulanması ve ele alınıp aşılması gereken bir noktadır.

Kendim için de bunu esas alıyorum. Amed eyaletinde bu öne çıkıyor, ama genel örgüte de bu yönlü sorunlar, çelişkiler yansıyor. Bu yönde o gün Sakine arkadaş da, “Yoldaşlık ilkesi temelinde bir mücadele veriliyorsa, cins mücadelesinden tutalım düşmana karşı savaşa kadar, o yönlü ele alınıp değerlendirilerek bir zihniyetsel dönüşüm yapıp yaklaşırsak daha iyi olur” diyordu. Birey olarak çıkardığı sonuç budur; Bugünkü verili egemenlikçi erkek zihniyetinin Önderlik felsefesine, paradigmasına, teorisine göre değerlendirilecek, ele alınacak bir yönü yoktur. Bu konuda samimi olmak ve samimi bir şekilde değişimi-dönüşümü yaratmak lazım. Çünkü amaç ve hedef önümüzdedir, görevler bizi bekliyor. O yönlü bireysel olarak kendimizi geliştirmemiz lazım. Öyle ele alıp değerlendirmek lazım.

Nucan Arkadaş: Amed’in milis örgütlenme tarzı sadece vergi toplamak üzerine mi, yoksa çalışma yürütme anlayışı üzerine mi şekilleniyor? Arkadaş ‘sırlarımız dışarı sızıyor’ dedi. Biz Amed’de ailelerimize karşı tedbirlerimizi nasıl alıyoruz?

Cemal Arkadaş: Amed eyaletinde halkı bir lojistikçi olarak görme var. Bir diğeri, eylemler konusunda Amed’de yerelde olan o kadrolar daha çok öne çıkıyor. Kendi eski arkadaşlarını alıp devreye sokma ya da akraba çevresini, eski çocukluk arkadaşını öne çıkarıp onlar üzerinden

düşmandan istihbarat toplama var. Arkadaşımdır, akrabamdır, diyor ve güveniyor. Ve bu yönlü düşman hakkında bilgi toplama, keşiflere gönderme oluyor. Bazı çalışmalarımız da oldu, bazı kısmi hazırlıklarımız da vardı. Hemen hemen her köyden eski arkadaşlık, akrabalık, çevre-aşiret hukuklarına dayanarak o yönlü hazırlık ve girişimlerimiz de oldu. O konuda kısmi bazı sonuçlar da almıştık.

Kamp yerini aileye gösterme bazı arkadaşlar şahsında yaşanıyor. Amed'de birbirine gösterme fazla yoktur. Köylere de hiç gösterilmiyor. Ama bazı arkadaşlar halkın içine girildi mi kendini kaybediyor, ağzına ne geliyorsa söylüyor. Genel eyaletteki yapı içinde değil, bazı arkadaşlarda bu yaşanıyordu. Biz falan yerde kalıyoruz, falan kişi orada kalıyor, işte falankesi eyleme göndermişiz şimdi gelecek. Hala eylem yolundadır, eyleme de varmamış. Ama o yönlü yaklaşımlar var. Genel Amed'deki arkadaşlarda bu var desek doğru değildir. Tek tük arkadaşlarda bu durum çıkıyor. Sonuç itibariyle tüm bunlar eyaleti ilgilendiriyor, eyaletin pratiğini sekteye uğrattıyor. Öyle yapan kişilerin üzerine gidilip dersinin de o yönlü çıkartması lazım. Genele mal etmemek gerekir.

Alanı dar kullanma var. Örnek, Akdağ bölgesine, Elazığ, Palu ve Bingöl tarafına açıldığımızda düşman bunu kabul etmiyordu. Çünkü Elazığ, Bingöl ve Adıyaman onlar için stratejiktir. Sen Bingöl üzerinden Erzurum'a, Serhat tarafına açılabilirsin, Elazığ'a açılabilirsin. Elazığ üzerinden Dersim'e açılıyorsun. O aradaki Dersim-Amed hattı, Adıyaman tarafından Güneybatıyla, Amanos'la olan bir hat var. İşte düşman bunu sürekli koparmak istiyor. Bırakmıyor sen etkili olasin. Oralara açıldığında direkt darbeleme yapıyor. Amacı seni Lice'ye sıkıştırıp, orada marjinalleştirmektir. Sivil yaşama dönük bir yaklaşım geliştiren. Arkadaşlar zaten sürekli köye gidip geliyorlar, halkla iç içedirler. Düşman o alanda kalmamızı ve fazla açılmamamızı istiyor. Orada seni zımni bir uzlaşmaya çekiyor. İsteddiği vakitte darbeleme yapıyor. Eyalet için tehlike görünen budur.

Bunun aşılması ileride yapılması gereken işlerden bir tanesidir. Araziyi komple ele alıp değerlendirmek, o yönlü açılımlar gerçekleştirmek, var olan mevcut güç sayısını Amed eyaletinde çoğaltmak olabilir. Sayısal olarak da güç artırılabilir. O konumlandırmayı yapabilecek, onu kaldıracabilecek bir arazi konumlaması da var. O yönlü bir açılım Bingöl, Elazığ, Piran ve Kulp tarafında geliştirilebilir. Mesela Kulp tarafında sayımız azdır. Dorşin bölgesi diyoruz. En güzel arazi, en sert arazi de orasıdır, ama kullanılmıyor. Biraz düşmandan uzaktır. Düşman da onun

için eskisi gibi operasyon yapmıyor. Fazla arkadaş da gitmiyor. Önemli de görülüyor.

Genelde Amed’de olan arkadaşlarda bölgecilik anlayışı yaşanan bir durumdur. Bireysel olarak bana da sorulduğunda nerede gerilla olmak istersin diye, ben yine Amed derim. Çünkü doğup büyüdüğüm yerdir. Biraz da toprağa olan bağlılıktandır. Bireysel olarak Amed’den hiç çıkmamışım. Hep genellikle Amed’de kalmışım. Yine deseler, ben yine Amed’den çıkmam. Başka yerlere git sana dünya kadar altın veririz deseler ben yine vazgeçmem. Yine Amed’e giderim. Bir zihniyet oluşmuş. Toprağa olan bağlılıktan, sanki biraz yerelcilikten kaynaklıdır, odur. Kendim için fazla başka yere de bağlamıyorum.

c) Zagros

Abbas Arkadaş: Zagros sahasına geçelim. Yani bir Dersim, bir de Zagros herhalde Bakur’u ifade edebilir. Zap, Zagros, Xakurke’den - Şemzinan dâhil tabii ki- gelen kimler var?

Zap Cumhuriyeti dediler. Sonradan araştırdık. Aslında cumhuriyet değilmiş. Programın ismi “Zap Çağırıyor” imiş. ‘Zap Çağırıyor’dan nasıl Zap Cumhuriyeti’ne dönüştü, anlayamadık.

Zap, Zagros, Şemzinan bir sahadır. Zagros sahasıydı. Sonra da Medya Savunma Alanlarının sahası oldu. Kendi içinde ortak bir üst yönetimi var. Eyaletler dedik, ama bir saha tarafından yönlendirilen cephele, eyaletlerdi, öyle tanımladık. Üçtü, Cilo ile Avaşin’i de birbirinden ayırdık dört oldu. Hepsi aslında eskiden bir Zagros eyaletiydi. Sonra sahalar olduğunda da Zagros sahasıydı. Medya Savunma Alanları oluşunca da Medya Savunma Karargâhının yönetiminde olan bir alan oldu. Birbiriyle dayanışmalı olarak ortak planlandılar, ama alt planlamaları da vardı. Alt planlamalar dört eyalet, Zap, Cilo, Avaşin ve Şemzinan (Xakurke) olarak isimlendirildi. 2011-2012 hamlesine böyle dört cephe halinde katıldılar. 2011 baharındaki toplantıda Avaşin ile Cilo’yu ayrıştırdık. O zamana kadar birdi. Hamleye bu biçimde dört cephe ya da eyalet halinde katılmış oldu.

Zap, önceden Anakarargâh’ın üslenme alanıydı. 2010’la birlikte karargâhı genişlettik. Zap’taki kısmını azalttık, yaydık biraz. 2008 başında doğrudan hedef olunca güvenlik açısından, bir de çalışmaların kapsamlaşması nedeniyle Medya Savunma Karargâhı ya da Sevk ve İdaresi de Anakarargâh’ın bir Güney parçası oldu. Uzun süre, 2003’den 2010’a kadar Anakarargâh orada oldu. 2008’deki operasyon orada oldu. Öncesinden karargâhın güvenlik sistemi vardı. Sonra da Medya Savunma

Karargâhı olunca o karargâh da ağırlıklı olarak Zap denetiminde Avaşın-Zap arasında üslenmiş oldu. Zap, Çukurca alanıdır. Belirttiğimiz alanlar Colemerg'in birer ilçesini, Çele, Gever ve Şemzinan'ı ifade ediyor.

Avaşın dediğimiz alan Güney sahasıdır. Güneydeki alan, sınırın Güney yakası, Avaşın vadisinin iki tarafı bunun içindedir. Kuzeyden Gerdi'yi oraya dâhil ettik, Gerdi'yi Şemzinan'dan ayırdık. Herki'nin bir ucuyla Gerdi alanı da arazi bütünlüğünden dolayı Avaşın'e dahildir. Görevler de ona göre şekilleniyordu. Her bir eyalette Bakur eyaletlerinin her biri kadar güç vardır. Çok daha fazladır, hatta birkaç katı vardır. Saha toplandı mı, HPG ve YJA-Star'ın ana omurgası oradadır diyebiliriz. En azından 2014'e kadar öyleydi. Şimdi de diğer yerlere göre öyle bir güç yoğunluğu vardır. Güç başka alanlara sevk oldu. Bu alandan yoğun olarak Başur'a ve Rojava'ya gidiş oldu. Ama gene de yeni savaşçı katılımıyla onların yeri doluyor. Dolayısıyla bu dört cephe ya da eyalet pozisyonu halen sürüyor. Böyle olunca aslında eskiden bir eyalet olan alan, dört eyalet oldu. Dört eyaletlik güç yoğunluğu oldu.

2010-2012 savaşına da bu yoğunlukta katıldık. Botan ve Kuzey etkili savaşıydı Zagros hattını belki de kurtarırdık. Aslında biz 1985 için bunu planlamıştık. İlk gerilla planlamamızda Zap'ın doğu yakasının kurtarılması birinci hedefti. Otuz seneyi geçti, hala o amaç uğruna çalışıyoruz. 2010-2011-2012 bunun olması için fırsattı. Devrimci Halk Savaşı her alanda etkili yürütülse ve buralarda gerilla tarzında etkin mücadele eder konumda olsalardı Çele de, Gever de, Şemzinan da kurtarılabilirdi. Bizi zorlayan Gerdi hattıydı. Gerdi'yi ortada bırakabilirdik. Geçmişte zorlayandı, ama şimdi öyle değil. Gever ve Şemzinan'ı ele geçirsek Gerdi ortada kalıyordu. Yani devletle bağı kopuyordu, yapacak bir şeyi kalmazdı. Eskiden cepheden Gerdi'nin sınır karakolları ile savaştık. Oradan çıkaralım diye o kadar kayıp verdik. O yanlıştı. Şimdi arkaya geçiyoruz. Şemzinan, Herki, Oramar, Gever hattına girince Gerdi'nin o korucu sistemi boşlukta kalıyor zaten. Hiç bizi engelleyici pozisyonda değildir. Başarabilseydik geçmişte bizi etkilemiş olan gücü aşacaktık.

2010'da Zap'ın bir baskın eylemi vardı, 'Hantepe baskını'. Aslında Zap yönetimi biraz onun üzerine yattı. Her fırsatta Hantepe'yle durumu götürmek istiyordu. Ama ondan sonra yoğunlaşma olunca durum biraz farklı oldu. 2010 güzünde de eylem planlamamız vardı, ama ateşkes oldu. 2011'de Şemzinan eylemi oldu. Etkisiz olunca, bir de Xakurke saldırısı, Zap'ın bütünü kurtaracak kadar vurmayı hedefleyen eylem oldu. O kadar da çok büyük planlanacağı tam net değildi. Planlamayı yapan arkadaşlar o derecede büyüttüler. Xakurke'deki kayıplar nedeni-

le bir itiraz olmadı. Ekim'deki eylem eyaletin tümünü kapsadı. Gerçekten daha iyi planlansa ve iyi örgütlense birçok yer tutulabilirdi de. Saldırıları o temelde hedef olunmazdı da. Coğrafya o kadar kötü de değildi. Fakat çekilme planlanmamış. İşte o biraz zorladı ve tabii koordine eden Medya Savunma Karargâhıydı. Zap yönetimi de buna dâhildi. Eylemi Zap ve Cilo güçleri ortak yaptılar. Brüks arkadaş, Ruken arkadaş Cilo gücündüler. Zagros komutanlığında yer alıyorlardı. Geliyê Zap alanından sorumluydular. Sonuç ağır oldu. Belki onun ayrıntılarını da tartışabiliriz. Fakat rapor da çıkardık, yayınlandı, soruşturma oldu. Çok anlaşıl-mayan bir durum yoktur.

Sonuçlar sahiplenilmedi. Nedenlerin hazmedilmesi, sorgulanması, psikolojik, moral, zihniyet, örgütsel hazırlık bakımından gerçekten bir yenilenme olmadı. Yaklaşım hataları oldu. Zaten koordine eden yönetim, “Biz başarısız, örgüt ne yapacaksa yapsın” diyerek oturdu yerine. Hâlbuki öyle olmaz. Sen savaşa giriyorsun, başarı da başarısızlık da olur. Başarısızlığı da göğüsleyecek durumda olacaksın. Zap yönetimi “Biz gücümüzü çektik, o bizim gücümüz değildi, sorumlu biz değiliz” diyerek eyleme sahip çıktı, düşman saldırısına sahip çıkmadı. Zagros’tan eyleme katılan yönetim zaten şehit düştü. Diğer yönetimin haberi yoktu. Onlar uzak alandalar. Planlayanlar hata yapmış, bilgi vermemişler. Onlar zaten tepki duydular. “Bize haber verilmeden nasıl bu böyle yapılmış?” diye bu sefer çözümlemek, o ağır atmosferi kaldırmak yerine biraz tahrik edici oldu, durdurduk. Öyle olmasa neredeyse bir dağılma ortaya çıkacaktı. Dolayısıyla Zagros gücü, özellikle Zap gücü yeterli eğitilip hazırlanmadı. O sonuçların komuta ve savaşçı gücü üzerindeki etkisi nedir? Onun üzerinde yoğunlaşıp o etkiyi giderecek bir çalışma içerisinde olunmadı. Dolayısıyla 2012’de öngörülen etkinlikler yapılamadı.

Sonunda zoraki Rindikê eylemi oldu, ama baharda ilk eylemi Zap yapacaktı. Zap yapmadı, yeterince yaz olmadan Zagros yapmaya kalktı, zorlandı. Eylem tarzı zaten ayrıca tartışılabilir. Oradan kalkarak örgütlenme, eğitim, yönetim tarzı tartışma götürüyor. Savaş taktiği ve gerilla düzeninde etkili güçleri birleştirerek vuran, -tabii oradaki eylemler büyük olur, Karadeniz’deki gibi olmaz, ama bu gerilla olmayacağınız demek değildir- güç gene gerilla olacak. Otuz tane gerilla takımını bir araya getirirsin bir eylem yaparsın, planlarsın. Öbürü ise bir timle de eylem yapar. O anlamda tarz çok gerillaca değildir. Örgütlülük yok. Eylem için örgütlenen bir güç var. Örgütlü birliklerin eylem yaptığı bir durum değil de, eylem için örgütlenen bir güç durumu var.

Sabit olan yerlere baskınlar aşırı oldu. Hantepe’de düşman habersizdi, vuruldu. İyi, güzel ama ondan sonra düşman tedbir aldı. Ondaki baskınlar tetikte olan, mevzide bekleyen düşmanın üzerine gitmekti. Diğer yandan Çukurca’ya dönük, Çukurca’yı örgütleyici çalışmalara ilişkin hiç oralı olunmuyor. Orası üzerinden Colemerg’e, şehit merkezine dönük çalışmalar, güç katılımı, eğitim var. Biz de eğitim yapıyorduk. Bu işlerin içinde olan birisiydik ve Zap’ı en çok destekleyen bir kişi olduğumu söyleyebilirim. Yeni savaşçı eğitimiyle herkesten çok ilgilenen bir kişi oldum. Yeni savaşçılar içerisinde de hep gelişebilecek, düşünce ve fizik bakımından güçlü, erken savaşa girebilecek, başka alanlara gidebilecek arkadaşlardan grup grup sürekli Zap’a takviye yaptık. ‘Orada da biraz pratik görsünler. Sınır pratiğidir de öyle çok ağır olmaz. Ondaki sonra da ideolojik-askeri eğitim görmüş, biraz pratik görmüş olarak Kuzey’in değişik alanlarına göndeririz’ dedik. Ama gönderdiklerimizden hiçbirini alamadık. Öyle bir tarzla karşılaştık ki! Ne eğitilmiş savaşçı, ne de komutan bize geldi. Döndüler bizden komutan istediler. O zaman ayıldık. “Ne oluyor?” dedik. Bizim eğitim yeri olarak düşündüğümüz yer tersine bizden komutan istediğine göre, orada ne yaşanıyor? Yeni savaşçılara eğitim versin diye bir grup istedik. Yeni savaşçı yönetimi hepsini kovdu. Sekiz-on arkadaş gönderdiler, değil eğitim vermek ayakta duracak halde değillerdi.

O nasıl bir tarzdı? 2012 sonundaki Karataş eyleminden dolayı biraz soruşturuldu, ama esasında sorun sadece Karataş değil. O bir sonuçtu. Bir tarz vardı. Gerilla değil, birlik yok, pratikte eğitmiyor, ideolojik olarak eğitmiyor. Anladık ki yönetimimiz hiç eğitim yapmamış. Hiç toplanmış bile yapmamış. Herkes ateş püskürüyor. Neredeyse benim kadar bile gücü görmeye gitmemişler. Diğer ise nasıl bir tarz? Tecrübe kazandıran, eğiten değil, biçen tarz. Komutan olsun diye gönderdiklerimizin hepsinin şehit künyesini dinledik, ele aldık. Ondaki sonra da ‘örgüt habire versin’ deniliyor. Şöyle yapılmış, oraya en gözü pek, hepsi seçilmiş, iyi savaşçılar gidiyor. Hiçbir hazırlık, doğru-dürüst keşif, planlama olmadan haydi savaşa, eyleme, falan yeri tutmaya! Onlar da o sıcaklıkla gitmişler biçilmişler. Bunu gördük. En çok komutan eğiteceğimiz yerken, tersine dışardan komutan getirmek zorunda kaldığımız yer oldu.

Avaşın kendisini savaşta çok görmedi. Hâlbuki Gerdi ve Herki hatları önemliydi. Oramar savaşına katılım önemliydi. Bütün alanlardaki savaşta yer alan bir güçtü, öyle görmedi. Orası biraz dağınıktı. O dağınıklık-tan dolayı eğitimsiz kaldı. Cilo için de söyledik. Cilo’da 2011’de Kanî Orê eylemi oldu. Yapıldığı kadarıyla bazı sonuçlar almış bir eylemdi.

Biz onun üzerinden branş okullarımızda askeri eğitim yapalım dedik. Sonra araştırdık ki yapılan planlanmış olanın yüzde kırkı bile değil. Aslında yüzde altmış-yüzde yetmiş boşa çıkmış. Bizim çok başarılı gördüğümüz bir eylemdir. Çok iyi bir fırsat ele geçirilmişti. Düşman ezilebilirmiş. Planlanmış olduğu, silahlar olduğu halde bile müdahale edilmemiş, savaşılmamış ve çok sınırlı bir düzeyle yetinilmiş. Belki de düşmanın iradesini orada kırabilirmişiz.

Gerillacılık fırsatları değerlendirme sanatıdır. Öyle hazır düşmanın üzerine gitmek değil, bir meydan savaşı değildir. Gerillada meydan savaşı yoktur. Düşmanı ansızın yakalayıp vurma ve kendini de koruma vardır. Bu Zap-Zagros hattındaki savaşta kendini koruma diye bir şey görmedik. Gerilla onun için hiç yoktur. Ne eylemde, ne üstlenmede vardır. Onun için gerilla değildir. Vurmada fırsatları ele geçirip düşmanı zayıf yerinden yakalayıp vurma değil de fedai güce, savaşçı kahramanlığa dayanarak hazır düşmanın üzerine gidip, düşmanı vurup kendinin de vurulması vardır. “İşte, bak vurduk” diyen bir durum çıkıyor ortaya. Bütünü böyle olmuş. Diğer yönler hep yarım kalmış. Fırsat ele geçince de hazır olmayan güçle onu değerlendirememişiz.

Ondan sonrası 2012’deki Şitaza eylemidir. Tümöyle fedai eylemidir. Hazırlayıp gönderdiğimiz arkadaşları topladılar. Siz eyleme gidiyorsunuz diye gönderdiler. Bir eylemde yirmi beş şehit verdik. Zaten hepsi de gelmemek üzere gitmiş. ‘Gidip vuracağız, ne olursa, kim olursa olsun bayrağımızı dikeceğiz’ diye. Dikmiş bayrağı ama hepsi de altında şehit düşmüş. Öyle bir eylemdi. Ondan sonra “Kuşattık, Oramar’ı alıyoruz, Geliyê Doski’yi şöyle böyle kuşattık” dediler, ama öyle bir kuşatma çıkmadı. Mesela Gever’e dönük hiçbir savaş planı olmadı. Gever’i etkisiz kılmadan nasıl Oramar kurtarılır? Anlaşılır gibi değil. Yönetim Süm-bül’de uğraştı. Güya Geliyê Doski, Oramar kuşatmada, alacağız. Eyalet komutanlığı uzun süre Süm-bül’de kaldı. Kuşatmayı kim yürüttü belli bile değil. Oranın da savaş tarzı böyle değerlendirilebilir.

Planlı olmadı, gerillaca değildir. Hazır güç üzerinden oluyor. Güç hazırlamaya hiç girilmedi. Onun için de kayıplarla karşılaşınca bu sefer güce sahip çıkan olmadı. Güç bekledi ki eleştirel-özeleştirel yaklaşımlarla olumsuzlukları çözsün, olumlulukları ortaya çıkarsın, kendine moral versin, motivasyon kazansın. Bize birçok rapor yazanlar oldu. Raporları olduğu gibi oranın yönetimine verdik. Bakın sizden bunlar bekleniyor, dedik. Gitmediler, onların hepsi kaçtı. Sonra uğraştık, bazıları da not düştü, “Geç kaldınız, biz kırıldık, bittik. Önceden rapor yazdık size, bizimle ilgilenseydiniz” diye. Bu eylemlere en çok katılanlar öyle oldu-

lar. Zap'ta oldu bu. Örnekler verebiliriz. Öyle havadan bir eleştirir de ğildir.

Çok yönlü eleştirip ders çıkarılması, düzeltme yapılması gereken bir alandı. Düzeltme olmazsa biz bu tarzla Zap-Zagros hattında daha ileri bir durum çıkaramayız. Bu kadar şehit verdik, savaşıyoruz. Şimdiye kadar çoktan tüm den ele geçirmiş olmamız lazımdı. Kurtarmak gerekiyordu. Savaşmaya bile gerek yoktu. İlk günden Colemerg-Çele yolunu kapatsaydık bile Çele'ye düşman gelemezdi. Otuz senedir bunu bile yapamadık. Ondan sonra da alan kurtarmadan söz ediyoruz. Öyle bir şey ki, derin vadi ve yoldur. Birkaç taş yukarıdan yuvarlanılsa günlerce geçemez, şehre ulaşamaz. Kasabada istediğ in gibi hareket edebilirsin. Düşman her tepeye güç koymuş, biz de o tepelere yerleşmiş düşman gücüyle mücadele ediyoruz. Zaten bunlarla uğraşın diye bu kadar güç koymuşlar bizim için. Sadece Çele'de 18 bin asker var diyorlar. Ama çok küçük bir alandır. İşte Çukurca'nın herhalde on sekiz-on dokuz tepesi var. On sekiz-on dokuz hedefe birden bir saldırı olmuştu. 2011'in Ekim'indeki o baskın da temel eylemlerdendi.

Durumlar böyledir. Sterk arkadaş siz ne diyeceksiniz? Ne ders çıkardık? Eğitimi onun için yapıyoruz. En çok asker olacağım, Kuzeye gideceğim, şöyle, böyle yapacağım diye dayatıyorsunuz. İyi güzel de, savaşın içinde de olduk. Ne ders çıkardık? Gitmek mesele de ğil, gidince zafer kazanacak mıyız, kazanmayacak mıyız? O meseledir. Kim ben zafer kazanacağım diyor ve yazılı belge veriyorsa buradan istediğ i yere göndermeye hazırız. Ama imzanın karşılığ ını isteriz. Ama öyle de ğil, veresiye olsun dersiniz Özalvari olur. Yani halk bize oy versin, 'oy'unun da fazla peşine düşmesin. Öyle de olmaz. PKK'de işler öyle yürümüyor.

Bunun için gerilla mücadelesinin desleri büyük bir tecrübe ve deneyimdi. Askeri deha olunabilir. Bazıları askeri olarak strateji-taktik üzerine kitaplar yazıyorlar. Askeri teoriyi geliştiriyorlar. Hepsi rahatlıkla aşılabilir. Çin'de bile o kadar çatışma olmadı. Hiç de öyle hafife alınacak bir yönü yoktur. Hele hele bir de tarihçesine git, sadece PKK tarihine git. 1984'ün 15 Ağustos'undan, Şemdinli'den bu yana ele al. Herhalde buna dünyanın en büyük savaşı demek lazım. Otuz yılı aşkın bir savaş sürüyor. Ne kadar büyük çatışma olmuş, her yıl belki de yüzlerce binlerce çatışma ve eylem var. Öyle yıllar var ki, onlarca yılın her günü çatışmalı geçmiştir. Savaşılmamış hiçbir günü yoktur. Böyle bir alandır. Son yıllar da böyle oldu.

Bu temelde hem sizi anlayalım, hem de arkadaşlara bu tecrübenin sonuçlarını ve derslerini aktarın. Onlar da öğrensinler ki her türlü mücadelede faydalansınlar. Bu dersler sadece askeri alan için geçerli değildir. İdeolojik, örgütsel, yönetim, tarz, taktik vs. bütün mücadele alanları için geçerlidir. Askeri alandan çıkacak dersler bütün alanların mücadelesi açısından geçerlidir. Sizin vereceğiniz dersler bütün arkadaşlara yol gösterecek.

... **Arkadaş:** Başarısız bir pratik ile örgütün karşısında olmak, onu yargılamak ve sorgulamak benim için ağırdır. Dönem dönem öyle çeşitli tartışmalarımız olmuş. Arkadaşlarla çıkan sonuçlar üzerinden de tartışmalar yürütüldü. Birey olarak neydim, ne kadar gücüm yetti, ne kadar yapamadım? O yönlü yoğunlaşmalarım da oldu. Onun farkında olarak değerlendirme yapmak istiyorum. Zap, bütün örgüt yönetimimizin tarz bakımından sorgulanması gereken bir yerdir. Çünkü bütün örgüt yönetimimizin tarzı oranın pratiğine yansdı. Belki bu Zagros, Cilo, Xakurke için de değerlendirilebilir. Çünkü tarz olduğu gibi yansdı. Bu, eylem düzenlemesinden tutalım arkadaş düzenlemesine kadar bir yaşam tarzı da oluşturdu. Taktik üzerinde tartışıyoruz, ama sonuçta taktiği belirleyen bizim yaşam tarzımızdır. En azından bu okulda o konu üzerinde çok da yoğunlaştım. Tarzımız neydi, ne yapmak istedik, neden yapamadık? O konuda öyle bir yoğunlaşma oldu.

Zap'a 2010'da Hantepe eylemi öncesi de oraya gittim. Biçilen bir misyon vardı. Ki 2011'den sonra biraz da pilot bölge olarak da tanındı. O da pilot bölge içerisine girdi. Ama ilk etapta Zap'a bakış açısında bir yanlışlık gördüm. Subay okullarında hazırlanma da biraz o yönlüydü. Hatırlıyorum, Zap'a Güney alanı dedim diye saatlerce üzerimde çözümlemeler gelişti. Doğal olarak da bu Zap'ın yapısına yansdı. Mesele çok takip ettim, en son konferanslarda da gelişti. Bir-iki eleştiri dışında Zap'a çok ciddi bir eleştiri yoktu, ama hâlbuki çok ağır da değerlendiriliyor. 2012'ye kadar da Zap'a ilişkin herhangi bir eleştiri görmedim. Tam tersi "Zap iyi katılıyor, Zap iyi savaşıyor, Zap güzel yapıyor, biraz yaşamsal sorunu var, ama bunu da telafi edecek düzeyde" diye bir yaklaşım olunca doğal olarak bu, Zap yapısında da biraz yansımaları buldu. Yani ona verilmiş olan misyonu-rolü öyle çok savaşa göre kendini motive edecek tarzdan ziyade, biraz kendine farklı bir yaklaşıma da götürdü. Ki biz buna abartılı tarz da diyoruz. Ya da kendini merkeze koyan bir tarz gibi açığa çıktı. Temel hatayı orada görüyoruz.

Doğal olarak bu durum pratiğe de yansdı. Özellikle Hantepe eyleminden sonra böyle oldu. Doğrudur, biraz yılı onunla kurtarma, onun

üzerinde yaşama oldu. Bütün eyalette olmasa bile özellikle o bölgede - ilkin şehit Kemal bölgesi deniliyordu- bu çok yoğun da yaşandı. Hantepe eylemi de örgütün zoruyla yapılan bir eylemdi. Keşif grupları vardı, birkaç girişim oldu. Medya Savunma Karargâhı'nın -o zaman Anakarargâh'tı- direkt müdahalesi olmuştu. Arkadaşlar kendileri de gelmiş, birkaç defa keşif yapmıştı. İlk etapta 'Zap'ta eylem olmaz, yapılmaz, genellikle yerler sabit, kale gibi yerler ki hemen hemen o tarzda düşmanın örgütlenme biçimi de var', şeklinde bir yaklaşım olunca Anakarargâh tarafından bir müdahale gelişmişti. Biraz da talimat tarzında gelişen bir eylem oldu.

Sonuçları bakımından şunu söyleyeyim: Hantepe'den çıkan yaklaşımlar vardı. Biraz daha çok, eyalet yapısının sonradan şekillenmesinde önemli rol oynadı, Hantepesi'ne gidilmedi. Bazı arkadaşların değişik yaklaşımları oldu. Arkadaşların çıkan yaklaşımlarından dolayı kayıplarımız olmuştu, şehit vermiştik. Bu doğal olarak alanda öfke de yaratmıştı. Yapıyı bu sefer sadece saldırı ruhuyla hazırlama gibi bir yaklaşım oldu. Benim en çok yoğunlaştığım noktalardan bir tanesiydi. Kesinlikle gidenden geri çekilme diye bir şey olmayacak, çok dara düştün mü -hatta o talimatta veriliyordu- imha edilecek, ama kendini koruma, kendini sağlama alma, bu yönlü herhangi bir perspektif de açığa çıkmadı. En son hatırlıyorum, Heval Cemal'in bir toplantısında dile gelmişti, Heval Cemal'in müdahalesi olmuştu. Ondan sonra yeni yeni kendini koruma gelişti. Onun dışında yoktu. Salt gitmeye yönelik bir yaklaşım vardı. İşte ben temelini orada görüyorum. Hantepe'sinde çıkan oportünistçe yaklaşımlar vardı. Bu yapıda kırılma etkisi yaratmasın diye biraz da o tarzda bir yaklaşım çıktı. Çünkü yönetimde, yani orta komuta kademesi dediğimiz komutada bu açığa çıkmıştı. Bütün kışı biraz da onun üzerinden şekillendiren bir yaklaşım oldu.

Bu yanında ne getirdi? Şehit Kemal bölgesi -küçük Cilo ve Ertuş taburları olarak yorumladığımız bölge- bu eylemi yapmıştı. Doğal olarak bütün Zap'ın imkânları artık budur. En iyi savaşçılardan tutalım, en iyi eğitilmiş güçten, dışardan gelen güçten, branşlardan çıkan arkadaşlardan ağırlıkta hepsi o bölgeye verildi. Bu kendisiyle eyalette parçacılığı baştan yarattı. Bunun sonuçlarını niye söylüyorum? Çünkü daha sonra özellikle 2012 pratiğinde cepheler arası müthiş bir rekabet gelişti ve bütün eylemler biraz da o rekabetler üzerinden oluştu. Bu, küçük eylemlerden tutalım büyük eylemlere kadar da öyleydi, daha çok Hantepe eyleminde gelişen bir duruş oldu. Temelini orada attı. Doğal olarak oradan kalan yönetim de kendine biraz farklı bir gözle baktı.

Hatırlıyorum, bir pratik boyunca doğru-dürüst talimat okuma yoktu. İmkân olduysa, cihaz yanımızdaysa, takip edebildiysek ettik, onun dışında öyle bir yaklaşım içerisine girmedik. O zaman Önderlikle görüşmeler oluyordu. Görüşme notları geliyordu, bazen birikiyordu. Yani o düzeye de geliyordu. Okuyalım, tartışalım, ona göre kendimizi hazırlayalım gibi bir yaklaşım yoktu. Çünkü temel perspektif yoktu. Hepimize de söylenen oydu. Örgüt bizden iş istiyor, bizden eğitim istenmiyor. Bu yüzden eğer biz ne kadar iş yaparsak o kadar başarılıyız. Eğer iş yapmazsak başarısızdık. Ne kadar da eğitim yaparsak boştur. Perspektif bu olunca doğal olarak biraz dar pratikçi yaklaşım çıkıyordu. Enerjiyi biraz ona endeksleyen bir yaklaşım çıktı. 2010’u biraz bu temelde kapattık.

2011’de Şehit Çiçek Devrimci Operasyonu -Çele eylemi olarak isimlendirdiğimiz- gelişti. Sonuç itibarıyla bu, bize çok ağır gelen bir eylemdi de. Otuz altı arkadaşla beraber toplam kırk üç arkadaşın şehit düştüğü bir eylemdi. Çıkan sonuç buydu. O zaman cephe sistemi oturtulmuştu. Sistem cephe olmuştu. Cephe için de şunu söylemek istiyorum: Biz bir yıl boyunca öneri üzerine öneri yaptık. “Zap üç cephe olsun” dedik. Ama arkadaşlar bir türlü bunu kabul etmediler.

Bir cephemiz altı, bir cephemiz üç taburdan oluşuyordu. Ve bu altı taburu olan cephenin sadece bir taburu savaşa girebiliyordu. Bu tabur (Çiya Reş) sınırdıydı. Onun dışındaki güç genellikle biraz daha geri konumda konumlandırılan alanlardıydı. Koparılmasını, güçlerin ona göre bir yoğunlaşma içerisine girmesini istedik. Ayrıca tam yetmiyor, bütün cepheleri dolaşana kadar zorlanma oluyordu. Zaten üst yönetim tarafından çok ciddi bir toplantı, eğitim gibi çalışmalar da yoktu. Biraz onun önünü de alma gibi bir girişim oldu. Ama sanırım 2013’den sonra bu uygulandı.

O dönemde öyle bir durum yoktu. Çele ve Ertuş cephesi diye iki cephe üzerinden örgütlendirildi. Ağırlıkta Ertuş cephesinin girdiği bir eylemdi. Oradaki güçler hamleye girmişti. Hatırlıyorum, bizim cephede otuz altı arkadaşın da Çele eylem sonucu olduğunu söylediğimde, bütün cephe yönetimi bir tarafta kaldı, ben tek bir tarafta kaldım. En son cephe komutanı destekledi. Öylesi bir yaklaşım vardı. Tamamen o arkadaşları eylemden bağımsız tutan, eylem gücü görmeyen bir yaklaşım oluyordu. Zap ve Zagros gücü tartışmaları bize çok yansımadı. Çünkü sonuçta sınırlı sayıda arkadaş Zap’tandı. Öylesi bir yaklaşım yansımış da olabilir. Öyle bir anlayış çıkınca da ona yol açan yaklaşımlar nedir üzerinden de bir sorgulama gelişmedi. Eğitimi de yapılmadı.

Özellikle Zap için Önderlik isimlendirdikten sonra biz intihar gerillacılığı olarak yorumluyoruz. Ama öncesinden, en azından benim çok karşılaştığım bir kelime de oldu. Zap ölüm felsefesinin çok yoğunlukta yaşandığı bir alan olarak da isimlendirilirdi. O konuda da bir şey söylemek istiyorum: Kaynağının tekrardan Çele eylemiyle bağlantılı olduğunu düşünüyorum. Çünkü Zap, bütün örgüt yönetiminin tarzı olarak da yorumlanacak bir alandır. Tepede şehit düşen yedi arkadaş vardı. İkiisi yaralı bırakılan arkadaşlardı. Ve bunu yönetim bırakmıştı. Kurtarılabiliyor muydu? Kurtarılabiliyordu. Bir mermiydi ki çoğu arkadaşta o konuda ciddi anlamda kurtarmaya yönelik çabalar, girişimler olmadı. Öylesi bir yaklaşım yoktu. Daha çok ‘düşman tarafından sarıldık, bırakmak zorunda kaldık’, denilerek durum izah edildi. Bu, yapıda da ciddi anlamda bir moral bozukluğu yarattı. Mesela özellikle “morgda görüşürüz” sözü, “ölümle şerefe” sözleri hepsi ondan sonra gelişen sözler oldu.

Abbas Arkadaş: Yalnız o bırakma öyle değil, dediler. Tam netlik sağlanmadı. Başta yaralılar, ama sonra herhangi bir şeyleri olmadığı, düşman da kapattığı için şehit düşmüşlerdi. O nedenle netleştirilemedi diye biraz muğlak kaldı. Bilginiz olsun.

... Arkadaş: Zap yönetimi tarafından olduğu için biraz daha çok oraya da yansıyor. Eleştirisi yapıldı. Özeleştirisi verildi. Örgüte bilgilendirmesi de yapıldı. Arkadaş yaralıydı, bomba bırakıldı, yanından çekilindi. Yaklaşım biraz daha çok o boyutuyla gelişti. Çünkü bunun yaptırımı da gelişti. Sorumlu olan arkadaş görevden düştü. Eğitim ortamina çekildi. Eğitimden sonra tekrardan yürütme olarak bize geri gönderildi. Bu konuyu da çok ciddi hata olarak görüyorum. Arkadaş öncesinden tabur komutanıydı. Öylesi bir durum karşısında görevden alınıp gönderilmesi ve yürütme olarak o alana gelmesi yapı tarafından da çok ciddi bir rahatsızlığa yol açtı. Arkadaşlar bu konuda birçok defa örgüte rapor da sunmuşlar. Ondan sonra 2012’nin başında da öylesi bir olay gelişti.

Gerekçe ne olursa olsun sonuçta Zap yapısı için -değerlendirmelerde çoğu defa da geçiyor- yapıda herhangi bir kırılmanın olduğunu, özellikle savaş konusunda yapıda öyle bir yaklaşım bulunduğunu görmedim. Tam tersi, çok nitelikli bir yapıydı. Ama biz o niteliği güce dönüştürmede, güç açığa çıkarmada bunu çok göremedik. Ama özellikle Çele eyleminden ve böylesi bir yaklaşım da geliştikten sonra Zap yapısı yönetime karşı çok inançsızdı. Doğrudur, yönetim keşfini yapardı, yönetim eylem belirlerdi, bütün çalışmalarda kendisi de yer alırdı. Ama yönetime karşı bir güven sorunu oldu ki Rindikê eyleminde de bu çıktı. Belki arkadaşlar

koordine konuşmalarını da dinlemişlerdir. Sonraki pusuda böylesi bir durum çıktı. En son Heval Cemal'in gelmiş olduğu bir toplantı vardı. Tüm bunlar da gündemleşmişti. Şöyle bir algı oluşmuştu: Zap, savaş ortamında yaralı bırakıyor. Bu yüzden giden arkadaş yaralandığı an şehit düşecek. Öyle bir psikolojiyle gidiş oluyordu. Bunun yanı sıra Zap'ta şöylesi bir yaklaşım da vardı: Gidip de kendini ispatlama, gidip de zafer başarı ölçüsünü sonuç alıp geri dönme temelinde değil de, başarı ölçüsünü tepeyi düşürme olarak algılayan bir yaklaşım vardı. Bu böyle olunca doğasında daha çok eğer bir eylemde rolünü iyi oynamayan, çok başarılı olmayan bir arkadaş var ise ikinci eylemde bu arkadaş kesinlikle geri gelmemiştir. Artık ona kendini yatan bir yaklaşım da oldu.

Özgün eğitimde de arkadaşlar o yönlü tartıştılar. Bunu yönetim bilmiyor muydu? Biliyordu. Bilinmesine rağmen belki o anın yaratmış olduğu bir duygusal atmosfer de olabilir. Çok farklı da yorumlamak istemiyorum. Çok bilinçli gönderilmiş, çok bilinçli yapılmış bir yaklaşım olarak da yorumlamıyorum. Çünkü kilitlenen husus tepenin düşmesi, karakolun alınması, ölü asker sayısının çok olması, cephanenin alınması vb. konulardı. Ölçü sadece o olunca, gidecek arkadaşın psikolojisi nasıl, ne yapar, iyi yapar mı, geri gelir mi, gelmez mi? Böylesi bir yaklaşım hiç yoktu. Hatta düşünülmüyordu. Bundan kaynaklı bizim kayıplarımız da çok oldu. Çoğu da yersiz kayıplardı, bu kadar kayıp vermeyebilirdik de.

Doğrudur, şimdi dönüp baktığımda öylesi bir yaklaşımı insan görebiliyor. Taktik olarak hemen hemen bütün taktikler yürütüldü. Baskından tutalım alan tutmasına kadar, küçük eylemiden tutalım büyük eylemine kadar hemen hemen tüm taktikler de yürütüldü. Bir aşamadan sonra kendini aşırı bırakma gelişti. Bu yüzden kazalardan da, hava saldırılarından da, düşman tekniğinden kaynaklı da şahadetlerimiz var. Bunların temel nedeni de daha çok kendine güvenen, kendinden emin, bir şey olmaz mantığındaki yaklaşım olduğu için yetmezlikler oldu.

2012 pratiği en çok bizim açımızdan sorgulanması, soruşturulması gereken bir pratikti. Bir planlama vardı. Özellikle Karataş'ta bu açığa çıktı. Her eylemimiz onaylanmıştı. Kendi başımıza eylem yapıyor değildik. Şimdi yorumladığımda bize zarardan başka bir şey getirmediğini görüyorum. Kayıpların ötesinde bir şeydi. Biz hangi tepeyi kaldırırsak düşman daha çok güçlendirdi. Küçük bir eylem, bir suikast eylemi bile bizim için dezavantaj konumuna geldi. Her suikast eyleminden sonra karakolun duvarları bir metre yükseldi. Bu yüzden tarz olarak en çok hata yaptığımız konu da oydu. Ya sınırı kökten kaldırmalıydık ki bu

mümkün değildi. Çünkü ağırlıkta sıfır noktaydı ve hepsi de sınırdaki eylemlerdi. Ama oradaki eylem dışında da herhangi bir eylem tarzımız yoktu.

Çele'ye de girip çıkamıyorduk. Halkı örgütleme konusunda, Çele'nin asker sayısı halk sayısından daha çoktu. Çele'nin merkezinde sadece bir eylem yapabildik. Kışın ortasında, Şubat ayında oldu. Sanırım Zap'ta en çok başarılı olduğumuz bir eylemdi de. Kayıplarımız da oldu, ama kışın ortasında o düzeyde bir eylem planlaması olmasına rağmen gerçekten başarılıydı da. Onun dışında Çele'nin merkezinde herhangi bir çalışmamız yoktu. Hepsi sınır hattındaydı. Tepelerdi, karakollardı, o yönlüydü.

Hiçbir eylemimizin ilk kurşununu biz sıkmamışız. Deşifre olmuşuz, mevziinin altındayken ya da giderken hep düşman fark etmiş. Öylesi bir tarz gelişti. Sadece bir eylemimiz deşifre olmadı. Onu da düşüremedik. Keşfin de hatalar vardı. Tepeyi düşüremedik. Onun dışında bütün eylemlerimiz ilkin düşman tarafından fark edilmiş. Hatta Rindikê eyleminde eylem başlamadan önce arkadaşlar şehit düşmüştü. Bir grup öyle imha olmuştu. Yaşam tarzımız olduğu gibi eylem tarzımıza da yansiyordu. Bizde gizlilik diye bir şey yoktu. Bunu hem örgütsel gizlilik anlamında, hem de askeri açıdan söylüyorum.

En son planlanan, Eylöl eylemi olarak isimlendirdiğimiz bir eylem vardı. Biz Çemço'da kimlerin gelip kimlerin gelmeyeceğini duyduk. Güya çok gizli tutulan bir eylemdi. Sayı olarak çok güç de toplanmıştı. Bunu şöyle yorumluyorum, planlamayı bilen de, gizli tutan da yönetimdi. Kimseye bilgi sızılmıyordu da. Çünkü yanlışlıkla biri gelseydi biz tutuyorduk. Dışarıya kimse de gitmiyordu. Ta on beş saatlik bir mesafe-deki güç sen ne yapıyorsun biliyordu. Öylesi bir yaklaşım vardı. Doğru, çok girişimlerimiz oldu. Heval Abbas Dersim için yüzde yetmişi deşifre oldu demişti. Herhalde bizde %80-90 deşifre oldu. Ben şunda iknayım: Üstten alta kadar bizde örgütsellik diye bir şey yoktu. Yaşam tarzımızda da, eylem çizgimizde de öyleydi. Hatırlıyorum, bu Karataş öncesi Zikzak eylemi vardı. Onu deşifre eden eyalet komutanımızdı. Birinci derecede sorumlu olan arkadaşımızdı.

Mesele neydi? İşte buraya eylem yapmaya gelmişiz. İkinci gün düşman öğrendi. Bizden önce o tedbir aldı. Ya da Rindikê girişimlerimiz oldu. En son uygulanan Rindikê üçüncüsü oluyor. Birincisi, büyük Çele eyleminde uygulanan tarzın aynı olmasıdır. Yani köye gitmeler, köyde kalmalar, askeri kurallara çok dikkat etmeyen yaklaşımlar sonucu deşifre oldu. İkincisi, bizim taburdan firar oldu. Cihazda açık konuşuldu diye deşifre oldu. Üçüncüsü de zaten arkadaşlar gidince şehit düştü. Ki en

sonda zaten deşifre olmasının temel nedeni de oydu. Firar olmadan önce zaten deşifre oldu. Firar olmadan Necdet Özel geldi tedbirini aldı. Bunların hepsi biz firar vermeden önce gelişmişti. Çok basit nedenlerle idi. Ya keşif uçağı gezdi de arkadaşlar dikkat etmedi, keşfin altında hareket ettiler ya da eylem anında biz aşırı erzak istiyoruz, ondan dolayı bir hareketlilik fark edildi, yoğunluk verildi. Ya da köye gidildi, oradan görüntüler alındı. Sonuçta deşifre oldu. Biz de niye deşifre olduğunu çok anlamadık. Bire bir bilgi anlamında söylüyorum. Öylesi bir yaklaşım vardı. Eylem hattı için onu söyleyebilirim.

Yaşama ilişkin ise eğitimlerimizde kışla sınırlı kalan bir tarzımız vardı. Savunmaları okurduk, bölüm bölüm tartıştık. Zaten askeri eğitim yoktu. Eyleme gitmeden önce tatbikatlar yapıldı, o kadar. Onun dışında askeri eğitim görmezdik. Eğitimimizde birkaç alanımız vardı. Biraz geride duruyor diye orada biraz sağlıklı yürürdü. Onun dışında özellikle ön hattakilerde eğitim yoktu.

Örgütsel çalışmalarımıza ilişkin: ancak üç-dört ayda bir cephe toplantısı yapabiliyorduk. Zaman yoktu. Bir örnek vereyim, bir kere arkadaşlar cephaneden dolayı benden rapor istemiştir. Oturup yazayım diye iki gün istemiştir. Yazın ortasıydı, toplantı kararıyla benden rapor istendi. Ama arkadaşlar “Pratik var, iki gün çoktur, bırak sonbaharda yaz” dediler. O yüzden eğitim çalışmalarını yürütmek biraz orta kademenin vicdanına kalmıştı. Toplantılar yapsın, birim birim gezsin, mümkün değildi.-Biraz dağınıktır da, toplu güç yan yana değildi, ağırlıkta birimdir bireysel tartışmalar yürütsün vb. ancak onları yapıyordu. O kadardı.

Pratiğe aşırı bir boğuntu vardı. Eğitimsiz bir güç de vardı. Eyleme katılan bütün arkadaşlarımız komutaydı. Mantık da şuydu: Kalsın moral alsın, biraz tecrübe alsın atayalım. Temel yaklaşım da oydu. Genelde de böylesi bir bakış açısı vardı. Saldırıya katılan tüm arkadaşların, ister rolünü oynasın ister oynamasınlar, kesinlikle ödül olarak atamasını yapmışız. Öylesi bir yaklaşım vardı, ölçü oydu. Komuta ölçümüz biraz da eylemdi, eyleme katılımıydı, cesaretiydi, fedakarlığıydı. Onun dışında farklı bir ölçü yoktu. Ölçü olarak ideolojik ölçüler koyalım, parti yaşamını ölçü olarak koyalım, o yoktu. Hatırlıyorum, bir arkadaşın sorunu çıkmıştı. Takım komutanıydı, görevden almak istiyorduk. Arkadaşlar bize müdahale etti. Niye? Suikastçısıdır, bize lazımdır! Konuyu kapattık. Ne de üzerine gidebildik. Çünkü üstümüz bize öyle talimat verdi. Bu yüzden ölçü de oluyor. Öylesi bir yaklaşım vardı. Tekrardan belirtiyorum: Dünden beri yapı-komutan üzerine çok da yoğunlaştım. Doğru, komuta tek başına bir ordudur, ama komutanın yapısı yoksa bir hiçtir.

Bir şeyi de ifade etmiyor. O komutayı komuta yapan yapısıdır. Bu yüzden olduğu gibi yansıyor. Bazen de yapı çok şey yapmayabilir. Belirleyen yapı da olabilir.

Abbas Arkadaş: Yapı neyi belirleyecek?

... **Arkadaş:** Onu söyleyeyim. Bana göre Zap'ta komutayı harekete koyan yapıdır. Yani yapının dayatmasıdır, yapının istemidir, yapının cesaretidir, yapının vermiş olduğu güçtür. Doğru, o kadar kayıplar karşısında her arkadaşta bir tereddüt vardı. Her arkadaşta bir ürküntü gelişmişti. 'Acaba eylem yaparsak hangi arkadaş gidip gelmeyecek, acaba eylem yaparsak şahadetlerimiz o kadar olacak mı?' diye düşünülüyordu. Heval Abbas Şitaza örneğini verdi. Bütün eylem boyunca kayıplar açığa çıkınca hepimizde bir çekinme durumu yaşanmıştı. Büyük eylemde şunu düşünemiyorduk: Yirmi-otuz şehit verirse ne kadar kaldırıabiliriz? O konuda bir çekingenlik vardı. En başta oluşan bir kaygıydı, doğal olarak bu hepimize yansdı. Başta da belirttim, tamamen başarısız bir pratikti. Gerekçesi ne olursa olsun, kaybetmenin ya da yenilginin herhangi bir gerekçesi yoktur. Ben o konuda iknayım.

Abbas arkadaş: Ama başarısızlığın nedeni ne? Yine başarısızlık olabilir. Katılıyor musun Sterk arkadaşın söylediklerine?

... **Arkadaş:** Evet, katılıyorum.

Abbas Arkadaş: Söylemek istediklerin var mı? Niye öyle oldu? Biraz önlenemez miydi? Her şeye çok kötüydü demek de doğru değildir. Mesela Zap'ın o kadar top havan atışlarına karşı üstlenmesi çok mükemmeldi. Ben yine de derim iyidir. Sterk arkadaş örgüt diye beni eleştiriyor. Siz anlamazsınız, ama el altında tartışıyoruz. Kendi kendimizi anlıyoruz.

Gerçekten de mükemmeldi. 2008 operasyonundan sonra o kadar top atışına karşı çok az şehit verdiler. Zap'ta 24 saat savaş vardı. 2010, 2011, 2012 hep böyleydi. O iyi bir disiplindi, iyi bir üstlenmeydi aslında. Ama sadece onunla kalmış. O örgüte dönüşmedi. Diğer alanlarda genel bir disipline, eğitime dönüşmedi. Ama bir savunma sistemi ortaya çıkarılmış. Ondan öte iş harekete, taktik saldırıya, düşmanla çarpışmaya gelince o örgütlülük ve disiplin olmadı. Mesela tepelerde öyle olmayan birlikler de vardı ya da o bir savunma sistemiydi, ama biz Devrimci Halk Savaşı deyince eyleme geçmek istedik. O savunma duruşundan çıkıp düşmanın üstüne gitmek istedik. Düşmanın üzerine gitmek istediğimizde ortada gerilla olmadı, eğitilmiş birlik olmadı, eylem olmadı. Habersiz bir iki eylem oldu, o da hep baş döndürdü, kendini kandırmayı getirdi.

Hâlbuki çok farklı da olabilirdi. Çele’de eylem de olabilirdi. Çukurca’daki gücün hepsi Çukurca merkezine gidemezdi. Fakat gerilla birimleri gizli gidebilir, girebilirdi. Çukurca’ya gitmeye gerek yoktu ki, Çukurca’nın hepsi bizim yanımıza geliyordu zaten. Hiç biz isteyip de gelmeyen kimse yoktu. Yani o halkı örgütlemek halkla ilişkilenmek için illa Çukurca’ya gitme diye bir sorunumuz yoktu. Peki, sonuçta yapılan ne oldu? Baskınlar bir sonuçtular, başlangıç değil. Kesinlikle 2011’i de, 2012’yi de söyledim. Zaten 2012 olmadı. Bir sonuçtu yani. Neden böyle bir sonuç oldu? Başta olması gerekenler olmadığı için. Yapılması gerekenler önceden daha doğru, etkili yapılamadığı için, artık sonuç da öyle oldu.

Eylemler deşifre olmadı. Sterk arkadaş sanki öyle ima etti. Ama zaten düşman hazırdu. Her an bekliyordu. Öyle bir tedbir içindeydi. Biz savaş halindeyiz. Karşımızdaki ordudur ordu! Hakkını vereceğiz Türk ordusunun. Hiçbir ordu dayanmaz bu kadar savaşa. Ama orada disiplin ve eğitim var. Bir ordu var ve bizi izliyor, ne yapmak istediğimizi biliyor ve yaşamak istiyor. Yani vurulmak istemiyor. O anlamda her türlü tedbiri büyük bir titizlikle, disiplinle geliştiriyor. Otuz yılı aşkın bir süredir o ordu Kürdistan’ın neresinde ufak bir olay olsa onu yorumluyor. Sonucunu bütün birliklerine, bütün tepelere anında dağıtıyor. ‘Buradan şu sonucu çıkarmalıyız: Herkes buna göre tedbiri alsın’ diye bilgilendirmeler yapıyor. Ordu arşivi açılsın, arşivine girilebilsin, bunlar görülecektir. Çeşitli eylemlerde ele geçirdiğimiz arşivlerde bunları net gördük. Hep böyle çalıştı, çalışıyor. Disiplini var. Savaş üzerine kuruludur.

O nedenle bizim eyleme geçtiğimizi gördü. Hazır oldular, hazır bekliyorlardı. Hazır oldukları biline biline o eylemlere gidildi. Başlangıçtakiler hariç, diğerleri bilinmiyor değildi. ‘Deşifre oldu da gitmedik’, o yanlış bir kavram. Zaten öbürlerinin deşifre olup olmama gibi bir sorunu yoktu ki. Her an her tepe, karakol kendisini saldırıya uğrayacak addediyor, hesapta tutuyor, tedbir alıyor. Belgelerinde vardır, pratik öyleydi. Biz buna göre hareket ettik. Bunları bilerek hareket ettiğimizi kabul etmemiz lazım. Bilmedik dememeliyiz.

Fakat ne olabilirdi? Zap’a çok mu yüklendik? Zorunlu kaldık. O kadar büyük eylemler zorlayıcı olabilirdi. Karşıda böyle bir hazırlık vardı. Zaten zorunluluğu belirttim. Bu aşırı yüklenmedir. Ama nereden kaynaklandı. Esas onu çözmeliyiz. Önceden doğru yapılması gerekenler yapılmadığı için o konuma geldi. Zorunluluk oldu. Namusu kurtarmak için, süreci kurtarmak için başka çare kalmadı. Buna rağmen yine de öyle hareket edilmeli miydi, edilmemeli miydi? Bir tartışma konusudur.

‘Olan oldu, o doğrudur’ diyemeyiz. Yanlış da olabilir. Değerlendirmeye, tartışmaya muhtaç bir konudur. Bütün bunlara rağmen yine de başka şeyler yapılamaz mıydı? Neden daha farklı arayışlar olamadı? Bir yoğunluk da, arayış da vardı ama sonuçta böyle oldu. Bütün bunlara rağmen bir zorunluluk olarak görölse, bu hedefler bu durumda olsa da biz farklı hareket edemez miydik? Düşmanı daha zayıf biçimde yakalayamaz mıydık? Biz daha dikkatli, planlı hareket edemez miydik? Başka türlü eylemler ya da savaşı başka yönlü geliştiremez miydik? Tecrübeniz çoktur. Bu konularda görüş belirtebilirsiniz.

... Arkadaş: Kendini kandırmayı tam anlayamadım. Yani eyalet kendini kandırdı anlamında mı soruldu?

Abbas Arkadaş: Genelde yapılamayan birçok alanda Devrimci Halk Savaş stratejisinin gereklerine göre yapılamayınca, gücün yoğunluklu olduğu yerde, durumu kurtarmak üzere çeşitli girişimler, saldırılar oldu. Bunlar aşırı riskliydi. Bir de çok fazla gerilla taktik-tarzını içermeyen ama durumu kurtarmayı hedefleyen saldırılar oldu. Bazı eylem girişimleri-eylem arayışları oldu. Eyalet yönetimi şunu söyledi: “Bazı şeyleri deşifre etti” dedi. Pratik içerisinde bazı girişimleri boşa çıktı. Onların bir kısmında yönetim deşifre de etti. Çünkü inanmıyordu.

... Arkadaş: Çok tartışma yapıldı, eyalette de çok tartışıldı. Pratikten sonra değil, pratikte de kimsenin kimseye göz yummadığını belirtebilirim. Bazı arkadaşların şahsında bir eyalet değerlendirilemez. Eylem öncesi ve sonrası tartışmalar vardı, tartışmaya kapalılık yoktu. Arşivler vardır. Her konu tartışılmıştır. Eyalet toplantısında yönetim birlikti, kimse karşı çıkmıyordu, ama pratiğe gidince kendine görelilikler çıkıyordu. Bunların PKK Ocağında derinlemesine tartışılması gerekiyor. Orada bir savaş yürütüldü. Tecrübe çıkarılması açısından tartışılmalıdır. Zap, Zagros, Gerdi, Şemzinan alanlarında ciddi tecrübeler var. İleriki süreç için perspektife dönüşebilir.

Zap eyaleti için Abbas Arkadaş “Acaba fazla mı üzerine gittik” dedi. Hayır, öyle değildi, tam tersiydi. Bu toplantılarımızda tartışılıyordu. Örgütün buraya verdiği önem ve desteği iyi değerlendirmeliyiz şeklinde bir yaklaşım vardı. Gerçekten hem teknik, hem yönetim, hem yapı bakımından Zap’ta olan nitelik, hedef olarak koydukları eylemler, doğru bir yaklaşım olsaydı başarılırdı. Hatta bir o kadar daha eylem yapılabilirdi.

Örgütün oraya vermediği destek yoktur. 2010’da eyalete gittik. Bazı konular temelden ele alınmalıdır. Temel açılmazsa ortaya çıkan sonuçlar

yeterince anlaşılmaz. Zap eyaleti eskiden Anakarargâh'ın güvenliği idi. Anakarargâh'a saldırı olunca savunmak için mevzilendirilmişti. Savaş için yapıyı hazırlamak yoktu. 2007'den bu yana o yönlü çabalar oldu. Yavaş yavaş Anakarargah'tan kopararak Geliyê Zap'a bağlayıp, o esas üzerinden eylemlere katılma girişimleri oldu. Normalde Zap operasyonu çıktığında düşman tarafından başarılıydı. Sonraki süreç tesadüfen gelişti. Kuzey tarafıyla ilgili bazı nedenler de var ama onlar farklıdır. Normalde Anakarargâh imha olmuştu, bir kilometre kalmıştı. Bu operasyon esnasında da koordine tereddütlüydü. Eğer koordineenin tereddütlü yaklaşımı olmasaydı, o operasyon o kadar rahat ilerleyemezdi. Güçleri sıkışmıştı ve ilerleyemiyordu. İlerleyen gücün hareketi farklıdır, tepeyi tutmak ya da geri çekilmek isteyen hareket tarzı farklıdır. Bunlar anlaşılabilir hususlardı. Kar nedeniyle koşullar uygun değildi. Yani düşman zorla güçlerini çevreye ulaştırabilirdi. Saldırı girişimleri oldu o başka. O güç geri çekilmek istedi, başaramadı. Çünkü önleri kapatılmıştı. Orada bir eksiklik yapıldı. Acele edip vurdu, ama tepeye geri dönmek zorunda kaldı. Ama bir talimat geldi ve operasyon genişletilecek denildi. Operasyonun genişletilmeyle hiçbir alakası yoktu. Yani askerin öyle bir girişimi yoktu, imkânları yoktu, yapamazdı. O haber nereden geldi, nasıl oldu? Yani koordine tereddütlüydü.

Abbas Arkadaş: Düşman yanılttı diyor. Tereddütlü değildir. Düşman o haberi yaydı. Tereddütte soktu. Yaşar Büyükanıt dedi ya, “yağdan kıl çeker gibi kendimizi çektik, çıktık”. Öyle yaptı. Düşman o hale getirdi. Ama sadece senin dediklerin değil. Başka bilgiler geldi. Düşman yönlendirdi. Bilgi getirtti. Ona göre tedbir almaya yöneltti. Dolayısıyla kuşatmayı yapan güçleri zayıflattı, kendisini çekti. Bir plan vardı.

... Arkadaş: Bu operasyondan sonra Zap gücü kendisini kaybetti. Arkadaşlar biliyor, eyaletin temeli o zemin üzerinden atıldı. 2010'da eyalet yönetiminin hemen hemen hepsi yeni gelmişti. O zemin üzerine geldiler. Eski arkadaşların emeğini inkâr eden bir mantıkla değil, ama orada öyle bir zemin vardı ve eyalet o zemin üzerine şekillendi. Onun aşılması için çok çaba gösterildi ama o anlayışların hepsi aşıldı mı? Hayır. Sterk arkadaş dile getirdi. Ön ve arka cephe olarak iki cephe vardı. Yani eyaleti parçaladılar. Daha 2010 baharında cephele birbirine girdi, hem de toplantıda. “Savaş Bölgesi” diye isim takmışlardı. Sterk arkadaş da oradaydı. Yani Cilo ve Ertuş ‘Savaş Bölgesi’ydi. Diğer bölgelerin hepsi de geri cepheydi. Bunu dışında da vardı. Eyaleti, gücü, yönetimi parçaladı. Öyle bir anlayış gücün arasına girdi mi artık o gücün önünü alamazsın.

Yönetim savaş için kendi gücünü hazırlamak zorundadır. Askeri, siyasi eğitim vermiyor, ilgilenmiyor, toplantı yapmıyor, sonra da “savaşta tecrübe alır” deniliyor. Öyle savaş olmaz. O gücü eğitmezsen savaşta hepsini kayıp olarak verirsin. Savaşa girecek gücü, gece yürüyüşünden tut suikasta kadar, savaş öncesinde hazırlaman gerekiyor. Ama bunlar yapılmadı. Eyalet içinde de “iyi arkadaşlar, kötü arkadaşlar” biçiminde yaklaşım geliştirildi. Sen bu anlayışın gücünün arasında gelişmesine yol açarsan savaş için gücünü de kaybedersin. İyi olan savaş cephesine, iyi olmayanlar da başka bölgelere şeklinde yaklaşımlar gelişti.

Yönetim savaşçısını tehdit ediyor, “Seni Kure Jehro’ya sürgün ederim” diyor. Sanki Kure Jahro KDP alanıdır! Böyle bir mantık yönetimde hâkim olursa, disiplin açısından yapısının üzerine gitmez, ön açar, başını okşarsa zaten o yapıyı kaybeder. Bu, başarıya götürecek bir tarz değil, yenilgi tarzını yaratıyor. “İyi savaşçı, iyi teknik, iyi imkân bana” anlayışı var. Medya Savunma Karargâhı yönetimi gelmişti, bir eylem üzerine tartışma yürütülüyordu. Cephe komutanı açık açık “Bu benim işimdir, sen karışmayacaksın” dedi. İşine gelmeyince “benim cephemdir” denilebiliyor. Yönetim savaş içinde bile çatışıyor.

Ertuş cephesi ve Çele cephesi bir değil, birbirlerinin desteğidirler. Örgüt önlerine eylem koyunca belki resmi olarak bir araya geliyorlar, o biçimde bir tartışma yürütülüyor ama esas sorunlar üzerinde durulmuyor. Bazı arkadaşlar bozuyordu. Bozan yaklaşımlar olunca yürütemiyorsun. Bunun önü alınmadı. Anlayış sakattı, keşif tam yapılmıyor, arazi denetimi yok, eyleme gidince kontrolsüzdür. Çemco’nun köylüleri gelip asayişe diyorlar ki, “Heval eyleminizi yapacaksanız yapın, bizim işimiz var”. Akşam eylem yapılacak sabah bütün gücü intişara kaldırıyor. Neden? Çünkü “Eylem yapılacak, düşman kara saldırısı yapabilir” diyor. Tarz denetimden çıkmıştı, kontrolde değildi, yönetim de kontrol edemiyordu. Anakarargâh yönetimine dönük iki defa hava saldırısı oldu, arka cephede kalıyordu. Medya Savunma karargâhına dönük hava saldırısı yapıldı, yapı da izliyordu. Eyalet komutanı gündüz pusuya düşüyor. Denetimden çıkmıştı. İnsanın zoruna giden şey bazı durumlarda zarar geleceğini bildiğin halde önünü alamamaktır.

Her eylem öncesi tartışmalar yapılıyor ama pratik yine aynıdır. Örneğin arazi tutuluyor. İnsan bazen düşünüyor acaba düşman neden çıkmıyor diye. Cesaret edemediğinden mi, yoksa ciddiye almadığından mı? Baktık ki öyle değil, cesaret edemiyor. Zap’ın tarzında düşmanı ciddiye almamak var. Düşmanın bize ciddi yaklaştığı kadar biz düşmana ciddi yaklaşmıyorduk. Savaş ciddiyeti kalmadığında başarı mümkün değildir.

Yapının sorunu yoktu, kimse yapıyı suçlayamaz. Ama yapıyı kontrol etmek, eğitmek, denetlemek gerekiyor. Eyleme gidiş var, ama dönüşü nasıl yapılacak hesabı yapılmıyor. Savaşta ne olacağı belli değil, belki dört gün belki bir ay sürer eylemin. Onun hesabı kitabı yapılmıyor. Savaşın tamamını iradenin üzerine yıkarsan yapıyı bitirirsin. Yani kendisi yormuyor, savaşın yükünü yapının iradesine yıkıyor. Elbette bu yapının iradesi PKK iradesidir. O irade üzerinden kendini yaşatmanın neresi yöneticilik, komutanlıktır. Zap'ın yönetimi yüzde yirmi beş düşünseydi, hedef olarak belirledikleri eylemlerin bir o kadarını daha yaparlardı. Örneğin Rındike eylemi, ondan önce başka bir eylemin daha yapılması gerekiyordu. Düşman gelip savunma tepesini almış kimsenin haberi yok.

Tarz nasıldı? Vadiden aşağı iniyorlardı, 'bunları bize getir' diye bir liste veriyorlardı. Bir nokta vardı, Şehit Agit noktasıydı. Yaz-kış Şehit Agit noktası adeta karargâhtı. Yüz-iki yüz arkadaş daracık bir vadiye giriyordu. Ne savunma ne güvenlik vardı. Bunlar eleştirilmiyor muydu, eleştiriliyordu. O yönetim bilmiyor muydu, biliyordu. Ama tarz halini almıştı. Süreçten bir beklenti var mıydı? Yoktu. Zap'ın da, Zagros'un da yönetimi şöyle bir anlayışa sahipti: "Birkaç iyi eylem yapalım, bu yıl iyi savaşalım, Önderliğin yanına giderler bu iş biter". Uzun vadeli, stratejik bir mantık yok. Yani biri "Ben Önderliği anlamıyorum, partiyi anlamıyorum" diyebiliyor. O zaman bize "Yirmi yıldır bu hareketin içindesiniz. Madem anlamıyorsunuz, o zaman ne işiniz var burada?" diye sormazlar mı? Biz o konuda kendimizi kandırıyoruz. Kandırmak nedir? "Biz öyle söyleriz, örgüt bizi affeder" anlayışıdır. Kendini kurtarma arayışıdır.

Düşman tepeyi tutmuş. Komutandır, gidip cephanesini caddenin üzerine atmış gelmiş "ben yolu bilmiyorum" diyor. Alan komutanıdır. Diğer gün "Arkadaşlar araziye tanıyorlar, gitsinler" dediler. Biz gittik mecbur cephaneyi çıkardık. Tarama yapıldı. Ben "Acaba bu mermiler nereden, karakoldan mı yoksa başka bir yerden mi atıldı?" dedim. Grubun hepsini toplayıp sordum. "Tepeden ateş edildi" dediler. Yönetimden arkadaşlarla tartıştık. "Heval düşman fark etmiş, deşifre olmuş" dedik. Bize "Yok heval, ne deşifre olması, karakoldan atmışlar tepenin üzerinden gelmiş" dediler. Nasıl oldu, bu füze midir! Tepeye gittik. Yönetim "Doğru, düşman buraya gelmiş" diyor. Düşman orada eksiklik yapıp gündüz pusuya çıktı. Öyle geri döndüler. Yoksa Rındike eyleminden önce saldırı gurbundaki on sekiz arkadaş eylem öncesinde imha oluyordlardı.

Kendini kandırmak, "Düşman bilmiyor, farkına varmamış, deşifre olmamış" yaklaşımında açığa çıkıyor. Bu, düşünme hantallığı, gidip eylemi örgütlememe hantallığıdır. Sanki örgütün fazla desteği oldu. Bir

yere fazla destek verirsen orada çok fazla çaba gelişmiyor. Yönetim noktasında fazla destek verdi, Anakarargâh gelip katıldı, Medya Savunma Karargâhı gelip katıldı. Belki direkt söylemiyorlardı ama Medya Savunma Karargâhıyla Anakarargâhı da fazla kabul etmiyorlardı. Yani “Biz varız onlar niye geliyorlar” yaklaşımı vardı. Büyük eylemleri bilmem, ama bazı işler biraz serbest bırakılsa daha iyi olabilir. En azından hesap soracağıın yer bellidir.

Eğer yönetimde hesap verme noktasında tereddüt olduysa, Ruken arkadaşların şehit düştüğü eylem için tam hesap verilmemişse bir nedeni de budur. Çele eylemi deşifre oldu. Sayı çok fazlaydı, disiplinli hareket olmadı, kurallara göre yürünmedi, duyduğuma göre yönetimden bazıları köye gitmiş. Düşmanın hesabı da var, sonbahardır ve son hamlenin yapacağını biliyor. Hamleyi boşa çıkarmak için Şemzinan’dan Çele’ye kadar tedbirlerini alacaktır. Bir hedefimiz de şudur: Eylem yapıp düşmanı araziye çekelim. Eylem deşifre oldu, artık vurman gerekiyor. On bir doçkamız vadidedir, bir tanesi çalışmıyor. Vadide savaş başlasaydı olabilir ki örgüt yapmayın diyebilirdi. “Eylem deşifre olmasın diye vurmadık” diyor. Operasyon başlamış, artık deşifresi mi kaldı!

Şimdi dört cephe biçiminde örgütlendirilmiş. Gücün tamamı arka cepheye yığıldı. Arka cephenin cephanesi biterse garantisi nedir, nasıl geri gelebilirsin? Arazinin etkili kullanımı yok, zamanında kim eyleme gidecek, kim gitmeyecek, kim yedek kalacak biçiminde bir ayarlama, öyle bir hesap yapma yoktur. Yönetimin tamamının savaşın içine girmesi doğru değildir. Yönetimin hepsi ön cepheye giderse eyalet boşalır. Savaş yedekli yürütülür.

Şehit düşen bazı arkadaşlar vardı. Onlar hakkında da bazı şeyler söylemek istiyorum. Bazı arkadaşlar vardı, eyleme getirilmemeliydiler. Mesela bir Zınar arkadaş vardı, şehit Rozerin’in akrabasıydı. Botan’da bir olayı çıkmıştı. Belliydi ki o bir eyleme giderse intiharvari gider. O konuda tartıştık, en azından saldırıya girmesin diye. Şehit Delil istifa etmiş. Eylem esnasında istifa eden bir kişiyi saldırıya nasıl götürebilirsin? Öyle pek çok arkadaş var, kısaca bunları belirtebilirim.

Abbas Arkadaş: Alanın sorunları diğer alanlardan daha fazla geneli, bütünü yansıtıyor. O bakımdan da irdelenmesi ve çıkarılması gereken dersler doğru ve yeterli çıkarılabilse genel sorunlarımızın çözümünü getirebilir. Bu alan baştan beri böyle bir özelliğe sahiptir. Gerillanın pratik olarak stratejik bakımdan üstlendiği ve Kürdistan’a yayıldığı sahadır. Coğrafi nedenlerle de, siyasi-askeri nedenlerle de böyledir. Dolaşısıyla da yurt dışına çıktıktan sonra ülkeye geri dönüşte PKK’nin Kür-

distan'da yer tuttuğu, üslendiği, 12 Eylül saldırıları karşısında direnip ayakta kalabildiği bir sahadır. Bu kadar stratejik özelliklere sahip, imkânları bu düzeyde fazladır. Yoksa 'burada duralım' denmiş de burada durulmuş değildir. Binlerce kilometrelik yol katedilerek gelinmiş, burada bulunulmuş ve burada tutunulmuş. Demek ki diğer yerlere göre imkânları, fırsatları o kadar çoktur.

Düşman o kadar zayıf, burası o kadar güçlü ki, inkâr ve imha sistemi karşısında özgür yaşamak isteyerek insan burada mücadele ederek yaşama tutunma imkânı bulmuş. Bu gösteriyor ki, başka yerlere göre mevcut inkâr ve imha sistemi altında mücadele etmeyi başarıyla yürütme ve özgür yaşama imkânını bulma, her yerden daha fazladır. Zaten buna göre baştan itibaren her dönemde mücadelenin, savaş güçlerinin en fazla yoğunlaştığı bir sahadır. Geçen dönem açısından bunlar böyledir. Tabii bu temelde değerlendiriyoruz. Baştan beri de tecrübenin, birikimin başat olduğu alandır. Olumlu-olumsuz yönleriyle de öyledir. Gerilla olumlu işler yapmışsa da en fazla burada yapmıştır. Hata ve eksiklikler yapmışsa da en fazla buradadır. Böyle bir özelliğe sahiptir. Derslerini çıkarmak da, Kürt toplumunun öz savunmasının nasıl olması gerektiği sorusuna bütünlüklü bir cevap vermeyi gerektirebilir.

Xebat arkadaş buyurun siz durumu çok daha iyi biliyorsunuz. Çalışıldı da, öyle çalışılmıyor değil. Fakat geriye dönüp bakıldığında ancak bu mu yapılabilirdi? İmkânlar, fırsatlar sadece bunları mı yapmaya elverişliyordu, yoksa daha fazla vardı da biz mi göremedik, görüp cesaret mi edemedik? Yaptıklarımız gerçekten de hedeflediğimiz sonuçları verdi mi, yoksa hatalı, eksikli mi oldu? Başka türlü yapsaydık, bu kadar çabayla bundan daha fazla sonuç çıkabilir miydi? Geçmiş pratikten ne ders çıkarmalıyız? Önümüzdeki süreç açısından alanda devrimci pratiği Önderlik çizgisine uygun, doğru ve başarılı yürütebilmemiz için neler yapmamız lazım? Şimdiye kadar yaptıklarımızda gerçekten eksiklik hata var mıydı? Ne kadardı? Onları nasıl düzeltmeliyiz? Doğrusu nedir?

Çünkü bunu bulmasak eskiye devam ederiz. Ancak eskisi kadar oluyorsak devam etmeliyiz, ama eleştiriler var. Herkesin eleştirisi var. Her şeyden önce Önderlik eleştirdi. Dolayısıyla düzeltmemiz gerekiyor. Ya da açık tanım koymalıyız. Önderlik sahiplenmedi. "*Benim üzerime atmayın*" dedi. O halde gözden geçirmemiz, sorgulamamız gerekiyor. Böyle şeyler yok, diye görmezden de gelemeyiz. En azından tutum koyacağız. Ya diyeceğiz, ancak bu kadar oluyor, eleştiriler somutu yansıtmıyor. Yok, yansıtıyorsa o zaman neden öyle oluyor? Bunu tartışacağız.

Bir de aslında eleştiriler de değil. Tabii biz de eleştirmeliyiz. Burada yanlış oldu. Eleştirmediğimiz için mi böyle oldu?

Eğer, 2012-2013'ün yarısına kadarki dönemin başında eleştiriler olsa, özeleştirisi yapılabilse ve düzeltme olsaydı 2014'deki Önderlik eleştirileri olmazdı. Niye yapsın ki! Bakardı ki özeleştirisi verilmiş, düzeltme olmuş, tamam derdi. Ama baktı ki özeleştirisi yok, düzeltme olmuyor, eski durum devam ettirilmek isteniyor, yaşananlardan ders çıkarılmıyor, onun üzerine Önderlik eleştiri geliştirdi, tutum koydu. Öyle anlamamız lazım. Bu iyi bir durum değil. Bir de hatamız var zaten. Yanlış da yapabiliydik, hata da yapabiliydik, ağır bir hata ve yanlış da olabilirdi. Ama zamanında eleştiri-özeleştirisiyle onu düzeltme sürecine girseydik farklı olurdu. Öyle olmayınca Önderlik müdahale etti. Önderlik eleştirilerini müdahale olarak anlamamız lazım. Müdahale, tutum koyma vb. yönde de eksikliklerimiz var. Demek ki ya dönüp pratiğimize sahip çıkmadık, ya dönüp bakma, irdeleme gücü gösteremedik ya da doğru buluyoruz. Ancak bu kadar olur, diyoruz.

Şimdi eleştiriyor, ders çıkarıyor olsak da geçti o, önceden olsaydı değerliydi. Bizimki kabul edip etmeme gibi bir durum oluyor. Partili olmak açısından geri bir durumdur. Kendimizi yeniden partileştirecek miyiz, bu durumdan kurtaracak mıyız, yoksa kendi bireyciliğimizde ısrar mı edeceğiz? Durum aslında biraz da bunun netleşmesi oluyor. Yoksa parti açısından çözüm olmuştur. Önderlik kendi çözümlerini koydu. Çizgi olarak, pratiğe dönük eleştiri olarak koydu. Partiyi çözümlledi. Doğru yolu gösterdi. Bu yaptıklarımız bizim kendimizi hala o kadar yapılanı ulaştırma çabasıdır. Çok geriden seyrediyoruz. Biraz da zorlanarak, nazlanarak... Yani bir karşıtlık durumudur. Söylemesi zor ama pratikte başka anlamı yok. Şöyle diyoruz; “Biziz, varız, bizimki de bir düşünce”. Tutum böyle oluyor. Kendinde ısrar var. Bu durumumuz bir tür Önderlik gerçeğiyle mücadele anlamına geldi. Bu bakımdan durum ciddidir.

Şimdi bile tartışırken o kadar Önderlik eleştirileri, değerlendirmeleri var, onu geriye çekmemek veya yumuşatmamak lazım. Bir sahada gerçekten nasıl yaşandı, neden yaşandı, yanlışlar nerede oldu? Dolayısıyla nasıl düzelterek? Bu soruların cevabı temelinde somutlaştırıp aşma çabası olmalıdır. Yoksa öyle değildi, bu kadardı, şöyleydi, şu kadarını kabul edelim, bu kadarını etmeyelim vs. böylesi bir pazarlık olur. Aslında böyle pazarlık yapmak, çizgi dışılığın devam ettirilmesidir. O bir özeleştirisi, düzeltme ve bütünleştirme anlamına gelmez. Biraz taviz vererek yeniden bir ittifak yapma, uzlaşma arayışı anlamına gelir ki öyle

partililik olmaz. Durumumuz da biraz böyledir. Fark ediliyor. Geriye dönüp o yoğun pratiğe baktığınızda sizin çıkardığınız dersler nelerdir? Kısa bir özet verseniz arkadaşlara faydalı olur.

... **Arkadaş:** Ben 2010'da Cilo eyaletine gittim. Fakat daha önce de hem Geliyê Zap hem de Cilo alanında kalmıştım. Gittikten sonra daha çok yerel güç örgütlenmesi çalışmalarında kaldık. Arkadaşların hem Geliyê Zap, hem yönetim hem de yapı için belirttikleri Cilo eyaleti için de geçerlidir. Fazla bir farklılık yok, benzerdirler. Çünkü zaten Cilo eyalet yönetiminde yer alan arkadaşlar daha önce Zap eyaletinde görevliyidiler. Eyaletler de daha önce birdi, sonradan ayrıştılar. Şehirler üzerine yoğunlaşmaların daha fazla gelişmesi için eyaletler biraz küçültüldü. Yoksa 1993'ten bu yana Zagros bir eyaletti.

Geliyê Zap için bir noktayı belirtmek istiyorum. 2010-2011'e kadar Çukurca da, Geliyê Zap da Cilo eyaletine bağlıydılar. Son dönemlerde verilen büyük kayıplardan sonra Zap eyaletine bağlandı. Coğrafya bakımından da zaten Zap eyaletinin bir parçasıydı. Bir dönem kayıplar yaşandıktan sonra sorumluluğu kimse üstlenmedi ya da üstlenildiği kadarıyla herkes biraz kendi payını gördü. Fakat Zap eyaletine bağlanması daha iyiydi.

Benim Geliyê Zap'tan gelen arkadaşlara bir sorum vardı. Geliyê Zap ve Çukurca eyaletinin sorumluluğunu üstlendikten sonra Geliyê Zap'ta büyük değişimler yaratamadılar. Doğru düzgün bir askeri örgütlenmeyi orada oluşturamadılar. Çünkü biz Geliyê Zap'ta aktif olmazsak, iyi mevzilenmezsek arkada kalan alanlar da zorlanırlar. Düşmanın yoğunlaşması o bölgelere oluyor. Zaten sürekli Ertuş hattını elimizden almak istiyorlar. Bu nedenle Zap'taki yönetimimiz Geliyê Zap'ı iyi değerlendiremedi. Eylemlerden de çıkan sonuçlara baktığımızda öyle bir durum var. Biz hem alanı tanıyorduk, hem de yerel güç çalışmalarına bağlı olarak ilişkilerimiz vardı. Geliyê Zap'taki birimlerimiz de bize bağlıydılar, büyük eylemlerden haberimiz oluyordu. Eylemlerin başarılmaması için hem alt yapı hem de teknik konularına oradaki güçlerimiz de dâhil oluyorlardı.

Benim gördüğüm kadarıyla büyük eylemlerimizin hazırlıkları gerçekten de çok zayıftılar. Kendim de gittim. Arkadaşlar kameraya almışlar. Hedef Tugay'dır. Sadece Geliyê Zap'ta iki yüz kişilik güç eyleme katılacak, diğer bölgeden de iki yüz arkadaş katılacak. Toplam dört yüz-beş yüz kişilik güç eylemde yer alıyor. O kadar kapsamlıdır. Türkiye'deki gelişmelerin kaderini etkileyecek bir eylemin keşfini çok yüzeysel, kamera üzerinden yapmışlar. Ben de gidip baktığımda "Gruplar nereden gidecek, kaç grup arazinden gidecek?" diye sormuştum. Bir yol tespit

etmişler. Yüz-iki yüz arkadaşı bir yoldan götürüp Çelê alanına koyacaklar. Daha önce de yapılan eksiklikleri duyuyordum. “Bunlar duyumdur, abartılıyor” diyordum. Fakat kendim gidip görünce “Şehit Brûsk onların 2012’de şehit düştükleri eylemin ardından iyi oldu bu eylem gerçekleşmedi” dedim. O eylem o haliyle gerçekleşseydi kayıplarımız fazla olurdu. Zaten arkadaşların hareket tarzından, hazırlıklarından, keşifteki yüzeysellikten deşifre oldu.

Özellikle Medya Savunma Alanında en fazla sonuç alabileceğimiz alan Çukurca ve Cilo taraflarıdır. Güçler iyi yoğunlaştırılırsa Çukurca düşmandan kopartılabilir. İyi bir hazırlık ve alt yapıyla sonuç alınabilir ki imkânlar da var, artık eskisi gibi değil. Şimdi ne istesen Colemerg’den, Gever’den getirebilirsin. O zemin var, artık köyler doludur. Eskiden köyler boşaltılmıştı. Kararı alınır, risk göze alınırsa biz Çukurca hattını düşmandan koparabilir, düşman mevzilendirmesini Colemerg hattına itebiliriz. Bu imkân var. Fakat tartışılan eksikliklerin aşılması gerekiyor.

Kaldı ki artık eskisi gibi davranma şansımız da yoktur. Bu nedenle savaş tarzımızda açığa çıkan eksiklikler aşılmadan savaşta büyük hamleler yapamayız. Arkadaşlar Şemzinan tarzını anlattılar. O tarz esas alınmalıdır ve çok yerinde bir tarzdır. O esas üzerinde de hazırlıklara gidilmelidir. Hazırlıklarımızda da eksiklikler var. Örneğin, eyaletler o kadar küçültülmüş ki iki-üç gün içinde eyaletin tümünü dolaşabilirsin. Ama o kadar küçültülmüş olmasına rağmen mevzilendirmede, açılımda zayıflıklar yaşanıyor. Cilo eyaletini bir ucundan diğer ucuna bir haftada gidebilirsin. İyi bir yoğunlaşma ve hazırlığa gidilmesi için alanlar bu kadar küçültüldü. Fakat bunun üzerine yatma yaşanıyor.

2010’dan 2012’ye kadar Cilo eyaletimizdeki yönetimimiz çok güçlü değildi. Mesela Perwer arkadaş vardı. Diğer arkadaşlar ona çok yardımcı olmuyorlardı. Kendi başına yapmaya çalışıyordu, ona da gücü fazla yetmiyordu. Yönetimlerimiz birbirini tamamlamıyor, daha çok birbirleriyle uğraşıyorlar. Şekilde yönetimdir, ama özde ortak bir görüşe ulaşma çok fazla yoktur. Bir iş bölümü var. O iş bölümü temelinde de herkes kendi gücü ve kendi cephesiyle sınırlı kalıyor. Bu böyle olursa partinin eyalet için belirlediği görevler yerine getirilemez.

Cilo’nun durumu da aynıydı. 2010’dan tatalım 2014’e kadar hemen hemen benzerdir. 2012-2014’te biraz değişiklikler oldu, ama yine yönetim tam yönetim değildi, biraz şekliydi. Yine de haftada bir eyalet yürütmesi arasında bir tartışma vardı. Fakat özü çok değişmemişti. Karar, iddia, düşmanı çökertme kararlığında zayıflıklar var.

Arkadaşlar eğitimi anlattılar. Güçler yalnızca eylem için mi bir araya geliyorlar? Biraz atış eğitimi yapıyorlar, yüzeyseldir. “Ben bu eyaletin gücüyüm ve elimden ne gelirse yaparım” biçiminde bir çalışma tarzı yoktur. Yüzeysellik, geçicilik var. Nasıl olsa bir ya da iki yıl burada kaldıktan sonra düzenlemem yapılacak yaklaşımı var. Bu hava gücün geneli içinde hâkimdir. Aslında yönetimde de böyle bir bakış var. Uzun süreli düşünmek yoktur. ‘Ben bir yıl için buraya geldimse örgütün önüme koyduğu hedefleri başaracağım’ kararlılığı noktasında zayıflıklar var. Esas sorunlarımız biraz bunlardır. Yoksa yapıda bir sorun yoktur. Zap’ın, Cilo’nun arazisi o kadar sert olmasına rağmen Yeni Savaşçılardan, branş eğitiminden gelenlerde büyük bir coşku ve heyecan var. Zap ve Cilo eyaletinde yaşanan sorunlar yönetim sorunlarıdır. Yönetimde yaşanan sorunlarda bir dönüşüm yaratmak lazım. O da Önderlik hattı ve yeni paradigmada partileşme esası üzerinden derinleşmekten geçiyor. Tek çare budur.

Abbas Arkadaş: Ama hiç de öyle olmuyor. Yönetimi nasıl düzeltecek, değiştireceğiz ki! İstedğin kadar insan değiştir, sonuç yok. Kendimizi değiştireceğiz diyoruz, işte o da olmuyor. Yani ‘kendimizi değiştireceğiz’ diyerek o yönetimler orada görev aldılar. Niye kendilerini değiştirmediler? Bir de hata yapıyor yönetimler. Yani ‘şu hatayı yapıyor, bu yanlış, öyle olmazsa bu iş doğru yürüyecek’ biz böyle tespit edersek olur. Yoksa genel kendini değiştirebilir. Daha da olumsuz olarak ortaya çıkabilir. Nasıl çözeceğiz?

... Arkadaş: Yönetim her şeyden önce düşünce ve inanç konusunda kendisini ikna etmelidir, net olmalıdır.

Abbas Arkadaş: Yok. Perwer arkadaş “Ben en doğrularını yaptım” diyor. Azıcık eleştiri yaptık. Biz alttan almasaydık, neredeyse bize tavır alıyordu. Konferansta bile “Ne gerekiyorsa onu yaptım” diyor. Yani çok fazla kendinde ısrar da var. Nasıl çözeceğiz?

... Arkadaş: Perwer arkadaşta bireysel çaba var, ama güç getiremiyordu. Bütün yönetimini harekete geçiremiyordu.

Abbas Arkadaş: Eksikleri neler? Onları bilelim. Neyle yapamıyor? Yapamadı, doğru gördük, ama neden yapılamıyor? Bu kadar istekli ve üstelik iddialı, ama bir taraftan da başarılmıyor ve “başarılmıyor” demiyor. Demek ki içten içe “Aslında ben başarıyorum. Olabilecekler ancak bu kadardır” diyor. Öyle bir durumu nasıl değiştireceğiz? Öyle değilse hataları neden yapıyor? Madem bu kadar çaba harcıyor, istekli ama başarıyorsun sonuç, olması gereken gibi değil. Neden? Yanılgı, eksiklik

nerede? Onları bulmalıyız ki giderelim. Yoksa Ali gitsin Veli gelsin, eski hamam eski tas oluyor. O tarz bir değişiklikle de düzeltme olmuyor.

... Arkadaş: İddia ve kararlılık güçlü ise üzerine yürüdüğün çalışmayı sonuca götürememen mümkün değildir. Bu konuda zayıflıklar var. Yeterince ikna olunmuyor demek ki. Ben biraz bununla bağlantılandırıyorum. İnsan yönetim olur, yapı olur, canı gönülden inanmışsa mümkün değildir ki görevler yerine getirilmesin. Olabilir ki iş içinde zayıflıklar çıkar, fakat kendini ikna eden biri bir dereceye kadar görevleri başarıyla yerine getirebilir. Belki bir seferde bütün görevler başarıyla yerine getirilemeyebilir, fakat insan kendisini bir konuda ikna ederse yapar.

Abbas Arkadaş: Ama insan yanılabilir de. Yanılgı payını bırakmamız lazım. Bazı nedenler onu yanıltabilir. Duyguları var, yanıltabilir. Yanılgı insanla ilgilidir. Onun akıl ve duygu gücünün bir sonucudur. Dolayısıyla yanılgıya da bir pay bırakmamız lazım. Öyle dediğiniz gibi olmayabilir. Çok iddialı olabilir, ama ciddi yanılgılar taşıyabilir. O yanılgılardan dolayı o iddiası, çabası boşa gidebilir. Olmaz mı öyle? Öyle de olabilir.

... Arkadaş: İnsanda biçim ve öz bir olursa, başarılı bir çalışmanın sahibi olabilir. İkna olmadıktan sonra sözlü ne kadar söylese ya da biçimde ne kadar ikna olduğunu yansıtmaya çalışsa da başarılı olması mümkün değildir. Zihin açısından insan donanımlı olursa, bir hususta kendini ikna edip inanmışsa mutlaka yapılması istenen görevleri başarabilir. Kaldı ki o kadar deneyim ve tecrübeler var. Bir kişi bir yerde birden yönetim olmuyor, yıllara dayanan bir deneyim ve tecrübesi var. Eğer kolektif bir ruhla da hareket edilirse çalışılabilir. Gerisi artık bireyin gücüne kalıyor. Gerçekten var olan potansiyeli hem kendisinde hem de birlikte çalıştığı yönetimde ne kadar harekete geçirebilirse o kadar başarılı olur. Tabii sağlıklı bir planlama da şarttır. Var olan zeminin iyi değerlendirilmesi de başarılı bir çalışma için zorunludur.

Yerel çalışmalarımıza ilişkin de birkaç husus belirtmek istiyorum. Genel olarak bölgede var olan potansiyel güçlüdür. Birkaç yıl bu çalışmayı yürüttük. Katılım ve hücre çalışmalarında kısmi kazanımları oldu. Halk örgütlenmesi bakımından da iyiydi. Fakat Colemerg'de vergilendirme çok fazla yapılıyor. Bu halkta rahatsızlıklara neden oluyor. Eğer imkân varsa Colemerg'de çok fazla vergilendirme yapılmasa iyi olur. O vergilendirme Kürdistan'ın diğer illerinde yapılırsa iyi olur. Halkla iletişimimiz vardı. Bu konuda rahatsızlıklar var. Colemerg, Çele'de ticaret yoktur. Ticaret biraz Şemzinan ve Gever hattında yapılıyor. Colemerg'de ticaretin olmaması nedeniyle yapılan vergilendirmeler nokta-

sında rahatsızlıklar var. Hatta halktan bazıları “Biz göç edeceğiz” diyor-du. Bu düzeyde sözler söyleniyor.

Diğeri de, alanda aşiretler fazladır. Bu aşiretlerle de dört-beş yıldır düşman özel olarak ilgileniyor. Ağalar ve aşiretin ileri gelenleriyle ilgileniyorlar ve şunu diyorlar: “DBP değil, siz halka sahip çıkın.” Yönetim düzeyinde bu kesimlerle ilişkilense iyi olur. Çünkü düşman onlarla ilgileniyor ve hepsini kendi tarafına çekmek istiyor. Aşiretçiliği yeniden hortlatmak istiyorlar. Geçen yıl çıkan kavgalar zeminini biraz bundan alıyor. Bu nedenle aşiretlere dönük özel bir politikamız olsa iyidir. İlgi-leniliyordu, biz de ilgilendik, fakat düşman da çok ilgileniyor. Örneğin bir üst düzey bürokrat geldi mi vali, tugay komutanı vb. yanında o aşiret ileri gelenleri de karşılamada yer alıyorlar.

Abbas Arkadaş: Başka el kaldıran kim vardı? Nereden gelmiştin?

... Arkadaş: Avaşin'den.

Abbas Arkadaş: Arkadaşların dediklerine katılıyor musun?

... Arkadaş: Aslında hamle sürecinde ben Xakurke'deydim. 2013-2014'te Avaşin'deydim. Avaşin için söyleyeceğim fazla bir şey yoktur. Arkadaşlar karakol yapımlarına müdahale edilmemesi noktasına değin-diler. Şöyle bir durum var: Hopê hattında KDP bir ticaret kapısı açmak istiyor. Türk devletiyle de anlaşmışlar. Bu kapıyı yapabilmeleri için de Türk devleti sınırı sağlam tutmak istiyor. Ronahi tepesine kadar olan bölgeyi tutma planlamaları var. Bu hattı tutarlarsa Adilbeg bölgesi düşer, elimizden çıkar. Bu çerçevede düşmanın hazırlıkları yapıldı. Bir-iki defa eylem yapıldı, müdahale edildi. Eksikti, ama bir taciz ya da korkutma eylemi gibi oldu. Karargâha yansıdı, arkadaşlar “Görüşmeler var, eğer sınırın bu tarafına geçmezlerse müdahale etmeyin, sınırlarını yapıyorlar-sa yapsınlar” dedi. Bu nedenle Leyzokê ve Hopê hattında bazı yeni böl-geleri aldılar. Govendê ve Tepe Xwedê arası, Girana tarafında yeni bir yer yaptılar. Tam sıfır noktasına geldiler. Orada bir çember oluşturdular. Ama halen de planlamalarına devam ediyorlardı. Bu çerçevede eyalet fazla müdahale edemiyordu.

Genel hamleye Xakurke hattında biz de kısmen dâhil olduk. Tartış-malar, tarz ve taktik noktasında biz de içindeydik. Yapabileceğimiz fakat yapmadığımız işlerde eksikliklerimiz nelerdi, hangi sonuçları çıkarabili-riz? Üç-dört tane ciddi hatamız var. Sınır hattı ve sınır savaşı tarzımızı ciddi tartışmamız gerekiyor. Şimdiye kadar yaptığımız eylemler ezbere yapılıyor ve eski tarzı aşmıyor. Taktikte yenilikler yaratma, gücü hazır-lama ve yönetimin kendisini hazırlamasında eksikliler yaşanıyor. İleriki

süreçlerde yapacağımız kapsamlı bir savaş için bunları aşmamız gerekiyor.

Savaş durduğunda Güneyin alt yapısını hazırlamaya yoğunlaşıyoruz, yani sınır hattı. Bölge planlamaları yapılıyor, her bölge hangi tepede şikeft, sığınak yapacak onun hazırlığını yapıyor. Fikir ve ruh olarak güç savaştan uzaklaşıyor, savaş üzerine yoğunlaşması kalmıyor. Düşmanı takip etmiyor. Daha sonra aniden saldırıya geçme kararı alınıyor. O zaman da bir-iki keşifle, dar bir çerçevede yürütülen tartışmayla güç savaşa gidiyor. Savaşa öyle gidince de ne psikolojik, ne ruhsal, ne de taktik bakımdan tam hazır olmuyor. Dolayısıyla öyle gidince de kör bir cesaretle hareket ediyor.

Taktikte yenilik, derinlik, sağlam bir hazırlık yok. Bu nedenle de kendini tekrar etme yaşanıyor. En temel eksikliklerimizden birisi budur. İkincisi; hamle yapacağımız zaman sadece üst yönetim tartışıyor, tartışmalar alt komutanlıklar düzeyine yansımıyor. Tartışmalar alt komutaya inmeyince savaşı esas yürütecek, saldırıya geçecek güç düşüncede yeterince netleşmiyor. Ruhta hazır, savaşa gitme sorunu yoktur. Ama planlamada, hedefte eksiktir, zayıftır, dolayısıyla eksik kalıyor. Netleşmediği için hedefe de ulaşmıyor, başaramıyor.

Ders çıkarılması gereken temel hatalarımızdan biri de gücü toplayıp eyleme götürme tarzımızdır. Eylemin hazırlık esnasında gerilla kuralları ve ilkelerine uymuyoruz, dikkat etmiyoruz. Eylem yapılmadan önce Güney, Kuzey halkımız eylemden haberdar oluyor. Eylem yapacağımızı düşman gücü muhaberemizden, cihaz konuşmalarımızdan, planlamamızdan anlıyor. Gizlilik çok zayıftır. Bu noktada gücü tamamen harekete geçirmede örgütsel işleyişlerimizi tam yerine getiremiyoruz. Bu nedenle Xakurke’de de çok kapsamlı eylemlerimiz deşifre oldu. Örneğin Gare eylemi üzerinde çok duruldu ama deşifre oldu. 2011 sonbaharında iki ay eylem için hazırlıklar yaptık, sonuçta eylem gerçekleşmedi. Sözde Çele Şehitlerinin intikamını alacaktık. Dolayısıyla gücü hazırlama, örgütsel sırları koruma ve alt yapıyı hazırlamada ciddi sorunlarımız var.

Bundan sonra da önümüzde mutlaka savaş olacaktır. Eğer bir savaş yürüteceksek genel ele almak lazım. Ama somut hedefler belirleyip bazı parçaları koparabiliriz. 2011 Şemzinan hamlesinde arkadaşlar bize şunu söyledi: “Şehre gidip vurup döneceğiz”. Eskiden de eylemlerimiz öyleydi. Bir karakol, tepe ya da mevziiyi hedef belirleyip gidip vuruyor, birkaç silah kaldırıp dönüyorduk. Oysa sınır hattında, o kadar riskin olduğu, o kadar güç ve imkânın olduğu bir yerde bazı yerleri göze alıp koparabilmeliyiz. Hatta bazı yerleri tutup bırakmayabiliriz. Ben çok düşün-

düm, Gerdiya hattında bazı bölgeleri tamamen koparabiliriz. Örneğin Museka çok rahat koparılabilir. Eğer kapsamlı bir planlama yapılırsa Goste ve Bêsoşin o Gerdiya hattı düşürülebilir, ama ciddi bir hazırlık lazım. Örneğin HPG konseyi altı aylık bir planlama çıkarır, ona göre hazırlıklar yapılır, güç ve teknik hazırlanır. Ondan sonra Gerdiya üzerine bir hamle yapılırsa Gerdiya'nın Kuzey'den koparılması ihtimali var. Coğrafyası uygudur, gücümüz ve imkânımız var.

Abbas Arkadaş: Bunlar hayaldir. Bu hayali görenler çok. Bu hayal edilmedi, burada kararlaşılmadı diyorsan yanıyorsun. Çokları onları karara bağladı, yapmak istedi de yapılmadı. Belki olabilir, ona bir şey demiyorum. Fakat yapılabilir, yapmak istenmiyor ya da karar vermiyorlar da olmuyor dersin doğru değildir. Ben biliyorum, karar verdiler çok zamanlarda, fakat başarılmadı. Neden? Kolay başarılmıyor.

... Arkadaş: Bize öyle yansıtılmamış. 2011'de eylem yapılacaktı. Yine filan tepeyi kaldıracamız, filan karakola vuracağımız, denildi.

Abbas Arkadaş: Otuz yıldır orada savaş oluyor. 1984'te başladı bu iş. Otuz yılda kimler geldi kimler geçti! O kadar tartışma, toplantı, planlama oldu orada. Yapmak istediler, ama tam olarak yapamadılar. Sence yapılabilirliği ne kadar var o söylediklerinin. Gerçekten Bêsoşin o hattan koparılabilir mi? Onun için ne yapmak lazım?

... Arkadaş: Bu konuda ben ciddi ciddi düşünmüştüm. Sınır hattındaki sorunumuz ciddi hazırlık yapmamaktır. Kaybettiğimiz yer burasıdır. Ateşkes konumunda savaş üzerine yoğunlaşmamız kopuyor. Xakurke'nin ciddi sorunu buydu. Abbas arkadaş "Xakurke'de en fazla kaçışlar savaş döneminde oldu" dedi. Neden öyle oldu? Savaş gücü ayrıdır, geri cephedeki güç ayrıdır. Geri cephenin yoğunlaşması, ruhu, psikolojisi savaşa göre değildir. Hatta çok fazla tartışılmıyor. Dolayısıyla zayıf olanlar kaçıyor. Bu çerçevede belirtiyorum, bence hayal değildir. Eğer biz savaşacaksak, zafere inanıyorsak yapabiliriz. O kadar kayıp da veriyoruz. Güçlü bir planlama ve ona göre de hazırlıklar yapılırsa koparabiliriz. Ben buna ikna olmuşum. Güçlü bir planlamayla Museka koparılabilir. Museka'nın savunması yok ki! Dıştadır.

Abbas Arkadaş: Biz şimdi buradan Avaşin'e geçemiyoruz. Şimdi Ronahi tepesini tutmuşlar, diyorsun. Girana'yı kapatmış, Hopê'den geçemiyoruz, her gün operasyon var. Şurayı vurdular, burayı vurdular vs. deniliyor. Bir defa geçiş bile yapamıyoruz. O hale geldi. Biz öteden yapabiliriz, diyorsun; ama sınır üzerinde, kendi olduğumuz yerde düş-

man o kadar faaliyet yapıyor, tahkim ediyor, bizim yollarımızı kapatmış. Biz onu bile engelleyemiyoruz. Nasıl olacak böyle? Çelişki değil mi bu?

... **Arkadaş:** Önderliği iyi anlayıp, ona göre yaşamak bizde zayıftır. Eyalet hazırlıklarını yapmıştı, yönetim ‘yapma’ dedi. Bu nedenle bazı konular üstte kararlaştırılmalıdır. Ronahi tepesini tutmamışlar. Öyle bir hedefleri var, ama daha tutmamışlar. Şimdi arkadaşların elindedir.

Abbas Arkadaş: Ama yol işlemiyor. Sadece Xakurke yönetimi geçiyor. O da gizli ilişkilerle, yoldan da değil. Biz KDP’ye muhtacız. KDP niye bu kadar Güney’de baskı yapıyor? Bizim de muhtaç olduğumuz yanlar var. O tür durumlardan dolayıdır. Gerdiya’da dediğin alanı ele geçirelim hayalini otuz yıldır oradan gelip geçen herkes kurar. Çünkü zorluklarla geçmişlerdir. Ne kadar şehit verdik? Sen 2012’nin şehitleri diyorsun da, Rubarok baskınının şehidi kaç kişidir? O da orada oldu. Sadece bir karakol baskınıydı. Hiç de öyle denenmemiş değildir yani. Fakat gerçekleştirilemedi. Neden? Madem öyle olamadı diyorsun, niye olmuyor o zaman? Sadece karar mı vermiyorlar yani? Ben o kanaatte değilim. Onların gerçekleşmesini kim istemez! “Pratikte gerçekleşir de yok gerçekleşmesin, burası TC’nin elinde kalsın” mı diyoruz biz!

Şimdi sen bizim yönetimimizi çok ağır suçluyorsun. Öyle ise şimdi hepsini sorgulamak, yargılamak lazım. Kimden yana çalıştıkları duruma gelir. Durum öyle değildir. Herkes böyle bir sonucun sahibi olmak ister ve de istemiştir de. Yapılamıyor, yapamadı. Yapılamaz demiyorum dikkat et. Yapılamadı. Neden yapılamadı? Seni yakaladık şimdi! Diyorsun ki, olabilir ama yapmamışsın. Sen de oradasın. Peki, niye yapmadın? “Üst yönetim karar vermemiş” diyorsun. Hayır, karar vermişti. 2014’te oradakiler, yönetim Gerdiya’yı aldı da üst yönetim bırak mı dedi? Şemzinan’ı tuttu da niye alıyorsun diye üzerine mi gitti? Hiç öyle bir şey görmedik. Hiçbir belgesi yoktur. Sen bizi suçluyorsun. Öyle diyen biri olsa denileceklerden benim haberim olması lazım. Öyle olmadı. Neden?

... **Arkadaş:** Ben tartışılmıyor ya da alma isteği yok demiyorum. Ona göre hazırlıklarımız yoktur. Şemzinan hamlesinden haberim vardı. Şehit Kerim onlarla eyalette bir komite hazırladık. “Bu arkadaşlar Şemzinan’a gidip keşif yapacaklar, önümüzdeki süreçte bazı eylemler yapacağız” dediler. Şemzinan savaşından önceydi. Fakat dediler ki “Kimseye yansımaması gerekiyor”. Dolayısıyla o arkadaşlar iki ay gidip geldiler. Ardından Şehit Reşit geldi. Üst yönetim bir tartışma yürüttü, bir planlama yaptılar ve aniden gücü Şemzinan’a geçirip savaşı başlattılar. O yapının psikolojisi gerçekten de hazır değildi.

Abbas Arkadaş: Tamam, onu anladık. O ciddi bir durumdur. Üstte kalıyor, alta taşmıyor. O genel yönetimin tarzıdır da. Doğru, o konuda bizim ciddi eksiklerimiz var. Toplantılar bu biçimde boşa gidiyor tabii. Toplantı yapıp tartışan ayrı, uygulayan ayrıdır. Toplantı yapanlar uygulamıyor. Uygulayanlar toplantı yapmıyor. Dolayısıyla birbirini tutmuyor. Bu kadar düşüncenin, kararın pratikten kopuk olmasında bu ciddi bir problem. Genelde bu sorun var. Askeri pratikte de şundan dolayı daha fazladır: ‘Gizli tutalım’ deniliyor. “Aman gizlilik olsun, deşifre olmasın, duyulmasın” diye kaygılanılıyor. O da doğru bir endişedir. Fakat gizli tutacağız derken, bu sefer savaştan güçten de gizli kalırsa olmaz. Biz 2010’da strateji değişikliğini bile neredeyse gizli tutmaya çalıştık. Hiç gizli strateji değişir mi! Milyonlar o stratejiyi uygulayacaklar. Öyle eğitilmeden, örgütlendirilmeden nasıl uygulayacaklar? Mümkün değil. Orada yanlışlı bir yaklaşım var. Bu ciddi bir durumdur da.

Hazırlanmıyor, yeterince hazırlık yapmıyor da. Daha doğrusu, yapılacaklar, yapacaklarca bilinmiyor, tartışılmıyor. Mesela oportünizmden çok söz edildi. 2012’de Zap’ta da, Cilo’da da, Şemzinan’da da öyle değildi, ama belki bir kısmı öyleydi. Bir kısmı da sanki doğru-dürüst keşif yapmamaktan, hazırlanmamaktan kaynaklanıyor. ‘Aha orada bak görüyorsun. Haydi, git’ diyorsun. Nasıl gidecek? Hiçbir hazırlığı olmamış. Nasıl gideyim deyince, “Vay sen gitmiyor musun!”, öyle deniliyor. O konuda bir zorlama var. O tarz gerçekten de ‘yandım Allah tarzı’ bile değildir. Hiçbir hazırlık bile yok. Sadece olup olmayacağı hiç belli olmayan eyleme “Haydi git yap” deniliyor. Nasıl yapılacak? O tür yaklaşımlar var. Onu anladık. Yani o tartışma üstte kaldı. Onu da anladık. Ama ondan dolayı mı dedikleriniz olmadı? Başka nedeni yok mudur?

... **Arkadaş:** Sadece o değil tabii. Bence -Güney hattı için söylüyorum- en ciddi sıkıntımız, hem yapı hem yönetimin yoğunlaşma ve hazırlıklarının savaşa göre olmamasıdır. Ateşkesin yapıldığı dönemlerde güçlerimiz tamamen savaştan kopuyor. Bu çok ciddi bir hatadır. Çünkü yaşadık. Ben Xakurke’de de, Avaşin’de de aynı durumu yaşadım. Hareket, ‘Ateşkes yapıldı savaşmayacağız’ dedi mi gücün yoğunlaşması, planlaması, hazırlıkların tamamı Güneyin alt yapısına kayıyor. Savaştan kopuyor. Mesela düşman takip edilmiyor.

2014 baharında eyaletimizde bir tartışma yapıldı. Düşman Sivri tepesinden ileri gelmek istiyor, dediler. Tepe Leylek var, tam ileri gelmek istiyorlar. Yirmi gün eyaletin gündemine girdi ve biz gelip gelmediklerini netleştiremedik. Oysa gücümüz tepeye üç yüz metre uzaktır. Üç-dört grup çıktılar ancak netleştirdiler ki öyle bir durum da yoktur. Biz bir

savaş gücüyüz, o kadar yakınız. Normalde düşmanın ne yapmak istediğini dakika dakika bilmeliyiz. Ama yoğunlaşma savaş üzerine olmadığından, “şikeft yapmalısın, sığınak yapmalısın” üzerine olduğundan, savaşla ilişkisi kalmıyor. Güneydeki gücümüzün yoğunlaşması düşman üzerine olmalıdır. Öyle olmazsa ruhta da, yoğunlaşmada da kopuyor. Aniden elini sıcak sudan çıkarıp soğuk soya sokuyorsun, şok geçiriyor. Bu da bir sebeptir.

Abbas Arkadaş: Bir dakika hele! Bir sorumlu buradadır. Niye kurtarmadınız Gerdiya’yı?

... Arkadaş: Kurtaramadık, çünkü yönetim olamadık. Salih arkadaşla bir sorum var. Tamam, bir karar aldık, girişim oldu, başaramadık ama sebepleri neydi? Cevaplar çok genel veriliyor. Tabur komutanıydı, taburunun savaşa ne kadar hazırladı? Yükümüzü birbirimize atıyoruz. Mesela ben yükümü eyalet komutanına, eyalet komutanı Anakarargâha atıyor. Altan üste kadar böyle bir yaklaşım geliyor. Doğru, ders çıkarmak önemlidir.

Eski, tecrübeli komutanın ciddi anlamda savaş üzerine yoğunlaşması kalmamış. Tek tük arkadaşlar var. Bu hamlenin emektarı Şehit Reşit, Kerim ve Çiçek arkadaşlardı. Eğer o arkadaşların çabaları da olmasaydı, o hamle belki o düzeyde de yürütülmeyebilirdi. O ayrı bir gerçeklik, ama yönetimin tarzında bir bütünlük sağlanamadı. Tamam, eleştiriyoruz, planlama üstte yapılıyor, yeterince kavratılmıyor ama ben kendimi ne kadar hazırladım, savaşa ne kadar yoğunlaştım? Salih arkadaş buna cevap verirse iyi olur. Genel olarak değerlendirme yapmak istiyorum.

Abbas Arkadaş: Biz değerlendirmeyi ne yapacağız? Biz sorguluyoruz. Niye kurtarmadın? Ben soru soruyorum. Sen benim sorumu cevaplandırmazsan o da senin sorunu cevaplandırmaz. Kimse kimsenin sorusunu cevaplandırmaz o zaman.

... Arkadaş: Tamam, cevaplandıracağım.

Abbas Arkadaş: O zaman niye kurtarmadınız Gerdiya’yı? Diyor ki oradan kurtarılabilirdi. Sen doğru buluyor musun? Olabilir miydi?

... Arkadaş: 2011’de merkezdeki eylem gerçekleşmeden önce ben Xakurke’ye geçtim. Bir ay sonra da Şemzinan bölgesine geçtim. Aslında o eyleme katılım oldu. Xakurke alanı stratejik bir alandır. Üç alanda İran, Kuzey ve Güney tarafında mevzilenmek gerekiyor. Sürekli bir savaş sürecine hazır olması gerekiyor. Savaş yoğunlaşması daimi olmalıdır ki arkadaşların belirttikleri konular, mevzi, tünel, o çalışmalar da savaşın bir parçasıdır. Alt yapı diyoruz, o da önemlidir. O olmazsa zaten

savaş kazanılamaz. Fakat hazırlıklar gerçekten de zayıftı. Bunu ben gördüm. Kendimi de bunun içinde değerlendiriyorum. Bu nedenle özeleştiride vermek istiyorum. Sadece özeleştiride vermeyi de yeterli görmüyorum. Çünkü doğru dersler çıkarılmazsa tekrarı yaşayacağız. Savaş ciddiyet istiyor. Ben bu dersi dinlediğimde doğru bir savaşçılık, komutanlık nasıl olacak ve ben nasıl başarılı bir gerilla olabilirim sorularından çıkaracağım sonuçları pratiğimde nasıl uygulayacağım noktasında bazı kanaatlerle ulaştığımı belirtebilirim. Çünkü sorun tarzıdır.

Arkadaşlar “buradan bakıp değerlendirmek gerekiyor” dediler. Çünkü pratikte öğrenilmiyor. O dönemde, o anda tarzını ele alıp değerlendirerek bir düzeltmeye gitme gelişmiyor. Alandan çıktıktan sonra bazı gerçekleri fark ediyorsun, ama mücadele etmiyor, yerini doldurmuyorsun. Bu noktada bana göre bazı önemli konular var. Xakurke alanı Gerdiya hattı, Gabrazar hattı ve Şehidan’ın Şemzinan tarafları üç cephe biçimindedir. Hareket tarzı, mevzilendirmemiz bu cephelerde daha güçlüdür. Daha güçlüdür derken aslında daha güçlü olmalıdır demek istiyorum. Fakat her yıl çok güçlü bir mevzilendirme yoktur. Tamam, şikeft yapılacak, mevzi ve tüneller yapılacak, ama gerçekten de bir yapı bu mevzileri, bu tünelleri ne için kullanacak? Eğer o bilince ulaşılmazsa sonuç almaz. Çünkü 2011’de Anakarargâhtan görevlendirmeler yapılmasaydı -örgütün tespiti de bu yönlüydü- biz hazır değildik. Ani hamleyle hazır bir duruşumuz yoktur. Öncesi bir hazırlık yoktur.

Abbas Arkadaş: Niye yok? 2011’in Nisan’ında ben Xakurke yönetimini karargâhında topladım. Şemzinan savaşı üzerine tartışma yaptık. Halk Savunma Merkezi, bir de Merkez Karargâh’ın yaptıklarını söyleyeyim. Ben de biliyorum Xakurke’nin şurası var, burası var. Herkesin bildiğini söylemeye gerek yoktur. Niye yok? Ben yönetime güvenmedim. Numan arkadaş cepheye görevlendiriliyordu. “Hangi güç gönderilecek?” dedim. İki taburdu. “Getirin taburları” dedim, taburları getirttim. Karargâhtaki şikefte taburlarla da tartıştık. Onlara da söyledim, “Bakın, yönetiminiz de burada, yapılmazsa yönetim yapmadı demeyeceksiniz. Sizi de sorumlu tutarım” dedim. Bunu iki tabur güce söyledim. Ben yaptığımı söyleyeyim. Bu, 2011’in Nisan’ında oldu. Ben de orada toplantılar yapıyordum. Anlayış düzeyinde hazırlanmak gerektiğini koyduk. Ama bütün eksiklikler 2012’de oldu. Kim yapacak hazırlık? Niye yapılmadı?

... Arkadaş: Ben Xakurke’ye gittiğimde bu tartışma vardı. Yapılan tartışmalar, Abbas arkadaşın yaptığı toplantılarda dile gelen konular, yürütülen tartışmalar şöyleydi: “Biz Şemzinan’ı özgürleştirmeliyiz, ora-

daki yönetimi askeri olarak yenilgiye uğratarak ele geçirmeliyiz, kuşatmaya alınmalıdır ve Güney’den koparılmalıdır. Şemzinan bağımsız bir alan olarak düşman üzerine yoğunlaşma yapmalıdır ve orada inisiyatifi ele geçirmelidir”. 2011’de merkezdeki eylem bu tartışmalar üzerine planlandı.

Xakurke’deki bir yönetim olarak bu duruma hazır mıydım? Çıkan sonuçları değerlendirebilirim. Gerçekten de hazır değiliz. Örgüt diyor, ama komuta bu yoğunlaşmayı yaşamaz, ciddi anlamda ele almazsa başaramaz. 2011’de ben de eylemde yer aldım. Sekiz arkadaşta, Rüstem arkadaş da hazırda. Biz eylem komutasıydık, eyalet yönetiminin birçoğunun haberi bile yoktu. Böyle bir planlama var, merkezde eylem gerçekleşecek, Şemzinan’a gireceğiz. Ben alana yeni gitmiştim, ama iki gün öncesine kadar da bazı arkadaşlar merkeze gideceklerini bilmiyorlardı. Gizliliği esas almak iyiymi, fakat o sekiz arkadaş hem keşif hem planlamayı yaptılar. Titiz, ciddi bir yaklaşım vardı. Çünkü biz 2011’de merkezdeki eylemle Şemzinan’ı ele geçirebilirdik. 2012’de değil, bana göre 2011’de yapabiliydik.

Ben şimdi düşünüyordum da eğer şehrin içindeki örgütlülük güçlü olsaydı -zaten dağda bir hazırlık vardı- Şemzinan’ı kuşatmıştık. Ama o eylemde çıkan sonuç, yüz altmış roket atıldı. Nereye gitti onlar? Yani vuruldu, ama etkili bir vuruş değildi. Yoksa arkadaşlar arabayla merkeze girdiler. Emniyet, alay, jandarma gibi noktaların önüne kadar arkadaşlar arabayla gittiler ve arabadan inip o noktaları vurdular. Bu düzeyde her şey planlanmış, keşfi de yapılmıştı. Bizzat Şehit Reşit, Şehit Çiçek, Şehit Rüstem, yani eylem komitesinde yer alanlar birebir keşif yaptılar.

Bir ay hazırlık yaptık, ciddi bir gizlilik de vardı. Ancak eylemden iki gün önce bir kişi kaçtı. İçeri gidip Şemzinan ve Gerdiya yolunu kesecek, orada pusu kurup hem mayınlama hem de düşman hedeflerini vuracak, en azından Şemzinan’ın giriş çıkışlarını engelleyip arkadaşların merkeze rahat girmesini sağlayacaktık. Gerçekten de planlama kapsamlıydı. Fakat çıkan sonuçlar çok etkili olmadı. Ciddi bir tecrübesizlik vardı.

Her arkadaşta istek, fedakârlık, cesaret vardı. Aslında komutada da bir iddia vardı. Fırar olmasına rağmen Reşit arkadaş bizi topladı ve “Bu eylemi yapalım mı, yapmayalım mı?” diye sordu. “Gurur meselesi yapalım, bize oportünist demesinler diye yapacaksak yapmayalım” denildi. O fırar eden kişi acaba planlamanın detaylarını ne kadar biliyor diye araştırdık da. Herkes biliyordu ki Geniş Tepesine eylem yapılacak. Kimse merkeze eylem yapılacağını bilmiyordu. Hatta kendi içimizde bile Şem-

zinan demiyorduk, merkez diyorduk. Buna rağmen risk alındı ve hedefin üzerine gidildi.

Bu da önemliydi. Bir düzeyi ifade ediyor. Fakat sonuçları değerlendirilmedi. Örneğin arkadaşlar gidip emniyete girdiler. Binanın hemen hemen yarısı yıkıldı, fakat arkadaşlar gidip silah bile kaldırmadılar. Yanılmıyorsam sadece bir tabanca ve telsiz kaldırıldı. O kadar cephane harcandı, hedefe gidildi, ama bir silah bile kaldırmadık. Düşman kaldırılan silahların üzerinden senin eylemini değerlendiriyor. Kayıplarını sakladılar. Sonuçlarını biz bile anlayamadık.

İçeride de hazırlıklarımız zayıftı. Bu noktada ruh, fedakârlık, istek var fakat çoğu zaman akıl konusunda yetersiz kalıyoruz. Önderlik çözümlerinde belirtiyor, savaş akıl savaşıdır. Sen aklını devreye koymaz, sürekli bir yoğunlaşma yaşamazsan çoğu zaman kolaycı yürüyor. Kolaycılık da yetmiyor. Abbas arkadaş değerlendirmesinde “Düşman son vuran ve son kazanan olmayı esas alıyor” dedi. Düşündüm, 2011’deki o eylemimizde sonunda bize darbeyi vuran yine düşman oldu. Yedi arkadaş şehit verdik. İki merkeze girerken, beş arkadaş da geri çekilmede şehit düştü. O arkadaşlara hangi mevzide yer alacakları, silahlarını nereye kuracakları söylenmesine rağmen şehadet yaşandı. Çünkü amaç şuydu: Merkeze girecek, alan tutup çıkacaksın, düşmanı araziye çekeceksin ve vuracaksın. Buna göre bütün güç arka cepheye çekilmedi, arazide konumlandırılmadı da. Gerçekten de kendimize göreliğimiz, keyfi yaklaşımlar, zafer sarhoşluğu, gerilla kurallarının ihlali gibi noktalar darbe yememize sebep oluyor.

Beş arkadaş boşu boşuna gözümüzün önünde şehit düştüler. Kobra, keşif dolaşiyor arkadaş cihazla konuşuyor. Seslerini son defa öyle duyduk. Düşman gelip suikast yaptı ve o beş arkadaş şehit düştü. Geri çekilmede orada durmamaları gerekiyordu, arkadaşlar patikanın üzerine gitmişler. Keşif dolaşıyor olmasına rağmen akşam sigara içmişler, görüntü vermişlerdi. Sabah kobra vurdu. O noktadan çıkarmak istedik ama suikast yaptılar. Yani son sözü söyleyen düşman oldu. Onu söylemek istiyorum. Bu bize ağır geldi. O kadar çaba oldu ama sonucunda ele geçirdiğimiz bir şey olmadı.

Her komuta her cephe rolünü iyi oynamadı. Şehidan bölgesinde planlama tam anlaşılmadı. Numan Batman oranın cephe komutanıydı. O arkadaş o cepheye gitti, direkt iki kayıp verdik. Rastgele bir yaklaşım eylemin bütün gidişatını belirledi. Bazı konular kaynağını tarzımızdan alıyor. Onun yanında o eylemden sonra tamam, düşman etkilenmedi ama bir korku yarattık. Gelip intikamını almak isteyecektir. Reşit arkadaş

kendisi eylem toplantılarını yaptı. Bizi uyardı. “Arkadaşlar düşman saldıracak, ona göre tedbir almalı, hazırlık yapmalıyız” dedi. Sonra ne oldu? Reşit arkadaş alandan çıktı. Ben o zaman yaralıydım.

Çiçek arkadaşların şehit düştüğü o hava saldırısında yalnız ben hazır değildim. Xakurke’nin bütün yönetimini, o eylemden sonra altmış-yetmiş arkadaş toplamışlardı. 11 Eylül’de eylem yaptık. 28 Eylül’de de arkadaşlar toplantı yaptılar. Toplu olarak bir araya gelinmemesi gerekiyordu. Dikkatli davranılmalıydı, keşif altında hareket edildi, hepsi tecrübeli arkadaşlardı. Çiçek arkadaş her zaman örnek olan bir komutandır. Disiplinidir, kurallı oluşudur, eylemlerde gücü yoğunlaştırma, motive etmedir, bu özelliklere sahipti. Ama orada neden böyle bir zayıflık yaşandı ve biz darbe yedik? Büyük bir acıdır.

Abbas Arkadaş: Çokluktan değil mi? Öyle olabilir mi sence?

... **Arkadaş:** Evet, ondan sonra zaten öyle kapsamlı toplantı yapmadık. Zaten mahkûm bir yerdi. Tek kapılı bir şikeftti. Dar bir vadiydi. Zaman zaman ideolojik alan yönetimi bizim toplantılarımıza katılıyordu. Bazı bilgiler, istihbarat da vardı. Arkadaşlar sonra soruşturma yaptılar ve açığa çıktı ki sanki Cuma arkadaş o toplantıya katılacakmış. Çünkü dört saat aralıksız vurdu. Başlangıçta arkadaşlar Lelikan tarafında arazidedirler. Arkadaşlar keşfin altında ateş yakıp duman çıkarıyorlar. Bu nedenle arkadaşlar ‘risklidir’ diyor. Orayı bırakıyorlar ama arabalarla, rastgele hareket etmeyle hepsi keşfin altında toplantı yerine geliyorlar. Vadide ateş yakılıyor, nöbetçi yok. Tek kapılı bir şikefttir. İki kapısı olsa belki kurtulabilirsin. Direkt kazanı şikeftin kapısına vuruyor, Çiçek arkadaşlar öyle şehit düşüyorlar. İçeride alattın patlamış, gazdan dolayı arkadaşlar çıkmak istemişler, öyle şehit düşüyorlar. Hepsi boğularak şehit düşebirdi. Bir ara yirmi dakika keşif uçağı ara veriyor. O yirmi dakikada arkadaşlar dağılabilirlerdi. O noktada birbirini dinlememe gibi bir durum yaşanmış. Zaten bu şahsi kaygılar çoğu zaman bize kaybettiriyor. Bazı arkadaşların “şikeftin önünde toplanmayın, içeri geçin” demelerine rağmen, onlara “korkuyorlar, oportünisttirler” denilir kaygısını yaşıyorlar. Kendine güvensiz, zayıf insanlar bu kaygıyı yaşar. Israr ve bazı konularda kuralları dayatıp sonuç almıyoruz.

Bu kadar sert geçen bir savaşın içinde kal ve arkadaşlar o kadar kolay şehit düşünler! Bu bizim tarzımızın sonucudur. Bu devam etti. Biz o arkadaşların intikamını bile alamadık. Arkadaşlar belirttiler, Geliyê Reş’te bir eylem yapılmak istendi. Arkadaşların kendileri birebir içindeydiler. Ben sadece planlama kısmında vardım. Açık hareket edilerek gruplarımız vurup gidiyorlar. Öz savunmada biri vardı, kaçtı. Büyük bir

ihtimalle düşmana bilgi vermiştir. Çünkü pek çok eylem girişimimizi de boşa çıkardı. Fakat biz farkında değildik. Yine Gare taburunda arkadaşların intikamını almak için kapsamlı bir eylem yapıldı. O girişim boşa çıkınca, sonuç almayınca komuta da hazır değildi. Yapıda bir kırılma, umutsuzluk gelişti. Şemzinan hamlesi arkadaşlarda savaşılabileceğimiz umudunu yarattı. Düşün, girişim yap, düşmanın üzerine git fakat sonuç alma! Bu tekrar olunca tabii insanda bir umutsuzluk yaratır. Bu konularda ciddi sorunlar çıktı.

2012'ye gelmek istiyorum. O hamlenin emektarı Şehit Reşit'tir ve sonunda bedelini canıyla ödedi. O da yine bizim tarzımızın sonucuydu. Acaba Şehit Reşit kendini kurtaramaz mıydı? O çetin savaşın içinde üç ay adeta kayadan kayaya arkadaşları koordine et, sonunda da git böyle şehit düş! Bu zorluyor tabii. Reşit arkadaş gibi savaşa yoğunlaşan az arkadaş kaldı.

Abbas Arkadaş: Şimdi bu değerlendirmeden sonuç çıkmaz. Yapanın yaptığı kalsın. Yapılmayan neydi? Biz onu ele almak etmek istiyoruz. Bu üslubu bırakalım.

... Arkadaş: Doğru, ama tarzla da bağlantılıdır.

Abbas Arkadaş: Ama bu bizi etkileme yöntemidir.

... Arkadaş: Öyle bir çabam yok ki!

Abbas Arkadaş: Evet, ama biz öyle algılıyoruz. Yüzümüze öyle söyleniyor. Söylenen sözleri biz de anlıyoruz. Hep böyle yapılıyor. Onun için hiçbir ders çıkmıyor. Bu üsluptan ders çıkmaz. Reşit arkadaş böyle yaptı. O Reşit arkadaş aittir. Binevş arkadaş ne yaptı? Burada Binevş arkadaş var. Binevş arkadaş tartışalım. Bu Zagros hattının 2011-2012 savaşının derslerinin çıkarılmasının engellenmesinde en temel yaklaşım bu üsluptur. Dolayısıyla gerçekten de sonunda her şey birbirine karıştı. Önderlik müdahale etmese ortada kalmıştık. Reşit arkadaşın yaptıkları ona aittir. Bir kişi çalışmış. Eğer öyle denirse, diğerleri o zaman suçludur. Mahkemeye vermemiz lazım. Öyle de değil. Öyle yapamayız.

Dolayısıyla askeri olarak değerlendirmemiz gerekiyor. Stratejisiyle, taktiğiyle, tarzıyla, hazırlığıyla, yönetimiyle, pratik uygulamalarla değerlendirmemiz gerekiyor. Bir defa planlanan ne kadar doğruydum? Hazırlık sadece savaş gücüne dönük de değildir. Biz bir halk savaşı yürütüyoruz. Halk hazırlığı ne kadardı? Bütün bunların hepsi etki yapıyor ve sonuç bunlara da bağlı, böyle almazsak, diğer türlü sizin başladığınız yerden başladık mı o zaman -ne diyelim- yüreğimiz eziliyor. Oradan sadece

yumuşama çıkıyor. Sonuç vermiyor, o açıdan söylüyorum. Belirttiğim tarzda değerlendirilecekse değerlendirme olsun ki bir sonuç çıksın.

... **Arkadaş:** Şemzinan hamlesinin duygusal değerlendirmelerle sonuç almayacağını biliyorum. Bu yaklaşımı göstermeyi de istemiyorum. Devrenin başlangıcında yoğunlaşmaya başlarken aslında bu devreyle değil, yetmiş beş şehit verdikten ve bunun yanında elli üç kaçış olduktan sonra yoğunlaşmaya başladım. Kuşkusuz pratik o arkadaşlarla sınırlı kaldı, o arkadaşlar tamamlanmadı. O arkadaşların başarıları üzerine yatmıyorum, hiçbir zaman da öyle bir yaklaşımım olmadı, olmaz da. Tarzımız dediğimde, kendim de içindeyim.

Şemzinan hamlesinin ortasında gittim. Başlangıçta yollar kesildi, o kadar propaganda yapıldı, bütün arazi tutuldu. O arkadaşların çabalarına değinmek istedim. Herkes tartıştı ve başarının kime ait olduğunu biliyor. Orada kaybeden bizim klasik tarzımızdı. Klasik komuta o hamlede yenildi. Başaranlar on dokuz-yirmi yaşlarındaki genç arkadaşlardı. Kesinlikle bunu görmezlikten gelmiyorum.

Mesela ciddiyet, gizlilik, disiplin, hareket tarzında açık olmamak başlangıçta vardı. Fakat yavaş yavaş gevşedi. Tamam, alan tutuldu, taktik doğrudu. Ama ilerletmek, sonuç almak, sonuca götürmek ve planlamayı hayata geçirmekte zayıfız. Şemzinan hamlesinde bu açıkça ortaya çıkıyor. Biz düşmanın üzerine gittik, sonra ne oldu? İkinci hamle başladıktan sonra küçük cihazlar bir dakika durmadılar. Tamam, savaş ortamıdır, biz birbirimizi böyle koordine edeceğiz, ama bunun bir ölçüsü vardır. Yine keşfin altında açık hareket etme tarzı, kaldığımız noktaları koruyamamak, mevzilerde sabit kalmak gibi eksikliklerdi Şikêrê Sipî’de verdiğimiz kayıplar. Bir grup arkadaş eylem için gitti. Ulaştığımız gün Goste’ye hava saldırısı oldu. Ondan sonra arkadaşlar “Eviya bölgesine gelin” dediler. On altı arkadaşla birlikte gittik. Planlama, keşif, düzenleme bir-iki saat içindeydi. Sadece hedef arkadaşlara gösterildi. O esas üzerine arkadaşlar gittiler.

Onun planlamasını önceden Çiçek ve Reşit arkadaşlar yapmıştı. Ben bu noktada vicdani olarak zorlanıyorum. Acaba neydi, ben müdahale edemez miydim? Ben de bireysel kaygılara girdim. ‘Hamlenin başından beri o arkadaşlar içindeydi. Yani benim konuşma hakkım yok, onlar emek vermişler, ben müdahale edemem’ diyerek pasif kaldım. Oysa on can yitti. Bunun ağırlığı da var. Yalnızca duygusal açıdan hareket etmiyorum. Bu tarzdan da sonuç çıkaramazsam biliyorum ki başaramam, örgüte de kazandıraramam. Bu açıdan zayıflıklarımız da, kendine görelıklarımızde var. Ağır oluyor belki, ama bizim gözümüzün önünde o kadar

arkadaş gitti. Doğrudur, biz dikkat edilmesi gerekenleri söyledik, ama yalnız söyledik. Çoğu şey sözde kalıyor. Yoksa o arkadaşların hepsi komutandılar, savaşı onlar yürütüyordu. Herkes kendi kendisini yönetiyordu. Herkes yanında olan timi, grubu yürüttü. Sonradan o arkadaşların hepsi yavaş yavaş şehit düştüler. En aktif katılan arkadaşlardı, bir nitelikleri vardı. Bazı arkadaşlar şimdi tuttuğumuz mevzilere anlam veremiyorlardı. İkinci hamle neden başarılamadı? Bu nedenleydi.

Herkes kendine göre savaş kahramanı olmuştu. Fakat bu planlamayı kayıpsız nasıl başaracağımıza dair bir yaklaşım gelişmedi. Giderken o kadar ciddiyet ve disiplin olsun, sonra kendini bırak, gevşe ve hiçbir şeye dikkat etme! Bazı arkadaşlar bizim gözümüzün önünde “Biz hamlenin başlangıcından beri keşfin altında hareket ediyoruz, hareket etmezsek iş yapamayız” dediler ve şehit düştüler. Düşman kendini toparladı. Doğrudur, başlangıçta bir şok yaşadı, ama sonra kendisini toparladı, taktiğimizi anladı ve harekete geçti. Buna karşı biz tarzımızda değişiklik yaratmadık. Mevzilendirmede, hareket tarzımızda değişiklik yapmamız gerekiyordu. Fakat aynı mevzilerde sabit kalındı. Bu açıdan zayıflıklarımız çıktı. Çok güçlü sonuçlar elde edebilirdik. Yetmiş beş arkadaş büyük bir bedeldir. Önderlik “*Savaşa girmeden önce savaşın karakterini bilmen gerekiyor*” diyor. Planlaması nedir, sonuç alır mı, ne olacaktır, geri çekilmesi nasıl olacaktır? Bunların bilinmesi gerekiyor.

Neden bütün eylemlerde, geri çekilmede darbe yiyoruz? Gerçekten de planlamalarda, ayrıntıda bir yoğunlaşma yaşamıyoruz. Bunu kendimde de görüyorum. Bu, var olanla yetinmedir. Mevcut olana tabii olmalıdır. Benim tarzımda da açığa çıkan budur. Tamam, belli bir ciddiyet, disiplin yaratma isteği var, ama onun ötesine ben de geçemiyorum. Değerlendirirken kendimi kesinlikle bunun dışında ele almıyorum. Eğer böyle değerlendirilmişse o zaman benim bütün yaşadığım yoğunlaşmalar boşa çıkar. Şahsen onu da boşa çıkarmak istemem. Gerçekten de bu pratikten doğru ders çıkarmak istiyorum ve artık doğru da yönelmek istiyorum. Yapacaksa doğru yapmak lazım. Ucuz komutanlıkla olmuyor. Sadece söyleyen komutanlıkla olmuyor. En azından bunun bilincindeyim. Söylediğin ve yaptığın bir olabilmelidir. Örnek, Heval Kerim’in şahadeti bizim denetimimizdeki alanda oldu. En azından o alanda sorumlu bizdik. Tamam, hamle yerindeydik, fakat bizim tarzımızın sonucuydu. Keşif altında hareket edildiği için Heval Kerim onlar şehit düştü. Yılların kadrosuydu. Lojistikten de darbe yedik. Hareket tarzımızdan kaynaklıdır.

Arkadaşlar “Şemzinan’da hamle oluyordu, o kadar yüksek bir ruhtu. Xakurke tarafına neden o ruh yansıtılamadı?” dediler. Ben burada ken-

dimi sorguluyorum, ciddi anlamda. Sadece koşuşturma tarzı, bir şeylere yetişme, duygusal ele alış ve sadece savaş ortamında, mekânında olmakla ele aldık çünkü. Biz o hamleyi bütünlüklü ele almadık. O yüzden yoğunlaşmalar parçalı oldu, herkes o ruhu yaşamadı. Birçoğu kaçtı gitti. Bundan sorumlu olan biziz. Ben kesinlikle bunun dışında kendimi görmüyorum. Yetmiş şehittir, elli üç kayıptır. Nasıl izah edeyim? Zaten tarzımla bağlantılı ele alıyorum.

En temelde çıkardığım sonuç: Kendi ciddiyetimin zayıflığından kaynaklıdır. Yani birçok şeyi yapma, isteme, savaşıma olsa bile doğru bir tarz yakalanmadığı müddetçe sonuç böyle fiyasko oluyor. Verdiğin çabalar da boşa çıkar. Ben ez azından onun farkına vardım. Bireysel çabadan bahsetmiyorum. Bir bütün olarak hiçbir arkadaş çaba harcamadı mı? Harcadı. Harcadık ama ne kadar kalıcı kıldık, ne kadar sorunları köklü ele aldık? O orta alan boş kalmıştı. Bütün çalışmalar bir-iki arkadaşın omuzundaydı. En fazla da orta alanda kaçışlar yaşandı. Herkesle ilgilenmen, psikolojisini anlayan, o savaşı, amacı, ideolojiyi kavratman, eğitim yapman gerekiyor. Bunlar belki herkesin bildiği gereklilikler, ama yapmadık bunu. Ben şu anda onun karşısında kendimi sorguluyorum. Yapamadıklarımız bunlardı.

Yapamaz mıydık? Yapabilirdik. Niye yapamadık? Kendi plansızlığımızdı. Tarzımızdan kaynaklı yüzeyselliğimizdi. Kendim için en azından söyleyeyim, kendimi erkek arkadaşlara karşı sorumlu görmedim. Sadece erkek yönetiminin inisiyatifine bırakma durumu gelişti. Hamle sürecine ilişkin belirteyim: ‘Bir şey söylüyorsun çok fazla dikkate alınmıyor, o zaman bırak’. Bu olumsuzlukla yaklaştık. Birçoğunun belki önünü alabilirdik. En azından duyarlılık, görme, gözlemleme, dikkate alma, görüş belirtme vardı. Ama o noktada kendini çok sorumlu görme de olmadı. Mesela çoğu zaman çalışma arkadaşına söylüyorsun, “Heval bu arkadaş kararsızdır. Her an herhangi bir durum yaşayabilir, kaçabilir. Önünü, tedbirini alalım, gelin tartışalım”. Yok! Kendi başından savma ya da sekte kestirmeci üslup var. Çok fazla ısrarlı olamadım. Bu bir şikâyet tarzı olarak anlaşılmasın.

Abbas Arkadaş: Ama şikâyet oluyor. Başka da bir sonuç çıkarmıyoruz ki söylediklerinizden. Yani bir askeri değerlendirme yoktur. Şunlar, şunlar nedenlerdir, düzeltilmesi gerekir. Bir komutan öyle değerlendirir. Dinleyen de aydınlanır. Mesela ben Şemzinan tartışmalarından hiç aydınlanmadım. Zap gene de biraz açıktı. Hiç anlamadım da. Bir de kitap yazıldı üstelik. Buraya da geldi, arkadaşlar tartıştılar. Hala o kitap ne oldu? Onu da anlamadık. Belli ki mutabakat olmuyor. Yani görüş birliği

sağlanamıyor. Anlayamadık. Sen de bu işlerin sorumlularındansın. Çok zamanımız da yok, ama gerçekten somut, anlaşılır olmalı.

Arkadaşlar “Gerdiya’yı alabilirdik, Şemzinan’ı alabilirdik” diyordu. Olabilirliğine dair bir görüş var. Fakat bir de ortada olmamışlık var. Yapılabilirlik var, yapmak için çalışmışlık da var ama sonuç başarısız, yapılamamış. Ya yapılabilir görüşü yanlış ya da yapılan pratik yanlış. Arkadaşlar ısrarla diyorlar ki “yapılabilirdi”, aslında o doğrudur. O halde yapılanlar yanlış, eksik. O zaman yapılanları sorgulamamız gerekiyor. Başarı elde etmemiş, bizi başarıya götürmeyen nedenler neler o zaman? İşte Bınevş arkadaş yüzeysellik diyor. Yeterince ciddiyetle yaklaşmama diyor. O bir yaklaşım. Tamam, genel yaklaşım olarak belirtiyor. Salih arkadaş, “planlamalar üstte kalıyor” dedi. Yani yapıya taşmıyor, yapı bilmiyor, bu bir neden olabilir. Fakat gerçekten de Şemzinan’ın yapısıyla da tartıştık. Ama somutlaştırmak, örgütlemek yönetimin işiydi. Bir tartışmayla olacak bir durum değildi. O anlamda Salih arkadaşın söyledikleri geçerliliğini hala korur.

Planlama ne kadar yeterliydi? O da tartışma konusudur. Aslında planlamadan kasıt tarzın kavranmasıdır. Bir hedefimiz var da o hedefe nasıl ulaşacağız, bu konuda bütünlüklü ve doğru bir yöntem tespit edebilmektir. Zaten planlama bunu içeriyor. O anlamda da planlamada da parçalılıklar, genellemecilik olabilir. Bir de zaten yeterince yapıya aktarmama, tam görüş birliği, herkesin aynı düzeyde bilmesi ve ona göre sarılması olmayabilir. Biraz sözlü yürütülen işler böyle oluyor. Aslında o nedenle ordular bu konuda yazılı çalışıyorlar. Yani örneğin bir Şemdinli için eylem planı mı yapacaksın? O zaman bir yazılı planlama hazırlayacaksın, herkes okuyacak, ilkeler orada olacak, ona göre davranacak. Öyle olmazsa Ali bir şey diyor, Veli bir şey diyor, öteki bir şey diyor. Herkes hep söylediğini sanıyor. Ben söyledim diyor, ama anlaşılan, bilinenler ortak olmuyor. Farklılık çok oluyor, o farklılık uygulamaya, farklılıklara dönüştü mü askerlikte ölüm getiriyor. Birisi bu tarafa gidiyor, birisi başka bir tarafa gidiyor. Bütünlük olmuyor, boşluk oluyor. Enerji hedefe yönelmediği gibi bir de boşluk bırakıyor. Düşman o boşluktan saldırıyor. Darbe yemeler büyük ölçüde oradan da oluyor. Bu da önemli bir nedendir.

Tekrarlamamak açısından anladıklarımı söyleyeyim. Anlaşılmayan veya senin eklemek istediklerin varsa söyle. Tabii birde halkın savaşıydı, halkın hazırlanması gerekiyordu. Sizin çalışma alanınızla da ilgili bir konudur. Gücün hazırlığından, alt yapı hazırlığından, arazinin işletilmesindeki yetersizliklerden öteye bir de halkın hazırlanmasındaki yetersiz-

likler var. Çünkü o da gerekliydi. Bir, öz savunma gücünün hazırlanması gerekiyordu. İki, siyasi güçlerin hazırlanması vardı; yani siyasi-askeri ortak bir eylem olmalıydı. Biz Şemzinan'dan devlet yönetimini kaçtırmak istedik. Gerçekten de Fetullahçıların toplantılarından çıkan sonuca göre kaçmak üzereyken biz geri çekildik. Ondan dolayı kaldılar. Yoksa kaçma noktasına gelmişlerdi. Şemzinan'da devlet kaçacaktı. Aslında iyi tespit edemedik. Neden iyi tespit edemedik? Aslında alternatif yönetimimiz olsaydı tespit edebilirdi. Örgütleyemedik. Halk hazırlığımız zayıftır. Alternatif yönetimimiz yoktu. Takip edemedi.

Dağ başındaki insan ne bilecek şehirdeki yönetimin psikolojisi, durumu nedir? Şehirde de ona göre bir alternatif yönetim olacaktı ki bilip görecekti. Bu konuda da ciddi bir hazırlık yetersizliği var. Planlamaya alınmamışsa planlama eksiktir. Alınıp uygulanmamışsa en ciddi uygulamalardan biri eksik kalmıştır. Hep milis hazırlığı, öz savunma hazırlığı yeterli oldu, olmadı deniliyor. Şemzinan milis çalışması çok önemli bir çalışma değildir. Yani dağla şehir birbirinden ayrı değil ki. Dağdaki gerillada her akşam şehre girip çıkacak durumdadır. Öyle olan bir yerde illa milis aramak yanlıştır. Şehirdeki milis, bir askerin olsun. Dağdaki girer iki gün, her zaman kalabilir. O nedenle o çalışma çok hayati bir çalışma değildir. Başka yerler için olabilir, ama oranın coğrafyası açısından değil. Orada önemli olan neydi? Alternatif yönetim olmağı.

Bir yönetim savaşı verdik. Şemzinan'ı kim yönetecek? 2012'deki durum buydu. Bizim zaten devrimci halk savaşımızın esası buydu. Kim yönetecek sorusuna cevap bulmak istiyorduk. Devlet yönetimi tutmak, hâkim kılmak istiyordu. Bizse bazı yerlerden yönetimi sökmek istiyorduk. Demokratik öz yönetimi-halk yönetimini kurmak, onu gelişimine zemin hazırlamak istiyorduk. Savaş bunun içindi. Bunun için de demek ki öz yönetim gerekiyordu. Halk çalışmalarının esası alternatif yönetimi oluşturup geliştirmekti. Bu zaten hiç olmadı. Herhalde bu yönlü ele alınmadı. Ciddi bir eksikliktir. O nedenle devlet yönetiminin ruh halini, anlayışını tespit edemedik. Zaten o öz savunma çalışmaları da eleştiriliyor. Bazıları 'iyi oldu, yeterliydi' diyor. Bazıları 'yeterli değildi' diyor. Ama dediğim gibi o çok da önemli değildir. Öyle kuşatılmış, o kadar gücün sevk edildiği bir savaşta, dağla şehrin bu kadar iç içe olduğu bir yerde çok fazla onun önemi yoktur. Gerilla zaten istediği kadar o rolü oynayabilecek bir güce sahiptir. Olursa tabii daha iyidir, daha geniş bir güçtür. Güç çokluğu oluyor. Aynı zamanda araziye, alanı bile güç oluyor. Kuşkusuz avantajları daha fazla olacaktır. Ama aslında eksiklik halkın siyasi yönetiminin örgütlenmemesinde, oluşturulmamasındadır.

Ben bir-iki şey söyledim, arkadaşlar hiç orali olmadılar. Mesela, o araziyi tutma tarzı yanlışti. Hataları vardı, çok açıktı. Biraz gizli olmak durumundaydı. Çok sabittti. Biraz hareketli olmak durumundaydı. Dolaşısıyla açık verdi. En önemlisi bir hamle oldu. Ondan sonrası ne olacak? İşte orada bir kararsızlık, netsizlik, belirsizlik ortaya çıktı. Şemzinan pratiğinde en çok üzerinde durulması gereken önemli bir nokta budur. İşte burada fethedicilik yoktur. Yarım bırakma var. Biraz ilerleyince amacı kaybetme var. Yorulma da değil, yarım bırakma var. Nedeni nedir? Yorgunluk mu oluyor, yıpranma mı buna yol açıyor, yoksa önemsenmiyor mu, sonuca gitmede bir zafiyet mi var? Bu hemen hemen savaşı pratiğinin hepsinde var, Şemzinan pratiğinde de vardır.

Yarıda ne yapacağız? Yaz bitti güz başı geldi. Bir tartışma başladı. Tartışma bize kadar geldi. Ben Gare'deyim. Ben ne bileyim Şemzinan'da ne oluyor! Bana soruyorlardı; "ne yapacak Şemzinan'dakiler?". Hala yönetim "siz görüşlerinizde böyle yazdınız" diyor. Ben dedim "biz ne diyelim?" Durum nedir, nasıl oldu? O kadarı bile bilmiyoruz. Bir kararsızlık durumudur. Sorumluluktan kaçma mı yol açıyor buna, bil-meme mi yol açıyor, yoksa önemsememe mi yol açıyor? Nedeni nedir bilemem, ama gerillanın en temel zafiyetlerinden bir tanesi budur. Bizim örgüt olarak zafiyetimiz bir yere kadar götürüp yarım bırakmak, sonuca gitmemektir.

Önderlik "*Benim tarzım, sonuca gitme tarzıdır*" diyordu. Bu, Önderlikten koptuğumuz çok önemli bir yerdir. "*Başlangıcı değil, tarzımın sonuç alıcılığı önemlidir*" diyordu. "*Başlarken kimse fark bile etmez, çok iddiası bile yoktur. Ama sonuç alıcılığı görkemlidir*" diyordu. Bizimkisi tersi. Mesela Şemzinan büyük bir gösteriyle başladı. Sonu ne oldu, geri mi çekildi, hamle yaptı da yenildi mi, niyedir? Kimse bilmedi. Öyle eridi. Niçin savaştık o zaman? Amacımız neydi? Elde ettik mi, etmedik mi? O da belli olmadı. Sanki canımız sıkılıyordu, o dağların başına çıktık, vuruştuk, biraz öfkemiz dindi. Ondan sonra yerimize oturduk. Öyle değildi kuşkusuz. Planlamalar vardı. Ama baktığınızda sanki bir anlayış varmış gibi bu çıkıyor ortaya. Sonu öyle oldu. Bu çok önemli ve çok ciddi bir durumdur. Böyle olursa hiçbir zaman sonuca gitmez. Fethedici olamaz gerilla. Zafer kazanıcı olamaz.

Bakur'daki pratikte bu çok fazla var. Esas Rojava'da bunu kırmaya çalışıyoruz. Şimdi anladıklarımı sayabilirim. Doğru mu söylediklerim? Değilse düzeltmek lazım. Bundan başka çıkaracağımız ders olarak söylenecek ne var? En çok bilen, tanıyanlardan biri olarak, olayları anlatmak yerine, siz de deyin ki şu şu var.

... **Arkadaş:** Yürüttüğümüz pratik sonuç olarak yüzde birdir. Önderlik böyle belirtti. Savaşın geneli için ne kadar pratik yaptık, ne kadar sonuç aldık, ulaştığımız düzey nedir, dediğimizde, sorgulamayı Önderliğin belirttiği çerçevede yaptığımızda o tespit her şeyi ifade ediyor. Abbas arkadaşın en son belirttikleri durumun gerçekliğini ortaya koyuyor. Özellikle planlama yapmak, Şemzinan'a girmek, yeni bir yönetimle yürütmek gibi bir tartışma gündemimizde yoktu. En azından ben öyle bir tartışmayı hatırlamıyorum. Planlama sadece Şemzinan'ı almaktı. Fakat nasıl gidilecek, oraya nasıl yerleşilecek gibi konularda netlik yoktu. Örgüt genel bir planlamayı önümüze koymuş biçiminde bir yaklaşım geliştirdi.

Arkadaşlar 2011 eyleminden bahsettiler. O kadar cephane harlandı. Abbas arkadaş da "bu cephanenin hepsi nereye gitti" diye belirtti. Biz de hazırдық, on üç hedef belirlemiştik. Bütün hedefler de vuruldu ve noktalara girildi. Düşman farkına varmadan yapıldı. Yani bir disiplin vardı. Fakat gidip tutacağız ve orada kalacağız gibi bir planlamamız yoktu ve ona göre hazırlığımız da yoktu. Örneğin, çatışma bir saat sürdü. Arkadaşlar emniyetin bahçesine de girdiler, cephanemiz kalmadı. Yani o dönem Şemzinan'ı tutma gibi bir planlama yapmamıştık. Düşmanın kayıpları vardı. Emniyetin bahçesine giren arkadaşlar on üç polis cenazesinin üzerine gitmişler. Hatta biz durumlarının nasıl olduğunu sorduk, iyi dediler. Cephane kalmadığı için geri çekildik. Arkadaşlar geldiğinde neden silah kaldırmadıklarını sorduk. Dediler "bombalardan, baruttan dolayı dönüşte cenazeleri göremedik." Asıl eksikliğimiz orada oldu.

Gerçekten de kapsamlı bir eylemdi, ama gündem olmadı. Ne biz gündem yaptık, ne de düşman. O nedenle üstü kapandı. Bize Gever'den bilgi geldi. O dönem Welat arkadaş oradaydı ve düşmanın altmış beş cenaze torbasıyla cenazelerini Gever'den götürdüğünü söyledi. Gerçekten de kayıpları çoktu. Çünkü arkadaşlar bütün hedeflerin içine girmişlerdi. Fakat eksiklikleri de vardı. Geri çekilirken onun hesabını yapmak, geri çekildikten sonra tarzımız nasıl olacak, nasıl hareket edeceğiz vb. noktalarında zayıflıklar çıktı ve bu da kayıp vermemize sebep oldu.

Hamle noktasında genel düşünmek zayıftır. Genel tarzımız, taktiklerimiz nasıl olacak, günlük mevzilendirme nasıl yapılmalıdır, düşman hangi taktikle gelir, biz ona karşı nasıl bir taktik geliştiririz gibi konularda yeterince yoğunlaşma yoktu. Başlangıçta yürütülen yoğun savaş düşmanında kırılma yarattı. Bizim oradaki asıl eksikliğimiz şuydu, istihbaratımız eksikti. Düşman kırıldıktan bir buçuk ay sonra Şemzinan'a çekildi. O dönemde arkadaşlar cihazla bize sordular; "ne anladınız?" dediler.

Bize bilgiler gelmişti. Biz bir grup Şemzinan’a gönderip bu durum hakkında bilgi almalarını istemiştik. O zaman “aldığımız bilgilere göre düşman şimdi taktığımızı, mevzilendirmemizi ve silahlarımızı keşfediyor” dedik. “Düşman kırılmış, onun için hazırlıklarını yapıyor ve hamle yapma ihtimali var” diyorduk. Bunu bilmemize rağmen biz de taktikte yeniliklere gidip ona göre mevzilendirme yapma arayışını geliştirmedik, eskisi gibi kaldık. Yani hamlenin başında düşmanın üzerine nasıl gittikse öyle kaldık.

Bu nedenle düşman nasıl ki harekete geçti öncelikle Goma tepsini, sonra Gomake Seri’yi tuttu, ardından Şıkere Spî’yi tuttu. Doçka silahlarımızın olduğu yer vardı, orayı vurdu. Ondan sonra biz bir türlü adım atamadık, tıklandık. Doğru, cesaret ve fedakârlık vardı, ama gerçekten bir savaş komutası gibi hareket etmek, taktiği günlük olarak gözden geçirmek, ona göre adım atmak yoktu. Her gün yol kesiliyordu. Düşman geliyordu, arkadaşlar ağır silahlarla vuruyor, düşman gidiyordu.

Bir kırılma vardı. İşte “Biz hazırдық, alabilirdik” deniliyor. Doğru, biz sözde hazırдық, ama ayrıntıda, planlamada öyle bir şey gündemimizde yoktu. Abbas arkadaş bir noktayı ifade etti. Doğrudur, 2010’dan beri hazırlıklar vardı. Herkese yansımamıştı, ama hatırlıyorum 2010’da Şehit Xebat arkadaşların belirttiği toplantıdan geldi. Bize öyle bir planlama olduğunu söyledi ve “gidip Şemzinan’da keşif yapın” dedi. Ben kendim gittim, keşif yaptık. Doğru, kimse bilmiyordu. Arkadaş da bize kimseye söylemeyin demişti. Ama 2011’de ben öyle bir hamleyi bekliyordum. 2010’da o hamle yapılmalıydı, fakat olmadı. Gerçekten de komutanından gücüne kadar eğitip hazırlamada zayıflıklar vardı.

Bizim eyaletlerimiz içinde en avantajlı yer Xakurke’dir. Örgüt yönetimi bir-iki ayda bir toplantı yapıyor, perspektif veriyor. Yani kopuk değil, ama 2012’deki Xakurke yönetimimizin ayakları havadaydı. Arkadaşlar, kadını da erkeği de çok çok havalıydılar. Şimdi bile bazı doğru sonuçlara ulaşamamamızın kaynağıdır budur. İyi olan, gündem olan hususları görüyoruz, yenilgilerimizi görmüyoruz. Daha hamledeyken, cihaz üzerinden falanca kişiyi filanca kişiyi görevden alacağız biçiminde tartışmalar yürütülüyordu. Hamlenin içindeyiz, daha cenazeler yerde, biz arkadaşlar üzerine tartışma yürütüyoruz, kimleri görevden alacağız o bile netleştirilmiş. Ama düşmanın psikolojisi çökmüş, üstüne gidelim, her yerde eylem yapılıyor tartışması fazla yoktu. Gerçekten bir yorgunluk vardı. Örneğin bazı arkadaşlar dört-beş ay her şeyden koptular. Gece-gündüz uçak, keşif, kobraların altında bir direniş oldu. Takviye de vardı, çünkü alan çok genişti. Savaşta bir birey yalnız başına rolünü

oynayabilir ama bir bireyle nereye kadar gidilebilir? Genel komitede bir yoğunlaşma olmazsa çıkacak sonuç bu olur. Xakurke tarzında bu gelişti.

Merkez olarak biz kendimizi sorguladık, eleştiriler gelişti. 2012’de tekrar alana dönüş oldu. Ancak yerel güçler olarak ne kadar rolümüzü oynadık? Yerel güçler üzerine çok düşünülmeydi. Arkadaşlar Xakurke gücünün hazırlıklarından bahsediyorlar. Bir arkadaş bile alanı tanımiyordu. Burada ben ‘biz yaptık’ demiyorum ama arkadaşlarımızın hepsi o işlerle uğraştılar. Şehidan, Goste ve Gerdiya taraflarına gittiler. Yani yanımızda arkadaş kalmadı. Goste düşmanı çekecekti, diğer yerler de Şemzinan’a yoğun vuracaklardı, asıl planlama buydu. Ben kendim de Şemzinan cephesindeydim, biz rolümüzü oynamadık. Burada bazı konuları dile getirsek belki arkadaşlar şikâyet ediliyor diyebilirler. Ama gerçekten biz Şemzinan’da eylem yapmak için çok dayattık. “Haruna’yı, yol kesmeyi bırakalım, Şemzinan’a yüklenelim ki düşmanın Goste üzerine yoğunlaşması olmasın” dedik. Arkadaşlar “Yok, illaki Haruna” dediler. Onun sonucunu da arkadaşlar biliyorlar. Bu nedenle yapılan planlamaya göre cephelerin birbirini desteklemesi noktasında eksiklik çıktı.

Eğitim ve hazırlıklar konusuna arkadaşlar değindiler. Hatırlıyorum, 2011’de Sabri arkadaş oradaydı. Kırk arkadaşı yanına alıp eğitti, hazırladı. O arkadaşlardan şimdi bir-iki arkadaş kalmış, hepsi ön cephede savaştaydı. Kendisi ilgileniyor, eğitiyor, yoğunlaşmalarını takip ediyordu. Fakat diğer gücümüzde böyle bir eğitim yoktu. Xakurke’den üç arkadaş sorumluydu. Eylem esnasında herkes ileri gitmek istiyor. Hepsi diyor; illa savaşa gideceğim. Peki, orta alanda kim kalacak? Tamam, isteğin olması iyidir ama bu nedenle orta alan boşaldı. Kaçışlar orada oldu. Uçaklar her gün vuruyor. O arkadaşlarla ilgilenecek kimse yoktu. Bu noktada görev paylaşımı ve genel ele almada ciddi eksiklikler yaşanmış. Bir de şimdiye kadar yansımaları yaşanıyor. Arkadaşlar çok fazla kendilerinden razıydılar.

Örneğin o zaman Medya Savunma Karargâhından arkadaşlar gelip Xakurke’de toplantı yaptılar. Toplantılara başlamadan önce arkadaşlar “biz toplantı yapmaya geldik” dediler. Ben o zaman söyledim, Xakurke’de kendinden razı olmak bir tarz haline gelmiş, ayakları havadadır. Arkadaşlara bir şey diyemiyorsun. Bu tarz devam ederse Xakurke’nin durumu iyi olmaz, bu duruş mahkûm edilmelidir. Gerçekten de öyle oldu. Bazı arkadaşlara bakıyordun sanki dünyayı yıkmış. Tamam, dünyanın gündeminde bir Şemzinan vardı, ama biz nereye kadar sonuç aldık? Bu nedenle bana göre eğer tecrübe çıkarılmak isteniyorsa, birçok

toplantı yapıldı, soruşturma oldu. Bunlardan tecrübe alınabilir. Şemzinan'da hamle yapma, sonuç alma imkânı şimdi de var. Doğrudur, düşman sınır hattını almış, ama içeride zayıftır. Bu nedenle 2011-2012 tecrübeleri doğru çıkarılırsa, zayıflıkların yaşandığı noktalar iyi tespit edilirse güçlü hamle yapılabilir. Bence o taktikler doğru taktiklerdi. Çünkü bütün gerilla hareketliliğini içeriyordu. Yenilikler yapılırsa o taktikler de iyi sonuçlar çıkarabilir, önümüzdeki süreç için de faydası olur.

Arkadaşlar ne zaman isterlerse içeri girip çıkabiliyorlar. Fakat milis ve hücre örgütlemeye 2011-2012'ye kadar yapamadık, fırsatımız olmadı. Özeleştirisinin verileceği, sorgulamanın yapılacağı bir konudur. Ondan sonra imkân ve fırsatlarımız oldu. Arkadaşların perspektifleri oldu. O konuda arkadaşların yazdığı kitap vardı, onlar incelendi. Bir örgütlenmeye gidildi. Ama Şemzinan'da bir boşluk var, öyle güçlü bir örgütlenme yoktur. Yerel güçler bir düzeye kadar girip çıkabiliyorlar. Gerdiya için arkadaşlar 'karakolları alalım' dediler. 2011'de yapmak istedik ama yapamadık. 2012 hamlesinin olumlu tarafları da var. Örgüt de bunu söylüyor, ama zayıflıkları, eksiklikleri daha fazladır. Bu da hazırlıklara, disiplin ve yoğunlaşmaya bağlıdır. İnsan bu eksikleri tamamlarsa bana göre iyi bir sonuç çıkarılabilir.

Abbas Arkadaş: 2011 yılında Xakurke'nin dört sefer yönetimi değişti. Her bir yönetimle kimler toplantı yaptı, ne geldi? Kimse çok bilmiyor, sormuyorlar. O zaman bu tür şeyleri değerlendirirken Savunma Merkezi, Anakarargâh çok etkili değildir. Onlar ne yaptılar, durumları neydi? Herkes kendine göre, biraz benim görüşüm hâkim olsun gibi bir yaklaşım içinde. O da sonuç vermez. Tartışmalardan ders çıkarmamızı engelliyor. Bu şekilde tartışmak herkesin bildiklerini söylemesi değildir. Aslında düşüncelerin çatışması oluyor. Derinlik öyle yakalanabilir. Fakat işte görüyoruz, bizde arkadaşlar "sadece zaman verilsin, bildiklerimizi söyleyelim" bu kadar diyorlar. Dolayısıyla bu tekrar oluyor, yüzeysellğe yol açıyor. Derinlik yaratmıyor.

Bu tartışma tarzı eğitimlerimizin en zayıf yanındır. Biz aslında bu tartışma ve bu platform tarzını tartışıyoruz, değerlendiriyoruz. Eğitimle ilişkin eleştiriler var. Aslında eleştirilerin hedefi de budur. Derinlik yaratmıyoruz. Pratikleri çözmede, gerekli dersleri çıkarmada, kişilikleri çözmede, düzeltme yapmada bu tarz yetersiz kalıyor. Değiştirmemiz gereken, geliştirmemiz gereken çok önemli bir yan budur. Yoksa diğeri var olanı biraz törpülüyor, bırakıyor. O nedenle bu kadar eğitime rağmen değişim, dönüşüm, düzeltme niye olmuyor? Eğitimin değiştirip-dönüştürücülükteki zayıflığı buradandır. Yoksa programların düzenleni-

şinden, konulardan, zamandan değildir. Artık tartışma tarzımızı düzeltmemiz gerekli.

Zap, Cilo, Şemzinan, onların ortasında Avaşın var. Gerdiya dediğimiz biraz da Avaşın'le bağlantılı, oraya bağlıdır. Pratikler üzerine belli bir tartışma yürüttük. Şimdi soruları alalım.

... **Arkadaş:** Arkadaşlar tartışmalarında ortaya koydular. Fakat buradaki yalnızca Xakurke için değil, örgütümüzün geneli içinde çıkan bir durumdur. Binevş arkadaş değerlendirmelerin içinde söyledi. Kaçışlar çok olmuş. Bu kadar kaçışın olduğu yerde örgüt yaşamı ne kadar temsil ediliyor? Çünkü eskiden bir kişi bir bölükten kaçtı mı, o bölüğün tamamı soruşturmaya giriyordu. Komutanı görevden alınıyordu. Ama bu son dönemlerde hareketimiz içinde kaçışlar normalleşmiş. Çok sayıda kaçışın olduğu bir alanda acaba parti temsili var mıdır, yok mudur?

... **Arkadaş:** Hamlede yoktum. 2012'nin başında ayrıldım, ama 2010 ve 2012'nin başına kadar Xakurke alanındaydım. İlk önce şunu belirtmekte fayda var: Ben de o yapıdan birisiydim ve Xakurke yapısının hepsi neredeyse Şemzinan hamlesinin hepsini biliyordu. Neredeyse hepimiz biliyorduk. Arkadaşın bahsettiği toplantıda bizim taburumuz da vardı. 2011'de dört ay boyunca Şemzinan hamlesine hazırlandık. 2011'deki eylem başlamadan bir ay önce bölüğümüzde eğitilen ve o hamleye hazırlanan arkadaşlardan kalan arkadaş sayısı ya beş ya altıydı. Diğerlerin hepsinin, hepimizin düzenlemesi oldu. Eyaletin nitelikli gücü, biraz silahına hâkim olan, askeri eğitimden geçebilecek güç böyle örgütlenmişti. Gittikten sonra zaten gelenler yeni savaşçı arkadaşlardı.

Mesela en son Şehit Ferhat geldi, tabur komutanımızdı. Taburu bir fetih ruhuna göre -çok sık kullanılan bir kavramdı, orada da- örgütlüyordu. Daha sonra gelen arkadaşları da görüyorduk. Ölüm felsefesinin yayılmasını orada çok duyduk. Gelen arkadaşların şahsında şunu çok duyduk, “gideceğiz, yapacağız ya kalacağız ya ölüyoruz.” Xakurke’de içte yaşanan sorunlar şimdiye kadar da yaşanıyor. En son Xakurke’de bir süre yeni savaşçıların yanında kaldım. O zaman yaşananlarla şimdi yaşananları kıyaslayınca insan çok büyük benzerlikler görüyor. O zaman Fırat adında bir genç vardı. On altı yaşındaydı. Arkadaşlara demiş, -sonradan arkadaşlar söylediler- “artık beni sevmiyorlar.” İkinci gün intihar etti. İntihar mı etti, bir ajan mıdır, o bile açığa çıkmamış. Ama intihar üzerinden soruşturması açılmıştı. Daha biz oradayken Kemal Rojhi-lat diye bir arkadaş Şehit Şerif taburunda intihar etmişti. Biz yeni savaşçılardaydık, soruşturması için geldiler. O da aynısını söylemiş.

Yani çok ciddi bir ilgisizlik var. Bu kazalar da büyük çoğunlukla öyle oluyor. Mesela yeni savaşıların yanına gittiğimde doğru-düzgün bir yönetim yoktu. En son dört-beş ay önce takım komutanı olan bir arkadaş gidiyor. Çok rahat bir şekilde eline Manevera mayını alıyor. Yeni savaşıların içerisinde oynarken üzerinde patlatabiliyor. Değil ki bilinç yok, şu yok, bu yok. Takım komutanıdır ama yapıyor. Çünkü ciddi bir boşluk var. Yani sistemin kendi içerisinde çok ciddi bir boşluk var. Xakurke'deki yönetim tarzında, en fazla yapının kendisine yansıyan bir durum da düzenlemenin yapılmasındaki tarz yanlışlığıdır. Bir arkadaşın üç gün içerisinde dört sefer düzenlemesi yapılıyor. Gidip konuşuluyor. "Seni şuraya göndereceğiz" deniliyor ve sonradan düzenleme çok rahat bozulabiliyor. "Biz oradan vazgeçtik, şuraya gideceksin" deniliyor.

Şemzinan'a hazırlanan güçlerin yarısı bahçeye, teknike, lojistiğe vb. yerlere gitti. Bu arkadaşlar "ben bu kadar eğitimi bunun için almadım" diyor. O aşamaya geldi. Bazıları Kuzey gruplarına dâhil edildi, Kuzey karargâhına gönderildi. Kuzey karargâhından Güney alanlarına gönderildi. Bir şekilde hamleden koptu. Bunun da yarattığı bir ruh hali var, bir duygu düşünce var. Sonuçta savaşıdır, her şeyini ona göre hazırlıyor. Tamam, akılla yaklaşmak gerekiyor. Örgüt düzenleme yapar, ama düzenlemesi yapılan bireyi de düşünmek gerekiyor. Bu konuda çok ciddi sıkıntılar vardı.

... Arkadaş: Temel taktikte tıkanma ya da durağanlık olduğu zaman o sahanın komuta kademesi nasıl inisiyatifli olamadı? Niye inisiyatifli olamadı? Şemzinan'da bir hamle olmuştu. Sonra kuşatmada kaldı. Kendi inisiyatifiyle taktik yaratıcılık ya da oraya ivme kazandırma niye olmadı? İnsan onu sorgulayabilir diye düşünüyorum. Anakarargâha sormak ya da ne yapalım diye beklemek vardı. Çünkü güç ikinci hamle sonrasında Eylül ayında beklemedeydi. Sanki Evliya'dan Konserve'ye kadar bütün mevzilerin hepsi açık mevzilerdi ve genç arkadaşlardı. Sadece bekliyorlardı. Daha sonra düşmanın hamlesi oldu. Ondan sonra da o arkadaşların sanırım yüzde yetmiş beşi şehit düştü. Orada daha farklı taktik yaratıcılık olamaz mıydı? Komuta kademe gücü neden yaratıcılık kazanmadı, beklemeye girdi?

Zap-Çele hattı, Oramar ve Şemzinan hattında birer aylık bir süreçte bazı planlamalara ve eylemlere tanık oldum. Eylemin planlaması yapıldığında, sanki eylem de yapılmış gibi bir atmosfer vardı. Daha yapmadan böyle bir yeterlilik var. Birinci nokta budur. İkinci nokta; Şemzinan'da bir taktik vardı. Taktik; kuşatma, ele geçirme ya da oradan düşmanı çıkartma şeklindeydi. O taktiğin temel özelliklerine göre değil de,

herkesin biraz kendi tarzında eylem planlaması ortaya çıkınca birbirini bütünüleymiyordu. Şemzinan'ın bir cephesindeki başka bir eylem tarzına yoğunlaşırken diğeri başka birine yoğunlaşıyordu. Cihazdaki tartışmalar, konuşmalar da öyleydi.

Bir de kopyalama oluyor. Mesela yol kesme eylemi, belki Şemzinan'da iyidir, ama başka bir alanda iyi bir eylem olmayabilir. Diğer alanda, başka bir alanda yol kesme ya da bir eylem tarzını ezbere kopyalama var. Yani oranın özgünlüklerine uygun mudur diye yoğunlaşma yoktur ya da çok zayıf. Mesela Zap'ta Çiyaye Reş hattında Çele karakollarına yönelik yapılan eylemlerde arkadaşların bir geri çekilmesi vardı. Biz mevziden izledik. Hem karakolları görebiliyoruz hem arkadaşları. Arkadaşlar yoğun ateş altına alındı. Uçak gelmiş olsaydı ikinci Geliye Tiyare katliamı yaşanabilirdi.

Abbas Arkadaş: Ne zaman?

... **Arkadaş:** Çele karakollarına yönelik eylemde. Eylem grubu sadece bir taşın altına ya da benzer bir yere sığınmış bir şekilde bekliyorlardı. Top atışlarıyla zor kurtarıldı ve geri çekilindi. Bazen böyle şans eseri kurtuluyoruz. Hareket tarzında çok rahatlık vardı. Alan hâkimiyeti ayrı bir konudur. Ama hareket tarzında rahatlıklar oluşabiliyor. Çukurca'da hareketli birlik vardı. Çok aşırı bir kendine güven ve rahatlık vardı. Şemzinan'a giderken de iki-üç kere müdahale edilmeseydi, herhalde toplu kayıp olabilirdi. Mesela, lojistik yeri var, fırın yeri var. Oradaki birikmeye müdahale etmeseydik çok fazla şehit verebilirdik. Kalabalık bir gruptuk, uçak saldırdı ve orayı vurdu. Herhalde iki arkadaş şehit düştü. Yaralı vardı. Müdahale etmeseydik katliam olabilirdi. Yani sanki alan kurtarılmış gibi bir rahatlık vardı.

Temel olarak 2010-2012 Devrimci Halk Savaşı bazı belgelere de yansımıştı. Benim gözlemlediğim ve ortaya çıkardığım sonuç olarak, hükümet çevrelerinde de, Tayyip Erdoğan'a dayandırılarak da söylenen bir söz vardı. Türk devleti ilk defa toprak kaybetmeye razı olmuştu. Şemzinan, Çele sanki buralara ilişkin "bunlar alacaklardı, niye almadılar?" diye düşünüyorlardı. Düşman bir şey yapamıyordu. Çünkü bir çaresizlik vardı. O konjonktürde o psikolojiye sokulmuştu devlet. Ama sonra hamle yaptı. O durağanlık halinden yararlanarak sonuç aldı. Ama toprak kaybetmeyi ilk defa Türkiye Cumhuriyeti devleti razı olmuştu. Fiili durumlar vardı. Düşman bir hattı bırakmaya razı olmuştu. Tayyip Erdoğan ve çevresi sanki öyle bir psikolojiye girmişti. Ve AKP döneminde olması sanki bu süreci daha farklı ilerletebilirdi. Bu çok büyük bir avantajdı. Çıkarılacak en önemli siyasal sonuç buraları bırakmaydı.

İkinci bir nokta, Şemzinan-Çele-Oramar hattında siyasal alan ya da toplumsal alan gerilla hamlesine eklemelenmedi. Sadece propagandasının etkisinde kaldı. Eklemelenmeyince şehirdeki de sadece gerillanın öz savunma çalışmasına bağlı kaldı. Yani siyasal alan kendisini sorumlu görmedi. Bu devrimci halk savaşının zayıf noktalarından bir tanesi bu oldu. Siyasal alan gerilla nasıl olsa yapıyor diye düşündü. O da şok halindeydi sanırım. Sürece girmede. O yol kesmeler olunca, sanki gerillayla bütünleşmiş gibi göründü. Ancak o da o anın şartlarında siyasal etki-den daha çok olumsuz bir propagandaya dönüştü. Yani siyasal alan rolünü oynamadı. Toplumsal alan özellikle bu üç ilçede rolünü oynamış olsaydı daha farklı olabilirdi.

Bir de orta komuta kademesinin eylem planlamasında vs. şekilsel, gürültü koparan, sadece propaganda yönüne ağırlık veren bir yaklaşım tarzı var. Eylemini yapmış, onun propagandası yapıyor değil. Biraz biçimsellik durumu vardı. Şekilsellik söz konusuydu.

Habercilikte fikri takip diye bir kavram vardır. Yani oldu da ne oldu? Mesela Şemzinan oldu, insan sonucunu söyleyemiyor. Diğer alanları söyleyemiyor. Ne oldu? Öyle orada askıda kaldı. Böyle sonuca götürme, tanımlama yapamıyor insan. Peki, ne oldu sonuç? Genel siyasal-ideolojik olarak, örgütün ortaya çıkardığı sonuçlar üzerine propaganda edebiliyoruz. Ama sonuç olarak diyemiyoruz ki ‘böyle oldu’. O bütünsellikten de kopuk oldu diye düşünüyorum.

... **Arkadaş:** Arkadaşlar askeri olarak Şemdinli’nin pozisyonunu bilirler. Dağlar arasında bir düzlük ve askeriye her yerde konumlanmış durumdadır. Orada önceden Şemdinli’ye gidene kadar Van’la Şemdinli arasında belki elli yerde noktalar olurdu. Yol üzerindeki küçük karakollar vardı. Belki beş-altı askerin durduğu küçük karakolları, ama o karakolların hepsi çok korunaklı hale getirilmiş. Bu 2010 sonrası gelişen bir durumdur.

Yüksekova ve Şemdinli arasında askeriye ve polisin artık birlikte konumlandığı yerler var. Ama gerçekten çok güçlendirilmiş. O kadar küçük yerler nasıl o kadar güçlendirildi? Herhalde bu hamle sonrası düşmanın aldığı tedbir olsa gerek. Ama benim şaşkınlıkla gözlemlediğim bir durumdu. Arkadaşlar “şehir merkezi şu an olumlu pozisyonda, insan tekrar girebilir” dedi. Ama tabur binalarının, askeri lojmanların olduğu yer boşaltılmış ve çok daha güçlü, çok korunaklı askeri lojmanlar yapılmış. Yani çok yakın noktaya yapılmış. Eski pozisyonda değil. Düşman kendi tedbirlerini daha sağlam almış durumda. Yine halkın içerisinde evlerin yanında olan askeri nöbet noktaları vardı. Onlar önceden torba-

larla korunuyordu. Şu an artık taşlardan daha korunaklı hale getirilmiş. Bahsettiğim yer mahalle içi yerlerdir. Böylesi pozisyonlar almış durum-
dalar. İnsan bunları Şemdinli merkezinde gözlemleyebiliyor.

Eskiden 2010 öncesi asker çok rahat şehir merkezinde dolaşırdı. Ra-
hat rahat bölük önlerinde, tabur ortasında vb. bunu gözlemleyebilirdiniz.
Ama bu son dönemde böyle değil. Şehit merkezinde rahat dolaşan ya da
normal şekilde halk içinde dolaşan asker yoktur. Bence bu bir anlamda
bir olumluluk ama bir taraftan da kendi tedbirlerini alması sonucu geli-
şen bir durumdur. Çünkü arkadaşlar orada iki astsubayı şehir merkezin-
de kafasından vurmuşlardı. Onun etkisi vardı. Ama Şemdinli eylemine
ilişkin tartışılan hususlar vardı. Bazen halkın gözlemleri farklı oluyor,
bazen abartılan durumlar oluyor. Ama hamle sürecinde eylemler başlar-
ken siz şehir merkezinde çatışmayı çok rahat görebilirsiniz. Zaten arka-
daşlar da merkeze girmişler. Diyorlardı ki, “bir arkadaş bisving omu-
zunda emniyete açık pozisyonunda yürüdü ve akşamüstüydü”. Böyle bir
şey gerçekleşmiş mi gerçekleşmemiş mi bilmiyorum ama herhalde o
kadar açık bir tarz çok doğru olmasa gerek. Roketatar görüne görüne!
Halk bunu gördüğünü ifade ediyor. Halkın anlattığı böyle bazı tanıklık-
ları vardı. Şehir içinde böyle bir savaş nasıl olur diye gerçekten insan
hayrete düşüyor.

... **Arkadaş:** Biz Şemzinan, Xakurke üzerine biraz yoğunlaştık. Zap
da geçti. Biraz daha güncel olarak Kobani’de yaşananlarla orada yaşa-
nanlara baktığımızda hazırlık boyutunda pek bir farklılık ortaya çıkmı-
yor. Benzer yanları çoktur, eksiklikler çok çıkıyor ortaya. Hazırlık boyu-
tunda birçok eksiklik yaşanıyor. Güç hazırlanmıyor, savaşa yönelik her
tür türlü hazırlık boyutunda eksiklikler yaşanıyor. Benim aklıma şu takılı-
yor: Acaba bu hazırlık boyutunu kim yapıyor? Kimin yapması gereki-
yor? Direkt örgüt merkezinin kendisi mi gelip o hazırlığı yapacak yoksa
orada bulunan, tim-takım komutanı mı, yoksa birinci dereceden sorumlu
olan komutan mı? O noktada sanki bir muğlaklık var.

... **Arkadaş:** Bazı karakolları alalım, denildi. Ben 1993’te Şemzinan
taraflarındaydım. Her zaman da bu sınır karakollarına saldırmışız, her
zaman da düşmanın çok kaybı olmuştur. Karakolu bırakmış, sonra tekrar
geri gelmişlerdir. Ama biz de çok fazla şehit verdik. Bu durum kaynağı-
nı tarzımızdan alıyor. Tarzımız, taktiklerimiz, istihbaratımız nasılsa ya da
bir eylem üzerine yaşadığımız yoğunlaşma neyse sonucu o belirliyor. Bu
durum bütün eylemlerde somut olarak önümüze çıkıyor.

Düşünüyorum, bu karakollara saldırıya giden arkadaşlarımız acaba
Kuzey tarafından saldırısalardı şimdiki rahatlığı yaşarlarmıydı? Çünkü

şimdi Güney tarafına geçerse rahatlarız diyoruz. Sanki düşman artık saldırmaz, hava saldırıları olmaz, artık kurtarılmış alanlara ulaştık, burada bir şey olmaz psikolojisinin yol açtığı yaklaşımlar eylemlerimiz ne kadar başarılı da olsa darbe yememize neden oluyor. Ya biz düşmanı çok küçük görüyoruz ya da o dönem zafer sarhoşluğundan ayaklarımız yere basmıyor ya da öyle bir duyarsızlık yaşanıyor ki komuta kademesi geri çekilmede gücüne bile sahip çıkıyor. Kim gelmiş, kim gelmemiş, nerede kalmışlar sorulmuyor, sahip çıkılmıyor. Bu tarz sınır ve Güney alanlarımızın kültürünün sonucudur.

1993'ten önce bu durum eleştiriliyordu, ama şimdi arkadaşların yaptığı değerlendirmelerde de bu durumu görüyorum. Eylem yaptıktan sonra Güney alanına geçilince disiplinsizlik geliyor. Düşman da gelip darbe vuruyor. Bu sınır üzerindeki karakol eylemlerinde çok arkadaş şehit düşüyor ve çok fazla bir sonuç da alınmıyor. Şimdi arkadaşların yürüttüğü tartışmalardan sonra da düşündüm. İçeriden düşmana vurulursa bence daha fazla sonuç alabiliriz. Şehir tarafından düşmana vurulursa, Güney hattındaki saldırılardan daha iyi sonuçlar elde edebiliriz. 1993'ten beri bu karakollara saldırı yapmaya gittiğimiz hatlar bile bellidir. Düşman nereden saldıracağını biliyor. Yıllardır bu sınır ve Güney kültürünü aşmamamız nedeniyle her zaman şehitler verdik. Rubarok karakolundan tutun da günümüze kadar. Örneğin Besosin karakoluna arkadaşlar kaç defa saldırıp boşalttılar. Ama düşman tekrardan yerleşti, tahkim etti, sağlamlaştırdı.

Bir diğer nokta da, arkadaşlar Şemzinan'ı tuttular, düşmana darbe vurdular, iyi bir etki yarattı. Ama ondan sonra insan bu eylemin faydalarını ve zararlarını ölçerse nasıl bir sonuç çıkıyor? Bence zararı daha fazla oldu. Tamam, belki düşman korkuya kapıldı, ama tedbirlerini de daha fazla arttırdı ve ondan sonra gelip darbe vurdu.

O dönemi insan değerlendirdiğinde elde sıfır kalıyor. O kadar kahramanlık oldu, onlar tartışma konusudur. Komuta kademesi savaşı nasıl yürüttü? Bir de Xakurke'den gelen arkadaşlar gerçekten de zorladılar. Yaşama gelmiyorlardı, pek çok konuda kendilerine göreydiler. Disiplinde zayıflıklar vardı. İntiharvari tarz vardı. Gidip vurup sağlam geri dönme yaklaşımı çok azdı. Bu nedenle şimdi Önderlik intiharvari gerillacılığı değerlendiriyor. Doğrudur, şimdi Rojava ve Xakurke arasında çok fazla fark yoktur. Kobani ve Şemzinan, Çele eylemlerinin farkı yoktur. Çele'de de o kadar kahramanlık oldu, ama arkadaşlar gidip bir köyde beklediler ve toplu imha oldular. Kobani'de de aynı tarz var. Bence komutanın düşüncedeki dağınıklığı, savaşan yapıyı parti ve Önderlik tarzı-

na göre eğitmemek intiharvari gerillacılığın gelişmesine yol açıyor. İntiharvari komutanlık çıkıyor.

Öz savunma o eylemde nasıl bir rol oynadı? Arkadaşlar bunu somut açabilirler mi?

Abbas Arkadaş: Tam öyle değil tabii. ‘Savaş oldu, hiçbir sonuç olmadı’ demek, çok tek yanlı bir değerlendirme olur. İdeolojik, siyasi ve askeri açıdan sonuçları değerlendirmeye tabi tutmak lazım. Öyle tutulduğunda sonuçlar vardır, değerlendirilecek hususlar vardır. Askeri açıdan farklı şeylere yol açmış olabilir, ama siyasi açıdan yol açtığı sonuçlar daha da farklı olabilir. O bakımdan ‘Şemzinan’da o kadar savaştık, tersine döndü’ demek biraz aşırı bir değerlendirme olur. Askeri bakımdan kayıplar çok oldu. Düşman belki mevzilendi diyebiliriz. Ama savaş sonuca gitmezse öyle oluyor. Siyasi olarak ise durum biraz daha farklıdır. Öyle değerlendirilemez. Bazı şeyler kanıtlandı, ortaya çıktı, sonuçlar oldu. Onu da eklemek lazım ki diğer türlü de tek yanlı oluyor. Başka sorusu olan ya da görüş belirtmek isteyen arkadaş var mı? Yoksa böyle kısa kısa cevaplayalım.

... Arkadaş: Taktik tıkanmanın yaşandığı yerde daha fazla inisiyatif geliştirilmeliydi. Yönetim bunu yapamaz mıydı? Hamlenin yönü ikinci hamleden sonra Zagros hattına kaydı. Kuşkusuz alınan mevzilerin savunulması, gizli hareket etmek noktalarında dikkat ediliyordu. Konserve tarafından düşman tekrar operasyon yapmak istedi. Mevzilerdeki arkadaşlar savaş gücüdür, ama operasyonun olacağına inanmıyorlardı. Erdoğan’ın oturduğu mevziide arkadaşlar bayrak diktikten sonra operasyon denemesi oldu. Bu siyasi anlamda da bir gündem oluşturdu. Fakat bu mevzilerde de ikinci hamleden sonra biraz yorgunluk, kendini bırakma, disiplinsizlik yaşandı. Kuşkusuz daha sonra verdiğimiz kayıplar teknikten kaynaklıydı, hepsi uçak saldırısıydı. Keşif yapıldı ve vuruldu. Çatışmalarda az arkadaş şehit düştü. Yetmiş beş arkadaşın içinde çok az arkadaş çatışmada şehit düştü.

Sürekli hazır olan hareketli takımlar vardı. Gerekliğinde alanlara aktarım yapılıyordu Goste hattındaki bütün güçler kaydıktan sonra, Xapuşke’ye geçtiler. Goste gücü de -en az yarısı- diğer taraflara geçti. Çünkü güç azdı, Zagros gücüyle ortak planlama vardı. Bu nedenle arkadaş sayısı azdı. Var olan arkadaşlar sadece savunmadaydılar. Şikêrê Spî tepesi alınmıştı. On arkadaşın şahadetinden sonra planlama yapıp tepeyi almak istedik. Gerçekten o tepe alınabilirdi. Hamleden sonra üslenme hattımız o hatta olmalıydı. Biz Goste’de üstlendik. Hamleden sonra öneri yapmamıza rağmen, arkadaşlar “Üstlenme hattıdır, düşmanın dikkatini

çekmemek için o tepeye saldıramayız” dediler. Bazı planlamalar vardı, aslında düşmanın dikkatini alanlara çekip üstlenme hazırlıklarını orada yapmak amaçlanıyordu. Ama olmadı.

Taktik komutadır. Bütün taktikler iç içe yürütüldü. Şemzinan’da kullanılan taktik doğrudur. Ne oldu? Hareket tarzımız onu beslemedi. Taktikte değişim yaptık. Branşlaşma, grup grup hareket etme, bunlar yapıldı, ama hareket tarzında gevşeklik oldu. Kayıplarımıza da bu hareket tarzımız sebep oldu. Burada yaratıcı olamadık. Savaş koordinesi Xapuşkê tarafına geçti. Cephe yönetimi bile Şehidan tarafındaydı. Yönetime dönük hava saldırısı oldu. Onlar çekildi, ben yerlerine gittim. Böyle belirsizlikler ortasında bazı noktalarda zorlanmalar da yaşandı. Nasıl yürütülüyor, nasıl yürütüldü, nasıl tamamlanabilir? Kendi açımdan da zorlanmalar yaşadım. Yine de gevşetmeme, toparlama, en azından cephe ve güç aktarımı oldu. Bazı şeylerin üzerinde durmak istedik, fakat eksikti. O hatlarda tekrardan düşmanın üzerine gidebilirdik. İnisiyatif çok önemlidir. İnisiyatif elden gitti mi ciddi kayıplar da yaşanıyor.

Kaçışlar için yaptırım da uygulandı. Arkadaşların şehit düşmesinden sonra özeleştirisini vermek, rapor yazmak vs. gibi yaptırımlara gidildi. Mesela bizden rapor istendi. Ama sabit yönetim orta alanda kalmadı. Her zaman değişiklik oluyordu. Hamle sonrası bazı arkadaşlar çekildi, biz yerlerine geçtik, onlar geldi. O noktada değişiklikler oldu. Koşuşturma vardı. Kimse işsiz kalmadı, herkesin yoğunlaşması ön cepheledi, ama orta alanı ihmal ettik.

Örgütsel anlamda çevremizde oluşan boşluklar doldurulmalıydı. Bu noktada sorumsuz yaklaştım. Her şeyi ön cepheye kanalize etme isteği vardı, ama hamlenin ruhunu orta alanda genele taşırmada eksik kalındı. Bu nedenle kaçışlar oldu. Aslında bu nedenle biz görev üzerinde kalmamalıydık. Savaş şartları ayırıyordu, fakat tarzda tekrar ve kayıplar yaşandı. Tamam, savaşta kayıp da versen insanın zoruna gitmiyor ama arka cepheye hazırlıksız, gevşek yaklaşım olunca ve tekniğe karşı açık hareket edilip de kayıp verilince insanın zoruna gidiyor. Çünkü biz yılanı yaraladık ama öldüremedik. Kafasını ezmeliydik.

Bu noktada tarzımı gözden geçiriyorum, mutlaka değişim yaratmalıyım. Ben aslında biraz bütünlüklü ele almak istiyordum. Değerlendirmeler eksik kaldı. Biraz olayların aktarımı biçiminde oldu. Fakat bu hamleden çıkarılacak dersler çoktur. Başarıları kadar bize kayıp ettirdiği yönlerin de bilincine vardım. Bu anlamda değişim ve başarıma iddiam vardır.

... Arkadaş: Bizim zorlandığımız ve benim de ifade etmek istediğim husus tecrübelerden ders çıkarabilmektir. Yönetim tarzımıza ilişkin ders çıkaramıyoruz. Sıkışınca on yıl önce yaptıklarını tekrar ediyorsun. Bu bizde oturmuş. Benim sonuç çıkarmak istediğim esas konu bu sınır savaşı tarzıdır. Bu konuda sonuç çıkaramazsak daha sonra da aynı şeyleri yaşarız. Bir eylem yaparız, on-on beş asker öldürürüz, ama bir o kadar da kayıp veririz. Savaş zaten zayıf noktayı tespit ederek ona göre düşmanın üstüne gitmektir. Bu nedenle ben biraz somut ifade ettim. Arkadaşlar ‘hayaldir’ dedi, olabilir. Ben fikrimi ifade ettim.

Abbas Arkadaş: Şimdi bu hayal konusunu netleştirelim. ‘Bu olmaz, hayaldir vs.’ deniliyor, öyle değildir. Herkesin amacıydı da başarmadı. Sadece sen söylemiyorsun. O anlamda söylendi. Yoksa kimse inanmıyor değil. Öyle söylersen yanlışlık olur.

... Arkadaş: Hazırlık konusunda da sıkıntımız buradadır. Savaşı biraz uzun süreli ele almamız gerekiyor. Biz kendimizi uzun süreli savaşa göre hazırlamıyoruz. Bunu yaşadığımız için söylüyorum. Biz her şeyi bir aylık bir sürenin içine sıkıştırıyoruz. O zaman da çok aşırı görüntü verisin. Konuşmakla, örgütlenmeyle, aktarımla olur. Aşırı görüntü verirsin. En fazla da bize eşya getiren Güneyli milislerimize “kaç gün içinde bilmem kaç tane şemsiye, bilmem şunu bunu getir” diyoruz. Bu bilgilerin hepsi düşmana gidiyor. Bunun eylem hazırlığı olduğunu biliyorlar. Oysa öncesinde gizli kapsamlı bir hazırlık yapılırsa daha sonuç alıcı olabilir.

“Senin tarzın nasıldı, sen ne yaptın, hangi sonuçları çıkardın” sorusuna ilişkin ise, ayrıntılara girmek istemiyorum. Ben de bu tarzdan kopuk değilim. Ben de diğer arkadaşlardan farklı değildim. Sıkıntımız buradadır, yeterince tartışmıyoruz. Tabur komutanıyım, bir kış boyunca gücü eğitmişim. Eylem için istediler. Benim eylem için istediklerinden habirim yoktu. “Bilmem nereyi tutacağız, acil güç gönderin” diye yazmışlar. Ben orada ne rolü oynayacağım? Oranın yönetimi nasıl görüş ileri sürebilir? Aktif katılamaz. Yeterince rolünü oynayamaz. Kendim için de söylüyorum, mutlaka çıkarılacak dersler vardır. Vicdani olarak da insan zorlanıyor, bir sorgulama geliyor. Savaş yönetimi olarak çıkan sonuçlar ve zararlar göz önündedir. Sorgulama ve yoğunlaşma var, olacaktır da.

... Arkadaş: Taktikte değil komutada tıkanma yaşandı. Bunu söylemek istiyorum. Tıkanma bizde yaşandı. Başta da söyledim, düşman geri çekilme yaptığında, merkeze çekildiğinde üzerine gitseydik gerçekten de alabilirdik. Biz orada eksiklik yaptık, tıkanma ondan sonra başladı. Düşman çekilince bizim durmamamız gerekiyordu. Üstüne gitmeliydik.

Hedefler çoktu. Eğer yoğunlaşma olursa koşullar ne olursa ve nerede olursa olsun sonuç alınabilir. Bunun örnekleri de çoktur. Arkadaşların kilitlendiği, netleştiği noktalarda arkadaşlar başarmışlar. Fakat insan kendini bir eyleme ya da bir güne göre ayarlasa istesen de istemesen de ortaya çıkan yeni durumlar karşısında tıkanıyorsun.

Öz savunma çalışmasındaki arkadaşlar çalışmalarını yapmadılar. Keşifle, eylemle, erzakla, istihbaratla meşgul oldular. Öz savunmanın rolünün bu olmadığını bilmiyorduk desem doğru olmaz. Biliyorduk, söyledik de. Arkadaşlar “yok siz öncülük yapacaksınız” dediler. Çünkü hedefleri tanıyan çok yoktu. Öyle olunca mecbur biz de genel çalışmaların içine girdik. Bazı milisleri devreye soktuk. Şemzinan eyleminde milisleri devreye soktuk. Şimdi bir kısmı zindandadır, bir kısmı Güneyde kaçak olarak yaşıyor. Ondan sonra arkadaşlar milis istiyorlardı. Gerçekten de yoktur, hemen öyle olmuyor. O da bizim eksikimizdi. Arkadaşların içine koyduk, arabalara bindiler, kameralar o insanların görüntülerini çekti. Doğal olarak hepsi deşifre oldu.

Biz merkezde rolümüzü daha çok oynayabilirdik. Bu noktada netim. Dayattım da, ama gerçekten benim elimden bir şey gelmiyordu. Arkadaşlar ‘Haruna eylemini yapalım’ dediler. Keşfini yaptık, bireysel olarak ben katılmadım, biraz mantıksızdı. Haruna çok sağlamdı, altı kolu vardı. Arkadaşlar “yok, karar almışsınız, yapacağız” dediler. Tamam dedik. Ben o zaman da arkadaşlara “bana iki gün izin verin, öz savunmadan arkadaşlarla Şemzinan’a gidip eylem yapalım ki dikkat çekmesin” dedim. Arkadaşlar kabul ettiler. Bir milis gelip “Her akşam emniyet bahçesinde altı yedi polis oturuyor” dedi. Bunun üzerine arkadaşlar gündüz vakti sivil kıyafetler giyip Şemzinan’ın ortasında saat 4’te o yedi polisi öldürüp geldiler. Yani imkânlar vardı, ama vaktimiz olmadı. Biz üstünde çalışmış olsaydık belki Şemzinan hamlesinin sonuçları daha farklı olabilirdi. Hem tanınıyordu, hem hâkimiyet vardı. Ama genel çalışmalarla uğraşıldı. Zaten döndüğümüzde de arkadaşlar bizi eleştirdi.

Arkadaşlar “neden işlerinizle uğraşmadınız?” diye sorduklarında “Arkadaşlar bize öyle söyledi” dedik. Orada yalnız kaldık. Xakurke yönetimi bize sahip bile çıkmadı. O noktada yer yer özeleştirimizi verdik. İmkânlarımız vardı. Ama halkı da harekete geçiremedik. Şimdi ‘halk beklemiyordu’ desem doğru olmaz. 15 Ağustos’ta düşman Şemzinan’ın alınacağını söylüyordu. Hatta halkın kendisi 15 Ağustos’a hazırlıklı olmak için gelip silah istiyordu. Ama bizim planlamamızda bu yoktu. Halk bunu düşünmüştü, düşman da düşünmüştü. Biz öyle bir şey yapmamıştık ama halk da, düşman da öyle bir eylemin olacağını bekli-

yordu. Bunu yapmadık, Haruna'ya takıldık. 'Haruna ve Gever arasında yolu kapatalım' dedik. İstenilen düzeyde rolümüzü oynamadık. Eksik ve zayıf kaldık.

d) Rojhilat ve Kandil

Abbas Arkadaş: 2011 Kandil savaşına katılan arkadaş var mı? O zaman Kandil'de hiç kimse yok muydu? Aslında onun da bu tartıştığımız pratiklerle bağlantılı değerlendirilmesi gerekiyor. Çünkü çok etkiledi. Her ne kadar askeri bakımdan biraz farklı bir güçle savaşılmış olsa da planlama, süreç, siyaset olarak birbirine kopmaz bağlarla bağlıydı. Türkiye ile İran herhalde anlaşmışlardı. Bilgimiz de eksikti. Arkadaşlar "tam öyle değil" dediler. Bir süre sonra ateşkese gidilebildi. Yoksa başlangıçtaki durum zamanlama bakımından, ortaklık bakımından uyumluydu, bütünlüklüydü. Amed'de Demokratik Özerklik ilanının karşılığını esas olarak Kandil'e İran'ın top atışıyla aldık, Türkiye'den gelen tepkilerle değil. TC'nin tepkileri İran topları biçiminde üzerimize geldi. Bu kadar iç içe ve bütünlüklüydüler. Hiç hazırlık yapmadığımız, ihtimal vermediğimiz bir durumdu da.

Kürdistan gerçeğine, bütünlüğüne ilişkin oldukça dar bir yaklaşım var. Hazırlıklar da, askeri bakımdan tam yeterli değildi. HRK ve HPG karargâhları parçalıydı. Ondan dolayı bir zorlanma çıktı. Yalnız önemli bir askeri tecrübe oldu. Hem savaş bakımından İran'ın gücünü tanıma açısından, hem İran'ı ateşkese zorlama, savaşı bir ateşkesle resmen sonuçlandırma bakımından da önemli bir deneyimdi. O savaş ve sonuçları Rojhilat çalışmalarını olumlu etkiledi. Her ne kadar şehit vermiş, biraz zorlanmış olsak da, bu savaş hareketin Rojhilat halkı üzerindeki etkisini çok ileri bir düzeye getirdi. Hem Rojhilat'ta hem Başur'da iki yönlü etkisi de vardı.

Ateşkese gidebilmek de ayrıca hareketin gücünün görülmesi bakımından etkiye bulundu. Askeri açıdan gerçekten tepelerde de zorlanma oldu. Bu batı cephesinde Şehit Munzur tarafında eylemler yapmak istedik, başarılı olmadı. Askeri açıdan eleştiri götüren, hata ve eksiklik içeren yan çoktur.

Rojhilat çalışmalarından ya da YRK ve HPJ çalışmalarından gelen kimler var? Nereden geldin en son?

... Arkadaş: Ciwanro'dan.

Abbas Arkadaş: Biraz bu Rojhilat'taki gerilla pratiği üzerinde görüş belirtin.

... **Arkadaş:** 2010'da Şaho'ya geçtim. 2010'dan sonra bazı sonuçlar çıkarıldı. PJAK konferansından sonra İran'ın saldırı girişimleri oldu. Hem dört arkadaş idam edildi, hem de beş arkadaş Dalaho'da zehirle şehit düşürüldü. Berdenaze'de İran'ın girişimleri oldu. Buna karış eylem ve misilleme de oldu. Berdenaze'de İran güçlerine iyi bir darbe vuruldu. Esas orada kendine güven açığa çıktı. HRK gücü öyle bir durumu yaşadı. Bu da İran'a karşı tedbir almamaya sebep oldu.

HRK'nin aldığı tedbirler bir askeri güce göre çok yeterli tedbirler değildi. Diyelim bir tepe tutulmuş, bir takım arkadaş orada var, genel tedbirlerimiz bu düzeydeydi. Cephane, erzak, nitelikli güç hazırlama konularında çok az hazırlık yapıldı. İran, Şehit Ferzat tepesine saldırıyor, arkadaşlar orada şehit düşüyor. Arkadaşlara haber veriliyor, 'tepe düştü, İran saldırıya geçti' deniliyor. 'İran nasıl saldırıya geçer' diye kimse inanmıyor.

HRK gücü içerisinde İran'ı küçük gören yaklaşım çok var. Arkadaşlar açık açık "Pastarlar savaşamaz, bir mermi patlatamaz" diyor. Ama gerçek öyle değildir. Doğrudur, savaş tecrübesi olmayan insanlar var. Ama birçoğu da, yani korucuları da Komala'ya, Demokrat'a karşı savaşmışlar, oradan gelen bir tecrübeleri de var. Çok azgın bir biçimde saldırıya geçebiliyorlar, ama arkadaşlar o noktaları çok fazla hesaplamadılar. O nedenle de Kandil savaşında gerekli tedbirler alınmadı, kayıplar oldu. HPG müdahale ettikten sonra bir toparlanma yaşandı.

Şimdiye kadar İran'a karşı yürütülen savaş dönemsel bir savaştır. Çok aktif bir savaş yürütülmemiş. Hamle süreçleri çerçevesinde savaş olmuş. Arkadaşlar kış üslenmesinden çıkınca, sahada, hatta Kandil'de de 'hazırlıklarınız olsun' deniliyordu. Bu noktalarda keşifler yapılıyordu. 2011'de bazı keşifler yapıldı. Bizim olduğumuz Şehit Akif bölgesi Şaho'dadır. Ama biz de İran'ın öyle bir saldırıya geçeceğini tahmin etmiyorduk. Ona göre bir savaşa girip İran'a yanıt olma gibi bir hava yoktu. Belki farklı nedenleri vardır. Ama İran'a karşı yürütülen savaşa stratejik bir bakış yoktu. Birkaç eylem yapalım, kayıp vermeyelim, üslenmemizi yapalım biçiminde bir anlayış vardı. Bu anlayış şimdi de var.

Saha ve eyalet komutanlığı düzeyinde gelen arkadaşlarda daha önce yürütülen çalışmaları inkâr etme tarzı vardı. Bu nedenle gelen herkes kurtarıcıydı, biz de o tarzla bir oluyorduk. Arkadaşlar birbirinin işini beğenmiyor, birbirini küçük görüyorlardı. Bu nedenle gelen herkes kurtarıcı olarak yaklaşıyor, yeni bir şey yaratmak istiyordu. Bir emek var, üslenme yapılmış, İran'a karşı bir duruş var. Ama kimse bunu göz önünde bulundurmuyordu. Bu nedenle bu tarz yaklaşımlar çıktığında birbirini

güçlendiren bir durum çıkmıyordu. Daha fazla birbirini reddeden yaklaşımlar açığa çıkıyordu. Yaşam içerisinde birbiriyle çok fazla uğraşıyordu. Bulunduğumuz yerde bu nedenle İran üzerine yoğunlaşma çok fazla yoktu. Bazen öyle sorunlar çıktığında sadece darbe yememeye dikkat ediyorduk. Her alanda böyle değildi. Hareketlilik oluyordu, darbe yememeye ve üzerimize tam geldiğinde darbe vurmaya çalışıyorduk.

Bunun dışında da birbiriyle uğraşma çok fazla yaşanıyordu. Kandil savaşı için Kendal Gilord, arkadaşlarla konuştuğunda hazırlıkların düzeyini sordu. Bölge komutanı olan arkadaş hazırlıkların tamam olduğunu, keşfin yapıldığı söyledi. Biz de katıldık. Gerçekten de keşif yapılmıştı. Ama hazırlıklar olağanüstü, günlerce sürecek bir savaşa göre değildi. Hatta biz bir eylem bile yapamadık. Arkadaşlar sonra açık söylediler. Kendal arkadaş da arkadaşların verdiği tekmillere göre Kandil'e tek mil veriyordu. Aslında Kandil de biraz Şaho'dan beklentiliydi, o da çıkmadı. Bir-iki eylem yapıldı, onlar da sabotaj eylemleriydi. Belli sayıda düşman askeri de öldürüldü. Onun dışında Kandil savaşı sürecinde başka eylem olmadı. Bazıları 'fedai eylem yapmak istiyoruz' diyorlardı. Şimdi içimizde değiller, gittiler bir şey yapamadılar. Orada kendine aşırı güven vardı. İran'ın yaklaşımını gördüler. Hazırlıklarımız da yetersiz olunca güçte bir kırılma yaşandı.

Bu noktaları sonrasında da güçlü bir biçimde çözümleyemedik. Örneğin ondan sonra Şaho'ya müdahale oldu, yeni saha komutanları geldi. Sorunlar çözüleceğine var olan durum bireysel menfaatler için kullanıldı. Ondaki sonraki yıl ateşkes ilan edildi. Ama bazı eylemler yapıldı. Arkadaşların üzerinde kendini yaşatma eğilimi gelişti. Herkes kendisini suçlu görüyordu. Bu nedenle o zaman tutumumuz yeterli olmadı. Moral düzeyinde kırılma yaşanmıştı. Açık açık, 'parti bu eylemi kabul etmese de biz yine de yapacağız' deniyordu. Herkes de katıldı. Eyalet komutanı, saha komutanı yardımcısı da hazır, yine de eylem yapıldı. Şunu söylemek istiyorum, geçmiş dönemi iyi tahlil edemedik. Duygusal yaklaştık. Duygusalığımız bir biçimde kullanılmamıza sebep oldu. Parti o süreci, Şaho'nun 2012 pratiğini tasfiye süreci ilan etti.

Bazı çatışmalar oldu, o da tarzdan kaynağını alıyordu. Şehirlere yakın kalındı. İran da onu kabul etmiyordu. Bu nedenle çatışmalar oldu, o pratik üzerine parti bir talimat yayımladı. Pratiği çete ve asi avare tarz olarak değerlendirdi. Arkadaşlar açıkça 'biz bu değerlendirmeyi kabul etmiyoruz' diyorlardı. Cihaz üzerinden bu tartışma yürütülüyordu. Fakat örgütsel bir tutum gelişmedi. Bizim açımızdan da, diğer arkadaşlar açısından da böyle bir tutum gelişmedi. Burada örgütsel, ideolojik bir zaa-

fin olduğu dile getirilebilir. O zaaf komutanın yaklaşımlarında da çok fazla çıkıyordu. Örneğin komutan çok çok fazla bireysel yaklaşıyor. Bir sorun olunca bu genele maledilmek yerine iki kişiye, üç kişiye mal ediliyor. Şaho'da böyle çok fazla pratik çıktı. Bu şekilde iki bölge tasfiye edildi. Ben Kirmanşan'daydım. Eyalet yürütmesinde olan bir arkadaş geldi. Doğru, sorunlar çıkmıştı. Sorunları çözeceği yerde yönetimdeki arkadaşları karşısına aldı. Arkadaşları parçaladı, arkadaşlarla konuşmama başladı. Parti toparlanamadığımızı görünce Kirmanşan'daki tüm arkadaşları çekti.

Çalışmalarımızda örgütsel zaafılar çok çok fazla çıkıyor. Örneğin 2015'te on yediden fazla arkadaşın şahadeti bu esas üzerinden oldu. Planlama yapılıyor, o planlamaya göre hareket edeceğine takım komutanı arkadaş planlamayı kendisine göre değiştiriyor. Bu şekilde arkadaşlar şehit düştü. Örneğin 'arabalar kullanılmasın' deniliyor, gidip arabaya biniliyor. Beş arkadaş arabanın içinde şehit düştü. Bir mermi bile patlatmadan bombalarını kendilerinde patlattılar. Sınır üzerinde bir alandır, yasaklanmış, eskiden arkadaşlar pusuya girmişler, orada deşifre olunmuş. Yine oradan grup geçiriliyor, iki arkadaş da orada şehit düştü ya da eylem esnasında tim komutanı bir arkadaş kendi kafasına göre kalkıp randevu yerine gidiyor, iki arkadaş da orada şehit düştü. Aslında bu bir komlodur. Bu yaklaşımları dile getirdiğimde bizim şahsımızda yaşananları da dile getiriyorum. Ben kendimi uzak görmüyorum, bireyselleştiren yaklaşımlar benim şahsımda da yaşandı.

Örneğin Kirmanşan pratiğinde benim yaklaşımım çok fazla belirgindi. Biz de sorunlar karşısında bireysel tutumlar içine girdik. Biz de yapıyı parçaladık. Yani karşımıza aldık, öyle parçalanma oldu. Artık orada yaşamımız altüst oldu. Ateşkes sürecini değerlendirip örgütsel durumumuzu güçlendireceğimiz yerde tam tersi bir durum gelişti. Sadece Şaho pratiği değil, diğer bölgelerin pratiğinde de benzer noktalarda sıkıntılar yaşandı. İran'ın farklı farklı yaklaşımları da oldu. Mesela bazı bölgelerde düşman arkadaşlara hiç yönelmiyordu. Gerçekten de arkadaşlar çok rahat hareket edebiliyorlardı, hiçbir yönelim olmuyordu. Ama İran, Şaho ve Kirmanşan'da yöneliyordu. Kirmanşan'da çok hassas yaklaşıyordu. Kirmanşan, asimilasyon siyasetinin en fazla geliştiği bir yerdir. Orada gerilla olunca arazideki gizli birliklerinin sayısını çok artırıyorlar. Sürekli takipteler, sonunda çatışma da yaşandı. İran'ın bu kadar hassas yaklaşıyor. Fakat biz çalışmalarımızın hassasiyetini çok fazla göz önünde bulundurmuyoruz. İran öyle hesaplıyor, biz çok basit yaklaşıyoruz.

Arkadaşların Rojhilat pratiğine gitme isteği ve iddiası üzerinde bazı noktalar dile getirilebilir. Birçok arkadaş gelip bir-bir buçuk yıl kaldı. Çok fazla bir katkıları olmadı. Nasıl yaklaşıyorlardı? ‘Başka yerlerde savaş yok, biz Rojhilat’a gelmişiz’ diyorlar. Bu açıkça dile getiriliyordu. Bu yaklaşımlar çıktı. O kadroyla, o yaklaşımla katılım olursa fazla bir sonuç da çıkmaz. Bazı arkadaşlar Şehit İbrahim Akademisinden gelmişlerdi. Düzenlemelerine itiraz etmişlerdi. Onun üzerine Rojhilat’a gelmişlerdi. ‘Burada savaş kalmadı, ateşkes oldu. Biz de Rojhilat’a gelelim dedik’ deniliyordu. Hâlbuki Rojhilat’ta ateşkes vardı, ama yer yer çatışmalar yaşanıyordu. Çatışmalar arkadaşlardan kaynaklandı. Düşman 2013’te elli-altmış kayıp verdi. Nokta yola yakındır, konvoy geçiyor, pastarlar silahsızdır, arkadaşlar vuruyor. Kirmanşan’dan Mako’ya kadar bu yaklaşımlar çıktı. İran’ın kısmi operasyonları da oluyordu, ama arkadaşlar bunu bir koz olarak İran’ın eline vermemeliydiler. Örneğin Bahoz ve Dersim arkadaşlar şehit düştüler. Bahoz arkadaş idam edildi, Dersim arkadaş da Sine’nin içinde şehit düşürüldü. Yani düşman da misilleme yaptı. Bu da kaynağını yaklaşımlarımızdan alıyordu.

Kadronun yaklaşım sorunları var. Oraya gidip büyük bir iddiayla kalıcı bir çalışma yürütme yaklaşımı yoktur. Şaho’ya gelen komuta da stratejik bir bakış açısıyla çalışmalara yaklaşıyor. Yaklaşımlarımızda bunlar açığa çıktı. Arkadaşlar Kuzey alanını ve Medya Savunma Alanlarını değerlendirdiler. Birçok benzer nokta var. Birbirinden çok kopuk da değerlendiremiyorsun. Bir eyalet doğru değerlendirilirse bütün alanlarımız için bir perspektif olabilir.

... Arkadaş: Biz de birebir YRK çalışmalarını takip ediyoruz. Arkadaşların raporlarını, tekmillerini takip ediyoruz. Bazı yerler eksik kaldı. En önemli sorun kendine göreliktir. Üst yönetimden talimat götürse oranın yapısı, yönetimi kendine göre ele alıyor. Bu sonlarda ‘Şaho’daki bazı arkadaşlar çekilsin’ diye önerdik. Anakarargâhtan talimat gelmişti. Şaho’daki bir arkadaş görevden alınmıştı. Şaho’daki yönetimin hepsi kıyameti kopardılar. “Arkadaşlar Kandil’den talimat veriyorlar, burada ne yaşandığını bilmiyorlar, kendileri gelsin yapsın” biçiminde tepkiler ortaya konuldu. O arkadaşın denetimi altında şahadetler, sorunlar yaşandı. Örgüt de görevden almaya ihtiyaç duymuş. Hem kadın, hem erkek arkadaşların yönetimi bunu çok fazla tartıştılar.

Yönetimden bazı arkadaşların Şaho’dan çekilmesi önerisi yapıldı. Talimatları kendine göre ele almak, kendine göre halka, düşmana yaklaşmak Şaho’daki YRK güçleri arasında çok fazla ön plandadır. 2014’te YRK için söylenecek esas şey şudur: Karargâhımız Asos’a geçti. Bu iyi

bir adımdı. Ama arkadaşlar on-on beş günde bir arabayla Kandil'e geliyorlar. Geçtiğin yerlerde İran'ın o kadar istihbaratı var. Sen nasıl yapını öyle getirip götürmeye cüret ediyorsun ya da yönetim gelip geçiyor? Bu tarz düşman denetimi altına giriyor.

Bir diğeri, Pêncwên'de YRK gücü var. PJAK olarak da siyasi gücümüzü oraya götürdük. YNK başlangıçta oraya gitmemize izin vermedi. "Eğer biz PJAK'ı Pêncwên'e geçirirsek o zaman İran'ı karşımıza almamız gerekiyor" diye düşündü. Görüşmelerde onları ikna etmek için "Oraya gideceğiz, fakat fazla deşifre olmasına izin vermeyeceğiz" dedik. Hedefimiz Pêncwên üzerinden halkı örgütlemektir. Halkı örgütledikten sonra zamanla Pêncwên'i denetim altına alabiliriz. Artık YNK ne derse desin Pêncwên'den çıkmayız, ama başlangıçta açık vermeyeceğiz. Çünkü Spayi Pasdaran Pêncwên'de var ve çok hâkimdir.

Örneğin YRK'nin bir gücü oradaydı. Gündüz vakti silahla, gerilla kıyafetiyle halkın içine giriyorlardı. Bu kadar kendine göre bir tarz vardı. Arkadaşlar müdahale edince "Pêncwên bizimdir, PJAK gücü olarak nasıl gelip bize burada müdahale ediyorsunuz" diyorlardı. Biz bir grup gücü Rojhilat'a gönderdik. Arkadaşlar Şaho'ya geçmeden önce oradaki kuryemiz Pêncwên halkına "arkadaşlar Şaho'ya geçecek" diye bilgi verdi. Bu konularda çok fazla açıklık var. En sonunda YNK arkadaşlara "Eğer siz oradaki gücünüzü denetim altına sokmazsanız, müdahale edip sizi Pêncwên'den çıkarırız" dedi. Bu yapıldı. Pêncwên Şaho'ya, Ciwanro'ya yakın bir yerdir. Oradan Rojhilat'a güç takviye edebilirsiniz, halka ulaşabilirsiniz. Bu araziden çıkmamak için arkadaşlar onlarca kez YNK'yle görüşme yapmışlar. Arkadaşlar gücü denetim altına koymak için çok zorlanıyorlar. Ama arkadaşlar dinlemiyor.

Brüsk arkadaşların şahadetinde de aynı şey yaşandı. Arkadaşlar gidince "Bu hat kullanılmıyor, örgüt yasaklamış" denildi. Ama arkadaşlar gidip orayı kullandılar. Bu da Brüsk arkadaşın şahadetine sebep oldu. Gençlikten bir arkadaştı ve içerideki çalışmalar için hazırlanmıştı. Bunu neden söylüyorum? Arkadaşlar evet diyor, ama kendilerine göre davranıyorlar. En son yaşanan şahadetler çok ağır geldi. Bu, okulda en fazla üzerine düşündüğüm noktalardan biridir.

YRK çalışmalarında vergilendirme çok ön plandadır. Rojhilat halkına merhaba deyince "Heval vergi mi istiyorsun" diyorlar. Bir kadro olarak utanıyorsun. Yani hedefin, isteğin nedir? Halk için Önderlik ne diyor? Halk öyle bir noktaya gelmiş ki sanki partinin bazı maddi kazanımlarda gözü var gibi düşünüyor. Örgütsel ve ideolojik noktalarda halkı hazırlamak çok fazla yoktur.

Ben de özeleştirimi veriyorum. Milislere yaklaşımın nasıl olduğu konusunda bir soru sorulmuştu. Biz milisleri hazırlayamıyoruz. Şimdi Rojhilat'lı bir aileye gidelim, hepsi bizimle çalışan insanlardır. Hepsisi de arkadaşların tarzından dolayı deşifre olmuş gelmişler. Ben iddia ediyorum, deşifre olup buraya gelen insanlardan bazıları bugün Mako'da, Mahabad'ta, Urmiye'de olsalardı biz onların aracılığıyla çok çalışma yürütebilirdik. Çünkü buraya gelen insanlar gerçekten de içeride çok fazla çalışabilecek insanlardır. Arkadaşlar “Şervan çıkar, para getir, vergi getir, istihbarat, eylem, keşif yap” diyor. Sonunda da İran bakıyor ki bu normal bir insan değil, denetim altına koyuyor. İran bazılarına “Arkadaşlara da çalış, bize de çalış” demiş. O insanlar bunu kabul etmemişler, şimdi Kandil'deler. Bu bizim tarzımızdır. Biz bir milisi deşifre olana, tutuklanana kadar tutuyoruz.

Örneğin ben 2012'de Kuzey'den gelince Cemal arkadaş bana şunu söyledi: “Sen Hakkari'de vergi toplayacağına halkla beraber bir şirket kursaydın partiye faydan daha fazla olurdu”. Ben bunu Rojhilat'lı arkadaşlara da söyledim. Biz halktan vergi alacağımıza halkı örgütleyelim. Rojhilat'ta bazı yerlerimiz var, biz hiç vergi istemiyoruz. Kış olunca onlar vergilerini kendileri getirip teslim ediyorlar. Kendileri topluyorlar, belirli bir yerleri var, getirip arkadaşlara teslim ediyorlar. Ben Rojhilat halkının bu yaklaşımını görünce çok etkilendim. Ama bazı yerlerde de halk yoksuludur.

Rojhilat'ta Kurmanc bölgesi üzerinde örgüt durmazsa, orası bizim elimizden çıkar. Çünkü bazı şeyler yapılıyor. Örneğin arkadaşlar gidip birini cezalandırıyor, cezalandırılan gidip başkasına “Sen beni arkadaşlara şikâyet ettin, arkadaşlar onun için beni cezalandırdılar” diyor. Çelişkiler oluşuyor. Arkadaşlar halkın içinde olan, hassasiyetleri göz önünde bulundurmuyorlar. Bazı şeyler var arkadaşların kendileri yapmaları gerekiyor. Ama başka birinin aracılığıyla yapıyorlar. Böylece halkın içinde çelişki çıkıyor, rahatsızlık doğuyor, birbirlerine karşı tepkileniyorlar. Örneğin şimdi Kurmanç bölgesinde İran, şehit ve katılımların fazla olduğu köyleri boşaltmak istedi. Halk boşaltmadı. Bazı mıntıkaları var, İran yasalarına göre boşaltılmaları gerekiyor. Orada arkadaşlar gidip halkı örgütleyeceğine, o bölgeden gelenler “Valla bizim işimiz vergi toplamaktı” diyorlar. Örneğin savaşçı çıkarmak için o kadar verimli bir yerdir. Ama arkadaşlar savaşçı çıkaramıyorlar.

Urmiye'de arkadaşlar bir ajana dönük eylem yapmak istiyorlar. Bir aydır gördükleri birine “bize istihbarat getir, biz eylem yapacağız” diyorlar. Bir aydır tanıdığın birine nasıl güvenip eylem yapmaya gidebilir-

sin? Eylemi o kişiye yaptırdılar, deşifre oldu. Kimse sahip çıkmıyor. Şimdi o kişinin ailesinin yarısı Rojhilat'ta, yarısı Güneydedir. Eğitimmişsin, ailesinin durumunu göz önünde bulundurmamışsın. Kimse ailesinin kalan kısmını getiremiyor. Bu tarz YRK'de de var. Arkadaşlar neden şehit düştüler? Gündüz saat 12'de arkadaşlar gidip şehre giriyorlar. Neden? 'Biz vergi istemiştiz, sen nasıl vermezsin?' diye, gündüz saat 12'de gidip hesap sormak istiyorlar. Sonra da şehit düştüler. Bölge komutanının kendisi gidiyor. Neden? Vergi toplamak için. Gerçekten Harun arkadaşın şahadeti çok ağırdı.

Bir diğer konu, örneğin Mako taraflarında arkadaşlar "DAİŞ Urmiye'nin bir köyüne girmiş, köyü işgal etmiş, oraya müdahale etmek gerekiyor" dediler. Arkadaşlar öyle bir panik yarattılar. Hâlbuki Sipayî Pastaran taktik yapmış. Bakmışlar arkadaşlar o köye her zaman geliyor, "PKK, DAİŞ'e karşı çok hassas yaklaşıyor. Biz DAİŞ olduğumuzu söyler halkı esir alırız, PKK'liler gelirler biz de ona göre süreci bozabiliriz" biçiminde bir taktiğe başvuruyorlar. Sipayî Pastaran köye girdiğinde köylüler arkadaşlara telefon açıyorlar "Heval gelin, DAİŞ köyü işgal etmiş, hepimizi esir almışlar" diyor. Arkadaşlar orada bilgi almayı, keşif yapmayı düşünmüyorlar. "DAİŞ, köye saldırmış hemen gidelim" diyorlar. Arkadaşlar gidiyor, bir arkadaş şehit düşüyor. Sonra başka bir arkadaş gidiyor, o da şehit düşüyor. Orada kaç tane arkadaş öyle şehit düştü. Sonra biraz istihbarat topladık. Görüldü ki DAİŞ değil, İtlahat'tır. Arkadaşlar köye çok gitmişler, köyün şehitleri de var. İtlahat arkadaşların hassasiyetlerini ele almış. Bir ailenin yoluyla o kadar arkadaşı şehit düşürdü. "Heval neden öyle yaptınız?" diye sorduğunda "DAİŞ köye girmiş dediler, biz de mecbur köyü savunmak için gittik, öyle şehit verdik" diyorlar. Bölge komutanı keşif yapıp, bu durumun komplo olup olmadığını netleştireceğine, kendisi gidiyor.

Hareket PJAK'ı ciddi ciddi eleştirdi. Arkadaşlar İran'ı çok küçük görüyorlar. Ateşkestir, sanki her yer ovoid biçiminde yaklaşıyorlar. Gizlilik çok azdır. Şahadetler de tarzımızdan kaynağını alıyor. Çünkü gizlilik yok. Önderlik o kadar değerlendiriyor, örgüt müdahale ediyor. Buna rağmen İran'ı bir devlet olarak ele alma yaklaşımı yoktur. O nedenle YRK için bazı konuların üzerinde durulmaz, örgüt müdahale etmezse olumsuz sonuçlar doğabilir. Küçük görme yaklaşımı var, sadece savaştım deniliyor. Tamam, savaştım. Biz bir savaş gücüyüz savaşıyoruz, ama hazırlıklarımız, yaklaşımlarımız ne düzeydedir, örgüt ne düşünüyor? Bunlar göz önünde bulundurulmuyor.

Kurmanç bölgesinde hem HPG'li hem YRK'li arkadaşlar gerçekten halkı çok çok fazla incitmişler. Halk bize karşı ciddi ciddi tepki toplamış ve düşman da bunu kullanıyor. 2014'te Sipayî Pasdaran'ın en etkili komutanını o bölgeye götürmüşler ve oradan gelen istihbarat bilgilerine göre ona sadece şunu söylemişler: "O bölgenin halkı yurtseverdir, sen onları örgütten koparacaksın". Mako'ya yerleştirdikleri komutana bu görevi vermişler.

Vergi toplama yöntemi çok yanlıştır. Arkadaşlar aşiret hassasiyetlerini göz önünde bulundurmuyorlar. Bazen şehit aileleri, yurtsever ailelerimiz geliyorlar, arkadaşların yaklaşımlarını anlattıklarında utanıyorsun. Ben bunları YRK'li arkadaşlar için söylemiyorum. Onların Kelareş'te kalan güçleri için belirtiyorum. Dambat bölgesi için söylediklerimse HPG'li arkadaşlar içindir. Bu sonlarda YRK Kelareş'te kalan arkadaşların hepsini çekti. Gerçekten halk arkadaşların tarzından çok şikâyetçi, çok rahatsızdır. Neden? Ateşkes sürecidir, YRK'nin elinde böyle büyük bir fırsat var, halkı örgütleyebilirler. Fakat bu fazla yapılmıyor.

Bir örnek daha vermek istiyorum: Pêncwên'de biraz PÇDK ve PJAK milisi var. Bir askeri güç nasıl gidip siyasi bir gücün milisiyle görüşme yapar? Pêncwên'de YNK'nin görevi tamamlanmış komutanları var, yurtseverdirler. PÇDK, PJAK gidip onları çalıştırıyorlar. En sonunda kavga çıktı. Bu komutanların hepsi "Biz PÇDK'ye güvenmiyoruz, PJAK'la çalışmak istiyoruz" diyorlar. Gerçekten PÇDK'li arkadaşların rahatsız olmaya hakları vardı. Milislere "Yaklaşımlarınız yanlıştır. PÇDK de hareketin bir parçasıdır. Ona göre yaklaşmanız lazım" denildi. En sonunda anlaşıldı ki askeri güçler de bunlarla çalışmak istemişler. Sen bir askeri güçsün, senin emekli olmuş komutanlarla ne işin var? Askeri bir güçsün, bir ihtiyacın olursa farklı yollar kullanman gerekir. Bu noktada da yanlışlar oluyor.

Rojhilat'a gelen arkadaşlarda da yüzeysel yaklaşımlar var. Uzun süreli bakış yoktur. Bu sonlarda YRK savaşçı katılım hedefi koydu ve büyük bir güç oluştu. Arkadaşlar artık biraz yük almaları gerektiğini hissettiler. Halkı ideolojik, örgütsel olarak hazırlarsak Rojhilat'ta büyük sonuçlar elde edebiliriz. Bu yaklaşımlar aşılmazsa bize yakın ailelerimizi de kaybedebiliriz.

Abbas Arkadaş: Rojhilat pratiğine ilişkin eleştiriler çoktur. Bu tür pratiklere başladığından dolayı insan neredeyse pişman olacak! Öyle olsa sonu oraya gider.

... **Arkadaş:** Rojhilat'ta bir savaş oldu, bir sonuç elde edildi. Biz Güneydeydik. Güney halkı üzerinde yarattığı etki az değildi. Arkadaşlar bu savaşın sonuçlarını da değerlendirebilirlerdi. Bir direniş vardı. Fakat arkadaşlar sadece olaylar üzerinden, sadece kendi bakış açılarına göre değerlendirdiler, bence bu yanlıştır. Böyle bir sonuca ulaşamayız, orada bir hareketin çalışması yürüyor. Olayları ele alıp sonuç çıkarmak ayrı bir konudur. Ama orada önemli sonuçlar da var. Örneğin Simko arkadaşın öncülüğünde çok önemli sonuçlar elde edildi. Sonuçta bazı eksikliklere rağmen devlet ateşkes ilan etti. Arkadaşlar sadece olayları ele aldılar. Bence olumlu taraflarını da ele alırlarsa iyi olur.

... **Arkadaş:** Savaştan sonra bir ateşkes oldu. Duyduğum kadarıyla Casusan tepesi, Dolakoke, Şehit Ayhan tarafları teslim edildi. PJAK ya da YRK bu anlaşmadan ne kadar faydalandı? Bu durum içeride YRK için nasıl bir kolaylık yarattı? Eğer ortada bir anlaşma varsa karşılıklıdır. Arkadaşlar bunu da değerlendirse iyidir.

... **Arkadaş:** 2006'de Mukriyan mıntıkasında önemli bir hamle başlatıldı. Boka, Mahabad, Serdeşt, oralar Rojhilat'ın önemli bir mıntıkasıdır. Hamle çok ciddiye. Örgüt kuruldu, savaşçılar katıldı, ciddi bir çalışma yürütüldü. Fakat ondan sonra geriledi, devam ettirilemedi. Neden orada çalışmalar güçlendirilmiyor? Kelareş mıntıkasında gece-gündüz PJAK kadroları halkın içindeydi ve halk her şey için hazır. Şimdi baktığında arkadaşlar çok karamsar bir tablo çizdi. Bunun sebebi nedir?

... **Arkadaş:** Kandil savaşının etkileri soruldu. Doğrudur, biz bazı olayları dile getirdik. O olaylar elde edilecek kazanımların elde edilmemesine sebep oldu. Örnek verdik, birçok alanda arkadaşlar şehit düştü. O şahadetler halkın arkadaşlara bakışının kısmen değişmesine sebep oldu. Gerilla, daha somut olarak PKK-PJAK çok farklı biliniyor. Ama o kadar kolay şahadetlerin olması, cenazelerinin düşmanın eline geçmesi halkın bakışını biraz değiştirdi. Dalaho gibi bir alanda 2010'da beş arkadaş şehit düştü. 2015'te de beş arkadaş şehit düştü. Bunlar halkın içinde bir korkunun oluşmasına neden oldu. Arkadaşlar parti adına oradalar. Çalışma iddiaları var, ama o kadar kolay şehit düşüyorlar. Bizim yaklaşımlarımız öyle bir sonucun çıkmasına sebep oldu. Gerçekten de hem komuta hem de yapı düzeyinde çok fazla kendine görelilik var. Öyle olmuş ki, herkesin ayrı bir yolu var. Ortak bir tarz, düşünce çok fazla ortaya çıkmıyor. Bunlar bizim sorunlarımızdır. Eğer bu noktaları değerlendiremezsek büyük kazanımları da elde edemeyiz.

Rojhilat'ta, bazı süreçlerde özellikle Kandil savaşında cevap olamadık, ama şimdi arkadaşların duruşu düşmana bir darbe gibidir. İran bunu çok ciddi ele alıyor. Bu noktayı inkâr etmiyorum. Arkadaşlar karamsar yaklaşımdan ve direnişin sonuçlarını değerlendirmemekten söz ettiler. Yok, öyle de değildir. Biz Kirmanşan'a gittik. Oraya gitmeden önce PJAK'ın ismi vardı. Sanki yıllardır PJAK o bölgelerde varmış gibi bir yaklaşım vardı. Halk arkadaşlara öyle yaklaşıyordu. Hepsini aşiretler ve arkadaşlara sıcak yaklaşıyorlardı. Bu da o direnişin sonucudur.

Arkadaş PJAK ve YRK'nin anlaşmadan ne sonuç elde ettiğini sordu. Partinin perspektifi de ateşkesin örgütlenme için değerlendirilmesi gerektiği yönündeydi. Fakat orada çalışmalar biraz iç içe geçti. Farklı anlayışlar da çıktı. Müdahale örneğini verdik. Müdahale yapıldı, ama hangi esaslar üzerinden yapıldı? Birçok arkadaş da biliyor, o müdahale tasfiye olarak adlandırıldı. Bizim duruşumuz da öyle güçlü değildi. Bu nedenle yapamadık. Gerçekten bazı noktaların yanlış, çizgi dışı olduğunu biliyorsun, ama duygusal yaklaşımlar, kendine kızmalar tavır geliştirmeye sebep oldu. O noktayı ben pek çok arkadaşta da gördüm. O nedenle de istenilen düzeyde bir örgütlenme, hazırlık yapıp geliştiremedik.

Genel Rojhilat çalışmaları içerisinde bir koordinesizlik de var. Bariz örnek Pêncwên çalışmalarıdır. Gerçekten hepimiz ihtiyaçlarımıza göre milislere, halka yaklaşıyoruz. Herkes kendi işini yürütmek, önündeki çalışmayı sonuca götürmek istiyor. O nedenle de öyle bir yaklaşım ortaya çıkıyor. Orada öyle bir koordinesizlik var.

Vergilendirme Rojhilat'ta komutanlığın bir ölçüsü olmuştu. Ne kadar para toplarsan o kadar komutan, o kadar militansındır. Öyle bir algı oluşturulmuştu. O nedenle de partinin kabul etmeyeceği pek çok yöntem kullanıldı. Sen zengin bir insandan yardım istiyorsun "arabayla beni şuraya kadar götür" diyorsun. Sonra inip adama "sen tutuklusun, bizimle gelmen gerekiyor" diyorsun. Böyle yaklaşımlar çok fazla oldu. Ya da arkadaş kuryedir, gidip bir adamı alıyor önüne, arkadaşları geçiriyor. Adamın birini geçirip sonra ondan para alıyor. Öyle olmuştu ki adeta vergi toplama bir ölçü halini aldı. Bunun üzerinden herkes bir biçimde kendisini ispatlamak istiyordu. Bu yaklaşımlar Rojhilat çalışmalarında çok çok ön plandadır. Çıkan sonuçlar da bunlardır. Bu noktalar iyi değerlendirilmez, eleştirilmezse yine yanlışlar tekrarlanır.

... **Arkadaş:** Arkadaşlar Kelareş'i değerlendirdiler. Halk gelip örgüte, "kadın arkadaşlar gelsin, erkek arkadaşlar gelmesinler. PJAK döneminde kadın arkadaşlar oradaydı, örgüt, yaşam tarzı çok farklıydı" diyor. "Şimdi erkek arkadaşlar gelmiş, yanlarına gidiyoruz. Bize 'Gidin silah,

ekmek getirin' diyorlar. Bize ne için çalışacağız, ne için zindana gireceğiz bunu söylemiyorlar" diyor.

Biri var örnek vermek istiyorum, yirmi iki yıldır arkadaşlarla beraberdir, 2014'te eğitime aldık. Kalkıp "ben yirmi iki yıldır sizinleyim, bir sefer bir arkadaş bana ideolojik anlamda bir şey anlatsaydı ben Rojhi-lat'ta yirmi iki kişi örgütlerdim" dedi. Bu büyük bir eleştiridir. O insan bize yaşamını vermiş, ama bakıyorsun ki örgütten bir şey almamış. 'Pratik yap, arazi keşfine git' desen hiç sorunu yoktur. Ama örgütleme yapamıyor. Halk bu rahatsızlığı dile getiriyor. Halk "askeri anlamda çalışalım" diyor. Halk Kobani'den, Şengal'den çok etkilenmiş. Bizden öz savunmalarını yapabilmelerini istiyorlar. Kelareş tarafının söylediği şudur: "Arkadaşlar daha önce geldiklerinde bizimle konuşuyor, örgütlüyorlardı ya da aile içinde sorunlar varsa arkadaşlar üzerinde duruyorlardı, 2008'den sonra arkadaşlar bu sorumluluğu üzerlerine almıyor". Kelareş için bunları belirtebilirim.

Ciwanro şimdi de kitle olarak en güçlü olduğumuz yerdir. 2014'te Kobani savaşından sonra baba ve oğul partiye katılmaya geldiler. Bir kadın arkadaş ailesi PJAK'a kattı. İran gibi feodal bir yerde bunlar öyle küçük şeyler değildir. Ciwanro'da bunlar oldu, ama sahip çıkıp örgütlemek noktasında eksiklik var. Çok güçlü bir potansiyelimiz var. Özellikle de gençlik olarak komitelerimiz var. Ciwanro yalnız kalıyor. Bu da düşmanın baskılarını arttırmasına yol açıyor.

Kandil savaşı, Simko arkadaşın direnişi halkın üzerinde büyük bir etki yapmış. Ama biz bu etkiyi nasıl örgüte dönüştürürüz noktasında ciddi eksikliklerimiz var. Bunu yapacak olan güç PJAK'tır. Ben de PJAK çalışmalarından geldiğim için özeleştirim bu hususta veriyorum. Biz görevimizi başaramadık.

Abbas Arkadaş: HPG, PJAK, HRK, DKB kavgası çoktur. Kelareş meselesini düzeltemedik. Herkes de kendine göre eleştiriyor. Bir de PJAK'la HRK, şimdiki YRK koordinesi arasında eleştiriler çok. PJAK da gerillayı çok eleştiriyor. Ben gerilladan yanayım. Arkadaş beni şahit gösterdi de, ben öyle şahitlik yapmam. Tersinden yaparım. Dambat'ta da PJAK ve kadınlar soruşturmalık oldular. Onu da söyleyelim. Herkes hep tek yanlı eleştiriyor da! Bilgilerin hepsi açığa çıksın. Bildiğim kadarıyla erkeklerden daha çok baskı uygulayanlar da oldu.

Yönetimler arasında bir didişme-çekişme var. Genelde olan bir durumdur. Biraz imkân var, aslında yaşanan bu imkânlar üzerindeki çeğişmedir. Bir de dar bir ortamdır. Türkiye bastırıyor, İran bastırıyor. O

sınır üzerinde sorunlar öyle oldu. Bir türlü bütünlüklü bir yönetim durumu, iki tarafta da dengeli bir çalışma ortaya çıkaramadık. İmkânlar heder oldu, şehitler verdik. Şehidan’daki şehitleri Bager arkadaşgılı, Gülzar arkadaşları da anmak lazım. PJAK da çalışmalarda çok hâkimiyet ve denge tutturamadı.

İran’ın hava güçleri yoktur. Şahlıktan bu yana yeni oluşturuyorlar. Fakat topçu gücü etkilidir. Irak’la savaşta bunu çok daha fazla yetkinleştirdiler. O topçu gücünü ciddiye almak lazım. İkincisi, muhalif hareketten geliyor. Muhalif örgütleri iyi bilirler. Muhalefet nasıldır, biliyorlar. O bakımdan muhalefetin hepsini tanıyorlar. Ayrıca, uzun süre bizimle de ilişkileri oldu. Çok özel olarak ilgilendiler. Özel PKK masaları vardır. Bir dönem iddia ediyorlardı ‘biz PKK’yi PKK yönetiminden dahi daha iyi tanıyoruz’ diye. O kadar uğraşıyorlar. Onu dikkate almak lazım. Üçüncüsü Kürt karşıtlıklarıdır. Geçmişte peşmergeye karşı mücadele etmiş, çöktürmüşler. Bir daha karşıt bir silahlı hareket olmasından çok korkuyorlar. Ona karşı amansızdırlar. Bu durumu kendileri için aşırı tehlikeli görüyorlar. Kürtlerin karşısında çok şoven, milliyetçi ve saldırganlırlar.

İran’ın bu özelliklerini dikkate almak lazım. Karşıda savaşılan gücün durumu budur. Ateşkesten bu yana kavgalar sürdü. Sadece oralar değil, her zaman her yıl çatışma gibi bir şeydir. Çok silahlı duruma dönüşmedi ama top atışları da hep oldu. Kandil üzerindeki durum, bugüne kadar da en çok kavgalı olan durumdur. Nasıl çözeceğiz? Bu durum çözülecek mi yoksa çatışmaya mı dönüşecek? Tam net değildir. Gergin bir durumdur. Sadece Doğu Kandil’deki o tepeler değil, ‘Kandil’in üzerinde İran şu an on dokuz tepe tutuyor’ diyorlar. Batı taraftan da birçok tepe bölüşüldü. Tümünü ele geçirmek için baskıları çoktur. “Bizim güvenlik sorunu-muz” diyorlar. “Başka güçlerle, Amerika’yla çatışmalı haldeyiz, burası kalmış, sistem kuracağız” diyorlar. Öyle bir çekişme var.

Sadece Rojhilat’taki çalışmalar PJAK’ın, YRK’nin faaliyetleri değil, İran’la aramızda Kandil de ciddi bir savaş unsurudur. Bu Xinere tarafını zaten fazlasıyla ele geçirmişler. Artık orası sorun olmaktan çıkmış. Her yere karakollarını kurmuşlar. Sınırın çok güney taraflarına girmişler. Hep sınır üzerinde filan değiller. Öngördükleri, istedikleri yeri almışlar.

Bizim açımızdan da Kuzeydeki pratik Rojhilat’a yansıdı. Kuzeyin sorunları, yani gerillanın yaşadığı eksiklikler, çizgi dışılıklar olduğu gibi yansıdı. Rojhilat’ta yaşananın önemli bir bölümü de Bakur’daki durumdur. Çünkü gerilla oradaki tecrübeyle pratiğe yöneldi. Birincisi buydu.

İkincisi, uzun bir süre özellikle de gerilla gücü Rojhilat'a adapte olmakta zorlandı. Bakur tecrübesiyle geldiği için bakışı hep Bakur'a oldu. Siyaseten de öyleydi. Yerleşmede Rojhilat'ın koşullarına göre kendini uyarlamada ciddi sorunlar, zorlanmalar yaşandı. Bu uzun süreyi aldı. Sonra değişti.

Üçüncüsü, koordinesizlik vardır. Siyasi-askeri çalışmaların bütünlüğü konusunda zayıflıklar var. Yine hem siyasi, hem askeri anlamda tarz bulma, Rojhilat'ta doğru tarz tutturmada iki alan da zorlandı. Bakur veya Medya Savunma Alanlarından düzenleme olduğu için askeri güçler kendilerini biraz fazla özerk, bir de hâkim gördüler. Siyasi alan tarz bulmakta zorlandı. Devlet saldırılarına hedef oldu, darbe yedi. Öyle olunca, askeri karargâh kendini daha güçlü görüyor. Çünkü siyasi alanda zorlanınca tarz oluşturmada da İran bastırdı. O imkândan yararlanmak üzere bütünlük olsun diye daha fazla askeri güce dayanarak çalışmak istiyor. Bu, oturup bütünlüklü bir koordine sistemi, planlama oluşturmak yerine hep çekişme konusu oldu.

Baştan beri birbirini eleştiriyorlar. Gerilla karargâhı ile PJAK -şimdi KODAR- arasında eleştiriler, çelişki çoktur. Koordinesizlik vardır. Bunlar giderek en aza indi. Eskiden daha fazlaydı. Bu pratik süreç eleştirilerle azaldı ama hala da vardır. Birbirlerini çok eleştiriyorlar. Küçük şeyleri çok fazla görüyorlar. Birbirlerinin eksikliklerinden kendilerini sorumlu görmüyorlar. En temel bir hata odur. Hâlbuki PJAK, HRK'nin hatalarından kendini sorumlu görmelidir. HRK de öyle. HRK yönetimi, komutanlığı da PJAK koordinesi içindedir, ama her ikisinde de dar yaklaşım var. Kendilerini kendi alanlarıyla sorumlu görüyorlar. Biraz kolaycı bir yaklaşımdır.

Gerçekten zorluklar da vardır. İran egemendir. Tarz bulmada daha fazla birbirleriyle tartışsalar, bu zorlukları daha çok yenerlerdi. Böyle bir durum ise tersine kendi imkânlarını azalttı, zorladı. Zorlandıkça da daha fazla birbirleri ile tartışmalı oldular. Eleştirileri haklıdır. Söylenen yanlışlar hep yapılıyor da yapan kim, düzeltilecek olan kim? Orası tartışma konusudur. Arkadaşlar doğruyu söylüyorlar da uygulamakla yükümlü olanlar da kendileridir. Öyle görülüyor. Sanki kendileri yükümlü değilmiş gibi bir yaklaşım oluyor.

İran'ın zayıflıkları vardır. Bizimle öyle kolay çatışmaya girmek de istemiyor; korkuyor yani. Ama bütün bu idamları, diğer baskıları zorlanarak göze alıyor, çözmiyor. Demokratik bir zihniyete ve siyasete sahip değil. Kürtlere inkârcı ve şoven yaklaşıyor. Kürtler güç olursa benim bu durumumu zorlar diye korkuyor. O bakımdan fırsat bulursa engelliyor,

ama biraz ihtiyatlıdır hep. Onun yarattığı zemin de var. Pratik ortam, halkın hareketimize desteği çok güçlüdür. Oradan kaynaklı fırsatlar, imkânlar var. Bu biraz daha rahat hareket etme gerektiriyor.

Gerilla keyfi, rahat durumunu Bakur'daki gibi Rojhilat'ta da sürdürüyor. Rojhilat karargâhtan ve Bakur'dan uzak bir alandır. Gerillalar, küçük birlikler halinde içeri giriyorlar. Komuta buradan da güç alıyor. Nasıl olsa çok fazla çatışmalı da değil. Dolayısıyla imkânlar var, ortam da çok zorlayıcı değil. O halde kendini biraz 'Ali kıran baş kesen' ilan etme eğilimi geçen dönem HRK komutanlarında çok fazla çıktı. Keyfe göre hareket etmek, yapıyı bastırma, örgüt sistemini işletme, erkeklerin kadın üzerinde baskı uygulaması çok fazla oldu. Genel ölçüleri de çok çok zorlayan acayip durumlar soruşturmalık oldu hep. O ortam komuta-yazmasıyla keyfiyet verdi. Nasıl olsa kimse görmez, eli ulaşmaz.

Önderlik eleştirirken hep, *"Bir günün paşalığı da paşalık"* diyordu. Öyle yaklaşımları Rojhilat komutasında çok yaşadık. Bu durum, eğitimlerle biraz azaldı. Fakat fırsat bulursa, boş bırakılırsa benzer durumlar her an yeniden ortaya çıkabilir. Uzaklık ve imkânların varlığı buna zemin sunuyor. İyi bir örgütsel denetim olmasa bu tür şeyler hemen ortaya çıkabiliyor. Bir de bunun da pratiğe, taktiğe yansması var. Yaşama da yansıyor. İdeolojik-örgütsel bozulmalar, yozlaşmalar çok oldu. Tasfiyecilik çok yaşandı. PJAK ve HRK karargâhı hep onları çözmeye çalıştı.

Keyfi hareket, fırsat, can sıkıntılarını giderme vb. yaklaşımlar zorluyor. Bir dönem Bakur'da ateşkes durumu olunca arkadaşlar yeni yer olarak biraz daha fazla Rojhilat'a eğilim duydular. Alanlara gidip hep gezmek olmaz, işlevli olunmalıdır. Oradaki gerilla gücü siyasi-örgütsel çalışmayı nasıl yapacak? Bir tarz tutturulamadı. Avare duramaz ki! Yıllardır orada yiyip içecek ama siyasi-örgütsel çalışmayı yapmayacak, böyle olmaz. Burada tarz hatası da var. Böyle insan ne yapar? Ya yozlaşır ya kendisini bir yere vurur. Dolayısıyla Rojhilat'ta hem ideolojik-örgütsel olarak yozlaşma oldu, hem de zaman zaman kendini sağa sola vurma oldu. İşte 'gittiler vurdular, gitti köyün kenarında durdu, içine girdi, karakolun yanına gitti, operasyon yaptılar, çatışma yarattı' deniyor. Tabii bizden kaynaklı olan yön çoktur. Aslında İran kendilerine çok dokunmuyordu. O kadar gücü yok. Gerilla bir düzeyde rahat hareket edebiliyor.

İçeride kendine görelikler olunca İran, hesabı Kandil'den soruyor. Öyle ki, yönetimimizi çok fazla zorladı. Anakarargâh, HRK karargâhı siyasi yönetimden çok fazla eleştiri aldı. Niye? Çünkü o tür pratikler siyaseten gerçekten bizi zorladı. Ateşkesi zorladı. Ateşkese göre kendini

zorlamış olan siyasi yönetimi zorladı. Arkadaşlar “niye biz eleştiriliyoruz ki? Düşman vurmuşuz. Daha iyi değil mi?” dediler. Yaptıklarının askeri sonuçları kendilerini çok etkilemedi. Savaş gücüdür, istediği yere gidiyor. İran’ın eli ulaşmıyor. Ama İran saldırıları başka yere zarar verdi. Onu çok görmek, anlamak istemediler. Dikkatsizlik, duyarsızlık biraz da buradan kaynaklanıyor. Kendisine zarar gelmiyor, zannediyor herkes kendisi gibidir. Kendisi olduğu yerde çatışmaya giriyor, zannediyor sadece etkisi burada kalır. ‘Biz burada çatışmaya girmişiz, başkasına nel’ deniyor. Tabii öyle değil. Karşı taraf deli değildir. İran nereden zorlayacağını çok iyi biliyor. O da bizim siyasetimizi, yönetimimizi zorladı. O tartışmalı ya da eleştirili durum biraz da oradan kaynaklandı.

Sonuçta bir adaptasyon oldu, bir güç örgütlendi. Bu güç pratikte bir zemin oluşturdu. Coğrafyayı tanıma, halk içinde örgütlenme, mevziler yaratma, yani bir gerilla gelişimi oldu. Ayrıca zaten Rojhilat’ta katılım var. Gerektiğinde Rojhilat savaşına katılmak için Bakur’da, Rojava’da, Başur’da savaşan tecrübe kazanan arkadaşlar da çoktur. Böylece bir gerilla gücü bu tür hatalar ve eksikliklerle birlikte oluştu. Geçen süreçte çok çatışmalı olmadan, bizi çok fazla İran’la savaşa sokmadan Rojhilat’a dair bir gerilla gücü oluşturduk. Bu bir başarıdır. Bu düzeyde bunu sağlamak öyle kolay bir iş değildi. Ciddi politik duruşlarla, hesaplarla, çabayla bu gerçekleşti.

Şimdi İran da bunu kendisi için en büyük tehlike görüyor. Tüm siyaseti, bu gücü nasıl silahsızlandırırım üzerinedir. Silahsızlanma çabası sadece Bakur’da sürmüyor. AKP’den çok daha fazla olarak İran yönetimi mevcut olmuş Rojhilat gerillasını nasıl silahsızlandırarak, onun çabası içerisindedir. 24 saat siyasetini onun üzerine kuruyor. Yaz-kış buna göre politika oluşturuyorlar. Zayıflıklarından yararlanıldığı ölçüde gerilla bu biçimde ayakta kalıyor. Bunlar hesaba katılmazsa her an çatışma çıkar.

e) Rojava: Cizîre ve Kobani

Rojava pratiğini ne kadar tartışabiliriz, ne kadar bilgimiz var? Artık yapabildiğimiz kadar olacak. Daha sonra önümüzdeki süreç itibarı ile alana dönük değerlendirmeler yapıldıkça hem bilgimiz artacak hem de daha derinden anlayacağız. Çünkü orası biraz tartışmaya açık bir alandır. Tecrübesi yeni, mücadele sürüyor.

YPG-YPJ Til-Hamîs hattını ele geçirdi. Aslında Cizîre açısından Kobani’deki zafer kadar önemlidir. Kobani’den önce kritik nokta orasıydı. Kobani’ye Eylöl’deki saldırı oldu da öne çıktı. Esas YPG-YPJ güçleri-

nin sorunu, planlama olarak yoğunlaştıkları alan, Rojava'nın güvenliği ve gelişimi açısından Til-Hamîs hattıydı. 2013 Aralık'ında aslında biraz dikkatsiz, denetimsiz, aşırı kendine güvenen, bütün ihtimalleri dikkate almayan, ondan önce kazanılan bazı başarılarla dayanarak biz gidersek kaçır giderler, karşımızda tutunamazlar yaklaşımıyla hareket eden bir pratik hamle savaşı güçlerini ağır sonuçlarla karşı karşıya getirdi. Çok fazla kayıp verildi. O zamandan bu noktaya gelinebilirdi. Ciddi hatalar, eksiklikler oldu. Onun üzerine soruşturması oldu. Çok sayıda raporlar hazırlandı. Tüm ayrıntılarını yeterince bilemesek de bir bölümünü biz de gördük, değerlendirdik.

Bu durumlar Kobani'ye bu biçimde saldırı yapmalarına bile kapı açtı denebilir. O zamandan bu hamle dikkatle ele alınsa, başarıya gitseydi belki Kobani ve diğer alanlara dönük DAİŞ saldırılarını engellenebilir, değiştirilebilirdi. Şengal açısından 2014'te yaşanan soykırım tehdidi gibi bir tehdit olmazdı. DAİŞ 2014 Haziran'ından sonraki saldırıları, özellikle Ağustos'taki saldırıları yaparken biraz da bu alana dönük 2013 Aralık'ındaki başarısızlığa dayandı. Kobani'nin de böyle tehdit altında olması, özellikle Şengal'in tehlike yaşaması buradan kaynaklıydı. Kobani'deki sonuca dayanarak bu durum ortadan kaldırıldı.

Til Hamis hattı önemli bir alan oluyor; stratejiktir. Stratejik önemi genişliğinden gelmiyor. Hasekê ile Şengal arasının ele geçirilmiş olması anlamına geliyor. Böylece Şengal ile Rojava birleşmiş oluyor. Aynı zamanda DAİŞ'le sınır hattını kısaltıyor. O alandaki sınır uzunluğu üçte bire düşüyor. Daha rahat savunma sistemi geliştirme imkânı veriyor. Böylece Haseki'deki varlığı savunmak, Haseki'ye dayalı olarak Serêkanî'yi savunmak daha kolay hale geliyor. Artık Cîzîr'e dönük kolay kolay güneyden, DAİŞ çeteleri tarafından tümenden tehdit edici bir saldırı gelişemez. Bu hiç olmaz veya saldırmazlar anlamına gelmiyor, ama mevcut güçleri ile yapamazlar. Daha büyük bir güçlenme sonucunda bu belki olabilir.

Bu anlamda Cîzîr kantonunun güvenliği daha kolay, daha rahat sağlanabilir bir pozisyon kazanılmış oluyor. Aynı zamanda tabii Rojava, Şengal ile bütünleşmiş oluyor. Dolayısıyla Şengal'deki mücadele önemli bir dayanak kazanmış oluyor. Bu düzeyde önemi var. Bu yönleriyle stratejiktir. Elde edilen sonuç Rojava'nın ve Şengal'in savunulması açısından önemli güç katan bir sonuçtur.

Aslında 2013 Aralık'ından bu yana geri çekilme oldu. Kobanî biraz bunu önledi de. Kobanî'ye saldırarak burayı önlediler. Yoksa YPG-YPJ'nin geçen yazdan böyle bir planlaması vardı. Karargâh bu temelde

o alana yaz takviyesini, desteğini verdi. Bazı olaylar hamleyi biraz erteletmişti. Kobanî saldırısı ise sonraya bıraktı, erteletti. Öne Kobanî geçti. Kobanî'yi takiben de şimdi uzun süredir takip edilen, araştırılan sonuca ulaşılmış bulunuluyor. Yoğun çatışmalı oldu. Bu çatışmada da bazı hatalar var. Onun yol açtığı kayıplar var. Tam sayıyı bilemiyoruz ama YPG-YPJ güçlerinin şehitleri var. Fakat sonucun alınmış olması önemlidir. Askeri bakımdan da, siyasi bakımdan da rahatlatıcıdır.

Artık Cîzîr'in kendisi kendi kendini savunabilecek. Şengal'le birleştiğinde ise bir alan gibi oluyor. Yani kurtarılmış alan denilebilecek bir düzeye sahiptir. Kobanî ile birleştirilebilse tabii daha güvenli olur. Hem Rojava'nın, Kürt toplumunun güvenliği hem de Demokratik Suriye için önemli bir konum kazanmak açısından bu gelişme önem taşıyor. Siyasi etkisi de bu düzeyde olacaktır. Demokratik Suriye modeli Cîzîr'de bu sonuç üzerinden daha iyi örgütlenebilir.

Hasekê çevresi ile birlikte daha fazla denetim altına alınabilseydi daha iyiydi. Biraz da içinde rejim güçleri var. Rejimle de tam bağları koparılmış değildir. O da hala devam ediyor. Bir ada gibi ortada duruyor onlar. Qamişlo'da, Heseke'nin bir kenarında varlar. Biraz fırsattan yararlanıp almak istiyorlardı. Rejimin Hasekê'deki saldırıları biraz ona dönüktü. Birçok çevre ondan endişe de ediyordu. 'Acaba bu durum Suriye rejim güçlerine fırsat mı verir, onlar ele geçirir mi?' deniliyordu. Ona fırsat verilmedi. Herhalde açıklamalarda o yoktur. En azından resmi bilğimiz yok, ama basına yansıyan bilgiler öyle göstermiyor. O bakımdan mevcut durum iyidir. Til-Hamîs'teki sonucu Kobanî ile birlikte çok önemsemek lazım. Onun da büyük bir zafer olduğunu, hem de bu kadar şehit vererek kazandığımız bir zafer olduğunu bilelim.

Mevcut durumuyla o alanda önemli bir askeri konum kazanılmıştır. Biraz güç takviye edilebilirse Şengal de artık kurtarılabilir. Veya Afrin ile bağlantı kurulabilir. Artık nasıl değerlendirirler, öncelikler nasıl olabilir, bundan sonra nasıl mücadele edilecek bilemiyorum. Ama YPG-YPJ'nin güçleri daha hareketli olabilir şimdi. Şimdiye kadar çok fazla bu hatta bağlıydılar. Savunma sistemi çok fazla güç yiyordu. Şimdi daha az güçle savunma yapma imkânı bulacaklar. Daha geniş güçler farklı alanlarda hareket edebilirler. Öyle bir konum da kazandılar ki, Kobanî'yi de Şengal'i de destekleyebilirler. Her iki taraf için de destekleyici güç verme imkânı ortaya çıkmış oluyor. Bu son Til-Hamîs operasyonu bu biçimdedir. Böyle bir anlamı ve önemi var.

Askeri olarak sonuç bu derece etkilidir. Siyasi olarak da şimdi Afrîn ve Kobanî dışında bile Cîzîr kendi başına YPG-YPJ'nin denetiminde,

üzerinde yönetim kurulabilecek kadar geniş bir alan haline geldi. Şengal'e bitişiktir. Bir de Kobanî ve Afrîn'le birlikte ele alındı mı tabii daha güçlü, daha büyük bir kurtarılmış bölge konumu arz ediyor. Askeri-siyasi gücü böylece daha çok artmış durumdadır.

Rojava pratiğini nasıl değerlendirmeliyiz? Kobanî'yi mi ayrı tartışabiliriz? Biraz karışık. Bilgilerimiz de azdır. Bazı aşamalar da oldu. Onu belirttim de. O aslında hazırlıktı. O devrim öncesiydi, ama devrimle birlikte değişmedi. Durum aşağı-yukarı 2013 Temmuz'una kadar sürdü. Yani devrimin (19 Temmuz 2012) birinci yıl dönümüne kadar çok ciddi çatışmalı olmadık. Çok çatışmalı bir devrim değildir. Ondan sonra da öyle kısmi çatışmalar oldu. Aslında savaş diyeceğimiz bir süreç olmadı. Esas diğeri 2013'ten itibaren gelişti. Burada da çeşitli alanlar var. Yani genel bir savaş durumu var, ama mıntıka mıntıka da savaşın yoğunlaştığı yerler var. Mesela, Serêkanî'nin kurtarılması için yürütülen bir savaş vardı. Belli bir zaman dilimini de aldı. Uzun vadeli, önemli bir savaştı.

Yine Remêlan, diğer tarafların ele geçirilmesi de biraz operasyonla oldu. Ne kadar savaş hali olarak değerlendirilebilir bilemem, ama Irak sınır hattında Cezâa bölgesinde çatışmalar vardı. Biraz Şengal'le de ilgiliydi. Orada birkaç defa bazen YPG-YPJ'nin planlı hamle yaptığı bazen de çetelerin hamle yapıp ele geçirmek istedikleri saldırılardan doğan çatışmalar oldu. Orası en çok üzerinde kavga edilen bir sahadır. Konumu stratejiktir. Öyle orta bir yerdedir. Til-Hamîs savaşı var. 2013 Aralık'ından bu yana da birkaç kere teşebbüs oldu kaldı. En son olan operasyon var. Hasekê kısmendir. Hasekê, Serêkanî savaşıyla biraz bağlantılıydı. Sonra diğer alanlarla biraz bağlantılı oldu. Yani iç içe yürüdü.

Ayrıca Kobanî var. Kobanî'de bu son olan üçüncü veya dördüncü olabilir. Yani ilk saldırı değildir. Önce de herhalde en azından kapsamlı diyebileceğimiz iki saldırı olmuştu. Onlar kırılmıştı. DAİŞ'in 15 Eylül 2014 saldırısı üçüncü kapsamlı saldırıdır. En az çatışmalı olan alan Afrîn'di. Dört zaman diliminde onlar da çatışmaya girmişler. Raporları vardı, okudum. Bir de Halep var. Eşrefiye ve Şex Mahsud'daki çatışmalı durum, Halep-Kobanî, Halep-Afrîn arasındaki durum Arteşa Azad, Cepetul Akrad benzeri güçlerle işbirliği içinde yürütülen savaşlardır. Dikkat edilirse bunlar kapsamlıdır.

Bir anda birçok yerde birden savaşıldığı da oldu. Cephe cephe öne çıkan, savaşın yoğunlaştığı dönemler oldu. Biz herhalde genel yaklaşımları genel planda tartışabiliriz. Özgünlükleri onun içinde ortaya koyabiliriz. Veya daha özgün olarak aslında zaman olsaydı, bu belirttiğim cephe-ler tek tek ele alınıp tartışılabilirdi de. Tabii bilen olması kaydıyla. Ör-

neğin Kobanî, önceki saldırılar, yine Til-Hamîs’de daha önce olan durum, Cezâa’daki çatışmalar oldu. Orada gerçekten de çok çatışma oldu. Çok şehit de verildi. Kobanî’da gene evler görülüyor. Cezâa’da taş taş üstünde kalmamıştır. Behdinan’a gidip gelen arkadaşlar olmuştu. Diyorlardı “yerleşim yeri olduğunu bile tespit etmek zor”, o kadar tahrip olmuş. Bu kadar uzun vadeli amansız savaşlar, çatışmalar oldu.

Kobanî’yi bile başlı başına tartışsak aslında Rojava’daki durumu anlayabiliriz. Serêkanî savaşını tartışabilsek anlayabiliriz. Til-Hamîs çatışmalarını ayrıntılarıyla tartışabilsek yine geneli yansıtacak sonuçlar elde etmek açısından yeterli olabilir. Artık arkadaşlar nereleri biliyorsa, ne kadar değerlendirme yapabilecekse yapar, ama somut olmalıdır. Biraz derinleştirmek üzere görüş belirteceklerse tartışma yürütülür.

Rojava’da bu sürece katılmış, çatışmalar içerisinde yer almış, durumu bilen ve burada bulunan kaç arkadaş var tanıyalım.

... **Arkadaş:** Ben Serêkanî, Til-Koçer, Cezâa, son olarak da Til-Hamîs tarafında kaldım.

Abbas Arkadaş: Buyurun önce sizi dinleyelim. Dediğim gibi somut olsun. Genel olmasın. Zaten onu ben anlattım. Beni tekrarlama.

... **Arkadaş:** YPG ve YPJ örgütlenmesine gidilmesine dönük kararda başta gizli bir örgütlenme biçiminde olması gerektiği söylendi. O dönemde eğitimler evlerde ve bazı uygun yerlerde gizli yürütülüyordu. YXK döneminde çok çalışma yürütüldü, bunlar gizli yapıldı. O dönemde üzerine gidilmesi gereken birçok hedefin üzerine gidildi. Biz üzerimize almıyorduk, gizli yapılıyordu ama bazı gelişmelerin önünü açtı. Bir hazırlık oldu. YPG kuruluşuna gidildikten sonra büyük bir güç örgütlendi. Her şehirde, özellikle Cîzir bölgesinde büyük bir güç oluştu. Örneğin Qamişlo’da YPG ilk kurulduğunda 2 bin kişilik bir güce ulaştı. Katılım güçlüydü, fakat savaş başladıktan sonra yavaş yavaş sayı düştü. Birçoğu geri çekildi. Bu da kadro ve komutanın tarzıyla bağlantılıydı.

Devrim süreçlerinde çok erken hazırlık yapmalısın, bu nedenle bazı arkadaşlar sadece bir hafta eğitim aldılar. Bazı devreler on beş gün sürdü. Çoğunlukla askeri eğitimlerdi, fakat onun da hakkı tam verilmedi. İdeolojik konularda ve devrimi, direnişi anlatıp kavratmak konularında çok zayıf kaldık. Bu nedenle sadece askeri yöne ağırlık verildiğinde ve ideolojik noktalar eksik kaldığında olası bir saldırı karşısında da çok erken geri adım atılabiliyor. Biz bu noktada çok fazla zorluk ve hayal kırıklığı yaşadık. Bu kadar büyük bir güç savaş olduktan sonra nasıl olur da bu kadar çabuk geri çekilir noktasında komutada da bir kırılma ya-

şandı. Bu da tabii kaynağını bizden alıyor. O zaman devlete karşı bir savaş yürütüldü, bir kararlılık vardı. Bazı yerlerde devlet savaşmadı, ama Gir Zîro gibi yerlerde, Sirî tepesinde, Qamîşlo'da devlet bize karşı savaştı, ama zayıf düştüğü için fazla direnemedi. Devlete karşı daha çok biz hâkim olduk.

Daha sonra Serêkanî savaşı başladı. O dönem onlar Cepheth El-Nusra ya da DAİŞ değildi, Özgür Suriye Ordusu'ydu. Bu güç Türkiye üzerinden Serêkanî'ye geçti. Serêkanî'ye geçiş amaçları devleti orada bitirmektir ve bitirdiler de, bir tanesi kurtulamadı. Hepsini orada öldürdüler ve dozerlerle gömdüler. Yani devleti Serêkanî'de bitirdiler. Serêkanî'ye girdikten sonra parti "hedef halktır, şehri almaktır" dedi. Devlet gücü düştükten sonra uçak saldırısı düzenledi. Halktan birçok insan şehit düştü, şehit sayısı sekseni geçmişti ve Serêkanî iki gün içinde boşaldı. Halk Türkiye'ye, Irak'a göç etti. Arkadaşlar durdurmak, ikna etmek için ne kadar uğraştıysa da sonuç alamadılar. O dönem biz de müdahale ettik. Onlar Serêkanî'ye girdiklerinde daha her yeri tutmadan YPG de müdahale etti. Ama ilk hamlede bizim zayıflıklarımız oldu. Örneğin Serêkanî'de savaşan güç Serêkanî'ye ait güç değildi. Qamîşlo, Dêrik, Tirbe Sipî, Dirbêsi ve Amudê gücüydu. Yani Serêkanî gücü yoktu. Bir takımı ve orada çalışan arkadaşlar da bir çalışma yürütmemişlerdi.

YPG ve YPJ örgütlenmesi noktasında Serêkanî çok zayıftı. Toplumsal alan çalışmaları da çok iyi yürütülmemişti. Serêkanî'de hem toplumsal hem de askeri çalışmalarda zayıflıklarımız nedeniyle halk şehri boşalttı. Ama ilk hamlede çeteler çok kayıp verdi. Biz şehit verdik ama azdı. Fakat ilk hamlede Serêkanî'yi çetelerden temizleyemedik. İkinci hamlede Serêkanî'yi yarısına kadar kurtardık. Ama düşman, taktikte çıkan eksiklikler nedeniyle yeniden çok büyük bir saldırıya girdi ve şehri yeniden tamamen aldı. Bu nedenle ancak üçüncü hamlede Serêkanî tamamen kurtarıldı. Serêkanî'de savaşan güç diğer şehirlere ait güç ve kadro arkadaşlardı. O dönem kadro arkadaşlar da azdı.

Serêkanî'de yaşanan direniş büyük bir kazanım sağladı. Rojava halkının YPG ve YPJ'ye olan inancı arttı. Hem de KDP'ye bağlı partilerin yenilgiye uğramasını beraberinde getirdi. O dönem YPG ön plana çıktı ve PYD kabul edildi. O zamana kadar PYD hiçbir yerde bir parti olarak kabul edilmiyordu. Yani Serêkanî savaşı Kürtler vardır ve kim saldırırsa onlara karşı kendisini savunacaklardır gerçeğini ortaya çıkardı. O kadar eksikliği olmasına rağmen bunu sağladı. Çok zayıflıkları vardı. Serêkanî'de ilk defa şehir savaşı yürüttük. Gerçekten çok zorluklar ya-

şandı. En fazla da bu zorluklar kadro arkadaşlarda yaşandı. Kadro arkadaşlar hiç şehir savaşı görmemişlerdi.

Abbas Arkadaş: Ondan önce anlayışı koyalım hele! Şehir savaşını bilmemekten önce anlayışı ortaya koyalım. Karşıdan saldırılar olmasa YPG-PYD'nin Serêkanî'yi alma gibi bir niyeti yoktu. Orada Kürt mahallelerine girmişlerdi, o kadar. Oradan öteye yoktur. Almak için karşı taraf saldırdı. Serêkanî düşünce Qamişlo'yu savunmak bile mümkün değildi. “*Mutlaka alınmalı*” diye Önderlik de uyardı. Ondan sonra savaşıma karar verildi, savaş göze alındı. Yani savaşın pratik zorlukları sonra geldi. Mesela önceden anlayışlı olunsa, bu durumlar kestirilse, bilinseydi, onlar zayıfken her taraf alınabilirdi. Bir de işin bu yanı var.

Önce bu anlayış yanını koyalım. Diğer taraflar alındı, karşıtlar hazırlandılar. Onlar almak için saldırıya geçince ancak savaşıma başlandı. Tabii çok geç kalınmış, karşı tarafın çok güçlü olduğu bir savaşa giriyorsun. Onlar hazırlıklıydı. Dolayısıyla senin mevcut durumun hazırlık olarak az geliyor. Bir de zaten eğitimsizsen, tecrüben yoksa daha fazla zorluk olacaktır. Aslında o şehir savaşını bilmemenin zorlukları bir yana, ondan önce karşı taraf zayıfken hareket etmemenin, böyle bir plan ve anlayışın olmamasının yarattığı zorluklar, zayıflıklar var. Bilgi olarak eklemek istedim.

... Arkadaş: Doğrudur. Savaş başlamadan önce aslında onlar bizi savaşa çekti. Biz mecbur savaşa girdik. O zamana kadar biz “Hazırlık yapalım, devlet bize saldıracak” diyorduk. Çetelerin saldırıları aklımızdan geçmiyordu. Talimatları okuduğumuzda, parti perspektifleri geldiğinde İhvacıların engel olacağı yönündeki tespitleri çok fazla anlamadık. Hatta Serêkanî’de onlarla savaştığımızda bile onların ne olduğu, kim olduğunu bilmiyorduk. “Özgür Suriye Ordusu kimdir, nereden çıktılar, neden Türkiye üzerinden geldiler, bunlar devlete mi, yoksa Türkiye’ye mi bağlı hareket ediyolar?” noktalarında bir bilinçsizlik vardı. Doğrudur, Serêkanî’yi aldıklarında herkes şok geçirdi. Ondan sonra biz kendimize geldik. Bir de ilk hamlede başaramadık çünkü o zamana kadar da savaş kararını net olarak veremiyorduk. “Biz mi bunlara karşı savaşaacağız, yoksa devlet mi bunlara karşı savaşaacak?” noktasında belirsizlik vardı. Devlet halka saldırıp halktan birçok şehit verdikten sonra “Onları şehirlerimizden çıkaracağız” dedik. Ondan sonra onları şehirden çıkarma arayışına girdik. Savaş ağırlaştıktan sonra bir kararlılık çıktı. Fakat yine de eksiklikleri vardı.

O savaşta ben de vardım. Orada savaşan arkadaşlar, yani komuta kademesi birbirinin görüşlerini benimsemiyordu. Mesela bir cepheye uyum

vardı, diğer cephede didişme-çekişme yaşıyordu. Dar yönetim de arasında didişme çekişme yaşıyordu. Ortak bir görüş oluşturma noktasında zayıflık vardı. Eğer Rojava yürütmesine perspektif gelmeseydi panik durumu devam ederdi. Ama gelen perspektifler somut olduğu için yapılması gerekenleri netleştirdi. Parti o yönlü çok fazla doğrultu verdi. Parti Rojava'ya günlük müdahale etti. Buna rağmen yetersizliklerimiz vardı. Toplantılar oluyordu, somut kararların çıkması gerekiyordu. Örneğin Tîl Hemîs alınmadan önce bir savunma hattı oluşturmamız, YPG ve YPJ'yi harekete geçirmemiz gerekiyordu. Yani öngörülü değildik. Biz “tamam, çeteler bu şehre gelmişler, tarihi bir şehirdir almak istiyorlar” diyorduk. Ama diğer kollarda tedbir almadık. Tîl Koçer, Tîl Hemîs alındıktan sonra harekete geçtik. Doğrudur, geç karar alıp geç harekete geçmek bizde fazla hâkimdi. Bu da ağır bir tarzdı.

Biz öyle büyük bir savaşın olacağını tahmin etmiyorduk. “Birkaç çetedirler, Azadi Partisi de gitmiş onlarla birlik olmuş, bunlar Serêkanî’de kırıldılar, artık giderler” diyorduk. Sonrasında baktık ki El Nusra, yani El Kaideciler çıktı, savaş her tarafa yayıldı. Daha sonra DAİŞ çıktı. Yani her geçen gün Rojava savaşı ağırlaştı ve sorunları da arttı. Bir taraftan mültecileşmemesi için halka güven vermelisin. Diğer taraftan YPG ve YPJ örgütlendirmesini güçlendirmelisin, eğitim yapmalısın. Ama içimizdeki çelişkilere, tempomuza ve karar düzeyimize bakıldığında, hem komuta hem kadro gelişmelere göre değildi. Ağır ve pasif bir tempoydu. O yönlü eksikliğimiz vardı ve ciddiye. Bu sonlarda savaş ağırlaştıktan sonra, Serêkanî bir yere kadar temizlendi. Ardından Tîl Temir’de savaş başladı. Tîl Temir’de de birçok şehit verdik. Bu şehitler tarzımızdaki eksikliklerden kaynaklandı ve intiharvari tarzın sonucuydu. Düz bir ovardır, düşman neresini güçlendirmişse biz kendimizi oraya vuruyorduk. Böylece çok şehit verdik ve yerinde de değildi.

Tîl Koçer ve Tîl Elo, Tîl Hemîs için bu sonlarda çok arkadaş takviye olarak geldi ve kadro arkadaşlar her cepheye, Afrîn’e kadar gittiler. Gelen komuta kademesi, yürütme düzeyinde gelenler var olan eksiklikleri eleştirip gidermeliydiler ve yeni bir tarz geliştirmeliydiler. Örneğin bazı arkadaşların ismi çok fazla ön plana çıkıyor, ama onların savaştaki ve alandaki rolleri de belirgindi. Bazı arkadaşlar geldikten sonra ki yürütme düzeyindeki arkadaşlardı, intiharvari saldıran, çok kayıp verip sonuç almayan tarz çok fazla etki etti.

Tîl Hemîs’te gerilla tarzıyla gitseydik daha erken alabilirdik. Köylü tarzıyla saldırıldı. İstihbaratsız, keşif yapılmadan gidildi. Şimdi vicdan azabı çekiyorum. Biz Tîl Hemîs’in keşfini yapmadık. İstihbarat grupla-

rını çıkarmadık. Sadece büyük bir tepe vardı. Yürütmeden bazı arkadaşlar o tepenin üstüne gittiler. Uzaktan coğrafyayı tanıttılar. Ama yakın keşif yapılmadı, çetelerin yoğun oldukları yer bilinmiyordu. Ağır silahların olduğu yerleri keşfetmedik. O tarzda gidilince Tîl Hemîs'e girmeye bir köy kalmıştı, yüz arkadaşı şehit verdik. En zor olanı da şehitlerimizin hepsi düşmanın eline geçti, çeteler bundan moral aldılar. Cesaret alıp saldırılarını arttırdılar. Geri çekilme yaptığımız zaman Qamîşlo'ya yakın köylere kadar bizi takip ettiler. O kadar cesaret almışlardı.

Bu da komutanın yanlış tarzının sonucudur. Örneğin bir arkadaş, “kim neredeyse saldırınsın” diyor. Başka bir arkadaş, “durun saldırmayın, panzerlerle gidin” diyor. O kadar şehadetin sebebi komuta ve koordine-dir. Ben daha önce de söyledim. O zaman koordine olanlar soruşturmaya girdiler ama bence Rojava'dan çekilmeliydiler. Çünkü birçok arkadaş bunların tarzına karşı tepki topladı. Bazı komutanlar savaşta velvele çıkarıyor. Gücün hepsi gençtir. Öyle bir velvele yaratır, herkesi saldırıya gönderirsen elbette kayıp verilir. Bakıyorduk, ta üç köy uzakta olması gerekenler saldırının içindedir. Abartılı, kendisini konuşturan bir tarz, yanlış koordine, yanlış yaklaşım vardı. O dönem eleştirildi de, koordine-deki bazı arkadaşların gençlerin duygularıyla oynadıkları söylendi. Tîl Hemîs hamlesi öyle sonuçlandı ve çok fazla acıya neden oldu. Halkta da, arkadaşların arasında da durum öyleydi. O da bizim tarzımızın sonucuydu. Savaşçılar kahramanca direndiler. Taktik yanlıştı, gerilla savaşı yürütülmedi, sabotaj kullanılmadı, suikastçiler çoktu ama işlevli olamadılar. Bu nedenle böyle bir sonuç çıktı.

Tîl Koçer'de de şehit verdik ama orada biraz daha iyi bir taktikle hareket edildi. Sabotaj biraz kullanıldı, sonuç aldık. Ama sabotajda en iyi arkadaşlarımız, özel kuvvetlerde o kadar emek verilen arkadaşlar vardı. Bu arkadaşlar eğer yedi defa gidip bir mayının yerini değiştirirse elbette o, komutanın eksikliğidir. En sonunda mayını kendisinde patladı. En güçlü üç arkadaş kendi mayınlarıyla şehit düştüler. Bunlar örnektir. Buna benzer olay çoktu. Örneğin tekmil veriliyor “falan arkadaş şehit düştü” diye ama ‘benim tarzımdan kaynaklı şehit düştü’ denmiyor. Bu noktalarda eksiklikler çok fazladır.

Cezâa'da da hazırdım. Cezâa'da düşman saldırıları çok fazlaydı, ama saldırılar kırılıyordu. En sonunda Cezâa'da büyük darbe yedik. Şengal'e müdahale edilmesi gerekiyor, Rabia tarafından koridorun açılması gerekiyor. Rabia'da da savaş vardı. Cezâa tarafından arkadaşlar gücü Şengal'e gönderirken Cezâa'nın durumunu göz önünde bulundurmadılar. Tîl Hemîs'ten gelebilecek saldırılar göz önünde bulundurulmadı. Oradaki

gücü azalttılar, yeni güç gönderildi. Düşman da günlük istihbarat alıyordu. Cezâa konusunu arkadaşlar hala da tartışıyorlar, kesin birileri bilgi verdi. Yeni gelen güç alanı tanımıyor, düşman mevzilenmesini bilmiyor. Bu bilgi kesinlikle aynı gün içimizden düşmana ulaştırıldı.

Bir de yönetimlerimiz özerkti. Yapı da bunları eleştiriyordu, rahatsız oluyordu. Biz birçok yönden tarz ve taktikte kaybettik. Birçok noktada da büyük başarılar elde edildi. Rojava’da yaşanan tarz eksiklikleri Hakurke, Zap ve diğer bölgelerdekinden çok farklı değildi. Buradaki arkadaşlardık, gidip orada da devam ettirdik.

Abbas arkadaş: Peki, bu DAİŞ’in saldırı tarzı nasıldır? Silah gücü, saldırı gücü nasıl? Gerçekten saldırınca karşılanamıyor mu?

... **Arkadaş:** Biz bu çetelerden farklı birkaç güçle çatıştık. Örneğin Özgür Ordu savaşmayı bilmiyordu. Erken kaçıyorlardı. El Kaide taktiklerde, sabotajda iyiydi. Bir de sarhoş gibi geliyorlardı. Bir insana on mermi vuruyorsun hala yürüyüp geliyor. İntihar eylemlerinde güçlüydüler. Taktikte DAİŞ kadar iyi değillerdi. Ağır silah imkânları da DAİŞ kadar yoktu. Koordine de DAİŞ kadar iyi saldırıya geçemiyorlardı. El Nusra’ya karşı savaş DAİŞ’e karşı savaşmaktan daha kolaydı. Başlarda “El Kaide bizimle savaşmadı, DAİŞ hiçbir şey yapamaz” biçiminde bir yaklaşım vardı. Ama savaşa girince onların örgütlü bir güç olduğunu gördük. DAİŞ, eğitilmiş bir güçtü. Sabotajda çok iyidiler. Bizim yürütmemiz gereken gerilla taktiklerini onlar bize karşı kullandılar. Cezâa tarafında arkadan kuşattılar. Ağır silahları fazlaydı. ABD, İsrail, Türkiye’ye ait silahlara sahiptiler. Ellerindeki erzak Türkiye tarafından verilmişti. 57’lik doçka El Nusra’da fazla yoktu. DAİŞ’in elindeki doçkalar 57’lik ve 23’lüktü. Hazırlıklı bir güç olduğu anlaşılıyordu. İran’a ait silahlar da ellerinde vardı. Suikast silahları fazlaydı. Musul’u aldıktan sonra çok fazla ağır silah ele geçirdiler. Örneğin Mebrûka’da bir silah kullandılar, lav silahı gibiydi, ama değdiği yerde 20 metrelik alana etki ediyordu, sersemletiyordu. O silah bizim elimize geçti. Arkadaşlar uzmanlara gösterdiler. Silahı inceleyen uzman “Bu silahın mermisi kimyasal madde içeriyor” demişti.

Abbas Arkadaş: Peki dağdaki savaşla şehirdeki ya da ovadaki savaş arasındaki farklar nelerdir? “Çok farklıdır, anlamıyoruz” deniliyor, ne fark var? Somut olsun, hem savaşan güç açısından hem de karşı taraf açısından ne tür etkiler yapıyor?

... **Arkadaş:** Ruhta, iddia ve kazanma isteğinde fark yoktur. Coğrafya olarak köy ve şehir savaşları arasında fark vardır. Örneğin dağda hedefe ulaşana kadar dağ, coğrafyasıyla sana destektir.

Abbas Arkadaş: Orada da mevzi kazarsın. Elinde bir tane kazman olsa her tarafı mevzi yapabilirsin.

.... **Arkadaş:** Zamanımız olunca yapıyorduk, ama geri çekilmelerde arazinin ova ve düzlük olmasından kaynaklı, darbe yeniliyor.

Abbas Arkadaş: Teknik etkili oluyor, silah etkili oluyor.

... **Arkadaş:** Örneğin Serêkanî savaşında delinmemiş tek bir ev duvarı, tek bir oda kalmamıştı. Orada çekiç silahtan önemliydi. Çekiçlerle delikler açılır öyle geçilirdi. Bomba mesafesinde yürütülen bir savaştır. Aynı binanın içinde savaşabiliyorsun. Ona rağmen iki-üç gün içerisinde Serêkanî’de savaşın koşulları öğrenildi, ondan sonra iyi sonuçlar elde edildi.

Abbas arkadaş: Kobanî hattı için ne söyleyeceksin?

... **Arkadaş:** Kobanî savaşında orada değildim. Daha öncesinde oradaydım. İki sefer geldiler. Arkadaşlar vurdu. Bir saldırı Kobanî’nin batısında oldu. Yine DAİŞ’ti. O zaman çoğunlukla köylüler savaştı. Çünkü arkadaşların sayısı azdı, arkadaşlar ağırlıklı olarak doğu tarafındaydılar. Batı tarafında ağırlıklı köylüler savaştı, daha sonra o cephede savaş durdu. Ondan sonra güney cephesinden saldırı oldu, Sêvê tepesine saldırıldı. Orada da arkadaşlar vurdu. Tepeyi elimizden aldılar. O zaman tepelelerin yapılmasına dönük talimat gelmişti, arkadaşlar tepede hazırlık yapıyorlardı. Etrafını mayınlıyorlardı. Orada bir arkadaş, birkaç tane de milis vardı. İki-üç kadın arkadaş da mayınlama yapmaya gitmişlerdi. Helin arkadaş Amed’liydi, mayınlama yapıyordu. O esnada çeteler saldırdı, arkadaşlar yetişene kadar çeteler tepeyi tuttu. Arkadaşlar orada şehit düştü. Birkaç milis de şehit düştü. Zaten Helin arkadaşlar bombalarını kendilerinde patlattılar. Yaralandıktan sonra kendilerini kurtaramayınca bombaları kendilerinde patlattılar. Bu şekilde o tepeyi aldılar.

İki gün sonra tepeye saldırmak için arkadaşlar tekrar hazırlık yaptılar ve tepeyi tekrar aldılar. Ardından çeteler Kobanî’nin doğusunda saldırı yaptı. Hem kadro, hem de YPG’li arkadaşların sayısı azdı. Kobanî’deki arkadaşların yarından fazlası toplumsal alan çalışması yapıyorlardı. Kalan arkadaşlar da YPG içindeydi. Her bir köyde bir arkadaş kalıyordu. Ağırlıklı olarak köylüler nöbet tutuyordu. Girê Sor, Kendalê, Tebaşê, Evdiko köylerinin hepsi bir sıradır, arkadaşlar orayı tutmuşlardı. Çeteler aradaki bir köyün boş olduğunu fark etmişler. Tutacak kimse yoktu. Gece gelip

oraya girmişler. Saldırı oldu. Hebun ve Siyabend arkadaşlar orada şehit düştüler. Yani sızma oldu. Daha sonra çeteler oradan çıkarıldı.

DAİŞ farklı bir güçtür, eğitilidir. Gerilla tarzında savaş yürütüyor. Belki o noktada bizden iyidirler. Çünkü biz uygulamıyoruz, onlar uyguluyor. Doğu tarafından geldiklerinde darbe yediler. Cenazeleri arkadaşların eline geçti.

Kendimizi Kobanî halkına yaklaşımda yanılttık. Kobanî halkı savaş başlayınca silahını alıp geliyordu. Savaş sürdükçe köyleri savunuyorlardı. Savaş durunca herkes işine gidiyordu. Biz kendimizi böyle kandırdık. Sırtımızı o halka dayadık, ama halkı örgütlemedik. Örgütlenme olmadıktan sonra yarın büyük bir savaş başladığında bırakıp gider. Zaten sonunda öyle oldu. Mevzilenme noktasında zayıflık vardı. Mevzilerimiz güçlü değildi. O kadar talimat geldikten sonra birkaç tepede sağlam mevzilenme yapıldı. Kobanî'nin doğu tarafında bir tepenin mevzilenmesini yaptım. Kopirlik tepesi, hepsi yeraltı yapıldı. Betondan kanallar yapıldı. O tepeyi düşüremediler, arkasından dolandılar. O tepe ortada kalınca arkadaşlar mecbur bıraktılar.

Kobanî'nin her tarafı ovadır. Zayıflıklar bizim ihmalkârlığımızdır, kanallar yapılmadı. Arkadaşlar şöyle yaklaşıyorlardı, “bunlar köylülerin topraklarıdır. Biz gidip onların topraklarında kanal yaparsak kabul etmezler”. Oralarda kanallar yapmış olsaydık daha fazla direnebilirdik. Şimdi diyelim bir tepeyi burada yapmışsın, diğer tepeye ancak arabayla iki saat gidersen ulaşabilirsin. Arkadaşlar ağırlıklı olarak bırakılan köylerde kalıyorlardı. Tank gelip evlere iki mermi atınca, evlerin hepsi bri-kettir, yıkılıyor. Ondan sonra mecbur bırakıp çıkıyorsun. Kanallar yoktu. Bu sonlarda Girê Sor taraflarında yanımda dozer vardı. Ben onlara gönderdim, arkadaşlar da kanal yaptılar. Orasını da savaşmadan bıraktılar. Çünkü arkadan dolanmışlardı. Benim anladığım kadarıyla savaşmadan bırakmışlar.

Oradaki eksikliğimiz halka bel bağlamamızdı. “Halk yardım eder” diyorduk. Çünkü her cephede savaş olunca bakıyordun bir kişi bütün güce yemek yapmış, dağıtıyor. Yani masraflarını kendisi görüyordu. Arkadaşlar da “halkın hepsi bizim arkamızdadır, silahını alıp geliyor” biçiminde yaklaşıyordu. O halk doğru örgütlenseydi Kobanî kolay kolay düşmezdi. Televizyondan izlediğimiz kadarıyla iki-üç gün içinde şehre ulaştılar. Çünkü geride mevzilenmemiz yoktu. Bütün mevzilerimiz öndeydi. Batı tarafında Zor Mağara'da, Boriz'de, Kunheftar'da mevziler yapıldı, Tepe Sêvê yapıldı. Çimento fabrikasına yakın bir tepe vardı, orası yapıldı. Bunların hepsi birbirine çok uzaktır. Arada köyler var,

hepsi ovadır. Yani araba nereden isterse oradan geçebilir. Bu şekilde sızma yaptılar, bütün yerler düştü.

Biz arkada mevzi yapmadık. Arkada, Kobane tarafında, Radyo'nun olduğu bölgelerden Rovi taraflarında küçük sırtlar var, oralarda iyi bir mevzilendirme yapılabilirdi. Hazırlıklarımız yoktu. Kuzey sınırı tarafında hiçbir hazırlığımız yoktu. Türkiye'ye karşı bir mevziimiz yoktu. "Halk bizimledir, kimsenin de bize saldıracağı yoktur, bu şekilde devam ederiz" diyorduk. İki yıl önce arkadaşlar orada çalışmışlar. Bir baktım arkadaşlar öyle yaklaşıyordu, ben de onlara göre yaklaştım. "Arkadaşlar iki yıldır savaşın içindeler, nasıl olduğunu biliyorlar" biçiminde bir yaklaşımım vardı.

YPG içinde doğru düzgün bir eğitim yoktu. Başlangıçta katılanlardan bazıları bir aya yakın eğitim görmüşler. Bazıları on beş gün eğitim görmüş. Bazı köyler kendi taburlarını kurmuşlardı. Cibne köyü bir tabur kurmuştu. O tabur son dönemlere kadar da savaştı. Ondan önce orada bir arkadaş vardı. Sözde yedi-sekiz tabur örgütlemişti. Ama savaş başlayınca ortada kimse görünmedi. Birkaç köyü bir araya getirmiş, onlarla konuşmuş, siz tabursunuz demiş o kadar. İçeriği doldurulmamış. Son savaşta şehit düşen siviller ben öyle inanıyorum ki kendi toprakları için şehit düşmüşler. Yoksa bilinçlendikleri için değil. Yurtseverleri çoktur ama sen onları harekete geçiremedikten sonra hiçbir rolü kalmaz. Yapa-bilen geliyor, sen de ilgilenmezsen olmaz. Örneğin her bir cephenin üzerinde bir arkadaş duruyordu. Örneğin Masiro arkadaş Rojhilat, Melsa arkadaş güney, Kendal arkadaş güneybatı, Harun ve Nuhilat arkadaş da batı cephesindelerdi. Bazı köylerde arkadaş yoktu. Köylülerin içinden biri belirlenmişti. Bu şekilde nasıl savaş yürütülecek?

Diğeri, Cîzîr'e o kadar güç geldi, ama Kobanî'ye güç gelmedi. Tek-tük arkadaş geldi. Amanoslardan arkadaşlar gelmişlerdi. Onun dışında Cizre tarafından kimse gelmedi. Güç eğitimli değildi. Doğru dürüst toplantıları olmuyordu. Biz kadroyduk, ayda bir toplanıyorduk. Öyle birbirimize dönük eleştiri de gelişmiyordu. Çünkü herkes kendi derdine düş-müştü. Önderliğin talimatları Kobanî'ye ulaşmıyordu. Gelse de sadece okunup geçiliyordu, tartışma yoktu. Bu nedenle de bu sonuca ulaştı.

Abbas Arkadaş: Diğer arkadaş, buyur!

... **Arkadaş:** Afrîn'de de başlangıçta YPG'nin örgütlenmesi yapıldı. Bence Afrîn'deki en büyük eksikliğimiz başlangıçta sadece Afrîn'le sınırlı kalmamızdı. Tıl Hâsıl ve Halep taraflarında iyi örgütlenemedik. O bölgelerin yarısı Arap, yarısı Kürt'tür. Oralarda örgütlenme yapılmadı.

Afrîn’le sınırlı kalındı. Savaş Şex Maqsud ve Eşrefiye’de başlayınca Afrîn gücü gidip orada savaşıyordu. Savaş durunca herkes geri evine gidiyordu. Bu süreçte devlet sadece Afrîn merkezden çıkarılmıştı, ama çevredeki karakollarda vardı. Arkadaşlar toplantılarda oralara saldırma önerisi yapıyorlardı. Yönetim “hareketin talimatı yoktur, şimdi erkendir” diyordu. O olmayınca da arkadaşlar sadece gidip Halep’teki savaşa müdahale ediyordu. Bu da arkadaşlar arasında bir soğukluğun doğmasına neden oldu. YPG’nin her bir taburuna bir arkadaş bakıyordu. O arkadaş eğitimle mi, örgütlenmeyle mi ilgilensin?

Yapılan çalışmalar vardı ama yetmiyordu. Hepsi on altı-on yedi yaşındaki gençlerdi, ilgilenmeyince dağınıklık oluşuyor. Bab, Til Hasil ve Azaz taraflarında Cepheth El-Ekrad geç oluştu. Oluşana kadar çeteler kendilerini toparlayıp Afrîn’e saldırmak istediler. Şiyê, Cindirês, Qastel Cindo taraflarından birkaç defa saldırdılar. Cindirês tarafları az direndi, birkaç gün direndikten sonra geri dönüyorlardı. Qastel, Cindo taraflarında bir-iki aya yakın savaş durmadı. Orada biraz direniş oldu. O zaman YPG içerisinde de sıkışma oldu. Başlangıçta belirttiğimiz bölgelerde örgütlenme olsaydı sıkışma olmazdı. Örneğin yollar kapatılıyordu, Halep ve Afrîn yolu kapatıldı, ticaret yapılamadı. Ekonomik anlamda zorlanıyorsun. 2013’te bir ay büyük sıkıntı yaşandı, insanlar o nedenle Türkiye’ye gittiler. Halk da, YPG’nin yarısı da gidip bir dönem çalıştıktan sonra geri dönüyordu.

Abbas Arkadaş: Afrîn çok öne çıkmadı. Afrîn büyük yermiş, şehirleri çokmuş. Yedi kasabası var diyorlar. Kobani’ye göre Afrîn çok daha büyük bir alan. Fakat Afrîn’e dönük o kadar çok saldırı durumu olmadı. Şimdi arkadaşlara dönük sorusu olan var mı? Ancak bu kadar bilgi veriyorlar. Şimdilik değerlendirmeleri de bu çerçevededir. Arkadaşların söylediklerine ve Rojava savaşına dönük görüş belirtmek isteyen arkadaşlar varsa onları da değerlendirelim. Öyle tamamlayacağız. Söz isteyen, görüş belirtmek ya da soru sormak isteyen arkadaşlar var mı?

... Arkadaş: Arkadaşlar anlatıyor. İlk olayları izah etme biçimine ilişkin yani üslup-yöntem olarak doğru bulmadığım yönler var, eleştiriyorum. Mesela tümünden hiçleştirme var. Var olan bir emek var, o emeği tümünden reddetme olayı çıkıyor ortaya. Örgütlenme zayıf, eksik olabilir ama “tümünden yoktur, komuta böyleydi, savaşçı böyleydi” şeklinde tümünden karamsar bir ortam yaratmak doğru değildir. Bir diğeri, bir savaş yürütülüyor. Orada o savaş biçimleri, yürütülen savaşın taktikleri, DAİŞ saldırıları ve bizim arkadaşların saldırı tarzları üzerine ciddi bir perspektif sunmadılar bize. Ki önümüzdeki savaş biçimleri de bundan sonra

şehirlerde olacak. Ovada olan bir savaş biçimidir. O konuda ciddi bir perspektif sunulmadı. Mesela benim merak ettiğim, saldırıda olan bir güç olarak DAİŞ'in sabotaj eyleminin biçimi nasıldı? Fedai tarzda mı, arabalarla mı yapıyorlar yoksa araziye mi mayınlıyorlar? O yönlü biraz detaylı açsalar iyidir. Taktiği nasıl uyguluyorlar? Bizimkiler nasıl bu tuzağa düşüyor?

... **Arkadaş:** DAİŞ'in taktiğine ilişkin iki noktaya değinmek istiyorum. Bir, psikolojik savaşı çok ciddi yürütüyorlar. Sosyal medyayı, televizyonu yoğun kullanıyorlar. Aynı zamanda yerelde de yoğun psikolojik baskı uyguluyorlar. Oradaki halk psikolojik baskıdan kaynaklı yerlerini bırakıyor. Bu da savaşa girmeden önce kazanmak gibi bir sonuç doğuruyor. Savaş ahlakı dışında yöntemler de kullanıyorlar, o ayrı, ama yoğun bir psikolojik savaş uyguluyorlar. Diğeri de, yaygın gerilla tarzını uyguluyorlar. Örneğin Tıkrit'ten arabaya binip gelip Cezâa'yı alıyorlar. Sonra yerel güçlerini örgütüyorlar. Ondan sonra da ilerliyorlar. Çekirdek güçlerini sürekli harekete geçiriyorlar ama yerel güçlerini de örgütleyip hazırlıyorlar. Ben bu konuda arkadaşların bilgi vermesini istiyordum. Serêkanî savaşı şehir savaşıdır, arkadaşlar tarz ve taktiğine dönük daha fazla bilgi verseler iyidir.

... **Arkadaş:** Rojava'da olan savaş, hareketimiz için iyi bir tecrübedir. Kalıcı olması için çıkan sonuçlar hem yazılı hem de sözlü genel güçle paylaşılmalıdır ki faydalı olsun. Ova savaşını insan çok acayip bir durum gibi görmemelidir. Tamam, belki biz öyle bir savaşı yürütmedik, ama savaş taktik ve düşüncedir. Bir de arkadaşlar yaşamışlar. Onun üzerine var olan durumun savunmasını güçlendirmeliyiz. Çünkü güçlü bir savunma yapamazsak her an karşı saldırı gelişebilir. Karşımızdaki düşman tam net değil. Tamam, biz DAİŞ, El Kaide diyoruz da esas olarak devlettirler. İsrail, ABD, Suriye, Suudi Arabistan vb. devletlerin destekleri biliniyor. Dolayısıyla bunlar tekniği kolay elde edebilirler. Güç de bulabilirler. Söylemek istediğim, elimizdeki arazinin savunmasını güçlendirelim ki halk yerini bırakmasın.

Bir diğer önemli konu da önümüzdeki süreçte Suriye devletiyle yaşayacağımız sıkıntıdır. Arkadaşlar söylediler, hem Qamîşlo, hem Hasekê'de rejim gücü var. Dolayısıyla dengeler siyasi duruma bağlıdır. Devlet yarın öbür gün hava saldırısı yapabilir. O zaman halk bırakır, halkın yerini bırakmaması için şimdiden güçlü bir hazırlık yapmalıyız. Mevzileendirme, ekonomik konular, ciddi tedbirler gündemimizde olursa iyi olur.

... **Arkadaş:** Bir, saldırı tarzları Türk ordusuna mı, KDP'ye mi yoksa bizim gerilla tarzımıza mı benziyor? Bir diğeri Rojava'dan gelen bir-iki tabur vardı. İlginç bir psikolojileri var. Önümüzdeki süreç için tehlikeli olabilecek bir tutum olarak görüyorum. Yönetimlerden şikâyetçiler, artık hangi yönetimse hepsinden şikâyetçiler. İkincisi, şimdi yürüttüğümüz savaşa göre 24 saat savaşın içinde olmamız gerekiyor. Bu noktada bunu kaldıracak bir psikoloji yok, gelen arkadaşlarda bunu gördüm. Buna tanık oldum.

1995 KDP savaşında da bunu gördüm. Biz bir gece iki defa üst üste saldırıya gittiğimizde ertesi gün o arkadaşlar artık savaşa gidemeyecek duruma gelmişlerdi. Bunu Rojava'dan gelen arkadaşlarda da gördüm. Onlarla biraz tartıştım. Önümüzdeki süreç için bu psikolojiden kurtulmak gerekiyor. Gece-gündüz savaş var. İnsan örgüt tedbirini alır, takviye güç oluşturur diyebilir. Ben onun için bir şey demiyorum. Ama var olan psikoloji zararlıdır. Bunun için hepimiz kendimizi hazırlamalıyız. Eskiden de bizim savaşımız öyleydi. Aylarca savaşıyordun ama bir ruh, irade vardı. Bu fazla yok, bunu gördüm. Bu bir kırılma yaratır. Bunu üzerinde durulursa iyidir.

... **Arkadaş:** Tamam, şehir savaşı tecrübemiz yoktur, ama savaş mantığı da gerekiyor. Yıllardır biz böyle ele alıyoruz. Arkadaşların değerlendirmelerine göre Tîl Hemîs savaşında 3 bin kişilik güç devreye koyuluyor, arabalarla gidiliyor ve puslu bir havadır. O kadar şehit veriliyor, bu savaş mantığına uzaktır. İnsan acaba burada ne var diye soruyor. 3 bin kişiyi bir günde devreye koyuyorsun, puslu bir havadır ve sağlam bir keşif bile yapmamışsın. Savaş mantığı, taktiği bakımından burada büyük eksiklik yaşıandı.

Diğeri basın konusudur. Doğrudur, bir taraftan halk sahip çıktı deniyor ama diğer taraftan yapılan propaganda DAİŞ'e saldırı için büyük cesaret verdi. Bağırış çağırışla 'DAİŞ geldi, bizi bitirecek' şeklinde basın çalışmalarımız farkında olmadan bazen düşmanın hizmetine giriyor. Bu iki yaklaşım damgasını pek çok olaya vurdu.

... **Arkadaş:** Rojava'daki kayıplarımız en fazla neyden kaynaklanıyor? Biz karşımızda kim var, kiminle savaşıyoruz onu bilmiyoruz. Savaş için esas noktalardan biri istihbarattır. Fakat Rojava'da da bu nokta sanki çok zayıftır. Hatta görüldüğü kadarıyla sanki sadece genel bilgiler ediniyor, o da televizyon ya da başka kanallar üzerinden elde ediliyor. İstihbarat konusunda Rojava'da ciddi bir çalışmamızın olmadığı görülüyor. Arkadaşlar bunun üzerinde durabilirler. Bir ara televizyon üzerinden Afrîn'de bir söylenti yayıldı. "Afrîn'e saldırı olacak" dediler. Oradaki

yönetimimiz de biraz paniğe kapıldı. Hemen bir basın açıklaması yaptılar. İstihbarat konusunda zayıflık olursa öylesine geniş bir alanın savunması zor oluyor. Fazla savunamazsın. Geçmiş dönemlerdeki savaşlarda bile ordular birbirlerinin hareket tarzını takip etmek için devriyeler çıkarıyorlarmış. Afrîn ve Cizîr için de istihbarat çalışmaları hangi düzeydedir? Var mı, yok mu? Görüldüğü kadarıyla çok zayıftır. Savaşta da en zayıf noktamız burası görünüyor. Biz kendimizi savunalım diyoruz ama kime karşı, nasıl bir tarzla savunalım onun bilmiyoruz. Düşmanımızı tanırsak ona göre tedbir alabiliriz.

Abbas arkadaş: Buyurun, sorulara kısaca cevap verin.

... Arkadaş: Rojava bilinen bir yerdir. Devrenin başından bugüne kadar bütün derslerde kalkıp Rojava'daki tarzı ve savaşı değerlendirdim. Soruların cevaplarını kısaca vermek istiyorum. Tarzı değerlendirmek inkâr etmek anlamına gelmez. Ben inkâr etsem de dünya olanları görüyor. Ben inkâr edemem, bu kadar sonucu var. Bir devrim olmuş ama ben eksiklikleri dile getirmek istedim. Rojava devrimi benim için de, tüm dünya için de büyük bir coşkudur.

DAİŞ çeteleri sabotajı yoğun kullanıyorlar. Arabalarla, kamyonlarla saldırıyorlar. Ama birçoğu da boşa çıkarılıyordu. Dolmuşlarla saldırıyorlardı. Öyle bir arabayla gelip YPG merkezine saldırdılar. O zaman orada kadro arkadaşlar kalıyordu. Arabanın şoförü Soran'dır. Nöbetçiye "merhaba" diyor. YPG kıyafetlerini giymiş, arabanın üzerinde YPG bayrağı var, "erzak getirdim" diyor. Nöbetçi arkadaş yeni gelmiş, tanımıyor. Kapıyı açıyor, öylece taburun içinde sekiz arkadaş şehit düştü. YPG savaşçısı olsaydı bizim olmayan arabayı hiçbir zaman içeri sokmazdı. Ama o arkadaş öyle kandırıldı ve kendi arkadaşları şehit düştü.

Til Mâruf'ta saldırı yaptılar. Ben o zaman oradaydım. Traktörü patlayıcı doldurmuşlar, getirip patlattılar. Kişi kendisine patlayıcı bağlıyor, gelip kendisinde bombayı patlatıyor. Daha çok da merkezlerde patlatıyorlar. Bir köyü bıraksalar o köyü mayınlıyorlar. Bir mayının altına ondan daha büyük bir mayın gömüyorlar. Til Koçer'de onların mayınlarını çıkaran sabotajcı arkadaşlarımız birçok şeyi onların mayınlarından öğrendiler. Her yönüyle sabotajı kullanıyorlar.

El Nusra'nın saldırı tarzıyla, DAİŞ'in tarzı farklıdır. Gerilla tarzında saldırıyorlar. Gerilla eğitimi aldıkları görülüyor. Örneğin, gruplarını bizim tarzımıza göre bir-iki saldırı kolu şeklinde planlıyorlar. Bazen yanına kadar sızıyor farkında olmuyorsun. Bazen savunma uzaktan vuruyor, saldırı kolu öyle saldırıya geçiyor. Bazen yaklaşım bombayla sal-

dırıya geçiyorlar. Bazen de örneğin köy ise o köyü kuşatmaya alıyorlar. Her yönden sıkıştırıyorlar. Örneğin Mebrûka'da Seyit Rıza arkadaşlar şehit düştüğünde öyle yaptılar. Yoğun havan da kullanıyorlar.

İstihbarat için soru vardı. İstihbaratımız çok zayıftı. Tîl Hemîs saldırısı içinde bir komplo vardı. Bir kısım arkadaş buna karşı direndi ama olmadı. Bir Arap aşireti var, devlete çalışıyor. Onlar gizli bir güçtür. O nereden, nasıl çıktı bilmiyorum. Arkadaşlar gidip o güçle ittifak yaptılar. Birlikte Tîl Hemîs'in tutulması planlandı. Ona göre devlet uçaklarla Tîl Hemîs'e vuracaktı. O gücün içinde hainler, ajanlar vardı. Biz hangi noktaya ulaşırsak dakika dakika çetelere bilgi gidiyordu. Taktik değiştirilmedi. Bir köye üç defa saldırıldı, her üçünde de aynı hattan saldırıya gidildi. Bu eksiklik partiye darbe vurmaktır.

Ben şikâyet etmiyorum. Ben de o arkadaşlardan biriydim, benim de sorumluluğum vardı. Ben de orada komutaydım. Kendimi günlük olarak sorguluyorum, ama bazı arkadaşlara belirgin olarak bu süreçlere damgasını vurdu. Bazı şeylerin sebebi oldular. Rojava'daki savaşçıların kırıldığına dönük bir değerlendirme yapıldı. Bence bu bütün arkadaşlar için geçerli değildir. Bir kişi orada moralsiz düşmüş, yenilmişse, sen ona rast gelmişsen bu bütün arkadaşlara mal edilemez. Şimdiye kadar da oradaki direniş ruhu dünyayı etkiliyor. Ama bazı kişiler gelip dört yıl orada kaldılar, bir mermi patlatmadılar. Birçok noktada da arkadaşlara yük oldular. Bir kısmı hala oradadır, bir kısmı da buraya geldi. Geldikten sonra farklı propagandalar yaptılar. Çok arkadaş şehit düştü. O beni etkiledi. Ben neden başarılı olamadık noktasında çok etkilendim, ama ruhta bir gerileme yoktur.

... **Arkadaş:** Yalnızca Azadi Partisi vardı. Onlar da hem Türkiye'nin ajanındırlar, hem DAİŞ'le birlikte hareket ediyorlar. YPG'ye engel olmayınca 'devlet saldıracak, Özgür Ordu saldıracak' gibi söylentiler yayarak halkı korkutmak istiyorlardı. Biz hangisini görsek hapse atıyorduk.

Abbas Arkadaş: İki alan savaşıdır, ova ve şehir savaşıdır. Bizim için bir buçuk yıllık Rojava'daki tecrübe, Bakur'daki otuz-otuz beş yıllık kırsal alan savaşının tecrübesine denk bir tecrübe oluyor. Ders çıkarıcı olmak lazım. Yani bu yoğunlaşma, tartışma arayışını sürdürmek gereklidir. Bu biçimde yeterli değildir. Bu haliyle burada yeterli kılmamız da zaten mümkün değil. Bu bir anda, şimdi olacak bir şey değil. Ama çok zamana yaymadan da bu süreçte bütün arkadaşlar mutlaka yapmalılar. "Yapamayız ya da ancak oluyor veya ancak çok uzun vadede olur" görüşü yanlış bir görüştür.

Coğrafyanın farkı vardır, ama aslında savaş, savaştır. Tarzı, taktiği var, akılla yürütülüyor. Komutan yürütüyor, örgütlüyor, savaşçısını eğitiyor. Dikkat edelim, temel konular çok farklı değil. İnsan bazı şeyleri çok gerçekçi bulmayabilir de. Arkadaşlar dağa alışmışlardı da şehre alışamadılar. Valla dağda da öyleydiler. Dağda neydiyseler orada da öyleler. Eğip bükmeylem. Doğru konuşmamız gerekiyor. Sanki dağda doğru savaş mı yaptılar? Gerillacılığın gereklerini mi uyguladılar? Taktik, tarzda derinleşme mi oldu? Komutan yetkin komutanlık mı yaptı? Dağda da eğitmiyordu, orada da eğitmemiş. Sorun komuta sorunudur. Hiçbir farkı yok. Orada coğrafya farklıdır. Dağda nasıl gerekiyor? Kendi hazırlıklarına ve iş yapmasına değil de dağın gücüne, elverişliliğine dayanarak kendini daha iyi savunuyor.

Orada dağdakine göre davrandın mı savunamazsın kendini; dümdüz ovadır. Dağda yamacı döndün mü, ormanın içine girdin mi kendini kaybedersin. Şehirde edemezsin. Orada da hızlı gideceksin. Besbelli ki öyle piyade gidemezsin. Araban olacak gideceksin veya sığınaklar yapacaksın, kendini kaybettireceksin. Yerine göre yöntem değişiyor, fakat yapılan şey aynıdır. Mevzi yapacaksın, taş düzeceksin, orada da toprak kazacaksın. Bilmem binanın duvarlarını deleceksin, yer açacaksın vb.

Tarz ve taktikte savaş, savaştır. Farklı şey değil. Ama onun yöntemlerinde, iş yapmada farklılık var. Coğrafya o düzeyde etkiliyor. Dağa duyarlı, örgütlü, ölçülü yaklaşmışsa birisi, oraya da öyle yaklaşıyor. Öyle değilse dağın gücü bireyin zayıflığını giderebiliyor bazen. Orada o yoktur. Öyle bir güç yok. Sen iyi komutanlık ve savaşçılık yapmazsan ayna gibi ortadasın, vurulursun. İşin gerçeği odur. Ciddi bir iştir. Şehirdeki ve ovadaki iş daha zor bir iştir. Daha çok eğitim, daha çok disiplin, daha çok örgütlülük ve plan istiyor. Daha iyi yönetilmeyi gerektiriyor. Savaş daha akıllı hareket etmekle mümkün oluyor. Yoksa başka bir boyutu yoktur. Dikkat edelim, sanki hiç bilinmeyen bir husus değildir. Öyle uyum sağlanamayacak bir durum gibi de değildir.

Dağın rehavetiyle gidip orada birdenbire düşmanın ortasına düşünce oranın gereklerine göre kendini örgütlemeyi, disipline etmezsen ateşin ortasında kalırsın. Nitekim öyle oldu. Ne dağdan giden nereye gittiğini sorguladı, ne orada iş yapan geleni nasıl daha verimli çalıştıracağını sorguladı. Dağın rehavetiyle Rojava'daki heyecan birleşince -arkadaşlar negatif dediler- onu doğuran olumsuzluklar oldu. Bu olumsuzluklar öyle ortaya çıktı. Tabii bu negatif üslup o kadar fazla oldu ki, devrim mi oldu depresim mi fark edemedik!

Dünya devrim oldu diye heyecan duydu, bizim örgütümüzün içine deprem oldu diye karamsarlık yayıldı. Aslında insan gerçeği, komuta gerçeği Rojava pratiğinde, YPG-YPJ savaşında daha net ortaya çıkmıştır. Ne kadar ölçülü, ilkeli, eğitilmiş ve örgütlü, ne kadar değil? Keyfi ve kendine göredir. Savaşın ve askerliğin gereklerine göre değil. Aslında bu, Rojava pratiğinde daha net açığa çıkmıştır. Bizim için daha iyi bir aynadır. Boy ölçümüzü görmemiz açısından, ne olup olmadığımızı, bu işlere ne kadar ciddi, ölçülü, örgütlü ve kurallı yaklaşp yaklaşmadığımızı zı görüp anlamamız açısından Rojava pratiğinin dersleri daha fazladır.

Kendimizi o dersler üzerinden eğitmemiz gerekiyor. Dağdaki durum yanıltıcı olabiliyordu, kendini kandırmaya müsaitti. Çok gerekçeler bulmaya fazlasıyla el veriyordu. Rojava’da bu yoktur. Çaba harcıyorlar, aylardır bir savaş sürecinde çeşitli arkadaşlar ‘gerekçe bulamaz mıyız?’ diyorlar, bulamıyorlar. Alışmışlar ya, dağda her şeyi gerekçe ile izah etmeye, orada da öyle yapmak istiyorlar. Yok, mümkün değil bulamazlar. Ne yapsalar da devekuşu gibi kendilerini kandırıyorlar. Gerçek ortada kalıyor. Herkes görüyor. O halde daha ciddi bir yaklaşım, daha gerçekçi bir özeleştir, düzeltme yapacağız. Savaş çizgisinde, savaşın genel kurallarına, teorisine göre, Önderliğin askerlik ve savaş anlayışına göre, PKK tecrübelerinin içerdiği derslere, onun askeri çizgisine göre olup bitenleri sorgulayacağız. Eleştirel-özeleştir bir sorgulamadan geçireceğiz. Doğru yaklaşacağız, ders çıkaracağız. Bunun başka türlü bir izahı, anlaşılması yoktur.

Burada da ortaya komuta geliyor. Niye yönetim bu kadar eleştir, konusudur? Çünkü gerçekten de komutanlık bunu gerektiriyor. Askerlik savaş ve komuta işidir ve komutanın görev ve sorumluluğundadır. Dağda biraz bunlar gerekçelendirilebiliyor. Ama şehirde, ovada mümkün değil. Yapılamıyor işte, akıl kârı mıdır denilen birçok şey oldu. Normalde akıl kârı değil. Yüzlerce savaşçıyı, bine yaklaşıyor nerdeyse, doğru dürüst keşif yapmadan savaşa sürüyor. Niye? ‘Ben giderim düşman kaçır, ele geçiririm’ diyor. Peki, kaçmasa ne olacak? Bu kadardır. Öyle olmaz. Bu ne biçim akıl, ne biçim savaşçılık! Yani hiçbir inceliği var mıdır? Eğer komutanlık bu ise herkes böyle olabilir. Tut kimi koyarsan koy oraya böyle bir savaş yapabilir. Eğer ona komutan denilebilirse!

DAİŞ daha iyi gerillacılık yaptı. Tekniğe hâkimdirler, taktik yapıyorlar. Birçok taktik kullandılar. Bizimki, ‘bu operasyonlarda DAİŞ kırıldı, biz üstün çıktık’ diyor. Ancak bu öyle aklımızla, taktik yaratıcılıkla, zenginlikle değildi. Cesaret ve fedakârlıkla oldu. Sonuna kadar direne direne bu sonuç ortaya çıktı. O kadar şehit ve yaralı verdikten, bütün

hareket bu işin arkasında olduktan sonra elbette böyle bir sonuca ulaşılabilirdi. Yani yine de biz taktik ustası haline gelemedik. Şöyle diyebilir miyiz; ‘DAİŞ’e şöyle bir taktik plan yaptık, yanıldık, ansızın yakaladık, şöyle kıstırdık, böyle pusuya düşürdük’. Yoktur!

Hücum gidiyoruz. Bizimkisi böyle bir tarz olmuş. Hepsî budur. O geliyor tahkim edilmiş tepeyi çevirip kuşatıyor, sen kaçmak zorunda kalıyorsun. Niye tepenin üzerine gitsin? Sen orada mevzi yapmışsın. Akıllılar. Kobani’de bu sonuç biraz taktik yapma anlayışıyla ortaya çıktı. Bunu yine de arkadaşlar bilsin. Ne kadar zenginlik, derinlik oldu bilemiyorum. Ne kadar ustalık oldu bilemem, ama o köylerin üzerine böyle gitselerdi hiçbirini alamazlardı. Hepsine yandan gitmeye çalışıyorlar. “En azından DAİŞ’in yaptıklarını yapın” dedik. Arkaya geçmeye çalışıyorlar, birçoğunun gerisine sızdılar. Onlar kaçmak zorunda kaldı bu sefer. Bu kadardır yani. Bu iş güç işi, şiddet kullanacaksın, teknik araçlarını kullanacaksın ama taktik işidir de. Taktik de akıl işidir, yani plan demektir.

Aklın gücüne ve planlamaya taktik diyoruz. Taktik, başka bir şey değildir. Ama yapamadık. O kadar da imkânımız, teknik hâkimiyetimiz vardı. O kadar teknik eğitim yaptık. DAİŞ, sabotajda bizden daha kuvvetli olamaz. Ama biz bir tane sabotaj çalışması yapamadık ki. O kadar sabotajcı şoförlük yaptı. Tanklar geliyor. Arkadaşlar ‘Tank geliyor ne yapalım?’ diye soruyorlar! Tank sadece füzeyle vurulmaz ki! Başka yöntemlerle de engellenebilir. Ama onlar hiç düşünülmedi. Hiç mesela o tür tedbirler içerisine girilmedi.

İstihbarat gücü de önemlidir. Rojava’daki durum çok fazla denetim altında oldu. Türkiye bizden edindiği bilgileri DAİŞ’e verdi. Teknik ölçüsüz, yersiz kullanılıyor. Rojava’da kullanılan telefonların tümü Türkiye telefonlarıdır. Ne diyorlar, ne konuşuyorlar, ne yapmak istiyorlar, her şey TC askerinin bilgisi dâhilindedir. Ondan sonra da dedik ki ‘savaşı Türkiye yönetiyor’. Öyleyse biz ajanlık yaptık. Başka onların istihbarat örgütlenmesine, şuna buna gerek yok ki! Bir de başkaları için ajan diye hapse koyuyoruz diyorlar, kendimiz ajanız! O zaman önce düzeltilim. Hapse konulacaksa, nereden başlayacaksa, oradan ortaya çıkaralım koyalım. Öyle sağı solu çok suçlamaya gerek yok. Acaba nereden oluyor demeye gerek yok. Düşmana bilginin nasıl gittiği çok sır değildir. Sen bu kadar denetimde hareket edersen, bilgi almaması mümkün mü?

Türk ordusu, otuz beş yıldır PKK’ye karşı savaş yürütüyor. Dağda cihazın mandalina bile basamıyoruz. Bir arkadaşımız, “Karadeniz’in koca ormanında bir mandallama bizi götürüyor” diyordu. Rojava’nın

ovasında her birinin elinde üçer telefon, savaş yürütüyoruz. Bilmiyorum ki düzeltme, hata nerede? Hata mıdır, suç mudur? Bazı şeyler vardır ki suç düzeyindedir. Niçin olduğu, ne yapıldığı bile belli değildir. O telefonlar neye hizmet ediyor o bile belli değildir.

Kobanî biraz daraldı, yönetimimizin hiç bilgisi olmadı. Bütün âlemin, Avrupa'dan, Maxmur'a, Bakur'a herkesin haberi oldu. Herkesin telefonu vızır vızır örgütlü. Dünya âleme yaydılar. Tabii DAİŞ de saldırır, Türkiye de saldırır. Sen zayıf yanını bu kadar ortaya koyarsan, kendi kendini ihbar edersen tabii saldırır. Bu iş istihbarat işidir. Savaş istihbarat ve teknik üzerinde yürüyor. Türk ordusu taktiği istihbarat ve tekniğe bağlı olarak yürütüyor. PKK'ye karşı savaşta gelip ulaştığı nokta budur. Bu konuda her şeyi ellerine verdik, ondan sonra böyle ortada kaldık. Eyleme giderken elbette bizi vurdular. Biz onları hiç tuzağa düşüremedik. Bir sürü savaş güçlerimiz tuzağa düştü. Öyle halkı şunu bunu vura-rak, bizi zorlamadılar.

Oradaki pratikten çıkarılacak ders çoktur. Birlik eğitimi, dedim ya, daha tanımlanmamış. YPG nedir? Savunma sistemi nasıl olacak? Eğitimi nasıl olacak? Ne kadar profesyonel, ne kadar yerel olacak? Bunlar gerekli mi, gereksiz mi? Örgütlenmeleri nasıl olacak? Komutanlık nasıl yapılacak? Bunlar aslında daha çok netleşmemiş. Netleşme gerektiriyor. Bütün bunlarda hala birçok açıdan muğlaklık var ve buralardan kaybettik. Devlet hava saldırısı yapıyordu. Anlaşılr bir durumdur.

DAİŞ çetelerinin nasıl saldırdığı ortadadır. Onların tabii ki saldırı güçleri var. Karşımızdaki güç, bir fedai gücüdür. Fedai savaşı yürütüyor. Bizimle aynı durumdadır. Bir başka orduya benzemez, onlarla ölçülemez, kıyaslanamaz. Başka bir güç olsaydı zaten dayanamaz, bu kadar savaş yürütemezdi. Onları da bir başka güç durduramazdı. PKK durdurdu. Niye? Çünkü belirleyici olan hala insan unsurudur. Savaşta belirleyiciliğin insan unsuru olduğunu bir kere daha Rojava savaşı ortaya koydu. DAİŞ'in insanı savaştırma düzeyini aşan bir savaşçılık sadece PKK'de var. O nedenle karada dayanabilen tek güç PKK oldu. O da fedailiktir. Savaşta sonuna kadar cesaret ve fedakârlık, kararlılık kazandırdı. Bunların çatışması ve savaşı oldu. Rojava'daki savaş öyle çok teknik gücü savaşı da değildir. Bizim teknik gücümüz onlardan çok az değildi.

'Burası Kürdistan, burayı ele geçirdik. Bizim olacak veya biz saldırır gelir savunuruz' gibi bir durum yoktu. Önce zaten burada bir devrim durumu da yoktu. 'Biz burayı nasıl savunuruz, buraya saldırı olur, savaşmamız gerekir, burada savaşılabılır' gibi bir tartışma da yoktu. Ben çok endişeliydim. Bu konuyu defalarca yönetim toplantısına götürdüm.

“Ne yapıyoruz, savaşalım mı, savaşmayalım mı? Karar verelim” dedim. Gözü kara kapalı bir biçimde olmaz ki. Burası öyle çok savaşmaya uygun bir zemin değildir. Savaşa gireceksek oranın kendi kuralları var. Sonuçlarını hesaba katarak girmemiz lazım. ‘Savaş olacak, hazırlıklı olalım’ diye düşünülmedi. Bu öngörülmedi. Karşı taraf saldırmaya başlayınca her şey telaşa verildi. Bazı başarılar elde edilince bu sefer baş dönmesi, kendini kaybetme, zafer sarhoşluğu yaşandı. Til Hemîs tamamen zafer sarhoşluğudur. Çok gözü kara, hesapsız, kitapsız bir gidişti.

Diğer alanlarda da denetim altında olma var. DAİŞ nasıl bizi denetler, nasıl bu kadar bilir? İstihbari bilgiyi bizden alıyor. Yüzde yüz bilgi nasıl alıyor? Kendimizi ihbar ettik. Şimdi herhalde aklımız başımıza geldi. Bütün bunlar hep biraz belirsiz bir durumdu. Önceden planlanan, olabilir diye ihtimal verilen durumlar değildi. Süreçle gelişti ve biz hiç ihtimal vermeden bu tür olaylarla karşılaştık. Deyim yerindeyse karanlıkta el yordamı ile yürüdük. Devrim adım adım, ağır bedel ödeye ödeye oldu. Böyle bir pratikten bu tecrübe oluştu. Bu bakımdan hazine değerindedir. Dersini çıkarmayı bilelim. Bunun için daha fazla inceleme gereklidir. Daha çok üzerinde durmak gerekiyor. Yani komutan, savaşçı, birlik, hazırlık, taktik, tarz, hareket, keşif, istihbarat, planlama, çarpışma, bütün bunların hepsini yeniden değerlendirmemiz, bu konulardaki yanlışlarımızı düzelterek doğru bir anlayışa ve bu temelde disiplinli bir örgütlülüğe kendimizi ulaştırmamız gerekiyor.

Gerillanın kendini yenileyip yeniden yapılandırması için Rojava savaşı her türlü dersle dolu bir savaştır. Bunu da değerlendiremez ve bu düzeltmeyi gerçekleştiremezsek o zaman ‘bu iş bizden çıkmaz’ noktasına gelmeliyiz. Halen, “ya burada da olmadı, hele bir şans daha olsun belki daha iyi yapabiliriz” dersek olmaz. Bir şansı daha yoktur bu işin. Burası her şeyi açıkça gösterecek kadar kapsamlı ve net. Burayı da göremeyen başka hiçbir şeyi göremez. Buradan ders çıkaramayan başka hiçbir yerden ders çıkaramaz. Dolayısıyla biz buraya göre kendimizi nasıl düzelteceğiz, bunu sağlayamazsak başka hiçbir yerde sağlayamayız. Rojava pratiği bu kadar sonuç vericidir. Zengin derslerle doludur. İşte şimdi o dersleri çıkarıp, böyle bir yenilenmeyi, yeniden yapılandırmayı gerçekleştirmeliyiz. Rojava’da kazanılan zaferler kadar böyle bir yenilenme, yeniden yapılanma da gerilla açısından tarihi bir zafer olmaktadır.

Önder Apo’nun bu kadar eleştiriyle, kırk yıllık çalışmayla ulaşmak istediği, bu kadar şehit vererek gerçekleştirmeye çalıştığımız, çok heveslendiğimiz, modern gerilla, derin gerilla diye isimlendirip sıfat taktığı-

mız gerillacılığa Rojava pratiğinin dersleri ile ulaşabiliriz. O halde bu dersleri çıkarmak için yoğunlaşalım, araştıralım. Bu konudaki eksiklikleri kabul etmeyelim. Bunu yapmayan, böyle bir yoğunlaşma içerisinde olmayan duruşu kabul etmeyelim. Çözüm çıksın ortaya. Bunun için de ‘arkadaşlar değerlendirme yapsınlar’ dedik. Rojava toplantısı yapılsın, Kobani’nin dersleri çıkarılsın istedik. Rojava’nın askeri dersleri çıkarılsın diye çabaladık. Bunun için platform yaptık ve şimdi biraz öyle bir düzeye gelindi. Dar durumlar aşıldı. Belli bir askeri başarı, zafer noktasına ulaşıldı. Büyük bir tecrübe de oldu. Ortaya çıkan sonuçlar temelinde böyle bir ders çıkarma işini bu süreçte bu işi bilen, içinde yer alan arkadaşlarımız daha iyi yaparlar. Bizim umudumuz, beklentimiz odur. Yapmak da onların görevi ve sorumlulukları dâhilindedir. Aynı zamanda haklarıdır da. Yani hem görev hem haktır. Dolayısıyla eksiklikler ve hatalar ne olursa olsun, onları da ders gerekçesi yaparak aslında böyle bir derinlikli ve bütünlüklü ders çıkarma işini başarmalıyız.

